2 vols
10/-
LIBRARY OF PRINCETON
SEP 14 1942
THEOLOGICAL SEMINARY
BX2596
.A2A3
v.1
695

RERUM BRITANNICARUM MEDII ÆVI SCRIPTORES,

OR

CHRONICLES AND MEMORIALS OF GREAT BRITAIN AND IRELAND

DURING

THE MIDDLE AGES.

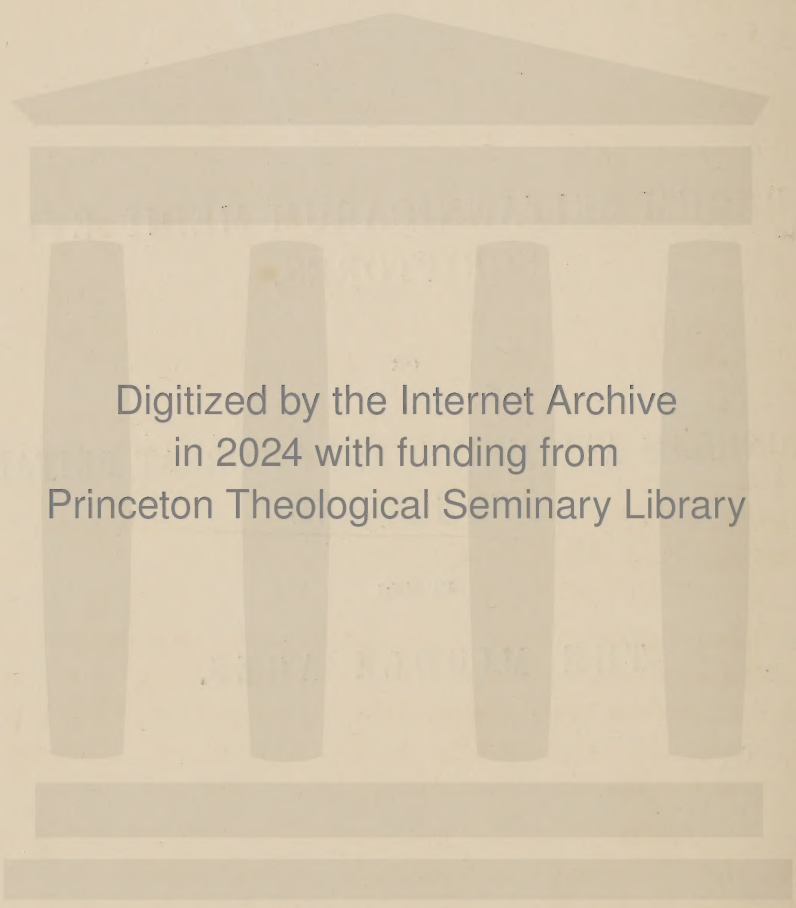

Digitized by the Internet Archive
in 2024 with funding from
Princeton Theological Seminary Library

https://archive.org/details/chroniconmonaste01unse

THE CHRONICLES AND MEMORIALS

OF

GREAT BRITAIN AND IRELAND

DURING THE MIDDLE AGES.

PUBLISHED BY THE AUTHORITY OF HER MAJESTY'S TREASURY, UNDER THE DIRECTION OF THE MASTER OF THE ROLLS.

On the 26th of January 1857, the Master of the Rolls submitted to the Treasury a proposal for the publication of materials for the History of this Country from the Invasion of the Romans to the Reign of Henry VIII.

The Master of the Rolls suggested that these materials should be selected for publication under competent editors without reference to periodical or chronological arrangement, without mutilation or abridgment, preference being given, in the first instance, to such materials as were most scarce and valuable.

He proposed that each chronicle or historical document to be edited should be treated in the same way as if the editor were engaged on an Editio Princeps; and for this purpose the most correct text should be formed from an accurate collation of the best MSS.

To render the work more generally useful, the Master of the Rolls suggested that the editor should give an account of the MSS. employed by him, of their age and their peculiarities; that he should add to the work a brief account of the life and times of the author, and any remarks necessary to explain the chronology; but no other note or comment was to be allowed, except what might be necessary to establish the correctness of the text.

The works to be published in octavo, separately, as they were finished; the whole responsibility of the task resting upon the editors, who were to be chosen by the Master of the Rolls with the sanction of the Treasury.

The Lords of Her Majesty's Treasury, after a careful consideration of the subject, expressed their opinion in a Treasury Minute, dated February 9, 1857, that the plan recommended by the Master of the Rolls "was well calculated for the accomplishment of this important national object, in an effectual and satisfactory manner, within a reasonable time, and provided proper attention be paid to economy, in making the detailed arrangements, without unnecessary expense."

They expressed their approbation of the proposal that each chronicle and historical document should be edited in such a manner as to represent with all possible correctness the text of each writer, derived from a collation of the best MSS., and that no notes should be added, except such as were illustrative of the various readings. They suggested, however, that the preface to each work should contain, in addition to the particulars proposed by the Master of the Rolls, a biographical account of the author, so far as authentic materials existed for that purpose, and an estimate of his historical credibility and value.

In compliance with the order of the Treasury, the Master of the Rolls has selected for publication for the present year such works as he considered best calculated to fill up the chasms existing in the printed materials of English history; and of these works the present is one.

Rolls House,
December 1857.

Carta adelsiud regine pelakinge.

Petrus dei gr̃a hispanie rex. Regnante me
Petrũ chonio ihu x̃pi. Ego
adelsiud regina d̃o largiente
memoriã cum consensu meoꝝ
seniorũ concedens donabo cui
pulso fidelissimo ministro aliq̃
telluris partem meę ꝓprie pos
tatis id̃ tram xv. manentiũ in
loco qui dr lakinge p eius bonũ
obedientia atq; p eius placabi
litatem. mille quingentos solidos
argenti et auri ut̃ quindenos cen
tum siclos ut habeat et possideat q̃n
diu uiuat ꝑstiterit q; nolentia
rie ip̃ius eius illius ue alius q; die
libam rebellionem ꝑpetuo q; nolue
rit in sempiternã potestatem hereditatis
q; ꝓpriam. Et h̃ donatio facta ẽ an
no dominice incarnationis dcc. lx.
xvi. indictione i. Et quoniam papiꝝ
omnibus fidelibus innotescat
pais tam ꝓsentibus q; futuris
hec ꝓtecta munificentia
hiis scriptis subscribentium
et consentientibus quoꝝ nomina
post recitata conscribuntur.

+ Ego adelsiud regina concedens
hanc cartam ꝓpria manu
roborans subscripsi.
+ Ego adelfred epc̃s. subs.
+ Ego wlfere dux. s. subs.
+ Ego eadwlf dux. s. subscripsi.
+ Ego wistan dux. s. subscripsi.
+ Ego munuel dux. s. subscripsi.
+ Ego adelfred filius regis. s. subscripsi.
+ Ego osbald filius regis. s. subscripsi.
+ Ego adelwlf dux. s. subscripsi.
+ Ego alfstan dux. s. subscripsi.
+ Ego alhmund abbas. s. subscripsi.
+ Ego adelfred. minist. s. subscripsi.
+ Ego aegberht. minist. s. subscripsi.
+ Ego eadred minist. s. subscripsi.
+ Ego burgr rex nicag. s. subscripsi.
+ Ego adelsiud regina. s. subscripsi.

Omn̄i eccl̃ie ꝑ uicepse de ferrubere

Edred̃ famulantis adelsiude

Salam

regine cuncta dedit d̃o et abbati mar
tini ablendi monachis ibid̃ d̃o ser
uientib; nulla q̃ forinsica aplicatio. poscitu
ue molestatio ullius ecclie regine ꝑ carte
auctoritatẽ q̃m ꝑfata regina ei fecit.
de ullis ecclesiis ulla. Post hanc cartã ipsum
sit altare dom̃i abbendi mitigatus omnium

monachorum quiete
ad eius ꝓpria ꝑtinentia
ipsi regine auctha
ritate. cui carte h̃ ẽ
notificatio.

Regnante ꝑ medi
atore cum filio
dei et saluatione
monachi qui se
ꝓria regit et altra tocius q; tellu
rem orbem post operum bonitatem con
cepturi eq; sit ꝑcipes sanctissimo p
fruentes unguentis aluo. cum ipso
cuncta ꝓtempora celestia. terrena
q; uestra ꝓmerentur eternalia.

Carta Edredi regine de ferrubere.

Colla ville de Ayzulepa

CHRONICON

LIBRARY OF PRINCETON
SEP 14 1942
THEOLOGICAL SEMINARY

MONASTERII DE ABINGDON.

EDITED

BY

THE REV. JOSEPH STEVENSON, M.A.,
OF UNIVERSITY COLLEGE, DURHAM, AND
VICAR OF LEIGHTON BUZZARD.

PUBLISHED BY THE AUTHORITY OF THE LORDS COMMISSIONERS OF HER MAJESTY'S TREASURY, UNDER THE DIRECTION OF THE MASTER OF THE ROLLS.

VOL. I.

FROM THE FOUNDATION OF THE MONASTERY UNTIL THE NORMAN CONQUEST.

LONDON:
LONGMAN, BROWN, GREEN, LONGMANS, AND ROBERTS.

1858.

PREFACE

TO

THE CHRONICLE OF ABINGDON.

§ 1. The present work has been selected for publication as presenting, within a narrow compass, materials for the history of a great subject. Not only does it abound with minute information of local interest, but, what is far more important, it exhibits a type of the monastic system as it prevailed in our own island, and gives us a standard whereby to form an estimate of its capabilities and its resources. We see how the idea was worked out and reduced into practice, for here it assumes a form, tangible, precise, and definite. An authentic record of the youth and manhood of a large Benedictine abbey is laid open to our inspection; here we may read of its sayings and doings; its thoughts, wishes, and feelings; its affections and its antipathies; its hopes and its fears. We trace the progress of its fortunes, propitious and adverse, the steps by which it gradually gained its large extent of real and personal property, and secured for itself exemption from the common law of the land.

The Chronicle of Abingdon: its general value;

And, lastly, we may inform ourselves of the mode in which it dealt with the wide possessions and the vast influence which, through good report and evil report, it succeeded in acquiring.

its impartiality;

§ 2. This narrative possesses one important recommendation, it comes before us in no questionable shape. When it was penned there existed no temptation either to suppress or to pervert the truth. It was written by a monk, within a monastery, and intended for the inspection of none but the inmates of the same establishment. No necessity had then arisen to plead for the continuance of observances which were gradually losing their hold upon the people, or to defend the wisdom of theories which daily were growing obsolete. The affections of the layman still sided with the monk; the precincts of the abbey were still holy ground;[1] and popular opinion still proclaimed that it was a holy and a wholesome deed to dedicate the best that one possessed "in pure and perpetual alms to God and the blessed ever-Virgin Mary, and the house of Abingdon and the monks there serving God for ever."

its truthfulness;

§ 3. As there existed no antecedent inducement to deal unfairly with the truth, so there is no internal evidence that the truth has been unfairly dealt withal. The compilers of this narrative, whoever they may have been, have executed their labour with commendable singleness of purpose. Their intention was to record the history of their own monastery, and to that object they have religiously confined themselves. Guiltless of every attempt to produce effect, and devoid of all artistic skill, they have told what they had to tell

[1] Excepting in such instances of political disorganization as described, pp. 485, 486, 493, 494.

like unpractised writers, but, like honest men, dully, but truthfully. The value of the book is materially enhanced by the absence of those very qualities which lend a charm to writings of a different character. It is satisfactory to find here, not the speculations of the theorist, nor the deductions of the philosopher, nor the dreams of the poet, nor even the carefully balanced periods of the historian, but an unvarnished narrative, strung together, to the best of his ability, by an honest compiler of materials and a truthful chronicler of events.

its scope, and sources of its information.

§ 4. The structure of the narrative is singularly inartistic. The earlier portion of the work, that which terminates with the Norman Conquest, may be described[1] as a transcript of the title-deeds of the monastery, arranged (professedly) in chronological order, and connected by a sketch of the circumstances under which each grant was executed. Up to this point the documentary evidence preponderates over the narrative; but after the accession of William the First, the process is reversed, charters are more sparingly introduced, and original matter becomes more prominent. The period of history embraced by the whole work may be calculated at five hundred years,[2] commencing with

---

[1] The author himself (p. 487) describes the nature of the work to which he addressed himself. It was his object, he tells us, to write a history of the lands and possessions which the early kings and queens, and their retainers, as well during the times of the Angles as the Danes, have given in pure and perpetual alms to this house of Abingdon, and confirmed the same by their charters. He further undertook to introduce, each into its several place, the charters of the donors, whether kings or other benefactors. The same plan was to be adopted in treating of the fortunes of the monastery after the arrival of the Normans (p. 489).

[2] The year 652 is considered by the author as the starting-point of his history, as he tells us that the earlier portion of it, from Ceadwalla to William the Conqueror, embraces a period of 414 years (p. 487).

the foundation of the monastery, which, according to Bishop Tanner, dates from about the year 675, and ending with the accession of King Richard the First in 1189.

Documentary evidence,

§ 5. My remarks upon the first of those sources of information to which I have just alluded, the documentary evidence incorporated in this history, need not be extended to any length in this place, since in the Appendix to the second volume, the reader will find a chronological list of the whole of these instruments, viewed especially with reference to their authenticity. It may be sufficient for my present purpose to remark, in general terms, that we should be cautious how we pronounce against the truthfulness of a charter upon such testimony as that afforded by works like the present history. Here, as elsewhere, it is not safe to decide upon secondary evidence; and this Chronicle, as far as its charters are concerned, is nothing more. The copy, as we here have it, may possibly be carelessly transcribed; numerals and names, the principal data on which to form an estimate, may possibly be corrupted; difficulties and doubts may hence arise which would be removed on the production of the original instrument. This portion of the inquiry, however, as has already been stated, shall receive a fuller investigation hereafter.

how dealt with by the author.

§ 6. It becomes important for us to ascertain the degree of accuracy which the author has exhibited in dealing with these documentary materials, and this in two points: (1.) as regards their arrangement, and (2.) as regards their transcription.

(1.) Respecting their arrangement.

He has arranged them according to date, not according to subject-matter, but without any strict chronological accuracy; a rough classification under reigns being

considered sufficient for the object which he had in view. But here several grave errors have been committed. For example: he has confounded Ethelbald,[1] King of Mercia, with Ethelbald, King of Wessex, who lived a century later. Under the reign of Edward the Elder[2] we have a charter granted by his namesake, the Confessor. A grant executed by Ethelred,[3] the brother of Alfred, is attributed to King Eadred. Other instances might be cited; but these are enough to show that the author had not studied, as carefully as he ought to have done, the historical bearing of the documents which he undertook to illustrate, and which formed the very basis of his history.

(2.) Respecting their transcription.

Fortunately we possess the means of testing the author's accuracy on this point, for the originals of several of the documents which are transcribed into the present work are still extant, probably the very instruments which he had before him. Eight[4] of

---

[1] See p. 38. This mistake is the more remarkable, since in committing it the author has departed from the correct arrangement and chronology of the earlier duplicate copy of this history, which exhibits this instrument in its proper place, and under its proper date. See the note at p. 40.

[2] See p. 53.

[3] See p. 134.

[4] They are as follows:—

Original Charter,	Augustus ii.	44,	printed in the present vol.	p.	145.
„	„	43,	„	„	194.
„	„	33,	„	„	200.
„	„	41,	„	„	213.
„	„	45,	„	„	227.
„	„	40,	„	„	289.
„	„	39,	„	„	340.
„	„	38,	„	„	368.
„	„	48,	„	„	388.

The last of these is excluded from the calculation, because it is a transcript of the end of the twelfth century, or possibly of the thirteenth.

these are preserved in the Cottonian Library. There are besides, in Archbishop Parker's collection of manuscripts at Cambridge, carefully executed transcripts of nine[1] others, made apparently from originals or contemporary duplicates which were extant in the reign of Queen Elizabeth, but with the fate of which we are unacquainted. Thus a comparison of these originals, or of authentic copies of originals, with the transcript as given in the Abingdon Chronicle becomes practicable in seventeen instances. This comparison has been made and the variations have been recorded. The details may be seen as specified below; but the general result is calculated to impress us with a favourable opinion of the accuracy of our copyist. Mistakes sometimes do occur, variations frequently; but they are neither more abundant nor graver than might fairly be expected under the circumstances, and it may be affirmed that in general the transcriber has dealt honestly and conscientiously with his records.

No remarks are necessary in this place respecting

---

[1] These transcripts are as under:—

MS. CCC. Camb. CXI. No.		100, p. 171,	printed in the present	vol. p.	60.
"	"	88, p. 139,	"	"	79.
"	"	94, p. 155,	"	"	151.
"	"	90, p. 145,	"	"	162.
"	"	91, p. 147,	"	"	175.
"	"	96, p. 161,	"	"	197.
"	"	98, p. 167,	"	"	323.
"	"	99, p. 169,	"	"	373.
"	"	101, p. 175,	"	"	388.

These transcripts, executed in a bold and distinct hand, and with great care, were made by Robert Talbot (misnamed Henry by Nasmith, Catal. MSS. C.C.C. pp. 126, 128, who here follows Wanley, Catal. Codd. Anglo-Saxon. p. 150), who was prebendary of Norwich from A.D. 1547 to 1558. (Hardy's Le Neve, 11, 497.) Talbot states upon more than one occasion that he obtained the originals from Dr. Owen, a physician (pp. 151, 162, 197, 323, 388.) He seems to have employed himself in illustrating that portion of the Itinerary of Antoninus which relates to Britain. See MSS. Parker, CI. p. 145 and CCCLXXIX. No. 7.

the documents which are of a date subsequent to the Norman invasion.

Information to be derived from this source; general,

§ 7. The information afforded by these documents is no less varied than important. They supply details for which we should search in vain among the pages of the professed historian. For instance, they illustrate the ecclesiastical and political history and institutions of the kingdom; the social condition of the people; the progress of agriculture; the tenure and descent of property, real and personal; the development and operation of the law; the growth of the constitution; and the relative position of the king and his nobility, and of both in regard to the commons. Upon all these topics, and many others, they afford hints, brief and incidental indeed, but from that very circumstance all the more trustworthy, and assuredly too precious to be neglected by those who aim at understanding the early history of their own country.

and local.

§ 8. For the local information which they supply these instruments are especially valuable, and they will yield a rich harvest of authentic information to the topographer and county historian. It was customary to embody into the charter, if it conveyed landed property, a description of the property so granted, the limits of which were marked out by metes and boundaries with such precision as to admit of a ready identification at a future period. For the purpose of affording a greater facility of description, by the introduction of local names, these boundaries were for the most part drawn up in Saxon, although the body of the document were in Latin. They mark out the land so granted by certain well-known objects, whether natural or artificial, thus supplying a copious vocabulary of the most remarkable objects in the peculiar locality to which they relate.

Charters, how selected by Kemble.

§ 9. By far the larger portion of such of these documents as relate to the ante-Norman period of our history was printed some few years ago by that accomplished antiquarian the late J. M. Kemble, in his Collection of Anglo-Saxon Charters.[1] While I bear willing and hearty testimony to the value of this work, I cannot but add that the republication of such of these documents as relate to the history of Abingdon is highly desirable. Mr. Kemble dealt with his subject rather as a philologist than as an historian, and was concerned with it as it affected language more than as it influenced history. Where more than a single copy of a charter existed, he thought that he was justified in framing for himself a text gleaned from these several sources, without enabling his reader to separate the variations of diction and spelling derived from each. Thus his text is an eclectic text, such possibly as is found in no single manuscript. And more than this, it is partly conjectural; for having decided, upon philological grounds, what ought to have been the orthography at any given period, he reduced the whole style of these various documents to this one uniform standard.

Objections to that system.

§ 10. If any one were authorized to adopt this method of dealing with such obscure materials as are the bulk of the Anglo-Saxon Charters, that individual was Mr. Kemble; for his familiar acquaintance with the language and literature of our Teutonic forefathers invested with no light authority any conclusions at which he might arrive. But here we do not want conclusions. What we want, in such publications as these, is materials from which to draw conclusions. We ask to have the opportunity of consulting the

[1] "Codex Diplomaticus Ævi Saxonici, opera Johannis M. Kemble." 6 vols. 8vo. Lond. 1839–1848.

documents as they stand, even if it be at the expense of those inconveniences of a grave nature[1] by which Mr. Kemble tells us we shall be encountered "in printing the copies as they are given in chartularies," such as the Abingdon Chronicle.

The plan here adopted.

§ 11. In this publication a different system has been adopted; and one which in the present condition of our knowledge, both as regards philology and diplomatics, presents greater advantages. It leaves untouched the unity and integrity of the document, and at the same time secures to the reader the means of ascertaining the source whence each variety of diction and spelling has been derived. The text is given from that manuscript which appears to be most trustworthy on the whole; and the various readings, from whatever authorities derived, are added at the bottom of the page.

The narrative during the British,

§ 12. I am now led to make a few remarks upon the purely narrative portion of the work, from which, in fact, it derives its claim to be regarded as an historical production. As might naturally be expected, this is for the most part a record of the fortunes of the Monastery of Abingdon, but not exclusively so,

---

[1] They are thus enumerated:—"First, we should have been met by a repulsive mode of spelling, or rather with various and inconsistent modes of spelling, bearing no resemblance to that of the periods to which the documents belong; next, where two or more copies were used for the settlement of a text, we must have admitted inconsistent modes of spelling into one and the same document."—*See* Cod. Diplomat. Introduction to vol. i. pp. cxiv. cxv. But "various and inconsistent modes of spelling" do continually occur, even in those charters which have been reduced by Mr. Kemble into "one consistent form." Thus, in Ch. xxvii. we have Eadric and Aedric: in xxxii. Aethelred and Aethilred: in xxxvii. Uuythred and Uuithred; Kinigytha, Kynygytha, and Kinigitha: in xl. Uuigtred and Uuihtred: and so in nearly every page throughout the work.

for, interspersed therewith, we have much interesting information connected with the general affairs of the kingdom. The earlier portion is wanting, the manuscript being unfortunately mutilated at the beginning, but it commences with an account of the introduction of Christianity into Britain by the instrumentality of Faganus and Duvianus and the conversion of King Lucius. The way is thus paved for the arrival of the Irish monk Abbennus, to whom the King of the Britons made a grant of the larger portion of Berkshire, whereupon he founded a monastery called after his own name, the "Mount of Abbennus," or Abingdon.

and the Saxon and Norman periods.

§ 13. The arrival of the Saxons introduces us to Ceadwalla, whose conversion, journey to Rome, and death are then described. The accession of Ina next follows, with whom commences the series of charters, to which reference has already been made. The history of the other Saxon kings up to that of Edward the Confessor is touched upon in succession, sometimes more passingly, sometimes more fully, as occasion was afforded by the extent or the paucity of their gifts to the monastery. Connected with this is interwoven the biography of the successive abbots, more especially of Ethelwold, the great protector and ornament of the foundation, whose history is introduced at some length, but so confusedly as to be unintelligible, and to make it necessary to print in a connected form the original narrative from which these selections have been made.[1] As we draw near

[1] It is printed, for the first time, in the Appendix to the second volume, from the unique manuscript in the Imperial Library at Paris. The same extracts as those given in the text, and in a form equally fragmentary and unsatisfactory, are embodied in a copy of the Chronicle of Florence of Worcester in the Lambeth Library. See Wharton's Anglia Sacra, I., 164, 165.

the period of the Norman Conquest these biographical sketches increase in extent and interest; after that event, it is from them that the narrative derives its chief value.[1] On the accession of William the Conqueror a new leaf is turned in the history of the monastery, and from this point its ascendancy was on the wane. Gifts of lands and privileges cease, and the abbot and brethren have enough to do to hold their own. The history becomes the record, on the one hand, of the assaults to which they were exposed by their aggressive feudal neighbours, and on the other, of the measures which they adopted to protect themselves from this spoliation. It concludes with the accession of Richard the First to the throne, an event from which they appear to have anticipated favourable results.

The author's style, authorities, and candour.

§ 14. The author's style, though not exempt from barbarous words, and a faulty construction, is upon the whole somewhat in advance of that of the generality of the writers of his own period. He shows an acquaintance with Ovid, Seneca, Juvenal, and Virgil, and by the phraseology which he employs he gives us to understand that he had read the classical writers[2] with some degree of care. He had at his command the earlier chronicles[3] of his monastery, and they

[1] Before the Norman Conquest the incidents which are related with the greatest detail have reference to Rethun, Ethelwold, Siward, Ethelstan, Sparhafoc, and Orderic; and after that event by Athelhelm, Rainald, Faricius, Vincentius, Ingulfus, Walchelin, Roger, and Alfred.

[2] See the Index. I have not succeeded in ascertaining the source whence he derived the couplet,—

"Qui, tentans partes Cnutonis fundere bello,
Multorum mentes conscivit ferre juvamen."

It is apparently adapted from some early authority; but, if original, it affords a satisfactory instance of the writer's command of language.

[3] As at pp. 120, 443. Yet he does not seem to have called into requisition two sources of information with which, as an inmate

doubtless furnished him with much of his knowledge of events anterior to his own age. He has the candour to admit his ignorance[1] of some incidents respecting which he would gladly have been communicative; and he retains our confidence by remarking, that under such circumstances it is the duty of an historian to be silent.[2]

The work in two forms.

§ 15. Two copies of the "Historia Monasterii de Abingdon" are extant; both are deposited in the Cottonian Library in the British Museum (Claud. B. vi., and Claud. C. ix.), both written in double columns upon vellum, in folio, and of the thirteenth century. The second of these (Claud. C. ix.) is the earlier in date by about half a century, and contains what may be styled the first edition of the work. A specimen from one of its pages is to be seen opposite the title-page of the second volume; and a corresponding illustration from the handwriting of Claud. B. vi. will be found in this volume. The entire work was afterwards revised, and in many parts rearranged and rewritten, and in its improved form transcribed into the second of the manuscripts to which we have referred. A comparison of the two narratives show that both of them derived their materials from a common source. In various respects the earlier text is much more compressed than the latter, long passages having been added on the revision of the work; yet, sometimes the reverse

---

of Abingdon, he must have been familiar; namely, the copy of the Saxon Chronicle (Tiberius, B. i.), known as the Chronicon Abbendoniæ (see Hardy's Introduction to Petrie's Monumenta, § 177), and the copy of the Annals of Florence of Worcester, already referred to (§ 13. note [1].)

[1] Verum cujus infortunii malum ac talis eventus lapsus inopinati, quibus ex causis acciderint, nil veri aut relatione dignum ad nostram pervenit notitiam, p. 120.

[2] Qua de re utilius pariter et honestius fore dijudicavimus super hujuscemodi desolatione ad præsens sapienter tacere, quam quicquam in medium producere quod nec verum esse nec verisimile de facili possit comprobari, p. 120.

is the case. In Claud. B. vi. many charters have been inserted, and in some instances others are given in a more perfect state than they are to be found in Claud. C. ix. In this latter manuscript the Saxon boundaries are omitted in the body of the charter (while they occur in their proper place in Claud. B. vi.), but they are thrown together at the end of the volume. The names of the witnesses in the first instance were generally abbreviated in number, sometimes entirely omitted; while, on the revision of the work, this defect was carefully supplied from the original documents.

In the second portion, from the year 1066 to the death of Abbot Roger, the two manuscripts correspond more closely than they did throughout the first division of the work. Here, upon a comparison of the texts, we have to remark two short additions derived from Claud. C. ix., and a few omissions and transpositions.

The text, how formed.

§ 16. The text adopted in the present edition is that of the revised and improved copy (Claud. B. vi.), appended to which are given, at the bottom of the page, such various readings as have been derived from a collation with Claud. C. ix. Where this second copy furnishes matter which does not occur in the former manuscript, this additional material has been carried into the text, and is distinguished by being printed within brackets. It will be seen at the first glance that in the Saxon Charters several grammatical blunders present themselves; the reader must not be startled either by noticing their frequent occurrence, or that they pass unchallenged. They are harmless from their very obtrusiveness, for they provoke detection. In the narrative portions of the work this rule has been slightly modified; so far, that is to say, as to admit of the correction of a few obvious mistakes, either by way of suggestion in a foot note, or by insert-

ing the true reading, furnished by the second copy, into the text, and throwing the faulty one to the bottom of the page. Yet this has never been done without notice being given. Many conjectural emendations will doubtless present themselves to the reader of this history; but it forms no part of the duty of an editor to obtrude upon the public those which have occurred to himself.

§ 17. It has been already stated that these two[1] manuscripts are deposited in the Cottonian Library. One of them (Claud. B. vi.) was known to Camden as early as 1607; for in the edition of his "Britannia" published in that year are given a few extracts[2] from a "Vetus Liber Abbendonensis," which correspond with this manuscript. These passages do not occur in the earlier editions. That it was at that time in the possession of Sir Robert, the founder of the library, is probable; that he had added it to his invaluable collection before his death, in 1631, is clear, as some directions to the binder, written by him upon one of the fly-leaves, are still extant. While in his custody it was well known to Ussher, Dodsworth, Dewes, and other antiquaries of that period. The earliest distinct notice of the second text (Claud. C. ix.) is supplied by some extracts[3]

---

[1] No other copies are known to be, or to have been, in existence. Dugdale, indeed, in his Monasticon (iii. 37. ed. Ellis,) gives the account of the foundation of the Monastery of Burton-upon-Trent (verbally the same with the passage at p. 411 of this volume), with the intimation that he had it "ex libro MS. Abbendonensi quondam penes . . . . baronem de Fenton," which might seem to imply the existence of a second copy; but the reference to the folio of this Fenton manuscript, whatever that designation may mean, shows that it is identical with Claud. B. vi.

[2] These passages relate to the descriptions of Abingdon (p. 3 of the present volume) and Seouechesham (p. 6.)

[3] See Tanner's Notitia, p. 11, note (2), quoting, as from this source, the passage "Mons Abbendoniæ ad septemtrionalem," &c., which occurs only in this second copy. See the present volume, p. 1, note (1).

made from it by Brian Twyne, an Oxford antiquary, who died in 1644.[1]

§ 18. In the formation of the Index of Places considerable difficulty has been experienced in arriving at a conclusion as to the admissibility of a large proportion of the local names mentioned in the Saxon boundaries. Are they Proper, or only Descriptive? But in deciding this question, it has been my wish to err rather on the side of unnecessary comprehension than of unjust exclusion. The Index.

§ 19. And lastly, I have to tender my grateful thanks to the Rev. T. B. Wilkinson and the Rev. J. Fenwick, Fellows of Corpus Christi College, Cambridge, for the facilities which, through their kindness, and at some considerable inconvenience to themselves, I enjoyed while collating the transcript of the Abingdon charters bequeathed to the Library of that College by Archbishop Parker. Conclusion.

JOSEPH STEVENSON.

8th December 1857.

---

[1] Wood's Athenæ, iii. 108, ed. Bliss.

TABLE OF CONTENTS.

Liber Primus.

PAGE

. . . . . .

V. Per quantum Tempus duravit Christianitas in Britannia postquam Lucius Rex suscepit Christianitatem 2

VI. De Adventu Saxonum in Brittaniam . . 3

. . . . . .

Epitaphium Regis Cedwallæ . . . 5

IX. Descriptio Villæ Seuekesham, postea Abbendoniam appellatæ 6

XII. De Inventione Nigræ Crucis 7

XIII. De Morte Cedwallæ, et Ina Rege . . 9

XIV. Carta Inæ Regis 9

Carta Ini Regis 11

Alia Carta Ini Regis 12

XV. Testamentum Heani, antequam Abbas efficeretur 13

XVI. De Donatione Villæ quæ appellatur Suttun . 14

XVII. Qualiter Rex Ina Romam petiit et ibi obiit . 14

Metæ de Gosige 15

XVIII. De Brihtrico Rege Westsaxonum . . . 15

XIX. Carta Brihtrici Regis 16

XX. De Morte Offæ Regis Merciorum, et Successione Kenulfi 18

XXI. De Sororibus Kenulfi 18

XXII. De Temporibus Rethuni Episcopi et Abbatis . 21

Carta Kenulfi Regis 24

XXIII. Privilegium Kenulfi 25

XXIV. De Brihtrico Rege West-Saxonum . . 27

XXV. Carta Brihtrici de Hisseburna . . . 28

PAGE

XXVI. De Morte Kenulfi Regis 29
XXVII. Carta Bertulfi Regis 29
XXVIII. 31
XXIX. Carta Regis Barthulfi 31
Testes 32
XXX. De Morte Brihtrici Regis Westsaxonum . 32
XXXI. Carta Egbrihti Regis Westsaxonum de Mercham 33
XXXII. De Morte Egbrithti Regis . . . 35
XXXIII. Quomodo Athelwlfus Rex dedit Decimam Partem Regni sui Ecclesiis . . . 36
De Adventu Danorum in Angliam . 37
XXXIV. De Morte Adelwlfi Regis, et quomodo Athelbaldus, Filius ejus, confirmavit Ecclesiæ Abbendoniæ omnes Donationes Cissæ, et Cedwallæ, et Inæ . . . 38
XXXV. Carta Athelbaldi, Regis West Saxonum, de Wachenesfeld 38
XXXVI. 40
XXXVII. Carta Adelredi, Regis, de Witthenham . 41
XXXVIII. De Lakinge 42
XXXIX. Carta Adelswith, Reginæ, de Lakinge . 42
Metæ xv. Manentium ad Lakinge . 43
XL. De Feornberga 44
Carta Elfledæ, Reginæ, de Ferberga . 44
XLI. De Adventu Danorum in Angliam et Destructione de Abbendonia . . 46
XLII. Quomodo Imago Danos expulit de Refectorio 47
XLIII. De alio Miraculo 48
XLIV. De Reædificatione Abbendoniæ . . 49
XLV. Carta Alfredi Regis West-Saxonum de Appelford 51
Metæ de Appelford 52
XLVI. De Morte Alfredi Regis West-Saxonum et Successione Edwardi Filii sui . . 52
XLVII. Carta Regis Edwardi de Seuenhantun . 53
Metæ de Seuenhamtun . . . 54
XLVIII. Quomodo Rex dedit Athelhuniflo Hordwella 56

PAGE

XLIX. Carta Regis Edwardi de Hordwella . . 56
Metæ de Hordwella 57
L. De Morte Edwardi Regis et Successione Adelstani Filii sui 59
LI. Carta Athelstani Regis de Dumeltuna . . 60
Metæ de Dumeltuna 62
Testes 63
LII[1]. Carta Regis Athelstani de Xalingeforda . . 64
De metis Scaringaford 65
Carta Regis Athelstani de Swinford 66
Carta Regis Athelstani de Sanford 68
Quomodo Athelstanus Senator dedit Offentuna . . 69
Carta Athelstani Senatoris de Offentuna . . . 70
Metæ de Offentona 70
Adelstanus Rex dedit Alfrico Ministro suo Wachenesfeld 72
Carta Regis Adelstani de Wachenesfeld . . . 73
Metæ de Wachenesfeld 74
Testes 75
Metæ de Bultheswrthe 77
Carta Athelstani de Ferberga 79
Metæ de Fernbeorgan 80
De Cealhgræfan, quomodo Adelstanus Rex dedit Ealdredo Ministro suo 82
Carta Regis Adelstani de Chelegrave 83
Metæ de Chelegrave 83
Testes 84
Quomodo Athelstanus Rex dedit Beorthwaldingtun . 85
Carta Regis Athelstani de Beorthwaldingtun . . 85
Metæ de Beohtwaldingtune 86
De Muneribus quæ misit Hugo Capet, Rex Franciæ, Athelstano Regi Angliæ 88
De Morte Athelstani Regis 88
Carta Eadmundi Regis de Culaham 91
Carta Regis Edmundi de Culeham 92
Metæ de Culeham 93

---

[1] At this point the numerals cease in the Cotton. MS., Claud. B. vi.

PAGE

Dedit Rex Eadmundus Wulfrico ministro suo Gareford 93
Carta Regis Eadmundi de Gareford 93
Metæ 95
De Wealtham, quomodo data erat 96
Carta Regis Eadmundi de Wealtham 96
Metæ de Wealtham 98
Testes 98
De Earmundeslei et Appeltun 99
Carta Regis Eadmundi de Ermundesleia . . . 100
Metæ de Ermundesleia 101
Testes 102
De Lechamsteda, quomodo data erat 103
Carta Regis Eadmundi de Lechamstede . . . 103
Metæ de Lechamstede 104
De Linford, quomodo data erat 106
Carta Regis Edmundi de Linford 106
Metæ de Linford 107
Testes 108
De Bleobirg, quomodo Eadmundus Rex dedit . . 109
Carta Regis Eadmundi de Bleobirg 109
Metæ de Bleoburig 111
Testes 112
Quomodo Rex Eadmundus dedit Winkefeld et Swileie 113
Carta Regis Eadmundi de Winkfeld et Swinlea . . 114
Metæ de Winkefeld et de Swinleia 115
Testes 116
De Brinniggetuna, quomodo data est 117
Carta Regis Edmundi de Brinniggetune . . . 117
Metæ de Brynnigtune 118
Testes 118
De Morte Edmundi Regis et Successione Edredi Fratris sui 119

Explicit Liber Primus.

Incipit Liber Secundus.

PAGE

De tertia Reparatione Domus Abbendoniæ . . . 121
De Sancto Adelwoldo 121
Qualiter eum cœpit diligere Rex Edredus . . . 123
De Ælfstano Monacho 128
De Ædmero Puero 128
De Osgaro Monacho 129
De Hydromello 130
De Eadgiva Regina 130
Quomodo Rex Edredus dedit Wulfrico Stanmere . 131
Carta Regis Edredi de Stanmere 131
Metæ de Stanmere 132
Quomodo Rex Edredus dedit Athelwulfo Wittenham . 134
Carta Regis de Wittenham 134
Metæ 135
De Dencheswrthe 136
Carta de Dencheswrthe 136
Metæ 137
Edredus dedit Cuthredo Ministro suo Bedelakinges . 139
Carta de Bedelakinges 139
Testes 140
Edredus dedit Eadrico Wasingetune 141
Carta de Wasingetune 141
Metæ de Wasingetune 143
De Welliford, quomodo Rex Eadredus dedit Wulfrico 145
Carta Regis de Welliford 145
Metæ de Welliford 146
Testes 147
De Escesburh, quomodo Rex Edredus dedit . . 149
Carta Regis Eadredi de Escesbeurh 149
Testes 150
De Chiuelea, quomodo data erat Wulfrico . . . 151
Carta Regis Edredi de Chiuelea 151
Metæ de Chivaleia 152
Testes 154
De Cusenricge, quomodo data erat Ministro Regis Eadredi 155

PAGE
Carta Regis de Cusanricge 156
Metæ 156
Testes 157
Quomodo Rex Eadredus dedit Alfeo Ministro suo Cumtune 157
Carta Regis Eadredi de Cumtune 158
Metæ 158
Testes 159
Quomodo Rex Edredus dedit Wulfrico Ministro suo Boxora 159
Carta Regis Eadri de Boxora 160
Metæ 160
Testes 161
Quomodo Rex Eadredus dedit Beorcham Ælfwino Ministro suo 162
Carta Regis Eadredi de Beorcham 162
Metæ 163
Testes 164
Quomodo Rex Edredus dedit Alfgaro, Ministro suo, Weonfeld 165
Carta Regis Edredi de Weonfelde 165
Metæ de Weonfeld 166
Testes 166
De Morte Edredi Regis 167
De Eduuio Rege 168
Privilegium Edwii Regis de Villa Abbendoniæ, et de Abbate eligendo de propria Congregatione . . 169
Carta Regis Edwi de Abbendune 175
Metæ 177
Quomodo Rex ecclesiam dedit de Hengestes ige . 179
Carta Regis Edwi de Hengstessie 179
Metæ de Hengestes ige 180
De nemore quod dedit Rex Edwius Ecclesiæ Abbendoniæ 182
Carta Regis Edwi de Hafochrycg 183
Metæ 183
Testes 184
Quomodo Rex Edwius dedit Ecclesiæ Gainge . . 186
Carta Regis Edwi de Gainge 186
De Henneritha, quomodo data erat 189

PAGE
Carta 189
Metæ de Hannerithe 190
Quomodo Rex Eduuius dedit Buthnotho Tadmertuna 191
Carta Regis Edwi de Tadmertuna 191
Metæ 192
Testes 193
De quinque Cassatis in Taddemertune . . . 194
Carta Regis Edwi de quinque Cassatis in Tademertun 194
Metæ de Tadmertun 195
Testes 196
Quomodo Rex Edwius dedit Beornodo v. Cassatos in Tademertun 197
Carta Regis Eduuii de v. Cassatis in Tademertuna . 197
Metæ de Terra de Tadmertun quæ dedit ministro suo 198
Testes 199
Quomodo Rex Eduuius dedit Alfrico Comiti Cuthesdune 200
Carta Regis Edwii de Cuthenesdune, quomodo dedit Comiti 200
Metæ de Cuthenesdune 201
Quomodo Rex Edwius dedit Alfric Hannie xx. Cassatorum 203
Carta Regis Eduuii de Hannie 204
Metæ de Hannige 205
Quomodo Rex Edwius dedit Eadrico Welliford xxii. Cassatorum 207
Carta Regis Eadwi xxii. Cassatorum in Welliforda . 207
Metæ de Welliford 208
Quomodo Edwius Rex dedit Alfsio Bennaham xxv. Cassatorum 210
Carta Regis Eduui de Bennaham 210
Metæ de Bennaham 211
Testes 212
Quomodo Rex Eduuius dedit Ælfuuino Middletun xv. Cassatorum 212
Carta Regis Eduuii de Middeltuna 213
Metæ 214
Testes 214
Quomodo Edwius Rex dedit Brihtelmo Kenitune . 215
Carta Regis Edwii de Kenitune 216
Metæ 216

PAGE
Carta Regis Edwii de Baenwurthe 219
Metæ 219
Quomodo Rex Edwius dedit Eadrico Pirianford xvi. Cassatorum 222
Carta Regis Edwii de Pirianford 222
Metæ 223
Testes 223
Quomodo Rex Eduuius dedit Alfero Wilmanlehttunne 224
Carta Regis Eduui de Wilmalcahtun 224
Metæ de Wilmanlchtune 225
Quomodo Rex Edwius dedit Edmundo Anningadune . 227
Carta Regis Edwii de Anningedune 227
Metæ 228
Quomodo Eduuius Rex dedit Eadrico Peadenwurthe . 229
Carta Regis Eadwii de Pedanwrthe 230
Quomodo Rex Edwius dedit Athelnotho Fifhide . 232
Carta Regis Edwii de Fifhide 232
Metæ 233
Quomodo Rex Edwius dedit Brihthelmo Stoue v. Cassatorum 234
Quomodo rex dedit Eadrico Pedanwyrthe 234
Carta Regis Edwii de Pedanwurthe 235
Metæ de Pedanwurthe 235
Testes 236
Quomodo Rex Edwius dedit Wlfrico Cheorletun . 237
Carta Regis Edwii 237
Testes 237
Quomodo Rex Edwius dedit Alfrio xx. Cassatos . 238
Carta Regis Edwi de xx. Cassatis 239
Metæ 240
Quomodo Rex Edgarus dedit Alfeo Bochlande . . 242
Carta Regis Edgari de Bochelande 242
Metæ 243
Quo Anno dedit Rex Edwius Edrico Wurthe . . 245
Carta Regis Edwi de Wrthe 245
Metæ 246
Rex Edwius dedit Eadwoldo Draitun x. Mansarum . 247
Carta Regis Edwi de Draituna 247
Metæ de Draitona 248
Rex Edwius dedit Cinlaf Venator Escemer iiii. . 249
Cassatorum 249

PAGE

Quomodo Rex Eduuius dedit Kinrico duorum Cassatorum 249
Carta Regis Eduuii de Cern 250
Metæ 250
Quomodo Rex Edwius Wlfrico Dencheswrthe . . 251
Carta Regis Edwii de Dencheswrthe 252
Metæ de Dencheswrthe 253
De Morte Edwii Regis 254
De Privilegio et Cartis Edgari Regis 255
Privilegium Edgari Regis 256
Metæ de Gainge 259
Metæ de Gosie 259
Metæ de Wrthe 260
Metæ de Ermundesleia 260
Carta Regis Edgari de Mercham 264
Metæ 265
Metæ de Leia 266
Carta Regis Edgari de Cumenora 267
Metæ 268
Quomodo Wiham, Seuecurt, Henstesheie, Etun, fuerunt Membra de Cumenora 270
Metæ de Eatun 270
Carta Regis Eadgari de xx. Hidis in Draitun . . 270
Metæ 271
Testes 272
Carta Regis Edgari de Hannie xx. cassatarum . . 273
Metæ de Hannige 274
De Ora 276
Carta Regis Edgari de Ora x. Cassatarum . . 276
Metæ 277
Carta Regis Edgari de Bedene 279
Testes 280
De Denceswrthe 281
Carta Regis Edgari de Denchesuurthe . . . 281
Testes 282
Carta Regis Edgari de Spersholt x. Cassatorum . . 283
Metæ 284
Testes 285
Carta Regis Edgari de Estune 286
Metæ 287

PAGE
Carta Regis Edgari de Æskeburi 289
Carta Regis Edgari de Wissele 292
Testes 293
Carta Regis Edgari de Licchelade 294
Metæ 295
Carta Regis Edgari de Hamstede 297
Metæ 298
Testes 298
Carta Regis Edgari de vii. Cassatis de Kingestune . 299
Carta Regis Edgari de Bragenfelda 300
Carta Regis Hedgari de Hocanedisce 302
Metæ 302
Carta Regis Edgari de Æthedingetun . . . 303
Testes 304
Carta Regis Edgari de Mordune 305
Metæ 306
Testes 307
Carta Edgari Regis de Dudintun 308
Metæ 309
De Boxora 210
Carta Edgari Regis de Boxora 311
Metæ 312
Testes 312
Carta Regis Edgari de Bedewinde 314
Metæ 315
Testes 316
De Hysseburna 317
Carta Regis Edgari de Hisseburna 317
Metæ 318
Carta Regis Edgari de Suthamtune 321
De Fifhida 323
Carta Regis Edgari de Fifhida 323
Metæ 324
Testes 325
Carta Regis Edgari de Esthalla 327
Metæ 328
Testes 328
Carta Edgari Regis de Tribus Hidis in Hennerithe . 329
Metæ 330
Testes 330

PAGE
De Henritha x. Mansarum 331
Carta Regis Edgari de x. Hidis in Hennerithe . . 331
Metæ 332
Testes 333
De Burhbece 334
Carta Regis Edgari de Burgbeche 334
Metæ 336
Testes 336
Carta Edgari Regis de Wasingetune 337
Metæ 338
Carta Regis Edgari de Rimecunda 340
Metæ 341
Testes 342
De Sancto Adtheluuoldo 343
Oratio Sancti Adeluuoldi 347
Sanctus Adelwoldus factus est Episcopus ab Adgaro Rege 348
De Morte Edgari Regis 349
Carta Sancti Edwardi Martyris de vii. Hidis in Kingestune 349
Metæ 350
Carta Edwardi Regis de xiii. Hidis in Kingestun . 352
Metæ 353
Quomodo Osgarus Abbas emit xx. Hidas in Kingestune 354
De Sidemanno Episcopo 356
De Edwino Abbate 357
De Morte Eduuini Abbatis 357
De Privilegio Adelredi Regis 358
Carta Adelredi Regis de Ernicote 370
Metæ 371
De Cyrna 373
Carta Regis Adelredi de Cerne 373
Metæ 375
Carta Regis Adelred de Mordune 377
Metæ 379
Testes 380
Metæ 382
Testes 383

PAGE
Carta Regis Adelredi de Cheorletun 384
Testes 385
Carta Regis Adelredi de duabus Hidis in Draitun et una in Suttun 386
Carta Regis Adelredi de duabus Mansis in Dumbeltune 388
Metæ 390
Testes 390
Carta Regis Adelredi de Osanleia 392
Metæ 393
Carta Regis Adelredi [de] Eardulfes lea . . . 394
Metæ 395
Testes 396
Carta Adelredi Regis 397
Metæ 399
Carta Regis Adelredi de Wittune 400
Metæ 401
Testes 402
Carta Regis Adelredi de Bensingtun . . . 404
Metæ 404
Carta Adelredi Regis de iii. Hidis in Draitun et ii. in Suttun 406
Testes 407
Carta Regis Adelredi de Haselcie 408
Metæ 409
Quis Abbatiam Burtune fundavit 411
Carta Adelredi Regis de Dummeltun . . . 411
Metæ 413
Testes 414
Testamentum Alfrici Archiepiscopi 416
Latina interpretatis 417
Carta Regis Athelredi de Waltham 419
Metæ 420
Testes 421
Carta Regis Adelredi [de] Hwitchureke . . . 422
Metæ 424
Carta Regis Adelredi de Chiltune 425
Metæ 427
De Alfifa, quæ reddidit Chelgrave et Bulteswurthe . 428
De Alfled, quæ reddidit Winkefeld 429

PAGE
De Edwio, qui reddidit Bedene 429
De Prophetia Sancti Dunstani 429
De Morte Adelredi Regis, et de Regno Edmundi Regis, Filii sui 431
De Morte Wlfgari Abbatis 433
De Siwardo Abbate 434
Carta Regis Cnut de Mytuna 434
Carta Cnutonis Regis de Mettune 436
Metæ 437
Testes 437
Carta Regis Cnut de Linford 439
Metæ 440
Testes 440
Testamentam Adelredi Regis 442
De Donis Cnutonis Regis 443
Quo Tempore adlatæ sunt Reliquiæ Sancti Edwardi Abbendoniæ 443
De Adventu Siwardi Abbatis 443
Quod voluit Siwardus Abbas frangere Ecclesiam Sancti Adelwoldi 444
De Morte Cnutonis Regis 446
Carta Hardecnuti de Fernberga 446
Metæ 447
De Morte Hardecnut Regis 450
De Sancto Eaduuardo Rege 451
Carta Eaduuardi Regis de viii. Hidis juxta Chinete . 452
Metæ 453
Metæ 456
De Contentione Lechamstede 457
Responsio Siwardi Episcopi de Lechamstede . . 458
De Villa Leuekenore 459
De Morte Siwardi Episcopi 461
De Morte Adelstani Abbatis 462
De Speravoc Abbate 462
De Rodulfo Episcopo 463
De Ordrico Abbate 464
Carta Regis Eadwardi Anglice 464
Interpretatio in Latinum 465
Carta Regis Edwardi de Hundredo de Hornemere . 465
Interpretatio in Latinum 466

PAGE
De iiii^{or} Cassatis de Sandford 466
Metæ 467
Testes 468
De Morte Godwini Comitis 469
Carta iiii. Hidarum de Sandford 469
Metæ 471
Testes 471
Rex Edwardus dedit Leofwartun 473
Carta Regis Edwardi 473
Testes 474
Carta decem Cassatorum de Lecamstede . . . 476
Carta de Speresholt x. Cassatorum 478
Carta de Hwitcyrce 479
Testes 480
De Morte Edwardi Regis 482
De Ordrico Abbate 482
De Captione Aldredi Abbatis 485

Explicit Liber Secundus.

Incipit Liber Tertius.

Carta Regis Edwardi de Cildatun 488
De Morte Edwardi Regis 489
De Molendino de Cudesdun 491
De Captione Aldredi Abbatis 493

HISTORIA MONASTERII DE ABINGDON.

. . . . [1]lam inhabitantibus novo usus vocabulo a nomine suo Bruto insulam Brittaniam sociosque suos Britones nuncupavit. Quo carnsexuto[2] ergastulo sine fide Catholica, successerunt ei reges multi usque ad tempus regis Lucii, fidei Christianæ similiter ignari. A.D. 201.

Hic autem Lucius, audita fama et sanctitate prædicatorum in civitate Romana tunc temporis degentium, nuntios suos cum litteris suis patentibus ad venerabilem papam Eleutherium destinavit, quam totius rogans devotissime et supplicans attentius, quatinus per mandatum et voluntatem ejus Christianus efficeretur. Hujus itaque comperta devotione, ad precum suarum instantiam misit vir venerabilis Eleutherius papa ad Lucium regem illustrem nuntios suos, Faganum videlicet et Divianum, viros religiosos, necnon fide Catholica sufficienter instructos. Hi vero cum celebri devotione regem ipsum et populum suum unanimi assensu et pari concordia baptizaverunt, destruentes idola, et ecclesias fideliter construentes. Quid multa? hi duo viri sinceri in omnibus et per omnia Deo devoti, Christianitatis executores effecti, Conversion of King Lucius by Pope Eleutherius.

---

[1] *lam inhabitantibus*] The narrative begins abruptly in the middle of the fourth chapter. The corresponding passage from MS. Cott. Claud. C. ix. fol. 102, is as follows:—

"INCIPIT LIBER PRIMUS TERRARUM HUJUS ECCLESIÆ ABBENDONENSIS, CONTINENS ANNOS CCCCXIV.

"Mons Abbendone ad septemtrionalem plagam Tamese fluvii, ubi prætermeat pontem Oxenefordis urbis, situs est; a quo monasterio non longe posito, idem nomen inditum. Quis autem antiquorum illius primum institutor fuerit, monimento veterum accepimus, quod Cissa rex Occidentalium Saxonum Heano cuidam, religiosæ vitæ viro, ac abbati, simulque sorori ejusdem, Cille nomine, locum ad Omnipotentis Dei cultum construendi cœnobii dedit, collatis ad hoc, regio munere, plurimis beneficiis et possessionibus ob vitæ necessarium inibi fore degentium. Uterque siquidem regio nobilitabatur genere. Verum non multo post, antequam designato insisteretur operi, rex ipse vita functus est."

[2] *carnsexuto*] Carnis exuto? Cf. p. 5, line 21.

A.D. 201. constituere decreverunt per loca singula singulos ministros Dei Omnipotentis; et ubi archiflamines secundum legem gentilium invenerunt, loco eorum archipræsules, similiter ubi flamines, episcopos subrogaverunt. Fuerunt autem tunc temporis archipræsules tres tribus in locis famosissimis, videlicet Londonia, Eboraci, et apud Urbem Legionum.

V.—*Per quantum Tempus duravit Christianitas in Britannia postquam Lucius Rex suscepit Christianitatem.*

Death of Lucius, and arrival of Abbennus.

Interea rege Lucio viam universæ carnis ingresso, corpus ipsius in villa Gloucestriæ honorifice humatum est, ut regiam decebat sepulturam. Post hujus vero decessum, ut multa paucis perstringamus, usque ad tempus Dioclesiani imperatoris, sub tranquilla devotione et sancta conversatione, in Brittannia duravit Christianitas; floruit etiam his temporibus in Brittanniæ finibus, Deo disponente, ferventissima monachorum religio, et sanctitatis multis in locis memoranda devotio. Verumtamen tunc temporis fuit quidam religiosus monachus, Abbennus nomine, qui ex Hibernia Brittanniam veniens, verbum Dei, prout Spiritus Sanctus dabat eloqui illi, fideliter prædicabat. Hic vero post temporis processum illustrissimi regis Brittonum curiam adiens, ubi laudabiliter receptus et magnifice ab omnibus honoratus, ipsi regi amoris privilegio in tantum specialis est effectus, ut in ipso se gauderet alterum repperisse Joseph. Obtinuit autem memoratus Abbennus a rege Brittonum, ad precum suarum instantiam, maximam partem Berroccensis provinciæ, in qua de consensu regis et consilio regni monasterium feliciter fundavit, cui nomen Abbendoniam, vel a nomine suo vel a loci vocabulo, alludenter imposuit. Secundum enim idioma Hiber-

nensium, ut ex relatione modernorum accepimus, Abbendon "mansio Abenni" interpretatur; secundum vero idioma Anglorum Abbendun "mons Abenni" vulgariter nuncupatur. A.D. 201.

Est autem locus ille in planitie montis, visu desiderabilis, paulisper ultra villam quæ nunc vocatur Sunigewelle, inter duos rivulos amænissimos, qui, locum ipsum quasi quendam sinum inter se concludentes, gratum cernentibus præbent spectaculum et opportunum habitantibus subsidium. Congregavit etiam ibi venerabilis vir Abbennus copiosam monachorum multitudinem; videlicet trecentos monachos vel eo amplius, jugi devotione ibidem Deo famulantes, quibus pater et abbas non tantum præfuit, sed secundum regulam beati Benedicti plus studens amari quam timeri, omnibus per omnia profuit. Novissimis vero diebus suis, cum esset cani capitis, sanctus vir Abbennus, Christi vestigia sequens, et pro Ejus amore gloriam mundi spernens, captusque dulcedine natalis soli, Hiberniam petiit, ibique divina disponente clementia in sancta conversatione vitam suam finivit. Mansit autem monasterium Abbendoniæ in Catholica fide et monastica religione usque ad adventum Anglorum. Et quia de Anglis a nobis est mentio facta, virtus nobis assit angelica, ut nihil præter veritatem de Anglis proferamus. Description of Abingdon, and return of Abennus to Ireland.

VI.—*De Adventu Saxonum in Brittaniam.*

Anno itaque Dominicæ Incarnationis CCCCXLIX. regnante Vortegerno in Brittannia, ut ex tenore veritatis venerabilis[1] Bedæ presbyteri accepimus, venerunt in Brittanniam navali vehiculo de partibus Germaniæ Saxones, Angli, et Juti. Qui licet diversarum essent provinciarum, maxima tamen eos concatinavit dilec- The arrival of the Saxons and Angles, A.D. 449.

[1] *Bedæ.*] H.E. I. xiv. xv.

A.D. 449. tionis integritas, pariter et fœderis confœderatio. Hi ad petitionem regis Vortegerni Brittanniæ applicuerunt ad insulam, pollicentes contra inimicos ipsius regis (Scottos videlicet et Pictos, qui Brittanniam atrociter debellaverant) auxilium se fore præstaturos. Verumtamen quibus succedentibus ad votum his quæ in animo avide conceperant, inito certamine cum Scottis et Pictis, Saxones sumpsere victoriam. Verum quod cum Saxoniæ prospero eventu renunciatum, pariter et insulæ fertilitas denuntiata, et Brittonum segnities fuisset expressa, itidem retransmittitur illo veloci cursu classis prolixior, armatorum manum deferens fortiorem; quæ formidinem formidini Brittonum exaggerans, et vires viribus accumulans, inexpugnabilem reddidit exercitum. Hi itaque in Brittannia degentes, inito consilio cum Scottis et Pictis, post temporis protelationem, neminem qui eis in aliquo resisteret, aut juridictioni eorum perfunctorie vel orarie contradiceret, invenerunt. His ita gestis, disponente justo mundi Judice, cujus providentia in sui dispositione non fallitur, gens memorata civitates muratas pariter et agros, arboribus extirpatis, depopulantes, suum ubique continuaverunt incendium, ita ut totam insulæ superficiem funere et fumo obtexisse viderentur. Sed ad quid[1]

. . . . . .

Conversion and baptism of Ceadwealla, A.D. 689. annis juventutis suæ tam naturæ quam industriæ, et cum se invenisset longe recessisse a Creatore suo, oculis cum manibus in cœlum erectis, longa trahens suspiria, in hunc modum prorumpit in vocem: — "Creator "creaturarum Deus! miserere mei super omnes "homines miseri; peccavi, erravi, et scienter denegavi! "Sed Tu, mitissime Domine! qui non vis mortem "peccatoris, sed ut magis convertatur, et vivat; verte "vultus ad singultus, verte ad suspiria mea oculos "misericordiæ tuæ, et concede mihi spatium emenda-

[1] *ad quid.*] Two leaves apparently are here lost from the manuscript.

" tionis vitæ meæ, ut sufficienter doleam, et deleam ea A.D. 689.
" quæ ab ineunte ætate scienter et ignoranter contra
" voluntatem tuam perpetravi." Nec mora potavit eum vino compunctionis[1] Deus, cui omne cor patet et omnis voluntas loquitur, ut fugeret a facie[2] arcus. Inspiratus itaque rex Ceadwalla gratuito et repentino instinctu Spiritus Sancti (qui quando vult, et ubi vult, spirat; qui quem vult et quantum vult inspirat; qui cui vult miseretur, et quem vult indurat,) dixit se velle ad baptismum cum omni festinantia properare, et errori gentilitatis penitus renuntiare. Quod ut fieret cum majori solemnitate (quamvis sacramentum in se non minus habeat efficaciæ in baptizatis propter personas baptizantium, exclusa necessitate), rebus tamen domi bene dispositis, Romam festinanti gressu petiit, ubi a Sergio papa honorifice susceptus, et ab eo in die sancti Sabbati Paschalis [10 Apr.], anno Dominicæ Incarnationis DCLXXXIX. gloriosissime est baptizatus, et a Beato Petro Petrus feliciter est appellatus. Ubi etiam dum adhuc in albis esset, carnis exutus ergastulo xii. kalendas Martiarum,[3] feria vi., sepultus in basilica beatorum Apostolorum Petri et Pauli, quievit in pace pectoris, pacem præstolans æternitatis. Fecit autem Sergius papa epitaphium ipsius regis metrice, et in sarcofago ipsius exarari decrevit; cujus epitaphii tenor hic est.

Epitaphium Regis Cedwallæ.

" Culmen, opes, sobolem, pollentia regna, triumphos,
Exuvias, proceres, mœnia, castra, lares;
Quæque patrum virtus, et quæ congesserat ipse
Cedwalla regnipotens,[4] liquit amore Dei;

---

[1] *vino compunctionis.*] See Psal. xcv. 5 Vulg.

[2] *facie arcus.*] See Psal. lix. 6 Vulg.

[3] *Martiarum.*] Read 'Maiarum,' *i.e.* 20 April.

[4] *regnipotens.*] Read 'armipotens,' which is given in the margin as a various reading.

A.D. 689. Ut Petrum sedemque Petri rex cerneret hospes,
Cujus fonte meras sumeret almus aquas;
Splendificumque jubar radianti carperet haustu,
Ex quo vivificus fulgur ubique fluit.
Præcipiensque[1] alacer redivivæ præmia vitæ,
Barbaricam rabiem, nomen et inde suum
Conversus convertit ovans, Petrumque vocari
Sergius antistes jussit, ut ipse pater
Fonte renascentis, quem Christi gratia purgans
Protinus albatum vexit in arce poli.
Mira fides regis, clementia maxima Christi,
Cujus consilium nullus adire potest.
Sospes enim veniens sub primo[2] ex orbe Britanno,
Per varias gentes, per freta, perque vias,
Urbem Romuleam vidit, templumque verendum
Aspexit Petri, mystica dona gerens.
Candidus inter oves Christi sociabilis ibit;
Corpore nam tumulum, mente superna tenet.
Commutasse magis sceptrorum insignia credas,
Quem regnum Christi promeruisse vides."

IX.—*Descriptio Villæ Seuekesham, postea Abbendoniam appellatæ.*

Description of Abingdon. Verum ne sub silentio nobilitatem villæ Seouechesham prætereamus quasi rei veritatis ignari, aliquid de ea probabili relatione et fide digna ad præsens in medium proferamus. Fuit itaque Seouechesham civitas famosa, aspectu desiderabilis, divitiis plena, agris circumdata uberrimis, vernantibus pratis, diffusis campis, et gregibus lactifluis. Hic sedes regia; huc cum de regni præcipuis et arduis tractaretur negotiis, concursus

---

[1] *Præcipiensque.*] In the margin 'Percipiens.'

[2] *sub primo.*] Read 'supremo' with Beda, H.E. v. 7.

fiebat populi, ubi etiam a primis Britonum temporibus locus fuit religionis, tam tempore religionis fanaticæ, quam tempore religonis Christianæ. In hac etiam civitate plura fuerunt indicia Christianitatis ex antiquorum conversatione Britonum, ut supra dictum est. Cruces etenim et imagines quæ in villa ipsa nunc hic nunc illic effossæ reperiebantur, hujus rei præbent experimentum. A.D. 689.

XII.—*De Inventione Nigræ Crucis.*

Inter alias cruces etiam inventa fuit Crux[1] illa sancta, quæ Nigra Crux appellatur. Sancta enim adeo est, ut nullus, juramento super eam præstito, impune et sine periculo vitæ suæ possit affirmare mendacium; creditur etenim ex clavis Domini ex magna parte conflata et facta. Nec tamen a Constantino Magno, qui in ea regione imperator creatus fuit, ibi reposita, ut quidam dicunt, sed credibilius quidem a benevolis suis Britannis, quos secum Romam profecturus deduxerat, transmissa illuc, ut memoria sanctitatis et meriti utrorumque, scilicet matris et filii, insignius appareret, ubi et corporalis præsentiæ ipsorum conversatio habita magnificabatur. Vel certe transmittente Cæsare ipso, vel matre ejus, ad honorem et tuitionem patriæ, de qua ad imperium assumptus fuerat, ut prædiximus, a quibus propter merita et sanctitatem eorum, crucem Domini constat fuisse inventam. Tempore Anglorum ædificata ibi capellula ipsius sanctæ Helenæ, quæ aliquando ibi tempore viri sive filii conversata fuerat, crucem illam repertam fuisse asserunt, per quam multa signa, indicens sanctuarii illius virtutes, monstrata sunt. Quot rei perjurio super eam deprehensi sint! Non est numerus Of the discovery of the Black Cross.

[1] *Crux.*] Here in the text is introduced a drawing of this cross.

A.D. 689. miraculorum. Unus (cum tot virtutibus quas enumerare non possumus, mendacia et assertiones falsæ detegerentur) reverentia qua debebat honorabiliter tractabatur, et volentibus fratribus eam auro et argento ornare, quicquid ei in una die circa adaptabatur, totum altera decidisse et dissolutum esse videbant, nec potuit aliqua parte aliquando aurum vel argentum circa eam confirmari, sindone tantum exterius per totum involuta est.

History of the Nuns of Helnestoue. Verumtamen rex Cedwalla[1] (cujus animæ propitietur Deus,) non tantum bona supra enumerata Abbendoniæ contulit, verum etiam de propria voluntate sua Cille, sorori Heani patricii, dedit licentiam construendi monasterium in loco qui nunc dicitur Helnestoue juxta Thamisiam; ubi virgo Deo sacrata et sacro velamine velata quamplurimas coadunavit sanctimoniales, quarum in posterum mater extitit et abbatissa. Post hujus decessum, succedente temporis intervallo quam plurimo, translatæ sunt sanctimoniales præfatæ ab illo loco ad villam quæ dicitur Witham. Succedentibus vero nonnullis annis, cum grave bellum et a seculo inauditum ortum fuisset inter Offam regem Merciorum et Kinewlfum regem Westsaxonum, tunc temporis factum erat castellum super montem de Witham, ob cujus rei causam recesserunt sanctimoniales illæ a loco illo, nec ulterius redire perhibentur.

---

[1] *Cedwalla.*] The MS. Claud. C. ix., thus narrates the benefactions of Ceadwalla:—

"Ceadwalla vero ei succedens, xx. cassatos Deo Omnipotenti et monachis ibidem Deo servientibus dedit; sicque in fine scripti sui de eadem villa (scilicet Abbendun) ait: 'Silva quæ vocatur Ædeleahing, et alia Colmonora, et Geatescum, pertinent his xx. hidis, quos ego ipse modo partim equitando, modo partim navigando, large mensus sum, tum mihi tum omnibus meis successoribus, pro Deo et pro seculo. Cæterum quisquis dæmonis instinctu de his diminuerit, quæ ego Deo et Sanctæ Mariæ devota mente in perpetuum largitus sum, Christus illius potentiam diminuat hic et in ævum, nisi cum perfecta emendatione adimpleat et restituat ea quæ a Deo abstulit."

XIII.—*De Morte Cedwallæ, et Ina Rege.* A.D. 699.

Accession of King Ina, A.D. 688.

Nunc restat ut ad successores regis Cedwallæ, et eorum tam maleficia quam beneficia succincte describenda, pro modulo scientiæ nostræ, stilum vertamus reciprocum.

Itaque audito decessu regis Cedwallæ in Westsaxonia, fama volitante, qua nihil velocius, successit ei in hereditate Ina rex affinis illi lineari propinquitate. Hic autem primo donationes et beneficia prædecessorum suorum Cissæ at Ceduuallæ, necnon maximam portionem hereditatis Heani abbatis præcipue erga monasterium Abbendoniæ, primo irrita fieri decrevit; sed postmodum ad cor suum rediens et facti pœnitens, perspicaciterque intelligens illas duas partes justitiæ quibus dicitur, "Declina a malo et fac bonum" [Ps. xxxvi. 27.], non solum a malo declinavit, verum etiam faciens bonum, de suis maneriis et licitis donationibus ipsius domus beneficia auxit uberius. Primo etenim ablatis in integrum restitutis, ccl. cassatorum descriptionem, prout carta ipsius subsequens testatur, præfatæ domui et monachis ibidem Deo servientibus, abbate Heano vivente et vidente, dedit et concessit, et carta sua confirmavit. Cujus cartæ subscriptio hæc est.[1]

XIV.—*Carta*[2] *Inæ*[3] *Regis.*[4]

Ina's Charter, A.D. 699.

In nomine Domini Dei nostri Jhesu Christi Salvatoris. Ea quæ secundum decreta canonum salubriter

[1] *hæc est.*] Claud. C. ix.—"Abeunte Ceadwalla Romam, Ine successit in regnum. Qui primo prædecessorum suorum donationes irritas facere decrevit; deinde facti pœnitens, de suis etiam easdem longe uberius auxit."

[2] *Carta.*] Collated with Claud. C. ix. fol. 102, whence the following variations are derived.

[3] *Inæ.*] 'Ceadwallæ.'

[4] *Regis.*] An illumination, representing King Ina here occurs in Claud. B. vi. fol. 6.

A.D. 699. decernuntur, quamvis sermo tantum ad testimonium sufficeret, tamen pro incerta futuri temporis ambiguitate firmissima litterarum astipulatione roborentur.

Quapropter ego Ini[1] rex Saxonum[2] terram juxta Abbendune clxxiii. cassatorum, Hean abbati libenter reddidi, quam Cissa rex sibi ac Cillan sorori suæ atque abbatissæ aliquando dederat; sed Ina[3] rex eandem terram postea, dum regno potiretur, diripiens, ac reipublicæ restituit, nondum constructo monasterio in ea, nec ullo admodum oratorio erecto; rursus autem[4] ad ædificandum monasterium[5] eidem Heano[6] patricio tunc temporis suo eandem terram redonavit, dicens:— Ego Ina[7] monarc Saxoniæ, regnante Domino, regalia gubernans sceptra, terram quam prædecessores mei Cissa et cæteri Heano[8] patricio suæque germanæ Cillan dedisse noscuntur, iterum cum consilio plurimorum reddo et relinco. Deinde prædictus patricius Hean se cum omni facultate sua et præfata terra Omnipotentis Dei servitio subdidit, meque ad construendum monasterium illud in loco supra nominato, id est juxta Abbendune, regulariterque regendum illud abbatem elegit; sponteque sua seipsum meo regimini[9] commisit, votoque monachico constringens.[10] At nunc nondum evoluto ad integrum quinquennio, ex quo hæc vota vovit solvenda, immutare decreta cupiens, Inique regem in suffragium sibi repetitæ hereditatis assumpsit; quibus ego libenter cessi, præfatamque terram et monasteria quæ construximus, ut dixi, in toto retribuam. Insuper et de orientali parte fluminis Tamisæ xx. cassatos, quos mihi Cuthredus regulus et Merciorum rex Ethelredus,[11] necnon et Ini rex Saxonum tradiderunt,

---

[1] *Ini.*] 'Ceadwalla.'
[2] *Saxonum.*] 'West Saxonum.'
[3] *Ina.*] 'Ini.'
[4] *autem.*] *Om.*
[5] *monasterium.*] 'in ea monasterium.'
[6] *Heano.*] 'Hean.'
[7] *Ina.*] 'Ini monarchus.'
[8] *Heano.*] 'Hean.'
[9] *regimini.*] 'regimonio.'
[10] *constringens.*] 'astringens.'
[11] *Ethelredus.*] 'Æilredus.'

adjiciam, x. quoque cassatos secus vadum Bestlesford et c. in Bradenfeld,[1] ubi monasterium erexi, quos Ini et Conred[2] simul dederunt, pariter tribui; qui fiunt simul cclxxiii. cassatos. Votum autem monachi quod mihi spopondit relaxans clementer indulsi, præsente venerando antistite Hedde, necnon Aldelmo abbate, et Wintra, et omni familia nostra in ecclesia. Si quis vero contra hoc decretum abbatatus venire temptaverit, vel has donationes regum religiosorum, tirannica fretus potestate, violenter demere vel auferre satageret, sciat se coram Christo rationem in ultimo vivorum et mortuorum examine redditurum. Scripta est vero hæc cautionis singrapha anno ab Incarnatione Christi DCXCIX., Indictione xii.[3] A.D. 699.

✝ Ego Ine, rex, consensi.
✝ Ego Athelbald, rex, subscripsi.
✝ Ego Daniel, episcopus, subscripsi.
✝ Ego Befpha subscripsi.
✝ Ego Egfrid subscripsi.
✝ Ego Herrid subscripsi.
✝ Ego Aldbriht subscripsi.
✝ Ego Stranglic subscripsi.
✝ Ego Halda subscripsi.
✝ Ego Oba subscripsi.
✝ Ego Selred subscripsi.
✝ Ego Egbrith subscripsi.

[[4]*Carta Ini Regis.*

Ego Ini rex Westsaxonum, ob indulgentiam criminum meorum, aliquam terram ad ecclesiæ munificentiam libenter impendo. Dispensante enim Domino, Hean abbati in potestate concessa fuerat in iv. partibus ter- Another Charter; A.D. 687.

[1] *Bradenfeld.*] 'Bradanfeltha.'
[2] *Conred.*] 'Coenred.'
Indictione xii.] Here ends the copy in Claud. C. ix.

[4] *Carta.*] The passage within brackets is introduced into the text from Claud. C. ix. fol. 102 b.

A.D. 687. ræ; id est in Bradanafel xv. cassatorum, et xv. cassatorum apud Bestlesforda, et manentium xxv. cujus vocabulum est Stretleæ, et lxxx. cassatos apud Æaromundeslee. Quæ scilicet donationes ut firmius ac tenacius reliquum durarent in ævum, etiam coram summis pontificibus, id est Brithwallo archiepiscopo et Daniele episcopo, peractæ sunt; necnon et cespites horum locorum pro ampliori firmitate libro superposui, quem ipsi duo præfati episcopi in manibus suis tenuerunt. Porro ut firmior præfatæ donationis largitio inextricabili tenacitate jugiter servaretur, etiam testes adjunximus, quorum nomina subter tenentur inserta. Si quis vero contra hæc nostræ diffinitionis decreta, propriæ temeritatis pertinacia fretus, violenter venire nisus fuerit, noverit se in tremendo ultimæ discussionis examine coram Judice Christo, æqua discretionis lance singulorum facta librante, rationem redditurum.

Signum manus Ini, regis Westsaxonum. ✝

Signum manus Ethelredi, regis Merciorum. ✝

Signum manus Ethelfrith. ✝

Ego Daniel, servus servorum Dei, hanc donationem confirmavi. ✝

Hæc carta scripta est tertio nonas mensis Julii [5 Jul.], Indictione xii., anno ab Incarnatione Christi DCLXXXVII. Ego Winberctus hanc cartam scripsi et subscripsi.

✝ Hæc terra præfata jugiter ecclesiæ sanctæ Maria in Abbændune subjecta sit.

Item alia Carta Ini Regis.

Ego Ini rex Westsaxonum pro animæ meæ remedio redidi terram xlv. cassatorum Hean patricio et Ceolswithæ, ad monasterium construendum. Quæ terra appellatur in Bradanfelda et Bestlesforda, et alia quæ nominatur Stretlea, cum omnibus ad se pertinentibus. Cui donationi testes affuerant Ebba, Æthelbald, et

Eadfrith filius Iddi, et cum jussione episcoporum Ceddæ, Germani, Winfridi. Quam terram primus dederat Eadfrith filius Iddi super altare in ecclesia quæ ibi constructa est, pro anima ejus. A.D. 687.

Ego Theodorus servus Dei, archiepiscopus, consensi et subscripsi.]

XV.—*Testamentum*[1] *Heani, antequam Abbas efficeretur.*

Ego Hean, dispensante Domino, abbas, aliquam terræ possessiunculam, quæ mihi ex munificentia parentum meorum, qui regni gubernacula potiri noscuntur, in potestate concessa fuerat in loco cujus vocabulum est Bradenfeld, cum adjacentibus, nec minus aliis, sicut infra signatum est, locis, ac conditione Cillan sorori meæ ad possidendum contuli, ut post obitum meum, si ipsa superstes vixerit, disponat et regat cum Dei timore; et post se ad istum monasterium omnino reddat. Si vero Omnipotentis Dei judicio, me vivente, vitæ suæ sortem disposuerit, jus ejusdem loci et dispensatio mihi cedat. Supradicta vero quantitas terræ in Bradanfeld, xlviii. cassatorum[2] est. In Escesdune lv., in loco qui vocatur Earmundeslea,[3] lxxxiii. Summa simul redacta, clxxxiii. cassatos colligitur. Si quis ergo diffinitionem hanc a me factam unacorditer, canonice et ecclesiastice a rege Ini, necnon ab episcopo Daniele roboratam, irritam facere temptaverit, sciat se coram Christo rationem redditurum. The testament of Hean.

[Anno[4] ab Incarnatione DCCXXVIII. rex Ine, relicto imperio ac Æthelhardo commendato, Romam profectus est.]

---

[1] *Testamentnm.*] Collated with the duplicate copy in Claud C. ix. fol. 102 b.

[2] *cassatorum.*] 'cassatuum.'

[3] *Earmundeslea.*] 'Æarmundeslea.'

[4] *Anno.*] Introduced into the text from Claud. C. ix.

A.D. 687. XVI.—*De Donatione Villæ quæ appellatur Suttun.*

Ina's gift of Suttune. Iste vero Ina primo dedit et concessit Deo, et Beatæ Mariæ, et domui Abbendoniæ, et monachis ibidem Deo servientibus, villam de Suttune, in puram et perpetuam elemosinam, cum omnibus ad illam integre pertinentibus, quam villam monachi libere et quiete in pace possederunt usque ad tempus Kenulfi regis et Retuni abbatis, ut puta inferius dicemus enucleatius.

XVII.—*Qualiter Rex Ina Romam petiit et ibi obiit.*

Succession from Ina to Offa. A.D. 688–757. Postquam vero supradicta bona rex Ina fecerat Deo acceptabilia, perpendens solicite quod nudus intravit in mundum et quod nudus reverteretur ad humum, homo ad humum properans, disponens sibi provide ne morsu mortis corrueret corporis et animæ, quod bene inceperat fine potiori consummavit. Relicto namque imperio suo, ac Adelardo consanguineo suo commendato, anno Dominicæ Incarnationis DCCXXVIII. Romam profectus est, ubi ne conversionis suæ pompam faceret, quasi ad populum phalerans, non in publico comam deposuit, sed ut solius Dei placeret oculis, qui judicat verba, cor, renes hominum, amictu tectus plebeio clam vixit clamque consenuit. Remansit itaque Adelardus in regno. Quo mortuo, successit ei Cuthredus, cui Sigebertus, cui Kineulfus. Quo ab Offa rege Merciorum in bello victo, omnia quæ juridictioni suæ subdita fuerant ab oppido Walingefordiæ in australi parte ab Ichenildestrete usque ad Esseburiam, et in aquilonali parte usque ad Tamisiam, rex Offa sibi usurpavit. Iste vero Offa Deo, et Beatæ Mariæ, et domui Abbendoniæ, et monachis ibidem Deo servientibus, villam quæ Gosi appellatur

in puram et perpetuam contulit elemosinam. Tempore etiam istius Offæ regis, quidam episcopus nomine Rethunus de regno Merciorum, contumeliis et vi hostilitatis coactus episcopatui suo renuntiavit, et in monasterio Abbendoniæ monachatum suscipiens abbas et pater postea est effectus. A.D. 688–757.

[*Hœ*[1] *sunt Metœ de Gosige.*

Ærest on tha mærdic eastwearde; thæt innan Tealeburnan; andlang Tea eburnan thæt innan Eoccen; andlang Eoccen thæt innan tha merdic; of tham mærdic thæt innan tha furh; of tha furh thæt innan thæt rithig; of tham rithig thæt innan lanbroc; andlang landbroces ford on butan thone ham; eft on tha mærdic eastewearde.]

XVIII.—*De Brihtrico Rege Westsaxonum.*

Interfecto Kineuulfo Westsaxonum rege a Kineuuardo, Sigeberti prædecessoris sui fratre, successit ei Brihtricus frater ejus. Iste vero Brihtricus villam de Estun cuidam principi suo, Lullan nomine, dedit; et concessit ei et carta sua confirmavit, ut memoratus Lullan præfatam villam cum omnibus appenditiis suis cuicumque vellet daret pariter et assignaret. Cujus cartæ memoratus Lullan fretus munimine, ante mortem suam, de consensu regis Brihtrici et consilio virorum authenticorum, desiderans Christum sibi facere heredem, villam prædictam, scilicet Estune, Deo, et Sanctæ Mariæ, et domui Abbendoniæ, et monachis ibidem Deo servientibus, dedit et concessit, et cartam illam qua rex Brihtricus terram memoratam illi confirmaverat, Of Brihtric, King of Wessex. A.D. 784–800.

[1] *Hœ.*] The MS. Claud. C. cx. fol. 124 b, supplies the above boundaries.

A.D. 801. quæ tunc temporis plus efficaciæ et confirmationis habebat quam aliqua alia quam de eadem terra facere posset, super altare Beatæ Mariæ Abbendoniæ posuit. Et in signum majoris fœderis protulit Anglice, "Al mine rihte that ic hædde in Estun ic gife Sæinte Marie in Abbendun."

XIX.—*Hœc est Carta Brihtrici Regis.*

Brihtric's Charter. A.D. 801. In nomine Omnipotentis piissimi Genitoris, qui cunctorum bonorum donator est et conservator poli, hiemisperii, orbisque, arvi, ponti, fluminum, Creator et Gubernator, atque solus totius mundi monarchiam tenens.

Sub cujus nutu ac Dominicæ defensionis almigera dextera, ego Brihtricus rex regni regimonia dispensans, aliquam portionem terræ devoto et cum omni studio in nostro affectu fidelissimo Lullan principi, quam ex sua propria facultate in pecunia comprobata et beneplacita adquirendo plenissimo pretio a nobis comparabit, ubi nota appellatione Saxonice Eastun dicitur, ut puta x. mansionum, ad possidendum, donandum, cum omnibus ad se pertinentibus, campis, silvis, vel post se relinquendum ubicunque aut cuicumque voluerit, in jus proprium cum auctoritate harum litterarum et cirographorum ast infra caractarum testium tradendo, firmiter signo almæ Crucis donabo et roborabo.

Hæc autem donatio in villa puplica firmata est, et peracta, anno Dominicæ Incarnationis DCCCI., Indictione ix.,[1] et nostri regalis imperii ab alto cœlorum culmine concessi xii.

Hujus vero agelluli hæc sunt certa termina: in septentrionali parte continet Hythwaldanhlau, et in aquilonali plaga ipsius aggeris via publica portendit a

[1] *Indictione* ix.] This numeral is written on an erasure.

borea usque in orientalem finem contra solis ortum, A.D. 801.
othsuiran, et sic ab euro in australem plagam per vallem unam usque ad stagnum quendam, cujus vocabulum est Ceabbansolo. Ab ipso vero loco rectissimo tramite per unius sepis longitudinem tendendo pervenit ad Hwatelegegæte, ultra Bradanleah, et sic ab ipso confinio ab affrico, vel a fauno, habet eodem longitudine portendente sepe transversum Horsanleah certissimum terminum usque ad Gumanedisc. Deinde vero ab Gumanedisce in ipsam occidentalem plagam a meridiana parte super Heigdune aptissimo cursu contra solis occasum ad Bicanstapule competenter vertit. Tum itaque regirando a Bicanstapole per profunditatem et medietatem unius vallis juxta uno acerbo lapidum, quod nos Stancestil vocamus, a curio habet Cothongian, et ita ad supradictum locum circumgirando a Cothongian usque at Hythwaldanhlau revertit. Et hanc donationem ab omnibus terrenis difficultatibus liberabo, extra expeditione et pontis factione.

Si vero quis obstinata contumacia hanc nostram donationem et fidelissimorum, venerabilium virorum, episcoporum ac optimatum nostrorum testimonium vel adfirmationem, quorum nomina in margine istius pagellæ repperiuntur, minuere temptaverit, sciat se canonicæ subjacere sententiæ, et a nostra in hoc seculo vel in futuro communione esse privatum, et rationem in Die Judicii redditurum, nisi prius Deo et hominibus justo judicio emendaverit. Qui hæc impleat quæ donamus, seu augeat, præmia in futuro cum omnibus mercedem a Deo suscipientibus mereri optamus, qui remunerat omnes juste et pie viventes et recte agentes, qui solus justus, pius, misericors semper permanet sperantibus in se.

✝ Ego Beorhtricus, rex, tradendo et confirmando signum Crucis aravi.

✝ Ego Eadburg, regina, consensi subscripsi.

A D. 801. ✝ Ego Cynebeorht, episcopus, consensi et subscripsi.
✝ Ego Wigbeorht, episcopus, consensi et subscripsi.
✝ Ego Wor, princeps, subscripsi.
✝ Ego Wiohstan, princeps, subscripsi.
✝ Ego Wigfreth, princeps, consensi et subscripsi.
✝ Ego Wiohtbrord, princeps, consensi et subscripsi.
✝ Ego Æse, princeps, subscripsi.
✝ Ego Ealhmund, princeps, subscripsi.
✝ Ego Lulla, princeps, consensi et subscripsi.

XX.—*De Morte Offæ Regis Merciorum, et Successione Kenulfi.*

Death of Offa and Ecgferth. [A.D. 796.] Interea Offa rege Merciorum viam universæ carnis ingresso, successit ei in regnum filius ejus Egbertus, qui paucis diebus post patrem suum regnavit, et statim cessit in fatum, cui successit Kenulfus.

XXI.—*De Sororibus Kenulfi.*

Of the sisters of King Kenulf. Iste vero Kenulfus duas habuit sorores uterinas non solum facie decoras, verum etiam elegantia morum bonorum insignitas, et (quod est longe melius) in omnibus et per omnia Omnipotenti Deo devotas. Has vero nonnulli proceres potentissimi, tum propter regiam dignitatem, tum propter earum famam memoria dignam, in copulam adoptaverunt sibi maritatem. Quas cum rex (puta[1], de cujus consensu et voluntate hujuscemodi penderet negotium,) quadam die affabili vultu interrogaret cujusmodi vitam accitare, quosve sponsos in hac mortali tunica habere desiderassent, demissis in terram paululum vultibus earumque mentibus in cœlum jugiter erectis, quasi desuper eis

[1] *puta*] This word is explained by a half erased gloss in the margin; "id est, sicut."

datum et cœlitus provisum, regi hujuscemodi dedere responsum. " Rex piissime, bene novit sanctitas vestra " nos ex regali prosapia esse propagatas. Novit etiam " benignitas vestra, frater amantissime, quod ab in- " eunte ætate Deo servire Eique soli placere finaliter " tota mente totisque viribus nostris desideravimus. " Nunc ergo benignitatem vestram capitibus demissis, " junctis manibus, flexis poplitibus, voce lugubri, pe- " timus habere exoratam, quatinus pro amore Illius " qui de Virgine nasci dignatus est, virgines nos per- " manere et in integritate mentis et corporis Ei jugi- " ter famulari, cui servire regnare est, pacifice per- " mittatis. Hunc etenim præ omnibus mortalibus (ut " decet) sponsum habere præadoptavimus, nec alium " quempiam habebimus, licet in continenti capitalem " subire deberemus sententiam." Quibus rex plenus pietate et visceribus misericordiæ hæc verba respondit: " Quid ergo, dilectissimæ sorores et famulæ Dei de- " votæ, sedet animis vestris? Petite quod justum " fuerit, nec repulsam patiemini." Cui virgines: " Volumus et desideramus, insuper benevolentiam ves- " tram omni qua possumus devotione deprecamur, " quatinus nobis aliquam portiunculam terræ liberam " ab omni humano servitio et seculari exactione, ubi " in Dei servitio manere possimus, nobis concedatis. " Petimus etiam ut illam terram Deo, et Beatæ " Mariæ Abbendoniæ, monachisque ibidem Deo servi- " entibus, ubi corpora nostra temporalem habebunt " sepulturam, libere et quiete cum omni libertate " præscripta post decessum nostrum in perpetuam " dare possimus elemosinam." Tunc rex cum magna deliberatione (convocatis archiepiscopis, et episcopis, et comitibus, et baronibus regni ipsius,) villam quæ Culeham appellatur, cum omnibus ad illam integre pertinentibus, eis in vita earum concessit; et post earum decessum ecclesiæ Sanctæ Mariæ Abbendoniæ et conventui ibidem Deo servienti, liberam et quietam ab A.D. 801.

A.D. 801. omni seculari exactione, sub omnium episcoporum anathemate, firmiter confirmavit, ita ut nec regi nec regiis ministris homines villam inhabitantes aut alterius præcepto pareant, aut juridictioni præterquam abbatis principaliter, aut illius vel illorum quem vel quos abbas Abbendoniæ custodem ibi constituerit aut custodes.

Impetravit etiam rex Kenulfus a papa Leone tertio privilegium de ecclesiastico beneficio in eadem villa sub anathematis interminatione, ne quis mortalium, sive archiepiscopus, sive episcopus, sive archidiaconus, sive decanus, aut eorum officiales, sive homines eorum, ab ipsa ecclesia vel persona ecclesiæ vel vicario, vel ab alio annua pensione ipsam tenente ecclesiam, aut in jus vocare, aut aliquid ab ea exigere præsumat, unde in posterum alicui juridictioni episcopali vel alii subjici posset, et sic libertatis suæ pati detrimentum. Solus autem abbas ex beneficio privilegii aliquem juris peritum, quemcunque voluerit, constituet qui querimonias et placita, tam de criminalibus quam de aliis ad jus ecclesiasticum pertinentibus, diligenter audiat et fine canonico decidat. Ex illo etiam tempore sacerdos vel clericus ecclesiæ de Culeham chrisma in vigilia Paschæ per manum sacristæ in ecclesia Abbendoniæ ad usum baptismi et infirmorum accipiet. Persona vero vel vicario ipsius ecclesiæ in fatum cedente, abbas Abbendoniæ auctoritate propria (non de consensu vel consilio archiepiscopi, vel episcopi, vel archidiaconi, vel decani, vel alicujus officialis ecclesiastici,) personatum vel vicariam cui voluerit dabit, nulla facta præsentatione ad diocesanum vel ad alium. Quod si de abbate ipsius ecclesiæ humanitus contigerit, et ecclesia nominata vacaverit, prior et conventus de consilio communi personatum vel vicariam cui voluerint et dabunt et assignabunt, et carta sua confirmabunt. Istam vero villam, cum omni libertate præscripta, non solum venerabilis papa Leo domui abbatiæ Abbendoniæ pri-

vilegio suo confirmavit, et litteras suas regi Kenulfo misit petitorias, rogans attentius quatinus memoratam villam, cum omnibus appenditiis suis et libertatibus præscriptis, sicut et ipse summus pontifex privilegiaverat, ut et ipse rex eandem villam Abbendoniæ privilegio suo confirmaret. Cujus petitioni licet rex non in continenti acquieverit, tamen pro loco et tempore multo melius et consultius, ut puta inferius dicetur, summi pontificis salubri acquievit consilio. A.D. 801.

XXII.—*De Temporibus Rethuni Episcopi et Abbati*

Succedentibus[1] itaque annis circiter vii., venatores et aucupes regis Kenulfi, prout illa gens assolet, absque verecundia aliena vivere quadra, nunc in expensis prodigis et exactionibus indebitis, nunc in contumeliis Rethun's journey to Rome, and dealings with Kenulf.

[1] *Succedentibus.*] The narrative thus proceeds in Claudius, C. ix. fol. 103 b.:—

De temporibus Rethuni abbatis.

Succedentibus nonnullis postea annis, Kenulfo rege regnante, illius cœnobii possessiones venatores et aucupes regis frequentare, earumque incolas passim prædari, ac si licitum foret, in consuetudinem sibi usurparunt. Rex ipse præfectique illius eorundem incolarum expensis penes ipsos epulari, atque equos suos depascendos cum custodibus eorum illis sæpius committere. Cœnobii illius primas illo tempore Rethunus dicebatur, episcopi et abbatis officio functus. Hic se suaque infestis hujusmodi negotiis impeti ægre ferens, virum Dei Leonem summum Romanæ sedis pontificem adiit, ac de suarum rerum detrimento eum consuluit. Ille conquerentem affabili lenitate consultum remittit ad propria suæ auctoritatis cum apicibus, quibus Angliæ principem hortabatur ecclesiæ libertati intendere, portitorem litterarum suarum, uti probum deceret virum, vereri; ea si fecerit laudi sibi salutique fore. Audito itaque rex papæ Romani mandato, cum inficiari potius quam exequi id æstimaretur, tardante aliquandiu illius progressu mandati, Rethunus episcopus et abba appetendum hominem pecunia ratus, precum votis minus flexibilem, obtulit ei cxx. libras, præterea et c. manentes ad villam regalem Suttun prope Abbendonam sitam; ad hæc et Deo vota pro illo magnopere liberari. Quorum omnium gratia adeo animum regis ad benevolentiam vir ille sibi captaverat, ut decretum publice sanciretur, ne quisquam domus regiæ officialium, vel præfectorum, aut episcoporum, in posssessionibus ecclesiæ Æbben-

A.D. 801. variis et dilapidationibus patrimonii Crucifixi superfluis, domum Abbendoniæ aggravare præsumebant, nec a tali præsumptione et de tam detestabili aut prece vel pretio aliquatenus desistere volebant. Verumtamen quod cum abbas Abbendoniæ nomine Rethunus et unanimis ejusdem loci conventus ægritudine tulissent, ne quid in præjudicium domus suæ super hujuscemodi injuriis fieret in posterum, multiplici ammonitione prætaxata tam regi quam regiis ministris, ut ab hujusmodi desisterent injuriis, nec aliqua suscepta, abbas et conventus pro statu suo et domus suæ ad sedem appellaverunt apostolicam. Nec mora; memoratus abbas curiam adiit Romanam, ubi a venerabili papa Leone laudabiliter susceptus ipsum pontificem super negotio suo, quoad cautius potuit, propensius consuluit. Quem conquerentem servus servorum Dei affabili lenitate consultum, puta ex inolita bonitate, de cujus pectore semper exuberabat tam pietatis quam dulcedinis immensitas, cum suæ tuitionis apicibus insimul et auctoritatis apostolicæ privilegiis perpropere remisit ad propria. Sane quod cum rex jam accepisset tum ex tenore litterarum summi pontificis, tum ex viva voce portitoris, vel se debere Anglicanæ Ecclesiæ libertati diligenter intendere, et maxime defensioni domus Abbendoniæ vigilanter insistere, et ab indebitis exactionibus pariter et vexationibus ipsius domus penitus desistere, vel indignationem sedis apostolicæ maturius incurrere, nunc blanditiis cavillatoriis, nunc fulminantibus minis, quasi exceptionibus dilatoriis, sic ipsum elongavit negotium, ut vel minimo vel penitus nulli rex jam procurasset effectui mancipare.

---

dunensi pertinentibus ultra jam aliquid lucri sive servitatis requireret, immo libertas ex integro omnibus eis perpetuaretur.

This MS. Claud. C. ix. then introduces the Charter of A.D. 811, as in the text, p. 24.

Interea cum jam de summo pontifice humanitus contigisset, litteræ ipsius abbatis de negotio suo exequendo quoad usum penitus sunt quassatæ, attestante lege qua dicitur mortuo mandatore respirat mandatum. Quo viso, abbas Rethunus et conventus domus Abbendoniæ vehementer timentes ne illis in posterum ad culpam et detrimentum domus suæ imputaretur quod litteras præfatas contra regiam dignitatem, ut asserebat rex, impetrassent, memoratus abbas Rethunus de consilio fratrum suorum regem adiit, super negotio suo cum ipso pacifice locuturus. Quod ut securius faceret aurum et argentum secum deportavit ad summam cxx. librarum; dijudicans hoc sibi potissimum fore consilium de regis amore obtinendo et ultimum remedium. Quod cum factum esset, regi illud tantillulum argenti et auri pro bono pacis obtulit, et præterea c. manentes ad villam regalem Suttun prope Abbendoniam sitam. Quorum donorum gratia adeo animum regis ad benevolentiam vir Dei Rethunus sibi et domui suæ captaverat, ut decretum publice sanciretur ne quisquam domus regiæ officialium, vel præfectorum, aut episcoporum, in possessionibus ecclesiæ Abbendonensi pertinentibus ultra jam aliquid lucri, sive servitutis, vel indebitæ exactionis requireret, immo libertas ex integro omnibus ipsis perpetuaretur. A.D. 801.

Nacta itaque occasione ab hujusmodi concordia, abbas Rethunus ea quæ inter regem et ipsum jam fuerant sopita, ne in redivivam litem resurgere possent, utile sibi decrevit et domui suæ in scriptum redigere, et ad notitiam posterorum transmittere. Quo libenter a rege concesso, privilegium suum fecit rex domui Abbendoniæ de villis ad ipsam domum pertinentibus, similiter et de propriis donationibus suis, quæ in privilegio suo sequenti singillatim specificantur. Tenor vero privilegii hic est.

[*Carta*[1] *Kenulfi Regis.*

A.D. 811. Charter of King Kenulf. A.D. 811.

Anno Dominicæ Incarnationis DCCCXI., Cenulfi vero regis Merciorum anno xix. a tempore quo accepit a Deo sibi regnum concessum, cum fatribus in monasterio quod dicitur Æbbendune unanimiter a parvo usque ad magnum statuentes et concedentes Rethuno religioso abbati vel ejus heredibus, in dominium proprium ad habendum sive fruendum, terram in monasterio quod dicitur Æbbanduna liberam, cccx. manentes, Wyrthe x. manentes, ad Aclea et ad Northtuna et Punningstoce xviii. manentes, pro ejus amabili pecunia ac devotione quam erga nos gerebat. Fuimus enim in sinodo in loco qui dicitur Celichyth coram optimatibus nostris, et in pecunia dedit quod valuit cxx. libras et cum c. mansionibus redemit jam agros a servitute collocatas a manu extraneorum. Inprimis ad Sunnigwellan xv. manentes, ad Eatune x. manentes, ad Sandforda x. manentes, ad Denceswyrthe et ad Goseie xxx. manentes, etiam Culenham cum omnibus locis ad Æbbandun pertinentibus, ad Gainge x. et ad Lechamstede x. manentes.

Hoc scitote non solum pro animæ meæ, sed pro totius gentis Merciorum salute facturum. Has terras inperpetuum liberaliter adquisibit a gravitudine comitum et a durissima servitute regum, et sanctæ Dei Genitricis ecclesiæ liberaliter illas servire subjunxit. Proinde mandamus per auctoritatem semper-Virginis Mariæ, et per signum sanctæ Crucis, in qua omnis victoria consistit, ut in antea nullus eum inquietare

---

Carta.] This chapter is here introduced into the text from Claud. C. ix. fol. 103 b.

præsumet, vel ejus successores conquassare audeat; sed cum firma pace et securitate prænominatos agros possideant ac gubernent, et post cuicunque ipsis placuerit dimittant. Ego Coenwlf rex Merciorum has terras liberabo ab omni servitute magno vel modico regum, principum, episcoporum, pro salute animæ meæ et pro tota gente Merciorum, sicuti ab omni servitute fuit liberata et est, cum his testibus utrorumque sexuum, monachorum vel secularium, ut hæc nostra statuta firma permaneat in perpetuum. Hic infra caraxantur nomina testium. Ego Coenwlf, rex, consensi et subscripsi in sinodo et in loco qui dicitur Celichyth. Ego Wulfred, archiepiscopus.] A.D. 821.

XXIII.—*Privilegium Kenulfi.*[1]

In nomine Dei et Domini nostri Jhesu Christi, veri Redemptoris mundi. Kenulf's Charter. A.D. 821.

Anno vero Dominicæ Incarnationis DCCCXXI., indictione xiiii., ego Coenulfus[2] rex Merciorum, ab eodem Deo et Domino nostro populis et tribubus præordinatus in regem, anno imperii nostri XXV., fui rogatus ab apostolica sede per privilegium domni apostolici gloriosissimi Leonis papæ et per[3] Rethunum venerabilem episcopum, ut sibimet[4] vel suis propinquis seu ipsa familia quæ habitat in monasterio quæ[5] sita est in Abbandune ecclesiæ quod ibidem dedicata est in honore sanctæ Mariæ semper-Virginis et Dei Gene-

---

[1] *Kenulfi.*] An illumination representing Kenulf is here introduced in B. vi., fol. 9, b. This charter has been collated with the duplicate copy in Claud. C. ix. fol. 104.

[2] *Coenulfus.*] 'Kenulfus ab eodem Domino nostro.'

[3] *per*] *om.*

[4] *sibimet*] 'sibimet seu familiæ quæ.'

[5] *quæ sita*] 'quod situm est in Abbendonia, quodque dedicatum est.'

A.D. 821. tricis, Dominæ nostræ, ut illud monasterium, vel[1] omnia loca quæ ad ipsum pertinere dinoscuntur, cum rebus mobilibus et immobilibus, in notis causis et ignotis, in modicis et in magnis, in Domini Dei Omnipotentis et beatissimi Petri principis apostolorum donans donabo perpetuis temporibus æternam libertatem in Sanctæ Trinitatis patrocinio, omnia loca ad præfatum monasterium pertinentia, quorum infra nominantur nomina, Culanhom,[2] Chenigtun, Hengesteseig, Cumanora, Earmundelæh, Eatun, Suniggawelle, Sondford, Wudtun, Gæging, Deniceswurth, Ceornei, Gooseig, Færhom, Wæthenesfeld, Scriuenanhom, Burghtuun, Læhhamstede, Boxora, Wælingford, mid[3] heora geburatunum [id est, cum appenditiis suis][4], Wicham, cum suis campis, sicut Ceadwalla rex perdonavit, cum illa silva integra quæ dicitur Spene Wohanlæh, Trindlæh,[5] Eastun, cum omnibus agellulis ad præfata loca pertinentibus, concedens perdonabo, sicut prædiximus, perpetuam libertatem. Et mandatum mandamus, in nomine Patris et Filii et Spiritus Sancti, ut nullus superveniat hominum superbia inflatus, nec rex suum pastum requirat, vel habentes homines quos nos dicimus "Fæstingmen,"[6] nec eos qui ancipitres[7] portant, vel falcones, vel caballos ducunt, sive canes, nec pœnam mittere super eos quoquomodo audeat. Nec princeps nec graffio[8] hanc lenitatem præfatam in

---

[1] *vel*] 'seu.'

[2] *Culanhom*] 'Culeham, Chenitun, Hengesteseig, Cumenoran, Earmundesle, Eatun, Sunningauuelle, Sandford x. manentium, Wdetun, Geinge, Denicheswrde, Ceornei, Goseig, Fernham, Wacenesfeld, Scrivenham, Lechamstede, Boxora, Weliford, cum appenditiis suis.'

[3] *mid*] 'mid heora gebura-tunum.' *om.*

[4] *id est.*] The words within brackets occur in the margin in B. vi., and form part of the text of C. ix.

[5] *Trindlæh, Eastun*] 'Trinlech, Eatun.'

[6] "*fæstingmen*"] 'festigm.'

[7] *ancipitres*] 'accipitres.'

[8] *graffio*] 'graphio.'

alicujus oneris molestia[1] mutare audeat, aut in diebus nostris vel successorum nostrorum. Si pro alico[2] delicto accusatur homo Dei, ecclesiæ ille custos solus cum suo juramento, si audeat, illum castigat.[3] Sin autem, ut recipiat aliam justitiam hujus vicissitudinis conditionem, præfatum delictum cum simplo pretio componat. Expeditionem cum xii. vassallis et cum tantis scutis exerceant. Antiquas[4] pontes et arces renovent, cæterum plena et integra libertate glorientur. Maxime cum ipsi diebus Dominicis[5] vii. missas pro nobis saluberrimas offerant, et armis spiritualibus centum psalteriis contra invisibiles hostes dimicare non cessant.[6] Si quis autem præscriptis statutis noluerit obedire, sciat se alienum esse a consortio sanctæ Dei ecclesiæ, et a participatione Corporis et Sanguinis Domini nostri Jhesu Christi, per auctoritatem beati Petri apostoli, nisi digne emendaverit quod contra Dei ecclesiam fecisset. A.D. 821.

Dederunt enim pro hujusmodi rei gratia in auro et in argento cxx. libras et centum manentes ad villam[7] regalem quæ dicitur Suthtun. Quæ postquam vir ille prudentissimus patravit, in summa pacis[8] securitate coad vixit[9] cœnobium illud gubernavit.

XXIV.—*De Brihtrico Rege West-Saxonum.*

His diebus memoratus rex Westsaxonum Brihtricus, de quo superius prælibavimus, dedit cuidam principi suo, nomine Hemele, villam quæ Mene vocatur, et carta sua confirmavit et concessit ei omni eodem King Brihtric's Charter to Hemele.

[1] *molestia*] 'molestiam.'
[2] *alico*] 'aliquo.'
[3] *castigat*] 'castiget'
[4] *Antiquas*] 'Antiquos.'
[5] *Dominicis*] 'singulis,' but in a hand of the xv. century, and on an erasure.
[6] *cessant*] 'cessent.'
[7] *villam*] 'villulam.'
[8] *pacis*] 'quietis.'
[9] *coad vixit*] 'quoad vixit.'

A.D. 821. modo quo supradicto principi suo Lullan; ut et ipse post decessum suum quemcunque vellet de eadem terra heredem sibi faceret. Dedit itaque memoratus Hemele villam de Mene, de consensu regis Brihtrici, Deo et Beatæ Mariæ, et domui Abbendoniæ, et monachis ibidem Deo servientibus, cum omnibus ad illam pertinentibus. Obtulit etiam cartam ipsius regis Brihtrici super altare sanctæ Mariæ quam habuit de eadem villa. Cujus cartæ tenor hic est:—

XXV.—*Carta Brihtrici de Hisseburna.*

A.D. 790? Regnante in perpetuum Omnipotenti Deo; ego Beortricus, regali fretus dignitate, de terra juris mei, quam prædecessores mei atque propinqui mihi jure hereditario possidendam reliquerunt, aliquam portionem Hemele fidelissimo principi meo sempiternaliter possidendam largitus sum, habendi, donandi, commutandi, ac post se relinquendi cuicunque placuerit, id est, xxxvi. cassatos. Hoc autem feci pro illius petitione, necnon et pro vice alterius agri; qui videlicet ager jacet juxta flumen quod appellatur Meonea, quasi xxxiiii. cassatorum, quem sibi jam ante Kineuul rex cum multorum peritorum affirmatione devote concedebat, et ab eo accepit pretium in auro purissimo. Sed hæc supradicta terra Beortrici donationis aliqua pars est juxta Hissaburnam in modum xxvi. cassatorum.

✠ Ego Beortricus rex hanc donationem meam propriis litterarum caracteribus roboravi, et singrafa Crucis confirmavi.

✠ Signum manus Æthelmodi, episcopi.
✠ Signum manus Kineberti, episcopi.
✠ Signum manus Hemele, patricii.
✠ Signum manus Worris, principis.
✠ Signum manus Beornfridi, præfecti.

✝ Signum manus Wngfridi, præfecti. A.D. 852.
✝ Signum manus Luulinges, subreguli.
✝ Signum manus Wiigfridi, præfecti.
✝ Signum manus Wingbaldi, comitis.

XXVI.—*De Morte Kenulfi Regis.*

Post discessum Kenulfi regis Merciorum regnavit sanctus Kenelmus filius ejus paucis diebus, cui successit Ceolwlfus frater Kenulfi, cui Bertulfus. Iste vero Bertulfus dedit Alfeo principi xii. cassatos juxta flumen quod appellatur Cirne, et Kalemundesdene. Ipse autem Alfeus, de consensu regis Bertulfi, dedit Deo, et Sanctæ Mariæ, et domui Abbendoniæ, et monachis ibidem Deo servientibus, eandem villam cum xii. cassatis terræ supradictis, omni eodem modo quo supra de Lullan principe dictum est; et hæc est carta regis Bertulphi. Succession of the Kings of Mercia A.D. 818–852.

XXVII.—*Carta Bertulfi Regis.*

In nomine Domini nostri Jhesu Christi. Omnia quæ videntur temporalia sunt, quæ autem non videntur æterna sunt. Ideo caducis et vanis rebus æterna et jugiter permansura gaudia cœlestis vitæ mercanda sunt. King Bertulf's Charter, A.D. 852.

Quapropter ego Beortulfus rex Mercenorum pro remedio animæ meæ et pro expiatione piaculorum meorum, etiam cum consensu episcoporum ac senatorum gentis meæ, donabo aliquam partem agri meo principe Alpheo libenter largitus sum in perpetuam hereditatem; id est xii. cassatorum juxta flumen quod appellatur Cirnea, et Kalemundesdene; ut habeat et perfruatur cum omnibus utilitatibus ad eam pertinentibus, quamdiu sub astrifero cœlo vitam duxerit, et post obitum illius Alfei cuicumque placuerit relinquat.

A.D. 852. Terra autem prædicta secura et immunis omnium rerum permaneat regalium et principalium tributum et vixenatorum operum, simul et omni poculari gravedine, nisi expeditione et pontis factione et arcis munitione. Si quis hanc meam donationem augere et amplificare voluerit, augeat Deus bona illius hic et in futuro. Si quis hoc frangere vel minuere temptaverit, sciat se in die Judicii coram Christo rationem redditurum esse, nisi ante satisfactione emendaverit.

Scripta est autem hujus donationis cedula anno ab Incarnatione Christi DCCCLII., Indictione v., in villa regali quæ nominatur Escantur, coram idoneis testibus, quorum nomina subtus adnexa notantur.

✝ Ego Beortulfus, rex, hanc meam donationem cum signo Crucis Christi confirmavi.

✝ Ego Æthlheard, archiepiscopus, consensi et subscripsi.

✝ Ego Alhun consensi et subscripsi.

✝ Ego Mucel, p̃[1], consensi.

✝ Ego Duda, dux, subscripsi.

✝ Ego Aldred subscripsi.

✝ Ego Eanulf subscripsi.

✝ Ego Willa subscripsi.

✝ Ego Tiddulf subscripsi.

Metæ.—This syndon thæra xii. hida land gemære into Cyrnea and to Calmundesdene, the Beorhtuf cyninc gebocode Ælfege his fædær sune.

Ærest on Bereforda, of thæm forda on Willan dic, of thæm dice, thæt on Syiftan beorh, of thæm beorge thæt on Ebbeldic, westwearde of thære dic, thæt on ea in Brihtinc broc, of thæm broce, thæt on Cyrnea a ongean Stretun, thæt on Hrindan broc, of thæm broce thæt on gerihte, thæt on thone stan, of thæm stane, thæt on

[1] 'præfectus.'

winter wellan, of thære wellan thæt on Theofandene and Longdene, thæt on Fos and Longesfos, thæt on Hnices thorn, of thæm thorne on gerihte, thæt eft on Bereford. A.D. 844.

XXVIII.[1]

Eidem Berthulfo Merciorum regi dedit Ceolredus antistes xiiii. cassatos juxta flumen Tamesiæ pro libertate quorumdam monasteriorum; et ipse rex Beorthulfus dedit Ethelwlfo principi eodem modo quo supra. Et ipse Ethelwlfus princeps dedit Deo et Beatæ Mariæ et domui Abendoniæ, et monachis ibidem Deo servientibus, eosdem xii. cassatos, cum carta regis. Cujus descriptio cartæ hæc est. Another Charter of King Bertulf.

XXIX.—*Carta Regis Barthulfi.*

Regnante in perpetuum Domino nostro Jhesu Christo. Ceolred antistes, cum conscientia et licentia venerabilium familiarum mearum, dabo Berhtwlfi regi Merciorum illud territorium ad Pegingaburnan xiiii. manentium, juxta amnem quæ dicitur Temes, pro libertate horum monasteriorum, ut habeat eandem terram, perfruat et possideat in diem illius, et post se cuicumque voluerit relinquat in perpetuam hereditatem. Ego Berhtwlfi rex Merciorum donabo Ædelwlfe duce libertatem et territorium et Pægeingaburnan in perpetuam hereditatem. Hoc est verbi gratia, ut sint liberati a partu principum, et a difficultate illa quot nos Saxonice dicimus "Festigmen;" nec homines illuc mittant qui osceptros vel falcones portant, aut canes aut caballos ducant; sed sint liberati perpetualiter in

[1] This chapter has no rubric prefixed in Claud. B. vi.

A.D. 844. ævum. Si quis autem hoc servaret vel augere voluerit, benedictionem a Domino Deo cœli percipiat hic et in futuro. Si quis autem (quod non optamus) in aliqua parte frangere vel imminuere voluerit, sciat se rationem redditurum ante tribunal nostri Judicis, nisi ante ea Deo et hominibus emendaverit.

Hoc autem factum est anno Dominicæ Incarnationis DCCCXLIIII., Indictione vero vi., regni autem regis Bertulfi iiii. anno; his testibus contestantibus et scribentibus, et cum signo sanctæ Crucis corroboraverunt, quorum nomina infra notantur.

Testes.

✝ Ego Bertulf, rex, concessi et subscripsi.
✝ Ego Sæthryth, regina, consensi et subscripsi.
✝ Ego Ceolred, episcopus, consensi et subscripsi.
✝ Ego Hunbrht, episcopus, consensi et subscripsi.
✝ Ego Heabrht, episcopus, consensi et subscripsi.
✝ Ego Eanmund, abbas, consensi et subscripsi.
✝ Ego Mucel, dux, consensi et subscripsi.
✝ Ego Humbrht, dux, consensi et subscripsi.
✝ Ego Alfstan, dux, consensi et subscripsi.
✝ Ego Cynebrht, dux, consensi et subscripsi.
✝ Ego Æthel, dux, consensi et subscripsi.
✝ Ego Beornoth subscripsi.
✝ Ego Ælfreth subscripsi.
✝ Ego Wilfreth subscripsi.

XXX.—*De Morte Brihtrici Regis Westsaxonum.*

Death of Brihtric, and accession of Egbert, A.D. 800.

Brihtrico rege Westsaxonum cedente in fatum, successit ei Egbrihtus nepos ejus, filius Kinewlfi ab Offa rege Merciorum victi. Iste vero Egbrihtus omnes reges totius Albionis in deditionem suscepit. Qui cum audisset famam bonitatis domus Abbendoniæ, et vi-

disset donationes et beneficia quæ prædecessores sui A.D. 800.
supradicti ipsi domui intuitu caritatis contulere, domum ipsam sincere dilexit; quem amorem evidentissime probavit ipsius operis exhibitio. Videns etenim beneficia prædecessorum suorum quamplurima, sua vero parva vel nulla, timens in se radices ficus fatuæ succidi si nullos fructus afferret, ad se reversus ac jugi meditatione mortem præ oculis habens suspectam, secum multotiens deliberavit quid beneficii in remissionem peccatorum suorum domui Abbendoniæ dare posset in puram et perpetuam elemosinam. Quid multa? Ad hoc tandem pervenit quod de consilio magnatum regni ipsius villam quæ Mercham appellatur, cum omnibus ad illam integre pertinentibus, Deo, et Beatæ Mariæ, et domui Abbendoniæ, et monachis ibidem Deo servientibus, dedit et concessit et carta sua confirmavit. Cujus carta hæc est.

XXXI.—*Carta*[1] *Egbrihti Regis Westsaxonum de Mercham.*

In[2] nomine Dei et Domini nostri Jhesu Christi, Re- Egbert's Charter, A.D. 835.
demptoris mundi.

Anno Dominicæ Incarnationis DCCCXXXV., Indictione xiii. Ego Egberht rex Occidentalium Saxonum dedi monasterium illud Mercham, quinquaginta manentium, ad Abbendune, cum licentia et consensu totius nostræ gentis et unamitate[3] omnium optimatum. Hæc donatio fuit facta in Pascha, in Dorkecestre, et postera

[1] *Carta.*] Collated with the duplicate copy in Claud. C. ix., fol. 104 b., where the title stands thus:—"Carta Egberhti regis de Mercham et de Ecclesiæ Abbendoniæ libertate."

[2] *In nomine.*] In Claud. B. vi. fol. 12, a representation of King Egbert is here inserted.

[3] *unamitate.*] 'unanimitate.'

A.D. 835. vice eandem donationem liberaliter in Natali confirmavimus anno imperii nostri xxxiiii. Et sic mandamus in nomine Patris, et Filii, et Spiritus Sancti, ut nullus superveniat hominum ibi superbia inflatus, nec rex suum pastum requirat, vel habentes homines quos[1] dicimus "Festigmen," nec eos qui accipitres portant vel falcones, vel caballos ducant sive canes. Nec pœnam mittere super eos quomodo[2] audeat, nec princeps nec graphio hanc lenitatem præfatam in alicujus oneris molestiam mutare audeat, aut in diebus nostris, vel successorum nostrorum. Si pro aliquo delicto accusatur homo Dei, ecclesiæ ille custos solus cum suo juramento, si audeat, illum castiget. Sin autem, ut recipiat alienam justitiam hujus vicissitudinis conditionem, præfatum delicitum cum simplo pretio componat. Quid plura? Ne cui hominum per vim aliquid ibi tribuatur, neque in palefridis, neque in refectiones, sed ab his omnibus liber permaneat. De illa autem tribulatione, quæ "Witereden" nominatus, sit libera, nisi tamen singuli pretium solverit ut talia accipiant. Fures quoque quos appellant "Weregeld theofas," si foris rapiantur, pretium ejus dimidium illi ecclesiæ et dimidium regi detur. Et si intus rapitur, totum reddatur ad ecclesiam. Similiter de hereditate peregrinorum, id est Gallorum et Brittonum, et horum similium, ecclesiæ reddatur. Pretium quoque sanguinis peregrinorum, id est "Weregeld," dimidiam partem rex teneat, dimidiam ecclesiæ antedictæ reddant. Silva quoque omnis, quæ illi ecclesiæ et suburbanis ejus suppetit, in omnibus causis sit libera; et non secetur ibi ad regis vel principis ædificia aliqua pars materiæ grossi vel gracilis, sed ab omnibus defensa et libera maneat. Si quis autem præscriptis statutis noluerit obedire, sciat se alienum

---

[1] *quos.*] 'quos nos.'

[2] *quomodo.*] 'quoquomodo.'

esse a consortio sanctæ Dei ecclesiæ et a participatione Corporis et Sanguinis Domini nostri Jhesu Christi, per auctoritatem Beati Petri Apostoli, nisi digne emendaverit quod contra Dei ecclesiam fecisset. A.D. 854.

✝ Ego Ecgbert, rex, concessi[1] et subscripsi.
✝ Ego Æthelwlf, filius regis, concessi et subscripsi.
✝ Ego Ælfstan, episcopus, concessi et subscripsi.
✝ Ego Rethun, episcopus, concessi et subscripsi.
✝ Ego Kinred, episcopus, concessi et subscripsi.
✝ Ego Wlflaf, abbas, concessi et subscripsi.
✝ Ego Eadwald, abbas, concessi et subscripsi.
✝ Ego Wlfar,[2] dux, concessi et subscripsi.
✝ Ego Osmod, dux, concessi et subscripsi.
✝ Ego Wigfred, dux, consensi et subscripsi.
✝ Et multi alii hanc libertatem præscriptam, cum hiis testibus infra nominatis, firmiter in Jhesu Christo cum signaculo sanctæ Crucis confirmantes roboravimus.

XXXII.—*De Morte Egbrihti Regis.*

Egbrihto rege West-Saxonum carnis exuto ergastulo et hac luce communi privato, successit ei Hathewlfus, filius ejus, qui cuidam principi suo nomine Alcmundo villam quæ Essebiri appellatur dedit, et (ut carta sua testatur) concessit ei ut quemcumque vellet sibi faceret heredem. Ipse vero Alcmundus hanc villam domui Abbendoniæ in puram et perpetuam elemosinam dedit cum carta ipsius regis. Fecit etiam rex Hathewlfus generale privilegium omnibus ecclesiis regni sui, quibus decimam partem terrarum regni sui in Alcmund's gift to Abingdon.

[1] *concessi.*] The words "concessi et subscripsi" are omitted throughout in the duplicate copy.
[2] *Wlfar.*] 'Wlfhar.'

A.D. 854. puram et perpetuam elemosinam per partes distribuerat, e quibus prima et præcipua fuit domus Abbendoniæ. Forma autem privilegiæ ejus hæc est.

XXXIII.—*Quomodo Athelwlfus Rex dedit Decimam Partem Regni sui Ecclesiis.*

Ethelwolf's gift of tithes.

Ego[1] Æthelwlf, gratia Dei Occidentalium Saxonum rex, in sancta ac celeberrima Paschali solennitate, pro meæ remedio animæ, et regni prosperitate et populi ab Omnipotenti Deo mihi coati,[2] consilium salubre cum episcopis, comitibus, et cunctis optimatibus meis perfeci, ut decimam partem terrarum per regnum nostrum non solum sanctis ecclesiis darem, verum etiam et ministris nostris in eadem constitutis in perpetuam libertatem habere concessimus, ita ut talis donatio fixa incommutabilisque permaneat, ab omni regali servitio et omnium secularium servitute absoluta. Placuit autem Ælhstano episcopo Scireburnensis ecclesiæ, Swithuno[3] Wentanæ ecclesiæ episcopo, et ducibus communiter. Hoc autem fecimus in honorem Domini nostri Jhesu Christi, et beatæ semper-Virginis Mariæ, et omnium Sanctorum, et paschalis festi reverentia, ut Deus Omnipotens nobis et nostris posteris propitiari dignetur. Scripta est autem hæc cartula anno ab incarnatione Domini nostri Jhesu Christi DCCCLIIII., indictione II., die Paschali, in palatio nostro quod dicitur Wiltun. Qui autem augere voluerit nostram donationem, augeat Omnipotens Deus dies ejus prosperos. Si quis vero minuere vel mutare præsumpserit, noscat se ante tribunal Christi redditurum rationem, nisi prius satisfactione emendaverit.

---

[1] *Ego.*] Collated with another copy in Claud. C. ix. fol. 104 b.

[2] *coati.*] 'collati.'

[3] *Swithuno.*] 'et Swithuno.'

✠ Ego Æthelwlf, rex, consensi et subscripsi.[1] A.D. 854.
✠ Ego Ælhstan, episcopus, consensi et subscripsi.
✠ Ego Swithun, episcopus, consensi et subscripsi.
✠ Ego Wlflaf, abbas, consensi et subscripsi.
✠ Ego Werferth, abbas, consensi et subscripsi.
✠ Ego Æthreth consensi et subscripsi.
✠ Ego Ælfred, filii regis, consensimus.

[2*De Adventu Danorum in Angliam.*

Circa hæc tempora Danorum ex gente nonnulli navigio Angliam adventare, prædam capere, hominum occisioni instare, habitaculaque eorum exurere. Qui cum pæne ad internicionem ab Anglis sæpius funderentur, suorum tamen compatriotarum persecutione, numerosiore mox multitudine reparabantur. Tantus inesse eis regnandi sive dominandi in Anglia videbatur appetitus, ut quodcunque opportuni vel importuni foret perpetiendum, æquo id animo transigeretur, dummodo imperitandi speratum jus sibi obviaret. Nec tamen ad hoc levi quivere proventu attingere. Siquidam ab illis non minus ducentis in eo sudatum annis. Unde Anglia quondam plurimis fulta principibus, ut apud Orientalium et Occidentalium Saxonum, Merciorum, et Northanhinbrorum, Cantiorum quoque nationes singuli reges essent, recrudescentibus ærumnis, Danorum manu tantam sanguinis humani effusionem perpessa est, ut vix in regno unus relinqueretur princeps cujus cæteri consultu tuerentur. Eo urbes subversas passim, succensos vicos, destructa monasteria, Incursions of the Danes, A.D. 857–860.

[1] *consensi et subscripsi.*] The words "consensi et subscripsi" are omitted throughout in the second copy.

[2] The MS. Claud. C. ix. introduces at this point the additional matter here added within brackets.

A.D. 857–860. monimenta eorum plurimis in locis dant indicia, ubi parietum ac murorum reliquiæ huc usque spectantur. Ita profligatis locorum habitatoribus, cum quies bellorum utcunque pararetur, loca a suis cultoribus pridem deserta ab aliis incoli ceperunt, commutato eorum dominatu et famulatu.]

XXXIV. — *De Morte Adelwlfi Regis, et quomodo Athelbaldus, Filius ejus, confirmavit Ecclesiæ Abbendoniæ omnes Donationes Cissæ, et Cedwallæ, et Inæ.*

Donations by Ethelbald. Hæthelwlfo mortuo, successit ei Æthelbaldus, filius ejus. Iste vero Æthelbaldus, inter cæteras regni sui ecclesias, domum[1] Abbendoniæ quasi quadam speciali prærogativa in tantum dilexit, ut non solum de propriis beneficiis suis illam dotaret, verum etiam terras, quas primi fundatores Abbendonensis cœnobii, (scilicet Cissa, Cedwalla, Hina,) eidem cœnobio dederant et confirmaverant, ipse eidem Æthelbaldus ipsas easdem terras cum donatione propria sua carta confirmavit, et eas singillatim specificavit. Tenor autem cartæ hic est.

XXXV. — *Carta*[2] *Athelbaldi, Regis West-Saxonum, de Wachenesfeld.*

Domino regnorum regna regenti, jura impiorum[3] dissonenti, semper gloria. Præcedentium etenim tem-

---

[1] *domum.*] The MS. here gives this contraction, ibmū; but that "domum" is the true reading appears probable from the occurrence of "illam," which presently follows.

[2] *Carta.*] Collated with the duplicate copy in Claud. C. ix. fol. 103, where the title stands, "Carta regum Æthelbaldi et Æthelredi." In Claud. B. vi. fol. 13, an illumination representing King Ethelbald is here inserted.

[3] *impiorum dissonenti.*] 'imperiorum disponenti.'

porum antiquitate ac diversitate succedentium imperi- A.D. 857–
orum a prædecessoribus provide plura disposita, igno- 860.
rantiæ caligine iccirco cassabuntur, dum litterarum notis origo institutionum minime deprehenditur tradita. Ne qua vero ex accidenti objectione posteris dissensio oriatur, prout pridem censuit peritorum constitutio, veluti vice testamenti stilo edenda ac jure sunt hereditaria successoribus relinquenda, ut seculis et generationibus veritas in præteritis actibus declaretur. Quamobrem utile visum ac necessarium fore judicavimus dilucide huic ceduli[1] describere quantitatem terræ monasterii fundato in honore sanctæ Dei genetricis Mariæ semper-Virginis, situm e latere montis Abbedune,[2] cui venerabilis præsidet usque hodie abbas Cumma. Nam ex utraque parte fluvii Tamisæ, cis, citra, suis antecessoribus ad jus monasterii præfati quædam territoria collata fuerant plaga prædicti fluminis occidentali, data in Dei oblatione terra his Saxonum regibus, Cissa, Ceadwalla, Ini. Quantitate hujus numeri ccl. cassatuum continetur. Plaga vero orientali Merciæ cclxxiiii.,[3] potentissimi reges ad sustentationem Dei servorum supra facto[4] monasterio terram hac supputatione manentium xx., qui additis vocabulis inspiciantur Æthelred, Cuthred, Coenred. Insuper et rex Æthelbaldus suam specialiter oblationem monasterio eidem obtulit locoque in Wachenesfeld xxvi.[5] cassatos dedit, alibi quoque juxta rivum Geenge x. erogavit. Præscriptas quoque præteritorum regum donationes, una cum suis præsulibus et principibus, sed et optimatibus, perhenniter Dei cultui eodemque monasterio præfato firmavit, quorum nomina subscriptionibus annexa declarantur.

---

[1] *ceduli.*] 'cedulæ.'
[2] *Abbedune.*] 'Ebandune.'
[3] *cclxxiiii.*] Om.
[4] *supra facto.*] 'supra fato.'
[5] *xxvi.*] 'xxvii.'

A.D. 862. Athelbaldus, Britanniæ Anglorum monarcus, præformatas propinquiorum sed et regum donationes hoc signo ✠ firmavit.

✠ Ego Daniel, plebi Dei famulus, canonica subscriptione manu propria firmavi.

✠ Ego Wor, episcopus, consensi et subscripsi.[1]

✠ Ego Forthere, episcopus, in Banesinga villa, jubente rege, consensi et subscripsi.[2]

✠ Ego Walcstod, episcopus, consensi et subscripsi.[3]

XXXVI.[4]

Succession of the kings of Wessex.

Post decessum Athelbaldi successit ei frater ejus Adthelbrihtus. Qui licet parvo tempore regnasset (videlicet v. annis), et in largitione beneficiorum non ad sufficientiam salutis animæ salubriter sibi providisset, nihilominus tamen protectioni ecclesiasticæ incessanter studuit curam impendere. Quo cedente in fatum, regnavit frater ejus Athelredus. Iste vero Athelredus tenens regni gubernacula dedit ac concessit venerabili et familiari principi suo Athelwlfo terram x. cassatorum in villa quæ dicitur Witham, omni eodem modo quo carta regis subsequens testatur; scilicet, ut quemcunque vellet heredem post decessum suum sibi faceret. Ipse vero non factus immemor præscripti beneficii, domui Abbendoniæ villam ipsam cum omnibus ad illam integre pertinentibus de consensu et voluntate regis, cum carta regis ipsam do-

---

[1] *consensi et subscripsi.*] 'hanc donationem subscripsi.'

[2] *consensi et subscripsi.*] 'crucis signum infixi.'

[3] *consensi et subscripsi.*] 'signum crucis ad confirmationem imposui.'

[4] Ego Ethelheard, rex, super hanc præfatam donationem sancto hoc signo ✠, una cum comitibus super nominatim descriptis, roboravi in expeditione ultra fluvium Sabrina adversus Britonem gentem.'

[4] *XXXVI.*] No title occurs (in Claud. B. vi. fol. 13) to this chapter.

nationem et modum donandi exprimente, dedit et firmiter concessit, et ipsam cartam regis ad majorem munitionem in honore Dei et Beatæ Mariæ super altare Abbendoniæ devotione obtulit reverentissima. Et hæc est carta regis. A.D. 862.

XXXVII.—*Carta*[1] *Adelredi, Regis, de Witthenham.*

King Ethelred's charter.

Ego Æthelred,[2] gratia Dei Occidentalium Saxonum rex, dono atque concedo dilecto ac venerabili meo principi Æthelwlfo terram x. cassatorum in loco qui appellatur Witthennam; ut habeat atque possideat in perpetuam hereditatem, cum omnibus utilitatibus ad eam pertinentibus, in campis, pratis, pascuis, piscariis, quam diu in hoc seculo vitam duxerit, et post finem vitæ illius heredi cuicumque placuerit liberam habeat donandi vel concedendi potestatem. Hæc quoque terra secura et immunis permaneat ab omni regali servitio et omnium secularium servitute, præter expeditionem et pontis fractione et arcis munitione. Si quis hanc meam donationem augere et amplificare voluerit, augeat Omnipotens Deus dies ejus prosperos. Si vero quis frangere vel mutare præsumpserit, noscat se ante tribunal Æterni Judicis in Die Judicii rationem redditurum, nisi prius satisfactione emendaverit.

Scripta est autem hujus donationis cartule[3] anno Dominicæ Incarnationis DCCCLXII., in villa regalli quæ appellatur Mycendefr, coram idoneis testibus, quorum nomina subtus annexa notantur.

✠ Ego Æthelred,[4] rex,[5] consensi et subscripsi.

---

[1] *Carta.*] Collated with the duplicate in Claud. C. ix. fol. 105 b.

[2] *Æthelred*] 'Æthered.'

[3] *cartule.*] 'cartula.'

[4] *Æthelred.*] Originally written Ætherd in B. vi.

[5] *consensi et subscripsi.*] The words 'consensi et subscripsi' are omitted throughout in C. ix.

A.D. 862. ✠ Ego Ælfred, frater regis, consensi et subscripsi.
✠ Ego Swithun, Wentanæ civitatis episcopus, consensi et subscripsi.
✠ Ego Alhhard, abbas, et multi alii, consensi et subscripsi.

Tandem[1] vero terram dono Siwardi episcopi, cum descriptione ejus, postea ecclesia ista possedit.

XXXVIII.—*De Lakinge.*

His temporibus princeps Cufwlffus, minister Ethelswithæ, reginæ Merciorum, dedit Deo, et Beatæ Mariæ, et domui Abbendoniæ, et monachis ibidem Deo servientibus, terram xv. manentium in villa quæ dicitur Lakinge, de consensu et voluntate memoratæ reginæ, in puram et perpetuam elemosinam. Cartam etiam ipsius reginæ posuit super altare sanctæ Mariæ in testimonium donationis suæ. Cujus cartæ subscriptio hæc est.

XXXIX.—*Carta*[2] *Adelswith, Reginæ, de Lakinge.*[3]

Charter of Queen Ethelswith. A.D. 868. Regnante in perpetuum Domino nostro Jhesu Christo.
Ego Æthelsuith, regina, Deo largiente, Merciorum, cum consensu[4] meorum seniorum concedens donabo Cuthwulfo fidelissimo[5] ministro, aliquam telluris par-

---

[1] *Tandem.*] 'Eandem.'

[2] *Carta.*] A representation of the queen here occurs in Claud. B. vi. fol. 14. This charter is collated with the duplicate copy in Claud. C. ix. fol. 105.

[3] *Lakinge.*] The duplicate here adds, 'xv. manentium.'

[4] *consensu.*] 'consensu et testimonio.'

[5] *fidelissimo.*] 'fideli meo ministro.'

tem meæ propriæ potestatis; id est terram xv. ma- A.D. 868.
nentium in loco qui dicitur Lakinge, pro ejus humi[1] obedientia atque pecunia placabili, hoc est mille quingentis solidis argenti et auri, vel quindenis centum siclis; ut habeat et possideat quamdiu vivat perfruaturque voluntarie, et post finem illius terminumque dierum, liberam relinquat cuicumque voluerit in sempiternam potestatem hereditatemque perpetuam. Et hæc donatio pacta est anno Dominicæ Incarnationis DCCCLXVIII., indictione i. Et[2] datum præcipimus omnibus seculi potestatibus, in nomine Dei Patris, et Filii, et Spiritus Sancti,[3] hæc supradicta inviolata servare. His testibus subscribentibus et consentientibus quorum nomina post recitata conscribuntur.

[*Metæ*[4] *xv. Manentium ad Lakinge.*

Æn westeweardum and on sutheweardum Sceldmere, thonne of Sceldmere on smalanweg; and thanon on gemærbeorg; and of gemærbeorge on werthwelle; of werthwelle feower æcras be northan Lakincg.]

✝ Ego Æthelred, rex Occidentalium Saxonum, consensi et subscripsi.
✝ Ego Ælhferth,[5] episcopus, consensi et subscripsi.
✝ Ego Wlfhere,[6] dux, consensi et subscripsi.
✝ Ego Eadwlf, dux, consensi et subscripsi.
✝ Ego Wigstan, dux, consensi et subscripsi.
✝ Ego Mucel, dux, consensi et subscripsi.
✝ Ego Ælfreth, filius[7] regis, consensi et subscripsi.

---

[1] *humi.*] 'humili.'
[2] *Et datum.*] 'Et nos datum.'
[3] *Spiritus Sancti.*] 'Spiritus Sancti inviolatum servare.'
[4] *Metæ.*] From MS. Claud. C. ix. fol. 198 b.
[5] *Ælhferth.*] This and the next four witnesses are omitted in C. ix.
[6] *Wlfhere.*] Originally Wlfere in B. vi.
[7] *filius.*] frater.

A.D. 868.

✠ Ego[1] Oswald, filius regis, consensi et subscripsi.
✠ Ego Ædelwlf, dux, consensi et subscripsi.
✠ Ego Ælfstan, dux, consensi et subscripsi.
✠ Ego Alhhard, abbas, consensi et subscripsi.
✠ Ego Ædelferth, minister, consensi et subscripsi.
✠ Ego Ægberht, minister, consensi et subscripsi.
✠ Ego Forthred, minister, consensi et subscripsi.
✠ Ego Burg, rex Merciorum, consensi et subscripsi.
✠ Ego Æthelsuith, regina, consensi et subscripsi.

[[2]Idem vir postea eandem terram huic ecclesiæ contulit.]

XL.—*De Feornberga.*

Edric's gift of Feornberga.

Omni eodem modo princeps Edricus, familiaris Ælfledæ reginæ Merciorum, dedit Deo, et Beatæ Mariæ, et monachis ibidem Deo servientibus, villam quæ Feornberga appellatur, per consensum et voluntatem memoratæ reginæ; et per cartæ auctoritatem quam præfata regina ei fecerat de supradicta villa. Posuit etiam cartam ipsam super altare domus Abbendoniæ, insignans omni jure suo quod habuit in eadem terra per cartæ ipsi reginæ attestationem; cujus cartæ hæc est notificatio.

Carta[3] *Elfledæ, Reginæ, de Ferberga.*

Elfleda's charter. A.D. 878.

Regnante Christo mediatore nostro, Filio Dei et Salvatione mundi, qui sceptra regit et alta, totiusque telluris orbem post opere et umbratione, conceptione-

---

[1] *Ego Oswald.*] This and the next six lines are omitted in C. ix., which reads instead—

'Ego Alferth, episcopus.

'Ego Alhard, abbas, et multi alii, consenserunt.'

[2] *Idem.*] The passage within brackets has been added to the text from C. ix.

[3] *Carta.*] B. vi. fol. 14, here gives an illumination representing queen Elfleda.

que Sancti Spiritus ex sacratissimo prosiliens Vir- A.D. 878.
ginis alvo, cujus imperio cuncta optemperant cœlestia, tremuntque terrestria, et formidant infernalia.

Hujus gloriosissimæ Incarnationis anno DCCCLXXVIII. ego Æthelfled, juvante superna pietate et largiente clementia Christi, gubernacula regens Merciorum, cum consilio episcoporum optimatumque meorum, dedi licentiam Eadrice, meo ministro, comparandi terram x. manentium æt Fernbeorngen sibi suisque heredibus perpetualiter possidendam. Terram quidem hanc ego Eadric placabili pecunia comparavi æt Wullufe, liberam ab omnibus tributis, notis vel ignotis, nisi expeditione et arcis constructione, et singulare pretium contra aliud. Terram vero hanc Offa, rex Merciorum, tradidit Bynnan, abavo Wullafi, et litteris consignavit. Casu quidem contigit anno eclipsi solis perditio prioris libri, nunc autem nostra licentia et confirmatione anticus præscribitur liber, si causa alicujus rei inveniatur igne cremetur. Caraxata est autem cartula hujus donationis et confirmationis, anno Divinæ Incarnationis sicut supra invenitur, et die v. idus Septembris [9th Sept.], in loco qui dicitur Weardburg. Hoc autem servantibus, prosperitas, vita, salus. Minuentibus vero et frangentibus, mors, pœna, et perditio.

Nomina vero hujus confirmationis et testimonii hic infra nitescunt.

✝ Ego Æthelfled hanc meam licentiam confirmo signaculo sanctæ Crucis.

✝ Ego Ælfwyn, episcopus, consensi et subscripsi.

✝ Ego Ælfwine, episcopus, consensi et subscripsi.

✝ Ego Æthelhun, episcopus, consensi et subscripsi.

✝ Ego Eadgar, episcopus, consensi et subscripsi.

✝ Ego Ælfred, episcopus, consensi et subscripsi.

✝ Ego Æthelferd, dux, consensi et subscripsi.

✝ Ego Ælfred, dux, consensi et subscripsi.

✝ Ego Æthulhun, abbas, consensi et subscripsi.

A.D. 866–871.

✠ Ego Ecgberht, abbas, consensi et subscripsi.
✠ Ego Cynath, abbas, consensi et subscripsi.
✠ Ego Wihtred consensi et subscripsi.
✠ Ego Berhsige consensi et subscripsi.
✠ Ego Æthelnath consensi et subscripsi.
✠ Ego Æthelward consensi et subscripsi.
✠ Ego Ælfstan consensi et subscripsi.

XLI.—*De Adventu Danorum in Angliam et Destructione de Abbendonia.*

Of the irruption of the Danes into England.

Tempore vero Æthelredi regis, ut puta ex serie gestorum accepimus Anglorum, gens quamplurima de Danubia navali vehiculo in Angliam adventasse perhibetur. Cujus sane duces principales et ductores viri sanguinum Ingwar et Hubba extitisse commemorantur. Applicuerunt autem Dani isti sub brumali hemispherio in regno Norhanhimbrorum. Quibus, tum propter loci amænitatem, tum propter insulæ fertilitatem, pariter et omnium bonorum affluentiam, tantus appetitus regnandi in ipsa fuisse comprobatur, ut nulli jam parcerent terrigenarum conditioni, aut ætati, vel sexui cujuspiam, etiam in mortis discrimine deferrent. Enimvero interfectis viris et mulieribus, pariter cum parvulis ad ubera matrum adhuc pendentibus, urbibus hinc inde subversis, vicis passim succensis, adjacentes provincias tam felices tam infelici devastatione depopulaverant, ut nec etiam manus mittere ad sancta sanctorum aliquatenus formidarent. Evertebat itaque domum Gedeonis gens extera, agni fœdus hœdus rapuit, cornu David flagellabat gens misera, violente plena gente, sola sedit civitas. Urbes itaque cum monasteriis subvertebantur, quorum etiam monimenta adhuc plurimis in locis præstant indicia, utputa ubi parietum ac murorum reliquiæ huc usque spectantur semidirutæ. Quid multa? Dani isti de regno ad regnum, et de populo transeuntes ad populum alterum, quasi pro

signo victoriæ animi extollentes insolentiam, tandem ad Westsaxoniam infelici gressu pervenerunt, ubi consimili modo, quo cæteris in locis, debacchantes, ultimo sacrosanctam ac venerabilem domum Abbendoniæ, quam tot reges sancti et viri tam authentici supradicti fundaverant et dotis variis ditaverant, tam inimica manu tamque leonina ferocitate, necnon tam detestabili aviditate, monachis penitus effugatis, destruxerant, ut nihil ibi præter parietes reliquisse perhiberentur. Hoc tamen divinitus proviso, quod reliquiæ sanctorum cum cartis ipsius domus, quas superius in hoc libro annotavimus et inferius sunt annotatæ, clamdestine sunt reservatæ, ad hoc forte quatinus recuperatores simul reperatores ejusdem cœnobii de terris ad ipsam ecclesiam de[1] jure pertinentibus per easdam cartas imposterum fierent certiores. O quis dolor et quæ anxietas, et quis tam duræ cervicis, tam ferrei pectoris, tam adamantini cordis, ut hæc audiat et se a lachrimis abstineat? Expulsis itaque theophilis a gremio matris suæ, locum ipsum tam sanctum et tam honestum, non solum præsumtuose, sed et irreverenter allophili[2] occupaverunt, et hi Dani immo pagani fuere. E quorum collegio dum plerique inflati spiritu superbiæ die quadam in Refectorio de more monachorum residerent, et tam scurriliter quam incomposite in omnibus se haberent, accidit hujuscemodi miraculum, quod non est sub silentio prætereundum. A.D. 866–871.

XLII.—*Quomodo Imago Danos expulit de Refectorio.*

Imago etenim affixa cruci, quæ in medio mensæ editioris fuit posita, imago, quasi moleste ferens paga- Incidents connected with the Danish invasion.

[1] *de.*] Above the line in B. vi.

[2] *allophili.*] Added by the original hand, upon a revision of the text in B. vi.

A.D. 866-871. norum ingluviem discumbentium, motu mirabili et brachio mobili, necnon digito flexibili, lapides de maceria Refectorii potenti virtute et admirabili fortitudine extraxisse narratur, quibus mediantibus, inaudita terribili turbine in ipsam sæviebat multitudinem paganorum. Verumtamen nec a tali lapidatione imago citra destitit, donec universos Satani satellites, non pedetentim aut more testudinum incedentes, extra Refectorium penitus expulisset. Hæc sunt Christi opera, omni laude digna, cui nihil est difficile. Qui licet naturas singulas certis astringi regulis statuerit, et sic providerit ut a præscriptis formulis naturæ eædem nullo possint conatu ultra naturam progredi, vel per se citra regredi, tamem earum Auctor quando vult, et ubi vult, et sicut vult, per quamlibet naturam, tam rationalem quam irrationalem, animatam et inanimatam, mirabilia sua mirifice dilucidat, ut cognoscatur ab omnibus quod quoties factus superbit in factorem, aut plasmatus in figulum, vel creatura contra Creatorem suum erigit calcaneum, justo Dei judicio sciat se labi in profundum dum minus circumspecte tendit in altum. Discat itaque homo conditionis miseræ ex istius miraculi explanatione, quam periculosum sit superbire et quam perniciosum aliquid arrogare, vel etiam cuiquam derogare, aut dilapidationi abrogare; intendat etiam quam tutum est humilitatis gradum sectari, necnon Deum timere, cui genuflectitur omne, insimul et quam honestum ipsam legem naturalem, qua nulla lex æquior aut justior, firmiter observare, qua dicitur, — Quod tibi non vis fieri, alii ne feceris.

XLIII.—*De alio Miraculo.*

Aliud etiam miraculum, non post multum temporis elapsum, per eandem imaginem, nec minus admira-

tione dignum, accidisse perhibetur. Frater etenim quidam, cum refectorium intrasset sitim levaturus, quam diutius sustinebat, nullo secum comite sui ordinis, non factus immemor priusquam quippiam gustasset de liquore, signo crucis poculum signavit, et more sclito benedictionem proferens, respondit imago viva voce ac ore rotundo, distincte et aperte dicens. Verum quod cum frater audisset, factus quasi in extasi, quia neminem vidit, et inconsuetis vocis representationem perpendisset, sedit solitarius, ac quidnam hoc esse posset secum propensius deliberavit. Quid multa? Tandem ad memoriam revocans quod in dubiis benignius et sanctius est interpretandum, oculos attollit ad imaginem, et recolens quam magna et quam mirabilia Deus per illam subjectam creaturam fieri dignatus est, cruci necessario duxit ascribendum quod phantasma sibi assolet præjudicare. Non est ergo dubium quin imago loqueretur, nec admiratione dignum si Deus, qui retrahit et tribuit, qui omnia creavit ex nihilo, id est, non ex præjacenti materia, ex creatura inanimata vocem protulerit sonoram, et quasi ex arteriis prolatam, qui quondam asino Balam mirabiliter contulit ut primo contra prophetam recalcitraret, deinde voce viva admoneret ne ulterius in via progrederetur. Hæc sunt tua, bone Jhesu, opera, cui laus et gloria. A.D. 866–871.

XLIV.—*De Reædificatione Abbendoniæ.*

Nunc vero restat ut ad reædificationem domus Abbendoniæ stilum vertamus reciprocum. Adelfredo[1] itaque Westsaxonum rege viam universæ carnis in- Abingdon rebuilt.

[1] *Adelfredo.*] Originally Adelredo in B. vi.

A.D. 871–901. gresso, pius ac misericors Dominus noster Jhesus Christus, cujus universæ viæ misericordia et veritas, qui pios pati et impios regnare permittit, orphanis sanctæ matris ecclesiæ Abbendoniæ in tribulationibus factus est adjutor opportunus, sui gratia qui cum servis suis tantam novit misericordiam. Suscitavit enim successores regis Adelredi, qui pio desiderio (utpote declarabitur inferius) reparatione ipsius domus certatim curam impendebant, inter quos fuit prædictus rex Ælfredus, Adelredi frater regis, qui primus post Adelredum regni suscipit gubernacula. Hic vero mala malis accumulans, quasi Judas inter XII., villam in qua cœnobium situm est, quæ vulgari idiomate Abbendonia appellatur, cum omnibus suis appenditiis a prædicto cœnobio violenter abstraxit, victori Domino, pro victoria qua functus est de Danis super Essedune victis, inparem reddens talionem. Tempore suo memoratus rex Alfredus villam, quæ Appelford appellatur, cuidam fideli suo, pro servitio et homagio suo, nomine Deormodo, dedit, et (ut carta ipsius regis testatur) concessit ei ut quemcumque sibi vellet heredem constitueret. Constituit itaque prædictus Deormodus heredem sibi Deum, et Beatam Mariam, et ecclesiam Abbendoniæ, post decessum ipsius regis donationem ipsam ratam attestante et inconcussam. Cujus cartæ tenor his est.[1]

---

[1] *his est.*] The previous narrative is thus compressed in Claud. C. ix. fol. 105b.

"De Æfredo Rege.

"Igitur post mortem Ætheredi regis, frater ejus Ælfredus suscepit imperium. Qui villam in qua cœnobium situm est, quæ vulgari onomate Abbandun dicitur, cum omnibus suis adjectivis, a prædicto cœnobio abstraxit; victori Domino impares pro victoria qua functus est reddente taliones. Quo decedente, Ædwardus filius ejus successit in regnum."

Then is introduced "Carta Regis Ælfredi de Æppelford," from which the following various readings are derived.

XLV.—*Carta Alfredi Regis West-Saxonum de Appelford.*

A.D. 871–901.

King Alfred's charter of Appelford.

Quicquid concedendum est fidelibus[1] regali dono, libello litterarum muniri debetur, quia fragilis hominum[2] memoria recedit, et traditio litterarum semper ad memoriam reducit.

Unde Ælfredus Anglorum Saxonum[3] rex cuidam eo fideli, nomine Deormodo, unam quinque mansorum villulam, nomine Æppelford, dono et concedo pro alia terrarum particula quam incolæ[4] Harændun appellant. Tali igitur jure hereditario illi trado et concedo, ut post vitæ suæ terminum cuicumque suo heredi sive alicui monasterio sanctorum in perpetuam tradat hereditatem, prout ipse voluerit. Sit autem præsens[5] terra libera ab omni seculari servitio, exceptis tribus, expeditione populari, restauratione viatici pontis, constructione regalis arcis. Si quis autem cupiditatis flamma accensus hunc nostrum libellulum frangere temptaverit, sit dampnatus atque sepultus in inferno inferiori cum Juda apostata atque Pilato, et cum omnibus qui injuste possident sanctuarium Dei.

Deormod[6] gebohte æt Ælfred cyninge mid fiftigum mancessan arodenes goldes fif hida land on éce yrfe, ælces thinges freoh butan fyrde, and fæstinge weorces, on thisum lande fæst.

Et ut hoc scriptum inviolabilem firmitatem obtineat, ego rex primus regali sigillo confirmo, meosque fideles ad firmandum[7] testes esse præcipio.

---

[1] *fidelibus*] regali dono fidelibus.

[2] *hominum*] hominis.

[3] *Anglorum Saxonum*] Anglo-saxonum; and this was also the original reading of B. vi.

[4] *incolæ*] incoli.

[5] *præsens*] prædicta.

[6] *Deormod.*] This passage, as far as the word "fæst," does not occur in C. ix.

[7] *ad firmandum*] ad confirmandum.

A.D. 901–924.

✠ Signum Ælfredi, regis.
✠ Signum Edward, filii regis.
✠ Signum[1] Wulfric, ministri.
✠ Signum Deormod, ministri.
✠ Signum[2] Ælfreth, ministri.
✠ Signum Sigulf, ministri.
✠ Signum Wulfric, ministri.
✠ Signum Beormund, ministri.
✠ Signum Ealhmund, ministri.
✠ Signum Æthelhelm, ministri.

Metæ de Appelford.[3]

Ærest on tha lace thæ lith be Westan Dyrnangelade, andlang lace upon ane furh, thæt on Widan geat, andlang[4] dic, thæt on thone mor the lid betwux Suthtune and Witenhamme, and swa forth be more, thæt on the ealdan dic thæt æ lith[5] betwux Wigbaldincgtune and Appelforda, and of thære ealdan dic to Diceswyllan, of Diceswyllan to Sandgewyrpe, and of Sandgewyrpe thæt utan Temese.

XLVI.—*De Morte Alfredi Regis West-Saxonum et Successione Edwardi Filii sui.*

Succession of Edward the Elder.

Mortuo Ælfredo rege, successit ei Ædwardus filius ejus. Iste vero Ædwardus cuidam ministro suo, Ælfstano nomine, villam quæ dicitur Sefouenhamtune dedit et carta sua confirmavit; insuper et ei concessit

---

[1] *Signum.*] This line is omitted in C. ix.

[2] *Signum.*] These witnesses are omitted in C. ix., which adds:—"Eandem terram postea idem vir Deo et Sanctæ Mariæ concessit."

[3] *Metæ de Appelford.*] These boundaries occur in the second MS. at fol. 198 b.

[4] *andlang*] swa andlang.

[5] *thæt æ lith*] thæt lith.

ut quemcumque sibi vellet post decessum suum here- A.D. 1043.
dem facere de eadem terra, sine ulla contradictione facere posset, et hoc idem carta regis testatur. Cujus cartæ memoratus Ælfstanus fretus munimine, ipsam terram dedit Deo, et Beatæ Mariæ, et domui Abbendoniæ, et monachis ibidem Deo servientibus, in puram et perpetuam elemosinam; et in signum hujus donationis, (sicut tunc temporis consuetudo fuit,) cartam regis, per quam totum jus suum in memorata terra, habebat, super altare Beatæ Mariæ Abbendoniæ, coram ipso rege et magnatibus suis, nemine donationi suæ contradicente, posuit. Cujus cartæ tenor hic est.

XLVII. — *Carta Regis Edwardi de Seuenhantun.*

Nihil ergo in hoc seculo prolixi felicitate fruitur, Charter of Edward the Confessor, A.D. 1043.
nihil diuturna dominatione potitur, nihil quod non ad fatalem vitæ terminum veloci cursu tendatur. Ideoque ut ortodoxorum demonstrant paracdigmata, sic nobis mundanarum rerum patrimoniæ sunt perfruendæ ut tamen æternæ patriæ emolumentis nunquam fraudemur.

Quamobrem ego Eadward annuente altitroni Moderatoris imperio Anglorum basileus, quodam ministro meo, Ælfstan nominato, x. mansas ubi dicitur æt Seofonhæmtune libens donabo, quatinus habeat atque possideat, ac post se qualicumque libuerit heredi derelinquat. Sit autem rus prædictum ab omni mundano servitio liberum; tribus tamen exceptis, viatici restauratione pontis, arcis constructione regalis, expeditione etiam populari. Si quis vero (quod absit) cupiditatis flamma accensus, hoc nostrum infringere temptaverit donum, sciat se dampnaturum cum filiis perditionis in tartareis tormentis, nisi resipiscens

A.D. 1043. digna satisfactione emendaverit. Nam prædicta ruris particula his metis constat circumcincta.

Metæ de Seuenhamtun.

Erest on tha haran apeldran, of thare apeldran andlang Pinnan rode, of thære rode betweox Morsceagan and Middel lea thwyres on tha ealdan dic, of thære dic andlang hricges on byde wil, of than wille andlang stræte on hægla thorn, of than thorne andlang hricges on hodan mere on gerihte on fif thornas, of fif thornon thwyres on thæne ealdan ellen styb, of than stybbe on tha ealdan dic, of thære dic andlang herpathes that hit cymth be northan bien hylle in on thæt slæd, swa andlang fura on thæne smalan weg, swa andlang weges on thone withig, of than withige on stan wyl, of than wille thwyres on thæne garan, of than garan on thaes broces bige, of than bige on tha ealdan eorth byrig, of thære byrig on thone ac styb, of than stibbe eft on tha haran apeldran.

Scripta est ergo hujus regalis doni cartula anno Dominicæ Incarnationis xliii. post mille, indictione xi., his confirmantibus quorum vocabula infra sunt prætitulata et cernentibus apparent adnotata.

✝ Ego Eadward, rex Anglorum, meum donum signo crucis confirmavi.

✝ Ego Ælfgyfa, prædicti regis mater, regium munus corroboravi.

✝ Ego Eadsinus, archiepiscopus, almo sanctæ crucis vexillo confortavi.

✝ Ego Ælfric, archipræsul, istud datum libens consolidavi.

✝ Ego Bryhtwold, episcopus.

✝ Ego Æthestan, episcopus.

✝ Ego Godwine, dux.

A.D. 1043.

✝ Ego Godeman, prespiter.
✝ Ego Karl, minister.
✝ Ego Ælfget, minister.
✝ Ego Ælfwig, præfectus.
✝ Ego Ælfwine, episcopus.
✝ Ego Grimkyl, episcopus.
✝ Ego Dudoca, episcopus.
✝ Ego Lyfing, episcopus.
✝ Ego Brihtwine, episcopus.
✝ Ego Eadnoth, episcopus.
✝ Ego Ælthelwearda, abbas.
✝ Ego Ælfwine, abbas.
✝ Ego Siward, abbas.
✝ Ego Wulfsige, abbas.
✝ Ego Leofric, presbyter.
✝ Ego Siward, dux.
✝ Ego Swegen, dux.
✝ Ego Eadwold, presbyter.
✝ Ego Hereman, presbyter.
✝ Ego Leofric, presbyter.
✝ Ego Osgod, miles.
✝ Ego Ælfstan, miles.
✝ Ego Esbern, miles.
✝ Ego Lyfing, miles.
✝ Ego Ordgar, miles.
✝ Ego Odda, minister.
✝ Ego Brihtric, minister.
✝ Ego Dodda Æthelmer.
✝ Ego Urki, minister.
✝ Ego Ælfget, minister.
✝ Ego Wulfnoth, præfectus.
✝ Ego Kinewerd, præfectus.
✝ Ego Thokig, minister.
✝ Ego Æthelwig, minister.
✝ Ego Leofric et Tofig, ministri.
✝ Ego Æfwig, præfectus.
✝ Ego Æthelmer, minister.

A.D. 1043. ✝ Ego Æthelric, minister.
✝ Ego Totig, minister.
✝ Ego Leofwine, minister.
✝ Ego Godsunu, minister.
✝ Ego Ulfkitel et Æthelric, ministri.

XLVIII.—*Quomodo Rex dedit Athelhuniflo Hordwella.*

Charter of Edward the Elder, A.D. 901–924.

Iste vero Eadwardus rex totius Angliæ, dum adhuc vitales carperet auras, cuidum fasallo suo Tata, Æthelhumflo dedit Hordwelle trium manentium in puram et perpetuam elemosinam, et carta sua confirmavit. Insuper et ei concessit ut quemcumque sibi vellet post decessum suum heredem facere de eadem terra, sine ulla contradictione facere posset, et hoc idem carta regis testatur. Cujus cartæ memoratus Tata Æthelumflus fretus munimine ipsam terram dedit Deo, beatæ Mariæ, et domui Abbendoniæ, et monachis ibidem Deo servientibus in puram et perpetuam elemosinam; et in signum hujus donationis (sicut tunc temporis consuetudo fuit,) cartam regis, per quam totum jus suum quod in memorata terra habebat, super altare beatæ Mariæ Abbendoniæ coram ipso rege et magnatibus suis, nemine donationi suæ contradicente, posuit. Cujus cartæ tenor hic est.

XLIX.—*Carta Regis Edwardi de Hordwella.*

Charter of gift of Hordwell.

Regnante in perpetuum Domino nostro Jhesu Christo, omnique seculari serie sine ulla intermissione omnibus momentis labente.

Ego Eadward, non meis meritis exigentibus, Omnipotentis Dei misericordia, Angul-Saxonum rex, pro piaculorum meorum remedio, necnon et antecessorum

meorum atque etiam posteritatis meæ subsequentis, cum consensu et licentia optimatum meorum, quorum nomina infra scripta sunt, recuperationem cujusdam hereditarii libri fasallo meo Tata Æthehumflo, hoc est trium manentium æt Hordwelle inperpetuum possessionem imperavi, quas ante Æthulwulfus avus meus, Occidentalium Saxonum rex, perpetualiter dederat, ab omni mundiali censu liberas, excepta expeditione, et pontis et arcis constructione; sed casu quodam, hereditarius ille liber antiquus submersus est, quo pæne nihil in eo apertum videbatur. Hæc autem cartula anno Dominicæ Incarnationis DCCCC. iii., in celebri loco qui dicitur Haamtum scripta est in præsentia subsequentium testium. A.D. 901–924.

Metæ[1] *de Hordwella.*

An Swinbroc ærest,[2] thæt up of Swinebroce in on riscslæd, of thæs riscslædes byge foran ongean Hordwylles weg, thæt andlang thæs weges oth hit cymth to Iecenhilde wege, thonne of than[3] wege up on thone ealdan wude[4] weg, thonne of thæn wude weg[5] be eaftan[6] Tellesbyrg on ænne garan, thonne of than[7] garan on næne garæcer, thæt andlangs thære fyrh[8] to anum andheafdum, to anre forierthe, and sio forierth gæth in to tham lande, thanne on gerihte to tham stane on hricg weg, thanon west on anne goran, andlanges thære fyrh[9] to anum anheafdum, thanon of dune on fearnhylles slæd, thæt thanon on ane

---

[1] *Metæ.*] Collated with the duplicate copy in MS. Claud. C. ix. fol. 199.

[2] *An Swinbroc ærest.*] Ærest on Swinbroc.

[3] *than*] thæm.

[4] *wude*] wudu.

[5] *thæn wude weg*] thæm waga.

[6] *eaflan*] eastau.

[7] *than*] thæm.

[8] *fyrh*] furh.

[9] *fyrh*] furh.

A.D. 901–924. furh[1] an æcer near thæm hlince, thonne on thene[2] hlinc[3] æt fearnhylles slæde suthewearde,[4] of thæm hlince on anon heafde, forth thær on ane furh, on ane stanræwe, thanon on gerihte on hricgweg thæt thanone on ane garæcer on anon heafde, and se garæcer in on thæt land, thanone andlanges anre furh oth hit cymth to anum byg, thanone of thæm byge forth on ane furh oth hit cymth to anre forierthe, and sio forierth into tham lande, thonne on Icenhilde weg be Tellesburh westan, thanone north ofer Icenhilde weg on sican wylle, thæt hthweres[5] ofer an furlang on gerihte on an ælrbed on hæghylles broces byge, anlang thæs broces oth hit cymth to twam garæcer, and than[6] garæceras in on thæt land, thanon on ane forierthe on anon heafde, thanon on gerihte on readan clif on Swinbroc, thonne andlang thæs broces on thæt riscslæd.

✝ Ego[7] Eadweardus, rex.
✝ Ego Asser, episcopus.
✝ Ego Ordlaf, dux.
✝ Ego Dyormod, minister.
✝ Ego Wihtbord, minister.
✝ Ego Ælfric, minister.
✝ Ego Wærulf, presbyter.
✝ Ego Byrnstan, presbyter.
✝ Ego Wulfhun, minister.
✝ Ego Buga, minister.
✝ Ego Alla, minister.
✝ Ego Wulfhem, minister.

---

[1] *furh*] forh.
[2] *thene*] thæt.
[3] *hlinc*] of tham hlince on otherne hlinc, *add.*
[4] *suthewearde*] suthweardre.
[5] *hthweres*] thwyres.
[6] *than*] thon.
[7] *Ego.*] The names of the witnesses are omitted in the second MS.

✝ Ego Wulred, minister. A.D. 924.
✝ Ego Beornstan, minister.

L.—*De Morte Edwardi Regis et Successione Adelstani Filii sui.*[1]

Death of Edward the Elder, and accession of Ethelstan, A.D. 924.

Postquam vero Eadwardus rex Angliæ, Domino disponente, viam universæ carnis ingressus est, successit ei Athelstanus filius ejus. Iste vero Athelstanus post suscepta regni gubernacula subito tantæ pietatis ac vitæ sanctitatis extitisse perhibetur ut granum sinapis, quod in cordis ejus horto bonus Hortolanus, Dominus ac Redemptor noster Ihesus, seminaverat, mature radicatum illico crescere cœpisset in arborem magnam firmissimæ fidei, et sanctæ spei, insuper et caritatis immensæ, quæ nec invidet nec agit perperam. Opera etenim, quæ Deo sunt placabilia, libenter vidit per discretionem, audivit per obedientiam, gustavit per caritatem, olfecit per spem et fidem, necnon tetigit pariter et consummavit per bonam operationem. In ecclesiis etenim quamplurimis destructis iterum reædificandis summam curam ac diligentissimam diligentiam incessanter impendere satagebat. Inter quas cœnobium Abbendoniæ, Chinato abbate locum ipsum

---

[1] *Filii sui.*] The Cottonian MS. Claud. C. ix. fol. 106 b. proceeds thus:—

"Defuncto ergo Eadwardo rege, successit in regnum filius ejus Athelstanus. Athelstano itaque rege monarchiam principatus totius Angliæ tenente, anno scilicet ab Incarnatione Christi, DCCCCXXX., Cynatum Abbendoniæ accepimus abbatem fuisse. Cujus regis dono idem abbas in Dumeltuna x. mansiones ad occidentalem fluvii Esingeburne, et duas itidem mansiones ad orientalem ejusdem fluvii plagam ad Eastane, cum silvis, pratis, pascuisque suis, sed et in alio loco, id est Scæringaford et Sandford, XV. cassatorum, Swineford quoque V. manentium, consecutus est, ecclesiæ suæ ob honorem et cumulum.

"CARTA REGIS ATHELSTANI DE DUMELTUNA." See p. 60.

A.D. 924–941. tunc temporis gubernante, tanta sinceritate tantoque amoris privilegio est amplexatus, ut non solum illud variis ditaret ornamentis, verum etiam amplis eam dotaret possessionibus. Quibus possessionibus cartæ ipsius regis subsequentes veritatis perhibent testimonium. Quarum prima hæc est.

LI.—*Carta Athelstani Regis de Dumeltuna.*[1]

Gift of Dumultune. Summa[2] polorum cacumina, ima quoque solorum fundamina, tetra necnon baratrorum tragœdia, almæ Trinitatis monarchia regnando ac regendo premendoque, Auctor omnium Deus gubernat æthraliter; cujus videlicet largifluæ liberalitatis munificentia Athelstanum regem Albionis præstantissimum solio sublimavit paterno, ac triquadri orbis rumigerula, præ cæteris ampliavit prærogativa. Tali namque sceptrorum suffultus diademate patronus, regiæ dignitatis pannagericus gratuita cordis generositate Cynatho, monasticæ conversationis archimandritæ, propriæ possessionis tellurem duobus in locis jure hereditario perpetualiter condonavit, ac præfato abbati suisque post se heredibus, evangelico provocatus paradigmate taliter promulgante, "Omni habenti dabitur et habundabit," [Matt. xiii. 12], perhenniter possidendam firmaverat. Hoc denique imperator magnanimus, non pretio philargiæ, sed longævæ prosperitatis patrocinio, ac paradisiacæ amœnitatis mercimonio, more solito præstaverat gratis. Hæc scilicet loca hoc utuntur nomine; ad Dumolan[3]

---

[1] *Dumeltuna.*] In Claud. B. vi. fol. 18, a representation of King Athelstan is here introduced.

[2] *Summa.*] Collated with the duplicate copy, Claud. C. ix. fol. 106, and with Talbot's transcript in the library of Corpus Christi College, Cambridge, MS. cxi. p. 171.

[3] *Dumolan*] Dumeltun;—Dumoltan. C.C.C.

x. mansiunculæ, quæ[1] sunt occidentali parte fluminis Esingburnan, et duæ communiter orientali[2] plaga ejusdem lymphæ populari sorte dirivantur ad Eastune; quinque nam locis habentur silvaticis ad Fleferth dextra lævaque illius[3] rivuli qui vulgariter Pidwuella[4] vocitatur. Hujusque loci usurpatio[5] ne adoptat dominus abbas, silvis, pratis ac pascuis, aratura ac reliquis illac rite subsidiis; ut perpetuum[6] pertineat ad Dumolatan[7] in posterum pio potissimum prolatori[8] gloriam, ac deinceps magnopere cum lator[9] ad præmium. Hæc nempe condonatio peracta est nongentesimo atque tricentesimo laterculo Jhesualis infantiæ, summique prolis essentiæ, ac ter assis indictio copulatim conjungitur; hujus pro certo largifluæ dapsilitatis locupletatio firma senatorum adstipulatione atque rata adsertione, uti infra karaxatur, v° anno ex quo nobilissime gloriosus rex Anglosaxones[10] regaliter gubernabat, tertioque postquam authentice Northanhimbrorum Cumbrorumque, blanda mirifici Conditoris benevolentia, patrocinando sceptrinæ gubernaculum perceperat virgæ, constat esse, Christo to Theon suffragante, salubriter adimpleta; ac prisco certissimæ derivationis confinio circumcincta hoc modo dinoscitur.[11] A.D. 924–941.

---

[1] *quæ*] videlicet, quæ sunt. C.C.C.

[2] *orientali*] ad orientali.

[3] *illius*] illi.

[4] *Pidwuella*] Widwella; — Piduuella. C.C.C.

[5] *usurpatio*] usurpatio en. C.C.C. which adds in a marginal note that the original reading was "usurpationem."

[6] *perpetuum*] perpetim. C.C.C.

[7] *Dumolatan*] Dumoltan. C.C.C.

[8] *prolatori*] prosatori ad. C.C.C.

[9] *cum lator*] conlatori. C.C.C.

[10] *Anglosaxones*] Angolsaxones. C.C.C.

[11] *hoc modo dinoscitur.*] The words "hoc modo dinoscitur" are omitted in Claud. C. ix.

A.D. 924–941.

Metæ[1] *de Dumeltuna.*

Primitus[2] ad Dumoltan easton[3] on Esingeburna, thonne suthan of Esingburnan westwardes ondlong dices, thæt swa up won[4] gerihte on dagan oran,[5] thæt swa ondlong scæthbroces in gemare dic,[6] thæt swa ondlong in secgmere, thæt swa of secgmere east ryhte in Esingburnan in Dernaford.

Thonne sind this tha land gemæru æt Widwellan.[7] Of Widwellan in crundelu, of crundelum suth ryhte onlang hryges[8] on Tittandune, of Tittandune west on ealdan[9] wellan thonon in Winterburnan, swa in Widwellan,[10] of Widwellan on Eomers medwa, and swa on otherne Winterburnan, that[11] in Widwellan, and swa ondlang Widwellan oppo crundela.[12]

Hoc[13] supplementum quoque huic singraphæ rex famosissimus augmentabat, ut ne aliquis fraudulenta seductione hunc codicellum vetustis evincere valeat libellulis. Si quis (quod absit) possessor agelluli, fas divinum profanando seu jus humanum violando deliquerit, alius ejusdem genealogiæ, rationabilius agens regi supradicto, in longinquam perfruatur retribu-

---

[1] *Metæ.*] Collated with the duplicate copy in Claud. C. ix. fol. 199 b.

[2] *Primitus*] Ærest eastan.

[3] *easton*] eastan. C.C.C.

[4] *up won*] upp on. C.C.C.

[5] *oran*] ora.

[6] *gemare dic*] gemæredic. C.C.C.

[7] *Widwellan. Of Widwellan*] Pidwellan. Of Pidwellan. C.C.C.

[8] *onlang hryges*] ondlong hryceges. C.C.C.

[9] *ealdan*] caldan. C.C.C.

[10] *Widwellan of Widwellan on Eomers.*] Pidwellan, of Pidwellan on Eomeres. C.C.C.

[11] *that . . . . . crundela*] thæt in Pidwellan, and swa ondlong Pidwellan up oth crundelu. C.C.C.

[12] *crundela.*] upon crundelum.

[13] *Hoc.*] MS. Claud. C. ix. fol. 106 b.

tionem; augentibus vero hoc regale donativum dupla Deus adaugebat[1] bona; minuentibus necnon Satan cum satellitibus inferat dampna. Det Deus ne proveniat! Pax in ævum servantibus! A.D. 924–941.

His Testibus.

✠ Ego Æthelstan, rex et rector totius Brittanniæ cæterarumque, Deo concedente, gubernator provinciarum, hæc dona vexillando conscripsi.

✠ Ego Wlfhelm[2] quoque archipræsul, cum Rodwardo[3] cæterisque pontificibus, consensi et subscripsi.

✠ Ego[4] Theodred, præsul, atque Ælfhæh, consensi et subscripsi.

✠ Ego Cynsige, biscup, cum Ælfrico, consensi et subscripsi.

✠ Ego Wulfrige, episcopus, atque Ælfred, consensi et subscripsi.

✠ Ego Æthelgar, pontifex, cum Æthelwaldo, consensi et subscripsi.

✠ Ego Kœnwald, antistes, atque Wulfhelm, cum testibus subnotatis, subscripsi.

✠ Ego Æthelstan, dux, Æthelmund, comes, consensi et subscripsi.

---

[1] *adaugebat*] adaugeat. C.C.C. and C. ix.

[2] *Wlfhelm*] Wulfhelmus. C. ix.; Wulfhelm. C.C.C.

[3] *Rodwardo*] Roduuardo. C.C.C.

[4] *Ego.*] The duplicate Cotton copy omits the witnesses from this point; the transcript in C.C.C. proceeds thus:—

"✠ Theodred præsul atque Ælfhea.

"✠ Cynesige biscup cum Ælfrico, &c.; tandem Ælfgar consul, Ælfsige miles, Wiferth claviger, Leofsige signifer, &c.

"✠ Ego Eadgar, Christi annuente gratia Anglorum basileus, largifluam hujus territorii confirmationem Osulfo præsuli, uti a Cynatho abbate ei pridem concessa fuerat, crucis taumate, optimatumque meorum utens consilio, restorando perpetim corroboravi."

A.D. 924–941.

✝ Ego Uhtred, eorl, atque Scule, subscripsi.

✝ Ego Ælfgar, consul, Ælfrige, miles, consensi et subscripsi.

✝ Ego Wiferth, clavigel, Leofsige signifer, consensi et subscripsi.

✝ Ego Wulfric, rector, et Thelgeard, armiger, consensi et subscripsi.

LII.— *Carta*[1] *Regis Athelstani de Xalingeforda.*

Gift of Scaringford.

Regnante in perpetuum Domino nostro Jhesu Christo, qui imperio Patris cuncta disponit, simul Sancti Spiritus gratia vivificante. Quamvis enim verba sacerdotum et decreta judicum in robore firmitatis jugiter perseverent, attamen pro incerta futurorum mutabilitate annorum, cirographorum testamento sunt roboranda.

Quapropter ego Æthelstan, totius Brittanniæ basileus, quandam telluris particulam, xii. videlicet cassatos, loco qui celebri ad Scaringaford nuncupatur vocabulo, Domino nostro Jhesu Christo sanctæque ejus ecclesiæ beatæ Dei genetricis Mariæ, dicata honori,[2] loco qui celebri ad Abbendune nuncupatur onomate, ad usus monachorum Dei inibi degentium, cum omnibus utensilibus, pratis videlicet et pascuis, Godescalco obtinente presbytero, æterna largitus sum hereditate. Sit autem prædictum rus omni terrenæ servitutis jugo liberum, tribus exceptis, rata videlicet expeditione, pontis arcisve restauratione. Si quis igitur hanc nostram donationem in aliud quam con-

---

[1] *Carta.*] Collated with MS. Cott. Claud. C. ix. fol. 106. Carta regis Æthelstani de Scaringaford.

[2] *dicata honori.*] In C. ix. the termination of "dicata" is written upon an erasure, and "honori" is added above the line.

stituimus transferre voluerit, privatus a consortio sanctæ Dei ecclesiæ æternis baratri incendiis lugubris jugiter cum Juda proditore ejusque complicibus puniatur, si non satisfactione emendaverit congrua quod contra nostrum deliquit decretum. A.D. 931.

Scripta est hæc carta anno Dominicæ Incarnationis DCCCCXXXI., indictione iv. Cujus etiam inconcussæ firmitatis auctoritas his testibus roborata constat, quorum subtus nomina caracteribus depicta annotantur.

[*De metis*[1] *Scaringaford.*

Ærest on Eoccen æt Sandfordinga gemære; swa ut ongean stream to Snitan ige; on north healfe thæs igethes, and swa on Baccan mor middeweardne; swa andlang mores on fisc lace; innan Crypeles heale; and thæt andlang Fearnbroces, thæt hit sticath up on tha readan dic; swa andlang dic thæt on hlydan; andlang hlydan on bradan mor; of bradan more to preosthamme; up on myos wyllan; of myos wyllen on thene hricg weg; andlang hrycge weges to thæm Cristes mæle; thonne suth thæt hit sticoth eft on Eoccen thæt hit onfeng.]

✠ Ego Æthelstan, singularis privilegii monarchia prædictus rex, hujus singraphæ fulcimentum cum signo sanctæ semperque amandæ Crucis corroboravi et subscripsi.

✠ Ego Wlfelmus, Dorobernensis ecclesiæ archiepiscopus, consensi et subscripsi.

---

[1] *De metis.*] These boundaries are here inserted from Claud. C. ix. fol. 198 b.

A.D. 931. ✠ Ego Wulfstanus, Eboracensis ecclesiæ archiepiscopus, consensi et subscripsi.

✠ Ego Ælfwine, episcopus, consensi et subscripsi.
✠ Ego Brinstan, episcopus, consensi et subscripsi.
✠ Ego Sigelm, episcopus, consensi et subscripsi.
✠ Ego Kenwald, episcopus, consensi et subscripsi.
✠ Ego Ælfheah, episcopus, consensi et subscripsi.
✠ Ego Adulfus, episcopus, consensi et subscripsi.
✠ Ego Odo, episcopus, consensi et subscripsi.
✠ Ego Elfric, abbas, consensi et subscripsi.
✠ Ego Eadwine, abbas, consensi et subscripsi.
✠ Ego Burhsige, abbas, consensi et subscripsi.
✠ Ego Osferth, dux, consensi et subscripsi.
✠ Ego Alfwuold, dux, consensi et subscripsi.
✠ Ego Aldred, dux, consensi et subscripsi.
✠ Ego Osbriht,[1] dux, consensi et subscripsi.
✠ Ego Elfstan, dux, consensi et subscripsi.
✠ Ego Odda, minister, consensi et subscripsi.
✠ Ego Ælfehah, minister, consensi et subscripsi.
✠ Ego Æthelstan, minister, consensi et subscripsi.
✠ Ego Ælfric, minister, consensi et subscripsi.
✠ Ego Eadric, minister, consensi et subscripsi.

Carta[2] *Regis Athelstani de Swinford.*

Gift of Swinford. Confirmat nos sacræ auctoritatis Scripturas,[3] dicens, "Nudus egressus sum ex utero meæ matris, et nudus "revertar illuc," [Job. i. 21.]; et iterum, "Nihil in- "tulimus in hunc mundum, verum nec ab eo auferre "quid poterimus," [1 Tim. vi. 7.]

---

[1] *Osbriht*] Oscbyrht.

[2] *Carta*] Collated with the duplicate copy in Claud. C. ix. fol. 106 b. the title of which is, "Carta regis Athelstani de Sandford."

[3] *Scripturas*] Scriptura.

Quapropter lubrici potentatus non inmemor, ego Æthelstan, Christo conferrente, rex et primicerius totius Albionis regni fastigium humili præsidens animo, ob remunerationem majoris præmii, aliquantulam ruris particulam v. comparatam cassatis, cui vocabulum certa astipulatione Swynford[1] profertur, ad ecclesiam beatæ Mariæ genetricis Dei ac Domini nostri Jhesu Christi in loco qui dicitur Abbendun, ad usus ibidem fratrum Deo servientium libenter concedo, obsecrans et præcipiens in nomine Christi, ut nemo successorum nostrorum, superioris vel inferioris gradus, hoc nostræ devotionis donum aliquo temeritatis aliquatenus instinctu disrumpat. Sit autem prædicta tellus, quam ego cum consensu optimatum meorum præfato largitus sum cœnobio, ab omni terrenæ servitutis jugo libera, tribus his exceptis, rata videlicet expeditione, pontis arcisve restauratione. Si quis autem larvarico instinctus spiritu, hoc donum violare vel inmutare præsumpturus[2] temptaverit, nisi digna satisfactione ante obitum suum reus pœnituerit, æternis baratri prostratus incendiis cum Juda Christi[3] proditore æternaliter lugubris puniatur. Termini[4] vero hujus præfatæ telluris in libro qui ad Cumanoran pertinet, scripta habentur. A.D. 931.

Scripta est siquidem[5] hæc cartula anno Dominicæ Incarnationis DCCCCXXXI., indictione iv. Cujus[6] etiam inconcussæ firmitatis auctoritas his[7] testibus roborata constat, quorum nomina subtus annotantur.

---

[1] *Swynford*] Sandford.

[2] *præsumpturus*] præsumptuosus.

[3] *Christi.*] The word "Christi" is inserted by a later hand.

[4] *Termini.*] The whole of this sentence is omitted in C. ix.

[5] *siquidem.*] The word "siquidem" does not occur in C. ix.

[6] *Cujus*] Hujus.

[7] *his.*] 'Præscriptis in prima carta testibus consentientibus hujus regis largitati.' The charter here ends, the names of the witnesses not being given in C. ix.

A.D. 931. ✠ Ego Æthelstanus, singularis privilegii monarchia præditus rex, hujus singraphæ fulcimentum cum signo sanctæ crucis corroboravi.

✠ Ego Wulfelmus, Dorobernensis ecclesiæ archiepiscopus, consensi et subscripsi.

✠ Ego Wulfstanus, Eboracensis ecclesiæ archiepiscopus, consensi et subscripsi.

✠ Ego Ælfwine, episcopus, acquievi.

✠ Ego Byrnstan, episcopus, consensi et subscripsi.

✠ Ego Sighelm, episcopus, consensi et subscripsi.

✠ Ego Cenwald, episcopus, consensi et subscripsi.

✠ Ego Eadulf, episcopus, consensi et subscripsi.

✠ Ego Ælfheah, episcopus, consensi et subscripsi.

✠ Ego Oda, episcopus, consensi et subscripsi.

✠ Ego Ælfric, abbas, concensi et subscripsi.

✠ Ego Eadwine, abbas, consensi et subscripsi.

✠ Ego Byrsihge, abbas, consensi et subscripsi.

✠ Ego Osferth, dux, subscripsi.

✠ Ego Ælfwold, dux, consensi et subscripsi.

✠ Ego Aldred, dux, consensi et subscripsi.

✠ Ego Æscbriht, dux, concensi et subscripsi.

✠ Ego Ælfstan, dux, consensi et subscripsi.

✠ Ego Oda, minister, consensi et subscripsi.

✠ Ego Ælfheh, minister consensi et subscripsi.

✠ Ego Æthelstan, minister, consensi et subscripsi.

✠ Ego Ælfric, minister, consensi et subscripsi.

✠ Ego Eadric, minister, consensi et subscripsi.

✠ Ego Godesscealc, sacerdos, minister.

Carta[1] *Regis Athelstani de Sanford.*[2]

Gift of Sanford. Ego Æthelstan, Christo conferente, rex et primicerius totius Albionis regni fastigium humili præsidens

---

[1] *Carta.*] Collated with Claud. C. ix. fol. 107.

[2] *Sanford*] Swinford.

animo, ob remunerationem majoris præmii aliquantulam ruris particulam xv.[1] comparatam cassatis, cui vocabulum certa astipulatione profertur Sandford,[2] ad ecclesiam beatæ Mariæ genetricis Dei ac Domini nostri Jhesu Christi in loco qui dicitur Abbandun, ad usus ibidem fratrum Deo servientium, libenter concedo; obsecrans et præcipiens in nomine Christi ut nemo successorum nostrorum, superioris vel inferioris gradus, hoc nostræ devotionis donum aliquo temeritatis aliquatenus instinctu dirumpat. Sit autem prædicta tellus, quam ego cum consensu optimatum meorum præfato largitus sum cœnobio, ab omni terrenæ servitutis jugo libera, tribus his exceptis, rata videlicet expeditione, pontis arcisve restauratione. Si quis autem larvarico instinctus spiritu, hoc donum violare vel immutare præsumptuosus temptaverit, nisi digna satisfactione ante obitum suum reus pœnituerit, æternis baratri prostratus incendiis cum Juda Christi proditore æternaliter lugubris puniatur. Termini vero hujus præfatæ telluris in libro qui ad Cumenoran pertinet scripta habentur. A.D. 931.

Scripta est siquidem hæc cartula anno Dominicæ Incarnationis DCCCCXXXI., indictione iv. Cujus etiam inconcussæ firmitatis auctoritas præscriptis in prima carta testibus consentientibus hujus regis largitate.

Quomodo Athelstanus Senator dedit Offentuna.

Temporibus etiam Athelstani regis fuit quidam vir nobilis Athelstanus senator, qui primo domui Abbendoniæ et monachis ibidem Deo servientibus villam quæ Uffentuna appellatur, cum omnibus ad illam

---

[1] *xv.*] V.

[2] *Sandford*] Swinford; in the margin of C. ix. the word "Sanford" occurs, written with a style.

A.D. 924–941. integre pertinentibus, sicut carta ipsi Athelstani senatoris, dedit et concessit in puram et perpetuam elemosinam. Cujus cartæ hæc est notificatio.

Carta[1] *Athelstani Senatoris de Offentuna.*

Gift of Offentun. Ego Æthelstan senator scripto inserui istam terram de Uffentune ad ecclesiam sanctæ Mariæ de Abbenduna, in diebus Athelstani regis, et fuit[2] testimonio Kynsii episcopi de Berrucscire, et Wulfhelmi archiepiscopi, et Rodwuardi episcopi, et multorum aliorum episcoporum, abbatum atque principum qui ibi congregati erant, ubi ista villa ad ecclesiam sanctæ Mariæ in Abbendona concessa fuit. Archiepiscopus etiam Wulfhelmus et omnes episcopi et abbates, qui ibi simul aderant, excommunicaverunt a Christo et ab omni communione Christi et omni Christianitate qui umquam hoc donum immutaverit, vel istam terram diminuerit, in pascuis sive metis, ut sit ipse missus et dimersus in inferno inferiori sine fine. Et dixit omnis populus qui ibi aderat; "Fiat, fiat, Amen."

Metæ de Offentona.[3]

This synd tha landgemære into Uffentune.

Ærest of Hwres[4] mere andlang thære lace, into thære blace lace. Of thære blace lace innan bulemere. Of bulemere to buleferthes steorte. Of tham steorte into bulendic. Andlanc[5] bulendic in to tham thornstybbe. Of tham thornstybbe into thaere halige

---

[1] *Carta.*] Collated with Claud. C. ix. fol. 107.

et fuit] et hoc fuit.

[3] *Metæ de Offentona.*] Collated with Claud. C. ix. fol. 194. "Metæ de Offentuna."

[4] *Hwres*] Hwyres.

[5] *Andlanc*] Andlang.

stoue. Of thære halige stowe andlang thaere heafde in to Ikenilde stræte. Of Ikenilde stræte into Ægelwardes mearce. Of Ægelwardes mearcce upprihtes be tham heafde in to Hremmes byriges north geate. Thurhut tha byrig ut æt tham suth geate. Sudrihte be than hefde uppen Hodes hlæwe. Of Hodes hlæwe oppen[1] tha stanhlæwe. Of thære stan hlæwe innan than hwitan hole. Of tham hwitan hole into tham readan hole. Of tham readan hole into tham dunnan hole. Of tham dunan hole into Dunfarthes[2] hnæsse into[3] Paddebyrig. Of Paddebyrig into Tædduces stane. Of Tædduces stane into hundes laywe.[4] Of hundes hlæwe into hafeces hlæwe. Of hafeces hlæwe into tham stod falde. Of tham stodfalde uppan lauerces byrig. Of lauerces byrig into sceorten dic. Of scorten dic into langen dic. Of lange dic into Æscæs byries suthgeat, and swa ut æt tham northgate. Of tham northgeate middan uppan Dudenbyrig. Of Dudenbyrig uppon eclesbeorh. Thwyrt ofer dunrihtes into Ikenilde stræt. Sydtheng[5] dunrihtes bæ thaes heafdæcres west furh, dun ofer tha thwyrs furh dunrihtes to tham riscbedde. Of tham riscbedde to tham dyrne stane. Of tham dyrne stane to tham riscthyfele. Of tham riscthyfele into Hlippenham.[6] Of Hlippenham into tham milestreame. Of tham mylestreame innan tha northlange dic. Andlanges thurh tha smalle thornas innan Bulemed. Of[7] Bulemæd ofer tha clæne med. Of tha clæne med northward eastrihtes be northe mordune on thæne grene weig. Of tham grene weige thwyrt ofer thæne mor, innan thwyrs mere midrihtes.

A.D. 924–941.

---

[1] *oppen*] uppan.
[2] *Dunfarthes*] Dunfærthes.
[3] *into.*] Of Dunfærthes hnæsse into.'
[4] *laywe*] hlæwe.
[5] *Sydtheng*] syththenes.
[6] *Hlippenham*] Hlippemham.
[7] *Of*] Ofer tha.

A.D. 924–941. Æthelstan ealderman gebocade[1] this land of Uffentune into Sanctæ Mariæ stowe to Abbendune be thæs kinges dæige Æthelstanes; and thæt wæs be Wynsies biscopes gewittnysse of Bærrocscire,[2] and Wulfhelm archebiscop, and Rodward biscop, and manega othra, ægthær ge biscopas, and abbodas, and theinas the ther gegadrede wæron, thær thæs tun be thyssan gemæran geled wæs into Sanctæ Maria are into Abbendune. And se archebiscop Wulfhelm, and ealla tha biscopas and abbodas the thær gesomnode wæron, amansumeden fram Criste and fram eallum Cristes gemænesse,[3] and fram eallen Cristendome, the æfre thas gife undyde, oththe this land gelytlede on læsu oththe on gemæru, beo he ascyred and gesceofen into helle grunde, a a buten ende. And cwæth ealle that folc the thær embstod; "Sy hit swa, Amen, Amen!"

Adelstanus Rex dedit Alfrico Ministro suo Wachenesfeld.

Gift of Wachenesfeld. Eodem etiam tempore præfatus rex Athelstanus cuidam ministro suo, nomine Elfrico, dedit Wachenesfeld XX. cassatorum, eo tenore ut cuicumque post suum decessum heredi vellet donare, libertatem donationis regia auctoritate inde haberet; sic enim carta regis testatur. Unde memoratus Elfricus, in remissionem peccatorum suorum, et pro animabus prædecessorum suorum, eandem villam cum omnibus ad illam pertinentibus de consensu et voluntate regis hanc sacratissimam domum Abbendoniæ nullo donationi suæ contradicente, fecit heredem. Et hæc est subscriptio cartæ regis hanc donationem confirmantis.

---

[1] *gebocade*] geboce.
[2] *Bærrocscire*] Bærrucscire.
[3] *gemænesse*] gemænes.

Carta Regis Adelstani de Wachenesfeld.

Flebilia fortiter detestanda totillantis seculi piacula, A.D. 931.
diris obscœnæ horrendæque mortalitatis circumscepta latratibus, non nos patria indemptæ pacis securos, sed quasi fœtidæ corruptelæ in voraginem casuros, provocando ammonent, ut de toto mentis conamine cum casibus suis, non solum despiciendo sed etiam velut fastidiosam melancoliæ nauseam abhominando fugiamus, tendentes ad illud evangelicum, "Date et dabitur vobis." [Luc. vi. 38.]

Qua de re, infima quasi peripsema quisquiliarum abiciens, superna ad instar pretiosorum monilium eligens, animum sempiternis in gaudiis figens, ad nasciscendam mellifluæ dulcedinis misericordiam, perfruendamque infinitæ lætitiæ jocunditatem, ego Athelstanus rex Anglorum, per Omnipatrantis dextram totius Britanniæ regni solio sublimatus, quandam telluris particulam meo fideli ministro Ælfrico, id est xx. cassatorum in loco quem solicolæ æt Wæclesfeld vocitant, tribuo, ut ille ea sine jugo detestandæ servitutis, cum pratis, pascuis, rivulis, omnibusque ad eam utilitatibus rite pertinentibus, liberaliter ac æternaliter quamdiu vivat habeat, et post generalem (qui omnibus certus incertusque homunculis constat,) transitum, cuicumque successionis heredi voluerit inperpetuum derelinquat. Prædicta siquidem tellus his terminis circumcincta clarescit.

Metæ[1] *de Wachenesfeld.*

A.D. 931. Ærest on thone stan æt thæm hæthnan[2] byrgelsan; thanne ut on Prilleces hæssecas ufewearde; thonne on cocbroc; anlang streames thæt on mylenbroc; thonne anlang streames thæt on lentan; thonne anlang streames thæt on marpol; thonne of thæm pole on beanboroc; thonne and[3] stremes on Headdan[4] mere; thonne of tham mere on than[5] lace thær tha brocas twisliath; thanne[6] of thæm twislan on mærbeorh; thanne of thæm beorge on thæm[7] herepath; thonne andlang[8] herpathes seofan and fiftig gyrda; thonne andlang fyrh on thone stanbeorh; thonne of thæm stanbeorge on thone hæthenan byrgels; eft to tham stane.[9]

Si autem, (quod absit,) aliquis diabolico inflatus spiritu hanc meæ donationis breviculam infringere temptaverit, sciat se novissima ac magna examinationis die, cum Juda proditore suisque impiis complicibus, æterna confusione edaci bufa cherontis[10] periturum flammis. Hujus namque inventæ voluntatis cedula in villa omnibus notissima, quæ Worcig Worthig nuncupatur, tota plebis generalitate ovanti, perscripta est; quæque scriptio anno Dominicæ Incarnationis DCCCC.XXXI., regni vero gratis mihi commissi VII., indictione IIII., epacta X., concurrente VI., duodecimo Julii kalendas, [20 Jun.] luna etiam XII.,

---

[1] *Metæ.*] Collated with the boundaries in Claud. C. ix. fol. 199.

[2] *hæthnan*] hæthenan.

[3] *and*] andlang.

[4] *Headdan*] Headfan.

[5] *than*] tha.

[6] *thanne*] thonne.

[7] *thæm*] thone.

[8] *andlang*] onlang.

[9] *stane.*] Claud. C. ix. here ends this charter.

[10] *edaci bufa cherontis.*] So the MS.; we should probably read "edacibus Acherontis."

digitulis exarata est; cujus necnon inconcussæ firmi- A.D. 931.
tatis auctoritas testibus roborata constat, quorum nomina subtcaracus teribus depicta annotantur.

His Testibus.

✝ Ego Æthelstanus, singularis privilegii gerarchia præditus rex, hujus indiculi fulcimentum cum signo sanctæ semperque amandæ crucis corroboravi et subscripsi.

✝ Ego Wulfhelmus, Dorobernensis ecclesiæ archiepiscopus, consensi et subscripsi.

✝ Ego Wulfstanus, Eboracensis ecclesiæ archiepiscopus, consensi et subscripsi.

✝ Ego Huwal, subregulus, consensi et subscripsi.

✝ Ego Juthwal, subregulus, consensi et subscripsi.

✝ Ego Morcant, subregulus, consensi et subscripsi.

✝ Ego Eugenius, subregulus, consensi et subscripsi.

✝ Ego Ælfwinus, episcopus, consensi et subscripsi.

✝ Ego Eadulf, episcopus, consensi et subscripsi.

✝ Ego Cenwald, episcopus, consensi et subscripsi.

✝ Ego Ælfhæl, episcopus, consensi et subscripsi.

✝ Ego Cunan, episcopus, consensi et subscripsi.

✝ Ego Benedictus, episcopus, consensi et subscripsi.

✝ Ego Winsige, episcopus, consensi et subscripsi.

✝ Ego Thiodred, episcopus, consensi et subscripsi.

✝ Ego Odo, episcopus, consensi et subscripsi.

✝ Ego Biornstan, episcopus, consensi et subscripsi.

✝ Ego Wulfhun, episcopus, consensi et subscripsi.

✝ Ego Cynsige, episcopus, consensi et subscripsi.

✝ Ego Wulfhelm, episcopus, consensi et subscripsi.

✝ Ego Cyneferd, episcopus, consensi et subscripsi.

✝ Ego Ærcberht, episcopus, consensi et subscripsi.

✝ Ego Wired, episcopus, consensi et subscripsi.

✝ Ego Offerd, dux, consensi et subscripsi.

✝ Ego Ælfwald, dux, consensi et subscripsi.

A.D. 931. ✝ Ego Ærcberht, dux, consensi et subscripsi.
✝ Ego Ælfstan, dux, consensi et subscripsi.
✝ Ego Huterd, dux, consensi et subscripsi.
✝ Ego Urm, dux, consensi et subscripsi.
✝ Ego Guthrun, dux, consensi et subscripsi.
✝ Ego Hath, dux, consensi et subscripsi.
✝ Ego Scule, dux, consensi et subscripsi.
✝ Ego Aldred, dux, consensi et subscripsi.
✝ Ego Uhtred, dux, consensi et subscripsi.
✝ Ego Ælfric, abbas, consensi et subscripsi.
Ego Eadwine, abbas, consensi et subscripsi.
✝ Ego Æthelnod, abbas, consensi et subscripsi.
✝ Ego Biorhsige, abbas, consensi et subscripsi.
✝ Ego Odda, minister, consensi et subscripsi.
✝ Ego Wulfgar, minister, consensi et subscripsi.
✝ Ego Ælfheh, minister, consensi et subscripsi.
✝ Ego Æthelstan, minister, consensi et subscripsi.
✝ Ego Wulfsige, minister, consensi et subscripsi.
✝ Ego Wihtgar, minister, consensi et subscripsi.
✝ Ego Æthelmund, minister, consensi et subscrips
✝ Ego Æthelnoth, minister, consensi et subscripsi.
✝ Ego Eadnoth, minister, consensi et subscripsi.
✝ Ego Eadric, minister, consensi et subscripsi.
✝ Ego Æthelsige, minister, consensi et subscripsi.
✝ Ego Wulfsige, minister, consensi et subscripsi
✝ Ego Ælhelm, minister, consensi et subscripsi.
✝ Ego Wilaf, minister, consensi et subscripsi.
✝ Ego Ælfric, minister, consensi et subscripsi.
✝ Ego Ælfstan, minister, consensi et subscripsi.
✝ Ego Wilferd, minister, consensi et subscripsi.
✝ Ego Æthelferth, minister, consensi et subscripsi.

Dedit[1] etiam prædictus rex Æthelstanus Wulfustho ministro suo Bultheswurthe VI. cassatorum, cum pratis,

---

[1] *Dedit.*] No title is prefixed in Claud. B. vi. fol. 22.

pascuis, silvis, rivulis, et omnibus ad eam utilitatibus rite pertinentibus, omni eodem modo quo supra. Prædicta siquidem tellus his terminis circumcincta clarescit. A.D. 931.

Metæ de Bultheswrthe.

Æn earst on thone ealdan triow stede; thonne on rugan slæd; andlang slædes oth thæs furlanges ænde; thonne on rugan biorg middewiardne; thæt of rugan biorge on hafoces pyt; ondlang rithe thæt on thone pæthe the lith thwyres. Gift of Bulthesworth.

Si autem, quod non optavimus, aliquis diabolico inflatus spiritu, hanc meæ compositionis ac confirmationis breviculam infringere, vel elidere, temptaverit, sciat se novissima ac magna examinationis die, stridula clangente archangeli bucina, bustis sponte dehiscentibus, somata diu fessa relinquentibus, omnibus pavefactis creaturis, cum Juda proditore, qui a Satoris pio Sato filius perditionis[1] dicitur, æterna confusione edacibus innumerabilium tormentorum flammis periturum. Hujus namque a Deo Dominoque Jhesu Christo inspiratæ atque inventæ voluntatis scedula, anno Dominicæ Incarnationis DCCCCXXXI., regni vero gratis mihi commisso septimo, Indictione IIII. epacta nulla, concurrente V., idus VII., luna XXVIII., in villa regali quæ æt Welowe nuncupatur, episcopis, abbatibus, ducibus, patriæ procuratoribus, regia dapsilitate ovantibus, perscripta est. Cujus etiam inconcussæ firmitatis auctoritas his testibus roborata constat, quorum nomina subtus caracteribus depicta annotantur.

[1] *filius perditionis.*] See S. John. xvii. 12.

A.D. 931. Ego Æthelstanus singularis privilegii monarchia præditus rex, hujus singraphæ fulcimentum cum signo sanctæ semperque amandæ crucis corroboravi et subscripsi.

✝ Ego Wulfhelmus, Dorobernensis ecclesiæ archiepiscopus, consensi et subscripsi.

✝ Ego Wulfstanus, Eboracensis ecclesiæ archiepiscopus, consensi et subscripsi.

✝ Ego Ælfwine, episcopus, consensi et subscripsi.
✝ Ego Byrnstan, episcopus, consensi et subscripsi.
✝ Ego Sighelm, episcopus, consensi et subscripsi.
✝ Ego Cenwald, episcopus, consensi et subscripsi.
✝ Ego Ælfheah, episcopus, consensi et subscripsi.
✝ Ego Eadulf, episcopus, consensi et subscripsi.
✝ Ego Oda, episcopus, consensi et subscripsi.
✝ Ego Ælfric, abbas, consensi et subscripsi.
✝ Ego Eadwine, abbas, consensi et subscripsi.
✝ Ego Burhsige, abbas, consensi et subscripsi.
✝ Ego Offerth, dux, consensi et subscripsi.
✝ Ego Ælfwold, dux, consensi et subscripsi.
✝ Ego Aldred, dux, consensi et subscripsi.
✝ Ego Æscbryht, dux, consensi et subscripsi.
✝ Ego Ælfstan, dux, consensi et subscripsi.
✝ Ego Odda, minister, consensi et subscripsi.
✝ Ego Ælfheah, minister, consensi et subscripsi.
✝ Ego Æthelstan, minister, consensi et subscripsi.
✝ Ego Ælfric, minister, consensi et subscripsi.
✝ Ego Eadric, minister, consensi et subscripsi.

Consimili etiam modo rex Æthelstanus concessit alteri ministro suo, nomine Ælfeah, Fearnbornthæn x. cassatorum, et ille similiter huic domui Abbendoniæ contulit. Et hæc est carta regis subsequens.

A.D. 931.

Carta[1] *Athelstani de Ferberga.*

Gift of Ferberga.

In nomine Altitroni, qui cuncta supra simul et in imis gubernat atque regit, quique sua multimoda potentia omnibus ut voluerit finem imponit, et de secretis humanæ naturæ mysteriis docet, ut cum his fugitivis et[2] sine dubio transitoriis possessiunculis jugiter mansura æternaliter regna mercanda, Dei suffragio adipiscenda sunt.

Qua de re ego Æthelstan divina mihi adridente gratia rex Anglorum, et æque totius Albionis, rogatus fui a meo fideli ministro nomine Ælfeah, ut aliquam juris mei partem in æternam hereditatem laxarem; ejusque precibus annuens, pro ejus amabili subjectione atque obedientia, cum consensu obtimatum[3] meorum, terram x. manentium, ubi ab incolis nominatur Fearnbeorgan,[4] ut ille bene perfruatur ac possideat quamdiu vivat, et post se cuicumque voluerit heredi derelinquat, ceu supradiximus, in æternam hereditatem cum omnibus ad se rite pertinentibus, pascuis, pratis, silvis silvorumque nemoribus. Sit prædicta terra libera in omnibus mundialibus causis, præter pontis et arcis constructione expeditionisque adjuvamine. In cunctis successoribus, hoc jus donationis augendo conservantibus, feliciter perveniant inter cœlibes cœlestium turmarum, et sine fine in æterna doxa lætentur. Si quis autem, quod non optavimus,[5] infringere temptaverit hoc nostrum donum, sciat se in examine

---

[1] *Carta.*] Collated with the transcript in MS. C.C.C. Camb., No. CXI. p. 139, to which this title is prefixed:—"This ys thara x. hida boc æt Fearnbeorgan the Æthelstan cing gebocade Ælfeahe his thegne on ece yrfe."—"Carta de Ferneburga."

[2] *et*] Om. C.C.C.

[3] *obtimatum*] optimatum.

[4] *Fearnbeorgan*] Feornbeorgan.

[5] *optavimus*] optamus.

A.D. 931. tremendi judicii redditurum temeritatis audacium[1] perpessum esse, nisi pura emendatione et singulta lamentatione emendaverit.

Metæ[2] *de Fernbeorgan.*

This sindan tha land gemæro the to Fearnbeorgan gebyriath. Of[3] Feornbeorge west on thone weg to tham stanne[4]; of tham stanum suth on thone weg oth tha andheafda; of tham andheafdun on tha hlinc ræwe up to thære[5] dic be northan stodfaldon; thonne forth on tha dic to mær flodan be eastan Lilliglea[6]; thonne forth andlang thæs sutheran weges oth thæt lange treow[7]; thonne forth west on thone weg ofer Beocumb to tham stancrundle; thonne north on thane smalan weg with eastan brocenan beorg to tham wege thær east ligth; thonne forth on thone weg to Cytelflodan be westan Mulescumbe, thær tha wegas twisligath; thonne forth to Scyldmere[8]; thonne forth on tha furh to Furcumbe; andlanges Furcumbes middeweardes to thære dene; thonne forth on tha denu[9] to thæra wega gemythan; thonne forth to tham hwitan wege to tham haran thornan; thonne of tham witen[10] wege on Fearnbeorg, and se leag be eastan Catmere the thærto gebyreth; thæt is on thone weg[11] the lith to Stanleage; thonne forth siththan suth on thone stanih tan weg of Stanmeringa gemære; thonne forth on thone smalan weg to tham fulan wege se

---

[1] *audacium*] audaciam. C.C.C.

[2] *Metæ.*] Collated with the duplicate copy of the boundaries in Claud. ix. fol. 197 b.

[3] *Of*] Ærest of. C. xi.

[4] *stanne*] stanum. C. xi. C.C.C.

[5] *thære*] thæse. C. xi.

[6] *Lilliglea*] Lillinglea. C. xi. C.C.C.

[7] *treow*] trew. C.C.C.

[8] *Scyldmere*] Schyldmere. C.C.C

[9] *denu*] dene. C. ix.

[10] *witen*] hwitan. C.C.C.

[11] *weg*] wege. C.C.C.

hatte Stific weg; thæt is Catmæringa gemære and thaes landes to Fearnbeorgan; thonne forth andlang thæs weges ut on thonne feld; and thonne ealle tha hangram[1] betweonan tham wege and tham the to Stanleage ligth gebyriath ealle to Fearnborgan. A.D. 931.

✠ Ego[2] Æthelstanus, rex totius Brittanniæ, præfatam donationem cum sigillo sanctæ Crucis confirmavi.

✠ Ego Wulfhelm, Dorobernensis[3] ecclesiæ archiepiscopus, ejusdem regis donationem cum trophæo agiæ Crucis consignavi.

✠ Ego Ælfeh, Wuintoniensis ecclesiæ, triumphalem trophæo agiæ Crucis impressi, consensi et subscripsi.[4]

✠ Ego Theodred, Lundoniensis ecclesiæ, consignavi.

✠ Ego Cenwaldus, episcopus, prædictum donum consensi et subscripsi.[5]

✠ Ego Wulfhun, episcopus, confirmavi.[6]

✠ Ego Burhric, episcopus, confirmavi.

✠ Ego Ælfheah, episcopus, consensi et subscripsi.[7]

✠ Ego[8] Alwold, dux, consensi et subscripsi.

✠ Ego Uhtred, dux, consensi et subscripsi.

✠ Ego Odda, minister, consensi et subscripsi.[9]

✠ Ego Wulfmer, minister, consensi et subscripsi.

✠ Ego Æthelstan, minister, consensi et subscripsi.

✠ Ego Wullaf, minister, consensi et subscripsi.

✠ Ego Eadmund, minister, consensi et subscripsi.

---

[1] *hangram*] hangran. C. ix. and C.C.C.

[2] *Ego.*] The witnesses are omitted in Claud. C. ix.

[3] *Dorobernensis*] Dorobedensis. C.C.C.

[4] *consensi et subscripsi*] consensi et subscripsi *om.* C.C.C.

[5] *et subscripsi*] et subscripsi. *om.* C.C.C.

[6] *confirmavi*]: consensi. ✠ Ego Oda, episcopus, confirmavi. C.C.C.

[7] *et subscripsi.*] The words "et subscripsi" are omitted in C.C.C. in this and the next two lines.

[8] *Ego.*] The word "Ego" is omitted in C.C.C. in this and the next four lines.

[9] *consensi et subscripsi*] consensi et subscripsi. *om.* C.C.C.

A.D. 926. ✝ Ego Wulfgar, minister, consensi et subscripsi.
✝ Ego Beortnoth, minister, consensi et subscripsi.
✝ Ego Wulfsige, minister, consensi et subscripsi.[1]
✝ Ego Eadric, minister, consensi et subscripsi.
✝ Ego Ælfhere, minister, consensi et subscripsi.
✝ Ego Wulfnoth minister, consensi et subscripsi.
✝ Ego Ealhhelm, minister, consensi et subscripsi.
✝ Ego Wihgar, minister, consensi et subscripsi.
✝ Ego Ordeah, minister, consensi et subscripsi.
✝ Ego Ælfsige, minister, consensi et subscripsi.
✝ Ego Athelwold, minister, consensi et subscripsi.
✝ Ego Ælfric, minister, consensi et subscripsi.
✝ Ego Æthered, minister, consensi et subscripsi.
✝ Ego Sigered, minister, consensi et subscripsi.
✝ Ego Ælfheah, minister, consensi et subscripsi.
✝ Ego Ælfric, minister, consensi et subscripsi.
✝ Ego Athelmund, minister, consensi et subscripsi.
✝ Ego Ælfric, minister, consensi et subscripsi.
✝ Ego Ælfred, minister, consensi et subscripsi.
✝ Ego Sigulf, minister, consensi et subscripsi.
✝ Ego Wulfhelm, minister, consensi et subscripsi.

De Cealhgræfan, quomodo Adelstanus Rex dedit Ealdredo Ministro suo.

Idem etiam rex Æthelstanus concessit Ealdredo ministro suo Cealhgræfan v. manentium, et ipse ipsam villam domui Abbendoniæ contulit eodem modo quo supra. Et hæc est carta regis hanc donationem confirmantis.

---

[1] *consensi et subscripsi.*] Here in C.C.C. "Ælfsige, minister," is added. The words "consensi et subscripsi" are also generally left out. At the end occurs this note :— "The copye of this I had off Mr. Dr. Owen."

Carta Regis Adelstani de Chelegrave.

In nomine Domini nostri Jhesu Christi. Cuncta quæ humanis optutibus caducarum molimina rerum liquide videntur, decidunt; quæ vero abdita invisaque sunt æterni Arbitris moderamine perpetualiter constare; haud dubium est his quæ illa adipisci, largiflua Dei largiente gratia, atque mercari posse merentibus divina Scripturarum documenta pollicentur. A.D. 926. Gift of Chelgrave.

Quapropter ego Æthelstanus Angulsaxonum rex, non modica infulatus sublimatus dignitate, superno instigatus desiderio, fideli meo Ealdredo ministro terram quæ nuncupatur Cealhgræfan et Teobbanwyrthe v. manentium, quam propria condignaque pecunia, id est x. libras, inter aurum et argentum, a paganis emerat, jubente Eadwardo rege necnon et duce Ætheredo, cum cæteris comitibus atque ministris, injuriis hereditari libertatem concedens donabo habendam possidendamque quamdiu vixerit; et post obitum suum quibuscumque sibi placitis heredibus dare voluerit. Hi sunt termini hujus præfatæ terræ.

Metæ de Chelegrave.

Thær se dic sceot in Wæclinga straete; anlanges Wæxlinga stræte thæt in thane ford; thæt anlang broces in than otherne ford; thonne of thæm forde up on thane welle; and thanan in thæt dell; thanan of thæm delle in thone dic; of thæm dic in thone otherne dic; thone of thæm dice in thone borc; thonne of tham broce to Cynburge wellan; thanne anlang dices to east Coten; thæt thanan in thane ealdan broc; up of thaan ealdan broce on æfem thæt rithig; thæt uprihte in thiodweg; æftær thiodwege in thone dic; æft dice in Wæxlingga strate.

A.D. 926. Sit autem hæc præfata terræ donatio ab omni seculari honore libera, præter expeditionem et arcis pontisve constructionem, pro competenti pecunia quam ego accepi ab eo, id est cl. mancas de puro auro. Si quis vero hanc largitionis munificentiam, arrepto procacitatis stimulo, infringere, vel mutare, aut minuere temptaverit, sciat se in illa magni examinis die cum poli cardines terræque fundamenta simul et infernorum ima pavitando contremescent latibula, qua uniuscujusque patebit opus et conscientiam sive bonum sive malum quod gesserit, si non prius satisfactione emendaverit. Anni ab incarnatione Domini nostri Jhesu Christi, DCCCCXXVI., Indictione xiiii.

This sind tha land the Æthelstan cyng gebocade Ealdred with his clæne feo on thas gewitnesse the her on sind.

Testes.

✠ Ego Æthelstanus, rex, fundamine sanctæ Crucis subarravi.
✠ Ego Wulfhelm, archiepiscopus, subscripsi.
✠ Ego Wensige, episcopus, consensi et subscripsi.
✠ Ego Theodred, episcopus, consensi et subscripsi.
✠ Ego Beorneah, episcopus, consensi et subscripsi.
✠ Ego Sigelm, episcopus, consensi et subscripsi.
✠ Ego Eadulf, episcopus, consensi et subscripsi.
✠ Ego Eadgar, episcopus, consensi et subscripsi.
✠ Ego Ælla, episcopus, consensi et subscripsi.
✠ Ego Cyneferth, episcopus, consensi et subscripsi.
✠ Ego Ordgar, dux, consensi et subscripsi.
✠ Ego Ælfwald, dux, consensi et subscripsi.
✠ Ego Offerd, dux, consensi et subscripsi.
✠ Ego Wulfgar, dux, consensi et subscripsi.
✠ Ego Wulfhelm, discifer regis.
✠ Ego Ælfred, minister, consensi et subscripsi.

✝ Ego Ceolstan, minister, consensi et subscripsi. A.D. 939.
✝ Ego Ælfric, minister, consensi et subscripsi.
✝ Ego Æfric, minister, consensi et subscripsi.
✝ Ego Eadulf, minister, consensi et subscripsi.
✝ Ego Healmstan, minister, consensi et subscripsi.
✝ Ego Ælfred, minister, consensi et subscripsi.
✝ Ego Æthelm, minister, consensi et subscripsi.

Quomodo Athelstanus Rex dedit Beorthwaldingtun.

Prædictus rex Æthelsanus dedit cuidam religiosæ feminæ, nomine Eadulfu Eadlufa, Beorhtwaldingtun, xv. manentium, eodem modo quo supra; et ipsa illam villam domui Abbendoniæ contulit. Et hæc est carta regis.

Carta Regis Athelstani de Beorthwaldingtun.

Regnante Theo inperpetuum architectorio, qui sua ineffabili rite potentia omnia disponit atque gubernat, vice que temporum hominumque mirabiliter discernens, terminumque incertum prout vult æquanimiter inponens, et de secretis cœlorum gloriæ humanæque naturæ mysteriis docet, ut cum his fugitivis et ævi cursibus possessiunculis jugiter mansura regna, Deo largiente, fragilique naturæ consolationis sublevamine adipiscenda sunt. Gift of Beorthwaldingtun.

Quapropter ego Æthelstanus, nodante Dei gratia, basileos Anglorum et æque totius Brittanniæ orbis gubernator, cuidam religiosæ fæminæ vocitato nomine Eadulfu, cum consensu optimatum meorum, et pro ejus placabili pecunia, xv. mansas agelluli ubi ruricli antiquo usu nomen inposuerunt æt Beorhtwaldingtune, quatinus illa bene perfruatur ac perpetualiter possideat quamdiu vivat; et post se cuicumque vo-

A.D. 939. luerit heredi derelinquat, ceu supra diximus, in æternam hereditatem. Sit autem prædicta terra cum omnibus ad se rite pertinentibus libera, campis, piscuis, silvis, excepto istis tribus, expeditione, pontis arcisve constructione. Si quis vero (quod non optamus,) contra nostrum hoc decretum machinari vel infringere aliquid voluerit, sciat se rationem graviter redditurum in die judicii ante tribunal Domini, nisi prius hic digna emendaverit pœnitentia ante mortem. Istis ter minibus prædicta terra circumscripta esse videtur.

Metæ de Beohtwaldingtune.

This sinden tha landan gemæro to Beorhtwaldingtune. Ærst of Curspandic up on Acdene; of Acdene to Wigferthis leage; of Wigferthis leage to Pippes leage; of Pippes leage north andlang hagan to than brandanstane; of tham stane to Dunian mere; thonen thonon northrihte to Hæsel lea; of Hæsel lea westrihte to Borsenan beorge; of tham beorge westriht on thone haran stan; of than stane northrihte to Stancrunedle; thonnan andlang weges to tham langan treowe; of tham trowe andlang weges to Mærfloden; thonne giet andlang weges; thæt eft on Cyrspandic.

Acta est hæc præfata donatio anno ab Incarnatione Domini nostri Jhesu Christi DCCCCXXXIX., Indictione xii.

✝ Ego Æthelstanus, rex totius Byrttanniæ, præfatam donationem cum sigillo sanctæ Crucis confirmavi.

✝ Ego Wulfhelm, Dorobernensis ecclesiæ archiepiscopus, ejusdem regis donationem cum trophæo agiæ Crucis consignavi.

✝ Ego Theodred, Lundoniensis ecclesiæ episcopus, consignavi et subscripsi.

✝ Ego Ælfheal, Wintoniensis ecclesiæ episcopus, A.D. 939.
triumphalem trophæum agiæ Crucis impressi.

✝ Ego Cinwald, episcopus, prædictum donum consensi et subscripsi.

✝ Ego Oda, episcopus, consensi et subscripsi.

✝ Ego Wulfhun, episcopus, confirmavi.

✝ Ego Wulfhelm, episcopus, consignavi.

✝ Ego Byrgric, episcopus, consensi et conscripsi.

✝ Ego Æthelgar, episcopus, roboravi.

✝ Ego Ælfhere, dux, consensi et subscripsi.

✝ Ego Wulfgar, dux, consensi et subscripsi.

✝ Ego Æthelstan, dux, consensi et subscripsi.

✝ Ego Uhtred, dux, consensi et subscripsi.

✝ Ego Odda, minister, consensi et subscripsi.

✝ Ego Ælfric, minister, consensi et subscripsi.

✝ Ego Eadmund, minister, consensi et subscripsi.

✝ Ego Wulfsige, minister, consensi et subscripsi.

✝ Ego Wullaf, minister, consensi et subscripsi.

✝ Ego Wihtgar, minister, consensi et subscripsi.

✝ Ego Æthelwold, minister, consensi et subscripsi.

✝ Ego Ælfred, minister, consensi et subscripsi.

✝ Ego Wulfrie, minister, consensi et subscripsi.

✝ Ego Wulfgar, minister, consensi et subscripsi.

✝ Ego Ælfsige, minister, consensi et subscripsi.

✝ Ego Ordeah, minister, consensi et subscripsi.

✝ Ego Eadric, minister, consensi et subscripsi.

✝ Ego Ealhelm, minister, consensi et subscripsi.

✝ Ego Ælfsige, minister, consensi et subscripsi.

✝ Ego Æthered, minister, consensi et subscripsi.

✝ Ego Æthelmund, minister, consensi et subscripsi.

✝ Ego Wulfhelm, minister, consensi et subscripsi.

De Muneribus quæ misit Hugo Capet, Rex Franciæ, Athelstano Regi Angliæ.

A.D. 939. Presents sent by Hugh Caput.

Eodem tempore, rege illustri Anglorum Æthelstano tempore Paschali[1] apud Abbendoniam cum comitibus et baronibus suis curiam suam tenente plenariam, prout regio convenit honori, advenerunt nuntii regis Franciæ, Hugonis cognomento Capet, offerentes regi varia exenia aurea et argentea, necnon et alia super aurum et argentum et lapidem pretiosum dulciora, reliquias videlicet pretiosas cum omni reverentia tractandas pariter et venerandas; scilicet partem spineæ coronæ, et partem clavi Domini, vexillum etiam sancti Mauricii, gloriosissimi martyris et Thebeæ legionis principis, cum pretioso digito sancti Dionisii martyris. Quibus a rege gratanter susceptis, petitioni nuntiorum de sorore sua regi Franciæ nubenda benignum præbuit assensum. Dedit etiam prædictus rex Æ.[2] memorata sanctuaria in theca argentea cum omni honore recondita huic sacratissimæ domui Abbendoniæ, quorum munimenta super variis ægritudinibus, divina opitulante clementia, multis ad hæc præbent subsidia.

De Morte Athelstani Regis.

A.D. 941–946. Death of Athelstan, and accession of Edmund.

His itaque feliciter peractis, non post multum temporis memoratus rex Æthelstanus viam universæ carnis ingressus est, cui scilicet frater ejus Eadmundus successit.

Tempore vero istius Eadmundi orta est controversia

---

[1] *tempore Paschali.*] In A.D. 939 Easter Day fell upon April 14.

[2] *Æ.*] Athelstanus.

inter abbatem et monachos Abbendoniæ ex una parte, et comprovinciales Oxenefordensis pagi ex altera parte, super quodam prato nomine Beri ecclesiæ Abbendoniæ de jure pertinente. De cujus jure insimul et Dei clementia abbas et monachi plus præsumentes quam de aliquibus exceptionibus dilatoriis, aut cavillatoriis, vel obscuris placitis subterfugiis, de assensu communi et voluntate pari, indictis sibi tribus diebus jejuniis et orationibus, divinam devotissime implorabant clementiam, quatinus eorum jus merum et memorato prato cunctis mortalibus per Ejus omnipotentiam enucleatius claresceret. Quod dum servi Dei propensius actitarent, inspiratum est eis salubre consilium, et (ut pium est credere,) divinitus provisum. Die etenim statuto mane surgentes monachi sumpserunt scutum rotundum, cui imponebant manipulum frumenti, et super manipulum cereum circumspectæ quantitatis et grossitudinis. Quo accenso, scutum cum manipulo et cereo, fluvio ecclesiam prætercurrenti committunt, paucis in navicula fratribus subsequentibus. Præcedebat itaque eos scutum et quasi digito demonstrans possessiones domui Abbendoniæ de jure adjacentes, nunc huc, nunc illuc divertens; nunc in dextra, nunc in sinistra parte fiducialiter eos præibat, usquedum veniret ad rivum prope pratum quod Beri vocatur, in quo cereus medium cursum Tamisiæ miraculose deserens se declinavit et circumdedit pratum inter Tamisiam et Gifteleia, quod hieme et multociens æstate ex redundatione Tamisæ in modum insulæ aqua circumdatur. Quo viso miraculo ab astantibus, et concurrentibus tam Berrocensis pagi quam Oxenefordensis nonnullis comprovincialibus, insimul et monachis cereum sequentibus, memoratum pratum domui Abbendoniæ est redditum, populo acclamante, "Jus Abbendoniæ, jus Abbendoniæ!" Ex hoc etiam miraculo omnes qui illud audierant tantus stupor invaserat, ut ab illo tempore usque ad præsens tempus

A.D. 941. 946.

A.D. 941–946. non esset inventus quispiam rex, vel dux, vel princeps, vel aliquis alius præpotens, qui de eodem prato contra domum Abbendoniæ causam movere aliquatenus auderet.

[Qua tempestate[1] adolescentulus quidam, ætate quidem juvenculus, moribus vero grandævus, Æthelwoldus nomine, plurima Æthelstani regis familiaritate fulciebatur. Quem quia rex virtutum æmulum, litterarum cupidum, et ad hæc ingenio vigere optimo cernebat, præsuli Wintoniensi Alfego, in Dei rebus tunc spectabili viro et interdum prophetali spiritu decorato, eum spiritualibus exercitiis imbuendum commendavit; ratus (quod verum erat) magnum quiddam de eo in ecclesia futurum fore. Nec multo post rex ipse finem vitæ sortitur, summamque rem fratri suo Eadmundo delegavit. Post cujus obitum, Abbendonense cœnobium ad tantam est solitudinem redactum, ut omnibus sibi adjacentibus possessionibus regio subactis dominio, a monachis omnino destitueretur. Cujus infortunii malum quibus ex causis acciderit, nil veri ad meam pervenit notitiam. Veruntamen testamentorum libri, possessiones ecclesiæ continentium, quanquam tam inopinatis irruentibus malis, Dei utique reservati sunt providentia, quatinus reparatores earum et post ipsorum successores antiquitatum nosse indicia potuissent. A tempore autem Inæ regis, sub quo cœnobium primo constructum est, ad hanc desolationem, ducentorum et quadraginta revolutio annorum fuisse reputatur.

---

[1] *Qua tempestate.*] The passage inclosed within brackets, which here commences, and which ends at p. 92, occurs only in Claud. C. ix., at fol. 107 b., from which it is introduced into the text.

Carta Eadmundi Regis de Culaham.

Ego Eadmund desiderio regni cœlestis exardens, favente superno Numine basileos industris Anglorum cæterarumque gentium in circuitu persistentium, cuidam regalis progeniei meæ tipo exortæ matronæ, quæ humanis nuncupatur fatibus Ælfhild, XV. mansas cum optimatum consilio meorum perpetue tribuo, ubi vulgus sedulis vocabulis nomen indidit Culanham; quatinus illa bene perfruatur ac perpetualiter possideat dum hujus labentis ævi cursum transeat inlæsa, atque vitalis spiritus in corruptibili carne inhæreat; et post se cuicunque voluerit perhenniter heredi derelinquat, sicuti prædiximus. Sit autem prædictum rus liberum[1] ab omni mundiali obstaculo, cum omnibus quæ ad ipsum locum pertinere dinoscuntur, tam in magnis quam in modicis rebus, campis, pascuis, pratis, diravatisque cursibus aquarum, donans donabo libertatem. Ideo scripsimus novam cartulam, quia antiquam non habebamus. Sed si quis in propatulo aliam cartulam produxerit, sciat se procul dubio cum sempiterno singrapho agiæ Crucis ab omnibus fidelibus abdicandum, et ad nihilum valeat. Si quis autem, (quod non optamus,) hanc nostram diffinitionem, elationis habitu incedens, infringere temptaverit, perpessus sit gelidis glaciarum flatibus, et pennino exercitu malignorum spirituum, nisi prius irriguis pœnitentiæ gemitibus et pura emendatione emendaverit.

A.D. 940. Gift of Culham.

Acta est hæc præfata donatio anno ab Incarnatione Domini nostri Jhesu Christi, DCCCCXL., Indictione xiii.

---

[1] *liberum.*] The termination of this word is altered by erasure.

A.D. 940. Ego Eadmundus, rex Anglorum, præfatam donationem cum sigillo sanctæ Crucis confirmavi. ✠

Ego Eadred, frater ejusdem regis, consignavi. ✠

Ego Wulfhelm, Dorobernensis ecclesiæ archiepiscopus, consignavi. Et multi alii consignaverunt et firmaverunt.

Eadem itaque matrona ad finem vitæ perveniens, hanc ecclesiam de suo possessione fecit heredem.]

Carta Regis Edmundi de Culeham.

Gift of Culham. Eadmundus Æthelstano fratri succedens confirmavit ecclesiæ Abbendoniæ Wachenesfeld cum omnibus ad illam integre pertinentibus, quam prædictus Aelfricus de consensu domini sui, regis Æthelstani, domui Abbendoniæ in puram et perpetuam contulerat elemosinam. Hac tamen conditione ut Godescallus abbas Abbendoniæ et conventus ejusdem loci concederent cuidam matronæ regalis progeniei, nomine Ælfildæ, Culeham, omnibus diebus vitæ suæ liberam et quietam, in ea forma et omni eodem tenore quo rex Kenulfus concessit sororibus suis, quæ eandem villam huic domui Abbendoniæ contulerunt, ut prædictum est; et post decessum ipsius Ælfild villa memorata omni eodem modo ad proprios monachorum usus revertetur. Quod utique sic factum est, memorata Ælfilda cedente in fatum. Sepulta est Ælfida matrona ista in capella quam in honore sancti Vincentii ædificaverat.

Metæ de Culeham.[1]

Ærest on Wylfingford on Temese; thæt of Wylfinga- A.D. 940.
ford andlang ane[2] smale dic to Wanhæminga[3] lond gemære on tha heafdo; thæt forth be thon heafdon on Fippel beogas; of Fippelbeorgon on Culanhema dic; andlang dic on Æppelford; of Æppelforda andlang thære richt Temese onbutan utan ege; thæt eft on Wylfingford.

Dedit rex Eadmundus Wulfrico ministro suo Gareford.

Dedit etiam rex Eadmundus Wulfrico ministro suo Gareford XV. manentium, eo tenore ut post decessum suum cuicumque vellet heredi daret. Et hæc est carta regis donationem ejus confirmantis.

Carta regis Eadmundi de Gareford.

In nomine Dei summi et altissimi Jhesu Christi. Gift of
Manifestum est cunctis quod omnia cœlestia et terrestria Gareford.
providentia Dei gubernantur, quæ sollicitudo mortalis vitæ totis nisibus in carorum amicorumque amissione conqueritur ac defletur. Ideo certis adstipulantibus mellita oracula divinæ clamationis nos frequentativis orationibus suadet, ut cum his fugitivis et sine dubio transitoriis possessiunculis jugiter mansura regna Dei suffragio adipiscenda sunt.

---

[1] *Metæ de Culeham.*] Collated with the duplicate in Claud. C. ix. fol. 198.

[2] *ane*] anre.

[3] *Wanhæminga*] to Niwan-Hæminga.

A.D. 940. Quapropter ego Eadmundus, rex Anglorum cæterarumque gentium in circuitu persistentium, cuidam fideli meo ministro vocitato nomine Wulfrico, pro ejus amabili obedientia ejusque placabili pecunia, quam mihi in suæ devotionis obsequio detulit, xv. mansas libenter largiendo donavi in illo loco ubi ruriculi apellativo usu ludibundisque vocabulis nomen indiderunt æt Garanforda, ut eandem suprataxatam terram vitæ suæ cursu feliciter possideat. Igitur imminente dissolutionis suæ calle corporis et animæ, successorum sibi carorum cui se libuerit, menti libero dono largiatur et ipsi. Perpetue namque hujus tramitibus mundi hoc quod concessi terræ prænotatum a cunctis laboribus vitæ mortalium permaneat abdicatum, præter id quod nobis omnibus indigeri videtur, id est, tria, exercitus aditum, ponti ædificium, munitionis castellique auxilium, in omnibus et per omnia quæ ad eundem subjecta sunt locum, pascuis, pratis, silvis et campis, magnis vel minimis, ut nostra jam veraciter præferta suprascripta est in linea traditio, quod in æternum manebit. Sic dæmonicæ fermentationis stimulo incedens nostrum integrum et inviolatum donum fraudulenter infringere probaverit, noverit se procul dubio cum Anna et Zaphirra satellitibusque eorum herebica æterni anatematis macera perforandum, nisi prius digna satisfactione emendare voluerit. Si quis autem aliter inexhustis imbribus bonorum operum religiosorum exempta studuerit impleri, et nostram minutissimam donationem certaverit libera intentione augere voluerit, cœlestium turmarum consortem in æterna doxa lætetur, et retributionem benevolentiæ suæ cum sempiterno hereditario gaudens Tonantis melodiam mereatur audire, "Venite omnes qui voluntatem meam fecistis, et non contempsistis præcepta æterni Patris."

Metæ.[1]

Istis terminibus terra prædicta circumgirata esse videtur. A.D. 940

This syndon thæs landes gemæro æt Garanforda. Of Garanforda andlang Eoccen oth thaet thær Cilla suth utryct[2]; thonne up andlang Cilla rithe oth Linfordinga gemære; thonan on Wintres hlæwe; thæt thonan eft ut on Eoccen[3]; thonne andlang Eoccen oth eft on Garanford.

✠ Facta est hæc præfata donatio anno ab Incarnatione Domini nostri Jhesu Christi DCCCCXL., Indictione.[4]

✠ Ego Eadmundus, rex Anglorum, præfatam donationem cum sigillo sanctæ Crucis confirmavi.

✠ Ego Oda, Dorobonensis ecclesiæ archiepiscopus, ejusdem regis donationem cum sigillo sanctæ Crucis confirmavi.

✠ Ego Theodred, Lundoniensis ecclesiæ episcopus, consignavi.

✠ Ego Ælfheah, Wuintoniensis ecclesiæ episcopus, consignavi.

✠ Ego Cenwal, episcopus, prædictum donum consensi.

✠ Ego Ælfric, episcopus, consensi.

✠ Ego Ælfred, episcopus, consensi.

✠ Ego Burgtric, episcopus, confirmavi.

✠ Ego Æthelgar, episcopus, confirmavi.

✠ Ego Wulfhelm, episcopus, consensi.

---

[1] *Metæ.*] Collated with the duplicate copy of the boundaries in Claud. C. ix., fol. 197 b.

[2] *suth utryct*] rith ut scyt.

[3] *Eoccen*] Eoccan.

[4] *indictione.*] The number of the indiction is omitted in Claud. B. vi.

A.D. 940.

✝ Ego Wulfgar, dux, consensi.
✝ Ego Æthelstan, dux, consensi.
✝ Ego Ealhhelm, dux, consensi.
✝ Ego Athelmund, dux, consensi.
✝ Ego Uhtred, dux, consensi.
✝ Ego Odda, minister, consensi.
✝ Ego Wulfgar, minister, consensi.
✝ Ego Eadmund, minister, consensi.
✝ Ego Ælfric, minister, consensi.
✝ Ego Ælfsan, minister, consensi.
✝ Ego Ælfstan, minister, consensi.
✝ Ego Ælhah, minister, consensi.
✝ Ego Thered, minister, consensi.
✝ Ego Ælfsige, minister, consensi et subscripsi.
✝ Ego Æthered, minister, consensi.
✝ Ego Wihtgar, minister, consensi.
✝ Ego Ordheah, minister, consensi.
✝ Ego Ælfsige, minister, consensi.
✝ Ego Wulfhelm, consensi.

De Wealtham, quomodo data erat.

Idem rex Eadmundus dedit Ælfsige ministro suo Wealtham, xxx. mansarum; et hæc est carta regis per quam donatio ipsius Ælfsige de eadem terra huic domui, sicut tunc temporis consuetudo fuit, est confirmata.

Carta Regis Eadmundi de Wealtham.

Gift of Wealtham.

Regnante inperpetuum Domino nostro Jhesu Christo. Dum Conditoris nostri providentia omnis creatura valde bona in principio formata formoseque creata atque speciose plasmata est, supra et infra cœlos, tam in angelis quam etiam in hominibus, ac in multimodis ac diversis speciebus jumentorum, animalium, piscium,

volucrum; quæ omnia naturæ suæ jura nutu Creatoris persolvant; nisi homo solus, qui ad imaginem suam plasmatus est et omnibus prælatus, tamen propter prævaricationem corruens in mortem, et primam immortalitatis stolam mirabiliter, Domini contempnendo mandatum, amisit. Idcirco illæ divitiæ diligendæ sunt quæ nunquam decipiunt habentem, nec in ipsa morte amittuntur; sed plus habundant dum cernitur quod amatur. A.D. 940.

Quapropter ego Eadmundus, favente superno Numine, basilios industrius Anglorum, cæterarumque gentium in circuitu persistentium, cuidam fideli meo ministro vocitato nomine Ælfsige, ob illius amabile obsequium ejusque placabili fidelitate xxx. mansas largiendo libenter concedens perdonabo, illic ubi vulgus prisca relatione vocitat æt Wuealtham, quatinus ille bene perfruatur ac perpetualiter possideat, dum hujus labentis ævi cursum transeat inlæsus, atque vitalis spiritus in corruptibili carne inhæreat; et post se cuicumque voluerit perreniter heredi derelinquat, sicuti prædiximus. Sit autem prædictum rus liberum ab omni mundiali obstaculo, cum omnibus quæ ad ipsum locum pertinere dinoscuntur, tam in magnis quam in modicis rebus, campis, pascuis, pratis, silvis, excepto istis tribus, expeditione, pontis arcisve coædificatione. Hanc vero meam donationem, (quod opto absit a fidelium mentibus,) minuentibus atque frangentibus, fiat pars eorum cum illis de quibus e contra fatur, "Discedite a me, maligni, in ignem æternum, qui paratus est Satanæ et satellitibus ejus," [Matt. xxv. 41.] nisi prius digna Deo pœnitentia veniam legali satisfactione emendent.

Metæ de Wealtham.

A.D. 940. Istis terminis prædicta terra circumgirata esse videtur.

This send tha landgemæro the to Wealtham hyrth thara thritiga hida. Ærest of Wassamhamme on gerihte to Ceaggan heale; thonne of Ceaggan heale to Dyrnngrafan; of Dyrnan grafan to Weg cocce; thonne of Weg cocce to Godan pearruce; of Godin pearruce to Hild leage; of Hild leage to Swæfes heale; thon of Swæfes hæle to Wulfa leage; of Wulfa leage to Capel dene; of Capel dene to thære surfan; thonne of thære syrfan to Heal wicum; of Heal wicum eft to Wassanhamme. Thonne heafth Eadmund cing gebocad Ælfsige feowertyne hida binnan tham thritigum hidum land gemæro, ofer wudu, ofer feld, ofer ecen læse and to ecan urfe, and xii. maeth æceras at thære standan buton tham land gemærum.

Acta est hæc præfata donatio anno ab Incarnatione Domini nostri Jhesu Christi DCCCCXL., Indictione xiii.

Testes.

✝ Ego Eadmundus, rex Anglorum, præfatam donationem cum sigillo sanctæ Crucis confirmavi.

✝ Ego Eadred, ejusdem regis frater, consignavi.

✝ Ego Wulfhelm, Dorobornensis ecclesiæ archiepiscopus, ejusdem regis donationem cum trophæo agiæ Crucis consignavi.

✝ Ego Theodred, Lundoniensis ecclesiæ episcopus, consignavi.

✝ Ego Ælfheah, Wintoniensis ecclesiæ episcopus, triumphalem trophæum agiæ Crucis inpressi.

✝ Ego Cenwald, episcopus, prædictum donum consensi.

✝ Ego Ælfric, episcopus, consignavi. A.D. 940.
✝ Ego Oda, episcopus, confirmavi.
✝ Ego Wulfhelm, episcopus, consignavi.
✝ Ego Burhric, episcopus, consensi.
✝ Ego Æthelgar, episcopus, roboravi.
✝ Ego Ælfhere, dux, consensi.
✝ Ego Wulfgar, dux, consensi.
✝ Ego Æthelstan, dux, consensi.
✝ Ego Uhtred, dux, consensi.
✝ Ego Odda, minister, consensi.
✝ Ego Ælfric, minister, consensi.
✝ Ego Eadmundus, minister, consensi.
✝ Ego Wulfsige, minister consensi.
✝ Ego Wullaf, minister, consensi.
✝ Ego Wihtgar, minister, consensi.
✝ Ego Æthelwold, minister, consensi.
✝ Ego Ælfred, minister, consensi.
✝ Ego Wulfric, minister, consensi.
✝ Ego Wulfgar, minister, consensi.
✝ Ego Ælfsige, minister, consensi.
✝ Ego Ordeah, minister, consensi.
✝ Ego Eadric, minister, consensi.
✝ Ego Ealhhelm, minister, consensi.
✝ Ego Ælfsi, minister, consensi.
✝ Ego Æthered, minister, consensi.
✝ Ego Æthelmund, minister, consensi.
✝ Ego Wulfhelm, minister, consensi.

De Earmundeslei et Appeltun.

Eodem anno rex Eadmundus concessit Æthelstano ministro suo Ermundeslea et Appeltun, eodem modo quo supra; et hæc est carta regis per quam donatio ipsius Æthelstani de eadem terra huic domui, sicut tunc temporis consuetudo fuit, est confirmata.

Carta Regis Eadmundi de Ermundesleia.

A.D. 942. Gift of Ermundeslea.

In nomine Dei summi et altissimi. Certis adsitpulationibus nos sancti et justi patres frequentativis ortationibus admonent, ut Deum quem diligimus et credimus intima mentis affectione, cum bonorum operum diligentia incessanter eum timeamus et amemus, quia retributorem omnium actuum nostrorum in die examinationis juxta uniuscujusque meritum reddet. Ideoque subtilissima mentis certatione illum imitari satagamus, licet mortalis vitæ pondere pressi et labentibus hujus seculi possessionibus simus infæcati, tamen miserationis ejus largitate caducis opibus æterna cœlestis vitæ præmia mercari queamus.

Quam ob causam ego Eadmundus, desiderio regni cœlestis exardens, favente superno Numine, basileos industrius Anglorum cæterarumque gentium in circuitu persistentium, cuidam adoptivo fideli meo comiti vocitato Æthelstano, ob illius amabile obsequium dignatus sum largiri x. mansas agelluli ibidem, ubi vulgares prisco more mobilique relatione vocitant æt Ærmundeslea, villamque nomine æt Æppeltune, cum pascuis, campis, nemoribusque silvarum, ut hæc prospere possideat ac æternaliter teneat dum hujus labentis ævi cursum transeat inlæsus, atque vitalis spiritus in corruptibili carne inhæreat; post se autem, veluti affirmavimus, cuicumque voluerit heredi derelinquat. Fiat etenim præfata terra ab omni servili jugo libera, cum omnibus sibi recte pertinentibus, exceptis istis tribus, expeditione, pontis arcisve coædificatione. Denique vero si quis, nobis obtantibus, nostrum hoc donum augere voluerit, augeat amplificetque Cunctipotens vitam ei temporalem, et in futuro sempiternam. Qui autem illud violari fraudulenter perpetrando consenserit, consideret hinc se ultimo judicii die coram

Deo rationem redditurum, atque cum reprobis auditurum, "Discedite a me, maledicti, in ignem æternum" [Matt. xxv. 41.]; ubi cum dæmonibus pœnis atrocibus æternaliter torquebantur, nisi prius hoc digna emendaverit pœnitentia ante mortem. A.D. 942.

Metæ de Ermundesleia.[1]

Istis terminis prædicta terra circumgirata esse videtur.

This synt tha landemæro to Ærmundeslea, and othre naman æt Æppeltune. Ærst up of Temese on tha dic æt Doccan grafe; thaet on thæt sic the scyt thurh Hæsellea foran ongean tha dic the scyt to Wasan; siththan andlang Wasan thæt hit sticath on Tubban forda; thonon on thæt rithig oth hit cymth to thære stræte; of thære strete on tha dic the scyt to tham heafod lande; thonne on west healfe thæs heafod landes, vi. gyrda be westan Yttingeshlawe; thonon on tha ræwe; of thære ræwe on Temese, on thæt in fyrde andlang Temese eft on Doccandic.

Acta est hæc præfata donatio anno ab Incarnatione Domini nostri Jhesu Christi, DCCCCXLII., indictione xii.

---

[1] *Metæ de Ermundesleia.*] Another set of boundaries at Earmundeslea, but having reference to a different grant, are preserved in Claud. C. ix., fol. 196 b., and are here introduced.

Termini de Earmundeslea V. Mansarum.

Ærest of Sandforda; on tha fulan lace; andlang thes gemær hagan ut to thæm cotan; thonon andlang gemæres on hæsel dic; andlang strete ut on stirian pol; andlang there dic east to Wasan; thonon on hrocan leage northewearde; andlang dic on ufewearde hægdune; thæt up on Snoddes hylle; ufewearde to tham haran stane; thonon to tham ealdan wulfhagan; thonon andlang slades; thæt to læces forda; thonon andlang lucringes; eft on Sandford.

Testes.

A.D. 942. ✝ Ego Eadmundus, rex Anglorum, præfatam donationem cum sigillo sanctæ Crucis confirmavi.

✝ Ego Eadred, ejus regis frater, consignavi.

✝ Ego Wulfstan, archiepiscopus, confirmavi.

✝ Ego Theodred, Lundoniensis ecclesiæ episcopus, consensi.

✝ Ego Ælfheah, Wintoniensis ecclesiæ episcopus, triumphalem trophæum agiæ Crucis inpressi.

✝ Ego Ælfric, episcopus, consensi et subscripsi.

✝ Ego Ælfred, episcopus, subscripsi.

✝ Ego Burgric, episcopus, subscripsi.

✝ Ego Æthelgar, episcopus, subscripsi.

✝ Ego Wulfgar, dux, subscripsi.

✝ Ego Æthelstan, dux, subscripsi.

✝ Ego Æthelwold, dux, subscripsi.

✝ Ego Æthelstan, dux, subscripsi.

✝ Ego Ealhhelm, dux, subscripsi.

✝ Ego Æthelmund, dux, subscripsi.

✝ Ego Eadric, dux, subscripsi.

✝ Ego Uhtred, dux, subscripsi.

✝ Ego Odda, minister, subscripsi.

✝ Ego Wulfgar, minister, subscripsi.

✝ Ego Eadmund, minister subscripsi.

✝ Ego Wullaf, minister, subscripsi.

✝ Ego Ælfric, minister, subscripsi.

✝ Ego Ælfstan, minister, subscripsi.

✝ Ego Ælfheah, minister, subscripsi.

✝ Ego Ælfsige, minister, subscripsi.

✝ Ego Æthelred, minister, subscripsi.

✝ Ego Wihtgar, minister, subscripsi.

✝ Ego Wulfric, minister, subscripsi.

✝ Ego Ælfsige, minister, subscripsi.

De Lechamsteda, quomodo data erat.

Sequenti anno idem rex Eadmundus dedit Edrico ministro suo Lechamstede decem mansarum, eodem modo quo supra. Et hæc est carta regis per quam donatio ipsius Edrici de eadem terra huic domui, sicut tunc consetudo fuit, est confirmata. A.D. 943.

Carta Regis Eadmundi de Lechamstede.

In nomine Dei summi et altitroni, qui omnia de summo cœli apice visibilia et invisibilia ordinabiliter gubernans atque moderans, præsentisque vitæ curriculo cotidie temporales possessiones et universæ divitiarum facultates nostris humanis obtutibus cernimus deficientes ac decrescentes; sic mutando fragilitas mortalis vitæ marcescit, et rotunda seculorum volubilitas inanescit, ac in carorum propinquorum amicorumque amissione conqueritur ac defletur. Gift of Lechamstede.

Quapropter ego Eadmundus Angligenarum rex cæterarumque gentium in circuitu persistentium, cuidam fideli meo ministro vocitato nomine Eadrico, ob illius amabile obsequium ejusque placabili fidelitate, x. mansas largiendo libenter concedens perdonabó illic ubi vulgus prisca relatione vocitat æt Leachamstede, quatinus ille bene perfruatur ac perpetualiter possideat, dum hujus labentis ævi cursum transeat inlæsus, atque vitalis spiritus in corruptibili carne inhæreat; et post se cuicumque voluerit perreniter heredi derelinquat, sicuti prædixi. Sit autem prædictum rus liber ab omni mundiali obstaculo, cum omnibus quæ rite ad ipsum locum pertinere dinoscuntur, tam in magnis quam in modicis rebus, campis, pascuis, silvis, excepto istis tribus, expeditione, pontis arcisve coædi-

A.D. 943. ficatione. Insuper ad augmentum prædictæ donationis gratia unam molinam juxta derivativis cursibus aquarum Lamburnam perpetuali donatione dedi prædicto ministro. Hoc tempore cachinantes nænias subdolosi hujus seculi dinoscuntur interdum inchoasse, alienum lucrum sibi usurpativæ cum ambitione iniquitatis vindicare. Sed torpentes avaritiæ incessus omnimodo in nomine Sanctæ Trinitatis ab omnibus Christianis interdico, ita ut meum donum corroboratum sit cum signaculo sanctæ Crucis. Etiam si quis alium antiquum librum in propatulo protulerit, nec sibi nec aliis proficiat, sed in sempiterno graphio deleatur et cum justis non scribatur nec audiatur. Denique vero si quis, nobis obtantibus, nostrum hoc donum violari fraudulenter perpetrando consenserit, consideret hinc se die ultima judicii coram Deo rationem redditurum, atque cum reprobis quibus dicitur, "Discedite a me, maledicti, in ignem æternum," [Matt. xxvi. 41] pœnis atrocibus se esse passurum, si non antea corporea lamentatione emendaverit.

Metæ de Lechamstede.[1]

Istis terminis prædicta terra circumgirata esse videtur.

This synd thes landes gemæro æt Lechamstede. Ærest on Denepit; of tham pytte on thone hnottan thorn; of tham thorne on Wines treow; of Wines treowe on than readan hane; thanon on Stigelhammas; of Stigealhammum on Wigferthes leage northewearde; thanon on Acdene; of Acdene on Crypsan-

[1] *Metæ de Lechamstede.*] Collated with the boundaries in Claud. C. ix. fol. 199.

dic; thanon threores[1] ofer wræstles hylle on Buccan crundel; of Buccan crundele on tha haran apeldere; thanon andlang standene oth Gyddandene thweores ofer weardandune oth tha dene; andlang thære dene eft on Denepit. A.D. 943.

Acta est hæc præfata donatio anno ab Incarnatione Domini nostri Jhesu Christi DCCCCXLIII., Indictione i.

✝ Ego Eadmundus, rex Anglorum, præfatam donationem cum sigillo sanctæ Crucis confirmavi.

✝ Ego Eadgyfu, ejusdem regis mater, prædictum donum consignavi.

✝ Ego Eadred, ejusdem regis frater, consensi.

✝ Ego Oda, Dorobornensis ecclesiæ archiepiscopus, ejusdem regis donationem cum trophæo agiæ Crucis consingnavi.

✝ Ego Theodred, Lundoniensis ecclesiæ episcopus, confirmavi.

✝ Ego Ælfheah, Wintoniensis ecclesiæ episcopus, triumphalem trophæum agiæ Crucis inpressi.

✝ Ego Cenwald, episcopus, consensi.

✝ Ego Ælfric, episcopus, consensi.

✝ Ego Ælfred, episcopus, consensi.

✝ Ego Æthelgar, episcopus, consensi.

✝ Ego Wulfhelm, episcopus, consensi.

✝ Ego Wulfgar, dux, consensi.

✝ Ego Athelwold, dux, consensi.

✝ Ego Æthelstan, dux, consensi.

✝ Ego Ealhhelm, dux, consensi.

✝ Ego Eadric, dux, consensi.

✝ Ego Æthelmund, dux, consensi.

✝ Ego Uhtred, dux, consensi.

✝ Ego Odda, minister, consensi.

✝ Ego Wulfgar, minister, consensi.

---

[1] *threores*] thwyres.

A.D. 944. ✝ Ego Eadmund, minister, consensi.
✝ Ego Wullaf, minister, consensi.
✝ Ego Ælfric, minister, consensi.
✝ Ego Ælfstan, minister, consensi.
✝ Ego Ælfstan, minister, consensi.
✝ Ego Ælfheal, minister, consensi.
✝ Ego Æthered, minister, consensi.
✝ Ego Ælfsige, minister, consensi.
✝ Ego Æthered, minister, consensi.
✝ Ego Wihtgar, minister, consensi.
✝ Ego Æthelgeard, minister, consensi.
✝ Ego Ælfred, minister, consensi.
✝ Ego Wulfric, minister, consensi.
✝ Ego Ælfsige, minister, consensi.
✝ Ego Wulfhelm, minister, consensi.

De Linford, quomodo data erat.

Tertio anno concessit idem rex Eadmundus Ælfego, ministro suo, Linford vi. manentium, eodem modo quo supra. Et hæc est carta regis per quam donatio ipsius Ælfegi de eadem terra huic domui, sicut tunc temporis consuetudo fuit, est confirmata.

Carta Regis Edmundi de Linford.

Gift of Lindford. Regnante in perpetuum Domino nostro Jhesu Christo. Egregius agonista sermocinatus est in Scripturis divinis,—"Omnia quæ videntur temporalia sunt, quæ autem non videntur æterna," [II Cor. iv. 18.] Idcirco superflua utentibus, divinus sermo, ut supra taxati sumus, terribiliter præmonet, ut hujus seculi caduca contempnentes, spiritaliaque immitantes, cœlestia properemus ad regna.

Quapropter ego Eadmundus, rex Anglorum, cætera- A.D. 944.
rumque gentium in circuitu persistentium gubernator et rector, cuidam fideli meo ministro vocitato nomine Ælfheago, in æternam hereditatem ilariter [1] inpederim vi.mansas agelluli in illo loco vulgares prisco more mobilique relatione vocitant æt Linforda, ut ille bene perfruatur ac perpetualiter possideat quamdiu vivat; et post se cuicumque voluerit heredi derelinquat, ceu supradiximus, in æternam hereditatem. Sit autem prædicta terra, cum omnibus ad se rite pertinentibus, libera, campis, pascuis, pratis, silvis; exceptis istis tribus, expeditione, pontis arcisve constructione. Si quis vero (quod non optamus,) contra nostrum hoc decretum machinari vel infringere aliquid voluerit, sciat se rationem graviter redditurum in die judicii ante tribunal Domini nostri Jhesu Christi, nisi prius hic digna emendaverit pœnitentia ante mortem.

Metæ de Linford.[1]

Istis terminis prædicta terra circumgirata esse videtur.

This sint tha land gemæro to Linforda; betweox Eccene and Cillarithe.

Acta est hæc donatio præfata anno ab Incarnatione Domini nostri Jhesu Christi DCCCCXLIIII., Indictione ii.

---

[1] *ilariter.*] This word is added above the line in B. vi.

[2] *Metæ de Linford.*] Claud. B. vi. fol. 198: — "Termini vi. mansarum ad Linford. Betweox Eoccene and Cillarithæ, synd tha landgemæro to Linforda."

Testes.

A.D. 944. ✠ Ego Eadmundus, rex Anglorum, præfatam donationem cum sigillo sanctæ Crucis confirmavi.

✠ Ego Eadred, ejusdem regis frater, consensi.

✠ Ego Eadgifu, ejusdem regis mater, prædictum donum consignavi.

✠ Ego Oda, Dorobornensis ecclesiæ archiepiscopus, ejusdem regis donationem cum trophæo agiæ Crucis subarravi.

✠ Ego Wulfstan, archiepiscopus, roboravi.

✠ Ego Ælfheah, Wuintoniensis ecclesiæ episcopus, triumphalem trophæum agiæ Crucis inpressi.

✠ Ego Cenwald, episcopus, consensi.

✠ Ego Ælfric, episcopus, consensi.

✠ Ego Ælfred, episcopus, consensi.

✠ Ego Æthelgar, episcopus, consensi.

✠ Ego Wulfsige, episcopus, consensi.

✠ Ego Wulfhelm, episcopus, consensi.

✠ Ego Æthelstan, dux, consensi.

✠ Ego Æthelwold, dux, consensi.

✠ Ego Æthelstan, dux, consensi.

✠ Ego Ealhhelm, dux, consensi.

✠ Ego Eadric, dux, consensi.

✠ Ego Æthelmund, dux, consensi.

✠ Ego Wulfgar, minister, consensi.

✠ Ego Eadmund, minister, consensi.

✠ Ego Wulfric, minister, consensi.

✠ Ego Ælfsige, minister, consensi.

✠ Ego Wulfric, minister, consensi.

✠ Ego Ælfstan, minister, consensi.

✠ Ego Ælfstan, minister, consensi.

✠ Ego Ælfheah, minister, consensi.

✠ Ego Æthelgeard, minister, consensi.

✠ Ego Wihtgar, minister, consensi.

✝ Ego Ælfred, minister, consensi. A.D. 944.
✝ Ego Æthered, minister, consensi.

De Bleobirg, quomodo Eadmundus Rex dedit.

Eodem anno Eadmundus rex dedit Ælfrico ministro suo Bleobirg C. mansarum, eodem modo quo supra; et hæc est carta regis per quam donatio ipsius Ælfrici de eadem terra huic domui, sicut tunc consuetudo fuit, est confirmata.

Carta Regis Eadmundi de Bleobirg.

In nomine Dei summi et altissimi Jhesu Christi. Omnibus prudentibus qui Deificæ contemplationis beatitudinem in mentis suæ hospitio cernere cupiunt, manifestissimis signis constat, quod quemquam potis esse transitoriis imis alta cœlestia sine fine mansura capescere, si illius antiqui et infesti trucisque tyranni et humani stirpis sævissimi multatoris truculenta improbitas obstacula bonorum virtutum incrementis calculatur, et velud spurcissima et venenata melanconiæ truculenta spicula furorum inspirata, flaminum invectione affidorum, intimis præcordiorum Christi vernaculorum receptaculis abnegando respuendo detestantur cordetenus, funditusque enerviter contempnitur, ut præcelsa Vox Conditoris nostri ab ore[1] proprio tonans, "Vos qui secuti estis bonis operibus centuplum accipietis, et vitam possidebitis æternam." Gift of Bleobirg.

Cujus scilicet fervoris igne coarctus, ego Eadmundus Angligenarum rex cuidam pontifici meo mihique fervoris igne dilecto, nomine quod constat Æfrico, vene-

[1] *ab ore*] anore. MS.

A.D. 944. randa pro ejus solidæ fidelitatis prudentia centum terræ mansas ei stilo perhenni trado, quodam in loco venerabili antiquitus et adhuc cognomine noto, Bleoburg appellato, quatinus ille bene perfruatur ac perpetualiter possideat, dum hujus labentis ævi cursum transeat inlæsus atque vitalis spiritus in corruptibili carne inhæreat, cum omnibus quæ ad ipsum locum pertinere dinoscuntur, tam in magnis quam in modicis rebus, campis, pascuis, pratis, silvis, dirivative cursibus aquarum, hanc prænotatam munificentiam incipiente anno tertio regni mei roboravi atque confirmavi, ut omnibus mundialibus coangustiis sit liber, nisi quod nostra communi labore pertinet, minime cuiquam in oblivione illud tradendum est, id est expeditione, pontis arcisve constructione; et postquam universitatis viam adierit, prædictam donationem cuicumque voluerit heredi derelinquat, ceu superius prædixi, in æternam hereditatem. Si quis benevola mente hanc largifluam munificentiam augere voluerit, archons supernorum civium et gubernator terrestrium retributionem in æternis habitaculis dignetur concedere. Ideo scripsimus novam cartulam quia antiquum librum non habebamus; sed si quis in propatulo aliam cartulam produxerit, sciat se procul dubio cum sempiterno singrapho agiæ Crucis ab omnibus fidelibus abdicatam et ad nichilum valeat. Si quis vero (prout non optamus,) maledicti serpenti suggestioni et avaritiæ æstibus inflatus, sic dæmonicæ fermentationis stimulo incedens, nostrum integrum et inviolatum donum fraudulenter infringere probaverit, noverit se procul dubio cum Anna et Zaphira satellitibusque eorum herebica æternæ anatematis macera perforandum, nisi prius digna satisfactione emendare voluerit.

Metæ de Bleoburig.

Istis terminis prædicta terra circumgirata esse videtur. A.D. 944.

This sindon tha land gemæro to Bleobyrig. Ærest on eastewardum thæm lande æt Amman welle; thæt swa suth on gerihte on wæter slædes dic; thæt andlang dic oth thone suth ende on thaet riht landgemære; thæt up to tham miclan beorge beneothan Hrameslea; thæt of tham beorge up andlang Stanweges to tham langan cyrstel mæle æt Hafuc thorne; thonne of Hafuc thorne to than langan thorne æt Ichenilde wege; thæt swa to than thriddan thorne æt Wirhangran; of tham thorne to tham feorthan thorne on Wrangan hylle fore weardre stent; thæt swa forth to tham fiftan thorne; to tham elebeame; thæt west andlang thæs lytlan weges up to thon thorne; up to Teonan hylle; thæt swa west on thone ruwan hlync; andlang thæs rowan linces to thon hæthenum byrgelsum æt thære Ealdun dic; thæt andlang oth thaet treowsteall; thonne of than treowstealle on gerihte to thon bradan beorge be eastan wrocena stybbe; thæt swa to Wrocena stybbe; thonne of Wrocena stybbe on Meocesdune on thone byrgeles; of tham byrgelse to thære flodan æt Swinwegesslo, æt thære wege gelæton; thaet up to tham eorth geberste to Foxesbeorge; of tham beorge west andlang Drægles bæces oth thone hricgweg; andlang weges oth tha readan hane; of thare hane north andlang thæs smalan weges to Totancumbe; æt tham beorge; thæt swa north on gerihte andlang thæs smalan weges to thon herepathe; thæt to thæs linces ende; thaet swa forth north andlang weges oth Ordstanes dic; thæt andlang dic; of thære dic with northan that Yrthland; thonne bi tham Yrthlande to thære lace the lith on

A.D. 944. stocwelle; thonne of stoc wylle north andlang broeces to thaere dic thære se ætheling mearcode; thæt andlang dic to thære sceapwæscan on haccan broc; thonne andlang haccan broces to huddes ige; thæt swa forth north andlang broces with westan hunddes ig; thæt up andlang thæra andhæfda to thære lyltan dice ende, and tham north andlang thara andheafda to than langan cyrstelmæle æt Hæthdune; thæt swa north andlang thæs smalan pathes on tha dic sticc ea to thon stodfalde; thæt swa eath andlang thære ealdan dic oth Aethelstanes treowsteal to thare dic byge; thaet swa suth east andlang dic be Byrgwylla gemære; that swa suthest ofer thone mor to Mæringes thorne; of Mæringes thorne to Sulgeate; of Sulgeate be wyrtwallan to thon readleafan mapuldre; of tham mawuldre on tha lace; thæt on gerihte on westwylle; then on othre naman hæt æt Ammanwylle.

Acta est hæc præfata donatio, anno ab Incarnatione Domini nostri Jhesu Christi DCCCCXLIIII. Indictione XV.

Testes.

✝ Ego Eadmundus, rex Anglorum, præfatam donationem cum sigillo sanctæ Crucis confirmavi.

✝ Ego Eadgifu, ejusdem regis mater, consignavi.

✝ Ego Eadred, ejusdem regis frater, consignavi.

✝ Ego Theodred, Lundoniensis ecclesiæ episcopus, consignavi.

✝ Ego Ælfeah, Wuintoniensis ecclesiæ episcopus, triumphalem trophæum agiæ Crucis impressi.

✝ Ego Cenwald, episcopus, consignavi.

✝ Ego Ælfric, episcopus, consensi.

✝ Ego Ælfred, episcopus, consensi.

✝ Ego Burhric, episcopus, consensi.

✝ Ego Æthelgar, episcopus, consensi.

✝ Ego Wulfhelm, episcopus, consensi. A.D. 944.
✝ Ego Wulfgar, dux, consensi.
✝ Ego Æthelstan, dux, consensi.
✝ Ego Æthelwold, dux, consensi.
✝ Ego Æthelstan, dux, consensi.
✝ Ego Ealhhelm, dux, consensi.
✝ Ego Uhtred, dux, consensi.
✝ Ego Æthelmund, dux, consensi.
✝ Ego Odda, minister, consensi.
✝ Ego Wulfgar, minister, consensi.
✝ Ego Eadmud, minister, consensi.
✝ Ego Wullaf, minister, consensi.
✝ Ego Ælfric, minister, consensi.
✝ Ego Ælfstan, minister, consensi.
✝ Ego Ælstan, minister, consensi.
✝ Ego Ordheah, minister, consensi.
✝ Ego Ælfheah, minister, consensi.
✝ Ego Ælfgar, minister, consensi.
✝ Ego Æthered, minister, consensi.
✝ Ego Ælfsige, minister, consensi.
✝ Ego Æthered, minister, consensi.
✝ Ego Wihtgar, minister, consensi.
✝ Ego Wulfric, minister, consensi.
✝ Ego Ælfsige, minister, consensi.
✝ Ego Wulfhelm, minister, consensi.

Quomodo Rex Eadmundus dedit Winkefeld et Swileie.

Item eodem anno dedit rex Eadmundus Sæthrithe religiosæ fæminæ Uuinchefeld et Swinleie xi. cassatorum; et ipse de consensu regis Deo et beatæ Mariæ et domui Abbendoniæ, et monachis ibidem Deo ser-

A.D. 942. vientibus, in puram et perpetuam elemosinam; et hæc est carta regis hanc donationem confirmans.[1]

A.D. 942. Gift of Winkefeld and Swinlea.

Carta[2] *Regis Eadmundi de Winkefeld et Swinlea.*

Regnante in perpetuum Domino[3] nostro Jhesu Christo. Manifestum est cunctis quod omnia cœlestia et terrestria providentia Dei gubernantur, quæ sollicitudo mortalis vitæ totis nisibus in carorum amicorumque amissione conqueritur ac defletur. Ideo certis adstipulationibus mellita oracula divinæ clamationis nos frequentativis orationibus[4] suadet, ut cum his fugitivis et sine dubio transitoriis possessiunculis jugiter mansura regna Dei suffragio adipiscenda sunt.

Idcirco ego Eadmundus,[5] rex Anglorum cæterarumque gentium in circuitu persistentium, cuidam religiosæ fæminæ vocitatæ nomine Sæthrythe, modicam numinis mei partem, id est, undecim mansas agelluli æternaliter tradendo concessi, pro illius amore qui dixit, "Date, et dabitur vobis," [Luc. vi. 38.], ubi turbarum collatione, jamdudum nomen illatum hoc adesse profertur, æt

---

[1] *confirmans.*] The narrative is thus given in Claud. B. vi. fol. 114 :—

"Concedente vero rege, supradicti viri cartas cum terra huic ecclesiæ Abbendonensi dederunt, sancto patre Æthelwoldo suggerente, atque huic ecclesiæ præsidente."

"De Winchefeld.

"Istius sancti patris nostri Athelwoldi temporibus, quædam nobilis matrona nomine Sethritha possessionem, quam a rege Ædmundo acceperat, id est, Winecanfeld et Swinlea, cum carta sibi a rege concessa, huic ecclesiæ dimisit. Quæ carta ita se habet." De Winecanfelda carta.

[2] *Carta.*] Collated with the duplicate copy in Claud. C. ix. fol. 114, where it occurs out of order.

[3] *Domino.*] In the MS. Claud. B. vi. a new and larger hand here begins the transcript at fol. 31, and has copied that leaf.

[4] *orationibus*] hortationibus.

[5] *Eadmundus*] Eadmund.

Winecanfelda, and æt Swinlea,[1] ut terram jam præ- A.D. 942.
fatam, meo scilicet ovante concessu, tramitibus suæ possideat vitæ, et post se cuicumque voluerit heredi derelinquat in æternam hereditatem majore minorive personæ. Sit autem prædicta terra libera, cum omnibus quæ rite ad ipsum[2] pertinere dinoscuntur, campis, pascuis, silvis, et undecim segetes pratæ[3] in loco ubi dicitur Hoceshamm, excepto istis tribus, expeditione, pontis arcisve constructione. Si quis vero (quod non optamus,) contra nostrum hoc decretum machinari vel infringere aliquid voluerit, sciat se rationem graviter redditurum in die judicii ante tribunal Domini, nisi prius hic digna emendaverit pœnitentia ante mortem.

Metæ[4] *de Winkefeld et de Swinleia.*

Istis terminis prædicta terra circumgirata esse videtur.

This sindon tha land gemæro. Ærest of thaem gemannan[5] treowe on Bogeles pearruc; of Boceles[6] pearruce on Hrytmes mere; of Hrtmesmere[7] on thone blacan mor; of than blacan more[8] on Imbalea; of Imbalea on Wernan wylle; of Wernan uuellæ on Gyrdford; of Gyrdforda on Ecgstanes stan; of Ecgstanes stane on Gunredes ford; of Gunredes forda on seofan aec; of seofan acon[9] on Hylnes lea; of Hylnes lea on braccan heal; of brachan heale on ruwan beorg; of

[1] *and æt Swinlea.*] The words "and æt Swinlea" do not occur in Claud. C. ix.

[2] *ipsum*] ipsam.

[3] *prati*] prati.

[4] *Metæ.*] Collated with the duplicate copy of the boundaries in Claud. C. ix. fol. 197.

[5] *gemannan*] gemænan.

[6] *Boceles*] Begeles.

[7] *Hrtmesmere*] Hrytesmere.

[8] *more*] moran.

[9] *aec . . . acon.*] C. ix. omits the words "aec; of seofon acon."

A.D. 942. ruwan beorge on teappan treow; of tappan treow on uuest leas hagan[1]; on Ceauuan hrycges hagan; of Ceauuan hrycges hagan eft on thæt gemæne treow.

Facta[2] est præfata donatio anno ab Incarnatione. Domini nostri Jhesu Christi DCCCCXLII. Indictione XV.

Testes.

✝ Ego[3] Eadmundus, rex Anglorum, præfatam donationem cum sigillo sanctæ Crucis confirmavi.

✝ Ego Oda, Dorobornensis ecclesiæ archiepiscopus, ejusdem donationem cum sigillo sanctæ Crucis confirmavi.

✝ Ego Theodred, Lundoniensis ecclesiæ episcopus, cum sigillo sanctæ Crucis confirmavi.

✝ Ego Ælfheah, Uuintoniensis ecclesiæ episcopus, triumphalem trophæum agiæ Crucis impressi.

✝ Ego Cenuuald, episcopus, consensi.

✝ Ego Ælfric, episcopus, consignavi.

✝ Ego Athelwold, dux.

✝ Ego Ealhhelm, dux.

✝ Ego Uulgar, minister.

✝ Ego Eadmund, minister.

✝ Ego Wullaf, minister.

✝ Ego Ælfric, minister.

✝ Ego Ælfstan, minister.

✝ Ego Ælfsige, minister.

✝ Ego Uulfric, minister.

✝ Ego Wihtgar, minister.

---

[1] *hagan.*] Here C. ix. adds,—"of westleas hagan."

[2] *Facta.*] Collated with Claud. C. ix. fol. 114, where the reading is,—"Facta est hæc donatio."

[3] *Ego.*] In the duplicate copy the signatures stand thus:—"Ego Eadmundus, rex. Ego Oda Dorobernensis ecclesiæ archiepiscopus;" and the others are omitted.

De Brinniggetuna, quomodo data est.

Concessit idem rex Eadmundus e[o]dem anno Ordulfo ministro suo Brinniggatune, XX. mansarum, eodem modo quo supra; et hæc est carta regis per quam donationem ipsius Ordulfi de eadem terra huic domui, sicut tunc consuetudo fuit, est confirmata. A.D. 944.

Carta Regis Edmundi de Brinniggetune.

In nomine Sanctæ Trinitatis. Imminentibus vitæ caducis terminis, qua in nos, sceleri scilicet onere pressi, nutu divino statuti, tamen Dominica prosequentes monita prout quimus, secundum illud Evangelii ubi dicitur, "Date, et dabitur vobis." [Luc. vi. 38.] Gift of Brinnig-getune.

Quapropter ego Eadmundus rex Anglorum cæterarumque gentium in circuitu persistentium gubernator et rector, cuidam meo ministro vocitato nomine Ordulfo, ob illius amabile obsequium ejusque placabili pecunia, quam mihi in suæ devotionis obsequio detulit, id est, XC. mancusas purissimi auri, aliquam portionem hereditatis meæ in æternam possessionem concedo, VIII. mansas agelluli ubi ruricoli antiquo usu nomen indiderunt æt Bryningtune, eatenus ut hoc diebus suis possideat tramitibusque vitæ suæ; et post se cuicumque sibi placuerit post hoc tradat hereditario æternaliter, ceu prædixi illi. Maneatque, prout jam prædixeram, donum istud ab omni seculari servitio exinanitum, cum omnibus ad se rite pertinentibus, campis, pascuis, pratis, silvis, excepto istis tribus, expeditione, pontis arcisve constructione. Nam quisquis seculorum in generatione Belial gnatus nostrum hoc volumen immutare temptaverit, Judæ reus scelere judicii die

A.D. 944. magna cum turma truces trudatur in flammas; nisi hoc in seculo pœnitentiæ prius fletu detersus hinc se corrigere studuerit.

Metæ de Brynnigtune.

Istis terminis prædicta terra circumgirata esse videtur.

This synt tha landes meære to Brynnigtune. Ærest on heafdbeorh; thonne on wyrt walan on thæs hagan ende; thonne andlang hagan thæs fisces burna and alaburna to gædre scotath; thonne of alaburnan ut on herred snath; and swa north to herpathe; andlang herpathes to thære efisc; thonen eft on wyrt walen to croh hamme; thonne on hunnes wylle; thonne west be yfre thæt hit sticath on wealabrucge; thonne thaer ut on Cynetan; andlang Cynetan on Myth ford; thonne on middel ea; thæt swa on befer ige; thonne on fyrsige; of dune andlang ea thaer alaburna scyt ut on Cynetan; thonne up andlang alaburnan on scealdan ford; thonon andlang hagan ut on heah felda; swa to herpathe; andlang herpathes to imman beorge; of imman beorge eft on heafod beorge.

Acta est hæc donatio, anno ab Incarnatione Domini nostri Jhesu Christi DCCCCXLIIII., Indictione ii.

His Testibus.

✝ Ego Eadmundus, rex Anglorum, præfatam donationem cum sigillo sanctæ Crucis confirmavi.

✝ Ego Oda, Dorobornensis ecclesiæ archiepiscopus, ejusdem regis donationem cum trophæo agiæ Crucis consignavi.

✝ Ego Ælfheah, Wintoniensis ecclesiæ episcopus, triumphalem agiæ Crucis inpressi. A.D. 944.

✝ Ego Cenwald, episcopus, consensi.
✝ Ego Ælfric, episcopus, subarravi.
✝ Ego Æthelgar, episcopus, roboravi.
✝ Ego Æthelstan, dux, consensi.
✝ Ego Æthelwold, dux, consensi.
✝ Ego Ealhhelm, dux, consensi.
✝ Ego Wulfgar, minister, consensi.
✝ Ego Ælfstan, minister, consensi.
✝ Ego Eadmund, minister, consensi.
✝ Ego Ælfsige, minister, consensi.
✝ Ego Ælfheah, minister.
✝ Ego Athelgeard, minister.
✝ Ego Wulfric, minister.
✝ Ego Wihtgar, minister.
✝ Ego Ælfric, minister.
✝ Ego Ælfred, minister.

De Morte[1] *Edmundi Regis et Successione Edredi Fratris sui.*

Iste vero rex Eadmundus, cum in die festivitatis sancti Augustini Anglorum doctoris in regia villa, quæ Anglice Pichile chirche nuncupatur, curiam suam cum magnatibus suis festive teneret, accidit ut coram eo pincerna suus primo conviciis deinde lethaliter in suum insurget dapiferum; quod cum rex moleste tulisset volens dapiferum suum ex mortis eripere con- Death of King Edmund, 25th May, A.D. 946.

[1] *De morte.*] The narrative thus proceeds in Claud. C. ix. fol. 108 :—

"De Eadredo Rege.

"Rex itaque Eadmundus, paucis annis regia functus potestate, vitæ edidit finem. Cui Eadredus in imperium succedens, et ipse duorum germanus prædictorum regum, Eadwardo geniti filii Alfredi litteris liberalibus optime eruditi regis."

A.D. 944. finio, ictu detestabili et eventu flebili a pincerna suo, nomine Leofwine, interfectus diem clausit supremum. Post cujus obitum, ut ex antiquorum librorum accepimus attestatione, Abbendonense cœnobium ad tantam est solitudinem redactum ut omnibus ejusdem cœnobii possessionibus sceptrigera potestate regio subactis dominio, monachis penitus destitueretur. Verum cujus infortunii malum ac talis eventus lapsus inopinati quibus ex causis acciderint, nil veri aut relatione dignum ad nostram pervenit notitiam. Qua de re utilius pariter et honestius fore dijudicavimus super hujuscemodi desolatione ad præsens sapienter tacere, quam quicquam in medium producere quod nec verum esse nec verisimile de facili possit comprobari. Sane testamentorum libri possessiones ecclesiæ continentium, quamquam eidem cœnobio tam inopinatum immineret dispendium, Dei tamen sunt reservati providentia, quatinus reparatores ac restitutores ejusdem cœnobii cum eorum successoribus per ipsos libros fierent certiores, ac per processum temporis per eosdem antiquitatum indicia enucleatius nosse potuissent.

A temporibus vero Cisse et Cedwallæ insuper et Hinæ, regum Westsaxonum, per quorum patrocinia ipsum cœnobium primo fuit erectum et constructum, usque ad hanc tertiam ejusdem cœnobii desolationem, cc^{orum} et XL. revolutio annorum fuisse computatur.

EXPLICIT LIBER PRIMUS.

Incipit Secundus de tertia Reparatione Domus Abbendoniæ.

Itaque Eadmundo rege Westsaxonum viam universæ carnis ingresso, successit ei in imperium frater ejus memorandæ memoriæ rex illustris Edredus; qui per sanctos admonitus matris suæ, Edgithæ reginæ, tertio domus Abbendoniæ extitit reparator, ac possessionum ejusdem ablatarum fidelissimus restitutor. Sed antequam ad ipsius regis dotes pariter et donationes accedamus describendas, operæ pretium nobis fore dijudicamus ad præsens mentionem de ipso facere, cum sit locus competens et congruum[1] qui domui Abbendoniæ post desolationem operis fidelissimus exsecutor, post mœrorem et dolorem gratulabundus consolator, sacri ordinis circumspectus constitutor, necnon et omnium bonarum ipsius domus consuetudinum felicissimus institutor, pater et pastor, extitit præcipuus. A.D. 946–955. Succession of King Edred.

De Sancto Adelwoldo.[2]

Tempore itaque Eadmundi regis, de quo paulo superius in præcedenti libro prælibavimus, fuit quidam juvenis in Wentana civitate ex illustri prosapia Biography of St. Ethelwold, his birth and education.

---

[1] *congruum.*] Originally written "congruus;" but altered to the present faulty reading.

[2] *De Sancto Adelwoldo.*] Claud. C. ix. fol. 108:—

"De Reparatione hujus Ecclesiæ tempore Eadredi Regis.

"Vir namque vitæ venerabilis Æthelwoldus, de quo prælibavimus, arctioris conversationis vitam ob Dei amorem scandere ratus, Glestoniæ sub patre Dunstano sacræ habitum religionis induit. In quo dum virtutum forma in propatulo reluceret, a principe Eadredo et regni inclitis summe diligitur et

A.D. 946–955. oriundus, nomine Æthelwoldus. Iste vero Æthelwoldus non solum genere illustrem verum etiam titulo spectabilem et omni sanctitate plenam lineam traxit nobilitatis. Vigebant autem in ipso ingenii pariter et industriæ bona acceptibilia, adeptaque in puerilibus annis plena litterarum scientia naturæ institutionum bona venustissime accumulavit honestas. Inveniebantur etiam in eo corporis miranda venustas, morum acceptissima gratia, eloquiorum gratissima luculentia, adeo ut et species et mores et gratia in adolesce[n]te Æthelwuoldo videntur ad invicem æmulas sibi probitate certare. Cujus etiam mentis mansuetudinem, animi constantiam, vultus hilaritatem, oris eloquentiam, manus largitatem, vitæ sanctitatem, his longe pretiosorem, etsi ferventissime desideremus ad præsens, attamen ad plenum nequaquam possumus dilucidare. Hic autem Æthelwuoldus, cum jam adolevisset et ad annos discretionis feliciter jam pervenisset, ad memoriam revocans verbum illud Dominicum quo dicitur, Non possunt mihi vivere qui non sunt mundo mortui, mundi retibus perpropere rejectis, semetipsum abnegando, Christum ducem imitando, crucem ejus elevando, factus choræ filius Glastoniæ sub venerabili patre Dunstano ejusdem loci abbate sacræ habitum felicissime induit religionis. Ubi vero sacratissime degens vir venerabilis Æthelwaldus per septennium

---

veneratur. Unde suorum consilio optimatum, et maxime suæ matris Ædgivæ commonitu, servum Dei accitum rex ipse abbatem canonice Abbendoniæ constituit; omnia monasterii loca præcipiens a fundamentis extrui. Ille monasterio a fundamentis extructo, prope ubi amnis Yche in flumen Tamesin influit, viris vitæ laudabilis illud incolendum tradidit. Quorum usui rex centum cassatorum terras largitus est, pecuniaque ad acceleranda ecclesiæ opera copiose juvit. Carta centum hidarum, quas Eadredus rex huic ecclesiæ dedit, scilicet Abbendun xx. hidas, Gaing x. hidas, Gosige x. hidas, Wrthe xxx. hidas, Cumenora xxx. hidas.

"Anno Dominicæ Incarnationis DCCCCLV. ego Eadred," &c., (as in the text, p. 124.)

diligenter ad memoriam revocans illud evangelicum quo dicitur, Cum judex venerit et cum ventilaverit triticum in area, fructum qui non fecerit decultoris in vinea palmes abscidetur. Iterumque diligenter attendens quod cinis est origine, cinis imitatione, cinis resolutione; necnon quid extiterit per originalis peccati contagionem, quid per baptismi gratiam, quid per naufragium, quid etiam per secundam tabulam post naufragium, quid erit per mortis dissolutionem, et gloriæ remunerationem, ad tantam prevenit sanctitatis perfectionem, ut in terra positus ab hominibus vitam actitare in terris videretur angelicam. A.D. 946–955.

Qualiter eum cœpit diligere Rex Edredus.

Hujus itaque sanctitate pariter et bonitate comperta rex Edredus sanctum Æthelwaldum speciali quadam prærogativa dilectionis in tantum eum est amplexatus, ut jam placeret ei ipsum de monasterio accitum habere sibi familiarem. Placuit[1] etiam regi, suadente matre sua Edgiva, dare sancto viro quendam locum, vocabulo Abbendoniam, in quo quondam florebat monastica religio. Sed tunc erat neglectum[2] ac destructum, vilibus ædificiis consistens, et quadraginta tantum massas[3] pos- Eadred's affection for Ethelwold.

---

[1] *Placuit.*] The compiler of this work has here incorporated into his narrative several extracts from the Life of S. Ethelwold, bishop of Winchester, the re-founder of Abingdon; but they are introduced so irregularly, and with such disregard to the sequence of events, as rather to obscure than to elucidate the history of that eminent individual. The text also is so faulty as to be in some portions unintelligible. This piece of biography, so illustrative of the general history of monachism in England, and of that of Abingdon in particular, is for the first time printed entire in the Appendix to the second volume of this publication. From this source the most glaring errors of the text are corrected at the bottom of the page.

[2] *neglectum*] MS. negectum.

[3] *massas*] mansas.

A.D. 955. sidens; reliquam vero præfati loci terram, quæ centum cassatorum lustris hinc inde giratur, regali dominio subjectam rex ipse possidebat; factumque est, consentiente Dunstano abbate, secundum regis voluntatem, ut vir Dei Æthelwoldus prænotati loci susciperet curam, quatinus in eo monachos ordinaret regulariter Deo servientes. Venit ergo servus Dei ad locum sibi commissum, quem protinus secuti sunt quidam clerici de Glestonia; scilicet, Osgarus, Flobbritus,[1] Fridegarus; et Orbrintus[2] de Wintonia, et Eadricus de Lundonia; ejus discipulatui se subdentes; congregavitque sibi in brevi spatio gregem monachorum, quibus ipse abbas, jubente rege, ordinatus est. Dedit etiam rex possessionem regalem quam in Abbendonia possederat, sicut carta regis ipsius subsequens testatur, hoc est, centum cassatos, cum optimis ædificiis, abbati et fratribus ad augmentum quotidiani victus, et de regis thesauro suo multum eos in pecuniis juvit; sed mater ejus largius[3] solatia munerum eis direxit; tantamque gratiam Dominus sibi servientibus contulit, ut ad præfatum cœnobium, quod ante erat pauperrimum, omnes simul divitiæ putarentur affluere, et sic cuncta prosperis successibus occurrere ut palam sententiam Dominiæ promissionis impleri videtur, qua dicitur,—"Primum quærite regnum Dei et justitiam Ejus, et omnia adicientur vobis." [Matt. vi. 33.] Tenor cartæ regis hic est.

Eadred's Charter to Abingdon.

Anno[4] Dominicæ Incarnationis DCCCCLV.[5] Edredus totius Albionis gubernator et rector, animadvertens

---

[1] *Flobbritus*] Foldbirchtus.

[2] *Orbrintus*] Ordbrichtus.

[3] *largius.*] The narrative here ends in the Life given in the Appendix.

[4] *Anno.*] In Claud. B. vi. fol. 33 b. an illumination representing the king is here introduced. The text of this charter is collated with the duplicate copy in Claud. C. ix. fol. 108.

[5] DCCCCLV.] Here, in the mar-

(quodam abbate mihi pervetusta privilegia narrante, A.D. 955.
nomine scilicet[1] Æthelwold,) villam quæ vulgari onomate Abbendun dicitur cum suis appenditiis rusculis, priscis temporibus cœnobio quod situm in eadem villula constat fore subjugatam, verum tempore quo archipiratæ totam hanc insulam devastantes pervagati sunt, ab avo meo, rege videlicet Aelfredo, ipsam cum omnibus suis abjectivis a prædicto cœnobio fuisse abstractam, victori Domino impares pro victoria qua functus est reddens taliones. Nunc igitur ob quam rem, cum consilio atque consensu meorum præsulum obtimatumque, quorum nomina caraxantur inferius, pro redemptione animæ meæ et pro expiatione scelerum meorum prædecessorum, eandem villam præfato arcisterio ad usus prædicti abbatis fratrumque inibi Deo servientium voti compos perpetualiter restituo. Terras vero appenditias, quæ per loca diversa ad eandem villam pertinent, id est, Gaincg x., Gosige x., Weorthe xxx., Cumenoran xxx., cum licentia prænominati abbatis subjectorumque sibi fratrum diebus vitæ meæ ad necessarios perfruar usus. Decurso autem vitæ meo spatio, eædem cum omnibus ipsarum suppellectilibus ad præscriptam villam redactæ, jugiter prædicto monasterio subjugentur. Si quis autem hanc nostræ munificentiæ singrafam, quam ego ab omni seculari jugo reddidi liberam, tribus exceptis, expeditione, pontis arcisve constructione, dæmonica instinctus filargiria[2] infringere immutareve aliorsum quam constituimus præsumpserit, sit alienatus a consortio sanctæ Dei ecclesiæ, et a participatione Corporis et Sanguinis Jhesu Christi, æternisque baratri lugubriter deputatus incendiis cum Juda Christi proditore

---

gin of Claud. B. vi., a hand of the fourteenth century has written "DCCCXLVII. Athelwol."

[1] *scilicet.*] The word "scilicet" does not occur in C. ix.

[2] *filargiria*] philargiria.

A.D. 955. jugiter crucietur, nisi prius digna satisfactione emendaverit quod contra nostrum deliquit decretum.

Metæ xx. hidarum Abbendoniæ quas Ceadwalla, rex Westsaxonum, Deo et sanctæ Mariæ primitus dedit, et sic divisit.

Ærest[1] on Eoccenforda; up andlang Eoccenes to Abbesdic; thet to Cealden wulle; thæt to Mearcforda; andlang broces oth thene grenen weig; andlang weiges to broce; thæt to Wuduforda; thæt adune be broce oth Pippel rithiges utscyt; thæt thurh thæt dene mor a be rithige to Gumangrave; thæt to Pippel bricge; thæt on thene sic æt thære fulan æc; thæt to Hæglea on thæne bradan mere; thæt a be wyrtwalan to Bromcumbes heafod; thæt on gerihtum to Abbendune to there portstrete; thæt andlang stret on hiwege; thæt to Ecgunes wyrthe; thenne on Bacganleah; thæt on scæceling æcer; thæt ut on Stanford; thæt to Mægtheforda andlang lace ut on Temese; thæt on forth mid streame with ufan micclan ige on Cearewyllan; eft with neothan berige on Temese; thær up be stræme; thæt on Bacgan broc; thæt on heafces[2] oran; thæt on holan dene; thæt on Tidewaldes wylle; andlang broces ut on Temese; thæt forth mid streme oth geafling lace; andlang lace eft ut on Temese; thæt up be streame on Occenes grestundic; thæt a be dic on Eccen; thæt ther up eft on Eccenforda. Ætheleaing uude,[3] Colmanora, and Geatescumbe hyren in to thys twentigum hidum, tha ic sylf studum gerad studum gereow, and rumothlice gescarode me sylfum and minum foregengum and oftyrgengum[4] to ecum rymete,

---

[1] *Ærest.*] Collated with the duplicate copy of the boundaries in Claud. C. ix. fol. 194.

[2] *heafces*] heafoces.

[3] *Ætheleaing uude*] Ætheleahing uudu.

[4] *oftyrgengum*] eftergengum.

for Gode and for worulde. Gyf hwa thurh deofles lare genyrwe thæt ic Gode and sancta Marian mea-glum mode on ece yrfe geseald hæbbe, Drihten his andweald genythrige her and on ecnesse, nymthe he mid fulle deadbote geunnge thæt he on urum Drihtne gereafoth. A.D. 955.

Hæc autem[1] sunt hujusce donationis seu libertatis testimonia.

✝ Ego Eadred, Christi suffragante gratia basileus, hoc donum agiæ Crucis taumate confirmavi.

✝ Ego Odo, Dorobernicæ sedis archipræsul, consolidavi.

✝ Ego Oscytel, Eboracensis ecclesiæ primas, consensi.

✝ Ego Ælfsinus, Wintanæ cathredræ pontifex, roboravi.

✝ Ego Osulf, episcopus, huic regiæ dapsilitati affui.

✝ Ego Eadgiuu, ejusdem regis genetrix, hanc donationem adquisivi.

✝ Ego Adeluuold, præfati cœnobii abbas, congaudens dictavi.[2]

✝ Ego Ælfere, minister.

✝ Ego Ælfgar, minister.

✝ Ego Ælfheah, minister.

✝ Ego Brihtferth, minister.

✝ Ego Sulf, minister.

✝ Ego Ælfuuine, minister.

✝ Ego Ealdred, minister.

✝ Ego Ælfred, minister.

---

[1] *Hæc autem.*] The duplicate copy in Claud. C. ix. fol. 108, is here resumed.

[2] *dictavi.*] Here end the names of the witnesses in Claud. C. ix.

[*De Ælfstano Monacho.*[1]

A.D. 946–955. Instance of his obedience.

Operariorum providere alimenta Adelstanus monachus præcepto abbatis curam acceperat. Hunc uno dierum, dum qualiter se ageret ecclesiasticum esse specula Christi Æthelwoldus obiret, in coquina cibos coquentem forte solitarium et ipse solus repperit. Et cernens quicquid utensilium erat mundissimum, pavimentum domus versum, ipsumque monachum excoquendis vultu hilari ignem sumministrantem, ac ejus experiri pio desiderio satagens devotionem, "A fundo lebetis," (aqua enim elixarum carnium jam bullitus emittebat,) "extrahe," inquit, "nuda manu calidum frustum." Nil moratus, simplicitatis siquidem magnæ ille vir erat, exerto in ferventi ac si in tepido brachio, pro velle jubentis agebat attrectatum. Miratus ipsius devotionem abbas, exegit quatinus se vivente id tacitum foret. Qui cum postea ob vitæ meritum pontificatus culmen apud Wiltonam adeptus fuisset, adveniente sui ab hac vita vocatione, Abbendoniam deportatus atque sepultus est, anno ab Incarnatione Christi DCCCCLXXX.

De Ædmero Puero.

Ædmer's vision.

Erat et puer in eodem monasterio puræ innocentiæ studii, nomine Ædmerus, quem abbas ob morum venustatem amoris sedulitate pie fovebat. Hic ad extrema perveniens raptus et coram cœli regina,

---

[1] [*De Ælfstano Monacho.*] The passage within brackets, which here commences and ends at p. 130, is introduced into the text from Claud. C. ix. fol. 108 b.

angelorum maxima frequentia circumsepta, claritate permirabili fulgida, (ut postea abbati suo et fratribus retulit), ductus est. A qua jocunde quæsitus utrum sibi an adhuc seculo cohærere mallet, tantæ quam intendebat frui beatitudinis gestiens, respondit; "Nus- "quam, O Dominatrix omnium, tantam dulcedinem, "tantam bonitatem quam tecum esse constat. Ideo- "que, si placitum excellenti tuæ fit misericordiæ, "tibi amodo ut militare merear exopto." At illa; "Voto," inquit, "ab hodie potieris tuo." Cumque his aliisque cœlestibus tirunculis jam tantæ Dominæ edoceretur oraculis, insinuandum hæc suis cohabitatoribus ad superiora paulisper remittitur. Quibus peroratis, spiritus ejus, ut fas est credi, ad ipsius Dei genitricis curiam angelorum evehitur conductu. A.D. 946–955.

De Osgaro Monacho.

Religionis morem sanctus pater nequaquam ab aliis melius ratus suos exequi, quam a Floriaco monasterio sancti Benedicti reliquiis decorato, de suis monachis unum Osgarum illuc instrui direxit, isque reversus cæteris commilitonibus quæ didicerat edocendo benigne impertiit. Foreign usages introduced.

Ut districtioris autem vitæ tramitem cum e diversis Angliæ partibus viri Dei, audita Æthelwoldi sanctitate, plurimi, differenti more legendi canendique instituti, ad eum convenirent atque reciperentur, volens eos in ecclesia consona Deo voce jubilare, ex Corbiensi cœnobio, quod in Francia situm est, ecclesiastica ea tempestate disciplina opinatissimo viros accersiit solertissimos, quos in legendo psallendoque sui imitarentur.

De Hydromello.

A.D. 946–955. A miracle.

Virtutum hujusmodi virorum opinione vulgata, cum opportunitas juvabat ecclesiam rex adire, seque patris ac Dei servorum inibi degentium orationibus commendare, sed et eorum precatu apud eos cibari solebat. In quo, vice quadam, accedit mirabile, ut dum epulantibus cunctis ex uno vase ad sufficientiam pincernæ miscerent, non nisi unius mensura palmi potus exhaustum sit, cum multitudo causa regalis præsentiæ vel convivii interesset.

De Eadgiva Regina.

Of Queen Eadgiva.

Mater quoque ejusdem regis, vocabulo Eadgiva, maximo abbatem cum monachis fovebat amore, et nunc eis suarum copias facultatum effundebat, nunc admonitu sedulo filii sui tantopere gratiam eis expetebat, ut in principio constituendi cœnobii ipse fundamenta faciendi operis propria metiretur manu, deinde regia liberalitate illos optime donaret. Gratia itaque Dei modernis se incolis sic innotescente benevolam, cum rex hinc cum matre sua supramemorata, potentes quoque plurimi locum donis frequentare, et terras conferre sibi gauderent, tum illinc possessiones ad eundem locum antiquitus pertinentes abbas partim ratione partim dato pretio conquireret, paucos ante annos cœnobium ibi totum honorifice exstructum et ubertim ditatum videres.[1]]

---

[1] *videres.*] Here ends the passage from Claud. C. ix.

Quomodo Rex Edredus dedit Wulfrico Stanmere.

Dedit etiam prædictus rex Edredus Wulfrico minis- A.D. 948.
tro suo Stanmere, cum omnibus quæ ad ipsum locum dinoscuntur pertinere, tam in magnis quam in modicis rebus, campis, pascuis, silvis, liberaliter ac æternaliter quamdiu vivat habeat, et post generalem qui omnibus certus incertusque homunculis constat transitum, cuicumque successionis heredi voluerit in perpetuum derelinquat. Sic enim carta regis testatur, unde memoratus Wulfricus eandem villam de consensu et voluntate regis hanc sacratissimam domum Abbendoniæ fecit heredem; et hæc est subscriptio cartæ regis hanc donationem confirmantis.

Carta Regis Edredi de Stanmere.

In nomine Dei Summi. Subtilissima mentis certa- Gift of
tione Deum quem diligimus et credimus intima Stanmere.
mentis affectione, timeamus et amemus, quia agonista sanctæ prædicationis hortator talem protulit sententiam, dicens,—Omnia[1] nuda et aperta sunt coram oculis Dei, et a luce prima usque conticinium uniuscujusque actus prospicit.

Ideo ego Eadredus, rex Anglorum cæterarumque gentium in circuitu persistentium gubernator et rector, cuidam meo ministro ac militi, qui in suæ voluntatis ac devotionis obsequio semper fatendo ac implendo paratus ac promptus fuit, qui ab incunabulis suæ infantilitatis, non fortuitu, sed voluntate paren-

[1] *Omnia.*] See Heb. iv. 13.

A.D. 948. tum, nomen accepit Wulfric, dapsili deditione quandam partem ruris libenter dedi, ubi jamdudum solicolæ illius regionis nomen imposuerunt, æt Stanmere. Magnitudo autem illius terræ juxta æstimationem circa eundem locum degentium tanta esse asseritur, quantum bis quinas mansarum spatium æqua demensione fore cernitur. Habeat ac possideat præfatam dapsilem donationem quamdiu vitalis flatus carnem mundana fragilitate corruptam aluerit. Cum autem dies dissolutionis suæ advenerit, quo de coruptibili vita ad incorruptibilem beatitudinem migraverit, cui sibi libet heredi, sine ullo obstaculo, derelinquat in æternam hereditatem. Sit autem prædictum rus liberum ab omni mundiali obstaculo cum omnibus quæ ad ipsum locum pertinere dinoscuntur, tam in magnis quam in modicis rebus, campis, pascuis, silvis, excepto communi labore, expeditione, pontis arcisve constructione. Si quis autem propria temeritate violenter invadere præsumpserit, sciat se proculdubio ante tribunal districti Judicis titubantem tremebundumque rationem redditurum, nisi prius hic digna satisfactione emendare maluerit.

Metæ de Stanmere.

Istis terminis prædicta terra circumgirata esse videtur.

This sind tha land gemæro to Stanmere. Ærst of than crundelum thær to stræte; andlang stræte to Athulfes thorne; thonon on fyrd hammas; andlang stifig weges; thonne on cat beorh; thonne on Ælfheages gemære; thonon andlang mære weges on Wulforan; thonon andlang gemæres to Ines dene ufewearde; thæt thonon on stiele; thonne andlang gemæres; thæt on lichangen; of lichangen on Pocging

rode; thonnon on dunanwyrthe; thonon on Loceres weg; andlang weges on tha ealdan stigele; of thære stigele thwers ofer Rammes hrycg; thonon on thone ealdan hyrne weg; thonnon on beden weg; of beden weg suthewearde innan andlang hecgan onbutan hunes dune; thæt eft on tha crundelas be suthan haran grafas. A.D. 948.

Acta est hæc præfata donatio anno ab Incarnatione Domini nostri Jhesu Christi DCCCCXLVIII., Indictione v.

✝ Ego Eadredus, rex Anglorum, præfatam donationem sub sigillo sanctæ Crucis indeclinabiliter consensi atque roboravi.

✝ Ego Eadgifu, ejusdem regis mater, cum sigillo sanctæ Crucis confirmavi.

✝ Ego Oda, Dorornensis ecclesiæ archiepiscopus, ejusdem regis principatum et benivolentiam sub sigillo sanctæ Crucis conclusi.

✝ Ego Wulfstanus, archons divinæ servitutis officio mancipatus, Eboracæ civitatis archiepiscopus, sigillum sanctæ Crucis impressi.

✝ Ego Theodred, Lundonensis ecclesiæ episcopus, corroboravi.

✝ Ego Ælfeah, Wuintoniensis ecclesiæ episcopus, testudinem sanctæ Crucis subscripsi et confirmavi.

✝ Ego Cenwuald, episcopus, confirmavi.

✝ Ego Ælfric, episcopus, consignavi.

✝ Ego Æthelgar, episcopus, confirmavi.

✝ Ego Ælfred, episcopus, corroboravi.

✝ Ego Wulfsige, episcopus, conclusi.

✝ Ego Æthelstan, dux, consensi.

✝ Ego Eadric, dux, consensi.

✝ Ego Æthelstan, dux, consensi.

✝ Ego Ealhhelm, dux, consensi.

✝ Ego Athelmund, dux, consensi.

✝ Ego Ælfgar, dux, consensi.

A.D. 862. ✝ Ego Eadmund, minister, consensi.
✝ Ego Ælfstan, minister, consensi.
✝ Ego Wulfric, minister, consensi.
✝ Ego Ælfsige, minister, consensi.
✝ Ego Æthelgeard, minister, consensi.
✝ Ego Æthelnoth, minister, consensi.
✝ Ego Ælfric, minister, consensi.
✝ Ego Ælfred, minister, consensi.
✝ Ego Æthelsige, minister, consensi.

Quomodo Rex Edredus dedit Athelwulfo Wittenham.

Consimili modo dedit rex Edredus Æthulwulfo principi Witthenham x. cassatorum, et ipse Æthelwulfus de consensu regis memoratam villam eodem tenore quo rex illi concesserat Deo et Beatæ Mariæ et huic domui Abbendoniæ et monachis ibidem Deo servientibus in puram et perpetuam contulit elemosinam. Carta vero regis hanc donationem confirmans hæc est.

Carta Regis de Wittenham.

Charter of Wittenham. Regnante in perpetuum Domino nostro Jhesu Christo. Omnia quæ in hoc mundo ad solatium mortalis vitæ data sunt temporalia sunt; et ea vero quæ in regno cœlestis vitæ sanctis promissa sunt sine fine permanebunt; iccirco cunctis agendum est, ut hic bonis actibus futuræ beatitudinis felicitatem adipisci mereantur.

Quapropter ego Ædredus, gratia Dei Occidentalium Saxonum rex, dono atque concedo dilecto ac venerabili meo principe Æthelwulfo terram x. cassatorum, in loco qui appellatur Wittanham; hoc est, ut habeat atque possideat in perpetuam hereditatem, cum omni-

bus utilitatibus ad eam pertinentibus, campis, pratis, A.D. 862.
pascuis, piscuariis, quamdiu in hoc seculo vitam duxerit, et post finem vitæ illius heredi cuicumque placuerit liberam habeat donandi vel concedendi potestatem. Hæc quoque terra secura et inmunis permaneat ab omni regali servitio, et omnium secularium servitute, præter expeditionem et pontis factionem et arcisve munitionem. Terra autem præfata terminis his circumdatur.

Metæ.[1]

Ærest æt Gateclife[2]; op[3] be scillinges broce; thæt on caberes bec[4] [easte[5]]weard; thæt andlang [gemæres to[5]] headdan[6] [treowe[5]] westewardan: thonnon[7] on tha niwan furh; andlang thære furh; thæt thueres ofer Crawanbroc; on tha niwan furh; andlang thære furh on higweg; andlang thæs weges on Tamese on northewarde westwær[8].

Si quis hanc meam donationem augere et amplificare voluerit, augeat Omnipotens Deus dies ejus prosperos. Si vero quis frangere vel mutare præsumpserit, noscat se ante tribunal æterni Judicis in Die Judicii rationem redditurum, nisi prius satisfactione emendaverit.

Scripta est autem hujus donationis cartula anno Dominicæ Incarnationis DCCCLXII., in villa regali qui

---

[1] *Metæ.*] Collated with the duplicate copy of the boundaries in Claud. C. ix. fol. 198 b.

[2] *Gateclife*] Gatacliffe.

[3] *op*] up.

[4] *bec*] bæc.

[5] [*easte.*] [*gemæres to.*] [*treowe.*] Supplied from C. ix., a blank being left in B. vi.

[6] *headdan*] beaddan.

[7] *thonnon*] thornan.

[8] *westwær*] west wer.

A.D. 862. appellatur Mycendefr, coram idoneis testibus, quorum nomina subtus adnexa notantur.

✝ Ego Ætherd, rex, consensi.
✝ Ego Suithhun, episcopus, consensi.
✝ Ego Wufhere, dux, consensi.
✝ Ego Ælfstan, dux, consensi.
✝ Ego Ælfred, filius regis, consensi.
✝ Ego Aldred, dux, consensi.
✝ Ego Garuulf, minister, consensi.
✝ Ego Osmund, minister, consensi.
✝ Ego Ægferd, minister, consensi.
✝ Ego Eaduulf, minister, consensi.
✝ Ego Ecgberg, minister, consensi.
✝ Ego Ealhhard, abbas, consensi.
✝ Ego Osric, minister, consensi.
✝ Ego Æthered, minister, consensi.
✝ Ego Æthelfred, minister, consensi.
✝ Ego Wulflaf, minister, consensi.
✝ Ego Hunsige, minister, consensi.
✝ Ego Wulfstan, minister, consensi.

De Dencheswrthe.

Similiter concessit Uulfrico militi Denchewurthe v. cassatorum; et ipse Uulfricus de consensu regis memoratam villam, eodem tenore quo rex illi concesserat, Deo et Beatæ Mariæ et huic domui Abbendoniæ, et monachis ibidem Deo servientibus, in puram et perpetuam contulit elemosinam. Carta vero regis hanc donationem confirmans hæc est.

Carta de Dencheswrthe.

Gift of Denches-worth. In nomine Dei et Domini nostri Jhesu Christi, veri Redemptoris mundi, anno vero Dominicæ Incarnationis

DCCCCXLVII., ego Eadredus Omnicreantis disponente A.D. 947.
clementia Angligenarum omniumque gentium undique secus habitantium rex, primo anno imperii mei, divina Dei gratia suadente quod cogitarem quam mirabiliter et quam subtiliter supernus Rector cœlestia et terrestria firmæ rationis serie gubernat atque custodit, quia profuturum esse judicamus ea quæ communi tractu et salubri consilio definiuntur, ut quidam sapiens exhortando ammonuit dicens: "Omnia cum consilio fac, et post factum non pœnitebit." [Ecclus. xxxii. 20.]

Iccirco minime in oblivione habui quod parvam partem potestatis mei, meorum episcoporum testimonio cæterarumque fidelium adstipulatione, hilariter perpetua libertate donavi v. mansas cuidam militi vocitato nomine Wulfric, in illo loco ubi ruriculi appelativo usu ludibundoque vocabulo nomen indiderunt æt Deneceswurthe, pro illius amore qui dixit, "Date, et dabitur vobis," [Luc. vi. 38.], quatenus ille bene perfruatur ac perpetualiter possideat quamdiu istius caducis seculi vitam tenere præsumet; et postquam universitatis viam adierit cuicumque voluerit heredi derelinquat, sicuti prædiximus, in æternam hereditatem. Sit autem prædictum rus liberum ab omni mundiali obstaculo, cum omnibus ad se rite pertinentibus, campis, pascuis, pratis, silvis; excepto istis tribus, expeditione, pontis arcisve constructione. In cunctis vero successoribus hoc jus donationis augendo quicumque amplificare satagerint, augeat amplificetque cunctiparens Genitor in hoc præsenti seculo vitam illorum, et inter cœlibes beati felicesque sine fine in æterna doxa lætentur. Si quis autem propria temeritate violenter invadere præsumpserit, sciat se procul dubio ante tribunal districti Judicis titubantem tremebundumque rationem redditurum, nisi prius digna satisfactione emendare maluerit.

A.D 947.

Metæ.[1]

Istis terminis prædicta terra circumgirata esse videtur.

This sind tha land gemæra æt Deniceswurthe. Ærest on Cillarithe west on Muttic; on tha dic; on Ordulfes gemære; to Ceawanlæwe; andlang dic on landbroc; andlang broces to than northran Denceswurthe; thonne east rihte eft to Cillanrithe; thonne thær suth thær we ær onfengon; thæt one licgath[2] thær tha threo hida on than northran Denceswurthe undælede.

✠ Ego Eadredus, rex Anglorum, præfatam donationem sub sigillo sanctæ Crucis indeclinabiliter consensi atque roboravi.

✠ Ego Eadgifu, ejusdem regis mater, prædictum donum cum sigillo sanctæ Crucis confirmavi.

✠ Ego Oda, Doroberensis ecclesiæ archiepiscopus, ejusdem regis principatum et benevolentiam cum sigillo sanctæ Crucis conclusi.

✠ Ego Wulfstanus, archons divinæ servitutis officio mancipatus, Eboracæ civitatis archiepiscopus, sigillum sanctæ Crucis impressi.

✠ Ego Theodred, Lundoniensis ecclesiæ episcopus, corroboravi.

✠ Ego Ælfheah, Wintoniensis ecclesiæ episcopus, testudinem sanctæ Crucis subscripsi et confirmavi.

✠ Ego Cenwald, episcopus, consensi.

✠ Ego Ælfric, episcopus, consignavi.

---

[1] *Metæ.*] Collated with the duplicate copy of the boundaries in Claud. C. ix. fol. 197. "Metæ Denceswrthe v. mansarum sunt hæc."

[2] *thæt one licgath*] thonne licgath.

A.D. 947.

✝ Ego Æthelgar, episcopus, confirmavi.
✝ Ego Ælfred, episcopus, corroboravi.
✝ Ego Wulfsige, episcopus, conclusi.
✝ Ego Æthelstan, dux, conclusi.
✝ Ego Eadric, dux, consensi.
✝ Ego Æthelstan, dux, consensi.
✝ Ego Wulfgar, dux, consensi.
✝ Ego Ealhhelm, dux, consensi.
✝ Ego Æthelmund, dux, consensi.
✝ Ego Ælfgar, dux, consensi.
✝ Ego Eadmund, minister, consensi.
✝ Ego Ælfstan, minister, consensi.
✝ Ego Wulfric, minister, consensi.
✝ Ego Ælfsige, minister, consensi.
✝ Ego Wulfric, minister, consensi.
✝ Ego Beorhtsige, minister, consensi.
✝ Ego Æthelgeard, minister, consensi.
✝ Ego Æthelnoth, minister, consensi.

Edredus dedit Cuthredo Ministro suo Bedelakinges.

Idem rex Edredus dedit Cuthredo ministro suo Bedelachinges v. cassatorum; et ipse Cuthredus de consensu regis memoratam villam, eodem tenore quo rex illi concesserat, Deo et Beatæ Mariæ, et huic domui Abbendoniæ, et monachis ibidem Deo servientibus, in puram et perpetuam contulit elemosinam. Carta vero regis hanc donationem confirmans hæc est.

Carta de Bedelakinges.

Gift of Bedela kinges.

Regnante in perpetuum Domino nostro Jhesu Christo. "Omnia quæ videntur temporalia sunt, quæ autem non videntur æterna sunt" [ii. Cor. iv. 18.]; ideo caducis et vanis rebus æterna et jugiter per-

A.D. 948. mansura gaudia cœlestis patriæ magnopere mercanda sunt.

Quapropter ego Ædred, gratia Dei Occidentalium Saxonum rex, pro remedio animæ meæ, aliquam partem terræ juris mei, meo ministro Cuthredo in perpetuam hereditatem libenter largitus sum, id est, v. cassatos in loco qui appellatur Bedalacinge; hoc est, ut habeat atque possideat præfatam terram cum omnibus utilitatibus ad eam pertinentibus, campis, pratis, pascuis, quamdiu Omnipotens Deus voluerit ut hic ista vita demoratus fuerit; et post finem vitæ illius heredi cuicumque placuerit liberam habeat donandi vel concedendi potestatem. Terra autem prædicta secura et inmunis permaneat ab omni regali servitio et omnium secularium servitute, nisi expeditione, et pontis factione, et arcis munitione. Si quis hanc meam donationem augere et amplificare voluerit, augeat Deus bona illius hic et in futuro; si vero quis frangere vel mutare præsumserit, noscat se ante tribunal æterni Judicis in die judicii rationem redditurum, nisi ante satisfactionem emendaverit. Scripta est autem hæc scedula anno ab Incarnatione Christi DCCCCXLVIII.[1] in loco qui appellatur Suthtun; istis testibus consentientibus, quorum nomina infra scripta videntur esse.

Testes.

✝ Ego Æthered, rex, consensi.
✝ Ego Ætheluulf, dux, consensi.
✝ Ego Beorhtferd, filius regis, consensi.
✝ Ego Heremod, presbyter.
✝ Ego Milred, minister, consensi.

---

[1] DCCCCXLVIII.] The date has been altered by erasure.

✠ Ego Cunlaf, minister, consensi. A.D. 947.
✠ Ego Æthelwulf, minister, consensi.
✠ Ego Ælfred, minister, consensi.
✠ Ego Æscred, minister, consensi.
✠ Ego Cuneheah, minister, consensi.
✠ Ego Ceolberht, minister, consensi.
✠ Ego Mucel, minister, consensi.
✠ Ego Heahwulf, minister, consensi.
✠ Ego Weohthelm, minister, consensi.
✠ Ego Cyneferth, minister, consensi.

Edredus dedit Eadrico Wasingetune.

Idem rex Edredus concessit Eadrico comiti Wasingetune xx. cassatorum; et ipse Eadricus de consensu regis memoratam villam, eodem tenore quo rex Eadredus illi concesserat, Deo et Beatæ Mariæ et huic domui Abbendoniæ, et monachis ibidem Deo servientibus, in puram et perpetuam contulit elemosinam. Carta vero regis hanc donationem confirmans et hæc est.

Carta de Wasingetune.

In nomine Sanctæ Trinitatis. Quamvis decreta pontificum et verba sacerdotum, velut fundamenta montium, in districtis ligaminibus fixa sunt, tamen plerumque tempestates et turbines secularium rerum etiam religio sanctæ Dei ecclesiæ maculis reproborum dissipabitur ac rumpitur. Iccirco incertum futurorum temporum statum providentes posteris succedentibus profuturum esse decrevimus ut ea quæ communi tractu salubri consilio definiuntur sertis litterulis roborata confirmentur. Gift of Wasingetun.

Quapropter ego Eadredus rex Anglorum, cætera-

A.D. 947. rumque in circuitu persistentium gubernator et rector, cuidam mihi fidelissimo comitique dilecto nomine Eadrico, devotionis ejus sollertia ejusdemque placatus obsequio dignatus sum impertire bis denas mansas, quod Anglice dicitur twentig hida, in illo loco ubi jamdudum solicolæ illius regionis nomen imposuerunt æt Wassingatune. Tali autem tenore hoc præfatæ munificentiæ munus tradendo concessi, ut possideat et firmiter teneat usque ad ultimum cursum vitæ suæ, cum omnibus utensilibus quæ Deus cœlorum in ipso telluris gramine creavit, tam in notis causis et ignotis, in modicis et in magnis, campis, pascuis, silvis, silvarum densitatibus, donans donabo libertatem. Et postquam humani generis fragilitatem deseruerit et ad desiderabilem jocunditatis viam, per gratiam superni Judicis, adierit, succedentium sibi cuicumque libuerit, æternaliter derelinquat, ceu superius prænotavi. Sit autem prædictum rus liber ab omni fiscali tributo secularium que servitutum exinanitum, sine expeditione, et pontis arcisve constructione. Præcipioque in nomine Dei Summi, tam nobis viventibus quam etiam qui Christianitatis nomine et Divinæ agnitionis fide censentur hujus libertatis statuta ad irritum deducere minime quispiam præsumat. Quisquis benevola mente meam donationem amplificare satagerit, in hoc præsenti seculo vitam illius prospera feliciter longiturnæ vitæ gaudia teneat. Si quis autem propria temeritate violenter invadere præsumserit, sciat se procul dubio ante tribunal districti Judicis titubantem tremebundumque rationem redditurum, nisi prius digna satisfactione emendare maluerit.

Metæ de Wasingetune.

Istis terminis prædicta terra circumgirata esse vi- A.D. 947.
detur.

This syndon tha land gemaore to Wasingatune. Ærest on Duhan lea; of Duhan lea on readan wylle; of readdan wille to Lydgeardes broge; of Lidgeardes beorge to Tatmonnes apoldre; of Tatmonnes apoldre to Deneburge hleawe; of Deneburge hleawe to stanbeorge; of stanbeorwe to hatheburge hleawe; of tham hlæwe to heregrafe; of heregrafe to twam beorgum; of twam beorgum to hremnes dune; of heremnes dune to bidan holte; of bidan holte thæt to wigan campe; of wigan campe to bennan beorge; of tham beorge to blæccan pole; of tham pole to thære apuldre; thonne to dunnan heafde; thæt to Hunes cnolle; thonne eft on duhan lean.

This synt tha den the thærto gebyrigeath; Wynburge spær, and threo croc hyrsta, and Horsham, and Yffeles leah, and Hæslwic, and Gatawic, and Ridanfald, and Scacalwic, and Hundsæding fald.

Acta est hæc præfata donatio anno ab Incarnatione Domini nostri Jhesu Christi DCCCCXLVII., Indictione quinta.

✝ Ego Eadredus, rex Anglorum, præfatam donationem sub sigillo sanctæ Crucis indeclinabiliter consensi atque roboravi.

✝ Ego Eadgifu, ejusdem regis mater, cum sigillo sanctæ Crucis confirmavi.

✝ Ego Oda, Dorobornensis ecclesiæ archiepiscopus, ejusdem regis principatum et benevolentiam cum sigillo sanctæ Crucis conclusi.

✝ Ego Wulfstanus, archons divinæ servitutis officio

A.D. 947. mancipatus, Eboracæ civitatis archiepiscopus, sigillum sanctæ Crucis impressi.

✝ Ego Theodred, Lundoniensis ecclesiæ episcopus, corroboravi.

✝ Ego Ælfheah, Uuintoniensis ecclesiæ episcopus, testudinem sanctæ Crucis subscripsi et confirmavi.

✝ Ego Cenwald, episcopus, prædictum donum consensi.

✝ Ego Ælfric, episcopus, consignavi.
✝ Ego Æthelgar, episcopus, roboravi.
✝ Ego Ælfred, episcopus, confirmavi.
✝ Ego Wulfsige, episcopus, consensi.
✝ Ego Æthelstan, dux, consensi.
✝ Ego Wulfgar, dux, consensi.
✝ Ego Æthelstan, dux, consensi.
✝ Ego Ealhelm, dux, consensi.
✝ Ego Æthelmund, dux, consensi.
✝ Ego Ælfgar, dux, consensi.
✝ Ego Eadmund, minister, consensi.
✝ Ego Ælfstan, minister, consensi.
✝ Ego Wulfsic, minister, consensi.
✝ Ego Ælfsige, minister, consensi.
✝ Ego Wulfric, minister, consensi.
✝ Ego Ælfric, minister, consensi.
✝ Ego Æthelfsige, minister, consensi.
✝ Ego Æthelnoth, minister, consensi.
✝ Ego Æthelgeard, minister, consensi.
✝ Ego Ælfheah, minister, consensi.
✝ Ego Ælfred, minister, consensi.
✝ Ego Æthered, minister, consensi.

De Welliford, quomodo Rex Eadredus dedit Wulfrico.

Consimili modo dedit rex Eadredus Wulfrico ministro suo Weligforda XIII. mansarum; et ipse de consensu regis memoratam villam, eo tenore quo rex iili concesserat, Deo et Beatæ Mariæ et huic domui Abbendoniæ, et monachis ibidem Deo servientibus, in puram et perpetuam contulit elemosinam. Carta vero regis hanc donationem confirmans hæc est. A.D. 949.

Carta[1] *Regis de Welliford.*

In æternitate perenni cosmi Sother, omnia jura regnorum ab alto cœli culmine gubernans ac disponens, qui quidem scientiæ dona monstrando indeficienter conspicitur cœlum ac terram camposque liquentes, lucentemque globum lunæ titaniaque æterna,[2] sua ineffabili gratia retinens ac custodiens. Gift of Welliford.

Quapropter ego Eadredus, divina indulgentiæ[3] clementia rex Anglorum, cuidam mihi intimo præcordialis affectu amoris fideli, immo et privilegio dilectionis in omnibus mihi caro, vocitato nomine Wulfrico, XVIII. mansas dedi in illo loco ubi jamdudum solicolæ illius regionis nomen imposuerunt æt Weligforda, pro commutatione alterius terræ quæ sita est[4] in Cornubio narratur, ubi ruricolæ illius pagi barbarico nomine appellant Pendyfig; quatinus habeat ac possideat quamdiu vivat, et post se cuicumque sibi libuerit

---

[1] *Carta.*] Collated with the original charter in the Cottonian collection, August. ii. 44.

[2] *æterna*] astra. Aug.

[3] *indulgentiæ*] indulgente. Aug.

[4] *est*] esse. Aug.

A.D. 949. superstiti derelinquat in æternam hereditatem. Sit autem prædictum rus liber ab omni mundiali obstaculo cum omnibus ad se rite pertinentibus, campis, pascuis, pratis, silvis, excepto communi labore, expeditione, pontis arcisve coædificatione. Si quis vero hominum hanc meam donationem cum stultitiæ temeritate jactitando infringere certaverit, sit ipse gravibus per colla depressus catenis inter flammivomus tetrorum dæmonum catervas, nisi prius hic ad satisfactionem venire maluerit.

Metæ de Welliford.

Istis terminis[1] prædicta terra circumgirata esse videtur.

This sint tha land gemæro to Weligforda. Ærest[2] of wines treowe; andlang dene; thæt up on thone weg; thonon on bradan lege[3] northeweardre on anne ham; and thonne thurhut thone lea on anne[4] ham sutheweardne[5] on tha ealdan hege ræwe; in on wopig hangran; of tham hangran on scilling hangran; thon on bradan ham westwearde[6]; on tham hamme uo cradan[7] hlæw; on[8] tham hlæwe on Lamburnan; thonon up on deoran treowe; of tham treowe on thone elebeam stub[9]; thonne[10] on Ceolbaldes wylle; of than wylle on Cuta sihtes[11] ford; on[12] tham forda

---

[1] *terminis*] terminibus. Aug.

[2] *Ærest.*] Collated with the duplicate copy of the boundaries in Claud. C. ix. fol. 196, where it occurs with the title "Metæ XVIII. mansarum apud Weliford."

[3] *lege*] leage. Aug.

[4] *anne*] anre. C. ix.

[5] *sutheweardne*] suthewea e. Aug.

[6] *westwearde*] westæweardre. Aug.

[7] *cradan*] cardan. Aug. and C. ix.

[8] *on*] of. C. ix.

[9] *stub*] styb. Aug.

[10] *thonne*] thonon. Aug.

[11] *Cuta sihtes*] Cytasihtes. Aug.

[12] *on*] of. Aug. and C. ix.

to Wulfrices gemære; thonne[1] to hordlince ufewear- A.D. 949.
dum; of tham lince[2] on sihtre mæde northewearde[3]; swa foth[4] on Cenelmes stan; of tham stane on thone grenan weg; on[5] tham weg to Rigehamme; thonne[6] ut on tha lampyttes; on thane crundel; of tham crundele on thone æsc; thonne[7] forth ofer burnan; andlang mylen pathes[8]; on tha thrie thornas; and swa forth andlang hlinces on Cardanham; of than hamme ut thurh thone lea on grenan beorh; of tham beorge on Ecgunes treow; of tham treowe on mearc-weg; thonon on tha dene; and swa forth to tham thrim gemarum,[9] of tham gemarum[10] eft on wines treow.

Acta est hæc præfata donatio anno ab Incarnatione Domini nostri Jhesu Christi, DCCCCXLIX., Indictione VII.

Testes.

✝ Ego Eadredus, rex Anglorum, præfatam donationem sub sigillo sanctæ Crucis[11] indeclinabiliter consensi atque roboravi.

✝ Ego Eadgifu, ejusdem regis mater,[12] cum sigillo sanctæ Crucis[11] confirmavi.

✝ Ego Oda, Dorobornensis ecclesiæ archiepiscopus, ejusdem regis principatum et benivolentiam sub sigillo sanctæ Crucis[11] conclusi.

✝ Ego Uulfstanus, arcons[13] divinæ servitutis officio

---

[1] *thonne*] thonon to feordhlince. Aug.
[2] *of tham lince*] of tha hlince. Aug.
[3] *northewearde*] northweardre. Aug.
[4] *foth*] forth. Aug.
[5] *on*] of. C. ix.
[6] *thonne*] thonon. Aug.
[7] *thonne*] thonon. Aug.
[8] *pathes*] pathas. C. ix.
[9] *gemarum*] gemærum. Aug.
[10] *gemarum*] gemærum. Aug.
[11] *Crucis.*] Here in Aug. the sign of the cross is introduced.
[12] *mater.*] Added above the line in Aug.
[13] *arcons*] archons. Aug.

A.D. 949. mancipatus, Eboracæ civitatis archiepiscopus, sigillum sanctæ Crucis,[1] impressi.

✝ Ego Theodred, Lundoniensis ecclesiæ episcopus, corroboravi.

✝ Ego Ælfheah, Wintoniensis[2] ecclesiæ episcopus, testudinem Sanctæ Crucis[1] subscripsi et confirmavi.

✝ Ego Wulfsige, episcopus, consensum præbui figens Crucem.[1]

✝ Ego Ælfric, episcopus, donum regis confirmavi.

✝ Ego Æthelgar, episcopus, Crucis[1] vexillo corroboravi.

✝ Ego Ælfred, episcopus, Crucis[1] modum depinxi.

✝ Ego[3] Eadmund, dux.

✝ Ego Ealhhelm, dux.

✝ Ego Athelmund, dux.

✝ Ego Ælfgar, dux.

✝ Ego Wulfric, minister.

✝ Ego Ælfsige, minister.

✝ Ego Wulfric, minister.

✝ Ego Ælfric, minister.

✝ Ego Ælfsige,[4] minister.

✝ Ego Æthelgeard, minister.

✝ Ego Ælfheah, minister.

✝ Ego Ætheric, minister.

✝ Ego Ælfred, minister.

✝ Ego Osferth, minister.[5]

---

[1] *Crucis.*] *Crucem.*] Here in Aug. the sign of the cross is introduced.

[2] *Wintoniensis*] Wintaniensis. Aug.

[3] *Ego.*] In this and the following signatures the word "Ego" is omitted in Aug.

[4] *Ælfsige*] Æthelsige. Aug.

[5] *minister.*] The following endorsements occur in Aug.:—

(1) In a contemporary hand.

✝ "This is thara XVIII. hida boc æt Weligforda the Eadred cing gebocode Wulfrice his thegne on ece yrfe, with thæs landes gewrixle the on Wealum is æt Wendyrfig."

(2) In a hand of the thirteenth century, "Carta de Weliford."

(3) In a hand of the fourteenth century, "Iste rex concessit terram cuidam amico suo carissimo."

De Escesburh, quomodo Rex Edredus dedit.

A.D. 953. Similiter rex Edredus concessit Elfsio ministro suo et conjugi[1] suæ Eadgife, Escesburh, XXXIII. cassatorum; et ipse de consensu regis memoratam villam, eo tenore quo rex illi concesserat, Deo et Beatæ Mariæ et huic domui Abbendoniæ, et monachis ibidem Deo servientibus, in puram atque perpetuam contulit elemosinam. Carta regis hanc donationem confirmans hæc est.

Carta Regis Eadredi de Escesbeurh.

Gift of Escesburh. Anno ab Incarnatione Domini nostri Jhesu Christi DCCCCLIII. Ego Eadred, divina gratia favente, rex et primicerius totius Albionis, Ælfsige ministro meo et suæ conjugi Eadgife, ob ejus amabile et fidele obsequiolum, ruris particulam sub æstimatione XXXIII. cassatorum in loco qui dicitur Æscesburh, libenter admodum concessi; eo tenore hujus munificentiæ donum perstringens, ut post obitum suum in perpetuum jus cuicumque voluerit heredi derelinquat. Quod si quisque, (quod non optamus,) hujusce donationis cartulam infringere temptaverit, nisi prius in hoc seculo digne castigetur, in futuro perenni cruciatu prematur. Et his limitibus[2] hæc telluris particula circumgirari videtur.

Ærest in æt tham suth geate and æt than north geate on dudebeorh; and than on Eceles beorh; and

---

[1] *conjugi.*] The termination is doubtful.

[2] *limitibus*] limilitibus MS.

A.D. 953. thanne on hring pit; and than on tha andheafdu; and thanne on tha cealc seathas; and thanon on thone bradan mære; and thanon andlang dices on clænan mæde; and thanne on thone bradan weg on butan Mordune on thyreses lace; and thanon on læcesmere northewearde; and thanne andlang mores be than northstane; and thanne thwyres ofer thone mor on bulandic; and swa andlang dices to Æthelferthes mearce; on bulendices ende; on thone thorn styb; and thanne on Talle burnan; and thonon to thære halgan stowe; and swa up andlang broces to Æthelferdes mearce westewearde; and swa andlang mearce to hrennes byrig to than north geate; ut æt than suth geate on hodan hlæw; thonne on stan hlæwan; and thanne to tham redan hole; and thanne to tham dunnan hole; and swa be than hlide; and thanne on Domferthes hest on Tættaces stan; and thanne on hundes hlæw; and thanne on hafoces hlæw; and thanne on thone scortan dic; and thanne on tha langen dic to Æscesbyris; eft to than suthan geate.

Hujus doni constipulatorum nomina inferius notata videntur.

Testes.

✝ Ego Oda, archiepiscopus, consensi et subscripsi.
✝ Ego Ælfred, episcopus, consensi et subscripsi.
✝ Ego Wulfsige, episcopus, consensi et subscripsi.
✝ Ego Æthelgar, episcopus, consensi et subscripsi.
✝ Ego Osulf, episcopus, consensi et subscripsi.
✝ Ego Byrhtelm, episcopus, consensi et subcripsi.
✝ Ego Cynsige, episcopus, consensi et subscripsi.
✝ Ego Ceonwold, episcopus, consensi et subscripsi.
✝ Ego Leofwine, episcopus, consensi et subscripsi.
✝ Ego Æthelstan dux.

✝ Ego Eadmund, dux. A.D. 951.
✝ Ego Ælfsige, minister.
✝ Ego Osferth, minister.
✝ Ego Ælfnoth, minister.
✝ Ego Byrhferth, minister.
✝ Ego Ælfsige, minister.

De Chiuelea,[1] *quomodo data erat Wulfrico.*

Idem rex Edredus dedit Wulfrico ministro suo Ciueleam, XXV. mansarum; et ipse de consensu regis memoratam villam eo tenore quo rex illi concesserat Deo et Beatæ Mariæ et huic domui Abbendoniæ, et monachis ibidem Deo servientibus, in puram et perpetuam contulit elemosinam. Carta vero regis hanc donationem confirmans hæc est.

Carta[2] *Regis Edredi de Chiuelea.*

In nomine Domini nostri Jhesu Christi. Omnibus quibus Christianitatis censuram a Dei arcipotentis poli per suam largifluam misericordiam concessum, est quod hujus instantis labentisque vitæ prosperitas totis nisi- Gift of Chevelea.

[1] *De Chiuelea.*] The corresponding passage in the MS. Claud. C. ix., fol. 109, stands thus:—

"De Civelea.

"Idem rex concessit cuidam suorum ministro Wulfrico vocitato, XXV. mansas apud Civenlea, cum pascuis in quodam monte ibi, libere tenendas, et cuicunque vellet etiam libere donandas."

[2] *Carta.*] Collated with the duplicate copy in the Cotton MS. Claud. C. ix., fol. 109, and with the transcript in the MS. Corpus Christi Coll., Cambridge, CXI., p. 155, which is preceded by this title:—

"This is thara fif and twentiga hida boc æt Cifanlea the Eadred cing gebocode Wulfrice his thegne on ece yrfe."—"Carta de Civelea." It is stated at the end of the copy that it was made from a charter which was had "off Mr. Owen."

A.D. 955. bus restaurare perditos ac nefandos per illius auxilium possumus, ceu Psalmigraphus ita fando[1] dixit, "Initium sapientiæ timor Domini." [Ps. cxi. 10.]

Quamobrem ego Eadredus, divina indulgente clementia, rex Anglorum, cuidam meo fideli ministro, vocitato nomine Wulfrico, XXV. mansas cum pascua, quæ in quodam monte habetur, quem a me impetravit, æternaliter concedo, in illo loco ubi jamdudum ruricolæ illius terræ nomen indiderunt æt Cifanlea, quatenus habeat ac possideat quamdiu vitalis spiritus aluerit corpus; cum autem dissolutionis suæ dies advenerit, cuicumque voluerit heredi derelinquat, ceu supra diximus, in æternam hereditatem. Maneat igitur meum hoc immobile donum æterna libertate jocundum, cum omnibus quæ ad ipsum locum pertinere dinoscuntur, tam in magnis quam in modicis rebus, campis, pascuis, pratis, silvis, excepto communi labore, expeditione, pontis arcisve coædificatione. Si qui denique, mihi non optanti, hanc libertatis cartam livore depressi violare satagerint, agminibus tetræ caliginis lapsi vocem audiant examinationis die Arbitris sibi dicentis, "Discedite a me, maledicti, in ignem æternum;" [Matt. xxv. 41.]; ubi cum dæmonibus ferreis sartaginibus crudeli torqueantur in pœna, si non ante mortem digna hoc emendaverint pœnitentia.

Metæ de Chivaleia.

Istis terminis prædicta terra circumgirata esse videtur.

This sint tha landgemara to Cifanlea. Ærest[1] of

---

[1] *Psalmigraphus ita fando*] Psalmographus fando. C.C.C.

[2] *Ærest.*] Collated with the duplicate copy of the boundaries in MS. Cott. Claud. C. ix., fol. 196. "Metæ xxv. hidarum apud Civelea."

Catbeorge; andlang weges on Æthelunes thorn; A.D. 951.
thonne[1] andlang weges on Sealhangran eastewardne; thonon andlang weges on tha byrgelsas; thonne andlang byden hæma gemæres, on tha haran apoldre; thonne on Orhæma gemære; andlang thæs gemæres on Ciltewudes gemære to than stane; thonne west andlang weges to than hæcce; thonne andlang gemæres to than crundele; thonon andlang gemæres to than[2] othrum crundele; thonne to than wonstocce and thar to wuda; thonne on tha syrfan; thonne ofer hean hrycg; thonne on thæs cinges hagan; thonne thær west andlang hagan on hnæf leage suthewearde[3]; thonne andlang hagan to tham bæce; of than bæce thær north utan thone lyttan hæthfeld; thonne andlang weges be winter burninga gemære bewestan thære ealdan byrig on thone stanihtan weg; of than wege to than stan cystlun[4]; thonon on tha andheafda; thonne thær west on thæne[5] burnan butan VI. ærun[6]; thonne thær north an furlang; thonne thær west ofer tha twegen beorgas to than hearpathe[7] north; andlang herpathes[8] on bradanford; thæt west andlang burnstowe to Ibbanstane; thonne thær est andlang weges on standene; thonon west to than wurtwalan[9]; thonon north on sceaphammas; thonne on gerihta thær tunwegas ut scettath[10]; thonne on gerihta to thære haran apoldre; of thære haran apoldre thurh thone tun to than ruwan crundele;

---

[1] *thonne*] thonon. C.C.C. here and elsewhere throughout that transcript; thanon. C. ix.

[2] *than*] tham. C. ix.

[3] *suthewearde*] suthweardne. C. ix.

[4] *cystlun*] cystlum. C. ix. and C.C.C.

[5] *on thæne*] oth thone. C.C.C.; on thone. C. ix.

[6] *butan vi. ærun*] buton six æcerum. C. ix.

[7] *hearpathe*] harpothe. C. ix.

[8] *herpathes*] herpothes. C. ix. and C.C.C.

[9] *wurtwalan*] wyrtwalan. C. ix. and C.C.C.

[10] *scettath*] sceottath. C. ix.

A.D. 951. thonne andlang gemæres on thone lyttan beorh up on mulles dune[1]; of than beorge andlang gemæres on hrycg weg; andlang hrycg weges oth Catmeres gemære; thonne thær est andlang gemæres on Puttan pyt[2]; of than pytte andlang gemæres eft on Catbeorh.

Acta est hæc præfata donatio anno ab Incarnatione Domini nostri Jhesu Christi DCCCCLI., Indictione ix.[3]

Testes.

✝ Ego Eadredus, rex Anglorum, præfatam donationem sub sigillo sanctæ Crucis indeclinabiliter consensi atque roboravi.

✝ Ego Eadgifu,[4] ejusdem regis mater,[5] cum sigillo sanctæ Crucis confirmavi.

✝ Ego Oda,[6] Dorobornensis ecclesiæ archiepiscopus, ejusdem regis principatum et benevolentiam sub sigillo sanctæ Crucis conclusi.[7]

✝ Ego Theodred, Lundoniensis ecclesiæ episcopus, corroboravi.

✝ Ego Ælfheah, Wuintoniensis ecclesiæ episcopus, corroboravi.[8]

✝ Ego Ælfric, episcopus, consensum præbui fingens Crucem.

✝ Ego Wulfsige, episcopus, donum regis confirmavi.

---

[1] *mulles dune*] Mules dune C.C.C.

[2] *pyt*] weg. C. ix.

[3] *Indictione ix.*] The Indiction is not inserted in C. ix.

[4] *Eadgifu*] Eadgiva. C. ix.

[5] *ejusdem regis mater*] ejusdem mater. C.C.C.

[6] *Oda*] Odo. C. ix.

[7] *conclusi.*] C. ix. here introduces the words, "et multi alii consenserunt et subscripserunt."

[8] *Wuintoniensis . . . corroboravi*] Wintaniensis ecclesiæ episcopus, testudinem sanctæ Crucis subscripsi et confirmavi. C.C.C.

✝ Ego Æthelgar, episcopus, vexillo Crucis[1] corro- A.D. 951.
boravi.

✝ Ego Ælfred, episcopus, confirmavi vexillum Crucis.

✝ Ego Byrhtsige, episcopus, Crucis modum depinxi.

✝ Ego[2] Eadmund, dux.

✝ Ego Æthelstan, dux.

✝ Ego Ealhhem,[3] dux.

✝ Ego Æthelmund, dux.

✝ Ego Ælfgar,[4] dux.

✝ Ego Ælfsige, minister.

✝ Ego Wulfric, minister.

✝ Ego Æthelgeard, minister.

✝ Ego Ælfheh,[5] minister.

✝ Ego Wulfric,[6] minister.

✝ Ego Ælfnoth, minister.

✝ Ego Byrhtferth, minister.

✝ Ego Wulfstan, minister.

✝ Ego Byrhtsige, minister.

✝ Ego Ælfred, minister.

De Cusenricge, quomodo data erat Ministro Regis Eadredi.

Dedit etiam rex Eadredus Alfrico ministro suo Cusenricge v. cassatorum; et ipse de consensu regis memoratam villam eo tenore, quo rex illi concesserat, Deo et Beatæ Mariæ et huic domui Abbendoniæ, et

---

[1] *vexillo Crucis*] Crucis vexillo. C.C.C.

[2] *Ego.*] The word "Ego" is omitted here and in the following lines by C.C.C.

[3] *Ealhhem*] Ealhhelm. C.C.C.; altered by erasure in B. vi.

[4] *Ælfgar.*] Altered in B. vi. by erasure.

[5] *Ælfheh*] Ælfhea. C.C.C.

[6] *Wulfric.*] The second column of witnesses here begins in C.C.C.

A.D. 953. monachis ibidem Deo servientibus, in puram et perpetuam elemosinam contulit. Carta vero regis hanc donationem confirmans hæc est.

Carta Regis de Cusanricge.

Gift of Cusanricge. Anno ab Incarnatione Domini nostri Jhesu Christi DCCCCLIII. Ego Eadred, divina gratia favente, rex et primicerius totius Albionis, Alfrico ministro meo, mihi carnaliter adstricto, ob ejus amabile et fidele obsequiolum, ruris particulam sub æstimatione v. cassatorum, in loco qui dicitur Cusanricge, libenter admodum concessi; eo tenore hujus munificentiæ donum perstringens, ut post obitum suum in perpetuum jus cuicumque voluerit derelinquat heredi. Quod si quisque (quod non obtamus,) hujusce donationis cartulam infringere temptaverit, nis prius in hoc seculo digne castigetur, in futuro perenni cruciatu prematur. Et his limitibus hæc telluris particula circumgirari videtur.

Metæ.

This sind tha land gemaere æt Cusanhricge thara fif hida. Ærest on mærweg; onlang mærweges on tha heccan; andlang heccen on tha haran thyrnan; of thære thyrnan on Cyneeahes treow; thæt andlang heorpathes on Quenan denne; thonne andlang thæs ealdan weges on Linleahe; thæt ondlang heccan on tha crundol; thæt ofer thone hric eft on merweg. And on than gemanan lande gebyrath tharto fif and sixti æccera.

Hujus doni constipulatorum nomina inferius notata videntur.

Testes.

✝ Ego Oda, archiepiscopus, consensi et subscripsi. A.D. 953.
✝ Ego Wulfstan, archiepiscopus, consensi et subscripsi.
✝ Ego Ælfred, episcopus, consensi et subscripsi.
✝ Ego Ælfsige, episcopus, consensi et subscripsi.
✝ Ego Wulfsige, episcopus, consensi et subscripsi.
✝ Ego Alfwold, episcopus, consensi et subscripsi.
✝ Ego Osulf, episcopus, consensi et subscripsi.
✝ Ego Byrælm, episcopus, consensi et subscripsi.
✝ Ego Coenwold, episcopus, consensi et subscripsi.
✝ Ego Cynsige, episcopus, consensi et subscripsi.
✝ Ego Leofwine, episcopus, consensi et subscripsi.
✝ Ego Æthelstan, dux.
✝ Ego Eadmund, dux.
✝ Ego Ælfsige, minister.
✝ Ego Ælfnoth, minister.
✝ Ego Byrhferth, minister.
✝ Ego Æthelsige, minister.

Quomodo Rex Eadredus dedit Alfeo Ministro suo Cumtune.

Consimili modo concessit rex Eadredus Alfeo ministro suo Cumtune juxta Eccesdune, viii. cassatorum; et ipse de consensu regis memoratam villam, eo tenore quo rex illi concesserat, Deo et Beatæ Mariæ et huic domui Abbendoniæ, et monachis ibidem Deo servientibus, in puram et perpetuam contulit elemosinam. Carta vero regis hanc donationem confirmans hæc est.

Carta Regis Eadredi de Cumtune.

A.D. 955. Gift of Cumtune.

Anno ab Incarnatione Domini nostri Jhesu Christi DCCCCLV. Ego Eadred, divina gratia favente, rex et primicerius totius Albionis, aliquantulam ruris particulam Ælfheho ministro meo, mihi propinquitate conjuncto, sub æstimatione viii. cassatorum, in loco qui dicitur æt Cumtune, juxta montem qui vocatur Æscesdune, libenter admodum concessi; eo tenore hujus munificentiæ donum perstringens ut post obitum suum in perpetuum jus cuicumque voluerit heredi derelinquat. Quod si quisque, (quod non optamus,) hujusce donationis cartulam infringere temptaverit, nisi prius in hoc seculo digne castigetur, in futuro perenni cruciatu prematur. Et his limitibus hæc telluris particula circumgirari videtur.

Metæ.

This sint thæs landes gemære æt Cumtune. Ærest of hricgwege on thæt wide geat; of than widan geate on Æthelmes hinc; on forwerde dune of Æthelmes hlince on Icenhilde weg; of Icenhilde wege on bican dic; of bicandice inon swynbroc; of swynbroce on thone bradan thorn be westan mere; of than thorne on tha readan dic; andlang thære dic on hildes hlæw; of hildes hlæwe on blæc pytt; of blac pytte andlanges thære westran riscræwe innan synbroc; of swynbroce on read; of ræde on Hwitluces hlæwe on Icenhilde weg; of Icenhilde wege on mæres crundel; of mæres crundelle on dinra beorh; of dinra beorge on hricgweg; of hricgwege on fearnhylles slæd; of fearnhylles slade to hæsl hylle sutheweardre; of hæsl

hylle west on thone grenan weg; andlang weges to thære gedrifonan fyrh; andlang fyrh oth hit cymth on thæt wide geat be eastan Welandes smiththan. A.D. 955.

Hujus doni constipulatorum nomina inferius notata videntur.

Testes.

✝ Ego Oda, archiepiscopus, consensi.
✝ Ego Wulfstan, archiepiscopus, roboravi.
✝ Ego Ælfsige, episcopus, roboravi.
✝ Ego Alfwold, episcopus, corroboravi.
✝ Ego Wulfsige, episcopus, suppressi.
✝ Ego Osulf, episcopus, annui.
✝ Ego Byrhtelm, episcopus, constitui.
✝ Ego Cenwold, episcopus, conspexi.
✝ Ego Cynsige, episcopus, subscripsi.
✝ Ego Leofwine, episcopus, consensi.
✝ Ego Æthelstan, dux.
✝ Ego Eadmund, dux.
✝ Ego Ælfsige, minister.
✝ Ego Æthelsige, minister.
✝ Ego Ælfnoth, minister.
✝ Ego Ælfgar, minister.
✝ Ego Byrhferth, minister.

Quomodo Rex Edredus dedit Wulfrico Ministro suo Boxora.

Similiter rex Edredus dedit Wulfrico ministro suo Boxora x. mansarum; et ipse de consensu regis memoratam villam, eo tenore quo rex illi concesserat, Deo et Beatæ Mariæ et huic domui Abbendoniæ, et

A.D. 958. monachis ibidem Deo servientibus, in puram et perpetuam contulit elemosinam. Carta vero regis hanc donationem confirmans hæc est.

Carta Regis Eadri de Boxora.

Gift of Boxora.

Domino dominorum dominante in secula seculorum. Regna regnorum hujus præsentis seculi transeant sicut ignominica, et omnis gloria et locus hujus mundi peribit et non sunt æterna; sed superna æterna sunt.

Unde ego Eadred, rex Anglorum, gubernator et rector, cuidam meo fideli ministro, quem nonnulli vocitant noto vocamine Wulfric, pro ejus benevolo obsequio, aliquam portionem terræ perenniter, mente devota, concedo, id est decem mansas, illo in loco ubi Anglica appellatione dictur[1] est, æt Boxoran; ut habeat ac possideat quamdiu vivat; et post se cuicumque voluerit æternaliter derelinquat. Sit autem prædictum rus liberum ab omni mundiali obstaculo, cum omnibus ad se rite pertinentibus, campis, pascuis, pratis, silvis; excepto communi labore, expeditione, pontis, arcis constructione. Si quis autem infringere certaverit, (quod absit,) sciat se reum omni hora vitæ uæ et tenebrosum Tartarum non evadere.

Metæ.

Istis terminis hæc tellus ambita videtur.

This[2] sint tha land gemæra to Boxorran. Ærest æt Wines treowe; thæt andlang herpathes to dene pitte;

---

[1] *dictur.*] The termination is altered thus on an erasure.

[2] *This.*] Collated with the duplicate copy of the boundaries in Claud. C. ix., fol. 195 b., "Metæ x. Mansarum apud Boxora."

thonne[1] up on Æscmeres hammas suthewearde; of A.D. 958.
chan hammum andlang mærce ut on thone heath feld easte weardne; thæt ut on linden northwearde; thonne[2] andlang mearce on weocan thorne; of than thorne thæt andlang mearce on Lamburnan, on clatford; of clatforda on Meosbroces heafod; thæt thonne[3] to allan stapule; thonan[4] andlang herpathes ut on thone mersc tha be mersce to than[5] tune on tha hege ræwe; thæt on tha dic; andlang dic ut on thone[6] burnan; thonne[7] up on tha blacan græfan[8]; of thære graefan on rinda crundel; of than[9] crundle to thriin thornun; thæt andlang weges eft on Wines treow thær hit ær on fæng.

Hæc carta scripta est anno Dominicæ Incarnationis, DCCCCLVIII., Indictione i.

Testes.

✠ Ego Eadred, rex Anglorum, indeclinabiliter consensi.
✠ Ego Ælfsinus, præsul, sigillum agiæ Crucis impressi.
✠ Ego Byrhtelm, episcopus, consignavi,
✠ Ego Osulf, episcopus, confirmavi
✠ Ego Alfwold,[10] episcopus, acquievi.
✠ Ego Byrhtelm, episcopus, non renui.
✠ Ego Daniel, episcopus, subscripsi.
✠ Ego Eadmund, dux, consensi.
✠ Ego Æthelsige, dux.

---

[1] *thonne*] thanon.
[2] *thonne*] thanon.
[3] *thonne*] thanon.
[4] *thonan*] thanon.
[5] *than*] tham.
[6] *thone*] tha.
[7] *thonne*] thonan.
[8] *græfan*] grafan.
[9] *than*] tham.
[10] *Alfwold.*] Originally "Alfnod."

A.D. 952. ✠ Ego Ælfric, dux.
✠ Ego Ælfheah, minister.
✠ Ego Ælfgar, minister.
✠ Ego Ælfred, minister.
✠ Ego Ælfsige, minister.
✠ Ego Ælfwig, minister.
✠ Ego Ælfric, minister.
✠ Ego Ælfnoth, minister.
✠ Ego Ælfsige, minister.
✠ Ego Wulfgar, minister.
✠ Ego Alfwold, minister.
✠ Ego Eadric, minister.
✠ Ego Wulfgar Leofa, minister.
✠ Ego Wulfric, minister.
✠ Ego Cynric, minister.

Quomodo Rex Eadredus dedit Beorcham Ælfwino Ministro suo.

Idem rex Eadredus concessit Ælfwino ministro suo Beorcham trium cassatorum; et ipse de consensu regis memoratam villam, eo tenore quo rex illi concesserat, Deo et Beatæ Mariæ et huic domui Abbendoniæ, et monachis ibidem Deo servientibus, in puram et perpetuam contulit elemosinam. Carta vero regis hanc donationem confirmans hæc est.

Carta[1] *Regis Eadredi de Beorcham.*

Gift of Beorcham. Mundi hujus labentibus temporibus, regnaque functi cum regibus velocissimo transeuntibus cursu, licet

[1] *Carta.*] Collated with the transcript from the original in MS. C.C.C. Cant., No. CXI., p. 145, where this title is prefixed :—

stare firmiter a priori firmiter statu videatur cito labi nullo sapiente[1] ignotum est, et gaudia hic fallentes vitæ quatiuntur ac dissipantur. A.D. 952.

Quamobrem ego Eadred, rex Anglorum, quandam telluris particulam, trium videlicet cassatorum, illo in loco qui a ruriculis noto Beorcham appellatur vocabulo, cuidam vasallo qui a gnosticis Ælfwine nuncupatur vocabulo, ob fidele ejus obseqium perpetua largitus sum hereditate; ut ipse vita comite com[2] omnibus ad se rite pertinentibus hilaris possideat, et post vitæ suæ terminum quibuscumque voluerit heredibus inmunem derelinquit.[3] Sit autem prædicta tellus libera omni jugo servitutis, tribus exceptis, rata videlicet expeditione, pontis arcisve constructione. Si quis autem hanc nostram munificientiam in aliud quam constituimus transmutare voluerit, sit ipsæ[4] anathema, nisi prius hic ante obitum suum reus pœnituerit quod contra nostrum deliquit decretum.

His metis supradictum rus hunc[5] inde giratur.

Metœ.

This sind thara threora hida londgemæro to Beorcham. Ærest thæt[6] of Ceollan wylle andlang rithe to yge to thæs hagan ende; thonne andlang hagan to Cnotanga[7] hamme; thonne of Cuotanga[8] hamme forth be wyrt walan; andlang slades to hwitan stane;

"☩ This is thara threora hida landboc æt Beorchamme the Eadred cyning gebocode Ælfwine his thegne on ece yrfe." Appended is the note:—"Habui de Magistro Doctore Owen."

[1] *nullo sapiente.*] This is also the original reading in C.C.C., but it is corrected to "nulli sapienti."

[2] *com*] cum. C.C.C.

[3] *derelinquit*] derelinquat. C.C.C.

[4] *ipsœ*] ipse. C.C.C.

[5] *hunc*] hinc. C.C.C.

[6] *thæt*] om. C.C.C.

[7] *Cnotanga*] Cnottinga. C.C.C.

[8] *Cnotanga*] Cnottinga. C.C.C.

A.D. 952. thonne forn[1] hwitan stane andlang stræt to Loddera stræte; thonne of Loddare stræte eft to ceollan wylle.

Anno Dominicæ Incarnationis DCCCCLII. scripta est hæc carta. His testibus consentientibus quorum inferius nomina scripta videntur.

Testes.

✠ Ego Eadred, rex, hoc regale eulogium triumphali vexillo stabilivi.
✠ Ego Oda, metropolitanus, consignavi.
✠ Ego Eadgifu, ejusdem regis mater, confirmavi.
✠ Ego Ælfsige, episcopus, consensi.
✠ Ego Osulf, episcopus, subscripsi.
✠ Ego Oscytel, episcopus, consensi.[2]
✠ Ego Ælfwold, episcopus, consensi.[2]
✠ Ego Wulfsige, consensi.[2]
✠ Ego Dunstan, abbas.
✠ Ego Æthelsta,[3] dux.
✠ Ego Æthelmund, dux.
✠ Ego Eadmund, dux.
✠ Ego Ælfnoth, minister, consensi.[2]
✠ Ego Wulfric, minister.
✠ Ego Ælfsige, minister.
✠ Ega Wulfgar, minister.
✠ Ego Æthelgeard, minister.
✠ Ego Ælfgar, minister.
✠ Ego Byrhtferth, minister.[4]
✠ Ego Osulf, minister.

---

[1] *forn*] from. C.C.C.
[2] *consensi.*] The word 'consensi' is omitted in C.C.C.
[3] *Æthelsta*] Æthelstan. C.C.C.
[4] *minister*] minister *om.* C.C.C.

✝ Ego Ealdred, minister. A.D. 952.
✝ Ego Oswig, minister.
✝ Ego Oswerd, minister.
✝ Ego Lyuingc, minister.

Quomodo Rex Edredus dedit Alfgaro, Ministro suo, Weonfeld.

Idem rex Edredus dedit Alfgaro, ministro suo ac militi, Weonfelde, trium mansarum; et ipse de consensu regis memoratam villam, eo tenore quo rex illi concesserat, Deo et Beatæ Mariæ et huic domui Abbendoniæ, et monachis ibidem Deo servientibus, in puram et perpetuam contulit elemosinam. Carta vero regis hanc donationem confirmans hæc est.

Carta Regis Edredi de Weonfelde.

In nomine Domini nostri Jhesu Christi Salvatoris. Gift of Weonfelde.
Omnia visibilia hujus præsentis seculi scimus certissime et sine ambiguitate cotidie manifesta in diversis rebus declarata sunt, quod transitoria ac temporalia supernus Rector omnia creaverat, nisi tantum victum hominibus cotidie per suam largifluam misericordiam distribuit.

Quapropter ego Eadredus, divina indulgente clementia, rex Anglorum, dedi cuidam meo fideli ministro ac militi, qui ab incunabulis suæ infantilitatis, non fortuitu sed voluntate parentum, nomen accepit Ælfgar, tres mansas agelluli in illo loco ubi jamdudum solicolæ illius regionis nomen imposuerunt æt Weonfelda, quatenus habeat ac possideat, vita comite, hoc est quamdiu vitalis spiritus in hac ærumnosa vita fragile corpus aluerit; postquam vero separatio animæ a corpore fuerit, quod cunctis mortalibus commune indeclinabiliter cognoscitur, cuicumque voluerit heredi derelinquat

A.D. 952. in perhennem hereditatem. Sit autem prædictum rus liberum ab omni mundiali obstaculo, cum omnibus ad se rite pertinentibus, campis, pascuis, pratis, silvis; excepto communi labore, expeditione pontis arcisve coædificatione. Hoc autem fructuorum eulogiæ munusculum in sempiterno graphio cum singnaculo sanctæ Crucis maneat, quamdiu petra volens in terram humanis oculis aspicitur, et aqua fluctivagis undis Creatori omnium creaturarum deserviens. Si quis vero hominum hanc meam donationem cum stultitiæ temeritate lactitando infringere certaverit, sit ipse gravibus per colla depressus catenis inter flammivomas tetrorum dæmonum catervas, nisi prius hic ad satisfactionem venire maluerit.

Metæ de Weonfeld.

Istis terminis prædicta terra circumgirata esse videtur.

This sindon tha land gemæro. Ærest on hunda leage on gragsole burnan; andlang burnan on grægsole hagan; andlang hagan to hagena gemythum; of then gemythun on Tichanstedes hagan; andlang hagan ut to felda; thæt a be wyrtwalan oth hit cymth ut on fulan rithe; andlang rithe ut on doccena ford; of than forda west be more oth hit cymth on thone licgendan stoc; of than stocce andlang hagan ut to heath felda; to beorhfeldinga gemære; to then hagan; andlang hagan bur.

Testes.

✠ Ego Eadredus, rex Anglorum, præfatam donationem sub sigillo sanctæ Crucis indeclinabiliter consensi atque.

✠ Ego Eadgifu, ejusdem regis mater, cum sigillo Sanctæ Crucis confirmavi. A.D. 955.

✠ Ego Oda, Dorobornensis ecclesiæ archiepiscopus, ejusdem regis principatum et benevolentiam sub sigillo sanctæ Crucis conclusi.

✠ Ego Wulfsanus archons, servitutis officio mancipatus Eboraræ civitatis archiepiscopus, sigillum sanctæ Crucis impressi.

✠ Ego Theodred, Lundoniensis ecclesiæ episcopus, corroboravi.

✠ Ego Ælfheah, Wintoniensis ecclesiæ episcopus, testudinem sanctæ Crucis subscripsi, et confirmavi.

✠ Ego Wulfsige, episcopus, consensum præbui fingens Crucem.

✠ Ego Ælfric, episcopus, donum regis confirmavi.

✠ Ego Æthelgar, episcopus, Crucis modum depixi.

✠ Ego Cenwald, episcopus, prædictum donum consensi.

✠ Ego Ealhhelm, dux.

✠ Ego Eadmund, dux.

✠ Ego Æthelmund, dux.

✠ Ego Ælfgar, dux.

✠ Ego Wulfric, minister.

✠ Ego Ælfsige, minister.

✠ Ego Wulfric, minister.

✠ Ego Ælfric, minister.

✠ Ego Thelsige, minister.

✠ Ego Æthelgrth, minister.

✠ Ego Ælfheah, minister.

✠ Ego Ælfred, minister.

De Morte Edredi Regis.

Iste vero rex Eadredus lætali morto correptus decidit in lectum ægritudinis, a quo non antea discessit, donec, disponente justo mundi Judice, spiritum ex- Death of Eadred. A.D. 955.

A.D. 955. halaret novissimum. Cujus vero finis beatitudinem vox cœlitus elapsa beato Dunstano abbati, Glastoniæ itineranti, ac quamtocius properanti, ut ipsum gregem maturius inviseret, quam humanitus de eo contigisset innotuit, dicens, "Rex Edredus obdormivit in Domino." O quam felix vita regis quæ tam felici commendatur attestatione!

De Eduuio Rege.[1]

Succession of Eadwig. A.D. 955. Successit Edredo regi in imperium Edwius, filius Edmundi regis fratris sui, in cujus conspectu vir venerabilis Adthelwoldus abbas Abbendoniæ, de quo in anteis prælibavimus, tantam invenit gratiam ut omni suæ petitioni memoratus rex, quantum ad promotionem domus Abbendoniæ, tam effectivum quam affectivum præberet assensum. Cujus gratiæ vir venerabilis Æthelwoldus non factus immemor, mox in ipso primordio ejus imperii de libertate monasterii Abbendonensis, insuper et possessionum ad idem monasterium pertinentium, privilegium ab eodem rege universisque Angliæ archiepiscopis et episcopis constabilitum et confirmatum impetravit; archiepiscopis et episcopis, necnon et abbatibus, sub anathematis interminatione, firmiter inhibentibus, ne quis mortalium aut quicquam libertati privilegii contrarium impetrare, aut etiam aliquo alio modo malitiose contra ipsum agere, in posterum præsumeret. Tenor vero privilegii hic est.[2]

---

[1] *De Eduuio Rege.*] Here in the upper margin of B. vi. occur the words, "Nota de privilegiis tempore Adelwoldi."

[2] *hic est.*] Claud. C. ix., fol. 109 b, thus introduces this charter :—

"De Eadwio Rege.

"Eadredus igitur rex ad vitæ terminum veniens filio fratris sui Eadmundi, qui appellabatur Eadwi, imperium dereliquit. Sanctus igitur pater Æthelwoldus in ipso mox

Privilegium Edwii Regis de Villa Abbendoniæ, et de Abbate eligendo de propria Congregatione.[1]

Ortodoxorum vigoris ecclesiastici monitu creberrime A.D. 959.
instruimur ut illi oppido subjecti suppeditantes famulemur qui totius mundi fabricam miro ineffabilique serie disponens microcrosmum, Adam videlicet, tandem quadriformi plasmatum materia, almo ad sui similitudinem instinctum spiramine, universis quæ in infimis formaverat, uno probandi causa excepto vetitoque, præficiens paradisiacæ amænitatis jocunditate, conlaterana Eva, scilicet, comite, decentissime collocavit. Larvarica, pro dolor! seductus cavillatione, versipellis suasibilisque tergiversatione viraginis pellectus anathematis alogia[2] ambro pomum momordit vetitum, et sibi ac posteris in hoc ærumnoso dejectus seculo letum promeruit perpetuum. Vaticinantibus siquidem prophetis, et cœlitus superni Regis diuturna clandestino præsagia dogmate promentibus nitide ortodoxis,[3] eulogium ex supernis deferens, non ut Judeorum seditiosa elingue fatetur loquacitas, sed priscorum atque modernorum lepidissimam ambiens facundiam, Arrianas Scabellianasque[4] proterendo nænias anagogico infrustrans famine, nosque ab obtunsi cæcitate umbraminis ad supernorum alacrimoniam patrimoniorum[5] advocans, angelus supernis elapsus liminibus in aurem intemeratæ virginis, ut evangelica promulgant famina, stupenda cecinisse vide-

---

primordio ejus imperii de libertate monasterii Abbendonensi et rerum sibi pertinentium privilegium ab eodem rege universisque Angliæ episcopis constabilitum et confirmatum adquisivit." "Ortodoxorum," (&c. as in the text.)

[1] *Congregatione.*] Here in B. vi. occurs an illumination representing the king.

[2] *alogia.*] alogio.

[3] *ortodoxis*] orthodoxis.

[4] *Scabellianasque*] Sabellianasque.

[5] *patrimoniorum*] patrimoniarum.

A.D. 959. tur carmina. Cui ecclesia tota, videlicet catholica, consona voce altibohando[1] proclamat, "Beata es virgo Maria quæ credidisti; perficientur in te quæ dicta sunt tibi a Domino." Mirum dictu! incarnatur Verbum et incorporatur, scilicet, Illud, de quo Evangelista supereminens universorum altitudine sensuum inquit, "In principio erat Verbum, et Verbum erat apud Deum, et Deus erat Verbum;" [Joh. i. i.] et reliqua. Qua videlicet sumpta de virgine incarnatione antiquæ virginis facinus demitur, et cunctis mulieribus nitidis præcluens taumatibus decus irrogatur. Intacta igitur redolente Christi divinitate, passaque Ipsius humanitate, libertas addictis clementer contigit servulis.

Hinc ego Edwig,[2] Altitrono amminiculante, Anglorum cæterarumque gentium in circuitu triviatim persistentium basileus, ut hujus libertatis altitroni[3] Moderatoris clementia merear optinere consortium, cœnobio loco celebri, qui ab hujus prosapiæ solicolis Æbbændun nobili nuncupatur vocabulo situm, Genetricique Domini nostri semper Virgini Mariæ, necnon Beato Petro apostolorum principi ejusque coapostolo Paulo dedicatum habetur, monachis regulariter degentibus monastici æternam privilegii concedo libertatem, quatenus post decessum Ætheluuoldi abbatis egregii, cujus temporibus hæc libertatis restauratio, Christo suffragante, concessa est, quem sibi universa præfati cœnobii congregatio apto elegerit consilio, secundum regularia Beati Benedicti instituta, abbatem, juste ex eodem fratrum cuneo eligens constituat. Hujus privilegiis[4] libertas deinceps usu perpetuo a cunctis teneatur catholicis, nec extraneorum quispiam tyrannica fretus contumacia in prædicto monasterio jus arripiens exerceat potestatis, sed ejusdem cœnobii collegium perpetuæ, ut prædixi, liber-

---

[1] *altibohando*] altiboando.
[2] *Edwig*] Eadwi.
[3] *altitroni*] alti throni.
[4] *privilegiis*] privilegii.

tatis glorietur privilegio. Sit autem præfatum monas- A.D. 959.
terium omni terrenæ servitutis eodem tenore liberum, quo a prædecessoribus nostris catholicis, a sancto Leone videlicet papa et Coenulfo rege catholico, vetusto continetur privilegio, Rethuno abbate optinente, solutum. Agri equidem ad usus monachorum Domino nostro Jhesu Christo ejusque Genetrici Mariæ priscis modernisque temporibus a regibus et religiosis utriusque sexus hominibus, et a me ipso meoque patruo Eadredo rege fidelissimo restituendo jure concessi sunt, ejusdem perpetualiter sint libertatis. Nam rex præfatus, rus quod Abbendun nuncupatur, quod rex Ceadwala Domino nostro Ejusque Genetrici Mariæ priscis temporibus devoto concesserat animo, in quo prædecessores nostri, diabolica decepti avaritia, ædificium regale sibi injuste construxerant, ecclesiæ Dei restituens interdixit ut regum nemo inibi pastum requireret, nec ædificium in sempiternum construeret. Quod ego Eadwig Anglorum basileus, optimatum meorum usus consilio, tam meis quam meorum successorum temporibus fixum, in nomine Patris et Filii et Spiritu[1] Sancti fieri in æternum præcipio. Si quis vero tam epitempticus, philargiriæ seductus amentia, (quod non optamus,) hanc nostræ munificentiæ dapsilitatem ausu temerario infringere temptaverit, sit ipse alienatus a consortio sanctæ Dei ecclesiæ, necnon et a participatione sacrosancti Corporis et Sanguinis Jhesu Christi Filii Dei, per quem totus terrarum orbis ab antico humani generis inimico liberatus est; et cum Juda Christi proditore sinistra in parte deputatus, nisi prius hic digna satisfactione humilis pœnituerit quod contra sanctam Dei ecclesiam rebellis agere præsumpsit, nec in vita hac practica veniam, nec in theorica requiem apostata obtineat ullam, sed æternis baratri

[1] *Spiritu*] Spiritus.

A.D. 959. incendiis trusus cum Anania et Saphira jugteir miserrimus crucietur.

Anno Dominicæ Incarnationis, DCCCCLIX., Indictione II., regni autem mei IIII., XVI. Kalendas Junii [17 Mai], scripta est hujus munificentiæ singrafa; his testibus consentientibus, quorum inferius nomina secundum uniuscujusque dignitatem caraxantur.

✣ Ego Eadwig,[1] Britanniæ Anglorum monarchus, præformatas propinquorum sed et regum donationes hoc taumate agiæ Crucis roboravi.

✣ Ego Odo,[2] Dorobornensis ecclesiæ archiepiscopus, ejusdem benevolentiam subscripsi.

✣ Ego Eadgiuu,[3] ejusdem regis ava, hanc donationem cum sigillo sanctæ Crucis confirmavi.

✣ Ego Osulf, plebi Dei famulus canonica subscriptione manu propria firmavi.[4]

✣ Ego Brihtelm, episcopus, jubente rege, signum sanctæ Crucis impressi.

✣ Ego Alfwold, præsul, trophæum agiæ Crucis imposui.

✣ Ego Brihtelm, antistes, testudinem sanctæ Crucis subscripsi et confirmavi.

✣ Ego Daniel, pontifex, consensum præbui figens Crucem.

✣ Ego Ælfheah, dux, donum ejusdem regis confirmavi.

✣ Ego Æthelwol,[5] abbas, hoc eulogium manu propria apicibus depinxi.[6]

---

[1] *Eadwig*] Eadwi.

[2] *Ego Odo.*] This attestation is omitted in C. ix.

[3] *Eadgiuu*] Eadgiva.

[4] *famulus.....firmavi*] famulus firmavi.

[5] *Æthelwol.*] "Æthelwold" is written in C. ix. in rubricated capitals.

[6] *depinxi.*] "et multi alii consenserunt et confirmaverunt." The MS. Claud. C. ix., fol. 110 b., then passes on to Eadwi's next charter, introducing it with these words :— "Locus ubi monasterium situm est, Abbendonia dictus est; de quo istius regis edictum repperimus ita litteris commendatum."

✠ Ego Ælfric, abbas, Crucis vexillo corroboravi. A.D. 959.
✠ Ego Alfwold, abbas, Crucis modum manu propria infixi.
✠ Ego Eadmund, dux, consensi et subscripsi.
✠ Ego Wulfgar, custos.
✠ Ego Æscuig, custos.
✠ Ego Ælfnoth, custos.
✠ Ego Ælfgar, minister.
✠ Ego Brihtferth, minister.
✠ Ego Eadric, minister.
✠ Ego Wulfgar, discifer.
✠ Ego Æthelsige, pincerna.
✠ Ego Ælfsige, minister.
✠ Ego Ælfred, minister.
✠ Ego Ealdred, minister.
✠ Ego Lefincg, minister.
✠ Ego Ælfsige, minister.
✠ Ego Ælfwig, minister.
✠ Ego Ælfwine, minister.
✠ Ego Æthelweard, minister.
✠ Ego Wulfric, minister.
✠ Ego Cyneric, minister.
✠ Ego Wihtsige, minister.
✠ Ego Leofa, minister.
✠ Ego Ælfric, minister.
✠ Ego Leofstan, minister.
✠ Ego Wulfric, minister.
✠ Ego Eadric, minister.
✠ Ego Æthelstan, minister.
✠ Ego Alfwold, minister.
✠ Ego Æthelweard, minister.
✠ Ego Ælfric, minister.
✠ Ego Æthelferth, minister.
✠ Ego Osweard, minister.
✠ Ego Osulf, minister.
✠ Ego Osuuig, minister.
✠ Ego Ordgar, minister.

A.D. 959. ✠ Ego Brihtric minister.
✠ Ego Æthelferth, minister.
✠ Ego Ælfsige, minister.
✠ Ego Æthelsige, minister.
✠ Ego Wulfhere, minister.
✠ Ego Leofric, minister.
✠ Ego Alfwold, minister.
✠ Ego Ælfmar, minister.
✠ Ego Ordwold, minister.
✠ Ego Ordnoth, minister.
✠ Ego Ælfheah, minister.
✠ Ego Eadred, minister.
✠ Ego Cyneric, minister.
✠ Ego Alfwold, minister.
✠ Ego Ealdred, minister.
✠ Ego Eanulf, minister.
✠ Ego Ælfnoth, minister
✠ Ego Ælfric, minister.
✠ Ego Wulfric, minister.
✠ Ego Wulfgar, minister.
✠ Ego Ceoleah, minister.
✠ Ego Brihtric, minister.
✠ Ego Athelwold, minister.
✠ Ego Leofincg, minister.
✠ Ego Ælfsige, minister.
✠ Ego Ætheric, minister.
✠ Ego Brihtelm, minister
✠ Ego Ælfweard, minister.
✠ Ego Eadric, minister.
✠ Ego Brihtwald, minister.
✠ Ego Æthelferth, minister.
✠ Ego Ælfric, minister.
✠ Ego Ælfmer, minister.
✠ Ego Eadulf, minister.
✠ Ego Sigelm, minister.
✠ Ego Eadric, minister.
✠ Ego Æthelm, minister.

Carta[1] *Regis Edwi de Abbendune.*

Anno Dominicæ Incarnationis DCCCCLV.[2] Indictione XIIII. ego Eaduuig,[3] divina allubescente gratia, rex et primicerius[4] Albionis, mox ut me Dominus cœlestis in regimen subtronizavit terrestræ, ruris quandam particulam,[5] vicenis ab accolis mansiunculis æstimatam, Domino nostro[6] Jhesu Christo Ejusque Genetrici beatæ Mariæ semper-Virgini, simulque beato Benedicto præclarissimo monachorum patrono, ejusque servulo abbati Ætheluuoldo,[7] ad monasterium quod est in Abbendune, prona admodum devotione concedo; præcipens in nomine Domini nostri Jhesu Christi, ut nostrorum nemo successorum, quamdiu Christianitas vigeat, hoc nostrum decretum violare audeat. Quod si quisque, (quod non optamus,) cupidinis livore perculsus, hujusce privilegium[8] donationis infringere temptaverit, se inperpetuo sacrilegii reum noscat, nisi[9] prius in hoc seculo hoc enorme scelus digna pœnitudine deterserit. Et his limitis[10] hæc telluris particula circumgirari videtur. A.D. 955.

---

[1] *Carta.*] Collated with the duplicate copy in Claud. C. ix., fol. 110 b., and with the transcript from the original in MS. C.C.C., Camb., No. CXI., p. 147, prefixed to which is this title:—

"This is thæra xx. hyda bóc æt Abbandune the Eadwig cyning gebette on ece yrfe into Sca. Marian cyricean."

[2] DCCCCLV.] DCCCC.LVI. C.C.C.

[3] *Eaduuig*] Eaduui. Claud. C. ix.

[4] *primicerius*] primicherius. C.C.C.

[5] *quandam particulam*] particulam quandam. C.C.C.

[6] *nostro*] nostro *om.* C.C.C.

[7] *Ætheluuoldo*] Ætheluualdo. C.C.C.

[8] *privilegium*] privileium. C.C.C.

[9] *nisi*] ni. C.C.C.

[10] *limitis*] limitibus. C.C.C

A.D. 952. Ærest[1] on Temese be suthanford; there[2] thær up on tha dic; on Eccenes[3] gærstun suthewearde[4]; thonne onlang dic to Eoccen; ondlang[5] Eoccenes to abbodes dic; ondlang[6] dic to cealdan wulle[7]; of cealdan wylle on thæt riscslæd middewearde oth Torhtwoldes mor; thæt thær on tha dic; onlang dic to mearcforda; thonne op[8] onlang broces oth hyt cymth toemnes tham ealdan læg hricge; thonne on geryhte betweoh Potteles[9] trew; on thone ellen styb; thæt thær on wudu ford; on sunninga wyllas[10] broc; onlang broces to Dunnan forda; thæt thær on thæt withig bed; thonne on thonne[11] healfan aecer northewearde[12]; thonne andlang fyrh to thon[13] heafdon; thæt thær suth ofer thone healfan æcer; thæt thær east on tha furh; thæt to tham scortan lande; thær on thone hæthenan byrgels; thonne thær on tha seofom[14] æceras westewearde; thæt thær north to Lippan dic; andlang dic thurh sucgan graf; thæt on thone ellen styb; thonne on thæ[15] brembel thyrnan; on tha dic ondlang[16] dic to horopytte; thonne thurh Madoces leah on thæ ealdan dic; thonne on tha æcer dic; thonne on hæsel dic; of hæsel dic on thonne gemære weg; on bægan wyrthe on lang weges to higwege; onlang hig weges[17] to Ecgunes wyrthe; thonne on bacgan leah; thæt a be wyrtwalan; thæt on bacgan broc; of

---

[1] *Ærest.*] Collated with the duplicate copy of the boundaries which is entered in Claud. C. ix., fol. 196 b., "Hii sunt limites terminorum xx. hidarum Abbendoniæ secundæ cartæ Eadwi regis."

[2] *there*] were thæs. C. ix.

[3] *Eccenes*] Occenes. C. ix.; Eoccenes. C.C.C.

[4] *suthewearde*] suthweardne. C. ix.

[5] *ondlang*] andlang. C. ix.

[6] *ondlang*] andlang. C. ix.

[7] *wulle*] wille. C.C.C.

[8] *op*] up. C. ix.

[9] *Potteles*] Porteles. C. ix.

[10] *wyllas*] wylles. C.C.C.

[11] *thonne*] thone. C. ix.

[12] *northewearde*] northweardne. C. ix.

[13] *thon*] tham. C. ix.

[14] *seofom*] seofan. C.C.C.

[15] *thæ*] tha. C.C.C.

[16] *ondlang*] andlang. C. ix.

[17] *hig weges*] hiweges. C.C.C.

bacgan broce on hafoces oran; ondlang thæs gemaer hagan; thæt ut on rige wyrthe westeweardne; on thæ[1] ealdan dic; thonne ondlang[2] dic to perhangran; thonne on Wulfrices broc; thonne on gerihte ofer hyrdyige to than greatan welige; thæt thær ut on Temese; thonne onlang Temese; thæt eft on Occenes gærstun dic sutheweardne. A.D. 952.

Metæ.[3]

This sindon thæs londes gemæro to Abbandune the Eadwig cyning syleth Gode to lofe inte tham mynster ond him sylfum to eccere are.

Hujus[4] doni testes extiterunt quorum inferius nomina adnotata videntur.

✝ Ego Eadwig,[5] totius Albionis rex et primicerius,[6] hoc donum Agiæ Crucis taumate tripudians corroboravi.

✝ Ego Eadgar[7] clito, ejusdem regis adelphus, devotus assensi.

✝ Ego Oda,[8] archiepiscopus, hoc donum signaculo sanctæ Crucis perstrinxi.

✝ Ego Wulfstan, archiepiscopus, hoc idem signaculo Crucis confirmavi.

✝ Ego Ælfsige,[9] Uuintoniensis ecclesiæ præsul, cum[10] cæteris episcopis,[11] hoc donum sanctæ Crucis signaculo pari voto unanimes constrinximus.

---

[1] *thæ*] tha. C.C.C.
[2] *ondlang*] andlang. C.C.C.
[3] *Metæ.*] Omitted in C. xi.
[4] *Hujus.*] Collated with MS. Claud. C. ix., fol. 110 b.
[5] *Eadwig*] Eadwii rex. C. ix.
[6] *primicerius*] primicherius. C.C.C
[7] *Eadgar*] Ego Eadgar frater ejusdem regis. C. ix.
[8] *Oda*] Odo. C. ix.
[9] *Ælfsige*] Lfsius.
[10] *cum.*] To the end of the clause is omitted in C. ix.
[11] *episcopis*] escpiscopis. C.C.C.

A.D. 952. ✝ Ego Alfwold, episcopus, subscripsi.
✝ Ego[1] Byrhtelm, episcopus, corroboravi.
✝ Ego Osulf, episcopus, signaculum Crucis impressi.
✝ Ego[2] Wulfsie, episcopus,[3] impressi.
✝ Ego Cynsige, præsul, hoc privilegium Crucis indiculo roboravi.
✝ Ego Coenuuold, antistes, conscripsi.
✝ Ego Athulf, episcopus, confirmavi.
✝ Ego Oscutel, præsul, consignavi.
✝ Ego Dunstan, abbas, apicibus firmavi.
✝ Ego Æthelstan, dux, cum cæteris suffraganeis hoc donum inviolabiliter corroboravi.
✝ Ego Æthelsige, dux.
✝ Ego Ælfere, dux.
✝ Ego, Eadmund, dux.
✝ Ego Æthelstan, comes.
✝ Ego Ælfgar, minister.
✝ Ego Byrhferth, minister.
✝ Ego Æthelgeard, minister.
✝ Ego Wulfric, minister.
✝ Ego Ælfsige, minister.

Ait[4] autem prædictum rus, quod ego cum consensu optimatum eorum[5] sanctæ ecclesiæ æternaliter restitui, olim ab ea injuste abstractum, ab omni terrenæ servitutis jugo liberum, excepta omnibus indicta necessitate, rata videlicet expeditione, pontis arcisve restauratione.

---

[1] *Ego.*] Omitted in C. ix.
[2] *Ego.*] C. ix. omits this and the remainder of the attestations, with the exception of that of Dunstan.
[3] *episcopus.*] Omitted in C.C.C.
[4] *Ait*] Sit. C.C.C.; C. ix.
[5] *eorum*] meorum. C.C.C.; C. ix.

Quomodo Rex ecclesiam dedit de Hengestes ige.

Item[1] eodem anno dedit rex Eduuius Deo et Beatæ Mariæ et huic domui Abbendoniæ, et monachis ibidem Deo inperpetuum servientibus, Hènges ige, Seofecanwyrthe, Wihtham, et carta sua confirmavit. Cujus cartæ tenor hic est. A.D. 952. Gift of Hengestes ige.

Carta[2] *Regis Edwi de Hengstessie.*

Regnante inperpetuum Domino nostro Jhesu Christo. Cunctis sophiæ studium pæne meditantibus notum est quod instantis vitæ periculis imminentibus et cujus[3] evanescentium rerum crebrescentibus, humana cognitio quasi ros elabitur et oblivioni traditur, nisi aliqua certa ratione prænotetur; "quia[4] non sunt æterna quæ hic conspiciuntur sed terrena," ut imbutus sermone Tonantis apostolus inquit.

"Nunc velut umbra cito sic corporeæ fugiunt res,
Sed decus æternum hoc visu stat certius omni."

Ideo ego Eaduuig, Anglorum ac totius Brittannicæ telluris gubernator et rector, uni meo abbati, cui vocabulum certa astipulatione profertur Ætheluuoldus, necnon et humili cohorti quæ sub ejus regimine commo-

---

[1] *Item.*] See Claud. C. ix., fol. 110 b.

"De Hengestisige.

"Item xx. cassatorum tribus in locis, id est in Hengestisige, et Seovecanwrthe et Withham, prædicto abbati et monachis sub eo degentibus Abbendoniæ idem rex testamentum condidit."

[2] *Carta.*] Collated with the duplicate copy in Claud. C. ix., fol. 110 b.

[3] *cujus*] curis.

[4] *quia.*] See 2 Cor. iv. 18.

A.D. 952. ratur, aliquem[1] terræ portionem, id est secundum æstimationem xx. cassatorum, concedo liberaliter in æternam possessionem tamen tribus in locis illic ubi vulgariter prolatum est æt Hengestes ige, and æt Seofecanwyrthe, and æt Wihtham, ut illud prædictum territorium ad illud monasterium quod situm est in villa quæ dicitur Abbandun æternaliter pertineat, cum his rebus quæ ad eandem terram pertinere dinoscuntur tam in magnis quam in minimis, campis, pascuis, pratis, silvis. Præfatum rus omni servitio careat, præter expeditionem, pontis et arcis munimen. Si quis vero hominum hanc meam donationem cum stultitiæ temeritate jactitando infringere certaverit,[2] sit ipse gravibus præ[3] colla depressus catenis inter flammivomas tetrorum dæmonum catervas, nisi prius irriguis pœnitentiæ gemitibus et pura emendatione emendaverit.

Istis terminis circumgirata asseritur ante, scilicet supradicta terra.

Metœ de Hengestes ige.

This sindon tha land gemæro thæsse burlandes to Abbendune, thæt is gadertang on threo genamod, thæt is Hengestes ige, and Seofocanwyrth, and Wihtham.

Ærest[1] on meagthe ford; thæt mid streame on stanford; forth mid streame withutan cytan igge on tha landlace; of thære lace on scæcyling æcer; thæt on hiwege to yfemestan leage; thæt on preosta leagh; thæt to cat leage; thæt to cybban stane; of thæm stane on tha thrio gemæru; thæt innan ruwan leage to brogan gete; thæt to sundran edisce on thone

[1] *aliquem*] aliquam.
[2] *certaverit*] temptaverit.
[3] *præ*] per.
[4] *Ærest.*] Collated with the duplicate copy of the boundaries in Claud. C. ix., fol. 196 b.

greatan thorn; of than thorne on cotan healas; thæt A.D. 952.
on tiddan cumb; of thæn cumbe on Tetan hylle; of Tytan hylle to thaen heafodwege; ondlong[1] cumbes to tham hecce[2] of tham[3] hæcce to pathe stocce; thæt to plum leagh; thæt on frithela byrg; thæt to ydyr leage; of ydyr leage to tham stane thæt on Temese æt Eanflæde gelade thæ amid streame thæt hit cimeth[4] eft on mægtha ford.

His[5] autem vocabulis divulgari videntur termini agrorum, videlicet prædictorum.

✝ Ego[6] Eadwig, rex Anglorum, indeclinabiliter consensi.

✝ Ego Eadgar, ejusdem regis frater, consensi.

✝ Ego Oda,[7] archiepiscopus,[8] cum signo sanctæ Crucis impressi.

✝ Ego Cenwald, episcopus, confirmavi.[9]

✝ Ego Oscutel,[10] episcopus, consignavi.[11]

✝ Ego Osulf, episcopus, corroboravi.[12]

✝ Ego[13] Byrhtelm, episcopus, consensi.

✝ Ego Alfwold, episcopus, non renui.

✝ Ego Awulf, episcopus, conclusi.

✝ Ego Dunstan, abbas, subscripsi.[14]

✝ Ego Athelwold, abbas, adquievi.

✝ Ego[15] Æthelstan, dux.

---

[1] *ondlong*] andlong.

[2] *hecce.*] Here an erroneous repetition occurs in C. ix.

[3] *tham*] thæm.

[4] *cimeth*] cymth.

[5] *His.*] This passage does not occur in C. ix.

[6] *Ego.*] Collated with Claud. C. ix., fol. 110 b.

[7] *Oda*] Odo.

[8] *archiepiscopus.*] C. ix. omits the rest of the clause, and adds, "Ego Alfsinus præsul."

[9] *confirmavi.*] Omitted in C. ix.

[10] *Oscutel*] Oscytel. C. ix.

[11] *consignavi.*] Omitted in C. ix.

[12] *corroboravi.*] Omitted in C. ix.

[13] *Ego.*] This and the two following lines do not occur in C. ix.

[14] *subscripsi.*] Omitted in C. ix.

[15] *Ego.*] Instead of the ensuing names, as in the text, Claud. C. ix. here reads:—"Et multi alii consenserunt et subscripserunt." After which it proceeds thus:—"Eadem

A.D. 956. ✝ Ego Eadmund, dux.
✝ Ego Æthelstan, dux.
✝ Ego Byrhtferth, dux.
✝ Ego Ælfhere, dux.
✝ Ego Athelmund, dux.
✝ Ego Æthelsige, dux.
✝ Ego Ælfsige, minister.
✝ Ego Wulfric, minister.
✝ Ego Æthelgeard, minister.
✝ Ego Ælfheah, minister.
✝ Ego Ælfred, mininter.
✝ Ego Ælfric, minister.
✝ Ego Ælfsige, minister.
✝ Ego Ælfgar, minister.
✝ Ego Byrhtferth, minister.
✝ Ego Alfwold, minister.
✝ Ego Ælfric, minister.
✝ Ego Æthelwold, minister.
✝ Ego Wulfgar, minister.
✝ Ego Cynesige minister.

De nemore quod dedit Rex Edwius Ecclesiæ Abbendoniæ.

Item, anno primo regni sui dedit rex Eaduuius Deo et Beatæ Mariæ et domui Abbendoniæ, et monachis ibidem Deo in perpetuum servientibus, quoddam nemus ad Heafochrycg tandum[1] ecclesiam Sanctæ Mariæ Abbendoniæ, petitione Æthelwoldi, ejusdem loci abbatis, et carta sua confirmavit. Cujus cartæ tenor hic est.

---

confirmatione, ab eodem rege, eodem abbate ipsius loci tunc majore roboratum est testamentum de Gaing x. mansarum." Then follows, "Carta Regis Eadwi de Gaing;" as at p. 186.

[1] *tandum*] ad architectandum. (?) see p. 183, line 14.

Carta[1] *Regis Edwi de Hafochrycg.*

A.D. 956. Gift of the forest of Hafochrycg.

Nihil in hoc seculo prolixa felicitate fruitur, nihil diuturna dominatione potitur, nihil quod non ad fatalem vitæ terminum veloci cursu tendatur. Ideoque ut ortodoxorum demonstrant paradigmata, sic nobis mundanarum rerum patrimoniæ sunt perfruendæ, ut tamen æternæ patriæ emolumentis numquam fraudemur.

Quamobrem ego Eaduuig, annuente Alitroni[2] Moderatoris imperio, totius Albionis triviatim potitus regimine, non inmemor ob hoc mihi recidiva[3] fore concessa ut his strenue æterna dapsilitate[4] lucrarer, quoddam nemus cum suis campis, paulo scilicet plus sexaginta jugeribus, ad architectandum sanctam Dei Genetricis ecclesiam quæ sita est in Abbandune, Æthelwuoldo abbati devotissimo, necnon monachorum collegio sub ejus disciplina Benedicti abbatis egregii regulam servantium, prona admodum devotione in æternam largitus sum hereditatem. Cui videlicet nemori ipsius diocesis solicolæ notum imposuerunt vocabulum Heafochrycg,[5] quod his undique notis circumgiratur limitibus.

Metæ.

Ærest[6] on Panganburnan; thæt on tha dic; thæt a be dic on thæne hagan; thæt non cristel[7] mælbeam;

---

[1] *Carta.*] Collated with the duplicate copy in Claud. C. ix., fol. 111 b.

[2] *Alitroni*] Altithroni.

[3] *recidiva*] recidua.

[4] *dapsilitate*] dapsilis.

[5] *Heafochrycg.*] The rest of the clause is omitted in C. ix.

[6] *Ærest.*] Collated with the duplicate copy of the boundaries in C. ix., fol. 197.

[7] *cristel*] cristen.

A.D. 956. thæt andlang hagan on tha thornihtan leage; thæt forth on Brygford; thæt a be hagan on stan wege; of stan wege a be weortwalan on tha flex[1] æcyras; thæt a be weortwalan on masan mere; of tham mere on Cuthulfes cotstowe; of tham cotstowum on Panganburnan; thæt up mid streame eft on tha dic.

Testes.

Hujus[2] nostræ munificentiæ doni testes extiterunt quorum nomina inferius ordinatim, secundum cujusque dignitatem, caraxantur.

✝ Ego Eadwig, rex Anglorum,[3] indeclinabiliter consensi.

✝ Ego Eadgar, ejusdem regis frater, consensi.

✝ Ego Oda, archiepiscopus, cum[4] signo sanctæ Crucis roboravi.

✝ Ego Ælfsige, præsul, sigillum agiæ Crucis impressi.

✝ Ego Coenwuold, episcopus, confirmavi.

✝ Ego Oscytel, episcopus, consignavi.

✝ Ego Osulf, episcopus, corroboravi.

✝ Ego Brihtelm, episcopus, consensi.

✝ Ego Alfuuold, episcopus, non renui.

✝ Ego Adulf, episcopus, conclusi.

✝ Ego Daniel, præsul, corroboravi.

✝ Ego Æthelwold, abbas, adquievi.

✝ Ego Æthelstan, dux.

✝ Ego Eadmund, dux.

---

[1] *flex*] fleax.

[2] *Hujus.*] This paragraph does not occur in C. ix.

[3] *Anglorum*] Anglorum, confirmavi.

[4] *cum.*] From this point the names of the witnesses are all omitted, with the exception of "Daniel, præsul," and "Æthelwold, abbas."

✝ Ego Æthelstan, dux. A.D. 956.
✝ Ego Ælfhere, dux.
✝ Ego Byrhfert, dux.
✝ Ego Ædelsige, dux.
✝ Ego Æthelmund, dux.
✝ Ego Ælfsige, dux.
✝ Ego Wulfric, minister.
✝ Ego Æthelgeard, minister.
✝ Ego Ælfheah, minister.
✝ Ego Ælfred, minister.
✝ Ego Ælfric, minister.
✝ Ego Ælfsige, minister.
✝ Ego Ælfgar, minister.
✝ Ego Byrhtferth, minister.
✝ Ego Alfwold, minister.
✝ Ego Ælfric, minister.
✝ Ego Æthelwold, minister.
✝ Ego Wulfgar, minister.
✝ Ego Cynesige, minister.
✝ Ego Leofwine, minister.
✝ Ego Eadric, minister.
✝ Ego Æthelferth, minister.

Sit autem prædictum nemus, quod ego cum consensu optimatum meorum præfato perpetualiter largitus sum abbati ad architectandum ecclesiam, ab omni terrenæ servitutis jugo liberum, tribus his exceptis, rata videlicet expeditione, pontis arcisve restauratione. Si quis autem, larvarico instinctus spiritu, hoc donum violare immutareve præsumptuosus temptaverit, nisi digna satisfactione ante obitum suum reus pœnituerit, æternis baratri[1] prostratus incendiis cum Juda Christi proditore æternaliter lugubris puniatur. Scripta est hæc munificentiæ singrafa anno Dominicæ Incarnationis DCCCCLVI., Indictione xiiii., idus Februarii [13 Feb.]

---

[1] *baratri*] barathri.

Quomodo Rex Edwius dedit Ecclesiæ Gainge.

A.D. 956. Gift of Gainge.

Item anno secundo regni sui dedit memoratus rex Eaduuius Deo et Beatæ Mariæ et huic domui Abbendoniæ, et monachis ibidem Deo inperpetuum servientibus, Gainge, et carta sua confirmavit. Cujus cartæ tenor hic est.

Carta[1] *Regis Edwi de Gainge.*

Regnante in perpetuum Domino nostro Christo,[2] qui cuncta Patris imperio ac pariter Sancti Spiritus gratia vivificante disponit. Plerumque, sicut notum est, contingere solet, pro incerta futurorum temporum vicissitudine[3] ut ea quæ prius multarum fidelium personarum testimonio roborata fuerunt, fraudulenter per contumaciam posterum[4] et machinamenta simulationis sine ulla consideratione rationis periculose dissipentur, nisi auctoritate litterarum et testimonio cirographorum æternæ memoriæ inserantur.

Quapropter ego Eaduiug, regali delibutus unguine ceptrigeraque[5] gentis Anglorum monarchia Altitroni[6] favente clementia sublimatus, cœlestis regni inflammatus desiderio, Omnipotenti Christo Ejusque Beatæ[7] et Gloriosæ Genetrici semper-virgini Mariæ gratulabundo corde largior et concedo possessionem x. mansarum in loco qui celebri vocabulo nuncupatur Gainge, cum omnibus ad se rite pertinentibus, campis, pascuis, pratis, aquis, Abbandunensi cœnobio, ad usum mona-

---

[1] *Carta.*] Collated with the duplicate copy in Claud. C. ix., fol. 111.

[2] *Christo*] Jesu Christo.

[3] *vicissitudine.*] In both MSS. the termination has been tampered with.

[4] *posterum*] posteriorum.

[5] *ceptrigeraque*] sceptrigeraque.

[6] *Altithroni*] Altithroni.

[7] *Beatæ*] Beatæ Genetrici.

chorum regulariter inibi degentium, ut hæc possessio A.D. 956.
perpetuo jure mancipata subjaceat. Igitur hanc meæ munificentiæ donationem æternaliter cæteris cedulis[1] præscribo, propter contentiosam[2] et minacem quorundam tirannidem, qui eandem terram sibi usurpare moliti sunt, et si quandoque tempus oportunum illis suppeteret se violenter hanc invadere et a prædicto cœnobio penitus auferre comminati sunt. Et ut hoc meæ donationis cirographum veteri concordetur privilegio, hoc quoque tam mea quam Dei Omnipotentis auctoritate præcipio, ut numquam ullius hominis altior aut inferior persona hanc meæ donationis portionem a præfato cœnobio occasione qualibet auferre temeraria audeat; sed hæc eadem possessio ab omni terrenæ servitutis jugo æternaliter libera permaneat, exceptis tribus, rata videlicet expeditione, pontis, arcisve restauratione. Qui hæc benigna mentis intentione atque inlæsa cogitatione custodierit, æterna claritate cum omnibus sanctis in regno cœlorum sine fine lætetur, coronetur et glorificetur. Si quis autem, (quod absit,) tyrannica cupiditate instinctus hoc meæ beneficentiæ munus, seculari potentia fretus, obviare præsumpserit, æternæ maledictioni subjaceat cum Juda proditore[3] Christi, et in inferno inferiori cum diabolo et angelis ejus æternaliter crucietur, nisi digna satisfactione emendaverit quod contra nostrum deliquit decretum, cum divina Dei Omnipotentis auctoritate roboratum.

Istis[4] terminis circumgirata assertur ante, scilicet, supradicta terra.

This[5] sind tha land gemæro to Gæinge. Ærest of

---

[1] *cedulis*] scedulis.

[2] *contentiosam*] contentionem, but altered by erasure.

[3] *Juda proditore*] Christi prodiore.

[4] *Istis.*] This clause does not occur in C. ix.

[5] *This.*] Collated with the duplicate copy of the boundaries in Claud. C. ix. fol. 194 b.

A.D. 956. Lillan hlæwes crundle middewearðan to Loddera[1] beorge, thonne[2] to grenan hlince westewardan; of than[3] hlince to earnes dune westewearde; thonne[4] to holandic eastwearde; andlang thære dic twa furlang[5] northweard; thonne east be heafdan twa furlang[6]; andlang fura[7]; andlang weter dene west to thære deopandene; of thære dene to than readan stane; of than stane aft on Lillan hlæwe[8] crundele.

Ad confirmandum vero hoc meæ beneficentiæ munus, anno Dominicæ Incarnationis DCCCCLVI., Indictione xiiii[a]. donatum, hi testes extiterunt, quorum inferius nomina scripta adesse videntur.

✝ Ego[9] Eadwig, gratia Dei totius Brittanicæ telluris rex, meum donum proprio sigillo roboravi.

✝ Ego Eadgar, ejusdem regis frater, celeriter consensi.[10]

✝ Ego[11] Oda, Dorobornensis ecclesiæ archipræsul, almæ Crucis signo corroboravi.

✝ Ego[12] Ælfsinus, Uuintoniensis ecclesiæ divinus speculator, proprium sigillum impressi.

✝ Ego Cenwald, cœlesti signo adfui.[13]

✝ Ego Oscytel, placabili mente consensi.

✝ Ego Osulf, non renui.

✝ Ego Uulfsige, confirmavi.

✝ Ego Brihtelm, adquievi.

✝ Ego Alfwold, consignavi.

---

[1] *Loddera*] Loddere.

[2] *thonne*] thanon.

[3] *than*] tham.

[4] *thonne*] thanon.

[5] *furlang*] furlange.

[6] *furlang*] furlange.

[7] *andlang fura.*] Andlang fura on lytlan wil; andlang wylles on Lacing broc; andlang broces eft on Gæing broc; andlang broces on tha æwylma; thanon andlang heaxpathes on Frigedæges treow; of tham treow andlang wæterdene.

[8] *hlæwe*] hlæwes.

[9] *Ego*] Edwig, rex.

[10] *celeriter consensi.*] Omitted.

[11] *Ego*] Ego Oda, archipræsul.

[12] *Ego*] Ego Alfsinus.

[13] *adfui.*] Here end the witnesses in the duplicate copy.

✝ Ego Adulf, conclusi. A.D. 955.
✝ Ego Æthelstan, dux.
✝ Ego Eadmund, dux.
✝ Ego Æthelstan, dux.
✝ Ego Brhtferth, dux.
✝ Ego Athlemund, dux.
✝ Ego Ælfhere, dux.
✝ Ego Æthelsige, dux.
✝ Ego Ælfsige, minister.
✝ Ego Wulfric, minister.
✝ Ego Æthelgeard, minister.
✝ Ego Ælfheah, minister.
✝ Ego Ælfsige, minister.
✝ Ego Uulfric, minister.
✝ Ego Ælfheah, minister.
✝ Ego Brihtferth, minister.
✝ Ego Alfwold, minister.
✝ Ego Ælfgar, minister.
✝ Ego Ælfric, minister.
✝ Ego Æthelwold, minister.
✝ Ego Wulfgar, minister.
✝ Ego Ælfred, minister.

De Henneritha, quomodo data erat.

Eodem anno dedit rex Eduuius Brihtrico ministro suo in Hennarithes x. mansas, et ille de consensu regis Deo et Beatæ Mariæ et domui Abbendoniæ, et monachis ibidem Deo servientibus, in puram et perpetuam elemosinam; et hæc est carta regis donationem ejus confirmans. Gift of Hennerithe.

Carta.

Regnante Domino nostro Jhesu Christo. Summæ Beatæ Trinitatis, cujus composita facillime patet figura,

A.D. 955. quoniam præsentis conflictus gaudium nobis jubelei quasi latenter generat sempiternum, apostolo dicente;— " Quod enim in præsenti momentaneum est, et leve " tribulationis nostræ supra modum in sublimitate " æternum gloriæ pondus operatus nobis;" [ii. Cor. iv. 17.]

Ob quam causam ego Eaduui, rex omnium gentium huic insulæ coerentium, cuidam ministro meo placabali aliquam partem mei telluris concedo Bryhtrico, in loco ubi dicitur Hennarith, id est, x. mansas, ad perfruendum sibi hereditabiliter quamdiu vixerit; cum pascuis, pratis, et post ejus obitum cuicumque voluerit relinquat. Si quis ergo donationem hanc regis augere optaverit, sit dignus æterna mercede; sin autem minuere, sit anathematizatus, nisi ante obitum emendaverit. Sit autem prædictum rus ab omni mundiali obstaculo liberum, exceptis istis tribus, expeditione, pontis arcisve constructione.

Metæ de Hannerithe.

Terminis istis circumcincta videtur terra esse.

This is thes landes boc æt Hennarithe ten hida gemenes landes the Eadwig cing gebocade Byrhtric his thegene.

Acta est hæc cartula anno Dominicæ Incarnationis DCCCCLV., Indictione xiiii.; testibus istis armata est terra.

✝ Ego Eaduuig, rex Anglorum, cum sigillo sanctæ Crucis expressi.

✝ Ego Odo, archiepiscopus, signavi.

✝ Ego Eadgar, frater regis, consensi.

✝ Ego Oscytel, episcopus, signavi.

✝ Ego Ælfsige, episcopus, roboravi.

✝ Ego Cenwald, episcopus, adhibui.

✝ Ego Osulf, episcopus, corroboravi. A.D. 956.
✝ Ego Ælfuuald, episcopus, consensi.
✝ Ego Byrhtelm, episcopus, adhæsi.
✝ Ego Æthelstan, dux, consensi.
✝ Ego Æthelsige, dux.
✝ Ego Eadmund, dux.
✝ Ego Ælfgar, minister.
✝ Ego Byrhferth, minister.
✝ Ego Leofuuine, minister.
✝ Ego Ælfhere, dux.
✝ Ego Ælfeh, minister.
✝ Ego Æthelуuald, dux.

Quomodo Rex Eduuius dedit Buthnotho Tadmertuna.

Concessit idem rex Eaduuius eodem anno Birht- Gift of Tadmer-notho ministro suo in Tadmærtuna ix. cassatos ; et ipse tuna.
de consensu regis Deo et Beatæ Mariæ et domui Abbendoniæ, et monachis ibidem Deo servientibus, in puram et perpetuam elemosinam ; et hæc est carta regis hanc donationem confirmans.

Carta[1] *Regis Edwi de Tadmertuna.*

Mundi terminum, ruinis crebrescentibus adpropinquantibus, etiam indicia manifesta et experimenta liquida declarant, et ad discutiendum torpentes infidelium mentes illa dudum dicta oracula incumbere noscuntur refrigescit ardor summæque[2] Deus est caritas, salutarisque sacri arescit limpha lavacri, querit quisque

[1] *Carta.*] Collated with the duplicate copy in the Cott. MS. Claud. C. ix., fol. 113 b.

[2] *summæque*] Summeque Deus est caritatis. Perhaps we should read, "Summæ, (quæ Deus est) caritatis." Cf. i. Joh. iv. 7.

A.D. 956. secundum sua desideria sibi magistros erroris, abicientes sententiam evangelicæ veritatis, quasi nausium nectar, et cenosæ laticis fabulas vertunt aures. Caveat quisque qui sapiens est sibi hæc.

Quamobrem ego Eaduuig, basileon totius Albionis, Domino dispensante, dum mihi Creator et Conditor rerum a quo totius mundanæ machinæ rite gubernacula reguntur, posteritatis jure successionisque priores sequenti sceptra largire dignatus est, opere pretium reor futurorum temporum vicissitudinem præoccupans anticipari, et incertum humanæ conditionis statum sagaci mentis intuitu prævidere, quatinus ex his inflictis facinorum vulneribus indulta supernæ pietatis remedia merear adipisci.

Quapropter ego Eaduuig, rex et primicerius istius insulæ, cum consensu meorum sapientum archontumque libenti animo concedens donavi Byrhtntho[1] ministro meo aliquam terræ partem, id est x. cassatorum, in loco qui dicitur Tadmertun, in hereditatem perpetuam sibi suisque heredibus, ab omni tributo liberam, donamus; exceptis his, arcis pontisque et expeditionis, ut habeat et perfruatur cum omnibus ad eam pertinentibus.

Metæ.

This[2] sind tha land gemære thara x. hida. Ærest of Eoppan wyllan broc; thonne[3] tha blacan wyllan; thæt of blacan wyllan on thone heafod æcer; of than æcere andlang gemæres on hestburh middewearde; of hæsel byrg on hæsl ford; andlang streames on thone ealdan

---

[1] *Byrhtntho*] Bryhtnotho.

[2] *This.*] Collated with the duplicate copy of the boundaries in Claud. C. ix., fol. 198.

[3] *thonne*] thæt on tha.

ford; of than forde a be gemære; thæt on tha stræt; A.D. 956.
of thære stræt on thone læg æcer: of than læg æcere a be mære; thæt on thone hrigeweg, of than hricwege be gemære; thæt on tha ealdan dic; andlang dices on lang dices brigce[1]; of thære brigce ongean stream; thæt on gres[2] wyllan broc; of tham broce on fule wyllan; of tham wylle be gemære on scearpan nesse; a be gemære thæt on thone steort; of than steorte on tha stræte; andlang streate on Hunburhge leah; of thære leahe thæt eft on Eoppan wyllan broce.

Facta[3] est autem hæc donatio anno ab Incarnatione Domini DCCCCLVI., indictione vero xiiii., his testibus consentientibus et conscribentibus, quorum nomina hic postponuntur. Interdictum sit omni Christiano in nomine Sanctæ Trinitatis hoc donum mutare vel fringere, alioquin anathema sit a Deo et hominibus, nisi prius emendat digne.

Testes.

✝ Ego Eaduuig, rex Anglorum, hoc donum cum triumpho sanctæ Crucis impressi.
✝ Ego Eadgar, frater ejusdem regis, confirmavi.
✝ Ego Oda, archiepiscopus, confirmavi.[4]
✝ Ego Ælfsige, episcopus, confirmavi.
✝ Ego Osulf, episcopus, corroboravi.
✝ Ego Byrhtelm, episcopus, favi.
✝ Ego Uulfsige, episcopus, dictavi.
✝ Ego Daniel, episcopus, subscripsi.
✝ Ego Æthelstan, dux.

---

[1] *lang dices bricge*] landgares bricge.
[2] *gres*] caeres.
[3] *Facta.*] MS. Cott. Claud. C. ix. fol. 113 b., where the reading is "Acta."
[4] Here end the witnesses in C. ix.

A.D. 956. ✝ Ego Æthelsige, dux.
✝ Ego Ælfhere, dux.
✝ Ego Eadmund, dux.
✝ Ego Æthelwuold, dux.
✝ Ego Æthelmund, dux.
✝ Ego Ælfgar, minister.
✝ Ego Brytferth, minister.
✝ Ego Ælheah, minister.
✝ Ego Æthelgeard, minister.
✝ Ego Ælfryd, minister.
✝ Ego Æthylmer, minister.

De quinque Cassatis in Taddemertune.

Eodem anno dedit rex Eaduuius Brihtrico ministro suo v. cassatos in eadem Tademertuna; et ipse de concessu regis Deo et Beatæ Mariæ et domui Abbendoniæ, et monachis ibidem Deo servientibus, in puram et perpetuam elemosinam; et hæc est carta regis hanc donationem confirmans.

Carta Regis Edwi de quinque Cassatis in Tademertun.

Gift of Tadmertun

Christo[1] tripudiante, sagaci providendo intuitu casus lapsusque naturæ humanæ, de qua Ecclesiastes, "Vanitas," inquit, "vanitatum et omnia vanitas" [Eccl. i. 2.], incessanter referre debitrices gratias oportet Ei, scilicet, cujus bonitate dum non essemus conditi sumus, dum pereclitamur beneficiis refocillamur, dum denique omnino æterna perditi nece Ipsius Unigeniti livore nos esse

[1] *Christo.*] Collated with the original charter in the Cotton Collection, Aug. 11, Chart. 43, and with Claud. C. ix. fol. 113 b.

credimus redintegratos ad vitam, et eandem mercando mutari conceditur æterna caducis, Veritate dicente, "Thesaurizate vobis thesauros in cœlo" [Matt. vi. 20.], et cætera. A.D. 956.

Qua de re ego Eaduui,[1] rex et primicerius totius Albionis, Deo opitulante, cuidam ministro nomine Brihtric v. cassatos in loco qui dicitur Tademertun[2] in hereditatem perpetuam concedo, cum omnibus ad se pertinentibus, ad possidendum, atque tradendum cui sibi placuerit. Solutum etiam hoc idem rus permaneat omni jugo regali præter expeditionem, pontis arcisque constructionem. Si quis vero huic donationi contravenire nitatur, pœnas sentiat Averni; "ibi erit fletus et stridor dentium" [Matt. viii. 12.]

Metæ[3] *de Tadmertun.*

This[4] sindon[5] tha land gemæro æt Tadmertune[6] thara v. hida. Ærest of Eaduuardes mylne; thæt on tha ealdan dic; of thære dic on mær broc; of mær broce on thæt estre[7] sic, of tham sice on mear[8] stan; of mær stane[9] on thane ealdan garan; of than garan a be heafdan; a be heafdan thæt on thone broc; of tham broce ongean stream; thæt on thæt risc bed; of tham risc bedde thæt on thone weg; thæt suth andlang weges; thæt on thæt slæd; thæt of than slæde upon tha ecge; thæt andlang ecge on

---

[1] *Eaduui*] Eadwig. Aug.

[2] *Tademertun*] Tademærtun. Aug.

[3] *Metæ.*] This title does not occur in Aug.

[4] *This.*] Collated with the copy of the boundaries in Claud. C. ix. fol. 198 b.

[5] *sindon*] syndon. Aug.

[6] *Tadmertune*] Tademærtune. Aug.

[7] *estre*] eastre. Aug.

[8] *mear*] mær. Aug.

[9] *of mær stane.*] Omitted in C. ix.

A.D. 956. heortwyllan; of heortwyllan on tha ealdan styge; thæt andlang styge on thone mærpyt; of tham pytte on Wilbaldes ecge; of Wilbaldes ecge thæt eft on Eadweardes mylne.

Acta est hæc[1] donatio anno ab Incarnatione Dominica DCCCCLVI., indictione xiiii[a], regni autem mei primo anno.

Testes.[2]

✠ Ego Eadwig, rex Anglorum, hoc donum cum triumpho sanctæ Crucis impressi.
✠ Ego Eadgar, frater ejusdem regis, confirmavi.
✠ Ego Oda, archiepiscopus, consignavi.[3]
✠ Ego Ælfsige, episcopus, consensi.
✠ Ego Osulf, episcopus, corroboravi.
✠ Ego Brihtelm, episcopus favi.
✠ Ego Uulfsige, episcopus, dictavi.
✠ Ego Daniel, episcopus, subscripsi.
✠ Ego[4] Æthelstan, dux.
✠ Ego Æthelsige, dux.
✠ Ego Ælfhere, dux.
✠ Ego Eadmund, dux.
✠ Ego Æthelwold, dux.
✠ Ego Æthelmund, dux.
✠ Ego[5] Ælfgar, minister.
✠ Ego Byrhferd, minister.
✠ Ego Ælfheah, minister.

---

[1] *est hæc*] est autem hæc. Aug.

[2] *Testes.*] The word "Testes" does not occur in Aug.

[3] *consignavi.*] Here end the names of the witnesses in Claud. C. ix.

[4] *Ego.*] Here begins the second column of witnesses in Aug.

[5] *Ego.*] Here begins the third column of witnesses in Aug.

✠ Ego Ædelgeard, minister. A.D. 956.
✠ Ego Ælfryd, minister.
✠ Ego Ædylmær, minister.[1]

Quomodo Rex Edwius dedit Beornodo v. Cassatos in Tademertun.

Item eodem anno dedit memoratus rex Eaduuius Beorthnodo principi v. mansas in eadem Tadmertuna; et ipse de consensu regis Deo et beatæ Mariæ et domui Abbendoniæ, et monachis ibidem Deo servientibus, in puram et perpetuam elemosinam; et hæc est carta regis hanc donationem confirmans.

Carta[2] *Regis Eduuii de v. Cassatis in Tademertuna.*

Regnante in perpetuum Domino nostro Jhesu Christo. Cunctis supernorum sacramenta donorum cœlitus perscrutantibus notum est, quod non solum hujus mundi status, antiqui hostis fraude ad quæ[3] molimine, deficiendo corrumpitur, verum etiam in præsentis vitæ prope consummato curriculo, humana prosperitas iniquorum hominum acri intentione et angore constringuntur.[4] Nunc ergo, dum nobis tempus est veniæ, festinemus laqueum totis nisibus devitare Charter of Tadmertun.

[1] *minister.*] On the back of the original charter occur these words:—"This is thara v. hida boc æt Tademærtune the Eadwig cyning gebocath Brihtrice on ece yrfe."

[2] *Carta.*] Collated with Claud. C. ix. fol. 114, and with a transcript from the original charter in MS. cxi. p. 161. in the Library of Corpus Christi College, Cambridge, where the following remark occurs:—"This copy I took out of an originall of Doctor Owen." Prefixed is the title:—

"This is thara v. hida boc æt Tadmertune the Eadwig cing gebocade Beorhtnothe ealderman on ece yrfe."

[3] *ad quæ*] atque. C. ix.—ad que. C.C.C.

[4] *constringuntur*] constringitur. C.C.C.

A.D. 956. mortis, dumque carnale possidemus patrimonium, spiritale exerceatur mercimonium, quo inter angelicos choros mereamur adipisci gaudia sine fine mansura.

Quapropter ego Eaduuig, rex Anglorum cæterarumque gentium in circuitu persistentium gubernator et rector, cuidam meo fideli nomine Beorhtnotho[1] princeps[2] v. mansas perpetualiter concedo in illo loco qui dicitur Tadmertun; quatenus habeat ac possideat quamdiu vitalis spiritus aluerit corpus; cum autem dissolutionis suæ dies advenerit, cuicumque voluerit heredi derelinquat, ceu supra diximus, in æternam hereditatem. Sit autem prædicta donatio ab omni mundiali obstaculo libera, cum omnibus ad se rite pertinentibus, campis, pascuis, pratis, exceptis istis tribus, expeditione, pontis arcisve constructione. Si quis vero hominum hanc meam donationem, cum stultitiæ temeritate jactitando infringere certaverit, sit ipse gravibus præ[3] colla depressus catenis inter flammivomas tetrorum dæmonum catervas, nisi prius[4] hic ad satisfactionem venire maluerit.

Metæ[5] *de Terræ de Tadmertun quæ dedit ministro suo.*

Istis terminis[6] prædicta terra circumgirata esse videtur.

This[7] sind[8] tha land gemæro to Tadmertune thara v. hida. Ærest on halh ford; thæt anlang woburnan; thæt on Eoppan welles stream; thæt up ongean strem on[9] Sandford; of Sandforda a be gemære thæt on tha

[1] *Beorhtnotho*] Beorntnoth. C.C.C.
[2] *princeps*] principi. C. ix.
[3] *præ*] per. C.C.C. C. ix.
[4] *nisi prius*] nisi digne prius. C. ix.
[5] *Metæ.*] This and the following paragraph are omitted in C. ix.
[6] *terminis*] terminibus. C.C.C.
[7] *This.*] Collated with the duplicate copy of the boundaries in Claud. C. ix. fol. 198.
[8] *sind*] synt. C.C.C.
[9] *on*] an. C.C.C.

heafod stoccas; of than stoccan on thone mear stan; A.D. 956.
of than stane a be gemære; thæt on landgares bricge.

Acta[1] est hæc donatio præfata anno ab Incarnatione Domini nostri Jhesu Christi DCCCCLVI., indictione xiiii[a]., in palatio regis; scripta est[2] in Ceoddre iii. kalendas Decembris [29 Nov.]

Testes.

✝ Ego Eaduuig, rex Anglorum, præfatam donationem sub sigillo sanctæ crucis indeclinabiliter consensi atque roboravi.

✝ Ego Odo, archiepiscopus Dorobornensis ecclesiæ, sigillo sanctæ Crucis subscripsi.[3]

✝ Ego Byhhtelmus, Lundoniensis[4] ecclesiæ episcopus, testitudinem sanctæ Crucis subscripsi et confirmavi.

✝ Ego Aelfsige, episcopus, confirmavi.

✝ Ego Cenuuold, episcopus, consensi.

✝ Ego Oscytel, episcopus, consensi.[5]

✝ Ego Osulf, episcopus, subscripsi.

✝ Ego Uulfsige, episcopus, inpressi.

✝ Ego Byhhtelmus, episcopus, consignavi.

✝ Ego Ætheluuold, episcopus,[6] consensi.[7]

✝ Ego Avulf, episcopus, consensi.

✝ Ego Daniel, episcopus, conclusi.

✝ Ego[8] Ælfhere, dux.

✝ Ego Admund, dux.

✝ Ego Atheluuold, dux.

✝ Ego Æthelmund, dux.

---

[1] *Acta.*] Claud. C. ix. fol. 114.

[2] *scripta est.*] The words "scripta est" do not occur in C.C.C.

[3] *subscripsi.*] Here end the witnesses in Claud C. ix.

[4] *Lundoniensis*] Lundaniensis. C.C.C.

[5] *consensi*] confirmavi. C.C.C.

[6] *Ætheluuold*] Ælfwold. C.C.C.

[7] *consensi*] corroboravi. C.C.C.

[8] *Ego.*] Here and throughout the following attestations the copy in C.C.C. omits the word "Ego."

A.D. 956.

✠ Ego Ædelsige, dux.
✠ Ego Beorhtnoth, dux.
✠ Ego Ælfheh, minister.
✠ Ego Byrhtferth, minister.
✠ Ego Ælfsige, minister.
✠ Ego Uulfric, minister.
✠ Ego Æthelgeard, minister.
✠ Ego Ælfnoth, minister.
✠ Ego Eadric, minister.
✠ Ego Ælfric, minister.
✠ Ego Alfuuold, minister.

Quomodo Rex Eduuius dedit Alfrico Comiti Cuthesdune.

Eodem anno dedit rex Eduuius Ælfero comiti Cuthenesdune xx. mansarum; et ille de consensu regis Deo et Beatæ Mariæ et domui Abbendoniæ, et monachis ibidem Deo servientibus, in puram et perpetuam elemosinam; et hæc est carta regis hanc donationem confirmans.

Carta Regis Edwii de Cuthenesdune, quomodo dedit Comiti.

Charter of Cuthenesdene.

In[1] nomine Creatricis omnium rerum et Dominatricis Sanctæ Trinitatis Omnipotentis, quæ sola regnum immutabile et incorruptabile atque ineffabile perpetua potestate possidet ac continet.

Ego Eaduuig, industris Anglorum rex cæterarumque gentium in circuitu persistentium gubernator et rector, primo anno imperii mei litteratoriis apicibus hanc ro-

[1] *In.*] Collated with the original charter in the Cotton Collection, Aug. 11, Chart. 33, and with the duplicate copy in Claud. C. ix. fol. 112.

boravi cartulam, quam cum consensu heroicorum viro- A.D. 956.
rum tradidi cuidam comiti, non solum mihi per omnia fideli subjectione obtemperanti, verum etiam in omnibus meum velle subicienti, a suis carissimis prædecessoribus claro insignitus nomine Ælfhere, modicam in regno meo partem, id est xx. mansos, perpetualiter inpendo, penes illum locum qui assertione multorum hominum profertur ita, æt Cuthenesdune. Præcipiens itaque præcipio ut terram jam præfatam meo scilicet ovanti concessu in omni suæ curriculo possideat vitæ, deinceps namque sibi succedenti cuicumque voluerit heredi derelinquat in perpetuam hereditatem. Maneat igitur meum hoc immobile donum perpetua libertate munitum, cum omnibus ad se pertinentibus, campis, pascuis, pratis, silvis; excepto communi labore, expeditione, pontis arcisve coædificatione. Si qui denique, me non optanti, hanc libertatis cartam cupiditatis livore depressi violare satagerint, cum agminibus tetræ caliginis lapsi, vocem audiant in Examinationis Die Arbitris sic dicentis: "Discedite a me, maledicti, in "ignem æternum" [Matt. xxv. 41.], ubi cum dæmonibus ferreis sartaginibus crudeli torqueantur in pœna, si non ante mortem hoc emendaverint pœnitentia.

Metæ[1] *de Cuthenesdune.*

This sindon[2] tha land gemæru to Cuthenesdune, xx. hida.

Of hrythera forda on holan ford; of holan forde on lahhan mere; andlang rithes[3] on bradan meadwa[4]; thæt swa north andlang fura on set thorn; of set thorne

---

[1] *Metæ.*] This title does not occur in Aug.

The following variations are derived from Aug.:—

[2] *sindon*] syndon.

[3] *rithes*] rithiges.

[4] *meadwa*] mædwa.

A.D. 956. on fulan rithig on anne pyt; of than pytte andlang rithiges on thæt heafod lond; of than heafodon andlang fura; on pric thorn on forewearde[1] Eanferthes hlau; of Eanferthes hlawe andlang fure; thæt on an rithig; andlang rithiges thæt on ane dic; andlang dices on drygean broc; thæt swa andlang dices on mær welle broc; andlang broces on mærwelle; of mærwelle on thæt heafod long on gerihte to stræt; thonne east andlang stræte oth thæra stræta gelæto; thonan rihte north ondlong[2] weges oth tha heafdo; thæt on mearweg[3] andlang[4] mær weges; the[5] onbutan ceorla graf; on fost broc; of fost broce on thone hlith weg; ondlang weges on hina gemæro; andlang hina gemæres on tha hlydan; thæt of thær hlydan on tha stan bricge; andlang healhtunes gemæres on risc dene; thæt of risc dene on gerihte on thæt thri exe; of tham thri exe on tha stræt; andlong stræte on holan broc; andlang broces on herpath ford on Tame; andlong Tame thæt eft on hrythera ford.

Hæc carta scripta est anno Dominicæ Incarnationis DCCCCLVI., indictione xiiii[a].

✝ Ego[6] Eaduuig, rex Anglorum, indeclinabiliter concessi.

✝ Ego Eadgar, ejusdem regis frater, celeriter consensi.

✝ Ego Oda, archiepiscopus, cum signo sanctæ Crucis roboravi.

✝ Ego Ælfsinus, præsul, sigillum agiæ Crucis impressi.

✝ Ego Brihtelm, episcopus, confirmavi.

---

[1] *forewearde*] foreweardne.
[2] *ondlong*] onlong.
[3] *mearweg*] mærweg.
[4] *andlang*] andlong; here and elsewhere.
[5] *the*] thæt.
[6] *Ego.*] In C. ix. the only witnesses whose names are entered are Eaduuig, Eadgar, and Oda.

✝ Ego Oscytel, episcopus, adquievi. A.D. 956.
✝ Ego Osulf, episcopus, non renui.
✝ Ego Alfuuold, episcopus, subscripsi.
✝ Ego Daniel, episcopus, conclusi.
✝ Ego[1] Æthelstan, dux.
✝ Ego Eadmund, dux.
✝ Ego Æthelstan, dux.
✝ Ego Æthelsige, dux.
✝ Ego Atheluuold,[2] dux.
✝ Ego[3] Ælfheah, minister.
✝ Ego Ælfred, minister.
✝ Ego Æthelmer, minister.
✝ Ego Ælfsige, minister.
✝ Ego Ælfuuine, minister
✝ Ego Wulfstan, minister.
✝ Ego Wulfgar, minister.
✝ Ego Eadric, minister.[4]

Quomodo Rex Edwius dedit Alfric Hannie xx. Cassatorum.

Item eodem anno dedit rex Ælfrico parenti suo Hannie, xx. mansarum, et ipse de consensu regis Deo et Beatæ Mariæ et domui Abbendoniæ, et monachis ibidem Deo servientibus, in puram et perpetuam eleemosinam; et hæc est carta regis hanc donationem confirmans.

---

[1] *Ego.*] Here begins the second column of witnesses in the original charter in Augustus.

[2] *Atheluuold.*] In the original charter this name is illegible.

[3] *Ego.*] Here begins the third column of witnesses in Aug., throughout the whole of which the word "Ego" is omitted.

[4] *minister.*] In Aug. occurs this indorsemement in a contemporaneous hand:— "✝ This is seo lanboc to Cuthenes dune Cuthan twentigan hidan the Eadwig cync gebocede Ælfhere his ealdormen en ece yrfe." And in a hand of the thirteenth century, "Carta de Codesdona."

A.D. 956.

Carta Regis Eduuii de Hannie.

Charter of Hannie.

In[1] nomine Dei Patris et Filii et Spiritus Sancti; Amen. Adam Thei Omnipotetis nutu protogenes, ex informi materia creatus, in Edenque, præcepto Trinæ Simplicitatis custodito, feliciter collocatus, sine alicujus elementi perturbatione vivens, culpa etiam prævaricationis inventa, exinde actu tum expulsus, in has diversas orbis plagas, cum ergastuli ærumpna, usque ad termini sui calcem, sicuti modo in suis postgenitis apparet, vitam miserabiliter finiens mortem minatam pertulit. Ac deinde per diversa quinque zonarum liniamenta ejusdem prædicti protogenis ampla innumerabilique pullulante prosapia, non solum patriarchas et prophetas, verum etiam et reges, cum cæteris diversi ordinis conditionibus, idem crimen eademque pœna, quasi per debitum primæ prævaricationis ad operandam extunc naturaliter iniquitatem, omnes jure constrinxerat, nisi Dominus noster Jhesus Christus Dei Filius idemque hominis, his misericorditer spem immortalitatis attribuens, et vitam post mortem promittens felicem, tandem subveniret. Ceterum soli philosofi veræque sapientiæ dediti, et maxime religiosissimi viri, condolendo mirantur intenti perdita Paradisi amæna, quod ex tempore Liberi patris coætanei Noe, fabricatoris[2] Arcæ, ac Theolis Polinicisque principum Thebarum munitissime tutarum centum portis, propter istius telluris lubricam divisionem, cronicæ seditiones, insidiæ, latibula, bella, inter homines minime cessaverunt usque ad hoc spatium vitæ.

---

[1] *In.*] Another charter expressed in nearly the same words occurs hereafter, and may be seen at p. 239.

[2] *fabricatoris.*] This and the following word are written upon an erasure.

Quapropter ego Eduuig, largiflua Summi Tonantis providentia rex Anglorum et cunctigerarum Albionis populorum, toto mentis nisu meos proceres fidissimos ad Dei Omnipotentis voluntatem, prout mihi potissimum est, et eo amplius ut mei præcessores devotissimi fecisse comprobantur revocans, quicquic vero tepi[di]us vel negligentius quacumque ex causa eos compertus fuero emendare studens, adoptivo parenti meo nomine Ælrico xx. telluris mansas in loco qui Anglico vocitatur more Hannige, perpetualiter libenti largitus sum animo coram idoneis testibus atque dignis proceribus, pro sua potius satisfactione quam crucis amore cujus quamlibet mihi lx. dedisset mancusas. Atqui n[u]nc[1] hoc signaculo donum crucis Christi corroboro, quatinus cuicumque voluerit se vivente heredi seu vitæ post suæ disscessionem perenniter tribuat, cum omnibus sibi pertinentibus, id est, campis, pratis, pascuis, piscationibus cæterisve; tali videlicet tenore, ut præter expeditionem, pontisque necnon et arcis constructionem, prædicta sit tellus ab omni fisco regali libera. Si quis autem, quod absit, nostram frangere conatus fuerit donationem, sciat se anatematizatum ante tribunal Domini nostri Jhesu Christi, nisi digna ante ejus obitum pœnitudine deterserit. Hujus scilicet arvi carta anno Dominicæ Incarnationis DCCCCLVI°, indictione xiiii[a], conscripta est. A.D. 956.

Metæ de Hannige.

This[2] sind tha land gemæra thara xx. hida æt Hannigge the Eaduuig cing gebocede Ælrice his mæge on ece yrve.

---

[1] *nunc.*] Altered by erasure.

[2] *This.*] Collated with the duplicate copy of the boundaries in Claud. C. ix. fol. 197. "Termini de Hannige ita discriminantur."

A.D. 956. Ærest of thes cinges gemære on Wanotinge broc; andlang streames thæt hyt cymth ut on Cyllan rith; thæt thonne andlang rithe thæt hyt cymth ut on Eoccene; thæt andlang Eoccene thæt hyt cymth to Wulfmeres mylne; thæt thonne suth on thone ealdan broc; andlang broces thæt hyt cymth to Snoddan fleote; of than fleote to than bradan herpathe; andlang herpathes thæt hyt cymth eft to thes cinges gemære.

✝ Ego Eaduuig, divina alubescente gratia totius Albionis rex, hoc donum agiæ Crucis taumate roboravi.

✝ Ego Oda, archiepiscopus, signum Crucis impressi.

✝ Ego Eadgar, clito, ejusdem regis adelfus, roboravi.

✝ Ego Ælfsige, episcopus, consensi.

✝ Ego Uulfsige, præsul, consensi.

✝ Ego Cynsige, episcopus antistes, roboravi.

✝ Ego Coenewold, pontifex, hoc idem confirmavi.

✝ Ego Oscytel, consentiens roboravi.

✝ Ego Osulf, præsul, hoc idem confirmavi.

✝ Ego Athulf, episcopus, subscripsi.

✝ Ego Daniel, jubente rege, hanc singrapham dictavi.

✝ Ego Dunstan, abbas, consensi.

✝ Ego Æthelstan, dux, cum cæteris suffraganeis hoc donum roboravi.

✝ Ego Æthelsige, dux.

✝ Ego Ælfhere, comes.

✝ Ego Eadmund, dux.

✝ Ego Byrhferth, dux.

✝ Ego Æthelmund, dux.

✝ Ego Æthelstan, dux.

✝ Ego Ælfeah, discifer.

✝ Ego Ælfsige, discifer.

✝ Ego Ælfsige, discifer.

✝ Ego Eadric hoc, Deo corroborante, meo fratri affirmo.

✝ Ego Oswerd, minister. A.D. 956.
✝ Ego Leouuine, minister.
✝ Ego Eadmund, minister.
✝ Ego Æthelmær, minister.
✝ Ego Æthelgerd, minister.
✝ Ego Osuuig, minister.
✝ Ego Ætheluuld, minister.
✝ Ego Ælfuuine, minister.

Quomodo Rex Edwius dedit Eadrico Welliford xxii. Cassatorum.

Item, idem rex Eduuius dedit Eadrico ministro suo Welliford xxii. mansarum; et ipse de consensu regis Deo et Beatæ Mariæ et domui Abbendoniæ, et monachis ibidem Deo servientibus, in puram et perpetuam elemosinam; et hæc est carta regis hanc donationem confirmans.

Carta Regis Eadwi xxii. Cassatorum in Welliforda.

Intimo[1] præcordialis affectu caritatis ego Eaduuig, Altitonantis providentia non solum gubernator et rector Angligenæ prosapiæ, immo aliarum nationum circumquaque morantium, cuidam meo ministro vocato nomine Eadrico xxii. mansas impendo, cum his utilitatibus quæ jure pertinere ad illum cernuntur locum, tam in pratis et campis, quam in pascuis et silvis, penes illum locum qui dicitur æt Weligforda, ut possideat cunctis diebus vitæ suæ, cum omnibus ad se pertinentibus, tam in magnis quam in minimis. Cum vero dissolutionis suæ tempus accesserit, cuicumque voluerit heredi Charter of Welliford.

[1] *Intimo.*] Collated with the duplicate copy in Claud. C. ix. fol. 112 b.

A.D. 956. derelinquat, ut ante caraxatum est, æternaliter. Maneat autem prædictum rus defensum ab omni obstaculo et liberum a cuncto servitio, excepto communi labore, expeditione, pontis renovatione arcisve constructione. Si quis vere tyrannica inflatus potestate infringere temptaverit hujus nostri decreti cirographum, sciat se coram Christo et angelis Ejus in tremendo examine rationem redditurum, nisi hic prius emendare satagerit.

Metæ de Welliford.

Istis[1] terminis circumgirata asser[i]tur ante, scilicet supradicta terra.

This sint tha land gemære the hirath into Welligforda. Of[2] Wines treowe andlang weges on thane holan weg; anlang weges of than holan weg on bradan lea; northewearde on enne ham;[3] thurh ut thone lea suth ut on otherne ham; of tham hamme anlang hege ræwe innan Popping hangran; innan Scilling hangran on ænne ham; of Scilling hangran[4] of[5] Bradan ham westeweardne; of Bradan hamme on Cerdan hleaw; of Cærdan hlæwe ut on Lamburnan; on Eccanford; on Eccanforda[6] on dyran treow; of dyrnan[7] treowe on ylfing dene; on ænne ele beam; of than[8] ele beame on Cedboldes wylle; of Cedboldes wulle[9] on Cytan seohtres ford; of Cytan seohtres forda andlang hricges on syntri mæde northewearde; of syntri mæde on flex hammas; of flex hamman on

---

[1] *Istis.*] Collated with the duplicate copy in Claud. C. ix. fol. 197. "Metæ xxii. mansionum de Weligford."

[2] *Of*] Ærest of.

[3] *ham.*] This clause, as far as the word "ham," does not occur in C. ix.

[4] *hangran*] of Popping hangran innan.

[5] *of*] on.

[6] *Eccanforda*] Eoccanford; of Eoccanforda.

[7] *dyrnan*] dyran.

[8] *than*] tham.

[9] *wulle*] wylle.

mint hammas; on Cylman stane; of Cylman stane A.D. 956.
on thone thryscytan crundel; of than crundele on thone rugan crundel; of than ruwan crundele thurh ut clodhangran, of than hangran andlang rode ut on mules dene; andlang dene utan Lamburnan; andlang burnan on wæter weg; of than wæter wege on water[1] hammes; of than hamman on grenan beorh; of than beorhe onlang heccan on Eccunes treow; of than treowe onlang gemæres to Wines treowe.

Acta[2] est hæc supradicta donatio anno ab Incarnatione Domini nostri Jhesu Christi DCCCCLVI., indictione xiiii[a].

✠ Ego Eaduuig, gratia Dei totius Brittanicæ telluris rex, meum donum proprio sigillo confirmavi.

✠ Ego Eadgar, ejusdem regis frater, celeriter consensi.

✠ Ego Oda, Dorouernensis ecclesiæ archipræsul, almæ Crucis specimine roboravi.

✠ Ego Aelfsinus, Uuintoniensis ecclesiæ speculator, proprio stilo caractavi.[3]

✠ Ego Cenwald cum cœlesti signo adfui.

✠ Ego Oscytel placabili mente consensi.

✠ Ego Osulfus non renui.

✠ Ego Æthelstan, dux.

✠ Ego Eadmund, dux.

✠ Ego Æthelstan, dux.

✠ Ego Athelsige, dux.

✠ Ego Ælfsige, minister.

✠ Ego Wulfric, minister.

✠ Ego Æthelgeard, minister.

✠ Ego Ælfhere, minister.

✠ Ego Ælfheah, minister.

---

[1] *water*] wæter.

[2] *Acta.*] Claud. C. ix. fol. 112 b.

[3] *caractavi.*] Here end the attestations of witnesses in Claud. C. ix.

A.D. 956. ✝ Ego Ælfsige, minister.
✝ Ego Ælfric, minister.
✝ Ego Ælfsige, minister.
✝ Ego Ætheluuold, minister.
✝ Ego Ælfsige, minister.
✝ Ego Wulfgar, minister.

Quomodo Edwius Rex dedit Alfsio Bennaham XXV. *Cassatorum.*

Gift of Bennaham. Item, idem rex Eaduuius dedit Ælfsio ministro suo Bennaham XXV. cassatorum; et ipse de consensu regis Deo et Beatæ Mariæ et domui Abbendoniæ, et monachis ibidem Deo servientibus, in puram et perpetuam elemosinam; et hæc est carta regis hanc donationem confirmans.

Carta Regis Eduui de Bennaham.

In Christi nomine atque virtute. Sagaci intuendo prospectu casus lapsusque conditionis humanæ, de qua Ecclesiastes, "Vanitas," inquit, "vanitatum, et omnia vanitas" [Eccl. i., 2.], incessanter referre debitrices gratias oportet Ei, videlicet, cujus bonitate dum non essemus conditi sumus, dum periclitamur beneficiis refocillamur, dum denique omni æterna perditi nece Ipsius livore nos esse credimus redintegratos ad vitam, et eandem mercando mutuari conceditur æterna caducis, veritate dicente, "Thesaurizate vobis thesauros in cœlo" [Luke xii. 33.], et cætera.

Quapropter ego Eaduuig rex, monarcus Brittaniæ insulæ, favente Deo, huic meo fideli, nomine Ælfsige, XXV. mansas in loco qui dicitur Bennahamme in jure hereditario concedo, perfruituro, comite vita; post vero sui obitum licentiam habeat commendandi cui-

cumque placuerit heredi, cum omnibus ad se rite pertinentibus, pratis, pascuis, silvis, venationibus. Inmunis amodo permaneat iste ager ab ômni censu regali, excepta expeditione, pontis arcisque constructione. Si quis amodo hanc nostram donationem ammoverit, sciat se Deo contraiturum ire, non mihi, qui ab Illo potestatem accepi. A.D. 956.

Metæ de Bennaham.

This[1] syndan tha lond gemæro æt Bennanhamme. Ærest of Cynetan on tha meardic; of thære dic on Hæddes wyl; of than wylle on clænan crundel; of than crundele on tha readan hane; of thære hane on Wigmundes swelgende; of than swelgende up on thane[2] hryc; andlang hrycces to Ællan stapole; of than stapole on Æcan gefyrhthe; of than gefyrhthe on Meosbroces ford; of than forda on scrget;[3] of than gete on holan broces hæffod; thonne on thæt hæcget; thanne on tha rode easteweurde; of thære rode on mær lace; of there lace on Stapelford ut on Cynetan; thanne up andlang healfan stræme; eft on mær dic; and Codan med therto.

Acta est autem hæc donatio anno DCCCCLVI. ab Incarnatione Dominica, indictione xiiii^a, regni autem mei primo anno.

---

[1] *This.*] Collated with the duplicate copy of the boundaries in Claud. C. ix. fol. 197 b. "Termini xxv. mansarum apud Bennaham."

[2] *thane*] thone.

[3] *scrget*] screget.

Testes.

A.D. 956. ✝ Ego Eaduuig, rex Anglorum, hoc donum cum triumpho sanctæ Crucis impressi.
✝ Ego Eadgar, indoles clito, confirmavi.
✝ Ego Oda, archiepiscopus, consignavi.
✝ Ego Ælfsige, episcopus, consensi.
✝ Ego Oscytel, episcopus, corroboravi.
✝ Ego Byhrtelm, episcopus, favi.
✝ Ego Daniel, episcopus, subscripsi.
✝ Ego Æthelstan, dux.
✝ Ego Eadmund, dux.
✝ Ego Ælfhere, dux.
✝ Ego Æthelsige, dux.
✝ Ego Æthelmund, dux.
✝ Ego Æthelwuold, dux.
✝ Ego Alfsige, minister.
✝ Ego Byrhtferth, minister.
✝ Ego Ælfheah, minister.
✝ Ego Æthelgeard, minister.
✝ Ego Alfuuine, minister.
✝ Ego Æthelric, minister.

Quomodo Rex Eduuius dedit Ælfuuino Middeltun XV. *Cassatorum.*

Gift of Middeltun

Item, idem rex Eaduuius dedit Ælfuuino ministro suo Middeltun XV. cassatorum; et ipse de consensu regis Deo et Beatæ Mariæ et domui Abbendoniæ, et monachis ibidem Deo servientibus, in puram et perpetuam elemosinam; et hæc est carta regis hanc donationem confirmans.

Carta Regis Eduuii de Middeltuna.

Creator[1] cœli ac terræ per Verbum Spiritui Sancto A.D. 956.
coæternum in principio carismata[2] per tempora legis, naturæ, litteræ vel gratiæ, distribuit gubernando generi humano; sed ubi descendere dignatus Deus verus et homo amplexatus est jure hereditario septiformem Spiritum quo replevit orbem terrarum, unicuique dividens cata capta singulorum; ex quo præventi ingenio fulgent, viribus pollent, dominari jam audent vitiis suis, quippe peruncti nomine Christi. Proindeque nonnulli minime hæsitant dispertiri caduca, vilia deputantes comparando mansura.

Idcirco ego Eaduuig, Dei largiente gratia rex Anglorum, adornari cupio quemque devotum: huic etiam meo familiarissimo, Ælfwine vocitato, xv. mansas æt Middeltune in hereditatem concedo perhennem, cum omnibus ad se pertinentibus possidendam, et tradendam quandoque cuicumque voluerit heredi. Acta est autem hæc solutio agri ab omni censu regali libera, excepta expeditione, pontis arcisque constructione, anno DCCCCLVI. ab Incarnatione Dominica, indictione xiiii., primo vero anno imperii mei, coram testibus idoneis.

---

[1] *Creator.*] Collated with the original in Augustus II., No. 41, and with the duplicate copy in Claud. C. ix. fol. 112 b.

[2] *carismata*] karismata. Aug.

Metæ.

A.D. 956. This sind tha land gemærea. Ærest of Cealcforda; on ealdan lacing; thanum[1] on deth mere; thanne[2] on sceortan mor; thanne on thone anlipan beorh; thanne on hæsel broc; thanne up to gynan bæce; thonne to than stodfalde; thanne to seofan thornun[3] to smalan wege on[4] lacing and syx cotsetlan.

Testes.

✠ Ego Eadwig rex, Deo favente, Anglorum, hanc donationem trophæo sanctæ[5] Crucis sigillo.
✠ Ego Eadgar, indoles clito, annui.
✠ Ego Ælfsige, episcopus, consensi.
✠ Ego Uulfsige, episcopus, confirmavi.
✠ Ego Oscutel,[6] episcopus, favi.
✠ Ego Osulf, episcopus, dictavi.
✠ Ego Daniel, episcopus, subscripsi.
✠ Ego[7] Æthelstan, dux.[8]
✠ Ego Æthelsige, dux.[8]
✠ Ego Ælfhere, dux.[8]
✠ Ego Æthelstan, dux.[8]
✠ Ego Æthelmund, dux.[8]
✠ Ego Byrhtfeth, dux.[8]

---

[1] *thanum*] thanune, here and in other instances throughout these boundaries in Aug.

[2] *thanne*] thanune. Aug.

[3] *thornun*] thornū. Aug.; thoñ. Claud. C. ix.

[4] *on*] and on. Aug.

[5] *sanctæ.*] After "sanctæ" a cross is introduced in Aug.

[6] *Oscutel*] Oscytyl. Aug.

[7] *Ego.*] The word "Ego" no longer is prefixed in Aug., in which the second column here begins.

[8] *dux.*] In these six instances the word "dux" does not occur in Aug.

A.D. 956.

✠ Ego Ælfgar,[1] minister.
✠ Ego Byrhtferth, minister.
✠ Ego Æthelmær, minister.
✠ Ego Ælfsige, minister.
✠ Ego Ælfheah, minister.
✠ Ego Æthelgeard, minister.
✠ Ego Ætheluuold,[2] minister.
✠ Ego Ælfsige,[3] minister.
✠ Ego Ælfred, minister.
✠ Ego Wulfric, minister.
✠ Ego Ælfheah, minister.
✠ Ego Æthelweard, minister.

Hoc donum amodo servaturus glorificetur a Christo; destruens vero conatum illum non impleat, sed præcipitatus corruat in baratri[4] profundo.[5]

Quomodo Edwius Rex dedit Brihtelmo Kenitune.

Item, idem rex dedit Byrhtelmo presbytero Cheni- Gift of Kenitune.
tum; et ipse de consensu regis Deo et Beatæ Mariæ et domui Abbendoniæ, et monachis ibidem Deo servientibus, in puram et perpetuam elemosinam; et hæc est carta regis hanc donationem confirmans.

Ælfgar.] The third column here commences in Aug.

[2] *Ætheluuold.*] This is the beginning of the fourth column in Aug.

[3] *Ælfsige*] Ælfre. Aug.

[4] *baratri*] barathri. Aug.

[5] *profundo.*] In Aug. occur the following indorsements. In a hand contemporary with the charter :— "This is thara xv. hida boc æt Middeltune the Eadwig cing gebocode Ælfwine on ece yrfe." In a hand of the thirteenth century, "Karta de Mideltona." In one a little later, "Midelton;" and in a hand of the end of the fifteenth century, "Codicelle Edwii Regis."

Carta Regis Edwii de Kenitune.

A.D. 956. Omnipotens[1] rerum Creator insimul universarum per sex dies distinxit formulas singulorum, statumque custodiunt naturalem, excepto homine et angelo prævaricatore, per quem omnis adversitas irrepsit in genus humanum, quod miserando divina gratia liberavit tandem in fine seculorum.

Hoc audito et prælibato a multis peritioribus, ego Eaduuig rex, Dei gratia, tam pecuniis quam[2] prædiis honorare dispono meos fideles, huic etiam meo fideli Byrhtelmo presbytero Cenigtun in hereditatem concedo perpetuam, cum omnibus ad se pertinentibus possidendam, et tradendam cuivis[3] heredi. Facta est autem hæc præfati agelli libertas ab omni censu regali soluta, exceptis tribus, expeditione, videlicet, pontis arcisque ædificatione, quæ pernecessaria sunt omnibus regionibus, anno DCCCCLVI. Incarnationis Dominicæ, indictione xiiii., anno vero primo imperii nostri.

Metæ.

This[4] sint tha land gemaro to Cenigtune.

Of Temese stæthe[5] on Wulfrices broc; uppan rige[6] weorthe on tha ealdan dic; of thære dic ut on rige wurthe heal; thanne on thone rah hege; anlang[7] thæs

---

[1] *Omnipotens.*] Collated with the duplicate copy in Claud. C. ix. fol. 112.

[2] *quam*] quamque.

[3] *cuivis*] cui vult.

[4] *This.*] Collated with the duplicate copy of the boundaries in Claud. C. ix., fol. 197. "Terra de Cenitun ita discriminatur."

[5] *stæthe*] stæde.

[6] *rige*] hrige.

[7] *anlang*] andlang.

hege[1] on bagganwurthe ; æfre be efic[2] thæt hit cymth A.D. 956.
on sceaceling æcere ;[3] thonne ut on Stanford ;[4] thanne
ut on Temese on thone igoth thwyres ofer berege on
ceanewyllan[5] and[6] stremes ut[7] Temese ; andlang Temese
thæt hit cymth on hyrd ige ; thonne ut eft on Wulf-
rices broc.

✠ Ego[8] Eaduuig, rex, divina gratia largiente, totius Brintanniæ, hoc donum libenter signo crucis confirmavi.

✠ Ego Oda, archipræsul, consensi.
✠ Ego Eadgar, indolens, corroboravi.
✠ Ego Ælfsige, episcopus, annui.
✠ Ego Osulf, episcopus, adquievi.
✠ Ego Uulfsige, episcopus, subscripsi.
✠ Ego Cyneuuold, episcopus, impressi.
✠ Ego Daniel, episcopus, dictavi.
✠ Ego Æthelstan, dux.
✠ Ego Æthelsige, dux.
✠ Ego Eadmund, dux.
✠ Ego Ælfhere, dux.
✠ Ego Byrhtferth, dux.
✠ Ego Æthelmund, dux.
✠ Ego Æthelstan, dux.
✠ Ego Ælfheah, minister.
✠ Ego Ælfsige, minister.
✠ Ego Æthelgerd, minister.
✠ Ego Ælfred, minister.
✠ Ego Æthelmær, minister.
✠ Ego Ælfuuine, minister.
✠ Ego Ælfred, minister.

---

[1] *hege*] heges.
[2] *efic*] efisc.
[3] *æcere*] æcers.
[4] *Stanford*] Sandford.
[5] *ceanewyllan*] cearewyllan.
[6] *and*] andlang.
[7] *ut*] ut æt.
[8] *Ego.*] The names of the witnesses do not occur in Claud. C. ix.

A.D. 956. Cuicumque[1] amodo nostrum decretum muniendo servaverit, pascatur manna cœlesti; si quis autem, (quod absit,) contraire temptaverit, obstaculum patiatur gehennæ, nisi cito emendare festinet.

This is seo gerædnes the Byrhtelm biscop and Athelwuold abbod hæfdon ymbe hira landgehwerf; thæt is thonne the se biscop gesealde tha hida æt Cenintune into thære cyricean æt Abbendun to ecan yrfe, and se abbud gesealde thæt seofontyne hida æt Crydan brigce than biscope to ecenesse, ge on life ge efter life, and hi eac ealra thinga gehwyrfdon ge on cucan ceape ge on otheorn, swa swa hi bitwehs him geraeddon; and this wæs Eadwiges leaf cyninges. And this syndon tha gewitnessa.

Ælgifu thæs cininges wif, and Æthelgifu thæs cyninges wifes modur, Ælfsige biscop, Osulf biscop, Coenwald biscop, Byrhtnoth ealdorman, Ælfheah cyninges discthen, Eadric his brodur.

[Dominus autem abbas Athelwoldus commutationem ejusdem terræ, id est, Cenintun, concedente eodem rege, egit apud Brihtelmum episcopum. In cujus vicissitudine ipse episcopus accepit illam villam quæ appellatur Crydanbricge.

Testes autem fuerunt hujus commutationis Ælfgifa regis uxor et Æthelgifa mater ejus, Ælfsige episcopus, Osulfus episcopus, Kenwald episcopus, et multi alii.][2]

Item, idem rex Eduuius dedit Ælfrico ministro suo Bægenweorthe xxv. cassatorum; et ipse de consensu regis, Deo et Beatæ Mariæ et domui Abbendoniæ, et monachis ibidem Deo servientibus, in puram et perpetuam elemosinam; et hæc est carta regis hanc donationem confirmans.

---

[1] *Cuicumque.*] Claud. C. ix. fol. 112, where the reading is "Quicumque."

[2] This Latin version of the Saxon document given above is here introduced into the text from Claud. C. ix. fol. 112.

Carta[1] *Regis Edwii de Baenwurthe.*

Christi disponente gratia, ego Eaduuig imperiali Anglosaxonum diademate infulatus ac bonorum regum exempla secutus, et populos mihi a Deo concessos regere pacifice optans, aliquam terræ partem, id est, mensuram xxv. cassatorum, uni meo ministro Ælfrico concedo, ubi dicitur æt Bægenweorthe, ut, vita comite, habeat, et post obitum sui[2] derelinquat successori cui voluerit in æternam possessionem; cum campis, pascuis, pratis, silvis. Hæc tellus a cuncto[3] sit immunis servitu,[4] nisi pontis et arcis expeditionis[5] juvamine. Gloria consentientibus, Tartarum nolentibus.. A.D. 956. Gift of Bagenweorth.

Istis terminis ambitur prædicta tellus:—

Metæ.

This[6] sind tha land gemæro to Bægenweorthe.

Ærest of gorgræfan up andlang slades on thone thorn; thonne on thæt crundel sutheweard; thonne to than wulle;[7] thæt on læces ford; thonne up[8] andlang rithe on gemær weg; andlang weges on tha dic æt scobban oran; andlang dic on gemær weg; andlang weges on butan thorn[9] hangran on Ceobba[10] stan; forth andlang gemær weges on thone weg æt cealfes wulle;[11] forth andlang weges to yfemestan leage; thonne forth ofer sciteres clif to higwege; up

---

[1] *Carta.*] Collated with the duplicate copy in Claud. C. ix. fol. 113.

[2] *sui*] suum.

[3] *cuncto*] cunctis.

[4] *servitu*] servitute.

[5] *expeditionis*] expeditionisque.

[6] *This.*] Collated with the duplicate copy of the boundaries in Claud. C. ix. fol. 198.

[7] *wulle*] on to tham wylle.

[8] *thonne*] thonon up.

[9] *thorn*] thonon.

[10] *Ceobba*] Ceobban.

[11] *wulle*] wylle.

A.D. 956. andlang weges to than rah hege; andlang weges on[1] hæsel dic; thonne on Wulfstanes[2] dic; of thære dic on Maduces lea; thurh thone lea on thone put; of thone[3] putte on thone ellen stub;[4] thonne on lippan dic; andlang dic on seofan æceras[5] westewearde; thonne[6] on thone hæthenan byrgels; thonne on thæt scorte land sutheweard; thæt andlang furh on thone healfan æcer; thonne on thæt withig bed;[7] thonne on dunanford; of than forda andlang Sunniggawullæ[8] broces on wudæford; thonne andlang hricges on west innon thone broce; up andlang broces on gorgraves thær hit ær onfeng.

This sint thara mead gemæra the to than lande gebyriah. Ærest of thære brycge on berige;[9] up andlang midstremes oth foran ongean tha niwan dic; thonne oth[10] midne streamen; in ther[11] andlang streames up on thone greatan wilig; thonne[12] andlang thære hege ræwe ut on tha ea oth midne stream.

Thonne synt this[13] tha gemæro thære mæde æt Ennan beorgum. Of thære dice ende ford thon[14] tha ea; nither andlang mid streames up on tha won lace oth foran ongean thone beorh; thær betweonan meade and dune eft on tha dic.

Hæc[15] carta scripta est anno Dominicæ Incarnationis DCCCCLVI., indictione quarta decima.

✠ Ego Eaduuig, rex Anglorum, indeclinabiliter concessi.

✠ Ego Eadgar, ejusdem regis frater, consensi.

---

[1] *on*] to.
[2] *Wulfstanes*] Wulstanes.
[3] *put; of thone*] pyt; of than.
[4] *stub*] styb.
[5] *æceras*] æcera.
[6] *thonne*] thonon on.
[7] *bed*] bæd.
[8] *Sunniggawullæ*] Sunningawyl'æ. *berige*] beryge.
[9] *dic; thonne oth*] dic; up andlang dic; thonon oth.
[10] *streamen; in ther*] streame; inther.
[11] *wilig; thonne*] wylig; thonon.
[12] *synt this*] this synt.
[13] *ford thon*] forth thonon.
[14] *Hæc.*] Claud. C. ix. fol. 113 b.

✝ Ego Oda, archiepiscopus, cum signo sanctæ Crucis roboravi.[1] A.D. 956.

✝ Ego Ælfsinus, præsul, sigillum sanctæ Crucis impressi.

✝ Ego Cenwald, episcopus, non renui.
✝ Ego Oscytel, episcopus, consignavi.
✝ Ego Osulf, episcopus, corroboravi.
✝ Ego Uulfsige, episcopus, atquievi.
✝ Ego Byrhthem, episcopus, subscripsi.
✝ Ego Alfuuold, episcopus, confirmavi.
✝ Ego Athulf, episcopus, conclusi.
✝ Ego Æthelstan, dux.
✝ Ego Eadmund, dux.
✝ Ego Æthelstan, dux.
✝ Ego Byrhtferth, dux.
✝ Ego Athelmund, dux.
✝ Ego Ælfhere, dux.
✝ Ego Æthelsige, dux.
✝ Ego Ælfsige, minister.
✝ Ego Wulfric, minister.
✝ Ego Æthelgeard, minister.
✝ Ego Ælfheah, minister.
✝ Ego Ælfgar, minister.
✝ Ego Byrhtferth, minister.
✝ Ego Ælfheah, minister.
✝ Ego Ælfuuold, minister.
✝ Ego Ælfsige, minister.
✝ Ego Ælfric, minister.
✝ Ego Ælfuuig, minister.
✝ Ego Ætheluuuld, minister.
✝ Ego Uulfgar, minister.
✝ Ego Uulfric, minister.

---

[1] *roboravi.*] The names of the witnesses here end in Claud. C. ix., which adds:—"Vir itaque ille hanc ecclesiam de Abendona de ista terra heredem post exitum suæ vitæ fecit."

Quomodo Rex Edwius dedit Eadrico Pirianford xvi. *Cassatorum.*

A.D. 956. Gift of Pirianford. Item, idem rex Eaduuius dedit Eadrico ministro suo Pirianforda xvi. mansatorum; et ipse de consensu regis Deo et Beatæ Mariæ et domui Abbendoniæ, et monachis ibidem Deo servientibus, in puram et perpetuam elemosinam; et hæc est carta regis hanc donationem confirmans.

Carta Regis Edwii de Pirianford.

In nomine Domini nostri Jhesu Christi. Summo almæ et individuæ Trinitatis fatimine egregius agonista sanctæ prædicationis hortatur talem protulit sententiam, dicens: "Omnia nuda sunt et aperta coram "oculis Domini" [Heb. iv. 13.]; et a luce prima usque conticinium uniuscujusque actus prospicit.

Ideo ego Eaduuig uni meorum carorum, quem cordetenus diligo, nomine Eadrico, aliquam terræ portionem, secundum æstimationem xvi. cassatorum, illic, quo Anglico vocabulo profertur æt Pyrianforda, quamdiu hic corpus animatum habere videbitur, nostri doni privilegium sibi vindicet; et postero denique suo, quemcumque elegerit, perenniter impertiat, cum omnibus quæ sibi jure pertinent, campis, pascuis, pratis, silvis. Sit vero hæc terra ab omni seculari negotio libera, excepta expeditione, et pontis ac arcis constructione. Si quis vere tyrannica inflatus potestate infringere temptaverit hujus nostri decreti cirographum, sciat se coram Christo et angelis Ejus in tremendo examine rationem redditurum, nisi hic prius emendare satagerit.

Metæ.

Istis terminis hæc tellus ambita videtur. A.D. 956.

This sind tha land gemæro to Pyrianforda. Ærest of Pyrianforda andlang wægan on fiscesburnan; andlang burnan on thone mearchagan; up be hagan oth tha gedela; west on gerihta to snawes mere wuestewearden; thonne on thone ho foreweardne; thonne on gerihta ofer ufandune; thonne on thone gyrd weg; andlang weges on thone mea[r]c hagan; up be hagan on weorthe hege; forth be than hege on weorthe apeldre; thonne on perleage; thonne suth to efes on thone ealdan hrunan; thæt to hagan; op be hagan to Eceles hamm; thonne a be hagan to mylen felda; thonne a be hagan to mint felda; thonon on gerihta on mint byrge; thær to burnan; andlang burnan on tha flex waran on thone hagan; thonon ut on thone feld; thæt ut to mil gemete; thonon tha ferhthe forwearde; thonon to thære twicene; andlang twicene on weahhes fen; thonon ut on wegan; andlang wegan on Pyrian ford; and sithwuda hyrth sum into Pyrianforda.

Acta est hæc præfata donatio anno ab Incarnatione Domini DCCCCLVI., indictione xiiii.

Testes.

✠ Ego Eaduui, rex Anglorun, indeclinabiliter concessi.

✠ Ego Oda, archiepiscopus, cum signo sanctæ Crucis roboravi.

✠ Ego Cenuuald, episcopus, consensi.

✠ Ego Oscutel, episcopus, consignavi.

✠ Ego Osulf, episcopus, confirmavi.

✠ Ego Byrhtelm, episcopus, subscripsi.

A.D. 956. ✠ Ego Auulf, episcopus, conclusi.
✠ Ego Æthelstan, dux.
✠ Ego Eadmund, dux.
✠ Ego Æthelstan, dux.
✠ Ego Byrhtferth, dux.
✠ Ego Ælfhere, dux.
✠ Ego Eadgar, ejusdem regis frater, consensi.
✠ Ego Ælfsinus, præsul, signum agiæ Crucis impressi.
✠ Ego Aelfsige, minister.
✠ Ego Wulfric, minister.
✠ Ego Æthelgeard, minister.
✠ Ego Ælfheah, minister.
✠ Ego Ælfsige, minister.
✠ Ego Byrhtferth, minister.
✠ Ego Ælfgar, minister.
✠ Ego Æthelwold, minister.
✠ Ego Uulfgar, minister.

Quomodo Rex Eduuius dedit Alfero Wilmanlehttune.

Gift of Wilmanlehtun. Item, idem rex Eduuius dedit Alfero senatori Wilmanlehttune; et ipse de consensu regis dedit Beatæ Mariæ et domui Abbendoniæ, et monachis ibidem Deo servientibus, in puram et perpetuam elemosinam; et hæc est carta regis hanc donationem confirmans.

Carta Regis Eduui de Wilmaleahtun.

In nomine creatricis omnium rerum et dominatricis Sanctæ Trinitatis omnipotentis, qui solus regnum immutabile et incorruptibile atque ineffabile perpetua potestate possidet ac continet.

---

[1] *creatricis.*] This word is written upon an erasure in B. vi.

Ideo ego Eaduuig, industrius Anglorum rex cæteraA.D. 956.
rumque gentium in circuitu persistentium gubernator et rector, primo anno imperii mei litteratoriis apicibus roboravi, quod cum consensu heroicorum virorum tradidi cuidam comiti non solum mihi per omnia fideli subjectione obtemperanti, verum etiam in omnibus meum velle subicienti, ceu meis caris prædecessoribus frequentativis manifestari solebat, vocitato nomine Ælfhere, modicam numinis mei partem, id est x. mansas, perenniter impendo, penes illum locum quo assertione multorum hominum profertur ita æt Wilman lehttune, ut terram jam præfatam, meo scilicet ovante concessu, tramitibus suæ possideat vitæ; deinceps namque sibi succedenti cuicumqne voluerit heredi derelinquat, ceu prædixi, in æternam hereditatem. Maneat igitur meum hoc immobile donum æterna libertate jocundum, cum omnibus ad se pertinentibus, campis, pascuis, pratis, silvis; excepto communi labore, expeditione, pontis arcisve coædificatione.

Si qui denique, mihi non optanti, hanc libertatis cartam cupiditatis livore depressi violari satagerint, cum agminibus tetræ caliginis lapsi vocem audiant examinationis die Arbitris sibi dicentis, "Discedite a me, maledicti, in ignem æternum" [Matt. xxv. 61.]; ubi cum dæmonibus fereris sartaginibus crudeli torqueantur in pœna, si non ante mortem digna hoc emendaverint pœnitentia.

Metæ de Wilmanlehtune.

Istis terminis hæc tellus ambita videtur:—

This sind tha land gemæra æt Wilmanlehtune. Ærest æt Cranmere; of than mære andlang broces; and swa on thone thorn; and of than thorne andlang thære stræte in on hore pyt; of than pytte on thane

A.D. 956. blacan pyt; thonan on langdune ende; of langandune swa to than hlæwe; of thæn hlæwe to thære sealt stræt; and efter stræte to Wilmanforda; of Wilmanforda on Cyneferthes pyt; thonan in tha hwitan dic; of thære dic andlang hricg weges thæt in Cranmeres broce; andlang broces in to Cranmere.

Hæc carta scripta est anno Dominicæ Incarnationis DCCCCLVI., indictione quarta decima.

✠ Ego Eaduuig, rex Anglorum, indeclinabiliter concessi.

✠ Ego Eadgar, ejusdem regis frater, celeriter consensi.

✠ Ego Oda, archiepiscopus, cum signo sanctæ Crucis roboravi.

✠ Ego Ælfsin, præsul, sigillum sanctæ Crucis impressi.

✠ Ego Byrhtelm, episcopus, confirmavi.
✠ Ego Oscytel, episcopus, adquievi.
✠ Ego Osulf, episcopus, non renui.
✠ Ego Alfuuold, episcopus, subscripsi.
✠ Ego Daniel, episcopus, conclusi.
✠ Ego Æthelstan, dux.
✠ Ego Eadmund, dux.
✠ Ego Æthelstan, dux.
✠ Ego Æthelsige, dux.
✠ Ego Ætheluuold, dux.
✠ Ego Ælfheah, minister.
✠ Ego Ælfred, minister.
✠ Ego Æthelmær, minister.
✠ Ego Ælfsige, minister.
✠ Ego Alfuuine, minister.
✠ Ego Uulfstan, minister.
✠ Ego Uulfgar, minister.
✠ Ego Eadric, minister.

Quómodo Rex Edwius dedit Edmundo Anningadune.

Item, idem rex dedit Eadmundo senatori suo Anni- A.D. 956.
gadune; et ipse de consensu regis Deo et Beatæ Mariæ et domui Abbendoniæ, et monachis ibidem Deo servientibus, in puram et perpetuam elemosinam; et hæc est carta regis hanc donationem confirmans.

Carta Regis Edwii de Anningedune.

In[1] sanctæ et individuæ Trinitatis vocamine, ego Gift of Anningedune.
Eaduuig egregius Angulsaxonum basileus cæterarumque plebium hinc inde habitantium, crebro quidem cœpi rimari quod ea quæ videntur temporalia ac caduca sunt, et quæ non videntur æternaliter mansura.

Idcirco cuidam meorum optimatum cui nomen insitum est Eadmundo,[2] xvi. cassatos perenniter impendo, penes illum locum quo assertione multorum hominum profertur ita, æt Anningadune;[3] dum vero vitale spiramen suum foverit corpus animo, jocunda nostra dapsili deditione perfruatur; decurso scilicet suæ curriculo vitæ, heredi cuicumque[4] voluerit impendat inperpetuum carisma,[5] cum campis, pascuis, pratis, silvis.

---

[1] *In.*] Collated with the original charter in the Cottonian collection, Aug. 11. No. 45.

[2] *Eadmundo.*] In Aug. the name of the grantee and the quantity of the land are written in a darker ink, apparently upon an erasure.

[3] *Anningadune.*] The above remark applies to the name of the locality.

[4] *cuicumque*] cui. Aug.

[5] *carisma*] karisma. Aug.

A.D. 956. Hæc[1] tellus a cuncto sit inmunis servitu, nisi pontis et arcis, expeditionis juvamine. Augens fruatur Domino, minuens ipse Zabulo.

Metæ.[2]

Istis terminis circumgirata assertur ante, scilicet, supra dicta terra.

Thes sind[3] tha land gemæro to Annigadune.[4] Ærest on tha deopan rithe be eastan Bremre; swa west ofer Bremre to cymbhæma gemæra;[5] swa be cymbhæma[6] gemæra to dentunninga gemæra;[7] of dentunninga gemæro[8] swa to suntinga gemære; swa be suntinga gemære to bidelinga gemære; swa thanne forth est[9] be bidelinga gemære; oth eft ut on Bremre. This sint tha den stowa, brochurst,[10] and beaddan syla, and æt fyrntham, and hlithwic, and strodwic.

Hæc carta scripta est anno Dominicæ Incarnationis DCCCCLVI., indictione xiiii.

✣ Ego Eaduuig, gratia Dei totius Brittannicæ telluris rex, meum donum proprio sigillo confirmavi.

✣ Ego Eadgar, ejusdem regis frater, celeriter consensi.

✣ Ego Oda, Dorovernensis ecclesiæ archipræsul, almæ Crucis[11] signo roboravi.

---

[1] *Hæc.*] From this point the original charter appears to be palimpsest.

[2] *Metæ.*] Omitted in Aug.

[3] *Thes sind*] This sint. Aug.

[4] *Annigadune.*] The original is here slightly defective.

[5] *cymbhæma gemæra*] cumbhæma gemæro. Aug.

[6] *cymbhæma*] cumbhæma. Aug.

[7] *gemæra*] gemære. Aug.

[8] *gemæro*] gemære. Aug.

[9] *est*] east. Aug.

[10] *brochurst*] Crochyrst. Aug.

[11] *Crucis.*] In Aug. the cross is added above the line at this point.

✝ Ego Ælfsinus, Uuintoniensis[1] ecclesiæ divinus speculator, proprium sigillum impressi. A D. 956.

✝ Ego Oscytel placabili mente consensi.
✝ Ego Osulf[2] non renui.
✝ Ego Byrhtelm atquievi.[3]
✝ Ego Auulf[4] conclusi.
✝ Ego[5] Æthelstan, dux.
✝ Ego Byrhtferth, dux.
✝ Ego Æthelstan, dux.
✝ Ego Æthelsige, dux.
✝ Ego[6] Ælfsige, minister.
✝ Ego Uulfric, minister.
✝ Ego Æthelgerd,[7] minister.
✝ Ego Ælfheah, minister.
✝ Ego[8] Ælfgar, minister.
✝ Ego Byrhtferth, minister.
✝ Ego Æthelwold, minister.
✝ Ego Uulfgar, minister.
✝ Ego Ælfwold,[9] minister.
✝ Ego Ælfsige, minister.[10]

Quomodo Eduuius Rex dedit Eadrico Peadenwurthe.

Item, idem rex Eaduuius dedit Eadrico Peadanwrthe; et ipse de consensu regis Deo et Beatæ Mariæ

---

[1] *Uuintoniensis*] Uuintaniensis. Aug.

[2] *Osulf*] Osulfus. Aug.

[3] *atquievi*] adquievi. Aug.

[4] *Auulf*] Athulf. Aug.

[5] *Ego.*] Here in Aug. begins the second column of witnesses. The word "Ego" is omitted from this point.

[6] *Ego.*] The third column here begins.

[7] *Æthelgerd*] Æthelgeard. Aug.

[8] *Ego.*] The fourth column commences here.

[9] *Ælfwold*] Alfwold. Aug.

[10] *minister.*] The following endorsement occurs in Augustus; "✝ This is thara xvi. hida boc æt Anningadune the Eadwig cing gebocode Eadmunde ealdormen on ece yrfe." And then, in a later hand, "Concessit istam terram cuidam optimati suo."

A.D. 956. et domui Abbendoniæ, et monachis ibidem Deo servientibus, in puram et perpetuam elemosinam; et hæc est carta regis hanc donationem confirmans.

Carta[1] *Regis Eadwii de Pedanwrthe.*

Gift of Pedanworthe.

Regnante perenniter Christo. Quid enim est in hac vita melius quam his terrenis caducisque cœlestia et mansura mercari? Quia omne quod videtur temporaliter deficit, id vero quod non videtur sine intermissione permanebit.

Quamobrem ego Eaduuig rex Anglorum, ac totius Britannicæ telluris gubernator et rector, cuidam meo homini vocitato nomine Eadric, modicam partem terræ, id est v. cassatos, perpetualiter concedo illic, ubi vulgari vocabulo dicitur æt Peadanwurthe; amodo cum securitate nostrum donum vita comite sibi usurpet; se obeunte, cuicumque voluerit in carissma perenne impertiat, cum campis, pascuis, pratis, silvis.

Hæc tellus a cuncto sit immunis servitu, nisi pontis et arcis ac expeditionis juvamine. Si quis vero minuerit hanc donationem, sciat se reum omni hora vitæ suæ, et tenebrosum Tartarum non evadere.

Istis terminis hæc tellus ambita videtur.

This sind tha landgemæro to Peadanwyrthe. Ærest of Ælflæde gemæra north on thone hagan; andlang hagan on standan; thonne on tha dic; thæt thonne on tha ea; andlang ea on thone mulenger; thonan andlang thære mylen dic eft on tha ea; andlang ea oth tha byrcg; and se mylen stede and thæt land be

[1] *Carta.*] Another copy of this charter, repeated by mistake in the manuscript, occurs hereafter at p. 235.

northan ea the thærto hyrth, and thara oxena wic, A.D. 956.
and seo mæd on tun ege the thær mid rihte to gebyreth, and seo east mearc eal se haga scæt est on Ælflæde mearce, and tha werbæra and seo mæd be northan ea, and tha hammas tha ther mid rihte to gebyriath.

Hæc carta scripta est anno Dominicæ Incarnationis DCCCCLVI., indictione xiiii[a].

✠ Ego Eaduuig, rex Anglorum, indeclinabiliter concessi.

✠ Ego Eadgar, ejusdem regis frater, consensi.

✠ Ego Oda, archiepiscopus, cum signo sanctæ Crucis roboravi.

✠ Ego Ælfsinus, præsul, sigillum agiæ Crucis impressi.

✠ Ego Cenuuald, episcopus, consignavi.

✠ Ego Oscytel, episcopus, confirmavi.

✠ Ego Osulf, episcopus, atquievi.

✠ Ego Athulf, episcopus, non renui.

✠ Ego Daniel, episcopus, conclusi.

✠ Ego Æthelstan, dux.

✠ Ego Eadmund, dux.

✠ Ego Æthelstan, dux.

✠ Ego Æthelsige, dux.

✠ Ego Ælfhere, dux.

✠ Ego Ælfheah, minister.

✠ Ego Ælfsige, minister.

✠ Ego Ælfuuine, minister.

✠ Ego Ælfric, minister.

✠ Ego Ælfmær, minister.

✠ Ego Uulfgar, minister.

✠ Ego Ælfuuig, minister.

✠ Ego Eadric, minister.

Quomodo Rex Edwius dedit Athelnotho Fifhide.

A.D. 956. Item, idem rex Eaduuius dedit Æthelnotho Fifhidam; et ipse de consensu regis Deo et Beatæ Mariæ et domui Abbendoniæ, et monachis ibidem Deo servientibus, in puram et perpetuam elemosinam; et hæc est carta regis hanc donationem confirmans.

Carta Regis Edwii de Fifhide.

Regnante inperpetuum Domino nostro Jhesu Christo. Cunctis supernorum sacramenta donorum cœlitus perscrutantibus notum est, quod non solum hujus mundi status antiqui hostis fraude atque molimine deficiendo corrumpitur, verum etiam in præsentis vitæ prope consummato curriculo, humana prosperitas iniquorum hominum acri intentione et angore constringuntur. Nunc ergo, dum nobis tempus est veniæ, festinemus laqueum totis nisibus devitare mortis, dumque carnale possidemus patrimonium, spiritale exerceatur mercimonium, quo inter angelicos choros mereamur adipisci gaudia sine fine mansura.

Quapropter ego Eaduui, rex Anglorum, cæterarumque gentium in circuitu persistentium gubernator et rector, cuidam meo fideli ministro vocitato nomine Æthelnod xiii. mansas perpetualiter concedo, in illo loco ubi jamdudum ruricolæ illius terræ nomen indiderunt æt Fif hidum; quatenus habeat ac possideat quamdiu vitalis spiritus aluerit corpus. Cum autem dissolutionis suæ dies advenerit, cuicumque voluerit heredi derelinquat, ceu supra diximus, in æternam hereditatem. Sit autem prædicta donatio ab omni mundiali obstaculo libera, cum omnibus ad se rite pertinentibus, campis, pascuis, pratis, exceptis istis tribus, expeditione, pontis arcisve constructione,

Si quis vero hominum hanc meam donationem cum stultitiæ temeritate jactitando infringere certaverit, sit ipse gravibus per colla depressus catenis inter flammivomas tetrorum dæmonum catervas, nisi prius hic ad satisfactionem venire maluerit. A.D. 956.

Metæ.

Istis terminis prædicta terra circumgirata esse videtur.

This sind thara xiii. hide landgemæra the to Fif hidum gebyriath.

Ærest on Ydeles ige; of Ydeles ige andlang gemæres to Thatteles wege; andlang weges on mæran mores heafod; andlang mænan mores heafud on Eoccene; up mid stræme to hudes lade; of hudes lade to thære scortan dic; of thære scortan dic on Ælfthrythe dic; andlang dic on holan broc; andlang holan broces on Wasan; andlang Wasan eft to Ydeles ige. Thonne is thæs landes ealles xiii. healf hid.

Acta est hæc præfata donatio anno ab Incarnatione Domini nostri Jhesu Christi DCCCCLVI., indictione xiiii[a].

✝ Ego Eaduuig, rex Anglorum, præfatam donationem sub sigillo sanctæ Crucis indeclinabiliter consensi atque roboravi.

✝ Ego Oda, Dorobornensis ecclesiæ archiepiscopus, sigillo sanctæ Crucis subscripsi.

✝ Ego Ælfsige, Uuintoniensis ecclesiæ episcopus, testudinem sanctæ Crucis subscripsi et confirmavi.

✝ Ego Cenuuold, episcopus, confirmavi.

✝ Ego Oscytel, episcopus, consensi.

✝ Ego Osulf, episcopus, consignavi.

✝ Ego Uulfsige, episcopus, subscripsi.

✝ Ego Byrhtelm, episcopus, impressi.

A.D. 956.

✝ Ego Alfuuald, episcopus, corroboravi.
✝ Ego Auulf, episcopus, consensi.
✝ Ego Daniel, episcopus, conclusi.
✝ Ego Ælfere, dux.
✝ Ego Eadmund, dux.
✝ Ego Æthelmund, dux.
✝ Ego Æthelsie, minister.
✝ Ego Uulfric, minister.
✝ Ego Æthelgeard, minister.
✝ Ego Byrhtferd, minister.
✝ Ego Ælfnoth, minister.
✝ Ego Ælfgard, minister.
✝ Ego Ælfric, minister.
✝ Ego Ælfeah, minister.
✝ Ego Ælfhere, minister.
✝ Ego Ælfeah, minister.
✝ Ego Eadred, minister.
✝ Ego Cynesie, minister.

Quomodo Rex Edwius dedit Brihthelmo Stoue v. Cassatorum.

Gift of Stowe.

Eodem anno memoratus rex Eaduuius dedit Brihtelmo cognato suo Stowe v. mansarum; et ipse de consensu regis Deo et Beatæ Mariæ et domui Abbendoniæ, et monachis ibidem Deo servientibus, eo tenore quo supra.

Quomodo rex dedit Eadrico Pedanwyrthe.

Item, idem rex Eaduuius dedit Eadrico ministro suo Peadanwyrthe; et ipse de consensu regis Deo et Beatæ Mariæ et domui Abbendoniæ, et monachis ibi-

dem Deo servientibus, in puram et perpetuam elemosinam; et hæc est carta regis hanc donationem confirmans. A.D. 956.

Carta[1] *Regis Edwii de Pedanwurthe.*

Gift of Pedanworthe.

Regnante perhenniter Christo. Quid enim est in hac vita melius quam his terrenis caducisque cœlestia et mansura mercari? Quia omne quod videtur temporaliter deficit, id vero quod non videtur sine intermissione permanebit.

Quamobrem ego Eaduuig rex Anglorum, ac totius Brittanicæ telluris gubernator et rector, cuidam meo homini vocitato nomine Eadric, modicam partem terræ, id est v. cassatos, perpetualiter concedo illic, ubi vulgari vocabulo dicitur æt Peadanwyrthe; amodo cum securitate nostrum donum vita comite sibi usurpet; se obeunte, cuicumque voluerit in carisma perhenne impertiat, cum campis, pascuis, pratis, silvis.

Hæc tellus a cuncto sit immunis servitu, nisi pontis et arcis ac expeditionis juvamine. Si quis vero minuerit hanc donationem, sciat se reum omni hora vitæ suæ, et tenebrosum Tartarum non evadere.

Metæ de Pedanwurthe.

Istis terminis hæc tellus ambita videtur.

This sind tha land gemære to Peadanwurthe. Ærest of Ælflede gemæra north on thone hagan; andlang hagan on standan; thonan on tha dic; thæt thonon on tha ea; andlang ea on thone mylenger; thonon andlang thære mylen dic eft on tha ea; andlang ea

---

[1] *Carta.*] Already given at p. 230. This duplicate copy has been repeated by mistake in the manuscript.

A.D. 956. oth tha brycge; and se mylen stede and thæt land be northan ea the thær to hyrth, and thara oxena wic, and se mæd on tun ege the thar mid, rihte to gebyreth, and seo east mearc eal se haga scet est on Æflede mearce, and tha werbæra, and seo mæd be northan ea, and tha hammas the ther mid rihte to gebyriath.

Hæc carta scripta est anno Dominicæ Incarnationis DCCCCLVI., indictione xiiii[a].

Testes.

✝ Ego Eaduuig, rex Anolorum, indeclinabiliter concessi.
✝ Ego Eadgar, ejusdem regis frater, consensi.
✝ Ego Oda, archiepiscopus, cum signo sanctæ Crucis roboravi.
✝ Ego Ælfsinus, præsul, sigillum agiæ Crucis impressi.
✝ Ego Cenuuald, episcopus, consignavi.
✝ Ego Oscytel, episcopus, confirmavi.
✝ Ego Osulf, episcopus, atquevi.
✝ Ego Auulf, episcopus, non renui.
✝ Ego Daniel, episcopus, conclusi.
✝ Ego Æthelstan, dux.
✝ Ego Eadmund, dux.
✝ Ego Æthelstan, dux.
✝ Ego Æthelsige, dux.
✝ Ego Ælfhere, dux.
✝ Ego Ælfheah, minister.
✝ Ego Ælfsige, minister.
✝ Ego Ælfuuine, minister.
✝ Ego Ælfric, minister.
✝ Ego Ælfmær, minister.
✝ Ego Uulfgar, minister.
✝ Ego Ælfuuig, minister.
✝ Ego Eadric, minister.

Quomodo Rex Edwius dedit Wlfrico Cheorletun.

Item, idem rex Eaduuius dedit Uulfrico ministro suo Cheorletun; et ipse de consensu regis Deo et Beatæ Mariæ et domui Abbendoniæ, et monachis ibidem Deo servientibus, in puram et perpetuam elemosinam; et hæc est carta regis hanc donationem confirmans. A.D. 956.

Carta Regis Edwii.

Anno Dominicæ Incarnationis DCCCCLVI., indictione xiiii, ego Eadwig, Anglicæ gentis inclitus rex, uni meo ministro, cui nomen insitum est Uulfric, v. mansas perpetualiter trado, illo in loco ubi ruricolæ appelativo usu ludibundisque nomen indiderunt æt Ceorlatun; dum vero vitale spiramen suum foverit corpus, animo jocundo nostra dapsili deditione perfruatur; decurso scilicet suæ curriculo vitæ, heredi cui voluerit impendat in perpetuum carisma. Præfatum rus omni servitio careat, præter expeditionem, pontis et arcis munimen. Si quis vere, tyrannica inflatus potestate, infringere temptaverit hujus nostri decreti cirographum, sciat se coram Christo et angelis Ejus in tremendo Examine rationem redditurum, nisi hic prius emendare satagerit. Nam præfatum rus nullis certis terminis dirimitur, sed jugera adjacent jugeribus. Gift of Ceorlatun.

Testes.

✝ Ego Eaduuig, rex Anglorum, indeclinabiliter concessi.

✝ Ego Eadgar, ejusdem regis frater, consensi.

A.D. 956. ✠ Ego Oda, archiepiscopus, cum signo sanctæ Crucis roboravi.

✠ Ego Ælfsinus, præsul, sigillum sanctæ Crucis impressi.

✠ Ego Cenuuald, episcopus, consignavi.
✠ Ego Oscytel, episcopus, confirmavi.
✠ Ego Osulf, episcopus, adquievi.
✠ Ego Byrhtelm, episcopus, non renui.
✠ Ego Ælfwold, episcopus, consensi.
✠ Ego Uulfsie, episcopus, subscripsi.
✠ Ego Athulf, episcopus, conclusi.
✠ Ego Æthelstan, dux.
✠ Ego Eadmund, dux.
✠ Ego Æthelstan, dux.
✠ Ego Æthelmund, dux.
✠ Ego Ælfhere, dux.
✠ Ego Æthelsige, dux.
✠ Ego Ætheluuold, dux.
✠ Ego Ælfsige minister.
✠ Ego Uulfric, minister.
✠ Ego Æthelgeard, minister.
✠ Ego Ælfgar, minister.
✠ Ego Byrhtferth, minister.
✠ Ego Ælfred, minister,
✠ Ego Uulfgar, minister.
✠ Ego Ælfsige, minister.
✠ Ego Ælfric, minister.
✠ Ego Ælfuuine, minister.

Quomodo Rex Edwius dedit Alfrio xx. Cassatos.

Item, idem rex Eduuius dedit Alfrico parenti suo xx. mansas; et ipse de consensu regis Deo et Beatæ Mariæ, et domui Abbendoniæ, et monachis ibidem Deo servientibus, in puram et perpetuam elemosinam; et hæc est carta regis hanc donationem confirmans.

Carta Regis Edwi de xx. Cassatis.

Adam[1] Dei Omnipotentis nutu protogenes, ex informi materia creatus, in Edenque præcepto Trinæ Simplicitatis custodito, feliciter collocatus, sine alicujus elementi perturbatione vivens, culpa etiam prævaricationis inventa, exinde pariter expulsus, in has diversas orbis plagas, cum ergastuli ærumpna, usque ad termini sui calcem, sicuti modo in suis postgenitis apparet, vitam miserabiliter finiens mortem minatam pertulit. Ac deinde per diversa quinque zonarum lineamenta ejusdem prædicti protogenis ampla innumerabi[li]que pullulante prosapiæ, non solum in patriarchis et prophetis, verum etiam et in regibus, cum cæteris diversi ordinis conditionibus, idem crimen eademque pœna, quasi per debitum primæ prævaricationis ad operandam extunc naturaliter iniquitatem, omnes jure constrinxerat, nisi Dominus noster Jhesus Christus Dei Filius idemque hominis Filius, his misericorditer spe immortalitatis attribuens, et vitam post mortem promittens felicem, tandem subveniret. Cæterum soli philosofi veræque sapientiæ dediti, et maxime religiosissimi viri condolendo mirantur intenti perdita amæna Paradisi, quod ex tempore Liberi patris coætanei Noe, fabricatoris Arcæ, ac Theolis Polinicisque principum Tebæ munitissimæ centum portis, propter istius tellure lubricam divisionem, cronicæ seditiones, insidiæ, latibula, bella, inter homines minime cessaverunt usque ad hoc spatium vitæ. A.D. 956. Gift of Hannigge.

Quopropter ego Eaduuig, largiflua Summi Tonantis providentia rex Anglorum et cunctigenarum Albionis populorum, toto mentis et nisu meos proceres fidissi-

---

[1] *Adam.*] See p. 204, where a charter drawn up in nearly the same form occurs.

A.D. 956. mos ad Dei Omnipotentis voluntatem revocare curabo, prout potissimum, et eo amplius, mei devotissimi prædecessores fecisse comprobantur. Quicquid vero tepi-[di]us vel negligentius quacumque ex causa eos egisse compertus fuero, emendare studebo. Qua de re, ob amorem veræ sapientiæ, meo adoptativo parenti vocabulo Ælrico xx. mansas libenti animo concedo, pro sua satisfactione chrisinque amando lx^ta^ ipse mihi concedente coram testibus et idoneis proceribus me illum diligendo, hoc præfatum rus signaculo crucis Christi corroboro, quatenus cuicumque heredi, se vivendo, tribuat, vitæque post suæ discessionem ab hujus caducitate mundi donum ipsius firmiter in æternum permaneat, cum omnibus rebus pertinentibus, id est, campis, pratis, pascuis, piscationibus; præter expeditionem, pontiumve necnon et arcium, prædicta terra sit ab omni fisci regale libera. Si quis (quod absit,) nostram donationem frangere conatus fuerit, sciat se anatematum esse ante tribunal Domini nostri Jhesu Christi; hac vero conditione interposita, præfata terra in vita sua bene perfruatur, et cuicumque heredi voluerit derelinquat. Annis namque Dominicæ Nativitatis transactis DCCCCLVI., indictione xiiii^a^, hic codicellus conscriptus est.

Metæ.

Her[1] sint tha land gemæro to Hannigge thara xx. hyda.

Ærest of thæs cinges gemære on Wanotinge[2] broc; andlang streames thæt hyt cymth ut on Cyllanrith[3]

---

[1] *Her.*] Collated with the duplicate copy of the boundaries in Claud. C. ix. fol. 197.

[2] *Wanotinge*] Wanontinge.

[3] *Cyllanrith*] Ellanrith.

thæt thon andlang rithe thæt hyt cymth ut on Ec- A.D. 956.
cene;[1] thæt andlang Eoccene thæt hyt cymth to Uulfmæres mylne; thæt thonne[2] suth on thone ealdan broc; andlang broces thæt hyt cymth to Snoddan fleote, of than[3] fleote to thane bradan herpathe;[4] andlang herpathes[5] thæt hyt cymth eft to thæs cinges gemære.[6]

✝ Ego[7] Eaduuig, divina allubescente gratia, totius Albionis rex, hoc donum agiæ Crucis taumate tripudians roboravi.

✝ Ego Oda, archiepiscopus, signum Crucis impressi.

✝ Ego Eadgar clito, ejusdem regis adelfus, roboravi.

✝ Ego Ælfsige, episcopus, consensi.

✝ Ego Uulfsige, præsul, subscripsi.

✝ Ego Cynsige, antistes, corroboravi.

✝ Ego Cenuuold, pontifex, hoc idem confirmavi.

✝ Ego Oscytel, consentiens, roboravi.

✝ Ego Osulf, præsul, hoc idem confirmavi.

✝ Ego Athulf, præsul, hoc idem confirmavi.

✝ Ego Daniel, jubente rege, hanc singrapham dictavi.

✝ Ego Dunstan, abbas, consensi.

✝ Ego Æthlstan, dux, cum cæteris suffraganeis hoc donum roboravi.

✝ Ego Æthelsige, dux.

✝ Ego Ælfhere, comes.

✝ Ego Eadmund, dux.

✝ Ego Byrhtferth, dux.

✝ Ego Æthelmund, dux.

✝ Ego Æthelstan, dux.

✝ Ego Ælfheh, discifer.

---

[1] *Eccene*] Eoccenne.
[2] *thonne*] thonon.
[3] *than*] thæn.
[4] *herpathe*] herpathæ.
[5] *herpathes*] herpathæs.
[6] *gemære*] gemæres.
[7] *Ego.*] The names of the witnesses do not occur in C. ix.

A.D. 956. ✠ Ego Ælfsige, discifer.
✠ Ego Ælfsige, discifer.
✠ Ego Eadric hoc, Deo corroborante, meo fratri affirmo.
✠ Ego Oswerd, minister.
✠ Ego Leofuuine, minister.
✠ Ego Eadmund, minister.
✠ Ego Æthelmær, minister.
✠ Ego Æthelgerd, minister.
✠ Ego Osuuig, minister.
✠ Ego Ætheluuold, minister.
✠ Ego Ælfuuine, minister.

Hæc mea suffragatio in eodem loco qui vocatur a coligenis Hannige coram meis obtimatibus concedo, et perpetualiter, me volente, maneat in Christo.

Quomodo[1] *Rex Eogarus dedit Alfeo Bochlande.*

Tertio anno regni sui dedit rex Eaduuius Ælfeho duci Bochlande; et ipse de consensu regis Deo et Beatæ Mariæ et domui Abbendoniæ, et monachis ibidem Deo servientibus, in puram et perpetuam elemosinam; et hæc est carta regis hanc donationem confirmans.

Carta Regis Edgari de Bochelande.

Gift of Bochelande. Regnante Theo in perpetuum Architectorio. Dum igitur secularia regimina rite Creator omnium rerum, ita decreverit,[2] ut nobis non solum quæ temporalia

[1] *Quomodo.*] The corresponding passage in Claud. C. ix. fol. 113. stands thus: — "Idem rex [*sc.* Eadwi] dedit cuidam ministro suo, Ælfhah nomine, x. mansas apud Bochelande, et ipse huic ecclesiæ." "Carta de Bochelanda."

[2] *decreverit*] decrevit.

ac transitoria creaverit[1] ad victum largiendo cotidie A.D. 957.
distribuit, immo etiam iisdem ipsis momentaneis ac labentibus æterna posse mercari permisit.

Quamobrem ego Eaduui, Dei gratia rex Anglorum, cuidam meo duci, mihi valde fideli, qui ab hujusce patriæ gnoscis[2] nobili Ælfeah appellatur vocabulo, pro obsequio ejus devotissimo, perpetua largitus sum hereditate x. mansas, ubi ruricoli antiquo usu nomen imposuerunt æt Boclande, ut ille bene perfruatur ac perpetualitur possideat quamdiu vivat, et post se cuicumque voluerit heredi derelinquat, ceu supra diximus, in hereditatem æternam. Sit autem prædicta terra cum omnibus ad se rite pertinentibus libera, campis, pascuis, pratis, excepto istis tribus, expeditione, pontis arcisve constructione.

Si quis vero, quod non optamus, contra nostrum decretum machinari vel infringere aliquid voluerit, sciat se rationem graviter redditurum in die judicii ante tribunal Domini, nisi prius hic digna emendaverit pœnitentia ante mortem.

Metæ.

Istis terminis prædicta terra circumgirata esse videtur.

This[3] sindon tha land gemaro to Boclande. Ærest thæt[4] Sprindles ham hyrth to Boclande and eal gama feld to Boclandes[5] gemære; of lytlan mores heafdan[6] to laurocan beorge; of laurocan beorge to casan[7] thorne; of casan thorne to bradan wege; of bradan wege

---

[1] *creaverit*] creaverat.

[2] *gnoscis*] gnosticis.

[3] *This.*] Collated with the duplicate copy of the boundaries in C. ix. fol. 198.

[4] *thæt.*] Omitted in C. ix.

[5] *Boclandes*] Boclande.

[6] *heafdan*] heafd.

[7] *casan*] Kasan.

A.D. 957. andlang thara heafod æcera oth fisceres[1] dene; of fisceres dene to thare mæde; of thære mede ut to Wasan; of Wasan ut to ea, andlang hea[2] to healh were; of healh were to than westran withige; of than withige to tham yrthlande; of tham yrthlande on thone hig weg; of than hig wege thurh Bocland to kynan wylle; on thone heafod æcer; of than heofad[3] æcere ut on thone steort; of than steorte on thone yrnendan mor; of than yrnandan more on Ælfsiges mor.

Anno Dominicæ Incarnationis DCCCCLVII., indictione XV.,[4] scripta est carta.

✝ Ego[5] Eaduuig, rex Anglorum, præfatum donum indeclinabiliter concessi.

✝ Ego Ælfsie, episcopus, sigillum agiæ Crucis impressi.

✝ Ego Osulf, episcopus, consignavi.
✝ Ego Bryhtelm, episcopus, subscripsi.
✝ Ego Ælfuuold, episcopus, adquievi.
✝ Ego Bryhtelm, conclusi.
✝ Ego Ælfsige, dux.
✝ Ego Eadmund, dux.
✝ Ego Ælfric, dux.
✝ Ego Ælfgar, minister.
✝ Ego Byrhtferth, minister.
✝ Ego Ælfred, minister.
✝ Ego Ælfsige, minister.
✝ Ego Ælfric, minister.
✝ Ego Ælfuuig, minister.
✝ Ego Uulfgar, minister.
✝ Ego Eaduuold, minister.

---

[1] *fisceres*] fisceras.
[2] *hea*] ea.
[3] *than heofad*] tham heafod.
[4] *xv.*] Originally xviii. in B. vi.
[5] *Ego.*] In B. vi. the witnesses stand thus:—Ego Eadwi rex; ego Eadgar, frater regis; ego Ælfsie episcopus, consensimus.

Quo Anno dedit Rex Edwius Edrico Wurthe.

Quarto anno regni sui dedit rex Eaduuius Edrico, ministro suo, Wurthe, xxx. mansarum; et ipse de consensu regis Deo et Beatæ Mariæ et domui Abbendoniæ, et monachis ibidem Deo servientibus, in puram et perpetuam elemosinam; et hæc est carta regis hanc donationem confirmans. A.D. 958. Gift of Wurthe.

Carta Regis Edwi de Wrthe.

Christo Theo in seculorum secula cælum terraque regente. Humanum genus ab orto suo fluere usque ad mortem deficiendo videtur. Sed prius omnium virtutum Amator, qui nos cupit devitare malum sectarique bonum, cotidie de lacrimarum valle ad cœlestia regna, quæ nostrarum mentium sensus excedunt, ire feliciter monstrat, quia æterna sanctorum gaudia nunc cogitatione penetrari possunt.

Unde ego Eadwig, rex Saxonum, cuidam meo fideli ministro, vocitato nomine Eadric, xx. mansas perpetualiter concedo, illic ubi Anglica appellatione dicitur æt Wurthe, ut terram jam præfatam, meo scilicet ovante concessu, tramitibus suæ possideat vitæ; deinceps namque sibi succedenti cuicumque voluerit heredi derelinquat, ceu prædixi, in æternam hereditatem. Sit autem prædictum rus liberum ab omni mundiali obstaculo, cum omnibus quæ ad ipsum locum pertinere dinoscuntur, tam in magnis quam in modicis rebus, campis, pascuis, pratis, silvis, sine expeditione et pontis arcisve instructione. Minuentibus vero atque frangentibus hanc donationem, quod opto absit a fidelium mentibus, fiat pars eorum cum illis de quibus e contra fatur, " Discedite a me, maligni, in ignem æter-

A.D. 958. num, qui paratus est Satanæ et satellitibus ejus" [Matt. xxv. 41.], nisi prius digna Deo pœnitentia veniam legali satisfactione emundet.

Prædicta siquidem tellus istis terminis circumcincta clarescit:—

Metæ.

This sint tha land gemære æt Wurthe thara thritiga hida. Ærest on stanbricge; of stanbricgge east on lang Temese thæt hit cymth to cinghæma gemære; suth ondlang gemæres thæt hit cimth to tham heafudstoccun; of tham heafodstoccun upon wærnan hylle to tham thorne; of tham thorne ondlang mearc on Eccene; ondlang stremes oth hit sticath on cearninga gemære; ondlang mearce that hit sticath on heantunninga gemære.

Hæc carta scripta est anno Dominicæ Incarnationis DCCCCLVIII., indictione XVI[a].

✠ Ego Eaduui, rex Anglorum, indeclinabiliter concessi.

✠ Ego Ælfsinus, præsul, sigillum agiæ Crucis impressi.

✠ Ego Byrhtelm episcopus, consignavi.

✠ Ego Osulf, episcopus, confirmavi.

✠ Ego Ælfuuald, episcopus, atquievi.

✠ Ego Byrhtelm, episcopus, non renui.

✠ Ego Daniel, episcopus, confirmavi.

✠ Ego Eadmund, dux.

✠ Ego Æthelsige, dux.

✠ Ego Ælfric, dux,

✠ Ego Ælfgar, minister.

✠ Ego Ælfeah, minister.

✠ Ego Byrhtferth, minister.

A.D. 958.

✝ Ego Ælfred, minister.
✝ Ego Ælfsige, minister.
✝ Ego Ælfric, minister.
✝ Ego Ælfuuig, minister.
✝ Ego Uulfgar, minister.
✝ Ego Ælfsige, minister.
✝ Ego Uulfric, minister.
✝ Ego Eadric, minister,
✝ Ego Ealfuuold, minister.
✝ Ego Eadric, minister.
✝ Ego Leofric, minister.
✝ Ego Beorhtnoth, minister.
✝ Ego Uulfhere, minister.
✝ Ego Ælfnoth, minister.
✝ Ego Uuynsige, minister.

Rex Edwius dedit Eadwoldo Draitun x. Mansaram.

Eodem anno rex Eaduuius dedit Eaduuoldo ministro suo Drægtun x. mansarum; et ipse de consensu regis Deo et Beatæ Mariæ et domui Abbendoniæ, et monachis ibidem Deo servientibus, in puram et perpetuam elemosinam; et hæc est carta regis hanc donationem confirmans.

Carta Regis Edwi de Draituna.

Charter of Draitune.

In nomine Domini nostri Jhesu Christi. Anno Dominicæ Incarnationis DCCCCLVIII., indictione i[a], ego Eaduuig, Omnicreantis disponente clementia Angligenarum rex, divino ductus amore ab eodem Deo et Domino nostro populis et tribubus præordinatus in regem, anno imperii mei iiii°, non inmemor fui quo modo et quam mirabiliter omnia Supernus Rector firmæ rationis serie gubernat atque custodit.

A.D. 958. Idcirco cuidam meo fideli ministro vocitato nomine Æduuoldo x. mansas æternaliter concedo, illic ubi Anglica appellatione dicitur æt Draitune, ut habeat ac possideat quamdiu vitalis flatus aluerit corpus. Cum autem dissolutionis suæ dies advenerit, cuicumque voluerit heredi derelinquat in æternam hereditatem. Maneat igitur meum hoc immobile donum æterna libertate jocundum cum universis quæ pertinent sibi, campis, pascuis, pratis, silvis, sine expeditione et pontis arcisve instructione.

Si quis vero hominum hanc meam donationem cum stultitiæ temeritate jactitando infringere certaverit, sit ipse gravibus per colla depressus catenis inter flammivomas tetrorum dæmonum catervas, nisi prius hic ad satisfactionem venire maluerit.

Metæ de Draitona.

Istis terminis ambitur prædicta tellus.

This[1] sind tha land gemæra to Draitune, æcer under æcer. Ærest of Englafes forda on dythmere; thonon on lacing; andlang lacing on cealc ford; thonon on mær dic; andlang dic on mydeling;[2] thonon on Wanetinge; andlang Waneting[3] on Oeccene; thonon on tha ealdan dic; on[4] Englafes ford.

✝ Ego[5] Eaduuig, rex Anglorum, præfatam donationem concessi.

✝ Ego Oda, archiepiscopus, cum signo signo sanctæ Crucis roboravi.

---

[1] *This.*] Collated with the duplicate copy of the boundaries in Claud. C. ix. fol. 197 b.

[2] *dic on mydeling*] myde dic.

[3] *andlang Waneting.*] Omitted in C. ix.

[4] *ealdan dic; on*] andlang dic; on.

[5] *Ego.*] The witnesses do not occur in C. ix.

✝ Ego Ælfsinus, præsul, sigillum agiæ Crucis impressi. A.D. 958.

✝ Ego Byrhthelm, episcopus, consignavi.
✝ Ego Osulf, episcopus, adquievi.
✝ Ego Byrhthelm, episcopus, corroboravi.
✝ Ego Uulfsige, episcopus, non renui.
✝ Ego Aluuold, episcopus, conclusi.
✝ Ego Eadmund, dux.
✝ Ego Ælfsige, dux.
✝ Ego Ælfgar, minister.
✝ Ego Byrhtferth, minister.
✝ Ego Ælfheah, minister.
✝ Ego Æthelgeard, minister.
✝ Ego Ælfred, minister.
✝ Ego Ælfric, minister.
✝ Ego Ælfsige, minister.
✝ Ego Uulfgar, minister.
✝ Ego Ælfuuig, minister.
✝ Ego Eadric, minister.
✝ Ego Æthelsige, minister.

Rex Edwius dedit Cinlaf Venator Escemer iiii. Cassatorum.

Eodem die dedit rex Eaduui Cynlaf venatori suo Æscemere xiii. mansaram; et ipse de consensu regis domui Abbendoniæ, testibus supradictis testantibus. Gift of Æscemere.

Quomodo Rex Eduuius dedit Kinrico duorum Cassatorum.

Item, eodem anno dedit rex Eaduuius Kynrico pincernario Cern duorum cassatorum; et ipse de consensu regis Deo et Beatæ Mariæ et domui Abbendoniæ, et monachis ibidem Deo servientibus, in

A.D. 958. ipse de consensu regis Deo et Beatæ Mariæ et domui Abbendoniæ, et monachis ibidem Deo servientibus, in puram et perpetuam elemosinam, et hæc est carta regis hanc donationem confirmans.

Carta Regis Edwii de Deucheswrthe.

Charter of Denches-worthe. Regnante in perpetuum Domino nostro Jhesu Christo. Omnium visibilium et invisibilium rerum Creatore in perpetuum regnante, et a summo cœli fastigio omnia regnorum jura disponente. Cunctis ea quæ sunt vera cernentibus manifestum est, quod præsentis vitæ prosperitas mundi strepitu deficiendo corrumpitur. Nunc igitur de rebus temporalibus, si bene dispensentur, æterna justitia comparatur.

Unde ego Eaduuig rex, Anglorum gubernator et rector, cuidam meo fidelissimo ministro, qui ab incunabulis suæ infantilitatis nomen accepit Uulfric, v. cassatos perpetualiter concedo, in illo loco ubi ruricolæ appellativo usu ludibundisque vocabulis nomen indididerunt æt Dencesuurthe. Habeat autem possideatque vitæ suæ tempore meum regare donum; et postquam universitatis viam adierit, cuicumque voluerit heredi derelinquat in æternam hereditatem. Sit autem prædicta terra cum omnibus ad se rite pertinentibus libera, campis, pascuis, pratis, silvis, excepto communi labore, expeditione, pontis arcisve constructione.

Si quis autem, quod non optamus, hanc nostram donationem infringere vel mutare sategerit, horribiles inferni fusci valvas sentiat, atque terribiles dæmonum cohortes suis obtutibus demnenter aspiciat.

Metæ de Dencheswrthe.

Istis[1] terminis hæc tellus ambita videtur. A.D. 958.

This sind tha land gemæro æt Dencesuurthe. Arest on Cilla rithe; thæt west on muttic on tha dic; on Ordulfes gemæro to ceapan[2] hlæwe; andlang dic on land broc; andlang broces to tham northarn[3] Deneceswurthe gemæra;[4] thonon east ryhte eft on Cillan rithe; thonon[5] thær sud thær wer[6] onfengon; that[7] licgath thær tha threo hida on than northan[8] Deneceswyrthe undaelede.

✝ Ego Eaduuig, rex Anglorum, indeclinabiliter concessi.

✝ Ego Ælfsinus, præsul, sigillum agiæ Crucis impressi.

✝ Ego Byrhtelm, consignavi.

✝ Ego Osulf, episcopus, confirmavi.

✝ Ego Alfuuold, episcopus, atquievi.

✝ Ego Daniel, episcopus, non renui.

✝ Ego Eadmund, dux.

✝ Ego Æthelsige, dux.

✝ Ego Ælfric, dux.

✝ Ego Ælfheah, minister.

✝ Ego Ælfgar, minister.

✝ Ego Ælfred, minister.

✝ Ego Ælfuuig, minister.

✝ Ego Ælfsige, minister.

---

[1] *Istis.*] Collated with the duplicate copy of the boundaries in C. ix. fol. 197.

[2] *ceapan*] ceawan.

[3] *northarn*] northran.

[4] *gemæra.*] Omitted.

[5] *thonon*] thonne.

[6] *wer*] we ær.

[7] *that*] thonne.

[8] *northan*] northran.

A.D. 958. ✠ Ego Uulfgar, minister.
✠ Ego Uulfric, minister.

Hæc carta scripta est anno Dominicæ Incarnationis DCCCCLVIII., indictione i[a].

De Morte Edwii Regis.

The death of Eadwig and succession of Eadgar. A.D. 959.

Rege Eaduuigo cedente in fatum sine liberis, divina disponente clementia successit ei in regnum rex illustris Eadgarus, frater ejus uterinus. Iste vero rex Eadgarus cum jam provectus ad regni solium sceptrigera potiretur potestate, sic vet[e]rem hominem cum actibus suis jugi meditatione studuit exuere, ut in ipso tam concupiscentia oculorum pariter et superbia vitæ penitus adnullari videretur. Licet enim ætas virens et forma decens, dignitas præeminens, et copia divitiarum, bonos mores sæpius emollire et pudorem cordis soleant exstirpare, non est tamen aurum ejus obscuratum ob amorem rerum transeuntium more fluentis aquæ, quin in omnibus et per omnia divinis obtemperatis præceptis, et quicquid ad honestatis et dignitatis augmentum illi Deus misericorditer impertiit, totum ad Ipsius honorem et regni sui salubritatem sagaciter actitare satageret. Nec mora de novo novus miles effectus rex Edgarus donis naturæ insignitus et gratiæ, quasi pugil armatus contra Diabolum monomachiam in hac convalle flebili viriliter sustinuit nec succubit, quia Adjutor factus est ei et Protector qui imbecilli David de robusto Golia triumphum contulit. Quid multa? rex Edgarus a beato Dunstano, pariter et a sancto Adtheluuoldo cæterisque Angliæ sapientibus, decenter instructus, improbos oppressit, rebelles redarguit, justos et modestos medullitus dilexit, destructas Dei renovavit ecclesias ac honorifice ditavit, et monasteria circiter xl. construi

jussit, abjectis a cœnobiis clericis, monachorum et sanctimonialium catervas aggregavit. Proficiscens itaque rex de virtute in virtutem inde in tantus ac talis est effectus, ut non minus prædicabilis putaretur Anglis quam Romulus Romanis, Cirus Persis, Alexander Macedonibus, Artarxerses Parthis, Karolus Magnus Francis. A.D. 959.

De Privilegio et Cartis Edgari Regis.

Nunc vero de regis hujus munificis liberalitatibus erga hanc sacratissimam domum Abbendoniæ, insimul et de libertatibus ejus possessionumque ad eandem abbatiam pertinentium sua auctoritate roborata, mentionem facere duximus necessarium. Primo ergo ponendum est ipsius privilegium; deinde cartæ ponendæ, quibus possessiones subsequentes huic domui confirmavit. Tertio, cartæ hominum suorum, qui de consensu suo cartas eisdem cartis confirmatas huic domui contulerunt, et ab illo tempore usque ad præsens tempus inconcusse permanent, et gratia Dei perpetuum robur obtinebunt. Quarto vero, tam cartas ejus quam suorum apponemus, possessiones olim nostras confirmantes. Quæ vero possessiones, licet ad præsens minime cedant in usus nostros, nihilominus tamen stetit per regem et suos quin cartæ eorum de eisdem possessionibus perpetuum robur obtinerent, si antiqui hostis versutia et hominum cupiditas cæca, insuper et potestas permisisset regia. Regis itaque Edgari privilegii tenor hic est.[1] Liberality of King Edgar.

---

[1] *est.*] See p. 169, where a copy of the same charter has already occurred. At this point an illumination in B. vi. fol. 63, represents King Edgar. C. ix. fol. 114 b., here sums up the above narrative in the following words:—

"*De Rege Eadgaro.*

"Defuncto itaque rege Ædwio frater ejus Eadgarus a cunctis

Privilegium Edgari Regis.

A D. 959. Edgar's charter of confirmation.

Altitroni Moderatoris imperio triviatim instruimur ut illi oppido subjecti suppeditantes famulemur, qui totius mundi fabricam miro ineffabilique serie disponens microcosmum, Adam videlicet, tandem quadriformi plasmatum materia, almo ad Sui similitudinem instinctum spiramine, universis quæ in infimis formaverat, uno probandi causa excepto vetitoque, præficiens, paradisiacæ amænitatis jocunditate, colaterana, Eva scilicet comite, decentissime collocavit; larvarica (pro dolor!) seductus cavillatione, versipellis suavisibilisque tergiversatione viraginis pellectus, anathematis alogia ambro pomum momordit vetitum, et sibi ac posteris in hoc ærumnoso dejectus seculo letum promeruit perpetuum. Vaticinantibus siquidem prophetis, et cœlitus superni Regis diuturna clandestino præsagia dogmate promentibus nitide orthodoxis, eulogium ex supernis deferens, non ut Judeorum seditiosa elingue fatetur loquacitas, sed priscorum atque modernorum lepidissimam ambiens facundiam, Arrianas Sabellianasque proterendo nænias anagogico infrustrans famine, nosque ob obtunsi cæcitate umbraminis ad supernorum alacrimoniam patrimoniorum advocans, angelicis supernis elapsus liminibus in aurem intemeratæ Virginis, ut Evangelica promulgant famina, stupenda cecinisse videtur carmina; cui ecclesia tota, videlicet Catholica, consona voce altiboando proclamat: "Beata es, Virgo Maria, quæ credidisti! Perficientur

---

regni primoribus rex constituitur. De regis vero hujus munificis liberalitatibus circa hunc locum, et libertate ejus rerumque illic pertinentium sua auctoritate roborata, breviter hic perstringamus."

It then passes on to the "PRIVILEGIUM EADGARI REGIS," as above, of which it omits the prologue, and commences with the words "Ego Eadgar, Altithrono."

in te quæ dicta sunt tibi a Domino." Mirum dictu ! A.D. 958.
incarnatur Verbum et incorporatur, scilicet Illud de quo Evangelista supereminens universorum altitudine sensuum inquit, "In principio erat Verbum, et Verbum erat apud Deum, et Deus erat Verbum, [Joh. i. 1.], et reliqua. Qua, videlicet, sumpta de Virgine incarnatione, antiquæ virginis facinus demitur, et cunctis mulieribus nitidis præcluens taumatibus decus irrogatur. Intacta igitur redolente Christi divinitate, passaque ipsius humanitate, libertas addictis clementer contigit servulis.

Hinc[1] ego Eadgar, Altitrono amminiculante Anglorum cæterarumque gentium in circuitu triviatim persistentium basileus, ut hujus libertatis Altitroni Moderatoris clementia merear optinere consortium, rura quæ olim a prædecessoribus nostris largita sunt, injuste ab infidelibus quondam abstracta, in Gæging videlicet x. mansas, in Gosie xv., in Weorthe xxx., in Earmundes leah v., Abbandunensi ecclesiæ restituens Domino nostro ejusque genetrici Mariæ, ad usum monachorum inibi degentium æterna largitus sum hereditate. Gratuita itidem Domini gratia instinctus, monachis præfato Abbendunensi[2] regulariter degentibus, monastici æternam privilegii ut prædecessores nostri concedo libertatem, quatenus post decessum Ætheluuoldi abbatis egregii, cujus temporibus hæc libertatis restauratio, Christo suffragante, concessa est, quæ[3] sibi universa præfati cœnobii congregatio apto elegerit consilio, secundum regularia beati Benedicti instituta, abbatem juste ex eodem fratrum cuneo eligens constituat. Hujus privilegii libertas deinceps usu perpetuo a cunctis teneatur catholicis, nec extraneorum quispiam, tyrannica fretus contumacia, in prædicto monasterio jus arri-

[1] *Hinc.*] Collated with the duplicate copy in Claud. C. ix. fol. 114, which commences at this point.

[2] *præfato Abbendunensi*] in præfato Abbandunensi monasterio.

[3] *quæ*] quem.

A.D. 958. piens exerceat potestatis, sed ejusdem cœnobii collegium perpetuæ, ut prædixi, libertatis glorietur privilegio. Sit autem præfatum monasterium omni terrenæ servitutis eodem tenore liberum, quo a prædecessoribus nostris catholicis, a sancto Leone videlicet papa et Coenulfo rege catholico, vetusto continetur privilegio, Rethuno abbate optinente, solutum. Agri equidem ad usus monachorum Domino nostro Jhesu Christo ejusque genetrici Mariæ priscis modernisque temporibus a regibus et religiosis utriusque sexus hominibus, et a me ipso meoque patruo Eadredo rege fidelissimo, restituendo jure concessi sunt, ejusdem perpetualiter sint libertatis. Nam rex præfatus rus, quod Abbandun nuncupatur, quod rex Ceadwalla[1] Domino nostro Ejusque genetrici Mariæ priscis temporibus devoto concesserat animo, in quo prædecessores nostri diabolica decepti avaritia ædificium regale sibi injuste construxerant, ecclesiæ Dei restituens interdixit ut regum nemo inibi pastum requireret, nec ædificium in sempiternum construeret. Quod ego Eadgar, Anglorum basileus, optimatum meorum usus consilio, tam meis quam meorum successorum temporibus fixum, in nomine Patris et Filii et Spiritus Sancti fieri in æternum præcipio. Tempore siquidem quo rura quæ Domino devoto concessi animo, injuste a sancta Dei ecclesia ablata fuerant perfidi quique novas sibi hereditarias cartas usurpantes ediderunt, sed in Patris et Filii et Spiritus Sancti nomine præcipimus ut catholicorum nemo easdem recipiat, sed a cunctis repudiatæ fidelibus in anathemate deputentur, veteri jugiter vigente privilegio.

Si quis vero tam epylempticus, philargiriæ seductus amentia, quod non optamus, hanc nostræ munificentiæ dapsilitatem ausu temerario infringere temp-

---

[1] *quod rex Ceadwalla*] quod Ceadwalla.

taverit, sit ipse alienatus a consortio sanctæ Dei ecclesiæ, necnon et a participatione sacrosancti Corporis et Sanguinis Jhesu Christi Filii Dei, per quem totus terrarum orbis ab antico[1] humani generis inimico liberatus est, et cum Juda Christi proditore sinistra in parte deputatis, nisi prius hic digna satisfactione humilis pœnituerit quod contra sanctam Dei ecclesiam rebellis agere præsumpsit; nec in vita hac practica veniam nec in theorica requiem apostata obtineat ullam, sed æternis baratri incendiis trusus jugiter miserrimus crucietur. A.D. 958.

Metæ de Gainge.

This[2] sind tha landgemæra to Gaing. Ærest of Lillan læwes crundle middewærdan to Loddere beorge; thonan to grenan lince westewardan; of than lince to earnes dune westwærde; thonon to holan dic eastwærde; andlang thære dic twa furlang northweard; thonne east be heafdan twa furlang; andlang fura on thone lytlan wyl; andlang wylles on Lacing broc; andlang broces eft on Gæing broc; andlang broces on tha æwylma; thonne andlang hearpathes on Frigedæges trow; of than treowe andlang weterdene west to thære deopan dene; of thære dene to than readan stane; of thæn stane eft on Linllan læwes crundele.

Metæ de Gosie.

This[3] sind tha lan gemæra to Gosige. Ærest on tha mærdic estwærde; thæt innan Tealeburnan; andlang Tealeburnan thæt innan Ecen;[4] andlang Eoccen thæt innan tha mærdic; of tha mær dic thæt innan

[1] *antico*] antiquo.
[2] *This.*] Collated with the duplicate in Claud. C. ix. fol. 194b.
[3] *This.*] Collated with the duplicate, as above.
[4] *Ecen*] Eoccen.

A.D. 958. piens exerceat potestatis, sed ejusdem cœnobii collegium perpetuæ, ut prædixi, libertatis glorietur privilegio. Sit autem præfatum monasterium omni terrenæ servitutis eodem tenore liberum, quo a prædecessoribus nostris catholicis, a sancto Leone videlicet papa et Coenulfo rege catholico, vetusto continetur privilegio, Rethuno abbate optinente, solutum. Agri equidem ad usus monachorum Domino nostro Jhesu Christo ejusque genetrici Mariæ priscis modernisque temporibus a regibus et religiosis utriusque sexus hominibus, et a me ipso meoque patruo Eadredo rege fidelissimo, restituendo jure concessi sunt, ejusdem perpetualiter sint libertatis. Nam rex præfatus rus, quod Abbandun nuncupatur, quod rex Ceadwalla[1] Domino nostro Ejusque genetrici Mariæ priscis temporibus devoto concesserat animo, in quo prædecessores nostri diabolica decepti avaritia ædificium regale sibi injuste construxerant, ecclesiæ Dei restituens interdixit ut regum nemo inibi pastum requireret, nec ædificium in sempiternum construeret. Quod ego Eadgar, Anglorum basileus, optimatum meorum usus consilio, tam meis quam meorum successorum temporibus fixum, in nomine Patris et Filii et Spiritus Sancti fieri in æternum præcipio. Tempore siquidem quo rura quæ Domino devoto concessi animo, injuste a sancta Dei ecclesia ablata fuerant perfidi quique novas sibi hereditarias cartas usurpantes ediderunt, sed in Patris et Filii et Spiritus Sancti nomine præcipimus ut catholicorum nemo easdem recipiat, sed a cunctis repudiatæ fidelibus in anathemate deputentur, veteri jugiter vigente privilegio.

Si quis vero tam epylempticus, philargiriæ seductus amentia, quod non optamus, hanc nostræ munificentiæ dapsilitatem ausu temerario infringere temp-

[1] *quod rex Ceadwalla*] quod Ceadwalla.

taverit, sit ipse alienatus a consortio sanctæ Dei eccle- A.D. 958.
siæ, necnon et a participatione sacrosancti Corporis et Sanguinis Jhesu Christi Filii Dei, per quem totus terrarum orbis ab antico[1] humani generis inimico liberatus est, et cum Juda Christi proditore sinistra in parte deputatis, nisi prius hic digna satisfactione humilis pœnituerit quod contra sanctam Dei ecclesiam rebellis agere præsumpsit; nec in vita hac practica veniam nec in theorica requiem apostata obtineat ullam, sed æternis baratri incendiis trusus jugiter miserrimus crucietur.

Metæ de Gainge.

This[2] sind tha landgemæra to Gaing. Ærest of Lillan læwes crundle middewærdan to Loddere beorge; thonan to grenan lince westewardan; of than lince to earnes dune westwærde; thonon to holan dic eastwærde; andlang thære dic twa furlang northweard; thonne east be heafdan twa furlang; andlang fura on thone lytlan wyl; andlang wylles on Lacing broc; andlang broces eft on Gæing broc; andlang broces on tha æwylma; thonne andlang hearpathes on Frigedæges trow; of than treowe andlang weterdene west to thære deopan dene; of thære dene to than readan stane; of thæn stane eft on Linllan læwes crundele.

Metæ de Gosie.

This[3] sind tha lan gemæra to Gosige. Ærest on tha mærdic estwærde; thæt innan Tealeburnan; andlang Tealeburnan thæt innan Ecen;[4] andlang Eoccen thæt innan tha mærdic; of tha mær dic thæt innan

[1] *antico*] antiquo.
[2] *This.*] Collated with the duplicate in Claud. C. ix. fol. 194b.
[3] *This.*] Collated with the duplicate, as above.
[4] *Ecen*] Eoccen.

A.D. 958. tha furh; of tha furh thæt innan thæt rithig; of tham rithige thæt innan landbroc; andlang landbroces forth on buten thone ham eft on tha merdic estewearde.

Metæ de Wrthe.

This[1] sind tha land gemære to Wyrthe. Ærest of Eoccen on tha gemærlace; andlang lace be westan Cearna graf be than andheafdan to Eadulfes pytte; thonne andlang slædes to than heafodæcere northeweardon; thonon ondlang æceres to than andheafdan; thæt to than hæthan byrgeles on tha ealdan dic; andlang dic to thæn portwege; thonne on tha deopan furh; thonne on tha stanbricge on Temese; ondlang Temese to tham thorn stybbe aet Cingtunninga gemære; thonne to than heathan[2] byrgelse; thonne on tha mear dic be eastan Ælfsiges cotan; andlang dic a to than pæthe; thonne ofer thonne mor on tha heafda; thon[3] thone wænweg; andlang weges to thæm thorn stybbe with thone weg; thonne on Eoccen on thæt morslæde estwærde; andlong Eoccen thæt eft on tha mærlace.

Metæ de Ermundesleia.

This[4] sind tha landgemæra to Earmundeslea. Ærest of Sandforda on tha fulen lace; andlang thæs gemærhagan ut to than coten; thonan andlang gemæres on heasel dic; andlang stræte ut on styrian pol; andlang thære dic east to Wasan; thonon on Hrocan leage northewearde; andlang dic on ufewearde Hægdune; thæt up on Snoddes hylle ufewearde to than

[1] *This.*] Claud. C. ix. fol. 194 b.
[2] *heathan*] hæthenum.
[3] *thon*] thæt on.
[4] *This.*] Claud. C. ix. fol. 194 b.

haran stane; thonon to thæn ealdan wulfhagan; thonne[1] andlang slædes thæt to læces forda;[5] thonne andlang Lucringes eft on Sandford. A.D. 958.

Anno[2] Dominicæ Incarnationis DCCCCLVIII., indictione secunda, scripta est hujus munificentiæ singrapha, his[3] testibus consentientibus quorum inferius nomina, secundum uniuscujusque dignitatem, utriusque ordinis decusatim, Domino disponente, karaxantur.

✠ Ego Eadgar, Britanniæ Anglorum monarchus, hoc tamate[4] agiæ Crucis roboravi.

✠ Ego Dunstanus, Dorobornensis ecclesiæ archiepiscopus, ejusdem regis benivolentiam consensi.

✠ Ego Oscytel, Eboracensis basilicæ primas insegnis, hoc donum regale confirmavi.

✠ Ego Osulf,[5] præsul, canonica subscriptione manu propria hilaris subscripsi.

✠ Ego Bryhtelm, plebi Dei famulus, jubente rege, signum sanctæ Crucis lætus impressi.

✠ Ego Adulf, pontifex, testudinem agiæ Crucis intepidus hoc donum corroboravi.

✠ Ego Alfuuold, antistes, trophæum sanctæ Crucis hanc regis donationem consolidavi.

✠ Ego Æthelstan, legis Dei catascopus, hoc eulogium propriu manu depinxi.

✠ Ego Daniel,[6] speculator commissarum plebium, lætabundus fore consensi.

✠ Ego Eadgiuu, ejusdem regis ava, hanc largitionem cum sigillo sanctæ Crucis firmavi.[7]

---

[1] *thonne*] thonon.

[2] *Anno.*] Claud. C. ix. fol. 115.

[3] *his*] his aliisque.

[4] *tamate*] taumate.

[5] *Osulf.*] From this point C. ix. gives the names only of the witnesses.

[6] *Daniel.*] Here C. ix. reads, as applicable to the previous episcopal witnesses, "episcopi, canonica subscriptione manu propria hilariter subscripsimus."

[7] *firmavi*] largitionem firmavi.

A.D. 958. ✝ Ego Ætheluuod, abbas Abbendunensis cœnobii, hoc sintagma triumphans dictavi.

✝ Ego Alfuuold,[1] Domino concedente, abbas, huic dapsilitati assensum præbui.

✝ Ego Ealdred, Christo allubescente abbas, Crucis modum gaudens imposui.

✝ Ego Ælfere, dux.[2]
✝ Ego Ælfeah, dux.
✝ Ego Æthelstan, dux.
✝ Ego Thelwold, dux.
✝ Ego Brihtnod, dux.
✝ Ego Eadmund, dux.
✝ Ego Æthelmund, dux.
✝ Ego Ælfgar, minister.
✝ Ego Ælfuuine, minister,
✝ Ego Brihferth, minister.
✝ Ego Æthelsige, minister.
✝ Ego Osuuig, minister.
✝ Ego Eadric, minister.
✝ Ego Osuuard, minister.
✝ Ego Osulf, minister.
✝ Ego Uulfgar, minister.
✝ Ego Uulfhere, minister.
✝ Ego Æthelsige, minister.
✝ Ego Ælfsige, minister.
✝ Ego Uulfhelm, minister.
✝ Ego Ælfsige, minister.
✝ Ego Ælfred, minister.
✝ Ego Ealdred, minister.
✝ Ego Æthelsige, minister.
✝ Ego Ælfheah, minister.
✝ Ego Ælfuuine, minister.

---

[1] *Alfuuold.*] In C. ix. this and the next attestation are contracted in form.

[2] *dux*] To this and the following attestation Claud. C. ix. adds "annuimus," and here the witnesses end in that copy.

A.D. 958.

✝ Ego Atheluuine, minister.
✝ Ego Ealdred, minister.
✝ Ego Leuing, minister.
✝ Ego Ælfwig, minister.
✝ Ego Ælfuuine, minister.
✝ Ego Ætheluueard, minister.
✝ Ego Æthelferth, minister.
✝ Ego Ælfric, minister,
✝ Ego Uulfric, minister.
✝ Ego Cyneric, minister.
✝ Ego Uuihtsige, minister.
✝ Ego Eanulf, minister.
✝ Ego Leofa, minister.
✝ Ego Ælfnoth, minister.
✝ Ego Aluuold, minister.
✝ Ego Ælfric, minister.
✝ Ego Uulfric, minister.
✝ Ego Ceoleah, minister.
✝ Ego Brihtric, minister.
✝ Ego Alfuuold, minister.
✝ Ego Atheluuold, minister.
✝ Ego Eaduuig, minister.
✝ Ego Ordgar, minister.
✝ Ego Ælfmær, minister.
✝ Ego Æthelferth, minister.
✝ Ego Ordnoth, minister.
✝ Ego Orduuald, minister.
✝ Ego Osmær, minister.
✝ Ego Lefing, minister.
✝ Ego Ælfsige, minister.
✝ Ego Ætheric, minister.
✝ Ego Byrhtelm, minister.
✝ Ego Ælfuueard, minister.
✝ Ego Eadric, minister.
✝ Ego Brihtuuald, minister.
✝ Ego Æthelferth, minister.
✝ Ego Ætheluueard, minister.

A.D. 958. ✠ Ego Eadulf, minister.
✠ Ego Sigelm, minister.
✠ Ego Æthelm, minister.
✠ Ego Eadric, minister.

Carta[1] *Regis Edgari de Mercham.*

Gift of Mercham. Confirmat[2] nos sacræ auctoritatis Scriptura dicens, "Nudus egressus sum ex utero matris meæ, et nudus revertar illuc" [Job i. 21.]; et iterum, "Nihil intulimus in hunc mundum, verum nec ab eo auferre quid poterimus" [1 Tim. vi. 7.]

Quapropter lubrici potentatus non inmemor, ego, Eadgar, Christo conferente, rex et primicerius totius Albionis, regni fastigium humili præsidens animo, ob remunerationem majoris præmii aliquantulam ruris particulam, l. comparatam cassatis, cui vocabulum certa astipulatione Mercham profertur, ad ecclesiam Beatæ Mariæ genetricis Dei ac Domini nostri Jhesu Christi, in loco qui dicitur Abbandun, ad usus ibidem fratrum Deo servientium libenter concedo; obsecrans et præcipiens in nomine Christi,[3] ut nemo successorum nostrorum, superioris vel inferioris gradus, hoc nostræ devotionis donum aliquo temeritatis aliquatenus instinctu disrumpat. Sit autem prædicta tellus, quam ego cum consensu optimatum meorum præfato largitus sum cœnobio, ab omni terrenæ servitutis jugo libera, tribus his exceptis, rata videlicet expeditione, pontis arcisve restauratione.

---

[1] *Carta.*] Claud. C. ix. fol. 118. "De Mercham.

"Item, apud Mercham l. cassatos ad Abbandonam rex ipse concessit, anno Dominicæ Incarnationis DCCCCLXV., prædictis testibus consentientibus.

"Carta l. hidarum de Mercham. "Confirmat nos," &c. (as above.)

[2] *Confirmat.*] Collated with the duplicate copy in Claud. C. ix. fol. 118.

[3] *Christi*] Domini.

Si quis autem larvarico instinctus spiritu, hoc donum violare immutareve præsumptuosus temptaverit, nisi digna satisfactione ante obitum suum reus pœnituerit, æternis baratri prostratus incendiis cum Juda proditore Christi æternaliter lugubris puniatur. AD. 965.

His metis præfatum rus hinc inde giratur.

Metæ.

This[1] is thara fiftig hyda landgemæra to Merchamme. Ærest of Eoccan on mæne mor; of mæne moere up on hwite more; of hwite more on heafoces hamme; of hæuokes hamme[2] on Tubbaforda; of Tubbaforda andlang mores to Æppeltune on thone[3] broc; of thæn broce on thone pæth; of thane pathe on thone ealdan hege; of than ealdan hæge[4] on Pyrtan more; of Pyrtan more thæt eft on Eoccan.[5]

Anno Dominicæ Incarnationis DCCCCLXV. scripta est hæc carta, his testibus consentientibus, quorum inferius nomina caraxantur.

✠ Ego Eadgar, rex Anglorum, præfatam donationem concessi.

✠ Ego Dunstan, archiepiscopus, cum signo sanctæ Crucis roboravi.

✠ Ego Oscitel, archiepiscopus, præsul sigillum agiæ Crucis impressi.

✠ Ego Atheluuold, episcopus, consignavi.

✠ Ego Ælfstan, episcopus, adquievi.

---

[1] *This.*] Collated with Claud. C. ix. fol. 195.

[2] *of hæuokes hamme.*] Omitted in C. ix.

[3] *on thone.*] The words "on thone" are erroneously repeated in B. vi.

[4] *than ealdan hæge*] thæn hæge.

[5] *Eoccan*] Eoccen.

A.D. 965. ✝ Ego Osulf, episcopus, corroboravi.
✝ Ego Ælfhere, dux.
✝ Ego Ælfheah, dux.
✝ Ego Ætheluuine dux.
✝ Ego Oslac, dux.
✝ Ego Byrihtnoth, dux.
✝ Ego Ascuuig, abbas.
✝ Ego Osgar, abbas.
✝ Ego Ælfstan, abbas.
✝ Ego Æthelgar, abbas.
✝ Ego Brihtferth, minister.
✝ Ego Ælfsige, minister.
✝ Ego Ælfuuærd, minister.
✝ Ego Ætheluueard, minister.
✝ Ego Wulfstan, minister.
✝ Ego Eaduuine, minister.
✝ Ego Leofuuine, minister.
✝ Ego Ælfric, minister.
✝ Ego Æthelsige, minister.
✝ Ego Æthelsige, minister.
✝ Ego Ætheluueard, minister.
✝ Ego Ælfric, minister.
✝ Ego Uulfgeat, minister.

Frileford, Appeltun, Leoie, fuerunt tempore Edgari regis membra de Mercham; quarum metæ partim hic distinguntur, partim alibi.

Metæ de Leia.

Ærest of than hæcce to Dutlemæres hele; of Dudemæres hele to merclege; of merclege to stanlege; of stanlege to thær dunlege; of thær dunlege swa eft innon thæne hæcce.

Carta[1] *Regis Edgari de Cumenora.*

A.D. 968. Gift of Cumenore.

Regnante in perpetuum Domino nostro Jhesu Christo, qui imperio Patris cuncta simul, Sancti Spiritus gratia vivificante, disponit. Quamvis enim verba sacerdotum et decreta judicum in robore firmitatis jugiter perseverent, attamen pro incerta futurorum mutabilitate annorum, cirographorum testamento sunt roboranda.

Quapropter ego Eadgar, totius Brittanniæ basileus, quandam telluris particulam, xxx. videlicet cassatos, loco qui celebri æt Cumenoran nuncupatur vocabulo, Domino nostro Jhesu Christo sanctæque ejus ecclesiæ beatæ Dei genetrice Mariæ dedicatæ,[2] loco qui celebri æt[3] Abbendune nuncupatur onomate, ad usus monachorum Dei inibi degentium, cum omnibus utensilibus, pratis videlicet, pascuis, silvis, Osgaro obtinente abbate, æterna largitus sum hereditate. Sit autem prædictum rus omni terrenæ servitutis jugo liberum, tribus exceptis, rata videlicet expeditione, pontis arcisve restauratione.

Si quis igitur hanc nostram donationem in aliud quam constituimus transferre voluerit, privatus consortio sanctæ Dei ecclesiæ, æternis baratri incendiis lugubris jugiter cum Juda Christi proditore ejusque complicibus puniatur, si non satisfactione emendaverit congrua quod contra nostrum deliquit decretum.[4]

---

[1] *Carta.*] Claud. C. ix. fol. 118 b.

"De Cumenora.

"Item, hoc eodem anno ipse rex largitus est apud Cumenora xxx. mansas Abbendonensi ecclesiæ, ea qua et alia constitutione, et eisdem consultoribus testibus."

"Carta Eadgari regis de Cumenora."

Here the preamble is omitted, and the charter begins with the words "Ego Eadgar."

[2] *dedicatæ*] dicatæ.

[3] *æt.*] Omitted in C. ix.

[4] Here ends the duplicate in C. ix.

Metæ.

A.D. 968. His metis præfatum rus hinc inde giratur.

This[1] sind tha land gemæra to Cumenoran. Ærest of Sterigan pole to thære dic; andlang dices to infyrde, a be mære on Temese; andlang Temese on wadleahe; of wadleahe thæt on tha ealdan dic; andlang thære dic on feower gemæra; of iiii. gemæra on ruhan leahe; of ruhan leah on thone haran stan; of than stane thæt on Wase; of Wæse eft on Stirigan pole.

Anno[2] ab Incarnatione Domini nostri Jhesu Christi DCCCCLXVIII. scripta est hujus donationis singrapha, his testibus consentientibus, quorum inferius nomina caraxantur.

✠ Ego Eadgar, rex totius Brittanniæ, præfatam donationem cum sigillo sanctæ Crucis confirmavi.

✠ Ego Dunstan, Dorobernensis ecclesiæ archiepiscopus, ejusdem regis donationem cum triumpho agiæ Crucis consignavi.

✠ Ego Oscytel, archiepiscopus, triumphalem trophæum agiæ Crucis impressi.

✠ Ego Ælfstan, Lundoniensis ecclesiæ episcopus, consignavi.

✠ Ego Atheluuold, Uuintaniensis ecclesiæ episcopus, prædictum donum consensi.

✠ Ego Osulf, episcopus, confirmavi.

✠ Ego Alfuuold, episcopus, consignavi.

✠ Ego Osuuold, episcopus, roboravi.

✠ Ego Uuinsige, episcopus, consolidavi.

---

[1] *This.*] Collated with the duplicate in Claud. C. ix. fol. 195.

[2] *Anno.*] Claud. C. ix. does not contain the remainder of this charter.

✝ Ego Alfuuold, episcopus, subscripsi. A.D. 968.
✝ Ego Ælfstan, episcopus, corroboravi.
✝ Ego Ælfric, abbas.
✝ Ego Æsuuig, abbas.
✝ Ego Osgar, abbas.
✝ Ego Athelgar, abbas.
✝ Ego Ælfere, dux.
✝ Ego Ælfeah, dux.
✝ Ego Ordgar, dux.
✝ Ego Æthelstan, dux.
✝ Ego Ætheluuine, dux.
✝ Ego Bryhtnoth, dux.
✝ Ego Bryhtferth, dux.
✝ Ego Ælfuuine, minister.
✝ Ego Ætheluueard, minister.
✝ Ego Uulfstan, minister.
✝ Ego Osulf, minister.
✝ Ego Osuueard, minister.
✝ Ego Ælfuueard, minister.
✝ Ego Ælfsige, minister.
✝ Ego Offerth, minister.
✝ Ego Ætheluueard, minister,
✝ Ego Aelfric, minister.
✝ Ego Alfuuold, minister.
✝ Ego Æthelsige, minister.
✝ Ego Æthelferth, minister.
✝ Ego Alfuuold, minister.
✝ Ego Eadric, minister.
✝ Ego Uulfsige, minister.
✝ Ego Uulfnoth, minister.
✝ Ego Ælfsige, minister.
✝ Ego Ælfric, minister.

Quomodo Wiham, Seuecurt, Henstesheie, Etun, fuerunt Membra de Cumenora.

A.D. 968. Fuerunt autem Uuihtham, Seouecurt, Hensteseie, Eatun, membra de Cumenora temporibus Eadgari regis Angliæ, habentes cassatos xxv.; nunc vero Hensteseie menbrum est de Bertona, Uuihteham et Seouecurt militibus datæ, Eatun omnino ablata.

Metæ de Eatun.

Ærest[1] of Cearwyllan on thæs cliues ende; of thæs cliues ende on smalan æceras; of smalan æceras to Eattune; of Eatune andlang Dude weges on langan mores ende; of langan mores ende on grenan beorh; the on eall thorn; of eall thorne the eft on Ceare wylle fornon Cyrices hlæwe.

Carta Regis Eadgari de xx. Hidis in Draitun.

A.D. 960. Gift of Draitun. Confirmat[2] nos sacræ auctoritatis Scriptura, dicens, "Nudus egressus sum ex utero matris meæ, et nudus revertar illuc" [Job. i. 21.]; et iterum, "Nihil intulimus in hunc mundum, verum nec ab eo auferre[3] quid poterimus [1 Tim. vi. 7.]

Quapropter lubrici potentatus non inmemor, ego Eadgar, Christo conferente, rex et primicerius totius

---

[1] *Ærest.*] Claud. C. ix. fol. 200.

[2] *Confirmat.*] Collated with the duplicate copy in Claud. C. ix. fol. 115 b., where it is introduced by these words:—"Item, apud Draigtun xx. cassatos loco eidem largitus est sub eodem abbate."

[3] *verum nec ab eo auferre*] ab eo verum auferre.

Albionis, regni fastigium humili præsidens animo, ob A.D. 960.
remunerationem majoris præmii, aliquantulam ruris particulam, vicenis comparatam cassatis, cui vocabulum certa astipulatione Drægtun[1] profertur, ad ecclesiam Beatæ Mariæ genetricis Dei ac Domini nostri Jhesu Christi, in loco qui dicitur Abbandun, ad usus ibidem fratrum Deo servientium libenter concedo; obsecrans et præcipiens in nomine Christi, ut nemo successorum nostrorum, superioris vel inferioris gradus, hoc nostræ devotionis donum aliqua[2] temeritatis aliquatenus instinctu disrumpat.[3] Prædictarum enim mansurarum, xx.[4] scilicet, patruus meus Eadredus rex uni pridem militi devoto,[5] Eaduuoldo nomine, in æternam largitus est hereditatem, et postea, ipso jam ex hac vita migrante, eidem restituit cœnobio. Sit autem prædicta tellus, quam ego cum consensu optimatum meorum præfato largitus sum cœnobio, ab omni terrenæ servitutis jugo libera; tribus his exceptis, rata videlicet expeditione, pontis arcisve restauratione.

Si quis autem larvarico instinctus spiritu hoc donum violare immutareve præsumptuosus[6] temptaverit, nisi digna satisfactione ante obitum suum reus pœnituerit, æternis baratri prostratus incendiis cum Juda Christi proditore æternaliter lugubris puniatur. His metis præfatum rus hinc inde giratur.

Metæ.

This[7] sind tha landgemæra to Draitune. Ærest of Eglafesforda on Dythmere; thannan on Lacing; and-

---

[1] *Drægtun*] Draigtun.
[2] *aliqua*] aliquo.
[3] *disrumpat*] dirumpat.
[4] *xx.*] x.
[5] *devoto.*] Omitted.
[6] *præsumptuosus*] præsumpserit.
[7] Collated with the duplicate in Claud. C. ix. fol. 195.

A.D. 960. lang Lacing on Cealcford; thanan on mærdic; andlang dic on Mydeling; up of Mydeling with northan Hyrdegraf; that on gerihtan on Waneting; andlang Waneting on Oeccene; thanan on tha ealdan dic; andlang dic on Eglafesford.

Anno[1] Dominicæ Incarnationis DCCCCLX. scripta est hæc carta, his testibus consentientibus quorum inferius nomina[2] notantur.[3]

Testes.

✝ Ego Eadgar, Anglorum basileus, corroboravi.
✝ Ego Dunstan, archiepiscopus, confirmavi.
✝ Ego Oscytel, archiepiscopus, corroboravi.
✝ Ego Osulf, episcopus, adquievi,
✝ Ego Athulf, episcopus, consolidavi.
✝ Ego Byrhthelm, episcopus, confirmavi.
✝ Ego Atheluuold, abbas.
✝ Ego Ælfhere, dux.
✝ Ego Ælfheah, dux.
✝ Ego Æthelstan, dux.
✝ Ego Eadmund, dux.
✝ Ego Atheluuold, dux.
✝ Ego Ælfgar, minister.
✝ Ego Ælfuuine, minister.
✝ Ego Byrhtferth, minister.
✝ Ego Ælfuuig, minister.
✝ Ego Athelsige, minister.
✝ Ego Eadric, minister.
✝ Ego Uulfgar, minister.

---

[1] *Anno.*] Claud. C. ix. fol. 115 b.

[2] *nomina*] nomina in præcedentibus intitulata sunt.

[3] *notantur.*] Here ends the copy in C. ix.

A.D. 968.

✠ Ego Osuueard, minister.
✠ Ego Osuuig, minister.
✠ Ego Osulf, minister.
✠ Ego Ealdred, minister.
✠ Ego Ælfsige, minister.

Carta[1] *Regis Edgari de Hannie xx. cassatarum.*

Gift of Hannie.

Regnante in perpetuum Domino nostro Jhesu Christo, qui imperio Patris cuncta, simul Sancti Spiritus gratia vivificante, disponit. Quamvis enim verba sacerdotum et decreta judicum in robore firmitatis jugiter perseverent, attamen, pro incerta futurorum mutabilitate annorum, cirographorum testamento sunt roboranda.

Quapropter ego Eadgar, totius Brittanniæ basileus, quandam telluris particulam, viginti[2] videlicet cassatos, loco qui celebri æt Hanige nuncupatur vocabulo, Domino nostro Jhesu Christo, sanctæque Ejus ecclesiæ, Beatæ Dei Genetricique Mariæ dicatæ, loco qui celebri æt Abbendune nuncupatur onomate, ad usus monachorum Dei ibidem[3] degentium, cum omnibus utensilibus, pratis videlicet, pascuis, silvis, Osgaro obtinente abbate, æterna largitus sum hereditate. Sit autem prædictum rus omni terrenæ servitutis jugo liberum, tribus exceptis, rata videlicet expeditione, pontis arcisve restauratione.

---

[1] *Carta.*] Claud. C. ix. fol. 119 contains another copy, which, however, omits the preamble, and is thus introduced :—

"De Hannie.

"Item, apud Hannie x. mansas rex idem uti alia concessit ecclesiæ Abbendonensi eodem anno et eisdem fautoribus."

"Carta Eadgari Regis de Hannie," (&c. as in the text.)

[2] *viginti.*] Written upon an erasure, opposite which, in the margin, the numerals xx. occur.

[3] *ibidem*] inibi.

A.D 968. Si quis igitur hanc nostram donationem in aliud quam constituimus transferre voluerit, privatus consortio sanctæ Dei ecclesiæ, æternis baratri incendiis lugubris jugiter cum Juda Christi proditore ejusque complicibus puniatur; si non satisfactione emendaverit congrua quod nostrum deliquit decretum.

His metis præfatum rus hin[c] inde giratur.

Metæ de Hannige.

This[1] sind tha landgemæra to Hanige. Ærest on tha ealdan dic æt thæm headfod stoccan; andlang dic on waneting; thæt andlang streames on thone readan mære; on Cyllerithe; thonne went hit thær est; thæt andlang streames oth hit scyt on Oeccene; thæt andlang Oeccene oth hit scyt on ealdan Wæneting; thonne went hit thær uuest andlang stræmes oth hit scyt on Snoddan fleot middeweardne; thonne went hit thæt west on tha heafda thæt hit cymth on thone smalan weg; thæt endlang weges oth hit gæth eft on tha ealdan dic.[2]

Anno ab Incarnatione Domini nostri Jhesu Christi DCCCCLXVIII., scripta est hujus donationis singrapha; his testibus consentientibus quorum inferius nomina caraxantur.

✝ Ego Eadgar, rex totius Brittannæ, præfatam donationem cum sigillo sanctæ Crucis confirmavi.

✝ Ego Dunstan, Dorobernensis ecclesiæ archiepiscopus, ejusdem regis donationem cum triumpho agiæ Crucis consignavi.

---

[1] *This.*] Collated with the duplicate in Claud. C. ix. fol. 175 b.

[2] *dic.*] Here ends the copy in Claud. C. ix.

✝ Ego Oscytel, archiepiscopus, triumphalem tro- A.D. 968.
phæum agiæ Crucis impressi.

✝ Ego Ælfstan, Lundoniensis ecclesiæ episcopus, consignavi.

✝ Ego Atheluuold, Uuintaniensis ecclesiæ episcopus, prædictum donum consensi.

✝ Ego Osulf, episcopus, confirmavi.
✝ Ego Alfuuold, episcopus, consignavi.
✝ Ego Osuuold, episcopus, roboravi.
✝ Ego Winsige, episcopus, consolidavi.
✝ Ego Alfuuold, episcopus, subscripsi.
✝ Ego Ælfstan, episcopus, roboravi.
✝ Ego Ælfric, abbas.
✝ Ego Æscuuig, abbas.
✝ Ego Osgar, abbas.
✝ Ego Athelgar, abbas.
✝ Ego Ælfere, dux.
✝ Ego Ælfeah, dux.
✝ Ego Ordgar, dux.
✝ Ego Athelstan, dux.
✝ Ego Atheluuine, dux.
✝ Ego Brihtnoth, dux.
✝ Ego Bryhtferth, minister.
✝ Ego Ælfuuine, minister.
✝ Ego Atheluueard, minister.
✝ Ego Uulfstan, minister.
✝ Ego Osulf, minister.
✝ Ego Osuueard, minister.
✝ Ego Ælfuueard, minister.
✝ Ego Ælfsige, minister.
✝ Ego Offerth, minister.
✝ Ego Atheluueard, minister.
✝ Ego Ælfric, minister.
✝ Ego Alfuuold, minister.
✝ Ego Athelsige, minister.
✝ Ego Æthelferth, minister.
✝ Ego Alfuuold, minister.

A.D. 968. ✠ Ego Eadric, minister.
✠ Ego Uulfsige, minister.
✠ Ego Uulfnoth, minister.
✠ Ego Ælfsige, minister.
✠ Ego Ælfric, minister.

[*De*[1] *Ora.*

Item, apud Oran x. cassatos idem rex simili donatione ecclesiæ Abbendonensi eodem anno, et eisdem fautoribus concessit.]

Carta[2] *Regis Edgari de Ora x. Cassatarum.*

Regnante in perpetuum Domino nostro Jhesu Christo, qui imperio Patris cuncta, simul Sancti Spiritus gratia vivificante, disponit. Quamvis enim verba sacerdotum et decreta judicum in robore firmitatis jugiter perseverent, attamen pro incerta futurorum mutabilitate annorum, cirographorum testamento sunt roboranda.

Quapropter ego Eadgar, totius Brittanniæ basileus, quandam telluris particulam, decem videlicet cassatos, loco qui celebri æt Oran nuncupatur vocabulo, Domino nostro Jhesu Christo, sanctæque Ejus ecclesiæ, Beatæ Dei Genetrici[3] Mariæ dicatæ, loco qui celebri æt Abbendune nuncupatur onomante,[4] ad usus monachorum Dei inibi degentium, cum omnibus utensilibus, pratis videlicet, pascuis, silvis, Osgaro obtinente abbate, æter-

[1] *De.*] This passage within brackets is introduced into the text from Claud. C. ix. fol. 120.

[2] *Carta.*] Collated with the duplicate copy in Claud. C. ix. fol. 119, which omits the preamble.

[3] *genetrici.*] The termination "cis" occurs in the margin of B vi.

[4] *onomante*] onomate.

na largitus sum hereditatè. Sit autem prædictum rus omni terrenæ servitutis jugo liberum, tribus exceptis, rata videlicet expeditione, pontis arcisve restauratione. A.D. 968.

Si quis igitur hanc nostram donationem in aliud quam constituimus transferre voluerit, privatus consortio sanctæ Dei ecclesiæ, æternis baratri[1] incendiis lugubris cum Juda Christi proditore ejusque complicibus puniatur; si non satisfactione emendaverit congrua, quod contra nostrum deliquit decretum.

His metis præfatum rus hinc inde giratur.

Metæ.

This[2] sind tha land gemæra æt Oran. Ærest of Winter mere andlang riht gemæres on hærgraf; thonan andlang hagan ut thurht Bradanlea, that on tha heofdstocces[3]; thonan on Wealcotes leahe northwearde; thonan andlang hagan on Sandan dene; thonon on bysceopes weg; andlang weges eft on Wintermære.[4]

Anno ab Incarnatione Domini nostri Jhesu Christi DCCCCLXVIII., scripta est hujus donationis singrapha; his testibus consentientibus, quorum inferius nomina caraxantur.

✝ Ego Eadgar, rex totius Brittanniæ, præfatam donationem cum sigillo sanctæ Crucis confirmavi.

✝ Ego Dunstan, Dorobernensis ecclesiæ archiepiscopus, ejusdem regis donationem cum triumpho agiæ Crucis consignavi.

---

[1] *baratri.*] In B. vi. the word "jugiter" is here written with a style in the margin.

[2] *This.*] Collated with the duplicate copy in Claud. C. ix. fol. 195.

[3] *heofdstocces*] heafodstoccas.

[4] *mære.*] Here ends the copy in Claud. C. ix.

A.D. 968. ✠ Ego Oscytel, archiepiscopus, triumphalem trophæum agiæ Crucis impressi.

✠ Ego Ælfstan, Lundoniensis ecclesiæ episcopus, consignavi.

✠ Ego Atheluuold, Uuintoniensis ecclesiæ, prædictum donum consensi.

✠ Ego Osulf, episcopus, confirmavi.
✠ Ego Alfuuold, episcopus, consignavi.
✠ Ego Osuuold, episcopus, roboravi.
✠ Ego Uuinsige, episcopus, consolidavi.
✠ Ego, Alfuuold, episcopus, subscripsi.
✠ Ego Ælfstan, episcopus, corroboravi.
✠ Ego Ælfric, abbas.
✠ Ego Æscuuig, abbas.
✠ Ego Osgar, abbas.
✠ Ego Athelgar, abbas.
✠ Ego Ælfere, abbas.
✠ Ego Ælfeah, dux.
✠ Ego Ordgar, dux.
✠ Ego Athelstan, dux.
✠ Ego Atheluuine, dux.
✠ Ego Brytnoth, dux.
✠ Ego Brytferth, minister.
✠ Ego Ælfuuine, minister.
✠ Ego Atheluueard, minister.
✠ Ego Uulfstan, minister.
✠ Ego Osulf, minister.
✠ Ego Osuueard, minister.
✠ Ego Ælfuueard, minister.
✠ Ego Ælfsige, minister.
✠ Ego Osferth, minister.
✠ Ego Atheluueard, minister.
✠ Ego Alfric, minister.
✠ Ego Alfuuold, minister.
✠ Ego Athelsige, minister.
✠ Ego Athelferth, minister.
✠ Ego Ælfuuold, minister.

A.D. 968.

✝ Ego Eadric, minister.
✝ Ego Uulfsige, minister.
✝ Ego Uulfnoth, minister.
✝ Ego Ælfsige, minister.
✝ Ego Ælfric, minister.

Carta[1] *Regis Edgari de Bedene.*

Gift of Bedene. A.D. 965.

Confirmat nos sacræ auctoritatis Scriptura dicens:— "Nudus egressus sum ex utero matris meæ, et nudus revertar illuc," [Job i 21]. Et iterum:—"Nihil intulimus in hunc mundum, verum nec ab eo auferre quid poterimus" [1 Tim. vi. 7.]

Quapropter lubrici potentatus non inmemor, ego Eadgar, Christo conferente, rex et primicerius totius Albionis, regni fastigium humili præsidens animo, ob remunerationem majoris præmii aliquantulam ruris particulam v. comparatam cassatis, cui vocabulum certa astipulatione Bydene profertur, ad ecclesiam Beatæ Mariæ Genetricis Dei ac Domini nostri Jhesu Christi, in loco qui dicitur Abbandun, ad usus ibidem fratrum Deo servientium libenter concedo; obsecrans et præcipiens in nomine Christi[2] ut nemo successorum nostrorum, superioris vel inferioris gradus, hoc nostræ devotionis donum aliquo temeritatis aliquatenus instinctu disrumpat.[3] Sit autem prædicta tellus, quam ego cum consensu optimatum meorum præfato largitus sum cœnobio, ab omni terrenæ servitutis jugo libera, tribus his exceptis, rata videlicet expeditione, pontis arcisve restauratione.

Si quis autem, larvarico instinctus spiritu, hoc donum violare immutareve præsumptuosus temptaverit, nisi

---

[1] *Carta.*] Collated with the duplicate in Claud. C. ix. fol. 120.

[2] *Christi*] Domini.

[3] *disrumpat*] dirumpat.

A.D. 965. digna satisfactione ante obitum suum reus pœnituerit, æternis baratri prostratus incendiis cum Juda Christi proditore æternaliter lugubris puniatur.

Termini[1] vero hujus libri jacent in libro Cinenled.

Anno Dominicæ Incarnationis DCCCCLXV., scripta est hæc carta, his[2] testibus consentientibus, quorum inferius nomina caraxantur.

Testes.

✝ Ego Eadgar, rex Anglorum, præfatam donationem concessi.

✝ Ego Dunstan, archiepiscopus, cum signo agiæ Crucis roboravi.

✝ Ego Atheluuold, episcopus, consignavi.

✝ Ego Ælfstan, episcopus, atquievi.

✝ Ego Osulf, episcopus, corroboravi.

✝ Ego Ælfhere, dux.

✝ Ego Ælfheah, dux.

✝ Ego Atheluuine, dux.

✝ Ego Oslac, dux.

✝ Ego Byrhtnoth, dux.

✝ Ego Æscuuig, abbas.

✝ Ego Osgar, abbas.

✝ Ego Ælfstan, abbas.

✝ Ego Brihtferth, minister.

✝ Ego Ælfsige, minister.

✝ Ego Ælfuueard, minister.

✝ Ego Atheluueard, minister.

✝ Ego Uulfstan, minister.

✝ Ego Leofuuine, minister.

✝ Ego Ælfric, minister.

---

[1] *Termini.*] This clause does not occur in C. ix.

[2] *his testibus consentientibus*] supradictis testibus consentientibus, the remainder of the charter being omitted.

A.D. 965.

✝ Ego Athelsige, minister.
✝ Ego Atheluuerd, minister.
✝ Ego Alfric, minister.
✝ Ego Eaduuine, minister.
✝ Ego Ælfric, minister.
✝ Ego Uulfgeat, minister.

[*De*[1] *Denceswrthe.*

Item, rex ipse dedit ad Abbendoniam ii cassatos terræ apud Deniceswrthe, eodem anno prædicto a Nativitate Domini, et eisdem consultoribus faventibus.]

Carta[2] *Regis Edgari de Denchesuurthe.*

Confirmat nos sacræ auctoritatis Scriptura, dicens:—"Nudus egressus sum ex utero matris meæ, et nudus illuc revertar" [Job, i. 21]. Et iterum:—"Nihil intulimus in hunc mundum, verum nec ab eo auferre quid poterimus."

Quapropter lubrici potentatus non inmemor, ego Eadgar, Christo conferente, rex et primicerius totius Albionis, regni fastigium humili præsidens animo, ob remunerationem majoris præmii aliquantulam ruris particulam, ii comparatam cassatis, cui vocabulum certa astipulatione Denceswurthe profertur, ad ecclesiam Beatæ Mariæ Genetricis Dei ac Domini nostri Jhesu Christi, in loco qui dicitur Abbandun, ad usus ibidem fratrum Deo servientium libentur concedo; obsecrans et præcipiens in nomine Christi, ut nemo successorum nostrorum, superioris vel inferioris gradus, hoc nostræ

[1] *De.*] The duplicate copy, Claud. C. ix., fol. 118. Col. 2. furnishes the passage introduced into the text.

[2] *Carta.*] Collated with the duplicate in Claud. C. ix. fol. 119 b, in which the preamble is omitted.

A.D. 965. devotionis donum aliquo temeritatis aliquatenus instinctu disrumpat. Sit autem prædicta tellus, quam ego cum consensu optimatum meorum præfato largitus sum cœnobio, ab omni terrenæ servitutis jugo libera, tribus is [1] exceptis, rata videlicet expeditione, pontis arcisve restauratione.

Si quis autem larvarico istinctus spiritu hoc donum violare immutareve præsumptuosus temptaverit, nisi digna satisfactione ante obitum suum reus pœnituerit, æternis baratri prostratus incendiis cum Juda Christi proditore æternaliter lugubris puniatur.[2]

His metis præfatum rus hinc inde giratur. Anno Dominicæ Incarnationis DCCCCLXV. scripta est carta.

Testes.

✝ Ego Eadgar, rex Anglorum, præfatam donationem concessi.

✝ Ego Dunstan, archiepiscopus, cum signo sanctæ Crucis roboravi.

✝ Ego Oscytel, archipræsul, sigillum agiæ Crucis impressi.

✝ Ego Atheluuold, episcopus, consignavi.

✝ Ego Ælfstan, episcopus, atquievi.

✝ Ego Osulf, episcopus, corrobovi.

✝ Ego Ælfere, dux.

✝ Ego Ælfeah, dux.

✝ Ego Atheluuine, dux.

✝ Ego Oslac, dux.

✝ Ego Brihtnoht, dux.

✝ Ego Æscuuig, abbas.

✝ Ego Osgar, abbas.

---

[1] *is*] his.

[2] *puniatur.*] Here ends the copy in C. ix.

A.D. 965.

✝ Ego Alfstan, abbas.
✝ Ego Athelgar, abbas.
✝ Ego Brihtferth, minister.
✝ Ego Ælfsige, minister.
✝ Ego Ælfuueard, minister.
✝ Ego Atheluueard, minister.
✝ Ego Uulfstan, minister.
✝ Ego Eduuine, minister.
✝ Ego Leofuuine, minister.
✝ Ego Ælfric, minister.
✝ Ego Athelsige, minister.
✝ Ego Atheluueard, minister.
✝ Ego Ælfric, minister.
✝ Ego Uulgeat, minister.

Carta Regis Edgari de Spersholt x. Cassatorum.

Gift of Spersholt. A.D. 963.

Quæcumque enim secundum decreta canonum atque ecclesiastica instituta salubri consilio definiuntur, quamquam sermo tantum absque textu sufficeret, tamen quoniam plerumque nostris temporibus tempestates et turbines secularium rerum etiam portas ecclesiæ pulsat, idcirco operæ pretium censuimus, ob cautelam futurorum, ea quæ diffinita sunt paginis scripturarum adnectere, ne inposterum oblivione tradita ignorentur.

Quapropter ego Eadgar, regali fretus a Domino dignitate, quandam ruris particulam, x. videlicet mansas, in loco qui dicitur æt Speresholte, et unam mansam cum xii. agrorum quantitate qui sunt in loco qui Bathalacing dictum,[1] etiam et unum molendinum æt Hirdegrafe cum xii. agrorum portione pertinentem ad ipsum molendinum, camerario meo vocitato Æthel-

[1] *dictum.*] Altered by erasure; possibly "dicitur" is meant.

A.D. 963. sie, perpetua largitus sum hereditate. Tali autem tenore tradendo concessi, ut possideat usque ad ultimum vitæ suæ, cum omnibus ad se rite pertinentibus, campis, pratis, pascuis, silvis, et post se cuicumque voluerit heredi in perpetuum jus derelinquat. Sit autem prædicta terra libera ab omni regali tributo, præter expeditionem et pontis arcisve constructionem.

Si quis vero cupiditate inlectus temptaverit irritam facere aut frangere hujus decreti diffinitionem, sciat se in tremendo examine rationem redditurum. His autem limitibus præfatum rus undique circumgirari videtur.

Metæ.

Erest[1] at Sunemannes wyrthige; on[2] of tham wyrthige on gerihte on tha heafudstoccas; of than heafodstoccum on thone rugan hlinc nithewearde; thonon on gerihte on Bryxstanes garan suthewearde;[3] of tham garan on Duddes dene; of there dene on thone ealdan garan suthewearden; thonon on gerihte on tha bradan stanas; of than stanun on Hodan hlæw, of than hlæwe on Hremnes byrig westwardon; of Hremnes byrig on Leacumb; thonon riht andlang streames thæt on Tealeburnan; andlang Tealeburnan; thæt on tha rithe; andlang rithe on thone thornstub on Bulandic; andlang dices on thæs cinges scypena; of than scypenum on thæt risc bed; of than riscbedde on thæs cinges thornas; thonon on gerihte on thæt bean furlang; thonon on Snelles ufeweardan; of Snelles lince, thæt eft on Sunemannes weorthig;

---

[1] *Ærest.*] Collated with the duplicate copy in Claud. C. ix. fol. 199.

[2] *on.*] Omitted.

[3] *suthewearde.*] The termination of this word is uncertain.

and thær hyrth in an Hyrde wic æt Badalacing, and an hid landes and xii. æceras mædde, and an miln æt Hyrde grafe and xii. æceres landes.[1] A.D. 963.

Scripta est hæc scedula anno ab Incarnatione Domini DCCCCLXIII.; et hujus doni constipulatores exstiterunt quorum inferius nomina scripta videntur.

Testes.

✠ Ego Eadgar, rex, propria manu signum sanctæ Crucis expressi.
✠ Ego Dunstan, archiepiscopus, consensi.
✠ Ego Cynsie, episcopus, consensi.
✠ Ego Beorhtelm, episcopus, consensi.
✠ Ego Osulf, episcopus, consensi.
✠ Ego Byrhtelm, episcopus, consensi.
✠ Ego Alfuuold, episcopus, consensi.
✠ Ego Uulfric, episcopus, consensi.
✠ Ego Ælfere, dux.
✠ Ego Ælfheah, dux.
✠ Ego Eadmund, dux.
✠ Ego Athelstan, dux.
✠ Ego Beorhnoth, dux.
✠ Ego Athelmund, dux.
✠ Ego Atheluuine, dux.
✠ Ego Ælfuuine, minister.
✠ Ego Byrhferth, minister.
✠ Ego Alfuuold, minister.
✠ Ego Oswyrd, minister.
✠ Ego Osulf, minister.
✠ Ego Eanulf, minister.
✠ Ego Athelsie, minister.
✠ Ego Ordgar, minister.

[1] *landes.*] Here ends the copy in Claud. C. ix.

Carta Regis Edgari de Estune.

A.D. 964. Gift of Estune.

Cœlestis patriæ perfrui voce quimus evangelica, transitoria si contempnentes adhereamus perpetua.

Tripudians etenim hujus sophiæ munere fretus, ego Eadgarus, gentis Anglorum et barbarorum atque gentilium rex ac prædux, in laude Christi dicentis, "Erunt duo in carne una" [Matt. xix. 5.], lateraneæ meæ mihique dilectæ, cui nomen Ælfthrythe, regni mei cujusdam ruris numen x. mansarum in æternam impertius[1] sum traditione, ibidem qui priscorum vocibus nuncupatur æt Eastune. Hæc igitur tellus præfatam, omnibus cum appenditiis, silvis et campis, pascuis atque pratis, meorum consilio satellitum, pontificum, comitum, militum, anno ab Incarnatione Domini nostri Jhesu Christi DCCCCLXIIII., anno v. imperante me, suprataxatæ lateraneæ meæ tanta libertate concessi ut possideat veluti quamdiu vixerit absque mundiali tributo; post mortem vero carnis, cuicumque sibi placuerit heredi derelinquat et tribuat in æternam hereditatem.

Si autem (quod absit,) aliquis, diabolico inflatus spiritu hunc[2] meæ compositionis ac confirmationis donum infringere temptaverit, sciat se novissima ac magna examinationis die cum Juda proditore, qui Filius Perditionis[3] dicitur, æterna confusione edacibus ineffabilium tormentorum flammis periturum, nisi hic assiduis precibus prius obtabilem consequi mereatur indulgentiam. Prædicta siquidem tellus istis terminis circumcincta clarescit.

---

[1] *impertius.*] Originally "imperpettius," but altered by expunction.

[2] *hunc.*] So altered from "hoc."

[3] *Filius Perditionis.*] See Joh. xvii. 12.

Metæ.

This sind tha landgemæra to Eastune. A.D. 964.

Ærest of hacce broc on rugan dic; thonne andlang weges on thone fulan forda; of than fulan ford on Eanulfing thorn; of than thorne on thone hwitan holan weg; of than hwitan wege andlang langan dune; thæt eft on thone stanihtan wege; of than wege on thone crundel; thonon on gerihta on brochylle slæd; of than slade on hiccan thorn; thonon ofer Bleobyrig dune on hæccelas dic; thonne andlang thære dic thæt eft on hæcce broc.

✠ Ego Eadgar, totius Albionis insulæ archons, hanc meam donationem cum titulo agiæ Crucis prænotavi et perpetuo cirographo prænotavi.

✠ Ego Dunstan, Dorovernensis ecclesiæ archiantistes, divino fulcimine regale donum consignavi.

✠ Ego Atheluuoldus, Uuintoniensis divinus[1] triumphale dividuæ Trinitatis sigillum impressi, et propriæ manus subscriptione imposui.

✠ Ego Osulf, episcopus, consignavi.

✠ Ego Osuuold, episcopus, atquievi.

✠ Ego Byrhtelm, episcopus, non renui.

✠ Ego Ælfstan, episcopus, corroboravi.

✠ Ego Alfuuold, episcopus, subscripsi.

✠ Ego Athulf, episcopus, impressi.

✠ Ego Eadelm, episcopus, consensi.

✠ Ego Aelfstan, episcopus, prænotavi.

✠ Ego Alfuuold, episcopus, confirmavi.

✠ Ego Uulfsige, episcopus, conclusi.

---

[1] *divinus.*] These blanks occur in B. vi.

A.D. 964. ✝ Ego Ælfric, abbas.
✝ Ego Ælfstan, abbas.
✝ Ego Osgar, abbas.
✝ Ego Æscuuig, abbas.
✝ Ego Ordbriht, abbas.
✝ Ego Ælfhere, dux.
✝ Ego Ælfeah, dux.
✝ Ego Æthelstan, dux.
✝ Ego Ætheluuine, dux.
✝ Ego Byrtnoth, dux.
✝ Ego Byrtferth, minister.
✝ Ego Ælfuuine, minister.
✝ Ego Ordgar, minister.
✝ Ego Ælfsige, minister.
✝ Ego Ætheluuerd, minister.
✝ Ego Uulfstan, minister.
✝ Ego Eanulf, minister.
✝ Ego Alfuuold, minister.
✝ Ego Athelsige, minister.
✝ Ego Ælfsige, minister.
✝ Ego Atheluueard, minister
✝ Ego Offerth, minister.
✝ Ego Ælfsige, minister.
✝ Ego Ealdred, minister.
✝ Ego Uuihtsige, minister.
✝ Ego Leofric, minister.
✝ Ego Leofsige, minister.
✝ Ego Ælfhelm, minister.
✝ Ego Athelsige, minister.
✝ Ego Uulfheah, minister.
✝ Ego Uulfsige, minister.
✝ Ego Ælfred, minister.
✝ Ego Alfric, minister.
✝ Ego Uulfric, minister.
✝ Ego Ætheric, minister.

Carta[1] *Regis Edgari de Æskeburi.*

A.D. 960. Gift of Æskbury.

Quamvis enim regalium dignitatum decreta et saluberrima regnorum consilia, manente inmunitatis singrafa, jugiter fixa firmaque perseverent, attamen[2] quia nonnumquam tempestates et mundi turbines fragilem vitæ cursum humanæ pulsantes, contra divina supernæ affirmationis ac legitima jura illidunt. Idcirco ordine litterarum ac cartarum scedulis sunt roboranda, ne fortuitu casu successorum progenies posterorum, ignorato præcedentium patrum cirographo, inextricabilem horrendorum braratrorum[3] voraginem incurrat.

Quapropter ego Eadgar, totius Brittanniæ gubernator et rector, cuidam ministro qui a peritis Wulfric appellatur vocabulo, rura, quæ ei ob cujusdam offensaculi causa interdicta fuerant, perpetualiter restituo, æternam libertatem concedens, quatinus ipse quandiu in hoc mortali deguerit seculo, sine alicujus honeris gravitate liberaliter possideat, et post suæ vitæ obitum, quibuscumque sibi placuerit heredibus incontaminata derelinquat. Hæc etenim sunt terrarum illarum nomina quæ rex præfatus Uulfrico æternaliter liberavit; Æscesburht[4] et Denicesuurthe, Garanford, Cifanlea, Stanmere, Ceadelanuurthe, Boxoran, Bennaham, Wyrtingas, Ticeburnan, Steddanham, Tullingtun, Pæccingas, Puningas, Intimbre.

Si quis (denique quod non optamus) hanc nostram libertatem cupiditatis livore depressi violare satagerint, agminibus tetræ caliginis lapsi vocem audiant examinationis die Arbitris sibi dicentis: "Discedite a

---

[1] *Carta.*] Collated with the original in the Cotton collection, Augustus ii. 40, from which the following variations are derived:—

[2] *attamen*] adtamen.

[3] *braratrorum*] barathrorum.

[4] *Æscesburht*] Æcesburuh.

A.D. 960. me, maledicti, in ignem æternum:" [Matt. xxv. 41.]; ubi cum dæmonibus ferreis sartaginibus crudeli torqueuntur in pœna, si non ante mortem digna hoc emendaverint pœnitentia. Dedit enim prædictus minister regi præfato centum xx. mancusas auri probatissimi causa hujus libertatis.

Scripta est namque hujus libertatis cartula anno Dominicæ Incarnationis DCCCCLX., his testibus consentientibus quorum inferius nomina, secundum uniuscujusque dignitatem, caraxantur.

✝ Ego Eadgar, rex, hanc libertatem concessi.
✝ Ego Dunstan, archiepiscopus, confirmavi.
✝ Ego Oscutel,[1] archiepiscopus, roboravi.
✝ Ego Osulf, episcopus, consolidavi.
✝ Ego Byrhtelm, episcopus, corroboravi.
✝ Ego Athulf, episcopus, consensi.
✝ Ego Alfuuold, episcopus, consensi.[2]
✝ Ego Atheluuold, abbas, depinxi.
✝ Ego Ælfhere,[3] dux.
✝ Ego Ælfheah, dux.
✝ Ego Athelstan dux.
✝ Ego Atheluuold, dux.
✝ Ego Byrtnoth, dux.
✝ Ego Eadmund, dux.
✝ Ego Athelmund, dux.
✝ Ego Alfgar, minister.
✝ Ego[4] Alfuuine, minister.
✝ Ego Byrhtferth, minister.
✝ Ego Athelsige, minister.
✝ Ego Eadric, minister.
✝ Ego Osuueard, minister.
✝ Ego Osulf, minister.

---

[1] *Oscutel*] Oscytel.
[2] *consensi*] concessi.
[3] *Ego.*] Here begins the second column of witnesses in Augustus.
[4] *Ego.*] The third column here begins.

✠ Ego Uulfgar, minister. A.D. 960.
✠ Ego Uulfhere, minister.
✠ Ego[1] Athelsige, minister.
✠ Ego Alfsige, minister.
✠ Ego Uulfhelm, minister.
✠ Ego Athelsige, minister.
✠ Ego Alfred, minister.
✠ Ego Aldred, minister.
✠ Ego Athelsige, minister.
✠ Ego Alfheah, minister.
✠ Ego[2] Alfuuine, minister.
✠ Ego Atheluuine, minister.
✠ Ego Ealdred, minister.
✠ Ego Leouing,[3] minister.
✠ Ego Alfuuig, minister,
✠ Ego Alfuuine, minister.
✠ Ego Ætheluueard, minister.
✠ Ego Æthelferth, minister.[4]

[Idem[5] rex concessit cuidam suo ministro vocabulo Wlfstan x. mansas apud Wisclea, eo tenore, ut cuicumque post suum decessum heredi vellet donare, libertatem donationis regia auctoritate inde haberet. Unde ille hanc ecclesiam de Abbendona heredem post exitum suæ vitæ fecit, prædictis fautoribus consentientibus, anno ab Incarnatione Dominica DCCCCLXVIII.] Gift of Wissele. A.D. 968.

---

[1] *Ego.*] Here commences the fourth column.

[2] *Ego.*] And here the fifth column.

[3] *Leouing*] Levincg. This word has been tampered with in B. vi.

[4] *minister.*] The following indorsement occurs on the back of Aug.: — "✠ This is ealra thara landa freols the Eadgar cyning geedfreolsade Wulfrice his thegene on ece yrfe."

[5] *Idem.*] The passage within brackets is introduced into the text from Claud. B. vi. fol. 120 b. col. 1.

Carta[1] *Regis Edgari de Wissele.*

A.D. 968. Regnante in perpetuum Domino nostro Jhesu Christo. Cunctis supernorum sacramenta donorum cœlitus perscrutantibus notum est, quod non solum hujus mundi status antiqui hostis fraude atque molimine deficiendo corrumpitur, verum etiam in præsentis vitæ prope consummato curriculo humana prosperitas iniquorum hominum acri intentione et angore constringuntur. Nunc ergo, dum nobis tempus est veniæ, festinemus laqueum totis nisibus devitare mortis, dumque carnale possidemus patrimonium, spiritale exerceatur mercimonium, quo inter angelicos choros mereamur adipisci gaudia sine fine mansura.

Quapropter ego Eadgar, rex Anglorum cæterarumque gentium in circuitu persistentium gubernator et rector, cuidam meo fideli ministro vocitato nomine Uulfstan, decem mansas perpetualiter concedo in illo loco ubi jamdudum ruricolæ illius terræ nomen indiderunt æt Uuiscelea; quatenus habeat ac possideat quamdiu vitalis spiritus aluerit corpus. Cum autem dissolutionis suæ dies advenerit, cuicumque voluerit heredi derelinquat, ceu supradiximus, in æternam hereditatem. Sit autem prædicta donatio ab omni mundiali obstaculo libera, cum omnibus ad se rite pertinentibus, campis, pascuis, pratis, silvis; exceptis istis tribus, expeditione, pontis arcisve constructione.

Si quis vero hominum hanc meam donationem stultitiæ temeritate jactitando infringere certaverit, sit ipse gravibus per colla depressus catenis inter flammivomas tetrorum dæmonum catervas, nisi prius hic ad satisfactionem venire maluerit.[2]

---

[1] *Carta.*] Collated with the duplicate in C. ix. fol. 120 b.

[2] *maluerit.*] Here ends the copy in C. ix.

Anno ab Incarnatione Domini nostri Jhesu Christi DCCCCLXVIII. scripta est hujus donationis singrapha; his testibus consentientibus, quorum inferius nomina caraxari videntur. A.D. 968.

Testes.

✝ Ego Eadgar, rex totius Brittanniæ, præfatam donationem cum sigillo sanctæ Crucis confirmavi.
✝ Ego Dunstan, Dorobornensis ecclesiæ archiepiscopus, ejusdem regis donationem cum triumpho agiæ Crucis consignavi.
✝ Ego Oscutel, archiepiscopus, triumfalem trophæum agiæ Crucis impressi.
✝ Ego Ælfstan, episcopus, consignavi.
✝ Ego Atheluuold, episcopus, confirmavi.
✝ Ego Osulf, episcopus, roboravi.
✝ Ego Alfuuold, episcopus, consolidavi.
✝ Ego Osuuold, episcopus, subscripsi.
✝ Ego Uuinsige, episcopus, corroboravi.
✝ Ego Alfuuold, episcopus, atquievi.
✝ Ego Ælfstan, episcopus, conclusi.
✝ Ego Ælfere, dux.
✝ Ego Ælfeah, dux.
✝ Ego Ordgar, dux.
✝ Ego Athelstan, dux.
✝ Ego Atheluuine, dux,
✝ Ego Brihtnoth, dux.
✝ Ego Ælfric, abbas.
✝ Ego Æscuuig, abbas.
✝ Ego Osgar, abbas.
✝ Ego Athelgar, abbas.
✝ Ego Brihtferth, minister.
✝ Ego Ælfuuine, minister.
✝ Ego Atheluueard, minister.

A.D. 968. ✠ Ego Uulfstan, minister.
✠ Ego Osulf, minister.
✠ Ego Osuueard, minister.
✠ Ego Ælfuueard, minister.
✠ Ego Ælfsige, minister.
✠ Ego Offerth, minister.
✠ Ego Atheluueard, minister.
✠ Ego Ælfric, minister.
✠ Ego Alfuuold, minister.
✠ Ego Athelsie, minister.
✠ Ego Athelferth, minister.

Carta Regis Edgari de Licchelade.

Gift of Licchelade. Regnante Zabaoth in perpetuum Domino nostro Jhesu Christo. Universa scilicet divitiarum facultas et temporalis gazæ possessio, quæ prædecessorum anxie solicitudo per indefessa laborum emulamenta lucratur, pro dolor! incertis heredibus interdum, optatis sæpe exossis, derelinquitur. Quemadmodum Psalmigraphus improvidam humani generis socordiam conquirens increpat: "Thesaurizat, et ignorat cui congregat ea" [Ps. xxxix. 6.]; necnon sagax divinæ sermonis sophista cœlestique bibliothecæ janitor metrica facundia fretus catalectico cecinit versu.

Quapropter ego Eadgar, Rex Anglorum cæterarumque gentium in circuitu persistentium, quoddam ruris prædiolium, x. scilicet cassatas, cui solicolæ hujusce provinciæ antiquum indiderunt vocabulum æt Lhincgelade, cuidam matronæ ingenuæ, quæ mihi afinitate mundialis cruoris conjuncta est, quæ ab istius patriæ gnosticis eleganti Ælfgifu appellatur vocamine, pro obsequio ejus devotissimo perpetua largitus sum hereditate; ut ipsa, vita comite, cum omnibus utensilibus, pratis videlicet, pascuis, silvis, voti compos habeat; et post vitæ suæ terminum quibuscumque voluerit

cleronomis inmunem derelinquat. Sit autem prædic- A.D. 966.
tum rus omni terrenæ servitutis jugo liberum; tribus exceptis, rata videlicet expeditione, pontis arcisve restauratione.

Si quis igitur hanc nostram donationem in aliud quam constituimus transferre voluerit, privatus consortio sanctæ Dei ecclesiæ æternis baratri incendiis lugubris jugiter cum Juda Christi proditore ejusque complicibus puniatur, si non satisfactione emendaverit congrua quod contra nostrum deliquit decretum. His metis hoc rus giratur.

Metæ.

This sind tha landgemæra to Hlincgelade. Of Lincgelade andlang ea to Yttinga forda; of tham forde andlang stræte to Tumbaldes treowe; of thane trewe andlang strete on thone midlestan hlaw; of thanne hlawe andlang stræte to seofan hlawan; of seofan hlawan to than anum hlawe; of tham anum hlawe to bærlice crofte to than upheafdan; of than up heafdan on mærdene middewearde to than rithige; of than rithie be thæra æcera heafdan to than ealdan dic; andlang dices eft innan tha ea.

Anno ab Incarnatione Domini nostri Jhesu Christi DCCCCLXVI. scripta est hujus donationis singrafa, his testibus consentientibus quorum inferius nomina caraxantur.

✠ Ego Eadgar, rex totius Brittanniæ, præfatam donationem cum sigillo sanctæ Crucis confirmavi.

✠ Ego Dunstan, Dobornensis ecclesiæ archiepiscopus, ejusdem regis donationem cum triumpho agiæ Crucis consignavi.

✠ Ego Oscutel, archiepiscopus, triumphalem trofæum agiæ Crucis impressi.

A.D. 966. ✝ Ego Ælfstan, Lundoniensis ecclesiæ episcopus, consignavi.

✝ Ego Atheluuold, Uuintoniensis ecclesiæ episcopus, prædictum donum consensi.

✝ Ego Osulf, episcopus, confirmavi.
✝ Ego Alfuuold, episcopus, consignavi.
✝ Ego Osuuold, episcopus, roboravi.
✝ Ego Uuinsige, episcopus, consolidavi.
✝ Ego Alfuuold, episcopus, subscripsi.
✝ Ego Ælfstan, episcopus, corroboravi.
✝ Ego Alfric, abbas.
✝ Ego Æscuuig, abbas.
✝ Ego Osgar, abbas.
✝ Ego Ordbriht, abbas.
✝ Ego Ælfere, dux.
✝ Ego Ælfheah, dux.
✝ Ego Ordgar, dux.
✝ Ego Athelstan, dux.
✝ Ego Atheluuine, dux.
✝ Ego Byrhtnoth, dux.
✝ Ego Brihtferth, minister.
✝ Ego Ælfuuine, minister.
✝ Ego Atheluueard, minister.
✝ Ego Uulfstan, minister.
✝ Ego Osulf, minister.
✝ Ego Osuueard, minister.
✝ Ego Ælfuueard, minister.
✝ Ego Ælfsige, minister.
✝ Ego Osferth, minister.
✝ Ego Atheluueard, minister.
✝ Ego Ælfric, minister.
✝ Ego Alfuuold, minister.
✝ Ego Athelsige, minister.
✝ Ego Athelferth, minister.
✝ Ego Alfuuold, minister.
✝ Ego Eadric, minister.
✝ Ego Uulfsige, minister

✝ Ego Uulfnoth, minister. A.D. 966.
✝ Ego Ælfsige, minister.
✝ Ego Ælfric, minister.

Carta Regis Edgari de Hamstede.

In Summi Tonantis onomate. Cum cujus hic transeuntis mundi felicitas in adversis successionibus sedulo permixta et conturbata prospicitur, et universa visibilia atque delectabilia ornamenta hujus cosmi cotidie ab ipsis amatoribus transeunt, et idcirco felices quique ac sapientes cum his transitoriis mundi divitiis jugiter mansura gaudia adipisci desiderat. Gift of Hamstede.

Quapropter ego Eadgar, totius Brittanniæ gubernator et rector, quandam ruris particulam, iii. videlicet cassatos, loco qui celebri Hamstede nuncupatur vocabulo, cuidam ministro mihi opido fideli, qui ab hujusce patriæ gnosticis nobili Eadric appellatur vocabulo, pro obsequio ejus devotissimo, perpetua largitus sum hereditate; ut ipse, vita comite, cum omnibus utensilibus, pratis videlicet, pascuis, silvis, voti compos habeat; et post vitæ suæ terminum quibuscumque voluerit cleronomis inmunem derelinquat. Sit autem prædictum rus omni terrenæ servitutis jugo liberum, tribus exceptis, rata videlicet expeditione, pontis arcisve restauratione.

Si quis autem hanc nostram donationem in aliud quam constituimus transferre voluerit, privatus consortio sanctæ Dei ecclesiæ æternis baratri incendiis lugubris jugiter cum Juda Christi proditore ejusque complicibus puniatur, si non satisfactione emendaverit congrua quod nostrum decretum deliquit.

His metis præfatum rus hinc inde giratur.

Metæ.

A.D. 961. This sind thara iii. hida landgemæra to Hamstede. Ærest of suthewеardan fif æceran on thæt rithe; on tha uuithigas; of than uuithigan on heafod stoccas; thanan andlang hagan to Gæccelege eastewearde; thanan andlang hagan on riscmere; thanan to Beonat lege thær mercweg utscet; thanan andlang weges on Gecceleage; thanan andlang uueges to than forda; of than forda andlang hagan; thæt eft to fif æceran.

Anno Dominicæ Incarnationis DCCCCLXI. scripta est hæc carta, his testibus consentientibus quorum inferius nomina notantur.

Testes.

✝ Ego Eadgar, rex Anglorum, concessi.
✝ Ego Dunstan, archiepiscopus.
✝ Ego Oscutel, archiepiscopus.
✝ Ego Osulf, episcopus.
✝ Ego Burhthelm, episcopus.
✝ Ego Athulf, episcopus.
✝ Ego Osuuold, episcopus.
✝ Ego Atheluuold, episcopus.
✝ Ego Alfere, dux.
✝ Ego Alfheah, dux.
✝ Ego Athelstan, dux.
✝ Ego Eadmund, dux.
✝ Ego Byrhtnoth, dux.
✝ Ego Athelmund, dux.
✝ Ego Alfgar, minister.
✝ Ego Alfuuine, minister.

A.D. 970.

✝ Ego Burhtferth, minister.
✝ Ego Athelsige, minister.
✝ Ego Atheluuine, minister.
✝ Ego Uulfhelm, minister.
✝ Ego Athelsige, minister.

Carta Regis Edgari de vii. Cassatis de Kingestune.

Gift of Kingestune.

In nomine Domini nostri Jhesu Christi. Anno Dominicæ Incarnationis DCCCCLXX., ego Eadgar, Omnicreantis disponente clementia Angligenarum rex, divino ductus amore ab eodem Deo et Domino nostro populis et tribubus præordinatus in gregem, cuidam meo fideli diacono vocitato nomine Brihteah vii. mansas æternaliter concedo, illic ubi Anglica appellatione dicitur Cingestun, ut habeat atque possideat quamdiu vitalis flatus corpus aluerit illius. Cum autem suæ dissolutionis advenerit dies, cuicumque voluerit heredi derelinquat in æternam hereditatem. Maneat igitur meum hoc inmobile donum a æterna libertate jocundum, cum universis quæ pertinent sibi, campis, pascuis, pratis, sine expeditione et pontis arcisve instauratione.

Si quis vero hominum hanc meam donationem cum stultitiæ temeritate jactitando infringere certaverit, sit ipse gravibus per colla depressus catenis inter flammivomas tetrorum dæmonum catervas, nisi prius hic ad satisfactionem venire voluerit.

✝ Ego Eadgar, rex Anglorum, præfatam donationem concessi.
✝ Ego Dunstan, archiepiscopus, cum signo sanctæ Crucis roboravi.
✝ Ego Oscutel, archiepiscopus, sigillum agiæ Crucis impressi.
✝ Ego Atheluuold, episcopus, consignavi.

A.D. 967.

✝ Ego Osulf, episcopus, consensi.
✝ Ego Alfuuold, episcopus, conclusi.
✝ Ego Alfere, dux.
✝ Ego Alfeah, dux.
✝ Ego Atheluuine, dux.
✝ Ego Oslac, dux.
✝ Ego Brihtnoth, dux.
✝ Ego Ascuuig, abbas.
✝ Ego Osgar, abbas.
✝ Ego Alfstan, abbas.
✝ Ego Athelgar, abbas.
✝ Ego Brihtferth, minister.
✝ Ego Alfsige, minister.
✝ Ego Alfuueard, minister.
✝ Ego Atheluueard, minister.
✝ Ego Uulfstan, minister.
✝ Ego Eaduuine, minister.
✝ Ego Leofuuine, minister.
✝ Ego Alfric, minister.
✝ Ego Athelsige, minister.
✝ Ego Atheluueard, minister.
✝ Ego Alfric, minister.
✝ Ego Uulfgeat, minister.

Carta Regis Edgari de Bragenfelda.

Gift of Bragenfeld.

In nomine Domini nostri Jhesu Christi. Anno ab Incarnatione Domini nostri Jhesu Chisti DCCCCLXVII., indictione x., ego Eadgar, divina allubescente gratia rex et primicerius Anglorum, aliquantulam ruris partem ab accolis æstimatam[1] mansiunculis, in loco qui dicitur æt Bragenfelda, meo comiti Beorhtnotho libe-

[1] *æstimatam.*] The numeral is omitted in B. vi.

ram, præter arcem, pontem, expeditionemque, in perpetuum jus libenter admodum concedo, quatinus diebus vitæ suæ possideat; et post se cuicumque voluerit heredi derelinquat. A.D. 967.

Quod si quisque (quod non optamus,) hujusce donationis cartulam adnichilare temptaverit, coram Christo se rationem redditurum agnoscat. Et hujus doni constipulatores extiterunt quorum inferius nomina caraxari videntur.

✝ Ego Eadgar, rex Anglorum, hoc donum largitus sum.
✝ Ego Dunstan, archiepiscopus, consensi et subscripsi.
✝ Ego Oscytel, archiepiscopus, consensi et subscripsi.
✝ Ego Alfuuold, episcopus, consensi et subscripsi.
✝ Ego Atheluuold, episcopus, consensi et subscripsi.
✝ Ego Alfstan, episcopus, consensi et subscripsi.
✝ Ego Uuinsige, episcopus, consensi.
✝ Ego Osuuold, episcopus, consensi.
✝ Ego Osulf, episcopus, consensi.
✝ Ego Eadelm, episcopus, consensi.
✝ Ego Alfere, dux.
✝ Ego Athelstan, dux.
✝ Ego Alfeh, dux.
✝ Ego Ordgar, dux.
✝ Ego Byrhtnoth, dux.
✝ Ego Atheluuine, dux.
✝ Ego Byrhtferth, minister.
✝ Ego Atheluueard, minister
✝ Ego Alfuuine, minister.
✝ Ego Ordwald, minister.
✝ Ego Athelsige, minister.
✝ Ego Alfuuold, minister.
✝ Ego Uulfstan, minister.
✝ Ego Ælfelm, minister.

Carta Regis Hedgari de Hocanedisce.

A.D. 963. Gift of Hocan edisce.

Annuente Altitroni Moderatoris imperio:[1] totius Albionis triviatim potitus regimine, non inmemor ob hoc mihi recidiva fore concessa ut his terrenis æterna lucrarer.

Quapropter ego Eadgar basileus, quandam rusculi particulam, sub æstimatione v. videlicet cassatos, loco qui celebri æt Hocanedisce nominatur, cuidam ministro mihi oppido fideli, qui ab hujusce patriæ gnosticis nobili Wlfnoth appellatur vocabulo, pro obsequio ejus devotissimo perpetua largitus sum hereditate; ut ipse, vita comite, cum omnibus utensilibus voti compos habeat; et post vitæ suæ terminum quibuscumque voluerit cleronomis inmunem derelinquat. Sit autem prædictum rus omni terrenæ servitutis jugo liberum; tribus exceptis, rata videlicet expeditione, pontis arcisve restauratione.

Si quis igitur hanc nostram donationem in aliud quam constituimus transferre voluerit, privatus consortio sanctæ Dei ecclesiæ æternis baratri incendiis lugubris jugiter cum Juda Christi proditore ejusque complicibus puniatur, si non satisfactione emendaverit congrua quod nostrum deliquit decretum.

His metis præfatum rus hinc inde giratur.

Metæ.

This sind tha landgemæra to Hocanedisce.

Ærest ut on Beonan feld; on Beonan feld on oran weg; of oran wege on thone ealdan heafod hagan; of than hagan on fearn fled healf wuda; on fearn felda

---

[1] *imperio.*] The termination of this word is altered in B. vi.

that sticath on Temese; andlang Temese that hit cymth to tham stoccan andlang furan on Esæawaford; up andlang furan on thone grenan weg; of on Beonan feld. A.D. 963.

Anno Dominicæ Incarnationis DCCCCLXIII. scripta est hæc carta, his testibus consentientibus quorum inferius nomina notantur.

✠ Ego Eadgar, rex Anglorum, concessi.
✠ Ego Dunstan, archiepiscopus, concessi.
✠ Ego Oscutel, archiepiscopus, concessi.
✠ Ego Osulf, episcopus, concessi.
✠ Ego Atheluuol, episcopus, concessi.
✠ Ego Alfere, dux.
✠ Ego Alfheah, dux.
✠ Ego Athelstan, dux.
✠ Ego Atheluuine, dux.
✠ Ego Byrhtferth, minister.
✠ Ego Alfuuine, minister.
✠ Ego Athelsige, minister.
✠ Ego Uulfhelm, minister.
✠ Ego Uulfstan, minister.
✠ Ego Osuueard, minister.
✠ Ego Osulf, minister.
✠ Ego Aldred, minister.
✠ Ego Ælfsige, minister.
✠ Ego Alfuuine, minister.

Carta Regis Edgari de Æthedingetun.

Regnante in perpetuum Domino nostro Jhesu Christo. Omnia visibilium et invisabilium rerum Creatore in perpetuum regnante, et a summo cœli fastigio omnia regnorum jura disponente. Cunctis ea que sunt vera cernentibus manifestum est, quod præsentis vitæ Gift of Atheredingtune.

A.D. 961. prosperitas mundi strepitu deficiendo corrumpitur. Nunc igitur de rebus temporalibus, si bene dispensentur, æterna justitia comparatur.

Unde ego Eadgar, basileus Anglorum, cunctarumque gentium in circuitu persistentium gubernator et rector, cuidam meo fideli ministro vocitato nomine Ælfrico ix. mansas perpetualiter concedo illic ubi Anglica appellatione dicitur æt Ætheredingetune. Habeat autem possideatque meum regale donum quamdiu vivat; et post se cuicumque voluerit heredi æternaliter derelinquat. Sit autem prædicta terra ab omni mundiali obstaculo libera, cum omnibus quæ ad ipsum locum pertinere dinoscuntur, tam in magnis quam in minimis, campis, pascuis, pratis, silvis, sine expeditione et pontis arcisve instructione.

Si quis autem infringere certaverit, (quod absit,) sciat se reum omni ora vitæ suæ, et tenebrosum Tartarum non evadere, nisi prius hic digna satisfactione emendare maluerit.

Istis terminis ambitur prædicta tellus.

Thas nigon hida licggead on gemang othran gedallande feldlæs gemane, and mæda gemane, and yrthland gemæne.

Acta est hæc præfata donatio anno ab Incarnatione Domini nostri Jhesu Christi DCCCCLXI., indictione iiii.

Testes.

✝ Ego Eadgar, rex Anglorum, præfatam donationem concessi.

✝ Ego Dunstan, Dorovernensis ecclesiæ archiepiscopus, ejusdem regis donationem agiæ Crucis impressi.

✝ Ego Byrhtelm, Uuintoniensis ecclesiæ episcopus, testudinem sanctæ Crucis subscripsi et confirmavi.

✝ Ego Osulf, episcopus, consignavi.

✠ Ego Osuuold, episcopus, corroboravi. A.D. 961.
✠ Ego Alfuuold, episcopus, non renui.
✠ Ego Athulf, episcopus, subscripsi.
✠ Ego Cynsige, episcopus, atquievi.
✠ Ego Ælfstan, episcopus, conclusi.
✠ Ego Atheluuold, episcopus, consensi.
✠ Ego Alfuuold, episcopus, consensi.
✠ Ego Alfere, dux.
✠ Ego Alfheah, dux.
✠ Ego Athelstan, dux.
✠ Ego Eadmund, dux.
✠ Ego Atheluuold, dux.
✠ Ego Byrhtnoth, dux.
✠ Ego Ælfgar, minister.
✠ Ego Birhferth, minister.
✠ Ego Alfuuine, minister.
✠ Ego Alfsie, minister.
✠ Ego Osuueard, minister.
✠ Ego Osulf, minister.
✠ Ego Atheluueard, minister.
✠ Ego Eanulf, minister.
✠ Ego Uulfstan, minister.
✠ Ego Athelsige, minister.
✠ Ego Uulfgar, minister.
✠ Ego Alfuuold, minister.
✠ Ego Atheluuine, minister.
✠ Ego Uulfhere, minister.
✠ Ego Alfuuig, minister.
✠ Ego Uuihtsige, minister.
✠ Ego Ordgar, minister.
✠ Ego Ealdred, minister.

Carta Regis Edgari de Mordune.

Christo Theo in seculorum secula cœlum terramque regente. Humanum genus ab ortu suo fluere us- Gift of Mordune.

A.D. 962. que ad mortem deficiendo videtur; sed pius omnium virtutum Amator, qui nos cupit devitare malum sectarique bonum, cotidie de lacrimarum valle ad cœlestia regna, quæ nostrarum mentium sensus excedunt, ire feliciter monstrat, quia æterna Sanctorum gaudia nunc cogitatione penetrari possunt.

Unde ego Eadgar, rex Anglorum, cuidam meo fideli ministro, vocitato nomine Eadwine, xx. mansas perpetualiter concedo, illic ubi Anglica appellatione dicitur æt Mordune, ut terram jam præfatam, meo scilicet ovante concessu, tramitibus suæ possideat vitæ; deinceps namque sibi succedente cuicumque voluerit heredi derelinquat, ceu prædixi, in æternam hereditatem. Sit autem prædictum rus liber ab omni mundiali obstaculo, cum omnibus quæ ad ipsum locum pertinere dinoscuntur, tam in magnis quam in modicis rebus, campis, pascuis, pratis, silvis; sine expeditione, et pontis arcisve instructione.

Minuentibus vero atque frangentibus hanc donationem, (quod opto absit a fidelium mentibus,) fiat pars eorum cum illis de quibus e contra fatur:—"Discedite a Me, maledicti, in ignem æternum, qui paratus est Satanæ et satellitibus suis" [Matt. xxv. 41.], nisi prius digna Deo pœnitentia veniam legali satisfactione emendent.

Prædicta siquidem tellus istis terminis circumcuncta clarescit:—

Metæ.

This[1] sind tha landgemæro to Mordune.

Ærest on Higford; of Higforda andlang Hreodburnan on Uuorf; andlang stremes on[2] Purtanige

---

[1] *This.*] Collated with the duplicate copy of the boundaries in Claud. C. ix. fol. 200.

[2] *on*] of.

uuestwerdne; on[1] Purtanige northeuuerdan; eft ut A.D. 962.
on worfestream;[2] andlang streames on wude[3] bricge; thanon[4] ut on æsclace thær æsclæce fylth ut on Wuorf; up ongean stream on thæs langan furlanges eastende; thanne[5] east on tha ealdan dic; of thære ealdan dic on Grindewylles[6] lace an furlang; thanon on Ætdenpæn[7] on thone ellen styb; thanon[8] a be ecge on tha medenunga;[9] of thære medenunge[10] nither on thone ealdan uuithig on Ættanpennes[11] læce; thonon on hortan[12] ford; of thon forde[13] on filican slæd; andlang slædes on thone ealdan wylle; thonne ut on Haaddanduneslæd; andlang slædes oth bradan weg; of bradan wege andlang slades ut on Hagford.[14]

Anno Dominicæ Incarnationis DCCCCLXII., scripta est hæc carta, his testibus consentientibus, quorum inferius nomina caraxantur:—

Testes.

✠ Ego Eadgar, rex Anglorum, indeclinabiliter concessi.

✠ Ego Dunstan, archiepiscopus, cum signo sanctæ Crucis roboravi.

✠ Ego Oscutel, archiepiscopus, præsul, sigillum agiæ Crucis impressi.

---

[1] *on*] of.
[2] *worfestream*] weorre stream.
[3] *wude*] wudu.
[4] *thanon*] thonne.
[5] *thanne*] thonne.
[6] *Grindewylles*] Grundewylles.
[7] *thanon on Ætdenpæn*] thonne on Ættenpen.
[8] *thanon*] thonne.
[9] *medenunga*] medemunga.
[10] *medenunge*] medemunga.
[11] *Ættanpennes*] Ættenpennes.
[12] *hortan*] hnottan.
[13] *thon forde*] thæm forda.
[14] *Hagford.*] Here ends the copy in C. ix.

A.D. 962. ✠ Ego Byrhtelm, episcopus, consignavi.
✠ Ego Osulf, episcopus, confirmavi.
✠ Ego Alfuuold, episcopus, non renui.
✠ Ego Osuuold, episcopus, atquievi.
✠ Ego Cynsige, episcopus, corroboravi.
✠ Ego Atheluuold, abbas.
✠ Ego Alfere, dux.
✠ Ego Alfheah, dux.
✠ Ego Eadmund, dux.
✠ Ego Atheluuine, dux.
✠ Ego Beorhtnoth, dux.
✠ Ego Byrhtferth, minister.
✠ Ego Alfuuine, minister.
✠ Ego Alfuuold, minister.
✠ Ego Uulfgar, minister.
✠ Ego Alfric, minister.
✠ Ego Osferth, minister.
✠ Ego Leofsige, minister.
✠ Ego Eanulf, minister.
✠ Ego Ælfhelm, minister.
✠ Ego Ælfsige, minister.
✠ Ego Leofric, minister.
✠ Ego Byrhtric, minister.
✠ Ego Ordgar, minister
✠ Ego Leofa, minister.

Carta Edgari Regis de Dudintun.

Gift of Dudington. Anno ab Incarnatione Domini nostri Jhesu Christi DCCCCLVIII., Indictione i., ego Eadgar, divina allubescente gratia, rex et primicerius Merciorum, aliquantulam ruris partem, quaterdenis æstimatum mansiunculis, necnon et quadraginta jugeribus, in loco qui dicitur Dudingtun, Eanulfo ministro meo liberam, præter arcem, pontum, expeditionemque, in perpetuum jus

libenter admodum concedo; quatinus diebus vitæ suæ possideat; et post se cuicumque voluerit heredi derelinquat. A.D. 958.

Quod si quisque, (quod non optamus,) hujusce donationis cartulam adnichilare temptaverit, coram Christo se rationem redditurum agnoscat. Et his limitibus hæc telluris pars circumgirari videtur:—

Metæ.

This sindon tha landgemæro to Dudingtune xiiii. hida and tha ealdan cyricean æt Æstlea and thærto xl. æcera, and Byrnanlea eal in to Dudingtune.

Ærest of Dudingtune on weric; andlang wenrices on thone byge; of tham byge on tha ealdan lace; andlang lace on tha north ea; andlang streames on Folgorhyrste neothewearde; thonon on tha ealdan dic; andlang dic thæt suth eft on wænric; up ongean stream on thone ealdan ford; of thone forda up on tha rithe an furlang with suthan tha cyrican; andlang rithe on tha wurtwalan; thæt ut thurh thone hagan on burhdic ufeuuearde; of thære dic on tha ealdan rode; of thære rode on Scottes healh; of tham healle on Uuenburge byrgge; of thæra brucge on tha dic; andlang dices on Easthæma gemære; on thone bige; to than heafdan; on gate thyrnan; of thære thyrnan on blace thyrnan; on tha dic; of thære thyrnan to uurtwalan to than furan; andlang fura on tha ealdan dic to than ellere; andlang dices to than othern ellene; of than ellene to thære apoldre; thanon to Ægles uullan broce; up ongean stream on Stanford; of than forda on fugelslæd; of tham slæde on coluullan broc; andlang broces on swyllan healas; of than healan on Hastinges lace; andlang lace on thone ea streame. And twegen hammas æt Loppede thorne hyrath in to Dudingdune.

A.D. 958. Et hujus doni constipulatores extiterunt, quorum inferius nomina caraxari videntur :—

✝ Ego Oscutel, episcopus, consensi et subscripsi.
✝ Ego Dunstan, episcopus, consensi et subscripsi.
✝ Ego Cynesige, episcopus, consensi et subscripsi.
✝ Ego Athulf, episcopus, consensi et subscripsi.
✝ Ego Alfere, dux.
✝ Ego Athelmund, dux.
✝ Ego Athelstan, dux.
✝ Ego Atheluuold, dux.
✝ Ego Byrhtnoth, dux.
✝ Ego Athelsige, minister.
✝ Ego Ælfsige, minister.
✝ Ego Ufa, minister.
✝ Ego Offerth, minister.
✝ Ego Uuinsige, minister.
✝ Ego Atheluuold, minister.
✝ Ego Ælfuuine, minister.
✝ Ego Byrhtferd, minister.
✝ Ego Ælfuuine, minister.

[*De*[1] *Boxora.*

Item, idem rex concessit alteri sui ministro, vocabulo Ælfwino, x. mansas apud Boxoran, prædicto tenore, et ita ad hanc ecclesiam jus illius pervenit, eodem anno, et eisdem, ut prædictum est, testibus confirmantibus.]

[1] *De.*] Claud. C. ix. fol. 120 b. furnishes this passage within brackets.

Carta[1] *Edgari Regis de Boxora.*

A.D. 968. Gift of Boxora.

Omnium Conditor creaturarum, cum in constitutione vergentis mundi cuncta creasset ex nichilo, cœptamque sui operis perfectionem sexto die complesset, adjuncto Sanctæ Trinitatis vocabulo inquit:—"Faciamus hominem ad imaginem et similitudinem Nostram" [Gen. i. 26]. De cujus dormientis latere cum subtractam costam procreasset in fœminam, eamque in adjutorium eidem adduxisset, vocavit nomen ejus Virago, quoniam sumpta est de viro suo. Quapropter quicquid adquiritur desudando fragilitas viri datur fœcundæ conjugi,[2] procreandisque filiis et fidelibus suis.[3] Et si in tantum diligitur dilectio carnis, multo magis amari debetur amor Æterni Regis, qui dat Cui vult filios, servos, ac liberos, cunctosque suo nutu alit et crescere permittit.

Unde ego Eadgar, gratia Dei Anglorum rex pacificus, meo cuidam ministro nuncupato nomine Ælfuuino, pro suo fideli servitio, tradens trado x. videlicet mansas, in loco cui antecessores ruricolæ imposuerunt nomen Boxoran; tali videlicet tenore ut post sui dissolutionem corporis, cuicumque placuerit amico, in perpetuam concedat hereditatem. Prædicta igitur villa ab omni seculari servitio permaneat absoluta, cum omnibus sibi impositis; exceptis tribus, populari expeditione, viatici pontis restauratione, regiæ arcis constructione.

Si quis ergo invidiæ stimulis stimulatus hoc meum donum invadere temptaverit, sit anathema, hoc est, alienatio[4] a consortio Christianorum, nisi ad satisfactionem cum fructu pœnitentiæ venire festinaverit.

---

[1] *Carta.*] Collated with the duplicate in Claud. C. ix. fol. 120 b.

[2] *conjugi.*] Altered (apparently) to "conjugii."

[3] *suis*] or, possibly, "servis."

[4] *alienatio*] alienatus.

A.D. 968. Præfata[1] vero terra istis videtur terminis circumgirata: —

Metæ.

This[2] sind tha land gemæra to Boxoran.

Ærest æt Uuines treowe; thæt andlang herpathes to dene pytte; thanon up on Æscmæres hammas sutheuuearde; of tham hammun andlang mearce ut on thone hæthfeld easteuueardne; thæt ut on Lindene northeuuearde; thanon andlang mearce on Weocan thorn; of tham thorne thæt andlang mearce on Lamburnan; on Clatford; of Clatforda on Meos broces heafod; thæt thanon to Allan stapule; thanon andlang herpathes ut on thone mersc; thæt a be mersce to tham tune on tha hegeræwe; thæt on tha dic ut on tha burnan; thanon up on tha blacan græfan; of thære grafan on rinda crundel; of than crundle to thrim thornon; thæt andlang weges eft on Wines treow, thær hit ær onfeng.[3]

Caraxata est hæc cartula anno Incarnationis Dominicæ DCCCCLXVIII., confirmante rege cum omnibus suis primatibus, quorum nomina infra videntur adesse prætitulata.

Testes.

✠ Ego Eadgar, Anglicæ regionis basileus, præsens donum cum sanctæ Crucis signaculo confirmo.

---

[1] *Præfata.*] This clause does not occur in C. ix.

[2] *This.*] Collated with the duplicate in C. ix. fol. 195 b. See also the present volume, p. 160, where another copy occurs.

[3] *onfeng.*] Here ends the copy in C. ix.

✠ Ego Dunstan, ecclesiæ Dorobornensis archipræ- A.D. 968.
sul, nostri regis præceptum cum agiæ Crucis vexillo propria manu lætanter consigno.
✠ Ego Oswold.[1]
✠ Ego Ælfstan, episcopus, atquiesco.
✠ Ego Atheluuold, episcopus, corroboro.
✠ Ego Osulf, episcopus, consolido.
✠ Ego Alfuuold, episcopus, delibero.
✠ Ego Ælfstan, episcopus, testificor.
✠ Ego Uuinsige, episcopus.
✠ Ego Alfere, dux.
✠ Ego Ælfheah, dux.
✠ Ego Athelstan, dux.
✠ Ego Ordgar, dux.
✠ Ego Atheluuine, dux.
✠ Ego Brihtnoth, dux.
✠ Ego Alfric, abbas.
✠ Ego Æscuuig, abbas.
✠ Ego Osgar, abbas.
✠ Ego Athelgar, abbas.
✠ Ego Brihtferth, minister.
✠ Ego Alfuuine, minister.
✠ Ego Uulfstan, minister.
✠ Ego Alfsige, minister.
✠ Ego Alfuuerd, minister.
✠ Ego Osuuerd, minister.
✠ Ego Osulf, minister.
✠ Ego Offerth, minister.

[In[2] donationibus autem quas ipse rex Eadgarus huic ecclesiæ Abbendonensi, sub sancto patre Athelwoldo contulit, datur conjici quantum illum reveren-

[1] *Oswold.*] In Claud. B. vi. an erasure here occurs.

[2] *In.*] Introduced into the text from Claud. ix. fol. 115.

A.D. 968. tiæ et amori penes se tenuerit, cum locum quo deguerit sic honoraverit. Siquidem Bedwidan, lxxii. cassatorum illic largitus est.]

Carta Regis Edgari de Bedewinde.

Gift of Bedewinde.

Ego [1] Eadgar, Altitrono adminiculante, Anglorum cæterarumque gentium in circuitu triviatim persistentium basileus, ut hujus dapsilitatis Altitroni Moderatoris clementia merear optinere consortium, quandam rusculi particulam in locis direptam lxxii.[2] cassatorum, quod solicolæ hujusce provinciæ Bedeuuindan vocitan,[3] cum omnibus utilitatibus ad eam rite pertinentibns, campis, silvis, pratis, pascuis, piscuariis, Abbendonensi ecclesiæ designans, Domino nostro Ejusque Genetrici Mariæ, Atheluuoldo optinente abbate, ad usum monachorum inibi degentium, æterna largitus sum hereditate. Sit autem præfatum rus, quod ego cum consensu optimatum meorum devote concessi, omni terrenæ servitutis jugo solutum, tribus videlicet exceptis; expeditione, pontis arcisve restauratione.

Si quis vero tam epilempticus, phirargiriæ [4] seductus amentia, (quod non optamus,) hanc nostræ munificentiæ dapsilitatem ausu temerario infringere temptaverit, sit ipse alienatus a consortio sanctæ Dei ecclesiæ, necnon et a participatione Corporis Sacrosancti et Sanguinis Jhesu Christi, Filii Dei, per quem totus terrarum orbis ab antiquo humani generis inimico liberatus est, et cum Juda proditore Christi sinistra in

---

[1] *Ego.*] Collated with the duplicate in C. ix. fol. 115. "Carta Regis Eadgari de Bedwidan."

[2] *direptam lxxii.*] diremptam lxxiij. In B. vi. the numerals have been altered by erasure.

[3] *vocitan*] vocitant.

[4] *phirargiriæ*] philargiriæ.

parte deputatus; nisi prius hic digna satisfactione humilis pœnituerit, quod contra sanctam Dei ecclesiam rebellis agere præsumpsit; nec in vita hac practica veniam, nec in theorica requiem apostata optineat ullam, sed æternis baratri incendiis trusus jugiter miserrimus crucietur. A.D. 968.

Metæ.

Ærest [1] fram Bedeuuindan to haran grafan northeuueardan up æt thære dices geate;[2] æt haran dene; forth thonne be uurtwalan thær se haga utcymth be tham wyrtwalan to Wædes pathe; thonone with Helmes treowes; thonne on Æmbrihtes gæt; thonne with stæt gætes; thonne on hundan dene,[3] neothewærde; thone with Hoces byrgels; thonne on hwitan hlinces; thonon on Abban crundel, thonon on tha swelgende; thonan on Penderes clif foreuueadan on Pæluueg, thonne with thære eorthbyrig, thonne with byr bæces;[4] thonne with igfelda; thonne with bydan hammes; thonne with Rodleage meres; thonne to sætgæte; thonne to brædene geate; thonne to Wædles mære; thonne to gemot leage eastewearde; thonne ut to bradan leage, thær Cuthhardes pæth utlicgth; thonne on Bagcgan geat; thonne on heathfeldgeat; thonne on thone hleadreadan beam; thonne on Harmines dene[5] geat; thonne on hors heal[6] gæt ut on Beocces heal; thanon to Beduuindan.[7]

---

[1] *Ærest.*] Collated with the duplicate copy of the boundaries in C. ix. fol. 195.

[2] *geate*] gaete.

[3] *hundan dene*] Huntandene.

[4] *byr bæces.*] The MS. Claud. C. ix. here makes this addition:—"Penderes clif foreweard and on wælweg, thonne with there eorthbyrig, thonne with gemære weges, thonne with Burhbeces."

[5] *Harmines dene*] Hramines dene.

[6] *heal*] hæl.

[7] *Beduuindan.*] Here, in Claud. B. vi., occurs a blank, occasioned by the erasure of four lines.

A.D. 968. Caraxata est[1] hæc cartula anno Incarnationis Dominica DCCCCLXVIII., confirmante rege cum omnibus suis primatibus, quorum nomina infra videntur adesse prætitulata:—

Testes.

✝ Ego Eadgar, Anglicæ regionis basileus, præsens donum cum sanctæ Crucis signaculo confirmo.

✝ Ego Dunstan, ecclesiæ Dorobornensis præsul, nostri regis præceptum cum agiæ Crucis vexillo. propria manu lætanter consigno.

✝ Ego Osuuold, archiepiscopus, concludo.

✝ Ego Alfstan, episcopus, atquiesco.

✝ Ego Atheluuold, episcopus, corroboro.

✝ Ego Osulf, episcopus, consolido.

✝ Ego Alfuuold, episcopus, delibero.

✝ Ego Ælfstan, episcopus, testificor.

✝ Ego Uuinsige, episcopus, imprimo.

✝ Ego Ælfere, dux.

✝ Ego Ælfheah, dux.

✝ Ego Athelstan, dux.

✝ Ego Ordgar, dux.

✝ Ego Atheluuine, dux.

✝ Ego Brihtnoth, dux.

✝ Ego Ælfric, abbas.

✝ Ego Æscuuig, abbas.

---

[1] *Caraxata est.*] The MS. Claud. C. ix. fol. 115 b. here reads thus:—

"Anno Dominicæ Incarnationis DCCCCLVIII., scripta est hujus munificentiæ singrapha:—

"Ego Eadgar, rex, donavi.

"Ego Dunstan, archiepiscopus, consensi; cum cæteris episcopis et principibus gentis nostræ.

"Ego Æthelwold, Abbendunensis cœnobii archimandrita, juvante Theo, hoc donum adquisivi.

"Ego Eadgiva, ejusdem regis ava, hanc dapsilitatem hilaris fore concessi."

A.D. 968.

✠ Ego Osgar, abbas.
✠ Ego Athelgar, abbas.
✠ Ego Brihtferth, minister.
✠ Ego Ælfuuine, minister.
✠ Ego Uulfstan, minister.
✠ Ego Ælfsige, minister.
✠ Ego Ælfuueard, minister.
✠ Ego Osuuerd, minister.
✠ Ego Osulf, minister.
✠ Ego Osferd, minister.

[*De*[1] *Hysseburna.*

Item, apud Hisseburnan, l. cassatos rex ipse illic sub eodem abbate largitus est, cum xiii prædiis apud Wintoniam urbem sitis, ad prædictum rus Hisseburnan pertinentibus.]

Carta[2] *Regis Edgari de Hisseburna.*

Gift of Hisseburne.

Universa sacri eloquii oracula crebris nos instruunt ammonitionibus ut Ei devoti toto famulemur adnisu, Qui divino omnia fundans verbo microcosmum, hominem scilicet, quadriformi plasmatum materia, omnigenæ totius cosmi præfecit creaturæ. Nam divinæ auctoritas Scripturæ multifido nos exortatur[3] monitu, dicens:—"Nudus egressus sum ex utero matris meæ, et nudus revertar illuc" [Job i. 21]. Et iterum:—"Nihil intulimus in hunc mundum, verum nec ab eo auferre quid poterimus" [1 Tim. vi. 7].

---

[1] *De.*] The duplicate MS. Claud. C. ix. fol. 116 furnishes the passage in the text inclosed within brackets.

[2] *Carta.*] Collated with the duplicate copy in Claud. C. ix. fol. 116.

[3] *exortatur*] exhortatur.

A.D. 961. Quapropter lubrici potentatus non inmemor, ego Eadgar, Christo conferente, totius Albionis basileus, regni fastigio humili præsidens animo, ob remunerationem præmii majoris, aliquantulam ruris particulam, quinquaginta videlicet cassatos, loco qui celebri Hysseburna nuncupatur onomate, Abbadunensi ecclesiæ, Beatæ Dei Genetrici semperque Virgini Mariæ onorifice[1] dicatæ, ad monachorum usus inibi regulariter degentium Dominoque nostro devote servientium, cum omnibus utensilibus quæ Deus cœlorum in ipsa telluris edidit superficie, pratis videlicet, pascuis, silvis, silvarumque nemoribus, æterna largitus sum hereditate. Prædia utique xiii. quæ Uuintoniensi sita sunt urbe ad rus præfatum pertinentia, eadem libertate præfatæ Dei ecclesiæ, admodum devoto Ætheluuoldo obtinente ejusdem loci abbate, plaudat. Sit autem prædictum rus omni terrenæ servitutis jugo liberum, tribus exceptis, rata videlicet expeditione, pontis arcisve recuperatione.

Si quis autem præscriptis statutis noluerit consentire aut obedire, sciat se alienum esse a consortio sanctæ Dei ecclesiæ et a Corpore et Sanguine Domini nostri Jhesu Christi, per auctoritatem Beati Petri Apostoli sociorumque ejus, nisi prius hic digna emendaverit pœnitentia ante mortem.

His metis præfatum rus hinc inde giratur:—

Metæ.

This[2] sind tha landgemæra to Hisseburnan.

Ærest Begmære; of Begmere[3] on Cogan mere; of Cogan mere on guttes cumbes heafod; thanon on

---

[1] *onorifice*] honorifice.

[2] *This.*] Collated with the duplicate copy of the boundaries in Claud. C. ix. fol. 195, which occur in a contracted form.

[3] *of Begmere*] Omitted.

Hengest pathes geat; of tham gæte andlang hagan A.D. 961.
on standene; of standene on henna dene; of henne dene on Thyrran mere; of Thyrran mere on Thorc[1] mere; of Thoroc[2] mere on Lillan hrycg; of Lillan hrycge on rupan beorh; of rupan beorge on woon lince on ge of woon lince oc hangran;[3] on Cissan anstigo; of Cissan anstigan on thone hwitan hagan; thæt on gos dene; of gos dene andlang dene thæt on Bittan cnolle to wuda; of Bittan cnolle on Wocces geat; of Wocces geate on hlid geat; of lid geate on Wesanham suthewearde; thanon on Tanmere; of Tanmere on Begmere.

Thonne sint this landgemæra thara xv. hida æt Eastune.

Ærest on efer fearn on tha readan dic; thæt on hyldan hlæw; thonne andlang streates oth ceapmanna del; of ceapmanna dele thæt on portmanna[4] . . . . . hundan hylle; thæt to than big windlan; thonne a be wurtwalan æt on sotceorles æcer; of sotceorles æcer oth thone wonstoc;[5] of than stocce thweores ofer bradan lea; thæt on hors leaga dene; of thare dene thæt on thone grundlæsan pyt; of tham putte on hacan pundfald; of hacan pundfalde oth eft on thæt efer fearn.

Nam viii. et his l. parvo interjacente capedine, suis semotim girata terminis dirimuntur, ut superius lucide prænotatum esse videtur.

Anno Dominicæ Incarnationis DCCCCLXI., scripta est hæc carta, his testibus consentientibus, quorum inferius nomina caraxantur:—[6]

---

[1] *Thorc*] Throc.

[2] *Thoroc*] Throc.

[3] *on woon lince on ge of woon lince oc hangran*] of Poon hlince on geoc hangran.

[4] *portmanna*] del; thæt on hunda hyl; of. An erasure occurs in B. vi.

[5] *wonstoc*] wocstoc.

[6] *caraxantur.*] Here ends the duplicate in C. ix.

A.D. 961. ✠ Ego Eadgar, Brittanniæ Anglorum monarcus, hoc taumate agiæ Crucis roboravi.

✠ Ego Dunstan, Dorobornensis ecclesiæ archiepiscopus, ejusdem regis benevolentiam concessi.

✠ Ego Oscutel, Eboracensis basilicæ primas insegnis, hoc donum regale confirmavi.

✠ Ego Osulf, præsul, canonica subscriptione manu propria hilaris subscripsi.

✠ Ego Byrhtelm, plebi Dei famulus, jubente rege, signum sanctæ Crucis lætus impressi.

✠ Ego Athulf, pontifex, testudinem agiæ Crucis intepidus hoc donum corroboravi.

✠ Ego Ælsstan, antistes, trophæum sanctæ Crucis consolidavi.

✠ Ego Osuuold, legis Dei catascopus, hoc eulogium propria manu depinxi.

✠ Ego Atheluuold, abbas.
✠ Ego Ælfhere, dux.
✠ Ego Ælfheah, dux.
✠ Ego Athelstan, dux.
✠ Ego Atheluuold, dux.
✠ Ego Byrhtnoth, dux.
✠ Ego Eadmund, dux.
✠ Ego Athelmund, dux.
✠ Ego Ælfgar, minister.
✠ Ego Alfuuine, minister.
✠ Ego Byrhtferth, minister.
✠ Ego Æthelsige, minister.
✠ Ego Ætheluuine, minister.
✠ Ego Osuueard, minister.
✠ Ego Athelsige, minister.
✠ Ego Osulf, minister.
✠ Ego Uulfgar, minister.
✠ Ego Athelsige, minister.
✠ Ego Ælfsige, minister.
✠ Ego Uulfhelm, minister.
✠ Ego Ælfsige, minister.

✠ Ego Ælfred, minister. A.D. 962.
✠ Ego Ealdred, minister.
✠ Ego Alfuuold, minister.

Carta[1] *Regis Edgari de Suthamtune.*

In onomate almæ et individuæ Trinitatis. Cuncta seculorum patrimonia incertis nepotum heredibus relinquntur; et omnis mundi gloria, adpropinquante vitæ hujus termino, ad nihilum reducta fatescit. Idcirco terrenis caducarum possessionibus semper mansura supernæ patriæ emolumenta adipiscentes, Domino patrocinante, lucranda decrevimus.[2] Gift of Suthamptune.

Quamobrem ego Eadgar, totius Brittanniæ basileus, instinctu Dei monitus, magno animi conamine procuravi ut omnia præsentis vitæ commoda Abbendunensi monasterio, quod ego Creatoris nostri juvamine regulari vitæ restauravi, per nostram largifluam donationem devote[3] largirentur, vineam circa Wæcet sitam,[4] cum vinitoribus, rusque sibi pertinens suis giratum terminis, censum quoque regale ad cœnobium præfatum per singulos annos decorandum æt Suthhamtune, unius æque navis piscationem et regale vectigal æt Hwitan clife, alterius autem æt Portmonna[5] hythe, unam capturam et salinum, unamque terræ mansam, et ex regis nemore capturæ restaurationem quæ Brunuuic wer nuncupatur, Domino nostro Jhesu Christo Ejusque genetrici Mariæ, ad usus monachorum inibi degentium, ob facinorum nostrorum[6] veniam et æternæ beatitudinis præ-

---

[1] *Carta.*] Collated with the duplicate copy in Claud. C. ix. fol. 116.

[2] *decrevimus*] decernimus.

[3] *devote.*] Omitted.

[4] *vineam circa Wæcet sitam*] unde vineam Wæcet sitam.

[5] *Portmonna*] Portmanna.

[6] *nostrorum*] meorum.

A.D. 962. mium, Atheluuoldo abbate obtinente, æterna largitus sum hereditate. His monachorum cuneiss[1] communiter locupletatus donis regularem tripudians servando custodiam in Domino jugiter voti compos hilarescat, crebraque Dominum supplicatione pro nostris intercedendo excessibus veniam impetrans sedulo deprecetur. Qui autem hanc nostra[2] munificentiæ dapsilitatem augere voluerit, augeat Dominus vitam et prosperitatem ejus hic et in ævum.

Si quis igitur hanc nostram donationem in aliud quam constituimus transferre voluerit, privatus consortio[3] sanctæ Dei ecclesiæ æternis[4] baratri incendiis lugubris jugiter cum Juda Christi proditore ejusque complicibus puniatur, si non satisfactione emendaverit congrua quod contra nostrum deliquit decretum.

Anno[5] Dominicæ Incarnationis DCCCCLXII. scripta est hæc carta, his testibus consentientibus quorum inferius nomina caraxantur.[6]

✠ Ego Edgar, Anglorum basileus, hoc donum agiæ Crucis taumate hilariter corroboravi.

✠ Ego Dunstan, archiepiscopus, tanti regis benevolentiam almæ Crucis impressione consignavi.

✠ Ego Oscutel, archiepiscopus, hoc ejusdem regis donum tripudians Crucis designavi indiculo.

✠ Ego Osulf, gratia Dei episcopus, dilecti regis largifluam dapsilitatem Crucis signaculo roboravi.

✠ Ego Byrhtelm, dono Dei episcopus, tantæ consulens largitati Crucis signaculum devotus impressi.

✠ Ego Alfuuold, episcopus.

✠ Ego Byrhtelm, episcopus.

---

[1] *cuneiss*] cuneus.
[2] *nostra*] nostram.
[3] *consortio*] a consortio.
[4] *æternis.*] Omitted.
[5] *Anno.*] The date occurs in Claud. C. ix. fol. 116 b.
[6] *caraxantur.*] Here ends the copy in C. ix.

✠ Ego Osuuold, episcopus. A.D. 962.
✠ Ego Ælfstan, episcopus.
✠ Ego Athulf, episcopus.
✠ Ego Ælfhere, dux.
✠ Ego Ælfheah, dux.
✠ Ego Athelstan, dux.
✠ Ego Atheluuine, dux.
✠ Ego Beorhtnoth, dux.
✠ Ego Byrhtferth, minister.
✠ Ego Ælfuuine, minister.
✠ Ego Uulfhelm, minister.
✠ Ego Æthelsige, minister.
✠ Ego Ælfsige, minister.

[*De*[1] *Fifhida.*

Item, apud Fifhidam, xxv. cassatos ad Abbendoniam ipse rex largitus est, Osgaro abbate ab eo obtinente. Hoc constitutum est sub anno a nativitate Christi DCCCCLXVIII., astipulantibus prædictis episcopis et cæteris probis testibus, quod concessum est.]

Carta[2] *Regis Edgari de Fifhida.*

Regnante in perpetuum Domino nostro Jhesu Chris- Gift of Fifhida.
to, qui imperio Patris cuncta, simul Sancti Spiritus gratia vivificante, disponit. Quamvis enim verba sa-

---

[1] *De.*] Introduced into the text from Claud. C. ix. fol. 118 b.

[2] *Carta.*] Collated with Claud. C. ix. fol. 119. and with the transcript from the original charter in MS. C.C.C. Camb. No. CXI. p. 167, where is this title :—"This is thara xxv. hida landboc æt Fifhidan the Eadgar cyng gebocede Gode and Sc'a Marian in to Abbendune on ece yrfe." At the end of the transcript occurs this note :—"Habui a doct. Owen."

A.D. 968. cerdotum et decreta judicum in robore firmitatis jugiter perseverent, attamen pro incerta futurorum mutabilitate annorum, cirographorum testamento sunt roboranda.

Quapropter ego Edgar, totius Brittanniæ basileus, quandam telluris particulam, xxv. videlicet cassatos, loco qui celebri æt Fifhidan nuncupatur vocabulo, Domino nostro Jhesu Christo sanctæque ejus ecclesiæ beatæ Dei genetrice[1] Mariæ dicatæ, loco qui celebri æt Abbendune nuncupatur onomate, ad usus monachorum Dei inibi degentium, cum omnibus utensilibus, pratis videlicet, pascuis, silvis, Osgaro optinente[2] abbate, æterna largitus sum hereditate.

Sit autem prædictum rus omni terrenæ servitutis jugo liberum, tribus exceptis, rata videlicet expeditione, pontis arcisve restauratione.

Si quis igitur hanc nostram donationem in aliud quam constituimus transferre voluerit, privatus consortio sanctæ Dei ecclesiæ æternis baratri incendiis lugubris jugiter cum Juda Christi proditore ejusque complicibus puniatur, si non satisfactione emendaverit congrua quod contra nostrum deliquit decretum.

His[3] metis præfatum rus hinc inde giratur.

Metæ.[4]

This sind thara xxv. hida landgemæra to Fifhydan.

Ærest of Eoccan on scortan dic; of sceordan[5] dic on Ælfthrythe dic; andlang dic on thæne mor; of tham more on tha ealdan dic; of thære dic on

---

[1] *genetrice*] genetrici. C.C.C.

[2] *optinente*] obtinente. C.C.C.

[3] *His.*] Collated with the duplicate copy of the boundaries in Claud. C. ix. fol. 195 b.

[4] The word "Metæ" does not occur in C.C.C.

[5] *sceordan*] sceortan. C.C.C.

Temese streame; on the[1] rithig; andlang rithiges on Uuase; of Uuasan on Cyddes hyge;[2] of Cuddes hyge[3] ofer rige dune on Pætes uuege;[4] of tham wege on mæne mor; of tham more the[5] eft on Eoccan. A.D. 968.

Anno ab Incarnatione Domini nostri Jhesu Christi DCCCCLXVIII. scripta est hujus donationis singrafa, his testibus consentientibus quorum inferius nomina caraxantur.

Testes.[6]

✝ Ego Eadgar, rex totius Brittanniæ, præfatam donationem cum sigillo sanctæ Crucis confirmavi.

✝ Ego Dunstan, Dorobornensis ecclesiæ archiepiscopus, ejusdem regis donationem cum triumpho agiæ Crucis consignavi.

✝ Ego Oscytel, archiepiscopus, triumfalem[7] trophæum agiæ Crucis impressi.

✝ Ego Ælfstan, Lundoniensis ecclesiæ episcopus, consignavi.

✝ Ego Atheluuold, Uuintoniensis[8] ecclesiæ episcopus, prædictum donum consensi.

✝ Ego Osulf, episcopus, confirmavi.

✝ Ego Alfuuold, episcopus, consignavi.

✝ Ego Osuuold, episcopus, roboravi.

✝ Ego Uuinsige, episcopus, consolidavi.

✝ Ego Alfuuold, episcopus, subscripsi.

---

[1] *the*] thæt. C.C.C.

[2] *hyge*] ige. C. ix.

[3] *hyge*] ige. C. ix. and C.C.C.

[4] *Pætes uuege*] Pættes wege. C.C.C.

[5] *the*] thæt. C.C.C.

[6] *Testes.*] Omitted in C.C.C.

[7] *triumfalem*] triumphalem. CCC.

[8] *Uuintoniensis*] Uuintaniensis. C.C.C.

A.D. 968. ✠ Ego Alfstan,[1] episcopus, corroboravi.
✠ Ego Alfric,[2] abbas.
✠ Ego Æscuui,[3] abbas.
✠ Ego Osgar, abbas.
✠ Ego Athelgar, abbas.
✠ Ego Ælfere, dux.
✠ Ego Ælfeah, dux.
✠ Ego Ordgar, dux.
✠ Ego Athelstan, dux.
✠ Ego Atheluuine, dux.
✠ Ego Bryhtnoth, dux.
✠ Ego Bryhtferth, dux.[4]
✠ Ego Ælfuuine, minister.
✠ Ego[5] Theluuard,[6] minister.
✠ Ego Uulstan,[7] minister.
✠ Ego Osulf, minister.
✠ Ego Osuueard, minister.
✠ Ego Ælfuueard, minister.
✠ Ego Ælfsige, minister.
✠ Ego Osferth, minister.
✠ Ego Atheluueard, minister.
✠ Ego Alfric, minister.
✠ Ego Alfuuold, minister.
✠ Ego Athelsige, minister.
✠ Ego Athelferth, minister.
✠ Ego Ælfuuold, minister.
✠ Ego Eadric, minister.
✠ Ego Uulfsige, minister.
✠ Ego Uulfnoth, minister.
✠ Ego Ælfsige, minister.
✠ Ego Alfric, minister.

---

[1] *Alfstan*] Ælfstan. C.C.C.
[2] *Alfric*] Ælfric. C.C.C.
[3] *Æscuui*] Æscwig. C.C.C.
[4] *dux*] minister. C.C.C.
[5] *Ego.*] From this point the word "Ego" is no longer prefixed to the signatures as they occur in C.C.C.
[6] *Theluuard*] Æthelweard. C.C.C.
[7] *Uulstan*] Wulfstan. C.C.C.

Carta[1] *Regis Edgari de Esthalla.*

A.D. 963. Gift of Esthalle.

Cuncta seculorum patrimonia incertis nepotum heredibus relinquuntur, et omnis mundi gloria, appropinquante debitæ mortis termino, ad nichilum reducta fatescit. Hujus rei gratia terrenis caducarum rerum possessionibus semper mansura supernæ patriæ emulumenta[2] adipiscentes, Domino juvante, lucremur.

Quapropter lubrici potentatus non inmemor, ego Eadgar, Christo conferente, rex et primicerius totius Albionis, regni fastigium humili præsidens animo, ob remunerationem majoris præmii, aliquantulam ruris particulam, iiii. videlicet cassatos, loco qui celebri æt Easthealle profertur, ad ecclesiam Beatæ Mariæ genetricis Dei ac Domini nostri Jhesu Christi, in loco qui dicitur Abbendun, ad usus ibidem fratrum Deo servientium libenter concedo; obsecrans et præcipiens in nomine Christi ut nemo successorum nostrorum, superioris vel inferioris gradus, hoc nostræ devotionis donum aliquo temeritatis aliquatenus instinctu disrumpat. Sit autem prædictum rus omni terrenæ servitutis jugo liberum; tribus exceptis, rata videlicet expeditione, pontis arcisve restauratione.

Si quis igitur hanc nostram donationem in aliud quam constituimus transferre voluerit, privatus consortio sanctæ Dei ecclesiæ, æternis baratri incendiis lugubris jugiter cum Juda Christi proditore ejusque complicibus puniatur, si non satisfactione emendaverit congrua quod contra nostrum deliquit decretum.

His metis præfatum rus hinc inde giratur.

---

[1] *Carta.*] Collated with the copy in Claud. C. ix. fol. 117.

[2] *emulumenta*] emolumenta.

Metæ.

A.D. 963. This sind tha landgemæra to tham iiii. hida to Heasthealle.

East be tham burnan ut oth tha sæ; and from thære ealdan hæthe ut oth mearc; andlang dun, and Snæp, and Scammandun, and Scortanwida into Easthealle.

Anno Dominicæ Incarnationis DCCCCLXIII. scripta est hæc carta, his testibus consentientibus quorum inferius nomina notantur.

Testes.

✝ Ego Eadgar, rex Anglorum, concessi.
✝ Ego Dunstan, archiepiscopus, corroboravi.
✝ Ego Oscutel, archiepiscopus, confirmavi.
✝ Ego Osulf, episcopus, consolidavi.
✝ Ego Byrhtelm, episcopus, corroboravi.
✝ Ego Osuuold, episcopus, atquievi.
✝ Ego Atheluuold, abbas.
✝ Ego Ælfric, abbas.
✝ Ego Æscuuig, abbas.
✝ Ego Ælfuuold, abbas.
✝ Ego Ælfhere, dux.
✝ Ego Ælfheah, dux.
✝ Ego Athelstan, dux.
✝ Ego Atheluuine, dux.
✝ Ego Beorthnoth, dux.
✝ Ego Byrhtferth, minister.
✝ Ego Ælfuuine, minister.
✝ Ego Athelsige, minister.

✝ Ego Uulfhelm, minister. A.D. 963.
✝ Ego Alfuuold, minister.
✝ Ego Uulsftan, minister.
✝ Ego Ælfsige, minister.
✝ Ego Ealdred, minister.
✝ Ego Ælfric, minister.

[Item, eodem anno[1] et hoc in dono adjecit rex ipsi ecclesiæ, scilicet iii. cassatos ad Henneride, quorum metæ non in continenti sed sparsim mixta jugera cum aliorum habentur.[2]]

Carta[3] *Edgari Regis de Tribus Hidis in Hennerithe.*

Altitrono in æternum regnante. Universis sophiæ studium intento mentis conamine sedulo rimantibus liquido patescit, quod hujus vitæ periculis nimio ingruentibus terrore, recidivi terminus cosmi appropinquare dinoscitur; ut veridica Christi promulgat sententia qua dicit, "Surget gens contra gentem et regnum adversus regnum" [Matt. xxiv. 7.], et reliqua.[4] Gift of Hennerithe.

Quamobrem ego Eadgar totius Brittanniæ basileus, quandam ruris particulam, iii. videlicet cassatos, loco qui celebri æt Hennerithe nuncupatur vocabulo, sanctæ Dei ecclesiæ beatæ Dei genetrici semperque virgini Mariæ in Abbendune dicatæ, perpetua largitus sum hereditate, cum omnibus utensilibus, pratis videlicet, pascuis, silvis. Sit autem prædictum rus omni

---

[1] *Anno.*] Namely, in A.D. DCCCC.LXII.

[2] *Item . . . . habentur.*] In the duplicate, Claud. C. ix. fol. 116 b., occurs this connecting narrative as printed in the text.

[3] *Carta.*] Collated with the duplicate copy in Claud. C. ix. fol. 116 b.

[4] *et reliqua.*] Omitted.

A.D. 962. terrenæ servitutis jugo liberum, tribus exceptis, rata videlicet expeditione, pontis arcisve restauratione.

Si quis igitur hanc nostram donationem in aliud quam constituimus transferre voluerit, privatus consortio sanctæ Dei ecclesiæ æternis baratri incendiis lugubris jugiter cum Juda Christi proditore ejusque complicibus puniatur, si non satisfactione emendaverit congrua quod contra nostrum deliquit decretum.

His metis præfatum rus hinc inde giratur.

Metæ.

Thises[1] landgemæra syn gemæne sua[2] thæt lith æfre æcer under æcer.

Anno[3] Dominicæ Incarnationis DCCCCLXII. scripta est hæc carta.

Testes.

✠ Ego Eadgar, rex Anglorum, concensi.
✠ Ego Dunstan, archiepiscopus, corroboravi.
✠ Ego Oscutel, archiepiscopus, confirmavi.
✠ Ego Osulf, episcopus, consolidavi.
✠ Ego Byrhtelm, episcopus, confirmavi.
✠ Ego Athulf, episcopus, corroboravi.
✠ Ego Atheluuold, abbas.
✠ Ego Ælfhere, dux.
✠ Ego Ælfheah, dux.

---

[1] *Thises.*] Collated with the duplicate copy of the boundaries in C. ix. fol. 195.

[2] *sua.*] Omitted in C. ix.

[3] *Anno.*] In Claud. C. ix. fol. 117. the date is given, as above, but the names of the witnesses do not occur.

✝ Ego Athelstan, dux. A.D. 962.
✝ Ego Atheluuold, dux.
✝ Ego Byrhtnoth, dux.
✝ Ego Ælfgar, minister.
✝ Ego Ælfuuine, minister.
✝ Ego Byrhtferth, minister.
✝ Ego Ælfsige, minister.
✝ Ego Atheluuine, minister.
✝ Ego Uulfhelm, minister.

[*De*[1] *Henritha x. Mansarum.*

Posteaquam in pontificali ipse venerabilis abbas Æthelwoldus constitutus est cathedra, rex Eadgarus circa hunc locum non destitit suæ munificentiæ impendere operam. Siquidem anno, qui est a nativitate Christi DCCCCLXIIII. ejusdem regis testamentum ita scriptum comperimus.]

Carta[2] *Regis Edgari de x. Hidis in Hennerithe.*

In nomine Domini nostri Jhesu Christi Salvatoris. Quoniam quidem transeuntis mundi vicissitudo cotidie per incrementa temporum crescendo decrevit,[3] et ampliando minuatur, crebrescentibusque repentinis variorum incursum[4] ruinis, vicinus finis terminus esse cunctis in proximo cernitur. Idcirco vanis ac transibilibus rebus mansura cœlestis patriæ præmia mercanda sunt. Gift of Hennerithe.

---

[1] *De*] The passage within brackets is introduced into the text from Claud. C. ix. fol. 117 b.

[2] *Carta.*] Collated with the duplicate copy in Claud. C. ix. fol. 117 b.

[3] *decrevit*] decrescit.

[4] *incursum*] incursuum.

A.D. 964. Quapropter ego Eadgar, rex Anglorum cæterarumque gentium in circuitu persistentium gubernator et rector, sanctæ ecclesiæ Dei genetrici semperque Virgini Mariæ honorifice in Abbendune dedicatæ, x. optimæ ruris mansas, in loco qui celebri Hennerithe nuncupatur vocabulo, ad usus monachorum inibi degentium æterna largitus sum hereditate. Sit autem prædictum rus, quod ego Domino nostro Jhesu Christo Ejusque genetrici semperque Virgini Mariæ devotus concessi, omni terrenæ servitutis jugo, cum omnibus utensilibus eidem ruri pertinentibus, pratis videlicet, pascuis, cæterisque rebus necessariis, perpetua solutum libertate, tribus exceptis, rata videlicet expeditione, pontis arcisve constructione.

Si quis autem cartam hanc jure meo conscriptam inimicali zelo corrumpere desideraverit, se non dubitet a cunctis regni mei servientibus Deo nunc, et tunc, et usque in sempiternum, abdicatum et excommunicatum, sine fine cruciandus; unde post mortem a tartareis raptus ministris in profundum pestiferæ mortis infernum flammigera concludetur in domo, et ibidem in quandam ollam Uulcani ligatis prospicietur[1] membris, quæ assidue bulliente pice repleta esse testatur, et a talia frangentibus seu minuentibus intolerantissime atrociterque absque ulla misericordia sentitur, nisi hoc[2] ante mortem pœnitentæ lamentis emendaverit.

Metæ.

Istis[3] terminis prædicta terra circumgirata esse videtur.

This sind thara x. hida landgemæra to Hennarithe.

---

[1] *prospicietur*] projicietur.

[2] *hoc.*] Omitted.

[3] *Istis.*] Collated with the duplicate copy of the boundaries in Claud. C. ix. fol. 195.

Ærest on thane[1] litlan wyl; of than wylle on rypelme hlaw; of tham hlauue andlang heafde[2] thæt hit cymth on thæt heafodlond on westhealf thrym beorgan; thonne of than heafodlonde on thon gratan thorn styb; of tham stybbe on læce mære; of tham mere on Wanetinge broc; andlang broces thæt hit cymth to thære dic to Stifingehaeme[3] gemæra; andlang anheafdan estweard thæt hit cymth to thæs ealdormonnes gemære; thonon suth andlang heafdu thæt on riscbroc; thwyres ofer risc broc andlang heafdan that hit cymth on Lacyngebroc; on thon lytlan wyl; andlang broces on thone otherne wyl; thonne suth andlang heafda on Abbanbyorh; andlang heafda on blacan[4] hylle suthewearde; of thære hylle west twa furlang to than[5] heofd lande, andlang heofd[6] thæt hit sticath on thære dic andlang broce; west andlang[7] broces eft on thone litlan wyl thær ic ær onfeng. Seo mæd is on west healf Waneting the gebureth ingto than[8] x. hidan. A.D. 964.

Anno[9] Dominicæ Incarnationis DCCCCLXIIII. acta est hæc præfata donatio, his testibus consentientibus quorum infra caraxantur vocabula.

Testes.

✝ Ego[10] Eadgar, totius Brittannicæ insulæ basileus, hanc largifluam donationem Crucis signaculo roboravi.

---

[1] *thane*] thone.
[2] *heafde*] heafda.
[3] *Stifingehaeme*] Stifingehaema.
[4] *on Abbanbyorh; andlang heafda on blacan*] on Babbanbyorh; andlang heafdon on blacan.
[5] *than*] thæm.
[6] *heofd*] heafod.
[7] *dic andlang broce; west andlang*] dic on Lacingbroce; west andlang.
[8] *than*] thæm.
[9] *Anno.*] This date occurs in Claud. C. ix. f. 118.
[10] *Ego.*] The copy in Claud. C. ix. contains the attestations of only Dunstan, Oscutel, Ethelwold, and Elfstan.

A.D. 964. ✠ Ego Dunstan, Dorobornensis ecclesiæ policrates, Crucis taumate consolidavi.

✠ Ego Oscytel, Eboracensis ecclesiæ archipræsul, confirmavi.

✠ Ego Atheluuold, Uuentanæ ecclesiæ præsul, hoc regium donum signo Dominico solidavi.

✠ Ego Osulf, episcopus, adsensum adhibui.

✠ Ego Ælfstan, Lundoniæ episcopus, confirmavi.

✠ Ego Alfuuold, episcopus, corroboravi.

✠ Ego Osuuold, episcopus.

✠ Ego Berhtelm, episcopus.

✠ Ego Ædelm, episcopus.

✠ Ego Ælfhere, dux.

✠ Ego Athelstan, dux.

✠ Ego Ælfheah, dux.

✠ Ego Atheluuine, dux.

✠ Ego Ordgar, dux.

✠ Ego Ælfuuine, minister.

✠ Ego Byrhtferth, minister.

✠ Ego Atheluueard, minister.

✠ Ego Ælfuueard, minister.

✠ Ego Osferth, minister.

[*De Burhbece.*

Eodem anno, et eisdem testibus, concessit idem rex huic ecclesiæ terram de Burhbece, xx. scilicet cassatos.[1]]

Carta Regis Edgari de Burgbeche.

Gift of Burbece. Almus[2] totius cosmi fabricæ Conditor superna infamaque miro ineffabileque[3] ordine collocans hominem

[1] *De . . . . cassatos.*] Introduced from Claud. C. ix. fol. 118, into the text, as above.

[2] *Almus.*] Collated with the duplicate copy in Claud. C. ix. fol. 116 b.

[3] *infamaque miro ineffabileque*] infimaque miro ineffabilique.

tantumdem quadriformi plasmatum materia, sancto ad Sui similitudinem inspiratum flamine, cunctis quæ in infimis creaverat, uno probandi causa excepto vetitoque, præficiens, paradisiacæ jocunditatis amænitate cum sua conjuge luculentissimo[1] constituit; qui (pro dolor!) dæmoniaco instinctus spiramine sibi ac posteris, in hoc ærumpnoso dejectus seculo, mortem promeruit perpetuam. A.D. 961.

Quamobrem ego Eadgar, totius Brittanniæ gubernator et rector, ut hujus miseriæ repagulum quam protoplastus inretitus promeruit, Domini nostri Jhesu Christi gratia redemptus evadere, quem,[2] quandam ruris particulam, xx. videlicet cassatos, loco qui celebri Burhbece nuncupatur onomate, Abbandunensi ecclesiæ beatæ Dei genetricis semperque Virgini Mariæ honorifice dicatæ, ad monachorum usus inibi regulariter degentium Dominoque nostro devote servientium, cum omnibus utensilibus quæ Deus cœlorum in ipsa telluris edidit superficie, pratis videlicet, pascuis, silvis, silvarumque nemorum, æterna largitus sum hereditate. Sit autem prædictum rus omni terrenæ servitutis jugo liberum, tribus exceptis, rata videlicet expeditione, pontis arcisve restauratione.

Si quis autem nostram donationem in aliud quam constituimus transferre voluerit, privatus consortio sanctæ ecclesiæ, æternis baratri incendiis lugubris jugiter cum Juda Christi proditore ejusque complicibus puniatur, si non satisfactione emendaverit congrua quod contra nostrum deliquit decretum.[3]

His metis præfatum rus hinc inde giratur.

---

[1] *luculentissimo*] luculentissime.

[2] *quem*] quædam.

[3] *decretum.*] Here ends the copy in Claud. C. ix.

Metæ.

A.D. 961. Ærest on weallweg; thonne on tha eorth burg; thæt forth be wurtwalan to mearcwege; thonne on Wifelesham westewearde; thæt forth andlang burgbeces; thonne to wadleage westwearde; thonne to mearcwege; thæt west to Igfledwege; on tha ac on Filethcumbe; thonne andlanges hagan on Bidanham eastewearde; thæt andlanges hagan ut to Rodleage westewearde; thonne to heathfeld geate.

Anno Dominicæ Incarnationis DCCCCLXI. scripta est hæc carta; his testibus consentientibus quorum inferius nomina caraxantur.

Testes.

✝ Ego Eadgar, Brittanniæ Anglorum monarcus, hoc taumate agiæ Crucis roboravi.

✝ Ego Dunstan, Dobornensis ecclesiæ archiepiscopus, ejusdem regis benevolentiam concessi.

✝ Ego Oscutel, Eboracensis basilicæ primas insegnis, hoc donum regale confirmavi.

✝ Ego Osulf, præsul, canonica subscriptione manu propria hilaris subscripsi.

✝ Ego Byrhtelm, plebi Dei famulus, jubente rege, signum sanctæ Crucis lætus impressi.

✝ Ego Athulf, pontifex, testudinem agiæ Crucis intepidus hoc donum corroboravi.

✝ Ego Ælfstan, antistes, trophæum sanctæ Crucis hanc regis donationem consolidavi.

✝ Ego Osuuold, legis Dei catascopus, hoc eulogium propria manu depinxi.

✝ Ego Atheluuold, abbas. A.D. 961.
✝ Ego Ælfhere, dux.
✝ Ego Ælfeah, dux.
✝ Ego Athelstan, dux.
✝ Ego Atheluuold, dux.
✝ Ego Byrhnoth, dux.
✝ Ego Eadmund, dux.
✝ Ego Athelmund, dux.
✝ Ego Ælfgar, minister.
✝ Ego Ælfuuine, minister.
✝ Ego Byrhtferth, minister.
✝ Ego Athelsige, minister.
✝ Ego Atheluuine, minister.
✝ Ego Osuueard, minister.
✝ Ego Æthelsige, minister.
✝ Ego Osulf, minister.
✝ Ego Uulfgar, minister.
✝ Ego Athelsige, minister.
✝ Ego Ælfsige, minister.
✝ Ego Uulfhelm, minister.
✝ Ego Aelfsige, minister.
✝ Ego Ælfred, minister.
✝ Ego Ealdred, minister.
✝ Ego Alfuuold, minister.

Carta Edgari Regis de Wasingetune.

Altitrono in æternum regnante. Universis sophiæ studium intento mentis conamine sedulo rimantibus liquido patescit quod hujus vitæ periculis nimio ingruentibus terrore, recidivi terminis cosmi appropinquare dinoscitur, ut veridica Christi promulgat sententia, qua dicit, "Surget gens contra gentem, et regnum adversus regnum" [Matt. xxiv. 7.], et reliqua. Gift of Wassington.

A.D. 963. Quamobrem ego Eadgar, totius Brittanniæ basileus, quandam telluris particulam, xxiiii. videlicet cassatos, loco qui celebri æt Wasingatune nuncupatur onomate, cuidam præsuli, qui ab hujusce patriæ gnosticis noto Atheluuold nuncupatur vocabulo, ob æternam animæ meæ remunerationem, perpetua largitus sum hereditate; ut vita comite, voti compos possideat, et post vitæ suæ terminum, quibuscumque voluerit cleronomis inmunem derelinquat. Sit autem prædictum rus omni terrenæ servitutis jugo liberum, tribus exceptis, rata videlicet expeditione, pontis arcisve restauratione.

Si quis igitur hanc nostram donationem in aliud quam constituimus transferre voluerit, privatus a consortio sanctæ Dei ecclesiæ æternis baratri incendiis lugubris jugiter cum Juda Christi proditore ejusque complicibus puniatur, si non satisfactione emendaverit congrua quod nostrum deliquit decretum.

His metis præfatum rus hinc inde giratur.

Metæ

This sind tha landgemæra to Wasingatuna.

Ærst of Horninga dene to Bennan beorges; thon on ealdan Cristes mæle; of tham Cristes mæle to blacan pole; of tham pole to Dunnan heafde; thonon to Hunnes cnolle to Geocburnan; thonon to Dunham lea; of tham lea to readdan wylle; of tham wylle to Lidgeardes beorge; thonne to Tatemannes beorgelese; of than beorgelse to Hathe burge hlawe; thanne up to thære stanerigan; of thære stanerigan to wyrestealle; thonon to heregræfen; of heregrafan west to twam thornum; thonon to Remnes dune; of thære dune to Scortan dene; thonon to Wigan campe; of Wigan campe eft on Horninga dene.

Thonne sind this tha denbæra. Arest Wynburge spear; thonne se westra crochyrst; thonne other crochurst; thonne thridda crochurst; thonne Horsham; thonne Yfeles leah; thonne Heaseluuic; thonne Gatewic; thonne ridan fald; thonne Scaceluuic; thonne Hunreding fald forth oth hrycg. A.D. 963.

Anno Dominicæ Incarnationis DCCCCLXIII. scripta est hæc carta, his testibus consentientibus quorum inferius nomina caraxantur.

✠ Ego Eadgar, rex Anglorum, concessi.
✠ Ego Dunstan, archiepiscopus, corroboravi.
✠ Ego Oscutel, archiepiscopus, confirmavi.
✠ Ego Osulf, episcopus, consolidavi.
✠ Ego Eadelm, episcopus, adquievi.
✠ Ego Ælfhere, dux.
✠ Ego Ælfheah, dux.
✠ Ego Athelstan, dux.
✠ Ego Atheluuine, dux.
✠ Ego Eadmund, dux.
✠ Ego Bryhtferth, minister.
✠ Ego Athelsige, minister.
✠ Ego Alfuuine, minister.
✠ Ego Uulfhelm, minister.
✠ Ego Uulfstan, minister.
✠ Ego Atheluueard, minister.
✠ Ego Ælfsige, minister.
✠ Ego Ælfric, minister.
✠ Ego Alfuuold, minister.
✠ Ego Ælfsige, minister.

Carta[1] *Regis Edgari de Rimecunda.*

A.D. 961. Gift of Rimecunda. Almus totius cosmi fabricæ Conditor superna infimaque miro ineffabilique ordine collocans, hominem tantumdem quadriformi plasmatum materia, sancto ad sui similitudinem inspiratum flamine, cunctis quæ in infimis creaverat, uno probandi causa excepto vetitoque, præficiens paradisiacæ jocunditatis amænitate cum sua conjuge luculentissime constituit. Qui (pro dolor!) dæmoniaco instinctus spiramine, sibi ac posteris in hoc ærumpnoso dejectus seculo mortem promeruit perpetuam.

Quamobrem ego Eadgar, totius Brittanniæ gubernator et rector, ut hujus miseriæ repagulum, quam protoplastus inretitus promeruit, Domini nostri Jhesu Christi gratia redemptus, evadere queam, quandam ruris particulam, xxii. videlicet cassatos, loco qui celebri Rimecunda[1] nuncupatur onomate, Abbandunensi ecclesiæ beatæ Dei genetrici semperque Virgini Mariæ honorifice dicatæ, ad monachorum usus inibi regulariter degentium, Dominoque nostro devote servientium, cum omnibus utensilibus quæ Deus cœlorum in ipsa telluris edidit superficie, pratis videlicet, pascuis, silvis, silvarumque nemorum, æterna largitus sum hereditate. Sit autem prædictum rus omni terrenæ servitutis jugo liberum, tribus exceptis, rata videlicet expeditione, pontis arcisve restauratione.

Si quis autem nostram donationem in aliud quam constituimus transferre voluerit, privatus consortio sanctæ Dei ecclesiæ æternis baratri[3] incendiis lugubris

---

[1] *Carta.*] Collated with the original charter, MS. Cott., Aug. ii. 39., and with the duplicate copy Claud. C. ix. fol. 116 b.

[2] *Rimecunda*] Rimecuda. Aug.

[3] *baratri*] barathri. Aug.

jugiter cum Juda Christi proditore ejusque complicibus puniatur, si non satisfactione emendaverit congrua quod contra nostrum deliquit decretum. His metis præfatum rus hinc inde giratur. A.D. 961.

Metæ.

This sind tha landgemæra to Rimecunda.[1]

Of thære bricge on west ea; andlang ea on bican[2] pol; of tham pole on Dyrnanford; thonne is se[3] mæd gemære of tham forde[4] on Lucan beorh; of tham beorge[5] on Pistetes æc; of tham acum on Broc lea ford; of tham forda on tha stigele; of thære stigele on Cutlesmed; of thære mæde on afene op on Wudeburge hlinc; of tham lince[6] on lindford; of tham forda on thone sæ troh; of thæm troge on thone heathenan[7] byrgels; of tham byrgelse up to uuindgeate; of windgeate on Sponford; of thæm forda on thone fulan ford; of tham forda on Mulescub;[8] of mulescumbe on thone herepath; andlang herepathes on thiofa cumb; of tham cumbe on Hlypeburnan; of tham burnan on Leofanmearce; on tha dic; of thære dic on tha brembel thyrnan; of thære thyrnan on beorh[9] Rydingford;[10] on tha mead[11] lace; of thær lace on thone haran withig; thonne is se[12] mæd gemæne of tham withige on afene up on Sandford; of tham forda on Ætheluuoldes mærce;[13] of his merce[14]

---

[1] *Rimecunda*] Rimecuda. Aug.
[2] *bican*] bicean. Aug.
[3] *se*] seo. Aug.
[4] *forde*] forda. Aug.
[5] *beorge*] biorge. Aug.
[6] *lince*] hlince. Aug.
[7] *heathenan*] hæthenan. Aug.
[8] *Mulescub*] Mulescumb. Aug.
[9] *beorh*] burh. Aug.
[10] *Rydingford*] Rydingeford. Aug.
[11] *mead*] mæd. Aug.
[12] *se*] seo. Aug.
[13] *mærce*] mearce. Aug.
[14] *merce*] mearce. Aug.

A.D. 961. on Undern beorh; of tham beorge on thonne[1] haran withig; of tham uuithige eft on tha bricge; and thisses landes se alles xxii. hida.

Anno Dominicæ Incarnationis DCCCCLXI. scripta est hæc carta; his testibus consentientibus quorum inferius nomina caraxantur.

Testes.

✠ Ego[2] Eadgar, Britanniæ Anglorum monarcus,[3] hoc taumate agiæ Crucis roboravi.

✠ Ego Dunstan, Dorobernensis ecclesiæ archiepiscopus, ejusdem regis benevolentiam concessi.

✠ Ego Oscutel,[4] Eboracensis basilicæ primas insegnis, hoc donum regale confirmavi.

✠ Ego Osulf, præsul, canonica subscripsione manu propria hilaris subscripsi.

✠ Ego Byrhtelm, plebi[5] Dei famulus, jubente rege, signum sanctæ Crucis lætus impressi.

✠ Ego Athulf, pontifex, testudinem agiæ Crucis intepidus hoc donum corroboravi.

✠ Ego Ælfstan, antistes, trofeum[6] sanctæ Crucis hanc regis donationem consolidavi.

✠ Ego Osuuold, legis Dei catascopus, hoc eulogium propria manu depinxi.

✠ Ego[7] Atheluuold, abbas.

✠ Ego Ælfhere, dux.

✠ Ego Ælfheah, dux.

✠ Ego Athelstan, dux.

---

[1] *thonne*] thone. Aug.

[2] *Ego.*] In the original charter the sign of the cross is not prefixed to the names given in the first column.

[3] *monarcus*] monachus. Aug.

[4] *Oscutel*] Oscytel. Aug.

[5] *plebi*] blibi. Aug.

[6] *trofeum*] tropheum. Aug.

[7] *Ego.*] Here begins the second column in Aug.

A.D. 963.

✝ Ego Atheluuold, dux.
✝ Ego Byrhtnoth, dux.
✝ Ego Eadmund, dux,
✝ Ego Athelmund, dux.
✝ Ego[1] Ælfgar, minister.
✝ Ego Ælfuuine minister.
✝ Ego Byrhtferth, minister.
✝ Ego Athelsige, minister.
✝ Ego Atheluuine, minister.
✝ Ego Osuueard, minister.
✝ Ego Athelsige, minister.
✝ Ego Osulf, minister.
✝ Ego[2] Uulfgar, minister.
✝ Ego Athelsige, minister.
✝ Ego Ælfsige, minister.
✝ Ego Uulfhelm, minister.
✝ Ego Ælfsige, minister.
✝ Ego Ælfred, minister.
✝ Ego Ealdred, minister.
✝ Ego Alfuuold, minister.

De Sancto Adtheluuoldo.

Of S. Ethelwold.

Nunc vero restat ut de viro venerabili Atheluuoldo, tempore regis Eadgari istius loci abbate sanctissimo, mentionem faciamus, qualiter post amplas possessiones Eadgari regis Anglorum illustrissimi, domum istam venustissime ordinaverit, ut puta prudens ac vigilans Domini nostri Jhesu Christi dispensator; videlicet, quoad ordinis observantiam, et institutiones ordini admodum necessarias, similiter et consuetudines omni memoria dignas.

---

[1] *Ego.*] The third column here begins.

[2] *Ego.*] The fourth column here begins.

A.D. 963. his buildings; In primis itaque beatus Atheluuoldus (regnante rege Eadgaro,) honorabile templum in honore sanctæ Dei genetricis semperque Virginis Mariæ in hoc loco construxit, pariter et ad votum consummavit. Quo consummato, cum jam beatus Atheluuoldus nonnullos fratres ibi coadunasset, de communi consensu et pari voluntate eorumdem, misit quendam suum monachum, nomine Osgarum, in transmarinas partes ad abbatiam Floriacensem propter regulam beati Benedicti, sub qua fratres istius loci Deo digne famulantes feliciter militarent. Attendens etiam diligenter beatus Atheluuoldus illud propheticum, quo dicitur, "Domine, dilexi decorem domus tuæ" [Ps. xxv. 8.], (ut de domo exteriori ad præsens intelligatur,) quoad decentius potuit his gifts; domum istam ornamentis ditavit pretiosissimis. Dedit autem, ut ex antiquorum librorum accepimus attestatione, calicem unum aureum immensi ponderis ob honorem et reverentiam Corporis et Sanguinis Domini nostri Jhesu Christi. Dedit etiam tres cruces admodum decoras ex argento et auro puro, quæ tempore uuerræ regis Stephani sunt confractæ, attestantibus monachis nostris viam universæ carnis ingressis. Ornavit etiam ecclesiam textis tam ex argento puro quam ex auro obrizo pariter et lapidibus pretiosissimis, thuribulis et phialis, pelvibus fusilibus et candelabris ex argento ductilibus, multisque bonis aliis, tam usibus monachorum circa altare competentibus, quam decentiæ ecclesiasticæ competentibus. Opitulante etiam piissimo rege Eadgaro memorandæ memoriæ, abbas Atheluuoldus tabulam fecit argenteam pretio adpretiatam trecentarum librarum, cujus etiam materiam forma exsuperabat artificialis, quæ etiam usque ad tempus Vincentii abbatis illæsa permansit et inconfracta. Interim vir Dei, mulieri[1] forti consimilis,

[1] *mulieri.*] Cf. Proverb. xxxi. 10. Vulg.

sindonem fecit, vendidit et tradidit Chananæo, dum per sanctam conversationem et devotionem exemplum bonæ actionis præbuit discipulis suis, de bono in melius commutatis. Fecit etiam duas campanas propriis manibus, ut dicitur, quas in hac domo posuit cum aliis duabus majoribus, quas etiam beatus Dunstanus propriis manibus fecisse perhibetur. Præterea fecit vir venerabilis Athelwoldus quandam rotam tintinnabulis plenam, quam auream nuncupant, propter laminas ipsius deauratas, quam in festivis diebus ad majoris excitationem devotionis reducendo volvi constituit. Fuerunt autem ista superenumerata ornamenta, cum augmentatione bonorum aliorum, in ecclesia ista usque ad adventum Normannorum in Angliam. Illo enim tempore erant in hac domo quidam monachi et sacristæ de cœnobio Gemeticensi, qui ornamenta quamplurima a beato Atheluuoldo laboriose adquisita et huic domui collata, tam aurea quam argentea, eruderato penitus argento a rota memorata, secum in Normanniam fraudulenter asportaverunt. A.D. 963.

his arrangements for the food of the monks,

Attendens etiam diligentius vir venerabilis Atheluuoldus illud authenticum quo dicitur, "De altari vivant qui altari serviunt" [1 Cor. ix. 13.], similiter et illud Evangelicum, "Dignus est operarius mercede sua" [Luc. x. 7.]; singulis diebus horis statutis filiis suis in vinea Domini laborantibus annonam hujuscemodi sub certa astipulatione constituit. Monachis Abbendoniæ ad mensam discumbentibus, unusquisque panem accipiat sibi deputatum de frumento puro quinque marcis parem in pondere; unde versus ille,

"Panis Abbendoniæ par marcis pondere quinque."

Ad istum panem frustum casei ad talem et tantam magnitudinem singulis diebus apponi constituit, ut infra v. dies pondus Abbendunense, quod tunc constabat ex xx. duabus petris, (ut ex antiquorum accepimus attestatione,) penitus expenderetur. Constituit etiam monachis istius loci Deo et Beatæ Mariæ in perpe-

A.D. 963. tuum servientibus, quaqua die duo genera leguminum ante generale, et pulmentum post generale, unum etiam generale et unam pitanciam eis constituit, quibus ad refectionem sine crapula vesci possent. In albis, unam pitanciam plus quam in aliis diebus constituit. In cappis duas pitancias præter generale. In præcipuis festivitatibus, tres pitancias præter generale; et in eisdem diebus artocreas, et at cœnam oblata constituit. In quadragesimali vero tempore, loco casei, constituit unicuique fratrum unam anguillam grossam quotidie cum generale. In æstate vero constituit ad cœnam fratrum lac acidum in vasis pulcherrimis, quæ Creches vulgari onomate dicuntur, a die quæ dicitur Hokedai usque ad festum Sancti Michaelis,—qualibet die; a festo vero Sancti Michaelis usque ad festum Sancti Martini lac dulce secunda die. Vas vero, quod Creche nuncupatur, vii. pollices continet, qui ad profunditatem a summitate unius usque ad profundum lateris alterius. Constituit etiam placenta v. diebus hebdomadæ Paschæ, et in hebdomada Pentecostes v. diebus, et in die Sancti Marci Evangelistæ, tribus diebus Rogationum, die Ascensionis Dominicæ.

and their drink. Ad mensuram potus monachorum vir venerabilis Atheluuoldus quandam assisam, non ultra rationabilem sufficientiam progredientem, nec citra deficientem, constituendam perutile fore dijudicavit. Constituit itaque scyfum quendam magnum, flasconem et dimidium, scilicet duas caritates, et eo amplius, in se plenarie continentem; quem scyfum antiqui Bollam Atheluuoldi vocabant. Hac vero mensura bis in die obbæ monachorum implebantur, scilicet ad prandium et ad cœnam. In festivis etiam diebus constituit eis, sive in albis sive in cappis, hydromellum, videlicet ad prandium inter sex fratres sextarium, et ad cœnam inter xii. fratres sextarium. In præcipuis vero diebus, quas apud nos principales observamus, scilicet Natali Domini, in Pascha, in Pentecoste, in Assumptione Sanctæ Mariæ,

et in Nativitate ejus, in Natale Apostolorum Petri et Pauli, in festivitate Omnium Sanctorum, vinum illis constituit ad mensuram qua prius de hydromello ad cœnam, et ad cœnam hydromellum. Hæc vero et his similia tam abundanter tamque circumspecte constituit, ut non solum monachi quoad usum victus sustentarentur, verum etiam pauperes ex eorum reliquiis propensius recrearentur. A.D. 963.

Præterea videns vir venerabilis quod in maxima parte diminutæ[1] essent veritates a filiis hominum, et magis ac magis in posterum diminuendæ, timens sibi ac suis ne consuetudines inanteis assignatæ per processum temporis aut deteriorarentur, aut in pejus mutarentur, vel etiam penitus adnullarentur, fecit quod potuit, et firmiter prohibuit sub anathematis interminatione, ne quis successorum suorum in pejus mutare præsumeret aut variare, nisi forte zelo caritatis succensus easdem consuetudines de bono in melius augmentare decrevisset. Oravit etiam pro domo ista, antequam ad episcopatum Uuintoniensem vocatus esset, orationem. Cujus orationis tenor hic est.

Oratio Sancti Adeluuoldi.

Deus æterne, ante cujus conspectum assistunt angeli, et cujus nutu reguntur universa, protege Domine, quæso, locum istum qui in nomine tuo et Beatæ Mariæ constructum est, et per virtutem Nominis tui recedat ab eo virtus inimicorum umbraque phantasmatum et incursio turbinum, percussio fulminum, læsio tonitruum, calamitas tempestatuum, omnisque spiritus procellarum. Prætera quæso, Domine, ut non ignis domum istam His prayer on leaving Abingdon.

[1] *diminutæ.*] See Psal. xi. 1. Vulg.

A.D. 963. consumat, nec homo inimicus per superbiam eam destruat; sed Tu, piissime Deus, conserva eam et guberna, multiplicique fructuum ubertate pinguescat, ut omnes habitantes in ea voce et corde Te hymnizent et suavi modulatione Nomen tuum magnificent, et super eos descendat benedictio tua et super locum istum maneatque semper, per Dominum nostrum.

Sanctus[1] *Adelwoldus factus est Episcopus ab Adgaro Rege.*

S. Ethelwold becomes Bishop of Winchester.

Interea dum viri Dei Atheluuoldi abbatis vita et Deo acceptabilis, et hominibus prædicabilem in dies se exhiberet, a prædicto rege Eadgaro eligitur Uuintoniensis urbi antistes, anno a Dominica Incarnatione DCCCCLXIII. Hujus vice Abbendoniæ abbas constituitur Osgarus, ejusdem ecclesiæ monachus. Et quamquam patriarchatum conscenderit præsulatus, non tamen a monachicæ jugo disciplinæ aliquatenus se relaxavit; unde clerici, qui tunc temporis apud illius episcopatus sedem in ecclesia convivere canonice debuerant, religionis rigorem in suo præsule negligentes, loco cedere quam districtius vivere maluerunt. Quapropter prædicti regis et beati Dunstani tunc archiepiscopi consiliis et auctoritate eos expulit, monachosque de Abbendonia intromisit illuc, qui usque hodie Deo regulariter in eadem ecclesia deserviunt. Similiter et de ecclesia, ubi abbatia est, in eadem civitate fecit. Nam in ea monachos et abbatem eis primus ipse instituit. Siquidem et apud Orientales Anglos in insula Heliensi únum, in loco vero qui Burch appellatur aliud, et apud Torneium tertium, monasteria cœnobitarum constituit. Quæ cuncta ex Abbendonen-

[1] *Sanctus.*] Collated with the duplicate in Claud. C. ix. fol. 117 b.

sium sumpsere collegio cultum et fundamina, ubi pietatis justitiæque cultor ille vineam plantaverat tam fertilem, de qua per loca plurima tot propagines propagaret. Sed quia ecclesiam Abbendunensem ante susceptum episcopatum dedicandam reliquerat, post sui consecrationem, et ipsam una cum beato Dunstano et aliis nonnullis coepiscopis suis in honorem Dei genetricis consecravit, die v. kalendarum Januariarum [28 Dec.] A.D. 965.

De Morte Edgari Regis.

Death of King Edgar, and accession of Edward the Second. A.D. 975.

Edgaro[1] rege Anglorum illustrissimo viam universæ carnis feliciter ingresso, cujus animo propitiatur[2] Deus, successit ei in hereditatem filius ejus Eduuardus, vir memorandæ memoriæ. Iste vero per processum temporis tam morum gravitate quam vitæ sanctitate pollebat, ut antequam humanitus ei contigisset, in terra positus vitam angelicam actitare ab omnibus videretur. Is enim dum regnaret de Kingestuna Abbendunensi ecclesiæ vii. hidas concessit, et de concessu his litteris roboravit.

Carta[3] *Sancti Edwardi Martyris de vii. Hidis in Kingestune.*

Confirmat nos sacræ auctoritatis Scriptura dicens: "Nudus egressus sum ex utero matris meæ, et nudus

---

[1] *Edgaro.*] Claud. C. ix. fol. 121. proceeds thus :—

"*De Temporibus Edwardi Regis.*

"Defuncto itaque rege Edgaro, filius ejus Eadwardus successit in regnum. Is enim dum regnaret," &c. (as in text.)

[2] *propitiatur.*] The termination of this word is altered by erasure in B. vi.

[3] *Carta.*] "Carta vii. Cassatorum in Kingestune." Claud. C. ix. fol. 121. At this point in Claud. B. vi. is introduced an illumination representing King Edward.

A.D. 965. revertar illuc" [Job, i. 21.]; et iterum, "Nihil intulimus in hunc mundum, verum nec ab eo auferre quid poterimus" [1 Tim. vi. 7.] Quapropter lubrici potentatus non inmemor, ego Eadweard, Christo conferente rex et primicerius totius Albionis, regni fastigium humili præsidens animo, ob remunerationem majoris præmii, aliquantulam ruris particulam, vii. comparatam cassatis, cui vocabulum certa astipulatione Cingestune profertur, ad ecclesiam beatæ Mariæ genetricis Dei ac Domini nostri Jhesu Christi, in loco qui dicitur Abbandun, ad usus ibidem fratrum Deo servientium libenter concedo; obsecrans et præcipiens in nomine Christi ut nemo successorum nostrorum, superioris vel inferioris gradus, hoc nostræ devotionis donum aliquo temeritatis aliquatenus instinctu disrumpat. Sit autem prædicta tellus, quam ego cum consensu optimatum meorum præfato largitus sum cœnobio, ab omni terrenæ servitutis jugo libera, tribus his exceptis, rata videlicet expeditione, pontis arcisve restauratione.

Si quis autem, larvarico instinctus spiritu, hoc donum violare immutareve præsumptuosus temptaverit, nisi digna satisfactione ante obitum suum reus pœnituerit, æternis baratri prostratus incendiis cum Juda Christi proditore æternaliter lugubris puniatur.

His metis præfatum rus hinc inde giratur.

Metæ.[1]

This sind tha land gemæro, æcer under æcere.

Ærest of Eccene[2] on merethorn; of merethorne on tha heafodæceras; thanun on Swanesig on thone eal-

[1] *Metæ.*] Collated with the duplicate copy of the boundaries in Claud. C. ix. fol. 200. They are presently repeated in the next charter, p. 355.

[2] *Eccene*] Eoccene.

dan garan middewearde;[1] of tham ealdan garan and- A.D 965.
lang riht gemæres on Ælfredes beorh; thæt andlang riht gemæres[2] innan Cyngestun; andlang[3] riht gerith on thone byt[4] beneothan Cyngestun; swa andlang riht gemæres on thone thorn; thæt[5] ut on Temese; andlang Temese on thæt eald gemære; up andlang gemæres on Ælfthrythe stan; of thane stane,[6] andlang dice; of thære dic andlang riht gemæres; thæt eft on Eoccene.

Anno[7] Dominicæ Incarnationis DCCCCLXV. scripta est hæc carta.

✠ Ego Eaduueard, rex Anglorum, præfatam donationem concessi.

✠ Ego Duntan,[8] archiepiscopus, cum signo sanctæ Crucis roboravi.

✠ Ego Osuuold, archipræsul, sigillum agiæ Crucis impressi.

✠ Ego Atheluuold, episcopus, consignavi.

✠ Ego Ælfstan, episcopus, adquievi.

✠ Ego Ælfhere, dux.

✠ Ego Atheluuine, dux.

✠ Ego Brihtnoth, dux.[9]

✠ Ego Æscuuig, abbas.

✠ Ego Osgar, abbas.

✠ Ego Athelgar, abbas.

✠ Ego Ælfsige, minister.

✠ Ego Ælfuueard, minister.

✠ Ego Atheluueard, minister.

✠ Ego Eaduuine, minister.

✠ Ego Leofuuine, minister.

---

[1] *middewearde*] middeweardne.
[2] *on . . . . gemæres.*] Omitted.
[3] *andlang*] sua andlang.
[4] *byt*] pyt.
[5] *thæt.*] Omitted.
[6] *of thane stane.*] Omitted.
[7] *Anno.*] Claud. C. ix. fol. 121.
[8] *Duntan*] Dunstan. C. ix.
[9] *dux.*] Here ends the names of the witnesses in C. ix.

A.D. 965. ✝ Ego Ælfric, minister.
✝ Ego Athelsige, minister.
✝ Ego Atheluueard, minister.
✝ Ego Wulfgeat, minister.

Item, Carta Edwardi Regis de xiii. Hidis in Kingestun.

Regnante in perpetuum Domino nostro Jhesu Christo. Cunctis supernorum sacramenta donorum cœlitus perscrutantibus notum est, quod non solum hujus mundi status antiqui hostis fraude atque molimine deficiendo corrumpitur, verum etiam in præsentis vitæ prope consummato curriculo, humano prosperitas iniquorum humanum acri intentione et angore constringuntur. Nunc ergo, dum nobis tempus est veniæ, festinemus laqueum totis nisibus devitare mortis, dumque carnale possidemus patrimonium, spiritale exerceatur mercimonium, quo inter angelicos choros mereamur adipisci gaudia sine fine mansura.

Quapropter ego Eaduuard, rex Anglorum, cæterarumque gentium in circuitu persistentium gubernator et rector, cuidam meo fideli antistiti vocitato nomine Ælfstan xiii. mansas perpetualiter concedo, in illo loco ubi jamdudum ruricolæ illius terræ nomen indiderunt æt Cyngestun, quatenus habeat ac possideat quamdiu vitalis spiritus aluerit corpus; cum autem dissolutionis suæ dies advenerit, cuicumque voluerit heredi derelinquat, ceu supra diximus, in æternam hereditatem. Sit autem prædicta donatio ab omni mundiali obstaculo libera, cum omnibus ad se rite pertinentibus, campis, pascuis, pratis, exceptis istis tribus, expeditione, pontis arcisve constructione.

Si quis vero hominum hanc meam donationem cum stultitiæ temeritate jactitando infringere certaverit, sit

ipse gravibus per colla depressus catenis inter flam- A.D. 976.
mivomas tetrorum dæmonum catervas, nisi prius ad satisfactionem venire maluerit.

Istis terminis prædicta terra circumgirata esse videtur.

Metæ.[1]

This sind tha landgemæro to Cyngestune, æcer onder æcere.

Ærest of Eoccene on merethorn; of mære thorne on tha heafodæceras; thanne on Swanesig on thone ealdangaran middewearde; of than ealdan garan andlang riht gemæres on Ælfres[2] beorh; thæt andlang riht gemæres innan Cyngestun; andlang riht gerith on thone pyt beneothan Cyngestun; swa andlang riht gemæres on thone thorn; ut on Temese; andlang Temese on the ealda gemæra; up andlang gemæres on Ælfthrythe stan; of thane stane andlang dice; of thære dic andlang riht gemæres; thæt eft on Eoccene.

Acta[3] est hæc præfata donatio anno ab Incarnatione Domini nostri Jhesu Christi DCCCCLVI.

✠ Ego Eaduuard, rex Anglorum, præfatam donationem concessi.

✠ Ego Dunstan, archiepiscopus, cum signo sanctæ Crucis roboravi.

✠ Ego Osuuold, archipræsul, sigillum agiæ Crucis impressi.

---

[1] *Metæ.*] Already collated with the duplicate in Claud. C. ix. fol. 200, at p. 350.

[2] *Ælfres*] Ælfredes, in the previous copy.

[3] *Acta.*] This passage does not occur in C. ix.

A.D. 976. ✝ Ego Atheluuold, episcopus, consignavi.
✝ Ego Ælfstan, episcopus, atquievi.
✝ Ego Alfuuold, episcopus, consolidavi.
✝ Ego Ælfstan, episcopus, confirmavi.
✝ Ego Ælfnoth, episcopus, conclusi.
✝ Ego Sigar, episcopus, consensi.
✝ Ego Ælfstan, episcopus, corroboravi.
✝ Ego Ælfhere, dux.
✝ Ego Atheluuine, dux.
✝ Ego Bryhtnoth, dux.
✝ Ego Atheluueard, dux.
✝ Ego Eaduuine, dux.
✝ Ego Athelmær, dux.
✝ Ego Ælfric, dux.
✝ Ego Æscuuig, dux.
✝ Ego Osgar, dux.
✝ Ego Athelgar, dux.
✝ Ego Ælfuueard, minister.
✝ Ego Alfric, minister.
✝ Ego Ælfuuold, minister.
✝ Ego Ælfsige, minister.
✝ Ego Bryhtmær, minister.
✝ Ego Bryhtferth, minister.
✝ Ego Atheluuold, minister.
✝ Ego Eardulf, minister.
✝ Ego Leofuuine, minister.
✝ Ego Leofuuine, minister.

Quomodo Osgarus Abbas emit xx. Hidas in Kingestune.

[Item,[1] de hac eadem terræ in vetustissimis et pæne consumptis litteris ita Anglice scriptum repperimus:—

[1] *Item.*] The passage enclosed within brackets is here introduced into the text from Claud. C. ix. fol. 121 b. and fol. 200.

Ælfhea ealdorman becwæth Ælfhere ealdormen xx. hida æt Kingestune, tha abæd Osgar abbud æt Ælfhere ealdormenn, thæt he moste ofgan thæt land æt him mid sceatte, tha tithode se ealdorman him. And se abbod sealde him tha an hund mancosa goldes. Tha wes ofer Eastron micel gemot æt Athelwarabirig; and hit wes gesitolad thar tham hlafardingan tha thæron weron, thæt wes Adelwold bisceof, and Ælfstan bisceop, and Æthelgar abbod, and Eadwine, and Ælfric Cild, and Ælfric Sirafes sunu, and Brihtric his brothor, and swithæ manega othra thegenas. And this wes gedon on micelre gewitnesse; and thysses gewrites geclofan nam se ealdorman Ælfhere to swytelunga.] A.D. 976. Purchase of land at Kingston.

Alfhegus[1] princeps hereditavit Afferum principem de xx. hidis apud Gingestun; tunc rogavit Osgarus abbas ipsum Alferum principem quatinus sibi permitteretur propriari pretio ipsam terram, cui annuit idem princeps. Et abbas illi dedit centum mancosas auri. Et contigit illo tempore circa Paschale tempus haberi apud[2] locum qui Adeluuaraburh[3] dicitur; et illis senioribus qui intererant hoc[4] relatum est, scilicet, Atheluuoldo episcopo, et Athelstano episcopo, et Athelgaro abbati, Eaduuino, et Alfrico cognomento Puer, et alio Alfrico filio Siraui, et Brihtrico illius fratre, cum his et multis aliis. Et istud factum est in plurimorum testimonio; hujus etiam scripti divisionem recepit ipse princeps jam prædictus pro ostensione.

---

[1] *Alfhegus.*] The Latin version alone is given in B. vi. fol. 87, as above. The various readings are from Claud. C. ix. fol. 121 b.

[2] *apud*] concilium apud.

[3] *Adeluuaraburh*] Ædeluuaraburh.

[4] *hoc*] de hoc.

[*De*[1] *Sidemanno Episcopo.*

A.D. 976. Anno tertio hujus regis, concilio apud Kirtlincgtun Paschali tempore constituto, Sidemannus, unus eorum qui intererant, Defnescire episcopus, subitanea arreptus ægritudine ibidem defungitur. Cujus corpus, jussu regis ac Dunstani archiepiscopi, Abbendonam defertur, et in porticu Sancti Pauli apostoli illic decenter humatur.]

A.D. 978. Death of Edward the Second, accession of Ethelred the Second. Eduuardo[2] rege Anglorum dolo Æstthrithe novercæ sua ad cœlestia per martyrium translato, a sanctis archipræsulibus Dunstano et Oswaldo et x. episcopis in Cingestune ad regni fastigium Athelredus frater ejus, filius Edgari et Ælfthrithe, consecratur. Qui ut imperitandi jubendique nactus est potestatem religioni minus intendere, pravorum consultui se committere, pro libitu multa facere. Adeo ecclesiæ Abbendoniæ pravorum commonitu infestus extitit, ut quæque pater ejus de suis dominiis possessionibus illic devote contulerat, ipse irreverenter suis restitueret usibus. Hæc dum in regno moventur, ecclesiarum valde necessarius defensor Atheluuoldus episcopus sanctissimus e seculo rapitur. Sed et piæ memoriæ dominus Osgarus pro eo Abbendoniæ abbas substitutus illo vitæ ultima sortitur. In hujusmodi infortunio locus iste sine defensionis fit obstaculo.

---

[1] *De.*] Introduced into the narrative from Claud. C. ix. fol. 121 b.

[2] *Eduuardo.*] In Claud. C. ix. fol. 122, the narrative proceeds thus:—

"De Interfectione Eadwardi Regis.

"Nec multo post rex Ædwardus, nil mali erga quemlibet sua pro simplici conversatione autumans, nefandorum insidiis, quadragesimalibus diebus, immerito perimitur. Divulgato per Angliæ populos de regis nece vero indicio, in unum coadunati Adelredum ejusdem germanum in regnum substituunt. Qui ubi imperitandi," &c. (as above, in the text.)

De Edwino[1] *Abbate.*

Erat tunc major regiæ domus Edricus quidam præpotens, filius Ælferi ducis Merciorum, fratrem habens Eadwinum nomine, monachum institutione. Hic apud regem pretio exegit ut his[2] frater ejus Abbendoniæ abbas præficeretur. In quo distrahitur rerum abbatiæ copia, tepescit de intus ac de foris prædicandæ gratiæ fama. Nec tamen de his vindicta Dei abfuit diutius. Denique vir pro quo monasterialis summa veniit, non multo post regiam offensam incurrens, a patria ista exul in Daciam depellitur; sed non multo post rediens Danos secum adduxit, qui multo tempore patriam vastaverunt. His universis calamitatibus Abbendonense cœnobium, paulo ante ditissimum, plurimarum jam incurrit suarum rerum periculum.

A.D. 978. Concerning Abbot Edwin.

De Morte Eduuini Abbatis.[3]

Sed qui Petro apostolo inter marinos fluctus labanti[4] porrexit manus, Ipse dignatur ecclesiæ suæ discrimina relevare. Nam fere sexennio prædictis ingruentibus adversis exacto, Eaduinus abbatiæ præpositus defungitur ac dominus Wlgarus substituitur, vir maxima probitate perspicuus et imminenti articulo temporis ad ecclesiæ libertatis restitutionem necessarius. Regis etiam animus, hactenus erga cœnobium istud obstinatus, in melius convertitur, ac pro hoc abbatem pro bonitate,

Wulfgar becomes abbot.

---

[1] *Edwino*] Eadwio C. ix. fol. 121 b.

[2] *his*] is. C. ix.

[3] *De Morte Eduuini Abbatis*] De Wulfgaro Abbate. Claud. C. ix. fol. 122.

[4] *labanti.*] A reference to Matth. xiv. 30.

A.D. 978. quam in eo didicerat, diligere, venerari, et admonitis ipsius se subdere cœpit. Quare Abbendonense cœnobium iterum a cunctis veneratur et colitur; et qui apud regem excellentius erant, ipsum de honore ejusdem loci quotidie suggerebant. Hujusmodi frequenti commonitu adeo erga Dei timorem et ecclesiæ venerationem rex commutatur, ut in multitudinis frequentia fateretur ut in his quæ ad se defer[re]bantur graviter se errasse. Deinde providit quæ pro rebus ecclesiæ hactenus detentis condigna forent solutioni. Super hoc et libertatis libellum edidit, in quo omnem circa hunc locum simoniacam sectam fieri, tam se vivente[1] quam successoribus suis in reliquum regnantibus, anathemate perpetuo interdixit. Cujus seriei talis fuit prosecutio.

De Privilegio Adelredi[2] *Regis.*

Ethelred's first charter of restitution. A.D. 993.

[Altithroni[3] Tonantis onomate. [Orthodoxorum vigoris ecclesiastici monitu creberrime instruimur, ut Illi oppido subjecti subpeditantes famulemur,] qui totius mun[di fa]bricam miro ineffabilique serie disp[onens], microcosmum, Adam videlicet, tandem quadriformi plasmatum materia, almo ad Sui similitudi[nem] instinctum spiramine, universis quæ in infimis formaverat, uno probandi causa excepto vetitoque, præficiens, paradisiacæ a[mœn]itatis jocunditate, conlaterana, [Eva

---

[1] *vivente*] viente. MS.

[2] *Adelredi.*] An illumination representing King Ethelred here occurs in B. vi. fol. 87 b.

[3] *Altithroni.*] Compare here p. 256. The text of this present charter, as given in Claud. B. vi., omits the proem, which is here supplied within brackets from the original instrument which is preserved in the Cottonian Collection, Aug. ii., number 39. The various readings which are appended are derived from the same source. The original being mutilated, such additions as have been conjecturally introduced into its text are printed within brackets.

scilicet,] et comite decentissime collocavit. Larvarica, A.D. 993.
(pro dolor!) seductus cavillatione, versipellis suasibilisque tergiversatione viraginis pellectus, anathematis alogia ambro pomum momordit vetitum, et sibi ac posteris in hoc ærumnoso dejectus sæculo locetum promeruit perpetuum. Vaticinationibus siquidem prophetis et cœlitus superni Regis diuturna clandestino præsagia dogmate promentibus nitide orthodoxis, eulogium e supernis deferens, non ut Judæorum seditiosa elingue fatetur loquacitas, sed priscorum atque modernorum lepidissimam ambiens facundiam, Arrianas Sabellianasque proterendo nenias anagogico infrustrans famine, nosque ab obtunsi cæcitate umbraminis, ad supernorum alacrimoniam patrimoniorum advocans, angelus supernis elapsus liminibus in aurem intemeratæ virginis, ut Evangelica promulgant famina, stupenda cecinisse videtur carmina; cui ecclesia tota, videlicet Catholica, consona voce altibohando proclamat: "Beata es Virgo Maria,[1] quæ credidisti! Proficientur a te quæ dicta sunt tibi a Domino." Mirum dictu! incarnatur Verbum et incorporatur, scilicet Illud de quo Evangelista supereminens universorum altitudine sensum inquit, "In principo erat Verbum, et Verbum erat apud Deum, et Deus erat Verbum," [Joh. i. 1.], et reliqua. Qua, videlicet, sumpta de Virgine incarnatione, antiquæ virginis facinus demitur, et cunctis mulieribus nitidis prædictis taumatibus decus irrogatur. Intacta igitur redolente Christi divinitate, passaque Ipsius humanitate, libertas addictis clementer contigit servulis.]

Ego,[2] inquit, Athelredus,[3] Altitrono adminiculante, Anglorum cæterarum gentium in circuitu triviatim persistentium basileus, non inmemor angustiarum mihi

---

[1] *Maria.*] Inserted in a blank by a different hand and in a different ink.

[2] *Ego.*] Hinc ego Æthelred.

[3] *Athelredus.*] Written in a different ink in Aug.

A.D. 993. meæque nationi septimo regni mei anno et deinceps frequenter ac multipliciter accidentium, post decessum videlicet beatæ memoriæ mihique interno amore dilectissimi Atheluuoldi[1] episcopi, cujus industria ac pastoralis cura non solum meæ, verum etiam universorum hujus patriæ tam prælatorum quam subditorum, utilitati, superno Plasmatore inspirante, consuluit, mecum plurima volvere tacitus cœpi, et quæ tantorum causa periculorum existeret, studiose percunctari sollicitus curavi. Tanto igitur talique studio magno opere[2] incitatus, et archana quæque diligenti cura mecum examinans, tandem Domini compunctus gratia ad memoriam reduxi partim hæc infortunia pro meæ juventutis ignorantia, quæ diversis uti solet[3] moribus, partim etiam pro quorundam illorum detestanda philargiria, qui meæ utilitati consulere debeant,[4] accidisse. Siquidem inter cætera memoriæ occurrit me rogatu quorundam talium, Uulfgari scilicet episcopi defuncti, atque ducis Alfrici,[5] qui adhuc superest, sacri Abbendonensis[6] cœnobii libertatem pro munere in servitutem redigisse, quod præfatus beatæ memoriæ episcopus Atheluuoldus[7] a prædecessoribus meis, Eadredo[8] scilicet rege, patruo patris mei, necnon et a patruo meo rege Edwie[9] nec minus et a patre meo, rege videlicet Eadgaro,[10] ad usum monachorum Domino nostro Jhesu Christo ejusque genetrici Mariæ[10] humilitatis et obedientiæ cæterarumque virtutum meritis, in æternam promeruit hereditatem, et in perhennem adquisivit libertatem.

Hæc igitur mecum vigilanti pectore volvens, et citius a tanto tamque exhorrendo anathemate liberari

---

[1] *Atheluuoldi*] Adeluuoldi.
[2] *magno opere*] magnopere.
[3] *uti solet*] solet uti.
[4] *debeant*] debebant.
[5] *Alfrici*] Ælfrici.
[6] *Abbendonensis*] Æbbandunensis.
[7] *Atheluuoldus*] Adeluold.
[8] *Eadredo.*] In a different ink, in a blank space.
[9] *Edwie*] Eaduuige. Written in a blank space and in a different ink.
[10] *Eadgaro.*] The same remarks apply to this name.

cupiens, anno Dominicæ Incarnationis DCCCCXCIII., mei A.D. 993.
autem regni xvii., sinodale concilium Uuintoniæ in die sancto Pentecosten [4 Jun.] fieri jussi; illucque episcopis et abbatibus ac cæteris optimatum meorum primoribus verba salutaria[1] et pacifica benignissime destinavi, cunctosque, Christi inspirante gratia, monui, ut quæque superno Creatori digna quæque spirituali[2] animæ meæ saluti, seu regali meæ dignitati congrua, quæque etiam omni Anglorum populo oportuna valerent, Domino consulente, in commune tractarent, vovens me etiam,[3] vita comite, et retroactas ad purum cohercere negligentias, et juxta prædecessorum meorum decreta, Jhesu Christo Domino nostro ejusque Genetrici priscum restituere libertatis cirographum.

Hoc illi meo, immo Christi, monitu simul et hortatu, magno opere delectati, voti compotes Salvatori Christo gratias egerunt, et quæque condigna salubriter instituta sanxerunt pacto spirituali[4] confirmaverunt.

Nunc autem ego Athelred,[5] Anglorum, Christo opitulante, basileus, quo debitum voti mei factis adimpleam, et ut æternæ libertatis Atitroni Moderatoris clementia merear obtinere consortium, pretium quod mihi dux præfatus Alfric pro fratris sui Eaduuini prioratu contulit, quo præfata Christi sanctæque ejus Genetricis hereditas iniqua servitute est venundata, perpetualiter anathematizando reicio; et gratuita Domini inspirante gratia, meorumque optimatum tam laicorum quam ordinatorum rogatus simul et usus consilio, ejusdem[6] sanctæ Christi genetricis ecclesiæ monachisque inibi degentibus æternam privilegii, ut prædecessores mei, renovandam concedo libertatem.

Hujus etenim renovandæ libertatis auctoritas Christi

---

[1] *salutaria*] salutatoria.
[2] *spirituali*] spiritali.
[3] *me etiam*] etiam me.
[4] *spirituali*] spiritali.
[5] *Athelred*] Æthelred, on a space left blank, and in a different ink.
[6] *ejusdem*] eidem.

A.D. 993. auctoritate nostraque largitate concessa et corroborata est, die xvi. kalendarum Augustarum [17 Jul.], in oratorio vici qui usitato Gillingaham nominari solet; missæque celebratione peracta, sub horum testium præsentia, me assensum præbente, confirmata est; abbatis scilicet Ælfsini consanguineique mei Athelmari,[1] necnon et avunculi mei Ordulfi, ac prioratum præfati Abbendunensis[2] cœnobii in manu ac potestate Wlfgari abbatis mihi humillima devotione subjecti, gratis sine pretio voluntarie renovando commisi; hancque privilegii libertatem tam sibi quam cunctæ simul ejusdem sanctæ ecclesiæ congregationi pro mille quinquentis[3] missarum sollempniis, ac mille ducentis psalteriorum melodiis, quas spontanea devotione pro æterna animæ meæ redemptione decantaverunt, æternaliter renovandam, cum sanctæ Crucis impressione concessi; quatinus post decessum ejusdem præfati abbatis Wlfgari, cujus temporibus hæc ipsa libertatis restauratio, Christo suffragante, concessa est, quem sibi universa præfati cœnobii congregatio apto elegerit consilio, secundum regularia beati Benedicti instituta, abbatem justa ex eodem[4] fratrum cuneo eligens constituat.

Cujus[5] privilegii libertas deinceps perpetuo uso a cunctis teneatur catholicis, nec extraneorum quispiam tyrannica fretus contumacia in prædicto monasterio jus arripiens exerceat potestatis, sed ejusdem cœnobii collegium perpetuæ, ut prædixi, libertatis glorietur privilegio. Sit autem præfatum monasterium omni terrenæ servitutis jugo eodem tenore liberum, quo a prædecessoribus nostris catholicis, a sancto Leone videlicet papa et Kenulfo[6] rege catholico, vetusto continetur privilegio, Retuno[7] abbate obtinente,[8] solutum.

---

[1] *Athelmari*] Æthelmæri.
[2] *Abbendunensis*] Æbbandunensis.
[3] *quinquentis*] quingentis.
[4] *justa ex eodem*] juste exodem.
[5] *Cujus*] Hujus.
[6] *Kenulfo*] Coenulfo.
[7] *Retuno*] Hrethuno.
[8] *obtinente*] optinente.

Agri equidem ad usus monachorum, Jhesu Christo A.D. 993.
Domino nostro [1] Ejusque genetrici Mariæ,[2] priscis modernisque temporibus a regibus et religiosis utriusque sexus hominibus, et a meipso meoque patre Eadgaro rege, fratreque ejus meo patruo rege Eadwio[3] eorumque patruo, scilicet rege Eadredo fidelissimo, restituendo jure concessi sunt, ejusdem perpetuæ sint libertatis. Nam reges præfati rus quod Abbendun nuncupatur, quod rex Ceadwala[4] Domino nostro Ejusque genetrici Mariæ[2] priscis temporibus devoto concesserat animo, in quo prædecessores nostri, diabolica decepti avaritia, ædificium sibi regale injuste construxerant, ecclesiæ Dei restituentes interdixerunt ut regum nemo inibi pastum requireret, nec ædificium in sempiternum construeret. Quod ego Athelred,[2] Anglorum basileus, optimatum meorum usus consilio, tam meis quam meorum successorum temporibus fixum in nomine Patris et Filii et Spiritus Sancti fieri in æternum præcipio. Tempore siquidem quo rura, quæ Domino devote[5] per hoc modernum privilegium restauravi animo, injuste a sancta Dei ecclesia ablata fuerant, perfidi quique novas sibi hereditarias cartas usurpantes ediderunt. Sed in Patris et Filii et Spiritus Sancti nomine præcipimus, ut catholicorum nemo easdem recipiat, sed a cunctis repudiatæ fidelibus in anathemate deputentur, veteri jugiter vigente privilegio.

Si quis vero tam epilempticus philargiriæ seductus amentia, (quod non optamus,) hanc nostræ munificentiæ renovatam libertatem ausu temerario infringere temptaverit, sit ipse alienatus a consortio sanctæ Dei

---

[1] *Jhesu Christo Domino nostro*] Domino nostro Jesu Christo.

[2] *Mariæ.*] In the original charter this word is written in a different ink, on a blank space.

[3] *Eadwio*] Eadwigo, written in a different ink, and on a blank space.

[4] *Ceadwala*] Ceadewala.

[5] *devote*] devoto.

A.D. 993. ecclesiæ, necnon et a participatione sacrosancti Corporis et Sanguinis Domini nostri Jhesu Christi, per quem totus terrarum orbis ab antiquo humani generis inimico liberatus est, et cum Juda Christi proditore sinistra in parte deputatus, nisi prius[1] hic digna satisfactione humilis pœnituerit quod contra sanctam Dei ecclesiam rebellis agere præsumpsit; nec in vita hac practica veniam, nec in theorica requiem apostata optineat ullam; sed æternis baratri incendiis trusus jugiter miserrimus crucietur.

Anno Incarnationis Domini[2] ut prædiximus, DCCCCXCIII., indictione vi., humillimo rogatu præfati et devoti abbatis Uulfgari, scriptum est hujus renovatæ libertatis privilegium; his testibus consentientibus quorum inferius nomina, secundum uniuscujusque dignitatem, utriusque ordinis decusatim, Domino dispensante, caraxantur.[3]

✝ Ego Athelred,[4] Brittanniæ Anglorum monarcus, hoc taumate agiæ Crucis roboravi.

✝ Ego Sigeric, Dorobernensis ecclesiæ[5] archiepiscopus, ejusdem regis benevolentiam subscripsi.

✝ Ego Ælfstan, Lundoniensis ecclesiæ episcopus, hanc regis munificentiam confirmavi.

✝ Ego Ælfhæh,[6] Uuintoniensis ecclesiæ episcopus, hanc renovationis libertatem corroboravi.

✝ Ego Ælfric, Coruinensis parrochiæ episcopus, qua præfatum adjacet monasterium, huic dono sanctam Crucem impressi.

✝ Ego Ælfheah, Licetfeldensis ecclesiæ episcopus, testudinem sanctæ Crucis depinxi.

---

[1] *nisi prius*] nisi.

[2] *Anno Incarnationis Domini*] Anno Dominicæ Incarnationis.

[3] *dispensante caraxantur*] disponente karaxantur.

[4] *Athelred*] Æthelred, in a blank, and in different ink.

[5] *ecclesiæ*] æcclesiæ, throughout the original charter.

[6] *Ælfhæh*] Ælfheah.

✝ Ego Æscuuig, Dorccensis ecclesiæ episcopus, hoc regale donum consolidavi. A.D. 993.

✝ Ego Theodred, Orientalium Anglorum episcopus, huic largitati assensum præbui.

✝ Ego Ælfstan, Hrofensis ecclesiæ episcopus, huic dapsilitati Crucem imposui.

✝ Ego Ordbyrht, Australium Saxonum episcopus, sigillum sanctæ Crucis annotavi.

✝ Ego Uulfsige,[1] Scirburnensis ecclesiæ episcopus, gaudenter consensi.

✝ Ego Eadulf, Uuigornensis[2] ecclesiæ episcopus, hilari vultu subscripsi.

✝ Ego[3] Athulf, Herefordensis ecclesiæ episcopus, mihi placere respondi.

✝ Ego Sigar, Uuillensis ecclesiæ episcopus, ita posse fieri dignum duxi.

✝ Ego Alfuuold, Cridiensis ecclesiæ episcopus, huic statuto non contradixi.

✝ Ego Ealdred, Cornubiensis ecclesiæ episcopus, hoc decretum consentiendo laudavi.

✝ Ego Ælfdryth,[4] mater ejusdem regis, hujus doni fautrix extiti.

✝ Ego Æthelstan, ejusdem regis filius, hoc stare non renui.

✝ Ego Ecgbyrht, ejusdem quoque regis filius, assensum præbere non distuli.

✝ Ego Eadmund, ejusdem etiam regis filius, hoc posse fieri non interdixi.

✝ Ego Eadred, ejusdem quidem regis filius, hoc mihi placere professus sum.

✝ Ego Uulfgar, abbas Abbandunensis cœnobii, hoc sintagma triumphans dictavi.

---

[1] *Uulfsige.*] In Aug. this name is written on a blank space and with different ink.

[2] *Eadulf, Uuigornensis*] Ealdulf, Wigorensis.

[3] *Ego.*] The second column in the original in Aug. here begins, and from this point the cross is omitted.

[4] *Ælfdryth*] Ælfthryth.

A.D. 993. ✠ Ego Aelfuuard,[1] Glastoniensis abbas.
✠ Ego Ælfsige, Nin. abbas.
✠ Ego[2] Uulfric, Aug. abbas.
✠ Ego Byrhtnoth, Elig.[3] abbas.
✠ Ego[4] Lyfinc, Ceort. abbas.
✠ Ego Ælfric, Meal. abbas.
✠ Ego Ælfere, Bathan. abbas.
✠ Ego Leofric, Micel. abbas.
✠ Ego Ælfhun, Middel. abbas.
✠ Ego Byrhthelm, Eaxc. abbas.
✠ Ego Athelric, Æthel. abbas.
✠ Ego Uulfsige, Westm. abbas.
✠ Ego Germanus, Ram. abbas.
✠ Ego Kenulf, Burh. abbas.
✠ Ego Godeman, Thorn. abbas.
✠ Ego Alfuuold, Uuind. abbas.
✠ Ego[5] Leofric, Alban. abbas.
✠ Ego Ætheluueard, dux.
✠ Ego Ælfric, dux.
✠ Ego Ælfhelm, dux.
✠ Ego Ælfsige, minister.
✠ Ego Æthelsige, minister.
✠ Ego Athelmær, minister.
✠ Ego Byrhtuuold, minister.
✠ Ego Ordulf, minister.
✠ Ego Uulfheah, minister.
✠ Ego Uulfric, minister.
✠ Ego Uulfgeat, minister.[6]

---

[1] *Aelfuuard*] Ælfweard.

[2] *Ego.*] Here begins the third column of witnesses in Aug.

[3] *Elig.*] Ælig.

[4] *Ego.*] The fourth column here begins.

[5] *Ego.*] And here the fifth.

[6] *minister.*] In Aug. occurs the following additional attestation, in a different hand :—

"✠ Ego Ælfwig, Westm. abbas."

The word "Ego" is then repeated at the beginning of twenty-three lines, but no signatures have been added. On the reverse of the charter occurs this endorsement : — "Privilegium Æthelredi Regis factum de Abbendona."

Hucusque de ecclesiæ libertate, nunc vero de terrarum restitutione subinferendum. A.D. 993. Ethelred's second charter of restitution.

Regnante[1] in perpetuum Domino nostro Jhesu Christo, omniumque regna seculorum magni moderaminis imperio gubernante. Ego Athelred, Ipsius opitulante gratia, rex Anglorum, inter varias hujus labentis seculi vicissitudines ad memoriam reduxi qualiter in tempore pueritiæ meæ erga me gestum fuerit, dum pater meus rex Eadgar, universæ terræ viam ingrediens, senex et plenus dierum migravit ad Dominum; quod videlicet omnes utriusque ordinis optimates ad regni gubernacula moderna[2] fratrem meum Eaduuardum unanimiter elegerunt, mihique terras ad regios pertinentes filios in meos usus tradiderunt. Ex quibus scilicet terris quasdam pater meus, dum regnaret, omnipotenti Christo Ejusque genetrici sanctæ Mariæ ad monasterium, quod Abbandun nuncupatur, pro redemptione animæ suæ concessit; hoc est, Bedeuuinde cum omnibus ad se pertinentibus, Hisseburna cum universis suis appendicibus, Burhbec, omnesque sibi adjacentes redditus. Quæ statim terræ, juxta decretum et præceptionem cunctorum optimatum, de præfato sancto cœnobio violenter abstractæ, meæque ditioni, hisdem præcipientibus, sunt subactæ. Quam rem si juste aut injuste fecerint, ipsi sciant. Deinde cum frater meus hoc ærumpnosum deseruit seculum, et sibi a Deo prædestinatum percepit interminabilis vitæ emolumentum, ego, annuente Christo, et regalium simul et ad regios filios pertinentium terrarum suscepi dominium.

Nunc[3] autem quia mihi videtur esse valde molestum patris mei incurrere et portare maledictum, reti-

[1] *Regnante.*] Collated with the duplicate copy in Claud. C. ix. fol. 123 b.

[2] *moderna*] moderanda.

[3] *Nunc*] Hunc.

A.D. 993. nendo hoc quod ipse pro suæ animæ redemptione Deo contulit donarium, et quia gratia Dei me ad intelligibilem perducere dignata est ætatem, mihique per meorum optimatum decreta affluentem et copiosam terrarum largita est portionem, iccirco et ego ex mea propria hereditate præfatum sanctum cœnobium munere congruo honorare et oportuna possessionum largitione ditare dispono; primum pro Dei Omnipotentis Ejusque sanctæ Genetricis amore, ut ipsa pro me pia inventrix[1] esse dignetur ad Dominum Deum nostrum; deinde pro animæ genitoris mei dilectione, meæque propriæ animæ æterna redemptione, necnon et pro meorum causa liberorum, qui easdem præfatas sibi attrahere suæque ditioni cogitant subicere terras.

Nomina vero terrarum, quas ad præfatum libenti animo concedo monasterium hæc sunt; unum scilicet apud Feornebeorh, alterum apud Wilmaleahtun, tertium apud Cyrne. Has terrarum portiones Alfric cognomento Puer a quadam vidua Eadfled appellata violenter abstraxit, ac deinde cum in ducatu suo contra me et contra omnem gentem meam reus existeret, et hæ quas prænominavi portiones et universæ quas possederat terrarum possessiones meæ subactæ sunt ditioni, quando ad sinodale concilium ad Cyrneceastre universi optimates mei simul in unum convenerunt, et eundem Alfricum majestatis reum de hac patria profugum expulerunt, et universa ab illo possessa mihi jure possidenda omnes unanimo consensu decreverunt. Deinde præfatam viduam, pro amore optimatum meorum qui ejus apud me extiterant advocati, suam hereditatem possidere clementi benignitate permisi; et ipsa tandem in extrema suæ migrationis sententia, mihi rursus earumdem terrarum possessionem benigno et libenti animo in perhennem dereliquit hereditatem. Tellurem vero ad Pyrian, quam etiam ad idem præfatum con-

[1] *inventrix*] interventrix.

cedo monasterium, unam illarum constat esse terrarum A.D. 983.
quas Adelward Ceolfledæ filius mihi æternaliter possidendas pro mea donavit amicitia. Omni vulgo longe lateque satis est cognitum qualiter ipse et frater ejus contra me rei extiterunt, qualiterque ambo meam inimicitiam exigentibus suis reatibus incurrerint.

Hæc præfatarum descriptio terrarum facta est per admonitionem Ordulfi avunculi mei atque Athelmari consanguinitate mihi conglutinati, et Wlgati ministri mei dilecti, necnon et abbatis mei Wlfgari tota mihi devotione benigni, qui me frequenti suggestione cum cæterorum fidelium commonuit suasione, quatinus Dei Omnipotentis hereditatem ex aliqua parte innovare et augere curarem. Quod et feci propter Christi, Qui me in regno sublimavit, amorem; et eorum qui me amica assiduitate ad meam exortantur necessariam et æternam salutem; et propter humilem et benignam quam mihi præfatus abba fideliter et gratanter exhibere solet obedientiam.

Hoc quoque voluntatis meæ beneficium palam cunctis innotesco, quod earumdum possessionum terras in unaquaque cui adjacent provincia cum omnibus ad se pertinentibus, sive in prædiorum municipiis, sive in tributo, sive in theoloneo, sive in quocumque negotio, quod in unoquoque rure diverso modo solet exigi, plena libertate ab omni terrenæ servitutis jugo liberas esse concedo, quemadmodum pater meus supra nominatarum portionem terrarum ab universa mundanarum rerum servitute liberas esse concessit, exceptis tribus, rata videlicet expeditione, pontis arcisve restauratione.

Illud etiam cum Sanctæ Trinitatis et Individuæ Unitatis et Beatæ Mariæ semper-Virginis auctoritate præcipio, ut nullus hominum præsumat hanc donationem occasione qualibet immutare, nec terriori[1]

[1] *terriori*] territorii.

A.D. 983. codicem vel cirografi dictatum contra meæ munificentiæ scripta in medium proferre; sed universa illa antiqua territoria, supradicto exigente reatu, semper in posterum pro nichilo computentur et ad nichilum redacta omnium sputis obnoxia conculcentur, et hujus privilegii decreta stabili et inconcussa soliditate roborentur.

Si quis autem, instigante Diabolo, hæc consulta tam mea quam divina auctoritate corroborata violare præsumpserit, sive meus sit filius, sive dux, sive episcopus, sive minister, aut cujuscumque dignitatis extiterit, Omnipotens Deus sanctaque Ejus genetrix semperque Virgo Maria, et omnis supernorum sancta virtus exercituum majestatem divinam incessabili voce laudantium, hunc in vita ista despiciat, et despectum in futuro seculo sine fine disperdat illum, nisi congrua satisfactione ante exitum suum emendaverit quod contra Deum sanctamque Mariam deliquit. AMEN.

Hujus privilegii descriptio jugiter in prænominato conservetur monasterio, ut sit libertas externa librorum ad universas supradictarum possessiones terrarum, quas Omnipotenti Deo Ejusque sanctæ genetrici Mariæ ad idem cœnobium benigno et libenti animo concessi, et concessas æterna stabilitate commendavi.

Carta Adelredi Regis de Ernicote.

Gift of Ernicote. Universitatis Conditore et ineffabili Moderatore, Qui sua inenarrabili potentia omnia disponit atque gubernat, in æternum regnante, ego Athelred, Ejus gratuita miseratione et inolita benignitate totius Albionis basileus native jureque dedicatus, rus, quod ab hujus patriæ incolis Earnigcote noto nuncupatur vocabulo, duorum videlicet manentium quantitatem, Domino nostro Jhesu Christo Ejusque genetrici semperque Virgini Mariæ, ad usus monachorum loco qui celebri

Abbendun vocitatur onomate, æterna largitus sum hereditate. A.D. 983.

In nomine almæ Trinitatis et individuæ Unitatis præcipio, ut nemo regum vel clitonum, nec alicujus personæ hominum, præfatam terram a Dei ecclesia auferre præsumat.

Si quis autem temerarius præsumpserit, privatus consortio sanctæ Dei ecclesiæ æternis baratri incendiis lugubris jugiter cum Juda Christi proditore ejusque complicibus puniatur, si non satisfactione emendaverit congrua quod contra nostrum deliquit decretum. Sit autem prædictum rus omni terrenæ servitutis jugo liberum, tribus exceptis, rata videlicet expeditione, pontis arcisve restauratione.

Metæ.[1]

This sind tha land gemæro æt Earnigcotan.

Ærest of than[2] ealdan slæpe up andlang Giht; of Giht on thæt rithig; andlang rithies[3] on thone mere; of than[4] mere eft on thæt rithig; andlang rithiges to than[5] hindfaldan; of than hindfaldan on thone swinhege; of than swinhege on Pippanlege; of Pippanlege eft on thonne swinhege; andlang swinheges innan east healas; swa be wyrtwalen[6] innan thone smalan weg; andlang smalan weges; thæt eft on Giht to than ealdan slæpe thær hit ær ongan.

Anno Dominicæ Incarnationis DCCCCLXXXIII. scripta est hæc carta; his testibus consentientibus quorum inferius nomina caraxantur.

---

[1] *Metæ.*] Claud. C. ix. fol. 200. "Metæ duarum Hidarum apud Earnigcotan."

[2] *than*] tham.

[3] *rithies*] rithiges.

[4] *than*] tham.

[5] *than*] tham.

[6] *wyrtwalen*] wyrtwalan.

A.D. 983. ✠ Ego Athelred, rex, præfatam donationem concessi.

✠ Ego Dunstan, archiepiscopus, confirmavi.
✠ Ego Osuuald, archiepiscopus, consignavi.
✠ Ego Atheluuold, episcopus, inpressi.
✠ Ego Ælfstan, episcopus, subscripsi.
✠ Ego Æthelgar, episcopus, consolidavi.
✠ Ego Ælfstan, episcopus, adquievi.
✠ Ego Ælfheah, episcopus, non renui.
✠ Ego Ælfric, episcopus, concessi.
✠ Ego Athulf, episcopus, subscripsi.
✠ Ego Æscuuig, episcopus, impressi.
✠ Ego Uulfgar, episcopus, consignavi.
✠ Ego Ælfthryth, regina.
✠ Ego Atheluuine, dux.
✠ Ego Byrtnoth, dux.
✠ Ego Ælfric, dux.
✠ Ego Atheluueard, dux.
✠ Ego Ælfric, dux.
✠ Ego Thorod, dux.
✠ Ego Ordbryht, abbas.
✠ Ego Sigeric, abbas.
✠ Ego Athelweard, abbas
✠ Ego Goduuine, abbas.
✠ Ego Ælfuueard, minister
✠ Ego Ælfsige, minister.
✠ Ego Wulfsige, minister.
✠ Ego Ordulf, minister.
✠ Ego Ælfgar, minister.
✠ Ego Wulfric, minister
✠ Ego Ælfhelm, minister.
✠ Ego Æthelmær, minister.
✠ Ego Byrhtuuold, minister.
✠ Ego Leofric, minister.

[*De Cyrna.*

Præterea et singulariter de Cyrne suæ auctoritatis testamentum hujusmodi condidit.][1] A.D. 999.

Carta[2] *Regis Adelredi de Cerne.*[3]

Regnante in perpetuum Domino nostro Jhesu Christo, Qui imperio Patris cuncta, simul Sancti Spiritus gratia vivificante, disponit. Quamvis enim veba[4] sacerdotum et decreta judicum in robore firmitatis jugiter perseverent, attamen pro incerta futurorum mutabilitate annorum cyrographorum testamento sunt roboranda. Charter of Cerne.

Quapropter ego Æthelred,[5] totius Brittanniæ basileus, quandam telluris particulam, xv. videlicet cassatos, loco qui celebri æt Cyrne nuncupatur vocabulo, Domino nostro Jhesu Christo[6] sanctæque Ejus ecclesiæ beatæ Dei genetricis Mariæ,[7] qui celebri Abbendonia[8] nuncupatur onomate, ad usus monachorum Dei inibi degentium, cum omnibus utensilibus, pratis videlicet, pascuis, aquarumque cursibus, Uulfgaro[9] obtinente abbate, æterna largitus sum hereditate.

Sit autem prædictum rus omni terrenæ servitutis jugo liberum, tribus exceptis, rata videlicet expedi-

---

[1] [*De . . . . condidit.*] The passage within brackets is introduced into the text from Claud. C. ix. fol. 124 b.

[2] *Carta.*] Collated with the copy in Claud. C. ix. fol. 124 b., and with the transcript from the original in C.C.C. Camb. CXI. p. 169, where it occurs with the title "Carta Regis Æthelredi de Cyrna."

[3] *Cerne*] Cyrna. C.C.C. and C. ix.

[4] *veba*] verba. C.C.C. and C. ix.

[5] *Æthelred*] Æthelræd. C.C.C.

[6] *Christo*] Χρω. C.C.C.

[7] *genetricis Mariæ*] genetrici Mariæ dicatæ. C.C.C.

[8] *Abbendonia*] Abbandun. C.C.C.

[9] *Uulfgaro*] Wlgaro. C.C.C.

A.D. 999. tione, pontis arcisve restauratione. Est sane præfata terra Cyrne de illis villulis quas pridem quidam comes vocitamine Ælfric a quadam matronæ[1] Eatflead[2] nomine diripuit, et sibi in propriam hereditatem usurpavit. Ac deinde temporum variante vice, necne instigante humani generis perversissimo temptatore Diabolo, contra Deum meumque regale imperium multa et inaudita miserabiliter committens piacula, episcoporum, ducum, omniumque hujus regni optimatum unanimo legali consilio æquissimoque judicio, in villa regia quæ Anglica appellatione Cirneceastre[3] dicitur, ipso extra patriam in exilium addicto, non solum illæ[4] quæ a præfata muliere abstraxit, sed et cæteræ omnes quas jure possidebat hereditario, sibi ac omni suæ posteritati interdictæ fuerunt, mihique in proprium jus habendi donandique firmiter et immobiliter sunt æternaliter deputatæ.

Ego quoque post hæc, cum consilio et precatu optimorum[5] meorum concessi, quatinus præfata vidua sua direpta[6] resumeret, ac vita comite possideret. Quæ humiliter suscipiens et rationabiliter fruens, et[7] in ultimo hujus labilis vitæ termino, omnes in benevola[8] mente in proprium jus restituit.

Si autem tempore contigerit aliquo quempiam hominum aliquem libellum ob istarum apicum adnihilationem in palam producere, omni modo in nomine Sanctæ Trinitatis ab omnibus Christianis in-

---

[1] *matronæ*] matrona. C.C.C. and C. ix.

[2] *Eatflead*] Eatflæd. C.C.C.

[3] *Cirneceastre*] Cyrneceaster. C.C.C.

[4] *illæ.*] In C.C.C. above the line is written, "scilicet, villæ, quas."

[5] *optimorum*] optimatum. C.C.C.

[6] *direpta.*] The MS. Claud. C. ix. is here mutilated, two leaves having been cut out. The narrative is resumed at p. 378, line 23.

[7] *et.*] Omitted in C.C.C.

[8] *termino, omnes in benevola*] termino mihi benevola, C.C.C., but so written as to imply that some intermediate words had been omitted.

terdico,[1] ita ut meum donum corroboratum sit cum signaculo sanctæ Crucis,[2] ut nec sibi nec aliis proficiat, sed in sempiterno graphio deleatur. A.D. 999.

Denique vero, si quis nostræ dapsilitatis donum violari fraudulenter temptaverit, sciat se die ultima judicii coram Deo rationem redditurum, atque cum reprobis quibus dicitur, "Discedite a me, maledicti, in ignem æternum" [Matt. xxv. 41.], pœnis atrocibus se[3] esse passurum, si non antea corporea lamentatione emendaverint.[4] Prædicta siquidem tellus his terminis circumcincta clarescit.

Metæ.[5]

Ærest on cattes stan; from cattes stane andlang fyrh on Huredes mor; of Huredes more on tha hean streat; andlang thære hean stræte on Moteraford; of moteraforde andlang Motera lace; thæt on Oteres ham; of Oteres hamme innan Cyrne; andlang Cyrne on nunnena pol; of nunnena pole on haran stan; of than haran stane on thonne haran withig; of than haran wigie[6] innan Temese; up andlang Temese[7] on Hodes lace; andlang Hodes lace up on thæt ea denn the man hæt west ea; andlang thæs ea dennes the est[8] on Cyrne; up andlang Cyrne thæt on ane lide[9]

---

[1] *Christianis interdico*] interdico Christianis. C.C.C.

[2] *signaculo sanctæ Crucis*] sanctæ signaculo. C.C.C.

[3] *se.*] Omitted in C.C.C.

[4] *emendaverint*] emendaverit. C.C.C.

[5] *Metæ.*] Collated with the copy in Claud. C. ix. fol. 199 b. These boundaries are not given in C.C.C., which, however, reads "Ærest; and swa forth."

[6] *wigie*] withig. C. ix.

[7] *up andlang Temese.*] Omitted in C. ix.

[8] *the est*] thæt eft. C. ix.

[9] *lide*] litle. C. ix.

A.D. 999. lace; andlang thære læce; thæt eft on cates stan thær hit ær onfeng.

Acta est præfata donatio anno ab Incarnatione Domini nostri Jhesu Christi DCCCCXCIX.,[1] indictione xii.,[2] his testibus consentientibus, quorum inferius nomina karaxantur.

✠ Ego Athelred, rex Anglorum, hoc taumate agiæ Crucis roboravi.

✠ Ego Ealfric,[3] Dorobernensis ecclesiæ archiepiscopus, ejusdem regis benevolentiam subscripsi.

✠ Ego Ealdulf, Eboracensis ecclesiæ archipræsul, hilari vultu consensi.

✠ Ego Ælfheah, præsul, sigillum sanctæ Crucis impressi.

✠ Ego Uulfstan, episcopus, corroboravi.[4]

✠ Ego Ælfheah, episcopus, consolidavi.

✠ Ego Æscuuig, episcopus, confirmavi.

✠ Ego Athulf, episcopus, depinxi.

✠ Ego Ordbriht, episcopus, annotavi.

✠ Ego Goduuine, episcopus, subscripsi.

✠ Ego Athelstan, episcopus, atquievi.

✠ Ego Uulfsie,[5] episcopus, consignavi.

✠ Ego Lyfing,[6] episcopus, non renui.

✠ Ego Ælfuuold, episcopus, conclusi.

✠ Ego Ælfthryth, mater ejusdem regis, fautrix extiti.

✠ Ego Athelstan,[7] ejusdem regis filius, non interdixi.[8]

---

[1] *DCCCCXCIX.*] DCCCCXXIX. MS. C.C.C.

[2] *indictione xii.*] indictione quartadecima; above which is written duodecima in C.C.C.

[3] *Ealfric*] Ælfric. C.C.C.

[4] *episcopus, corroboravi*] episcopus, hanc regis munificentiam corroboravi. C.C.C.

[5] *Uulfsie*] Wulfsige. C.C.C.

[6] *Lyfing*] Lyfinge. C.C.C.

[7] *Athelstan*] Æthestan. C.C.C.

[8] *interdixi.*] The transcript in C.C.C. here adds this attestation:—"Ego Eadred, ejusdem quoque regis filius, mihi placere professus sum."

A.D. 999.

✠ Ego Ælfric, dux.
✠ Ego Ælfhelm, dux.
✠ Ego Leofsige, dux.
✠ Ego Leofuuine, dux.
✠ Ego Ælfuuerd, abbas.
✠ Ego Uulfgar, gaudens dictavi,[1] abbas.
✠ Ego Ælfsige, abbas.[2]
✠ Ego Kenulf, abbas.
✠ Ego Ælfsige, abbas.[3]
✠ Ego Aethelnoth, abbas.
✠ Ego Æthelmær, minister.
✠ Ego Ordulf, minister.
✠ Ego Brihtuuold,[4] minister.[5]
✠ Ego Uulfheah, minister.
✠ Ego Uulfgeat,[6] minister.
✠ Ego Æthelric, minister.
✠ Ego[7] Uulfric, minister.

Carta Regis Adelred de Mordune.

Charter of Mordune.

Scimus quia in multis offendimus omnes.[8] Si vero in rebus aliquando ecclesiasticis offendimus, ea quæ, Deo adjuvante, emendare conamur, firmissimo litte-

---

[1] *gaudens dictavi.*] Omitted in C.C.C.

[2] *Ælfsige, abbas.*] Alfsige, Ceas. abbas. C.C.C.

[3] *Ælfsige, abbas.*] Ælfsige, Elig. abbas. C.C.C.

[4] *Brihtuuold*] Byrhtwold. C.C.C., omitting here and to the end the word "minister."

[5] *minister.*] Here C.C.C. adds, "Ego Leofric."

[6] *Uulfgeat*] Uulfric. C.C.C.

[7] *Ego.*] This last entry does not occur in C.C.C., which adds instead:—

"Ego Ælfwig.
"Ego Eadwold.
"Ego Æthelmær, filius Æthelwoldi.
"Ego Æthelwold.
"Ego Ælfgar Mæw."

[8] *omnes.*] See Jac. iii. 2.

A.D. 1008. rarum libro munire debemus, ne iterum (quod absit,) res ecclesiastica a manibus possideatur alienis cupiditatis causa.

Qua de re, ego Athelredus, Dei nutu Anglorum basileus, notum volo adesse omnibus meo subjectis imperio quod quidam miles, Ælfgarus nomine, meus videlicet præpositus atque prætiosus, quandam injuste adquisivit villam sanctissimæ genetricis Mariæ Abbendoniensis cœnobii, ab incolis Mordun nominatam, xx. mansos, tempore videlicet Eadwini abbatis, me tamen consentiente, quamvis injuste, deditque conjugi suæ Ælfgife sub hereditario datalicii dono. Quo mortuo, prædicta mulier Ælfgifu alii copulata est marito, Wulgæt vocabulo. Qui ambo crimine pessimo juste ab omni incusati sunt populo, causa suæ machinationis propriæ, de qua modo non est dicendum per singula. Propter quam vero machinationem, quæ injuste adquisierunt omnia juste perdiderunt. Quo audito, Wulfgarus, prædicti pastor monasterii, de prædicta statim admonuit me villula, quam ipsi injuste possidebant. Ego autem, memor illorum injuste atquisitionis et meæ non bonæ consensionis, cum omni cordis desiderio præfatam[1] reddidi villam beatæ Dei genetrici Mariæ. Sed et unum prædiolum in Crochelade[2] civitate situm, quod dudum meo præfato dederam præposito, trado et concedo eidem sanctæ Mariæ perpetua hereditate.

Si quis alium libellulum falsæ cupiditatis attramento prætitulatum contra istum in palam protulerit, nec sibi nec suæ proficiat avaritiæ, sed a divino sit in perpetuum perforatus grafiolo, et ipse meo atque meorum interdictu pontificum permaneat anathematizatus, et a Christianorum consortio alienatus, insuper a Corpore et Sanguine Domini sequestratus,

---

[1] *præfatam.*] Claud. C. ix. here resumes the narrative at fol. 125. See p. 374, note [6].

[2] *Crochelade*] Crocgelade.

usque dum sanctæ reddat Dei genetrici Mariæ bis binas in quadruplum villas cum corporali pœnitentia, calliditate suæ machinationis relicta. Et ut præfatæ telluris ruricolæ inviolabile robur libertatis semper optinere valeant, regali liberati sunt præcepto omni seculari jugo; exceptis trium rerum obsequiis, expeditione scilicet populari, viatici fundatione pontis, arcis conditione regalis. A.D. 1008

Nunc vero dicendum est qualibus videtur terminis prædicta adesse terra circumcirca determinata.[1]

Metæ.

This[2] sind tha land gemæru to Mordune.

Ærest on Higford; of Higforda andlang Hreod burnan on Worf; andlang streames on Purtanige westeweardne; of Purtanige northeweardan eft ut on Worfe stream; andlang streames on wudebricge; thanon ut on æsc lace, thær easc lacu fylth ut on Worf; up ongean stream on thæs langan furlanges east ende; thanon east on tha ealdan dic; of thære ealdan dic on Grindewylles lace an furlang; thanon on Ættenpen on thone ellenstub; thanon a be ecge on tha medemunga; of thære medemungæ nither on thone ealdan withig on Ættenpennes læce; thanon on Hnottanford; of than fordæ on Filican slæd; andlang slædes on thone ealdan wylle; thonon ut on Headdundune slæd; andlang slædes oth bradan weg; of than bradan wege andlang slades ut on Higford;[3] and ænne

[1] *Nunc .... determinata.*] This passage does not occur in C. ix.

[2] *This.*] Compared with the duplicate copy of the boundaries in C. ix. fol. 200. See above, p. 306.

[3] *Higford.*] In C. ix. the boundaries here end.

A.D. 1008. hagan on Crocgelade, the se cyncg thærto to forgifen hæfth.

Acta[1] est hæc præfata donatio anno ab Incarnatione Domini nostri Jhesu Christi millesimo viii°, indictione vi.; ut iterum hæc præsentis nostræ donationis cartula ab omnium stimulis invidorum inconvulsa et incontaminata perpetuo jure possit persistere.

Testes.

✝ Ego primus Athelredus, rex, eandem circumquaque prætitulo et circumroboro sanctæ Crucis signaculo, quod omnes mei proceres hoc idem ut faciant evidenter præcipio.

✝ Ego Ælgifu,[2] ejusdem regis conlaterana, prædictum donum confirmo.

✝ Ego Athelstan, ejusdem regis filius, verus testis adesse cupio.

✝ Ego Eadmund, ejusdem regis filius.

✝ Ego Eadred, filius regis, testimonium perhibeo.

✝ Ego Eaduuig,[3] filius regis, hoc donum regis conlaudo.

✝ Ego Eadgar, filius.

✝ Ego Eadweard, filius.

✝ Ego Ælfheah, Dorovernensis ecclesiæ archiepiscopus, ejusdem regis donationem cum trophæo agiæ Crucis consigno.

✝ Ego Wulfstan, Eboracensis ecclesiæ archiepiscopus, hilari vultu consentio.[4]

---

[1] *Acta.*] See Claud. C. ix. fol. 125.

[2] *Ælgifu*] Alfgiva.

[3] *Eaduuig*] Eadwi.

[4] *Ego . . . . . consentio.*] Ego Wlfstan, Eboracensis ecclesiæ archiepiscopus, consentio. Et multi alii episcopi, abbates, et duces subscripserunt.

✝ Ego Lyvinc, episcopus, præsens adsum in testimonium. A.D. 1008.

✝ Ego Osbriht, episcopus, confirmo.

✝ Ego Atheluuold, episcopus, hilari vultu adsentio.

✝ Ego Ælfhun, episcopus, propria manu firmo.

✝ Ego Alfgar, episcopus, testis adsum fortissimus.

✝ Ego Brihtuuold, episcopus, læto corde hoc testificor.

✝ Ego Goduuine, episcopus, non renuo.

✝ Ego Alfuuold, episcopus, verus testis adesse cupio.

✝ Ego Goduuine, episcopus, non denego.

✝ Ego Athelric, episcopus, non contradico.

✝ Ego Alfric, dux.

✝ Ego Leofuuine, dux.

✝ Ego Ælfuueard, abbas.

✝ Ego Wulfgar, abbas, hanc kartulam gaudenti corde composui.

✝ Ego Brihtuuold, abbas.

✝ Ego Ælfsige, abbas.

✝ Ego Germanus, abbas.

✝ Ego Ælfsige, abbas.

✝ Ego Ælmær, abbas.

✝ Ego Eadric, minister.

✝ Ego Athelmær, minister.

✝ Ego Atheluuold, minister.

✝ Ego Ælfgar, minister.

✝ Ego Eaduuine, minister.

✝ Ego Atheluueard, minister.

✝ Ego Uulfkutel, minister.

✝ Ego Atheluueard, minister.

✝ Ego Leofric, minister.

✝ Ego Athelric, minister.

✝ Ego Eadric, minister.

✝ Ego Atheluuine, minister.

✝ Ego Ælfgar, minister.

✝ Ego Leofuuine, minister.

A.D. 962. ✠ Ego Ælfuuig, minister.
✠ Ego Ælfgar, minister.
✠ Ego Ælfhelm, minister.

Gift of the forest of Leofric. Hæ sunt terræ quæ Adelredus rex dedit famulis suis, et ipsi de consensu regis ecclesiæ Abbendonensi.

In nomine Domini nostri Jhesu Christi. Labentibus hujus cosmi temporibus, regnaque functi cum regibus velocissimo transeuntibus cursu, licet stare firmiter, a priori firmiter statu videatur cito labi, nullo sapienti ignotum est, et gaudia hic fallentis vitæ quatiuntur ac dissipantur.

Quapropter ego Athelred, rex Anglorum, cuidam ministro, qui a gnosticis Leofric appellatur vocabulo, quandam silvæ particulam cum suis terminis undique giratam perpetua largitus sum hereditate, ut ipse quamdiu vixerit habeat; et post se cuicumque voluerit heredi inmunem derelinquat. Sit autem prædicta silva omni terrenæ servitutis jugo libera; tribus exceptis, rata videlicet expeditione, pontis arcisve restauratione.

Si quis igitur hanc nostram donationem in aliud quam constituimus transferre voluerit, privatus consortio sanctæ Dei ecclesiæ baratri incendiis lugubris jugiter cum Juda Christi proditore ejusque complicibus puniatur, si non satisfactione emendaverit congrua quod contra nostrum deliquit decretum.

His metis præfata silva hinc inde giratur.

Metæ.

This his thæs wudes landgemære the Athelred cyning bocath Leofrice his thegene on ece yrfe.

Ærest of dæg broce on tha ealdan stræt be westan Dunningwicon; andlang stræt on northewerde Wile-

ardes hyrste; on thone feld; thonon[1] the rithi; and- A.D. 962.
lang rithiges on Athelnothes gemære; thæt on thone rodweg; andlang weges the eft on dægbroc.

Anno Dominicæ Incarnationis DCCCCLXII. scripta est hæc carta; his testibus consentientibus quorum inferius nomina caraxantur.

Testes.

✝ Ego Athelred, rex Anglorum, concessi.
✝ Ego Dunstan, archiepiscopus, corroboravi.
✝ Ego Oscutel, archiepiscopus, confirmavi.
✝ Ego Osulf, episcopus, consolidavi.
✝ Ego Byrhtelm, episcopus, confirmavi.
✝ Ego Osuuold, episcopus, adquievi.
✝ Ego Atheluuold, abbas.
✝ Ego Ælfhere, dux.
✝ Ego Ælfheah, dux.
✝ Ego Athelstan, dux.
✝ Ego Atheluuine, dux.
✝ Ego Beorhtnoth, dux.
✝ Ego Alfuuine, minister.
✝ Ego Byrhtferth, minister.
✝ Ego Æthelsige, minister.
✝ Ego Uulfhelm, minister.
✝ Ego Wulfstan, minister.
✝ Ego Wulfhelm, minister.

[1] *thonon.*] Altered, apparently, to "thæt on."

Carta Regis Adelredi de Cheorletun.

A.D. 982. Charter of Cheorletun.

A ceptrigera majestatis æternæ moderatione Theo, cunctorum vigente primordio, transitoriæ copia felicitatis. Idcirco possidentibus relinquitur ut eo Creatori fideliter suo sedula mentis alacritate se ad obsequendum promptus exhibeat, quo sibi cætera viderit elementa divinitus fore subjecta.

Quamobrem ego Athelredus Anglicæ nationis, Christo annuente, basileos, quandam ruris particulam, v. videlicet cassatos, cujusdam loco sed communis terræ qui celebri æt Ceorlatune nuncupatur vocamine, cuidam meo ministro vocitato nomine Ælfgar ei ovanter tribuendo concessi; ut terram jam præfatam tramitibus suæ possideat vitæ; deinde namque sibi succedenti cuicumque voluerit heredi derelinquat in æternam hereditatem. Maneat igitur meum hoc immobile donum æterna libertate jucundum, cum omnibus quæ ad ipsum locum pertinere dinoscuntur, tam in magnis quam in modicis rebus, campis, pascuis, pratis, silvis; excepto communi labore, expeditione, pontis arcisve constructione.

Si quis igitur, infestæ rapacitatis macula seductus, hoc nostræ munificentiæ donum in quolibet aliud quam constituimus evertere conatus fuerit, sequestratus a communione sanctæ Dei ecclesiæ, et ab æterni regni participatione, gehennalis incendii globis absorbtus æternæ dampnationis amaritudinibus involvatur, si non satisfactione pœnituerit congrua quod nostro proterve decreto contraire nichili pendebat. Rus namque prætaxatum manifestis undique terminis minus dividitur, quia jugera altriusecus copulata adjacent.

Facta est præfata donatio anno ab Incarnatione Domini nostri Jhesu Christi DCCCCLXXXII.

Testes.

✝ Ego Athelred, rex Anglorum, præfatam dona- A.D. 982.
tionem indeclinabiliter concessi.
✝ Ego Dunstan, archiepiscopus, confirmavi.
✝ Ego Osuuold, archiepiscopus, subarravi.
✝ Ego Atheluuold, episcopus, consignavi.
✝ Ego Ælfstan, episcopus, impressi.
✝ Ego Æscuuig, episcopus, consensi.
✝ Ego Athelgar, episcopus, corroboravi.
✝ Ego Athelsige, episcopus, subscripsi.
✝ Ego Athulf, episcopus, conclusi.
✝ Ego Ælfhere, dux.
✝ Ego Atheluuine, dux.
✝ Ego Byrhtnoth, dux.
✝ Ego Atheluuerd, dux
✝ Ego Athelmær, dux.
✝ Ego Eaduuine, dux.
✝ Ego Ordbyrht, abbas.
✝ Ego Sigric, abbas,
✝ Ego Atheluuerd, abbas.
✝ Ego Byrhtnoth, abbas.
✝ Ego Leofric, abbas.
✝ Ego Ælfheh, abbas.
✝ Ego Ælfhun, abbas.
✝ Ego Atheluuerd, minister.
✝ Ego Ælfric, minister.
✝ Ego Uulfsige, minister.
✝ Ego Ælfsige, minister.
✝ Ego Ælfgar, minister.
✝ Ego Atheluuerd, minister.
✝ Ego Athelsige, minister.
✝ Ego Leofric, minister.
✝ Ego Ælfric, minister.
✝ Ego Uulfric, minister.
✝ Ego Leofric, minister.

Carta Regis Adelredi de duabus Hidis in Draitun et una in Suttun.

A.D. 983. Charter of Draitun and Suttun.

In Domini nostri Jhesu Christi onomate, in perpetuum regnantis, cujus majestas nec incipit nec desinit in seculum; cujus quidem providentia divinarum humanarumque rerum cognitio gubernatur ac custoditur. Quamdiu videlicet præsentis vitæ prosperitas nobiscum comitari cognoscitur, cœlesti suffragio hujus exilii atque cæcitatis laqueum abrumpere festinemus, ut ad futuram nobis adipiscendam cœlestis regni beatitudinem scandere valeamus.

Quapropter ego Athelred, totius Anglorum gentis basileos, cæterarumque nationum in circuitu degentium primatum gerens, cuidam fideli meo homini vocitato vocamine Wulfgar, modicam mei proprii juris terræ partem, id est, iiii^{or} mansas et dimidiam, in communi terra duobus locis divisas, iii. videlicet mansas in loco qui Anglica appellatione dicitur Drætun, et unam mansam et dimidiam in villa quæ vocatur Suthtun, in perpetuam concedo hereditatem, quatenus, vita sibi comite, habeat ac possideat. Cum autem dissolutionem sui corporis imminere cognoverit, cuicumque sibi libuerit heredi commendet, ut supra diximus, in æternam possessionem. Sit autem hujus nostræ donationis libertas ab omni fiscali tributo et secura maneat sine aliquo obstaculo, cum omnibus ad se pertinentibus, campis, pascuis, pratis, silvis, aquarumque cursibus; exceptis tribus, expeditione, pontis constructione, arcisve munitione.

Si qui denique, mihi non optanti, hanc libertatis kartam, cupiditatis livore depressi, violare satagerint, cum agminibus tetræ caliginis lapsi vocem audiant examinationis die magni judicii sibi dicentis, "Discedite a me, maledicti, in ignem æternum" [Matt.

xxv. 41.], ubi cum dæmonibus ferreis sartaginibus crudeli torqueantur in pœna, si non ante mortem digna hoc emendaverint pœnitentia. A.D. 983.

Anno ab Incarnatione Domini nostri Jhesu Christi DCCCCLXXXIII., indictione xi. His testibus consentientibus quorum inferius nomina caraxari videntur.

✢ Ego Athelred, rex Anglorum, hujus donationis libertatem regni totius fastigium tenens, libenter concessi.

✢ Ego Dunstan, Dorovernensis ecclesiæ archiepiscopus, cum signo sanctæ Crucis roboravi.

✢ Ego Osuuold, Eboracensis ecclesiæ archiepiscopus, Crucis taumate adnotavi.

✢ Ego Atheluuold, episcopus, confirmavi.

✢ Ego Ælfstan, episcopus, corroboravi.

✢ Ego Athelgar, episcopus, consolidavi.

✢ Ego Ælfstan, episcopus, consignavi.

✢ Ego Æscuuig, episcopus, consensi.

✢ Ego Sigar, episcopus, conclusi.

✢ Ego Athelsie, episcopus, impressi.

✢ Ego Wulfgar, episcopus, atquievi.

✢ Ego Atheluuine, dux.

✢ Ego Brytnoth, dux.

✢ Ego Atheluueard, dux.

✢ Ego Ælfric, dux.

✢ Ego Ælfric, dux.

✢ Ego Thureth, dux.

✢ Ego Orthbriht, abbas.

✢ Ego Siric, abbas.

✢ Ego Atheluueard, abbas.

✢ Ego Leofric, abbas.

✢ Ego Ælfuueard, minister.

✢ Ego Ælfsige, minister.

✢ Ego Ælfgar, minister.

✢ Ego Uulfsige, minister.

A.D. 983. ✠ Ego Athelsige, minister.
✠ Ego Leofuuine, minister.
✠ Ego Ælfric, minister.
✠ Ego Leofric, minister.
✠ Ego Leofstan, minister.
✠ Ego Uulfric, minister.

Carta[1] *Regis Adelredi de duabus Mansis in Dumbeltune.*

Charter of Dumbeltune.

Regnante in eona eonum cœli terræque Dispositore Herebique triumphatore. Vacillantis status cosmi undecumque vergitur ac rigidis turbinibus quatitur, sed succurrente Divinitatis omnipotentia, ita tamen heroum fulcimento roboratur, ne titillando enerviter pessumdari inprovide videatur, dum tantorum auctoritate primatum moderatur quamdiu Christiani onomatis pollet vigor ac regnorum jura provida dispensatione gubernantur. Unde quos istius ævi fortuna manu tepidæ evectionis alludit summo opere[2] ad nanciscenda ea invigilandum est gaudia quæ minime sunt annua, sed continua, quatinus distributione temporalium gazarum æternæ dapsilitatis adipisci mereantur adminicula.

Quapropter ego Athelredus, totius Albionis Dei providentia imperator, cuidam dilectissimo mihi ministro, cui parentelæ nobilitas Wlfric indidit nomen, pro fidissimo quo mihi affabiliter obsecundatus est obse-

---

[1] *Carta.*] Collated with the professedly original charter in Aug. ii. 48. (which, however, is a transcript of the twelfth century), and with the transcript in C.C.C. Camb. MS. CXI. p. 175, where the title stands thus :—" This is Dumaltan boc. Carta Regis Æthelredi, qui dedit cuidam Ministro suo duas Mansas in Dumbeltun." A memorandum at the end, in the handwriting of the copyist, states :—" I had the copye hereoff off Mr. Doctor Owen, Phisicyan."

[2] *summo opere*] summopere. C.C.C.

quio, quandam ruris particulam, id est, duas mansas et dimidiam, in loco ubi solicolæ æt Dumaltun[1] appellant, in perpetuam concedo hereditatem, quatinus ille bene perfruatur ac prospere possideat quamdiu hujus ævi incolatum vitali flamine rotabilique meatu percurrere cernitur; et post istius labilis vitæ excessum, cuicumque sibi libuerit successor[2] derelinquat. Sit autem prædictum rus, quod in communi terra situm est, liberum[3] ab omni mundiali obstaculo, cum omnibus quæ ad ipsum locum pertinere dinoscuntur, tam in magnis quam in modicis rebus, campis, pascuis, pratis, silvis; excepto istis tribus, expeditione, pontis arcisve constructione. A.D. 995.

Hanc vero meam donationem (quod opto absit a fidelium mentibus,) minuentibus atque frangentibus, fiat pars eorum cum illis de quibus e contra fatur, "Discedite a me, maledicti, in ignem æternum, qui paratus est Satanæ et satellitibus ejus" [Matt. xxv. 41.], nisi prius digna Deo pœnitentia veniam legali satisfactione emendent. Nam quod hominis memoria transilit,[4] litterarum indago reservat. Unde hæc legentibus est intimandum quia hoc præfatum rus pro[5] cujusdam viri infandæ præsumptionis culpam, qua audacter furtive se obligare non abhorruit, cui nomen Athelsige[6] parentes indidere,[7] licet fœdo[8] nomen dehonestaverit flagitio, ad mei juris devenit arbitrium, atque per me reverendo, ut jam ante præfatus sum, conlatum est ministro; cujus culpæ notam Anglica relatione hic ratum duximus esse notandum.

---

[1] *Dumaltun*] Dumaltun. C.C.C., but altered by the same hand to Dumaltan. Dumbeltun. Aug.

[2] *successor*] successori. C.C.C. and Aug.

[3] *liberum*] liber. C.CC. and Aug.

[4] *transilit*] transsilit. C.C.C.

[5] *pro*] per. C.C.C. and Aug.

[6] *Athelsige*] Æthelsige. Aug. and C.C.C.

[7] *indidere*] indigere. Aug.

[8] *fœdo*] feudo. Aug.

Metæ.[1]

A.D. 995. This[2] wæs thæt land forworht æt Dumaltun[3] the Athelsige forworhte Athelred[4] cyninge to handa. Thæt wæs thanne[5] thæt he forstæl Ætheluuines swin Athelmæres sune ealdormannes;[6] tha ridon his men to and tugon ut the[7] spic of Athelsiges huse, and he othbærst to wuda, and man hine aflymde tha, and man gerehte Athelrede cynge thæt land and his[8] æhta. Tha forgef he thæt land Hawase his men on ece yrfe, and Wulfric Wulfrune sune[9] hit syththan æt him gehwyrfde mid tham the him gecwemre wes, be thæs cynges leafe and his witena gewitnesse.

Acta[10] est hæc præfata donatio anno ab Incarnatione Domini nostri[11] DCCCCXCV.,[12] indictione viii.; anno vero regni præfati regis xvii., scripta est hæc cartula, his consentientibus qui subter notantur.

Testes.

✝ Ego Athelredus, rex Anglorum, præfatam donationem sub sigillo sanctæ Crucis indeclinabiliter concessi[13] atque roboravi.

---

[1] *Metæ.*] The Metæ are omitted in Aug.
[2] *This*] Thus. C.C.C.
[3] *Dumaltun*] Dumaltan. C.C.C.
[4] *Athelred*] Æthelrede. C.C.C.
[5] *thanne*] thænne. C.C.C.
[6] *sune ealdormannes*] suna caldermannes. C.C.C.
[7] *the*] that. C.C.C.
[8] *his.*] Omitted in C.C.C.
[9] *sune*] sunu. C.C.C.
[10] *Acta.*] The copy in Aug. is here resumed.
[11] *nostri.*] Omitted in C.C.C.
[12] *dcccxcv.*] DCCCCLXCV. C.C.C.
[13] *concessi*] consensi. C.C.C.

✝ Ego Ælfricus, Dei gratia electus ad archiepisco- A.D. 995.
patum Dorobernensis ecclesiæ, ejusdem[1] regis donum[2] Crucis taumate stabilivi.

✝ Ego Aldulf, electus in episcopatum[3] Eboracensis ecclesiæ, regis donativum agiæ Crucis impressione benedicendo corroboravi.

✝ Ego Ælfstan, Lundoniensis ecclesiæ episcopus, sigillavi.

✝ Ego Ælfhel,[4] Wintoniensis ecclesiæ episcopus, designavi.

✝ Ego Æscwig. Dorcensis ecclesiæ episcopus, adnotavi.

✝ Ego Athulf, Herefordensis ecclesiæ episcopus, imposui.

✝ Ego Wlfsige, Scirburnensis ecclesiæ episcopus, conclusi.

✝ Ego Atheluuerd, dux.
✝ Egg Ælfric, dux.
✝ Ego Ælfhelm, dux.
✝ Ego Leofsige, dux.
✝ Ego Leofuuine, dux.
✝ Ego Alfwerd, abbas.
✝ Ego Ælfsige, abbas.
✝ Ego Leofric, abbas.
✝ Ego Brihtelm,[5] abbas.
✝ Ego Uulfgar,[6] abbas.
✝ Ego Athelmær, minister.
✝ Ego Ordulf, minister.
✝ Ego Ælfsige, minister.
✝ Ego Brihtuuold, minister.
✝ Ego Uulfheh, minister.

---

[1] *ejusdem.*] Omitted in Aug.
[2] *regis donum*] regis domini. Aug.
[3] *episcopatum*] episcopum. C.C.C.
[4] *Ælfhel*] Ælfheh. C.C.C.
[5] *Brihtelm*] Brihthelm. C.C.C.
[6] *Uulfgar.*] The charter Aug. ii. 48. here ends abruptly, the latter portion of the line being left blank.

A.D. 995. ✝ Ego Uulfric, minister.
✝ Ego Uulfget, minister.
✝ Ego Leofric, minister.
✝ Fgo Athelnoth, minister.
✝ Ego Athelric, minister.
✝ Ego Leofric, minister.
✝ Ego Atheluuerd, minister.
✝ Ego Uulfmer, minister.
✝ Ego Frœna minister.

Carta Regis Adelredi de Osanleia.

Charter of Osanleia. In nomine Domini nostri Jhesu Christi! Cœlestis patriæ hierarcus diversis gradibus suæ largitatis largifluam donationem late distribuit, regibus, episcopis, principibus, abbatibus, præpositis, quatenus unusquisque in suo ordine pro terreno lucro sibi commisso talento in die examinationis duplicatum negotium, nulla obtinente segnitia, repræsentet.

Idcirco ego Athelred, rex Anglorum, cæterarumque gentium in circuitu persistentium gubernator et rector, cuidam meo ministro, cui nomen insitum est Ælfheah, duos cassatos perpetualiter trado, illic ubi vulgus relatu dicitur æt Osanlea, quamdiu hic corpus animatum videbitur habere, nostri doni privilegium sibi vindicet; et postero denique suo quæcunque elegerit perenniter impertiat, cum campis, pascuis, pratis, silvis, excepto communi labore, expeditione, pontis arcisve cœdificatione.

Si quis autem infringere temptaverit, (quod absit,) sciat se rationem redditurum coram Deo et angelis Ejus, nisi prius hic ad satisfactionem emendare maluerit.

Metæ.

This sind tha landgemæra thara twegra hida the hyrath to Osanlea. A.D. 984.

East on tha lanan, and thonne andlang slades on thone blacan pyt; of thanne pytte on thone lampyt; andlang mearce; of than pytte ut on byrcanslæd; of byrcanslade on tha ealdan dic; of thære ealdan dic on Hennarithe; of Hennarithe up andlang slædes to Ipanlea; of Ipanlea on Bromhæg; andlang weges on tha lanan, and thara twegra hyda wuda innan gemaennesse.

Anno Dominicæ Incarnationis DCCCCLXXXIIII., indictione xiii., scripta est hæc donationis scedula.

✠ Ego Athelred, Anglorum basileus, vexillum Crucis impressi.
✠ Ego Dunstan, archiepiscopus, consensi.
✠ Ego Osuuald, archiepiscopus, corroboravi.
✠ Ego Atheluuold, episcopus, agiæ Crucis imposui.
✠ Ego Ælfstan, episcopus, consolidavi.
✠ Ego Ælfstan, episcopus, consignavi.
✠ Ego Ælfheah, episcopus, conscripsi.
✠ Ego Athulf, episcopus, confirmavi.
✠ Ego Æscuuig, episcopus, impressi.
✠ Ego Aelfric, episcopus, consensi.
✠ Ego Athelsige, episcopus, corroboravi.
✠ Ego Athelgar, episcopus, imposui.
✠ Ego Uulfgar, episcopus, consolidavi.
✠ Ego Atheluuine, dux.
✠ Ego Byrhtnod, dux.
✠ Ego Atheluuerd, dux.
✠ Ego Alfric, dux.
✠ Ego Ælfric, dux.

A.D. 984.

✠ Ego Ælfuueard, minister.
✠ Ego Uulfsige, minister.
✠ Ego Ælfsige, minister.
✠ Ego Ordulf, minister.
✠ Ego Ælfuuine, minister.
✠ Ego Byrhtuuold, minister.
✠ Ego Leofric, minister.

Carta Regis Adelredi [de] Eardulfes lea.

Charter of Eadulfes-lea.

Quicquid perpetualiter permanens a secularibus agitur seris litterarum firmiter muniri debetur, quia hominum fragilis memoria moriendo obliviscitur, quod scriptura litterarum servando retinet.

Unde ego Athelred, gratia Dei Anglorum rex, cunctis meis volo notum adesse fidelibus, quod ego jure hereditario cuidam meo militi nomine Athelwig quinque trado mansos, in villa quæ a notis vocatur Eardulfes lea; ut vita comite eos possideat, et postquam dies extremus ejus clauserit oculos, cuicumque amico voluerit in perpetuam derelinquat possessionem. Sit autem præsens donatio absoluta ab omni servili jugo, tribus tamen rebus exceptis, populari scilicet expeditione, arcis constructione, pontis restauratione.

Qualiter vero præsens terra in mea advenerit manu, brevi volo euncleare sermone. Tres fratres in quodam residentes convivio, quorum unus homo, nomine Leofric, (instigante Diabolo,) furatus est frænum. Quo invento in ejusdem sinu, concito cursu qui frænum perdiderunt, et tres fratres, prædicti furis domini, concito cursu bellum in invicem insurgentes inierunt. Duobus vero fratribus in bello peremptis, Ælfnoth scilicet et Ælfric, vix tertius Atheluuine cum prædicto latrone evasit, Sanctæ Helenæ intrans ecclesiam. Circummanentibus vero hæc eadem audientibus, Atheluuig meus

præpositus in Bucingaham, et Winsige præpositus on Oxonaforda, inter Christianos prædictos sepelierunt fratres. Leofsige igitur dux, audito hoc verbo, meam adiit præsentiam, præfatos incusans præpositos, peremptis fratribus non recte inter Christianos sepultis. Ego autem nolens contristari Athelwig, quia mihi erat carus et pretiosus, una simul et sepultos cum Christianis requiescere permisi, et prædictam terram eidem in hereditatem concessi perpetuam. A.D. 995.

Si quis vero cupiditatis zelo inflatus, hunc meæ donationis libellum destruere temptaverit, sit anathema maranatha, hoc est alienatio a consortio Christianorum, nisi resipuerit, et quod callide facere temptaverit pœnitens pœnituerit. Hoc autem præcipiens præcipio ut nulla aliorum librorum scedula nostro libello præcelli videatur, sed in perpetuum delitescat et aboleatur.

Metæ.

This sindon thara fif hida landgemæra æt Eardulfes lea.

Ærest of thære greatan dic thæt to Atheluuoldes lea; to than landgemære; of than gemære swa æfter dene in sexigbroc; of sexigbroce thæt in to Uffewylle broce; of than broce thæt on tha grenan dic; of thære dic be suthan thære eorthbyrg; thæt on Cwicelmes hlæw; of than hlawe thæt on tha portstræte; of thære portstræte thæt with lytle Ciltene an æcer brædе; thæt on thæne grenan weg the scyt to hegforda; æfter than grænan wege thæt foran ongen Cynewynne wylle; of thære wylle thæt in to thære greatan dic; andlang thære dic thæt into Bunon andlang Bunan thæt to than ealdan forda; of than forda thæt into Eardulfes lea; of than lea thæt eft to thære greatan dic.

A.D. 995. Scripta est hæc scedula anno ab Incarnatione Domini DCCCCXCV., indictione xiiii., his testibus consentientibus quorum inferius nomina caraxantur.

Testes.

✝ Ego Athelred, rex, Anglorum basileus, hujus doni libertatem totius regni fastigium tenens, libenter concesso vel largior, et consentio vel hilariter confirmo.

✝ Ego Siric.

✝ Ego Ælfstanus, Lundoniensis ecclesiæ præsul, corroboravi.

✝ Ego Ælfhegus, Wintoniensis ecclesiæ præsul, confirmavi.

✝ Ego Æscuuig, Dorccensis ecclesiæ præsul, dictavi.

✝ Ego Ælfric, Wiltoniensis ecclesiæ præsul, consolidavi.

✝ Ego Ealduf, Wigoracensis ecclesiæ præsul, adquievi.

✝ Ego Osbyrht, Australium ecclesiæ præsul, subplevi.

✝ Ego Ælfheagus, Licetfeldensis ecclesiæ præsul, gaudenter consensi.

✝ Ego Athulf, Herefordensis ecclesiæ præsul, adjuvavi.

✝ Ego Ælfuuold, Crydiensis ecclesiæ præsul, sustentavi.

✝ Ego Wlfsige, Scyreburnensis ecclesiæ præsul, lætus desidero donavi.

✝ Ego Atheluuærd, dux, exaltanter munio vel affirmo, præsens testis adsto.

✝ Ego Ælfric, dux, signum Crucis imprimo vel sustento.

✝ Ego Ælfhem, dux.

✝ Ego Leofuuine, dux.

A.D. 955.

✝ Ego Leofsige, dux.
✝ Ego Ælfuueard, abbas.
✝ Ego Ælfsige, abbas.
✝ Ego Brihtnoth, abbas.
✝ Ego Brihtelm, abbas.
✝ Ego Leofric, abbas.
✝ Ego Ælvere, abbas.
✝ Ego Ceanulf, abbas.
✝ Ego Ælfric, abbas.
✝ Ego Ælfhun, abbas.
✝ Ego Germanus, abbas.
✝ Ego Ælfsige, minister.
✝ Ego Ordulf, minister.
✝ Ego Leofric, minister.
✝ Ego Uulfheah, minister.
✝ Ego Uulfric, minister.
✝ Ego Uulfget, minister.
✝ Ego Athelnoth, minister.
✝ Ego Athelric, minister.
✝ Ego Athelsige, minister.
✝ Ego Athelmær, minister.
✝ Ego Ceolmund, minister.
✝ Ego Uuihtsige, minister.
✝ Ego Ætheluuig, minister.

Carta Adelredi Regis.

Grant of land near the river Cynete.

Regnante in perpetuum Domino nostro Jhesu Christo. Dum Conditoris nostri providentia omnis creatura valde bona in principio formata, formoseque creata, atque speciose plasmata est, supra et infra cœlos, tam in angelis quam etiam in hominibus, ac multimodis ac diversis speciebus jumentorum, animalium, piscium, volucrum, quæ omnia naturæ suæ jura nutu Creatoris persolvant, nisi homo solus, qui ad imaginem Suam plasmatus est, et omnibus prælatus,

A.D. 984. tamen propter prævaricationem corruens in mortem, et primam immortalitatis stolam miserabiliter Domini contemnendo mandatum amisit. Idcirco illæ divitiæ diligendæ sunt quæ numquam decipiunt habentem, nec in ipsa morte amittuntur, sed plus habundant dum cernitur quod amatur.

Quapropter ego Athelredus, favente superno Numine basileos industrius Anglorum cæterarumque gentium in circuitu persistentium, cuidam fideli meo ministro vocitato nomine Bryhtric, ob illius amabile obsequium ejusque placabili fidelitate, viii. mansas juxta flumen quod Cynete vocatur, illud videlicet rus quod Ætheric quidam rusticus prius habuisse agnoscitur, largiendo libenter concedens perdonabo, quatenus ille bene perfruatur ac perpetualiter possideat dum hujus labentis ævi cursum transeat inlæsus, atque, vitalis spiritus in corruptibili carne inhæreat; et post se cuicumque voluerit perhenniter derelinquat, sicuti prædiximus, in æternam hereditatem.

Sit autem prædictum rus liberum ab omni mundiali obstaculo, cum omnibus quæ ad ipsum locum pertinere dinoscuntur, tam in magnis quam in modicis rebus, campis, pascuis, pratis, silvis, dirivatisque cursibus aquarum, exceptis istis tribus, expeditione, pontis arcisve coædificatione. Hanc vero meam donationem minuentibus atque frangentibus, fiat pars eorum cum illis de quibus e contra fatur, "Discedite a me, maledicti, in ignem æternum, qui paratus est Satanæ et satellitibus ejus" [Matth. xxv. 41.], nisi prius digna Deo pœnitentia legali satisfactione emendent.

Istis terminis prædicta terra circumgirata esse videtur.

Metæ.

Ærest[1] on Cynetan æt Scoelles[2] ealdcotan; thæt up andlang streames oth Eadgife gemære; swa north innan Hydene; thanon[3] north on Lamburninga mearce; swa est andlang mearce oth Ælfwiges gemære; swa suth andlang gemæres on Hyddene; swa suth be gemære; that eft innan Cynetan strem. A.D. 984.

Anno Dominicæ Incarnationis DCCCCLXXXIIII., indictione xii., his testibus consentientibus quorum inferius nomina caraxantur.

✝ Ego Athelredus, rex Anglorum, hujus donationis libertatem regni totius fastigium tenens, libenter concessi.

✝ Ego Ælfthryth, mater ejusdem basilei, huic donationi ad libertatem concessi.

✝ Ego Dunstanus, Dorovernensis ecclesiæ archiepiscopus, cum signo sanctæ Crucis roboravi.

✝ Ego Osuuoldus, Eboracensis ecclesiæ archiepiscopus, Crucis taumate adnotavi.

✝ Ego Atheluuoldus, episcopus, confirmavi.

✝ Ego Ælfstanus, episcopus, corroboravi.

✝ Ego Athelgarus, episcopus, consolidavi.

✝ Ego Ælfstanus, episcopus, consignavi.

✝ Ego Æscuuig, episcopus, conclusi.

✝ Ego Athelsinus, episcopus, impressi.

✝ Ego Uulfgarus, episcopus, atquievi.

✝ Ego Atheluuine, dux.

✝ Ego Bryhtnoth, dux.

---

[1] *Ærest.*] Collated with the duplicate copy of the boundaries in Claud. C. ix. fol. 200 b. Another copy will be seen at p. 453 of this volume.

[2] *Scoelles*] Sceoldas.

[3] *thanon*] thonne.

A.D. 984.

✠ Ego Ælfric, dux.
✠ Ego Ætheluueard, dux.
✠ Ego Ælfric, dux
✠ Ego Thureth, dux.
✠ Ego Orthbryht, abbas.
✠ Ego Siric, abbas.
✠ Ego Atheluueard, abbas.
✠ Ego Leofric, abbas.
✠ Ego Ælfuueard, minister.
✠ Ego Ælfsige, minister.
✠ Ego Ælfgar, minister.
✠ Ego Uulfsige, minister.
✠ Ego Athelsige, minister.
✠ Ego Ælfric, minister.
✠ Ego Leofric, minister.
✠ Ego Leofuuine, minister.
✠ Ego Uulfric, minister.
✠ Ego Æthelmær, minister.

Carta Regis Adelredi de Wttune.

Charter of Wuttune.

Per divinam Omnipatrantis sophiam elementorum omnium rationabiliter constat ordo esse dispositus, ac protoplastus terrigena, quamquam pulvereo confectus tegmine somatis exili, attamen speciosissimæ mentis ratione cæteris præfectus, ad tam miram tamque perspicuam theoricæ contemplationis extat amœnitatem compositus, ut per hujusce asperitatem incolatus, quamdiu labentis ævi pelago carnis lintre, Christo remige, navigamus, probrosam philargiriæ sentinam execrantes, inopumque penuriam bonorum distributione nostrorum refrigerantes, ac probis pedetemtim actionibus sequipedam justitiæ tramitem incedentes, Deum deorum in Sion mereamur specietenus speculari

cœlesti, tantisque naviter perfrui digni habeamur gaudiis Olympicæ amœnitatis. A.D. 985.

Quamobrem ego Athelredus, Christi favente clementia totius Brittanniæ orbis basileos, cuidam mihi dilecto ministro Leofwino, quandam telluris particulam, x. videlicet cassatos, in loco qui Anglica appellatione dicitur æt Wuttune, in æternam concedo hereditatem, quatenus ille bene perfruatur ac perpetualiter possideat, dum hujus labentis ævi cursum transeat inlæsus, atque vitalis spiritus in corruptibili carne inhæreat; et post se cuicumque voluerit perenniter heredi derelinquat, sicuti prædiximus, in æternam hereditatem. Sit autem prædictum rus liberum ab omni mundiali obstaculo, cum omnibus quæ ad ipsum locum pertinere dinoscuntur, tam in magnis quam in modicis rebus, campis, pascuis, pratis, silvis, dirivativisque cursibus aquarum, excepto istis tribus, expeditione, pontis arcisve coædificatione.

Si autem (quod non optamus,) evenerit aliquis superbiæ flatu afflatus, avaritiæ facibus succensus, invidiæ dentibus armatus, hanc meæ donationis kartulam infringere, minuere, vel aliquo casu spernendo delere temptaverit, sciat se apud Judam proditorem, pecuniæ injustæ amatorem, pœnarum æternarum mancipatorem, sub anathematis maledictionis ultimo examinationis die periturum, nisi prius digna Deo pœnitentia legali satisfactione emendet.

Istis terminis prædicta terra circumgirata esse videtur.

Metæ.

Ærest[1] æt Gorgrafes slæde on thæt crundel; of tham crundelle on Læcesford,[2] on thonne mor; of thanne

[1] *Ærest.*] Collated with the copy in Claud. C. ix. fol. 199 b.

[2] *Læcesford*] Læccesford.

A.D. 985. forda on Ceobban hangran; of than[1] hangran on thæt wæter slæd; of than[2] wæterslæde on Sceobban oran wylle; of Sceobban oran wylle on Wrohthangran;[3] of Wrohthangrant[4] on Cybbanstan; of than[5] stane on thone hrycgweg; andlang weges on Colmenoran; of Colmenoran on Waendles cumb; of than[6] cumbe on thone swanweg; of than[7] wege on riscleahe ufewearde; of riscleahe on thone rugan weg; of tham wege on thone lampyt; of tham pytte on thæs cumbes heafod; of thæs cumbes heafde;[8] of thæs cumbes heafde[9] on thone portweg, oth thone greatan thorn; of than[10] thorne on foxhola cumbe ofeweardne; of than[12] cumbe to blacan grave, ofeweardan[13] on tha dic; andlang dic to heorthamme; of heorthamme to Wudaforda; of Wuda[14] on Pottenes treow; of than[15] treowe andlang gemæres on thone mor; thæt up andlang broces on cealdan wyl; of cealdan wylle to thære thorn rawe; of thære thornrawe thæt eft in on Gorgrafes slæd.

Anno Dominicæ Incarnationis DCCCCLXXXV., scripta est a cartula, indictione xiii., his testibus consentientibus quorum inferius nomina caraxantur.

Testes.

✠ Ego Athelredus, rex Anglorum, hujus donationis libertatem, regni totius fastigium tenens, libenter concessi.

---

[1] *than*] tham.
[2] *than*] tham.
[3] *Wrohthangran*] Prohthangran.
[4] *Wrohthangrant*] Prohthangran.
[5] *than*] tham.
[6] *than*] tham.
[7] *than*] tham.
[8] *heafde*] heafode.
[9] *of thæs cumbes heafde.*] Omitted in C. ix.
[10] *than*] tham.
[11] *ofeweardne*] ufeweardne.
[12] *than*] tham.
[13] *ofeweardan*] ufeweardan.
[14] *Wuda*] Wudaforda.
[15] *than*] tham.

✠ Ego Dunstanus, Dorovernensis ecclesiæ archi- A.D. 985.
episcopus, cum signo sanctæ Crucis roboravi.

✠ Ego Osuuoldus, Eboracensis ecclesiæ archiepiscopus, Crucis taumate adnotavi.

✠ Ego Ælfstanus, episcopus, confirmavi.

✠ Ego Athelgarus, episcopus, consignavi.

✠ Ego Ælfeah, episcopus, consensi.

✠ Ego Ascuuig, episcopus, conclusi.

✠ Ego Sigar, episcopus, subscripsi.

✠ Ego Ælfric, episcopus, non renui.

✠ Ego Athelsige, episcopus, impressi.

✠ Ego Uulfgarus, episcopus, adquievi.

✠ Ego Atheluuine, dux.

✠ Ego Bryhtnoth, dux.

✠ Ego Atheluueard, dux.

✠ Ego Alfric, dux.

✠ Ego Thured, dux.

✠ Ego Ordbriht, abbas.

✠ Ego Siric, abbas.

✠ Ego Leofric, abbas.

✠ Ego Ælfere, abbas.

✠ Ego Atheluueard, abbas.

✠ Ego Ælfsige, minister.

✠ Ego Uulfsige, minister.

✠ Ego Ælfgar, minister.

✠ Ego Athelsige, minister.

✠ Ego Ælfric, minister.

✠ Ego Leofric, minister.

✠ Ego Ælfelm, minister.

✠ Ego Uulfric, minister.

✠ Ego Leofstan, minister.

✠ Ego Athelmær, minister.

Carta Regis Adelredi de Bensingtun.

A.D. 996. Charter of Bensing-tun.

Omnia quæ in hoc mundo ad solatium mortalis vitæ data sunt temporalia sunt, ea vero quæ in regno cœlestis sanctis promissa sunt sine fine permanebunt. Idcirco his terrenis caducisque cœlestia et mansura præmia magno opere mercamur.

Quapropter ego Athelredus, regali fretus a Domino dignitate, ob remunerationem majoris præmii, aliquantulam modicam numinis mei particulam, binas videlicet mansas, in loco qui ab accolis Bynsingtun land nominatur, tribus fratribus meis, hominibus vocitatis Eadric, et Eadwig, atque Ealdred, æternaliter possidendam concedo, quatinus vita comite hilariter possideant, et postquam universitatis viam adierint, quibuscumque voluerint cleronomis liberaliter in perpetuum jus derelinquant. Sit autem prædicta ruris particula omni terrenæ servitutis jugo libera, tribus exceptis, rata videlicet expeditione, pontis arcisve restauratione.

Si quis igitur hanc nostram donationem in aliud quam constituimus transferre voluerit, privatus consortio sanctæ Dei ecclesiæ æternis baratri incendiis lugubris jugiter cum Juda, Christi proditore, ejusque complicibus puniatur, si non satisfactione emendaverit congrua quod contra nostrum deliquit decretum.

Metæ.

His[1] limitibus præfatum rus circumcingi videtur.

Ærest of smalan wylle east be heafdan be; than gemære thæt hit cymth innan cealcseathes weg; and swa andlang weges innan Aculfes dene; andlang dene thæt on fildena wudu weg; andlang weges thæt on bryda beorht; middeweardne of than beorge andlang

[1] *His*] MS. This.

dene on Waddene; andlang Waddene on Wyrthe; of Wyrthe andlang weges to hean lincan; to rugan hegcan; swa andlang hegeræwe on Abban wylle; thannon eft on smalan wylle. A.D. 996.

This sind thæs wudes gemæra the to tham lande gebyriath, thæt is ærest andlang æcerweges on hreodslæd; andlang slædes on gegan dene; andlang dene thæt on gegan lege; eastewearde of thære lege; andlang burhslædes; on burhwege; thanon on hageweg ut on thæne feld; and swa thwyres ofer fernfeld on Wynstanes ham; of than hamme a be wurtruman thæt eft on thone æcer weg.

Anno Dominicæ Incarnationis DCCCCXCVI., indictione ix., hæc cartula perscripta est, his testibus consentientibus quorum inferius nomina caraxantur.

✝ Ego Athelred, rex Anglorum, hujus doni libertatem concessi.

✝ Ego Ælfricus, Dorovernensis ecclesiæ archiepiscopus, Crucis taumate roboravi.

✝ Ego Uulfstanus, Lundoniensis ecclesiæ præsul, consolidavi.

✝ Ego Ealdulfus, Eboracensis ecclesiæ archiepiscopus, corroboravi.

✝ Ego Ælfheagus, Wuintoniensis ecclesiæ præsul, confirmavi.

✝ Ego Æscuuigus, Dorcensis ecclesiæ præsul, dictavi.

✝ Ego Athulfus, Herefordensis ecclesiæ præsul, adjuvavi.

✝ Ego Ælfheagus, Lycetfeldensis ecclesiæ præsul, conquievi.

✝ Ego Uulfsige, Scireburnensis ecclesiæ præsul, consensi.

✝ Ego Ordbyrht, Australium ecclesiæ præsul, subplevi.

A.D. 996. ✠ Ego Alfuuold, Crydiensis ecclesiæ præsul, sustentavi.
✠ Ego Atheluuerd, dux.
✠ Ego Æfric, dux.
✠ Ego Leofuuine, dux.
✠ Ego Ælfhelm, dux.
✠ Ego Leofsige, dux.
✠ Ego Ælfuuerd, abbas.
✠ Ego Ælfsige, abbas.
✠ Ego Byrhtnoth, abbas.
✠ Ego Leofric, abbas.
✠ Ego Byrhtelm, abbas.
✠ Ego Ordulf, minister.
✠ Ego Athelmer, minister.
✠ Ego Wulfget, minister.
✠ Ego Wulfheah, minister.
✠ Ego Wulfric, minister.
✠ Ego Athelric, minister.
✠ Ego Athelnoth, minister.
✠ Ego Ælfgar, minister.
✠ Ego Wihtsige, minister.
✠ Ego Goduuine, minister.

Carta Adelredi Regis de iii. Hidis in Draitun et ii. in Suttun.

Charter of Draitun and Suttun. Pax et victoria apostolicæ fidei cultoribus in perpetuum. Ecclesiæ vero Catholicæ auctoritas, jugis et indefessa obtamus ut permaneat. Ad sacra autem sanctuaria in Domini gazophilacio diversa jubentur jactari ac offerri exenia, quia, "Regi nato cœlorum," ut scriptum est, "reges terræ munera obtulerunt."[1]

[1] *obtulerunt.*] See Psal. lxvii. 30.

Unde ego Athelredus rex non incognitum volo esse omnibus mihi genuflectentibus, quod ad sanctuarium Abbandunensis monasterii, obtinente videlicet Wulfgaro abbate, offerens largior v. mansorum culturas, iii. in villa Drægtun, ii. in Suttun, cum uno molendino, campos, pascua, prata, in perpetuæ hereditatis jure, sicut Wulfgarus, meus videlicet pincerna, obtinuit. Hujus autem ruricolæ telluris præcipiens præcipio ut permaneant liberi, segregatis tribus causis, expeditione scilicet hostili, fundatione regiæ arcis, restauratione pontis. A.D. 1000.

Si quis vero invidus ignicomis phirargiriæ flammis accensus, huic veridico libellulo alium circum attramentatum cupiditatis fallacia libellulum superimponere conatus fuerit, sit anathema maranata, hoc est aligenatio a consortio Christianorum, donec resipiscens pœniteat quod in invidiæ fallacis livore probaverat. Acta est ergo hæc cartula anno ab Incarnatione Domini millesimo anno, indictione xiii.

Et ut hæc cartula inviolabiliter firmitatis soliditatem obtinere possit,—

Testes.

✝ Ego rex primus regali dextra eandem corroboro, manibusque omnium mihi subjectorum ad confirmandum præcipio,

✝ Ego Athelstan, filius regis, testificor,

✝ Ego Eadmund affirmo,

✝ Ego Eadred testimonium perhibeo,

✝ Ego Eaduui non contradico,

✝ Ego Ealfric, Dorovernensis archiepiscopus, conlaudo,

✝ Ego Uulfstan, Eboracensis archiepiscopus, consigno,

A.D. 1000. ✠ Ego Ealfheah, Uuintoniensis episcopus, corroboro,
✠ Ego Lyfing, episcopus, testimonium do,
✠ Ego Ordbriht, episcopus, non vitupero,
✠ Ego Ælfhun, episcopus, testificor,
✠ Ego Ælfric, dux,
✠ Ego Ælfhelm, dux,
✠ Ego Leofuuine, dux,
✠ Ego Leofsige, dux,
✠ Ego Uulfgar, abbas, conlaudo,
✠ Ego Ælfsige, abbas,
✠ Ego Kenulf, abbas,
✠ Ego Leofric, abbas,
✠ Ego Ordulf, miles,
✠ Ego Athelmær, minister,
✠ Ego Uulfeah, minister,
✠ Ego Uulfgeat, minister,
✠ Ego Athelric, minister,
✠ Ego Leofric, minister,
✠ Ego Aelfgar, minister,
✠ Ego Goda, minister.

Carta Regis Adelredi de Haseleie.

Charter of Haseleie. In nomine Domini nostri Jhesu Christi. Omnis mundi status certo fine terminatur, et ea quæ sunt defectiva casu ruunt rapido, quæ vero continua vigent inexausto perpetuitatis vigore. Ideo singulis quibusque sollerter studendum est, dum indulta temporum spatia Dei nutu concessa sustinent, ne sine fructu spiritalium virtutum easdem inducias transigamus.

Quamobrem ego Athelred, favente superno Numine basileus Anglorum cæterarumque in circuitu persistentium, x. videlicet mansas, qui ab incolis Hæseleia æt than nytheran tune nuncupatur vocabulo, cuidam

fideli ministro vocitato nomine Godwine, pro ejus amabili obsequio et placabili mercede, id est xxx. mancusas puri auri, concedens perdonabo, cum omnibus ad se rite pertinentibus, campis, pascuis, pratis, aquarumque cursibus, ut ipse, vita comite, habeat ac possideat quamdiu cursum hujus labilis vitæ perfruatur. Post finem vero ejus, cuicumque sibi placuerit heredi derelinquat. Sit autem prædicta terra libera ab omni mundiali obstaculo, tribus exceptis, id est, expeditione, pontis arcisve constructione. A.D. 1002.

Si quis autem hoc meum donum evertere studuerit, vel alium antiquum librum vel novum protulerit, nec sibi nec aliis proficiat, sed in sempiterno graphio deleatur, et cum justis non scribatur, sed consideret hinc se die ultima judicii coram Deo rationem redditurum, atque cum reprobis in pœnis atrocibus se esse passurum, si non ante corpore lamentatione emendaverit.

Metæ.

This sind tha landgemæra to than x. hidan æt Hæsellea to than nythran tune.

Ærest on roppanforda; thæt andlang Wiegan dic thæt hit sticath on Wearra ford; swa andlang mores oth thene bradan herepath; thæt on thæra æcera heafada thæt hit sticath on Humbra; andlang Humbra thæt on roppan broc foron ongean stangedelf; andlang ropan broces on hafocgelad; eft andlang roppan broces thæt hit cimth on roppan ford, thær hit ær onfeng.

Acta est autem hæc præfata donatio anno MII. Dominicæ Incarnationis, indictione xiiii; et hæc testium nomina quæ secuntur.

A.D. 1002. ✠ Ego Athelredus, rex Anglorum, meum donum proprio sigillo confirmavi.

✠ Ego Ælfric, Dorovernensis archipræsul, signo Crucis roboravi.

✠ Ego Wulfstan, Eboracensis archiepiscopus, cœlesti signo adfui.

✠ Ego Ælfgifu, conlaterana regis, consensi.

✠ Ego Athelstan, ejusdem regis filius, consolidavi.

✠ Ego Ælfheah, episcopus, annotavi.

✠ Ego Ordbrith, episcopus, depixi.

✠ Ego Athulf, episcopus, subscripsi.

✠ Ego Goduuine, episcopus, adquievi.

✠ Ego Lyfincg, episcopus, non renui.

✠ Ego Ælfelm, episcopus, conclusi.

✠ Ego Ælfheah, episcopus, annui.

✠ Ego Wlfgar, abbas, dictavi.

✠ Ego Ælfric, dux.

✠ Ego Ælfelm, dux.

✠ Ego Leofuuine, dux.

✠ Ego Athelmær, dux.

✠ Ego Ordulf, minister.

✠ Ego Uulfgat, minister.

✠ Ego Uulfeah, minister.

✠ Ego Athelmær, minister.

✠ Ego Atheluuold, minister.

✠ Ego Ælfgar, minister.

✠ Ego Eadric, minister.

✠ Ego Uulfgar, minister.

✠ Ego Atheluuerd, minister.

✠ Ego Ordmer, minister.

✠ Ego Atheluuine, minister.

✠ Ego Athelstan, minister.

✠ Ego Goduuine, minister.

✠ Ego Godric, minister.

✠ Ego Goduuine, minister.

✠ Ego Ælfgar, minister.

✠ Ego Leofuuine, minister.

A.D. 1002.

✠ Ego Atheluuig, minister.
✠ Ego Ælfuuig, minister.
✠ Ego Ælfuuine, minister.
✠ Ego Eadric, minister.

Quis Abbatiam Burtune fundavit.

Foundation of the Abbey of Burtun.

His diebus quidam minister Athelredi regis Anglorum, dictus Wlfricus Spot, construxit abbatiam Burtun vocatam, deditque ei omnem hereditatem paternam appretiatem DCC. libras. Et ut hæc donatio rata haberetur, dedit Athelredo regi CCC. mancas auri pro ejus confirmatione, et unicuique episcopo V. mancas, et duobus archiepiscopis X. mancas, insuper Alfrico archiepiscopo Chantuariæ villam Dumbeltonam a prædecessoribus suis ab ecclesia Abbendonensi injuste ablatam, et unicuique abbatiæ libram auri et unicuique et abbatissæ V. mancas.

Carta[1] *Adelredi Regis de Dummeltun.*

Charter of Dummeltun.

Largitori[2] bonitatis totius in suæ majestatis stellato super cherubim residente solio, omniaque quæ sub tri-

---

[1] *Carta.*] The MS. Claud. C. ix. fol. 125, thus introduces this charter :—

"In dono autem perpetuo possidendo suis aut episcopis aut ministris quæ sequuntur concessit, quæ etiam illi ecclesiæ Abbendonensi, libertate et potestate sibi ab eodem rege libere permissa, concesserunt. Et quidem quædam ab antiquis regibus illi loco collata fuerant, sed a posterioribus, ut supra retulimus, retracta, sicut de Domeltun actum est. Quæ villa ab Ethelstano rege ad ipsum cœnobium data fuit, sed, ut prædiximus, postea ab aliis ablata. Qualiter vero juri ecclesiæ redierit, monumentum litterarum Ethelredi istius regis sic produnt.

The MS. then introduces :—

"*Carta Regis Athelredi de Dumeltuna*," &c. (as in the text.)

[2] *Largitori.*] Collated with the duplicate in Claud. C. ix. fol. 125.

A.D. 1002. faria rerum machina ab Ipso facta continentur, suæ Divinitatis moderante monarchia. Nos miserrimi pauperes pusilli, terra peregrinique, cinis pulvisque favilla, et inevitabili mortis obnoxii cirographo, primo nostro Adæ vicissitudine suæ objecto prævaricationis, nudi hinc lacrimabilibus exire compellimur casibus, nihil nobiscum hujus seculi præter peccata portantes, nisi quis Dei solummodo salvatus miseratione, fideique, spei, et karitatis armis præmunitus inexpugnabilibus, multiplici proborum prævalente qualitate meritorum, dignius ad tanti tribunal Judicis ut retributionem proprii laboris sortiatur inmortalem, repræsentari ab angelicis mereatur spiritibus. Secundum quod noster patientissimus Job hora sui orbitatus promulgat vaticinando, "Nudus egressus sum de utero matris meæ, nudus revertar illuc;" rursumque, "Dominus dedit, Dominus abstulit; sicut Domino placuit, ita factum est. Sit nomen Domini benedictum." [Job i. 21.]

Si ergo ille sanctissimus vir in artiori suæ[1] dampno anxietatis tam honorificas suo Factori exsolvere non est cunctatus gratias, quid constat[2] mihi ab ipso omnium Distributori dignitatum sat redundanti collata potestate, a plebibus quoque quæ nostræ regali circumquaque subjacent ditioni Æthelred agnominato, si et supradicti norma vatis Ipsius nomen digna extollere laude non differam, promptissima devotione ea quæ ab Ipso mihi de die in diem proveniunt, suis prout cujusque necessitas poposcerit distribuendo fidelibus. Verum ut sermonis initium ad certum perducatur finem, quandam possessionis propriæ tellurem, xx. scilicet ac iiii. mansarum, ab indigenis æt Dumoltun appellatam, tribusque in locis disjacentem, meo admodum fideli largior archipræsuli Alfrico, quam ipse a me cum l[a] talentis exigebat, ponderosa trutinationis

---

[1] *artiori suæ*] vitæ suæ. | [2] *constat*] obstat.

publicæ probatis libratione. Quæ portio terræ cujus- A.D. 1002.
dam fœminæ fornicaria prævaricatione mihimet vulgari subacta est traditione. Itaque, ut diximus, ternis dividitur in locis, x. et vii. in occidentali parte fluminis Esingburnan continens mansas, ac duas in orientali ejusdem torrentis climate, sorte communes poplurari[1] æt Eastune, nec non et v. locis silvaticis in utraque parte rivuli qui Piduuella appellatur, hujusque agnomen loci æt Fleferht[2] dicitur. Et hoc definimus ut prædictus pontifex hoc donum sibi quamdiu vixerit, cum omnibus ad se rite pertinentibus, campis, silvis, pratis, pascuis, confiniisque silvaticis, omni mundiali servitio possideat liberrimum, tribus exceptis, expeditione, arcis seu pontis constructione.

Qui vero hoc augmentare voluerit, augeatur ei benedictio superna; qui autem minuere temptaverit, vel aliud quid adinvenerit contrarietatis, seu antiquorem[3] forsan produxerit scedulam, a Christianismo anathematizetur, latrociniique crimine objurgetur, nisi quam tocius resipiscat.

His metis hæc tellus cingitur.

Metæ.

Ærest to Dumeltun eastan on Esingburnan; thanon suthan of Esingburnan; westweardes andlang dices; thæt swa up on gerihte on Dagan oran; thæt swa andlang stæth broces in gemære dic: thæt swa andlang on secgmære; thæt swa of secgmære est rihte in Esingburnan on dynnaford.

Thonne sindon this tha gemære æt Pidwyllan. Of Pidwellan on crundelu; of crundelum suth rihte and-

---

[1] *poplurari*] populari.
[2] *Fleferht*] Fleferth.
[3] *antiquorem*] antiquiorem.

A.D. 1002. lang hricges on Tittandune; of Tittandune west on cealdan wyllan; thanon on winter burnan; swa on Pidwyllan; of Pidwyllan on Eomæres mædwe; and swa on otherne winter burnan; thæt on Pidwellan; and theder hyrth innan haga on port; and swa andlang Pidwellan up oth crundelu.

Acta annotataque est hæc donatio anno Incarnatione Christi M.II., indictione XV., horum consensu sapientum quorum nomina inferius titulata cernuntur.

Testes.

✠ Ego Athelredus, rex Anglorum, hanc munificentiam largitus sum.
✠ Ego Æthelstan, filius regis.
✠ Ego Ecgbyrht, filius regis.
✠ Ego Eadmund, filius regis.
✠ Ego Eadred, filius regis.
✠ Ego Eadwig, filius regis.
✠ Ego Eadgar, filius regis.
✠ Ego Alfricus, archiepiscopus, pretio adquisivi.
✠ Ego Ælfheah, episcopus, adnotavi.
✠ Ego Uulfstan, episcopus, atquievi.
✠ Ego Alfheah, episcopus, adnuavi.
✠ Ego Athulf, episcopus, assensi.
✠ Ego Æscuuig, episcopus, adfirmavi.
✠ Ego Alfuuold, episcopus, adsignavi.
✠ Ego Leuuing, episcopus.
✠ Ego Athelric, episcopus.
✠ Ego Ælfgar, episcopus.
✠ Ego Goduuine, episcopus.
✠ Ego Ordbryht, episcopus.
✠ Ego Ealdred, episcopus.
✠ Ego Ælfhelm, episcopus.

A.D. 1002.

✝ Ego Ælfuuerd, abbas.
✝ Ego Ælfsige, abbas.
✝ Ego Uulfgar, abbas.
✝ Ego Keanulf, abbas.
✝ Ego Goduuine, abbas.
✝ Ego Ælfere, abbas.
✝ Ego Ælfsige, abbas.
✝ Ego Germanus, abbas.
✝ Ego Eadnoth, abbas.
✝ Ego Alfric, abbas.
✝ Ego Leofric, abbas.
✝ Ego Uulfric, abbas.
✝ Ego Leofric, abbas.
✝ Ego Ælfgar, abbas.
✝ Ego Ælfric, dux.
✝ Ego Ælfhelm, dux.
✝ Ego Leofuuine, dux.
✝ Ego Athelmær, minister.
✝ Ego Ordulf, minister.
✝ Ego Uulfheah, minister.
✝ Ego Uulfric, minister.
✝ Ego Uulfgeat, minister.
✝ Ego Freana, minister.
✝ Ego Athelmær, minister.
✝ Ego Atheluuold, minister.
✝ Ego Athelric, minister.
✝ Ego Byrhtric, minister.
✝ Ego Eadric, minister.

Ita[1] regis donum archiepiscopum[2] de Dumeltun processit; at ipse cum ad ultima vitæ perveniret ad Abbendunensem ecclesiam, unde monachus extiterat, inde hæredem substituit; suam auctoritatem inten-

[1] *Ita.*] Collated with Claud. C. ix. fol. 125 b.

[2] *donum archiepiscopum*] donum ad archiepiscopum.

A.D. 1002. dendo, ne quis præsumptor suum testamentum irritum faceret. Cujus exemplar tali Anglico charactere conditum fuit.

Testamentum[1] *Alfrici Archiepiscopi.*

Will of Archbishop Ælfric.

Her sutelath hu Alfric arcebisceop his cwyd gedihte.

Thæt is ærest him to saulsceate he becwæth into Christes cyrcan thæt land æt Wyllan, and æt Burnan, and Risenbeorgas; and he becwath his laford his beste scip and tha segelgeræda tharto, and lx. healma, and lx. beornena; and he wilnode, gif hit his lafordes willa wære, thæt he gefæstnode into sancte Abbane thæt land æt Cyngesbyrig, and fenge sylf with tham eft to Eadulfingtune. An he becwæth thæt land æt Dumeltun into Abbandune, and Ælfnothe tharof iii. hida his dæg, and suththan to than otharan to Abbandune; and x. oxan and ii men he him becwæth, and filgan hi tham lafordscype the thæt land to hyre. And he cwæth thæt land æt Wealingaforda the he gebohte Celewærde; and hofer his dæg into Ceolesige; and he becwæth into sancte Albane thæt land æt Tiwan and standan tha forword betweonan than abbode[2] and Ceolrice the ær with thæne arcebiscop geforwyrd wæran, thæt is thæt Ceolric habthe thæne dæl thæs landes the he hæfth his dæg, and eac thæne dæl the se arcebiscop[3] for his sceatte him tolet, thæt wæs ehtothe healf hid with v. pundun and l. mancusum goldes, and ga hit ofer his dæg eall togædere into sancte Albæne. And heora

---

[1] *Testamentum.*] This Saxon document occurs only in B. vi., C. ix. furnishing the Latin version as given in p. 417.

[2] *abbode*] MS. abb'e.

[3] *arcebiscop.*] MS. arceb̃.

forewyrd wæron thæt Osanig æfter Ceolrices dæge A.D. 1006.
gange eac thyder in. And thæt land on Lundene, the he mid his feo gebohte, he becwæth into sancte Albane, and his bec ealle he cwæth eac thyder in, and his geteld. And he becwæth thæt man fenge on the feoh the man hæfde and ærest ælcne borh agulde, and sudthan tilode to his hergeatwæn, thæs the man habban sceolde. And anes scipes he geuthe tham folce to Cent, and othres to Wiltune scire; and elles on othrum thingum, gif thæs hwæt wære, he bæd thæt Uulfstan bisceop and Leofric abbud dihton swa heom best thuhte. And the land be westun æt Fittingtune and æt Niwantune he becwæth his sweostrun and heora beornum; and Ælfheages land Esnes suna ga a on his cyn. And he becwæth Uulfstane ærcebiscope ane sweor rode, and anne ring and anne Psaltere; and Alfheage biscope anne rode. And he forgeaf on Godes est Centingan thæne borh the hy hym sceoldan, and Middelsexon and Suthrion thæt feoh thæt heom fore sceat. And he wyle thæt man freoge æfter his dæge ælcne witefæstne man the on his timan forgylt wære.

Gif hwa this awende, hæbbe him with God gemaene. AMEN.

Quod[1] *Latine sic interpretatur.*

Hic notificatur quomodo Alfricus archiepiscopus suarum rerum testamentum in extremo condidit. Latin version of the same document.

In primo ecclesiæ Christi Cantuariæ terram apud Uuellam, et apud Burnam, et Hrisenbeorgam contulit.

[1] *Quod.*] Collated with the duplicate copy in Claud. C. ix. fol. 125 b.

A.D. 1006. Domino suo meliorem suarum navium unam, cum sibi pertinentibus armamentis; et lx. galeas, cum totidem loricas.[1] Et hoc apud ipsum suum dominum[2] erat interveniens, ut concederet loco Sancti Albani terram apud Cinges biri, et ipse in commutatione[3] reciperet Eadulfingam. Abbendonensi ecclesiæ, terram apud Dumeltun, ubi Alfnoth uno cuidam iii. hidas concessit tenere tantum suis diebus, et postea rediret cum reliqua terra Abbendonensis ecclesiæ potestati; insuper et decem boves cum duobus hominibus. Quidam[4] quoque viro nomine Æleuuardo[5] terram quam emerat apud Uualingaford, ut quamdiu viveret possideret, et post ejus decessum ecclesia de Ceolsiga ipsius terræ dominatum[6] potiretur. Ecclesiæ Sancti Albani terram apud Tiuuan et Osanig, cum terra de Lundonia, quam emerat idem archiepiscopus. Quæ omnia quidam Ceolricus tunc tenebat, sed secundum quod archiepiscopo in conventione habebat post vitæ illius viri finem ad prædictam ecclesiam martyris universa redirent. Libros etiam suos universos illic delegavit; præcepitque ut de suis propriis expensis quicquid in mutuo ab aliquo acceptum erat restitueretur, et cætera in ejus exsequiis expenderentur. Populo Cantiæ unam navem, et alteram genti Wiltscire jussit largiri. Reliqua universa quæ sua videbantur[7] dominum Wlfstanum episcopum et Leofricum abbatem rogavit, quatinus sua providentia, quo melius consulerent, dispertirent. Sororibus suis et earum filiis terram de Fettinctune et de Niuuentune contulit; et terram quæ erat Alfheagi filii Esni restituit hiis quibus proprie pertinuerat habere. Domno Uulfstano archiepiscopo i. philacterium, cum uno anulo et codice Psalterii; sed

---

[1] *loricas*] loricis.
[2] *suum dominum*] dominum suum.
[3] *commutatione*] commutationem.
[4] *Quidam*] Cuidam.
[5] *Æleuuardo*] Celewardo.
[6] *terræ dominatum*] dominatu terræ.
[7] *videbantur*] videbantur esse.

et Alfego[1] episcopo unam crucem in suam memoriam dedit. Debita quæ sibi debebantur a multis passim condonavit. A.D. 1006.

Si quis vero, secundum patriæ Angliæ morem, in aliquam incurrisset servitutem tempore suæ potestatis, libertate sibi penitus contributa, relaxatus ejus jussu est. De his quicumque aliter quam ut dicta[2] sunt perverterit, inde cum Deo concertamen habeat. AMEN.

Carta Regis Athelredi de Waltham.

Honor et gloria omnium Conditori creaturarum, qui pro pace caritatis sic humanum ab invicem genus separavit, ut tam servi quam domini, tam subditi quam prælati, per mundi terminos simul adessent mansuri; tantæque caritatem dulcedinis dominorum ac prælatorum cordibus inmiscuit, ut servulos ac subditos utpote proprios diligerent filiolos. Charter of Waltham.

Unde ego Athelredus, Anglorum rex, notum affore cupio omnibus Anglicæ fines regionis circumquaque incolentibus, quod quidam meus, videlicet meus præpositus, claro Alfgar vocitatus nomine, meæ obtutibus occurrit præsentiæ, petens sibi viii. largiri mansos in loco qui Anglica dicitur appellatione æt Wealtham, auri quoque pondus rubicundi argentique munus purissimi appendens pro trecentis criseis adpretiavit mancusis, devotisque manibus in conspectu meæ obtulit præsentiæ. Ego igitur videns vidi suæ devotionem mentis, suique pristini acceptabilis recordans servitii, secundum suæ voluntatis velle quod petebat atquievi. Concessi ergo ei terram jam præfatam, ut in omni

[1] *Alfego*] Alfhego.

[2] *dicta*] dictata.

A.D. 1007. suæ curriculo possideat vitæ; et de reliquo cuicumque voluerit heredi in perpetuam derelinquat hereditatem.

Sit autem prædictum rus liberum ab omni mundiali obstaculo, excepto expeditione, pontis arcisve constructione. De cætero omnibus præsentis donationis obtrectatoribus et æmulis perpetuæ fiat scandalum maledictionis, donec vitium machinationis cum legali satisfactione emendaverint.

Si quis vero novum sive antiquissimum huic præponere voluerit libellum, sibi suæque calliditati fiat detrimentum, et a divini igne fulminis in perpetuum permaneat combustum.

Prædicta siquidem tellus istis terminis circumcincta clarescit.

Metæ.

This synd tha landgemæra so Wealtham.

That is ærest æt Godan parruce; of Godan parruce on Ecgeles stiele; on hwitan pearruc; of hwitan parruce on thane greatan stoc; of than greatan stocce on Wassanham; of Wasanhamme on Bibban thorn; of Bibban thorne on Ceaggan heal; of ceaggan heale on Wifeles wyll; of Wifeles wylle thæt est on Godan pearruc.

Acta est hujus donationis cartula in novo videlicet oppido, quod regis vocatur vocabulo Beorchore, anno ab Incarnatione Domini millesimo vii., indictione vero v., his testibus consentientibus quorum inferius nomina caraxantur.

Testes.

✝ Ego Athelredus, rex Anglorum, eandem cartulam circumcingo et circumroboro sanctæ Crucis signaculo. A.D. 1007.

✝ Ego Ælfgifu, ejusdem regis conlaterana, prædictum donum confirmo.

✝ Ego Athelstan, ejusdem regis filius, consigno.

✝ Ego Eadmund, filius regis.

✝ Ego Eadred, filius regis.

✝ Ego Eadwig, filius regis.

✝ Ego Eadgar, filius regis.

✝ Ego Eadweard, filius regis.

✝ Ego Ælfheah, Dorovernensis ecclesiæ archipræsul, consentio.

✝ Ego Uulfstan, Eboracensis archiepiscopus, corroboro.

✝ Ego Ordbriht, episcopus, consolido.

✝ Ego Lifinc, episcopus, non renuo.

✝ Ego Ælfhun, episcopus, confirmo.

✝ Ego Atheluuold, episcopus, adquiesco.

✝ Ego Brihtuuold, episcopus, subscribo.

✝ Ego Ælfgar, episcopus, hoc testificor.

✝ Ego Goduuine, episcopus, laudo.

✝ Ego Alfuuold, episcopus, annoto.

✝ Ego Athelric, episcopus, depingo.

✝ Ego Goduuine, episcopus.

✝ Ego Ælfuueard, abbas.

✝ Ego Uulfgar, abbas.

✝ Ego Brihtuuold, abbas.

✝ Ego Ælfsige, abbas.

✝ Ego Ælfsige, abbas.

✝ Ego Germanus, abbas.

✝ Ego Athelnoth, abbas.

✝ Ego Eadnoth, abbas.

✝ Ego Ælfhere, abbas.

A.D. 1007. ✝ Ego Brithuuold, abbas.
✝ Ego Ælfric, dux.
✝ Ego Eadric, dux.
✝ Ego Leofuuine, dux.
✝ Ego Athelmær, minister.
✝ Ego Atheluuold, minister.
✝ Ego Ælfgar, minister.
✝ Ego Eaduuine, minister.
✝ Ego Atheluueard, minister.
✝ Ego Ulfkytel, minister.
✝ Ego Atheluueard, minister.
✝ Ego Eadric, minister.
✝ Ego Atheluuine, minister.
✝ Ego Ælfgar, minister.
✝ Ego Leofric, minister.
✝ Ego Leofuuine, minister.
✝ Ego Athelric, minister.
✝ Ego Ælfuuig, minister.
✝ Ego Alfgar, minister.
✝ Ego Ælfhelm, minister.
✝ Ego Leofuuine, minister.
✝ Ego Godric, minister.
✝ Ego Goda, minister.
✝ Ego Ordeh, minister.

Carta Regis Adelredi [*de*] *Hwitchureke.*

Charter of Whitchurch.

Aurea,[1] ut fertur, quondam secula haud hominum toxicatis infecta nequitiis, sed pura simplicitate, remotis simultatibus, ubique vigente, nullis territoriis usa noscuntur. At nostra ætas, livida mortalium malignitate

[1] *Aurea.*] Another copy of this charter, with a few variations, occurs at p. 479.

fuscata ac multimodis claudibus obsessa, causa vitan- A.D. 1012.
darum litium, terminis telluris proprie exoptat perfrui, quæ tamen justitia emendanda, prudentia gubernanda, temperantia tenenda, fortitudine corroboranda est; et in hac vita labili summis studiis æterna mortalibus mercanda est.

Unde ego Athelredus, basileus totius Albionis, Omnipotentis Dei nutu regente, cuidam ministro meo mihimet fideliter obsequenti, Leofricus vocamine, quoddam ruris amminiculum, scilicet decem cassatos, proprio jure possidendum largiter tribuo in villa quæ famose a ruricolis Hwitcurke dicitur, in provincia Oxnafordnensi sita, juxta ripam fluminis Tamesis; ut libere voti compos, vita comite, possideat, et cui heredi libuerit derelinquat. Sit hæc tellus cum appenditiis suis libera ab omni secularis servitutis honere, (exceptis quæ omnibus communia sunt, videlicet procinctu, pontis arcisve recuperatione,) nostra auctoritate sibimet et heredibus per tempora cuncta permansura.

Et si forte quispiam hanc nostram donationem, (quod absit,) adnullare satagit, et impie proprio dominio subdi maluerit, sciat se reum fore justissimi Judicis Christi examinis, nisi forte ante suppremum diem semet nævo hujus piaculi emaculet.

Hoc denique rus cujusdam possessoris, Leofricus onomate, quondam etiam nostris diebus paternæ hereditatis jure fuerat; sed ipse impie vivendo, hoc est, rebellando meis militibus in mea expeditione, ac rapinis insuetis, et adulterio, multisque aliis nefariis sceleribus semetipsum condempnavit, simul et possessiones. Ideoque volumus ut hæc cartula, nostra potestate, antiquiora territoria, si inventa fuerint, omnimodis condempnet, ut nil usquam prævaleant contra nostram auctoritatem.

Metæ.

A.D. 1012 His itaque terminis præfata tellus circumdata, agricolis testibus, dinoscitur.

Primitus of Bleccesforda on Temese; andlang gemære on thæt suthre stæth; of tham suthram stæthe andlang gemære on ceacca wylles heafde; of ceacca wylles heafde andlang gemære on Beamster mere; of Beamster meare andlang gemære on Headdan stigele; of Hæddan stigele andlang gemære on Leofrune gemære; of Leofrune gemære andlang gemære eft on Bleccan ford.

✝ Scripta est hæc nostra donatio anno M. duodecimo post Incarnationem Domini nostri Jhesu Christi, indictione decima, mense Junio, his testibus quorum onomata subter adnotantur.

✝ Ego Athelredus, dominante Deo, rex, hoc donativum scribi mandavi.

✝ Ego Athelstanus, clito, fidelis testis adstiti.

✝ Ego Eadmundus, clito, adfui.

✝ Ego Eadredus, clito.

✝ Ego Uulfstanus, archiepiscopus, signo sanctæ Crucis impressi.

✝ Ego Lyfingus, episcopus.

✝ Ego Eadnotus, episcopus.

✝ Ego Ælfgarus, episcopus.

✝ Ego Ælfmærus, episcopus.

✝ Ego Goduuinus, episcopus.

✝ Ego Athelstanus, episcopus.

✝ Ego Eadricus, dux.

✝ Ego Ælfricus, dux.

✝ Ego Leofuuinus, dux.

✝ Ego Germanus, abbas.

✝ Ego Uulfgarus, abbas.

A.D. 1012.

✝ Ego Ælfricus, abbas.
✝ Ego Godemannus, abbas.
✝ Ego Ælfsinus, abbas.
✝ Ego Brightuuoldus, abbas.
✝ Ego Altheluuinus, abbas.
✝ Ego Athelmerus, minister.
✝ Ego Atheluuerdus, minister.
✝ Ego Atheluuinus, minister.
✝ Ego Ordmerus, minister.
✝ Ego Leofwinus, minister.
✝ Ego Goda, minister.
✝ Ego Ealfgarus, minister.
✝ Ego Goduuinus, minister.
✝ Ego Ælfuuinus, minister.

Carta Regis Adelredi de Chiltune.

Charter of Chiltune.

Benigna et ineffabilis almifluaque Divinitatis majestas in Se inmutabilis perseverans liberum cunctis concessit mortalibus arbitrium, ut sancte et juste pieque viventes, aut in summitate polorum angelica fruantur beatitate, vel inobedientes præceptis Illius existentes, cum tartareis ministris infernali claudantur calamitate. Idcirco totis satagendum est viribus ut qui opibus habundant mundanis, cum terrenis Olimpica, ac cum caducis mansura, cumque transitoriis et momentaneis rebus perpetua mereantur habitacula, ubi omnitenens Conditor cosmi in trinis essentialiter existens Personis et uno substantialiter permanens Onomate, ymnidicis circumseptus Angelorum undique choris, inennarrabili et investigabili fulgore splendenti residet solio, ubi etiam coruscantia patriarcarum agmina ac veridica prophetarum apostolorumque turba, et beatorum victoriosa martyrum caterva, necnon et gloriosa confessorum virginumque turma, sed et cla-

A.D. 1015. rissima cunctarum cœlestium virtutum familia, in perhenni gloria cum eodem Auctore et Recuperatore nostro omniumque bonorum largifluo Datore perpetualiter regnabunt.

Hujus inexaustæ felicitatis dulcedine delectatus, ego Athelred, arcipotentis Dei pietate regali fretus dignitate, cuidam meo amabili episcopo, qui ab ipsis suæ cunabulis infantiæ Beorhtuuold nuncupatur vocitamine, aliquam ruris particulam quinis mansiunculis æstimatam ab incolis, illo in loco ubi solicolæ appellativo usu Cildatun nominant, libenter impendo, ut habeat atque possideat quamdiu hujus labentis vitæ spatio consistat; et post se cuicumque libuerit heredi liberaliter relinquat.

Nam quidam minister, Wulfget vulgari relatu nomine, præfatam terram aliquando possederat, sed quia inimicis regis se in insidiis socium applicavit, et in facinore inficiendi etiam legis satisfactio ei defecit, ideo hereditatis substantiam penitus amisit, et ex ea prænominatus episcopus præscriptam villulam, me concedente, suscepit.

Maneat igitur hoc nostrum immobile donum æterna libertate jocundum, cum universis quæ rite ad eundem locum pertinere dinoscuntur, tam in magnis quam in modicis rebus, in campis, pratis, pascuis, silvis; causis tribus exceptis, videlicet, expeditione, pontis constructione, arcisve munitione.

Si autem quisquam temporum progressibus fomite zeli vel avaritiæ æstibus accensus, meæ regalis donationem potestatis aut inminuere vel quoquo modo inmutare studuerit, infernalium participetur parasitis tenebrarum, perpetuis cum Diabolo ejusque complicibus arsurus incendiis, nisi ab hoc deleramento desistens pœnitendo cessaverit.

Hiis nam confiniis prædicta cingitur terra.

Metæ.

Ærest[1] of Waddune andlang weges to than[2] gres- A.D. 1015.
tune;[3] swa andlang thæs grestunes[4] dic to than wege on eastanwyrthe[5] thæne tun; swa andlang weges to thære dice hyrnan; swa andlang dic innon thæne ase;[6] of thanne æsce innon thane ealdan mære; of thane ealdan mære innon tha braece; of than bræce andlang beces innon rodstubban; swa of rodstybban to Loddere thorne; swa of Loddere thorne to flecge stane; of flecge stane to than fern garen; of than fern garan eft on Waddune to than ealdan bece.

And this sind thære wudubære landgemæru æt Thæclege the herto hyrath. Ærest of tham hæcce to Dudemæres hele; of Dudemæres hele to merclege; of merclege on stanlege; of stanlege to thære dunlege; of thar dunlege swa eft innon thane hæcce.

Scripta est denique hujus donationis scedula decursis annis ab Incarnatione Salvatoris M.XV., indictione xiii., his faventibus quorum nomina inferius ex pennali rostro guttata ac promulgata patenter intuentibus patescunt.

✝ Ego Athelredus, industrius Anglorum basileos, hanc meam donationem dilecto episcopo gratanti animo perpetua largitus sum hereditate.

✝ Ego Uulfstan, Eboracensis ecclesiæ archiepiscopus, donum regis Crucis gabulo prætitulavi.

---

[1] *Ærest.*] Collated with the duplicate copy of the boundaries in C. ix. fol. 199 b.

[2] *than*] tham; and so throughout this copy.

[3] *grestune*] gærestune.

[4] *grestunes*] gærestunes.

[5] *eastanwyrthe*] easteweardne.

[6] *ase*] æsce.

A.D. 1015. ✝ Ego Leofuig, Dorbornensis ecclesiæ episcopus, taumate Crucis consignavi.

✝ Ego Eadmund, regiæ indolis soboles, cum aliis assensum accomodavi.

✝ Ego Eaduueard, clito, hoc eulogio libenti animo consentiens adfui.

✝ Ego Alfun, Londoniensis cœnobii antistes, regis benevolentiam roboravi.

✝ Ego Ælfsige, Uuentanæ civitatis præsul, hanc munificentiam firmavi.

✝ Ego Beorhtuuold, Uuiltoniensis ecclesiæ episcopus, huic donationi libens adquievi.

✝ Ego Eadnoth, Cridiensis ecclesiæ pontifex, signo agiæ Crucis consolidavi.

✝ Ego Beorhtræd, abbas, libenter consensi.

✝ Ego Byrhtmær, abbas, non renui.

✝ Ego Uulfgar, abbas, adnotavi.

✝ Ego Ælfsige, abbas, subarravi.

✝ Ego Eadric, dux, consensum præbui.

✝ Ego Uhtræd, dux, subscripsi.

✝ Ego Leofuuine, dux, confirmavi.

✝ Ego Godric, dux, corroboravi.

✝ Ego Atheluuerd, minister, non abnui.

✝ Ego Oda, minister, concessi.

✝ Ego Ceolric, minister, titulavi.

✝ Ego Leofuuine, minister, istis consensi.

De Alfifa quæ reddidit Chelgrave et Bulteswurthe.

Gift by Alfgiva.

Matrona[1] temporibus his quædam, nomine Alfgifa, terram de Cealgrave et de Bultesuurthe ecclesiæ isti concessit Abbendunensi; cujus concessionis testes fuerunt,—

---

[1] *Matrona.*] Claud. C. ix. fol. 126.

A.D. 1015.

✝ Osuuold, archiepiscopus, et
✝ Alfheah, episcopus, et
✝ Æesuuig, episcopus, et
✝ Athelsige, episcopus, et
✝ Odulf, episcopus.

Gift by Thured.

Dux quoque Thured et multi primatuum, rege etiam favente, et abbate Eaduuino inibi presidente.

De Alfled, quæ reddidit Winkefeld.

Gift by Eadfled.

Item,[1] nobilis alia matrona, nomine Eadfled, terram de Uuinkefeld, et de Uuicham, et de Hisdesduna, Abbendonensi ecclesiæ largita est, cum scrinio sanctarum reliquarum,[2] et textu Evangeliorum argento et auro redimitis, cum calice quoque argento[3] et vestimento sacerdotali.

De Edwio, qui reddidit Bedene.

Gift by Eadwy.

Item, princeps Australium Saxonum, Eaduuius nomine, obiens Abbendonensi loco sepelitur. Cujus testamenti concessu, terræ de Budene et de Hordeuuilla eidem derelictæ sunt.

De[4] *Prophetia Sancti Dunstani.*

Unhappy condition

Tempore vero istius Athelredi, ut prædixi, beatus Dunstanus, dum capiti ejus imponeret diadema, subito

---

[1] *Item.*] Claud. C. ix. fol. 126
[2] *reliquarum*] reliquiarum.
[3] *argento*] argenteo.
[4] *De.*] This passage does not occur in C. ix.

of England. A.D. 978–1016.

facta est regni permutatio. Brevi etenim tempore vi. archiepiscopi, scilicet Dunstanus, Livingus, Alfgarus, Siricius, Alfricus, Alfegus, Cantuariensis ecclesiæ cathedram adepti archiepiscopalem, cesserunt in fatum, ad hoc forte hac luce privati, ne piorum patrum pia misericordia in posterum sibi insurgere filios viderent degeneres. Nec hoc solum. Verum etiam majores natu et dignitate potentiores, immo cujuscumque essent conditionis, tam viros quam mulieres totius Angliæ, repentinus irruit pavor pariter et vastatio. Enimvero gens barbarica, (scilicet Danorum,) navali vehiculo cum rege suo Suuano in Angliam adventasse perhibetur, quæ tantam ubique locorum ferocitatem exercuit, pariter et impietatem, ut nec dignitati vel ætati, sexui parcerent, aut conditioni. Quorum depopulationi simul et insultui cum gens Anglicana videret se minime posse resistere, hi propter metum mortis, alii causa rei servandæ, nonnulli etiam proditorie, ad regem Danorum se contulerunt. Sicque factum est ut regnum ipsum in se divisum flebiliter desolaretur. Quid multa? Rex Athelredus videns se alienatum tam a fidelitate quam a consortio suorum, Normanniam una cum uxore et liberis gressu petiit festinanti. Regnavit itaque Swanus in Anglia paucis diebus, quia regno pariter et vita in brevi divino arbitrio est privatus. Verum post cujus decessum rex Anglorum Athelredus quam citius potuit a partibus remeans transmarinis, nullo contradicente, regno potitur prius habito.

[Duxit[1] autem rex Æthelredus Normannorum comitis Ricardi filiam in conjugium, nomine Emmam, quam Angli Elfgivam Immam cognominarunt; de qua Eadwardum et alios liberos genuit, magnæ pietatis hominem. Frater vero ejusdem reginæ Ricardus junior

[1] *Duxit.*] The passage given in the text between brackets has been added from Claud. C. ix. fol. 126.

dicebatur, de quo natus est Robertus, Willelmi pater, qui Angliam postea aggressus regnum illic sibi usurpavit. A.D. 978–1016.

Interea tanta ecclesiasticarum et secularium rerum his temporibus, tamque frequens, fieri hac in patria permutatio, quanta hactenus apud Anglos quisquam non audierat. Nam eodem rege regnante, Cantuariensis cathedræ apicem v. sibi invicem succedentes patriarchæ morte commutarunt, scilicet, Dunstanus, Ælfgarus, Sigericus, Alfricus, Ælfegus, Livingus. At in secularium personarum majores, diversi anfractus incussio. Siquidem gens Danorum cum rege suo Sueino in Angliam appulsa, adeo ferocitatem ubique locorum et impietatem suam viritim infudit, ut prædæ, crematui, necique, universa dederent. Non dignitati, non ætati, non sexui ulla tunc reverentiæ delatio servata. Perversus quisque justitiæque proditor ad hostes diffugium habere. Idem metu alii facere. Ita rex Ethelredus a suis diatim destitutus, Normanniam una cum uxore petiit, comitique Normannorum Ricardo juniori, cujus sororem habebat in matrimonium, sese credidit. Verum Sueinus regnum usurpans Angliæ, recipitur pro domino. Sed non diu inde lætari permissus, quia et regno et vita in proximo privatur Dei arbitrio. Post cujus interitum, a transmarinis rex Anglorum remeans oris, regno potitur prius habito.]

De[1] *Morte Adelredi Regis, et de Regno Edmundi Regis, Filii sui.*

Item,[2] Danis Sueini defuncti complicibus una cum Anglis contra genuinum dominum conspirantibus, Canutoni, filio ejusdem regis, sese submittunt, dant fidem, Death of Ethelred, and accession of Edmund. A.D. 1016.

[1] *De.*] Claud. C. ix. fol. 126. | [2] *Item*] Interim.

A.D. 1016. ad quæ liberet prompte se pergere spondent. Talibus iterum circumventionibus rex sollicitus morbo corripitur, ac xxx. et vi. exactis in regno annis, vario periculorum eventu implicitis, moritur. Nec mora; Eadmundus filius ejus ab his qui patri adhæserant coronatur. Qui temptans partes Cnutonis fundere bello multorum mentes conscivit ferre juvamen, quatinus barbaræ gentis dominatum vivida a se repellerent manu. Multitudine ergo sibi adunata, quinquies eodem anno suis intulit bellum adversariis. Nec tamen fieri superior eis valuit, immo augeri illos et se deorsum iri, tum et maximam nobilium copiam hinc et inde cæsam fuisse, contigit. Quare utriusque principis exercitus id consilii æqui fore decernunt quo pax et[1] sacramento fideque utrinque constatuatur; ne videlicet amplius suorum tanti sanguinis regnandi intellectu[2] proveniat effusio. Consultus ad ipsam rem usque deducitur, itaque regibus ad invicem conciliatis, Athelredus[3] Occidentalibus, Cnuto Merciorum populis imperarent.

Death of Edmund Ironside. A.D. 1016. His itaque[4] peractis, Eadmund hominem exivit, non plus quam vi. mensium transcurso curriculo ex quo regni sumpserat moderamina. Inde totius Brittanniæ Cnuto monarchiam, quin et Daciæ et Norweiæ dominatum, adipiscitur triviatim. Inter quos tam dissidentes in Anglia motus, hinc Dei miseratione protegente, illic abbatis Wlfgari industria vigilante, cœnobium Abbendonense a Danorum devastatione permansit immune; cum dextra lævaque hostium incursio passim loca universa subrueret, aut si benevolentior fieret, maximo sese pretio habitatores eorum redimere sineret.

---

[1] *et.*] Omitted.
[2] *intellectu*] inlectu.
[3] *Athelredus*] Eadmundus.
[4] *itaque*] taliter.

[*De*[1] *Morte Wlfgari Abbatis.*

A.D. 1016. Death of Abbot Wulfgar and accession of Ethelwin.

Circa idem tempus domnus Wlfgarus

"Pastor defecit; deflendo funera fecit
Quem pie tractavit devotus grex et amavit."

Cui in pastoralitate domnus Æthelwinus successit, æquitatis comprobatus assertor, et plurimæ apud Cnutonem familiaritatis, iccirco consecutus ausum. Unde loco Abbendonensi se rex privatum rex gerebat, venerationem suam illic sedulo conferendo. Quod adhuc celebri prædicatur indicio, quo thecam de argento et auro decenter ornatam honori martyris ac levitæ Vincentii Hispaniensis fieri fecit, quatinus in ea ejusdem martyris reliquiæ locarentur, summa ab universis suffragium eo divinum petentibus veneratione in palam colendæ. In qua etiam apices sculptæ erant, quorum forma hæc est:—

"Rex Cnut hanc thecam, necnon Ælfgiva regina,
Cudere jusserunt; bis centum necne decemque
Coctos igne chrison mancosos atque viginti,
Necne duas libras argenti pondere magno."

---

[1] *De.*] The narrative furnished at this point by Claud. C. ix. fol. 126 b. is so much fuller than that given by Claud. B. vi. that the former has been introduced between brackets into the text, and the latter appended in the footnote. It is as follows:—

"De Morte Wlfgari Abbatis.

"Circa idem tempus domnus Wlfgarus abbas viam universæ carnis ingressus est, cui successit Athelwinus abbas, vir magnæ auctoritatis et æquitatis assertor comprobatus, et iccirco Cnutoni regi familiaris est effectus. Ad cujus etiam admonitiones memoratus rex multa bona huic ecclesiæ Abbendoniæ contulit. Dedit namque villas quæ Mittune et Linford appellantur, cum omnibus ad se integre pertinentibus, sicut cartæ ipsius regis subsequentes attestantur. Quarum prima hæc est:—

"Carta Cnutonis Regis de Mittune.

"Confirmat nos sacræ" (as at p. 436).

A.D. 1016. Hæc in superiore parte; et ista inferius continebantur scripta.

"Istud Ædelwini patris sub tempore domni
Martiris est Vincentii sub honore peractum."

Hæc vero nominata regina binomia quidem, scilicet Ælfgiva Imma, Ædelredo regi connubio primum copulata, quam iste Cnuto, regno confirmato, in conjugem duxit, Hardecnutonemque ex ea genuit. Addidit huic pio rex Chnuto benificio, ut duo grossioris soni signa tunc quidem laudabilis istic donaret. Abbas autem Ædelwinus capsam alteram, ad formam illius quæ per regem facta fuit, pari pæne magnitudine condidit, ubi reliquias sanctorum a se exquisitas intulit.

De Siwardo Abbate.

Of Abbot Siward. Is ergo vita decedens, successorem Siwardum ex Glestoniensi quidem cœnobio monachum accepit, tam secularium quam ecclesiasticarum vigore admodum suffultum. Cujus mentio in quadam ejusdem regis cartula sic continetur.

Carta Regis Cnut de Mytuna.

First Charter of Mytuna. In nomine Dei et Domini nostri Jhesu Christi. Anno Dominicæ Incarnationis MXXXIIII., indictione ii., ego Cnut rex Anglorum, totiusque Brittannicæ orbis gubernator et rector, superna annuente gratia ab eodem Deo et Domino nostro Jhesu Christo, populis et tribubus præelectus in regem, anno imperii mei xix. fui rogatus a venerabili abbate Abbendonensis ecclesiæ vocitato nomine Siwardo, ut quandam terram iii. manentium, in loco qui dicitur ab incolis Mytun, ad monasterium beatissimæ Dei genetricis semperque Vir-

ginis Mariæ quod situm est ad Abbandune libenter A.D. 1034.
concedo, Ejus gratia amoris qui dicit, "Petite et dabitur vobis" [Matt. vii. 7.]. Maneat igitur hoc nostrum immobile donum æterna libertate jocundum, cum omnibus ad se rite pertinentibus, tam in notis causis quam ignotis, in modicis et in magnis, campis, pratis, pascuis, aquarumque cursibus, excepto istis tribus, expeditione, pontis arcisve restauratione. Et mandamus in nomine Dei Patris Omnipotentis, et Filii, et Spiritus Sancti, ut nullus superveniat hominum superbia inflatus, aut aliqua malivola instigatione hanc præfatam donationem atque libertatem in alicujus honeris molestia mutare audeat. Et si præscriptis litteris noluerit consentiens esse, sit ipse in profundum chaos igneis nexibus mancipatus, et ejus memoria caligine mortis obtecta. Sciatque se alienum a consortio sanctæ Dei ecclesiæ per auctoritatem beati Petri Apostoli, omniumque sociorum ejus, nisi hic digna satisfactione emendaverit ante mortem, quod contra nostrum decretum malivola machinatione peregit. Si autem aliquis hoc adaugere voluerit, augeat Deus partem illius in terra viventium.

Ego Cnut, rex Anglorum, concessi.

Ego Ælfgiva, regina, hanc libertatem libentissime a præfato rege domino meo adquisivi.

Ego Æthelnotus, archipræsul, et ego Ælfricus, cum cæteris omnibus, confirmavimus.[1]]

---

[1] *confirmavimus.*] Here ends the extract from Claud. C. ix., which then passes on to "*Carta duorum Manentium de Linford*" (p. 439).

Carta[1] *Cnutonis Regis de Mettune.*

A.D. 1034. Second Charter of Mettune.

Confirmat nos sacræ auctoritatis Scriptura dicens, "Nudus egressus sum ex utero matris meæ, et nudus revertar illuc;" et iterum, "Nihil intulimus in hunc mundum, verum nec auferre ab eo quid poterimus." [Job, i. 21.] Quapropter lubrici potentatus non inmemor, ego Cnut, Christo conferente, rex et primicerius totius Albionis, regni fastigium humili præsidens animo, ob remunerationem majoris præmii aliquantulam ruris particulam tribus comparatam cassatis in loco cui vocabulum certa astipulatione Mytun profertur, ad ecclesiam Beatæ Mariæ genetricis Dei ac Domini nostri Jhesu Christi in loco qui Abbendun dicitur, Siwardo abbati fratribusque ibidem Deo servientibus libenter concedo; obsecrans et præcipiens in nomine Christi, ut nemo successorum nostrorum, superioris vel inferioris gradus, hoc nostræ devotionis donum aliquo temeritatis aliquatenus instinctu disrumpat. Sit autem prædictum rus omni terrenæ servitutis jugo liberum; tribus exceptis, rata videlicet expeditione, pontis arcisve restauratione.

Si quis igitur hanc nostram donationem in aliud quam constituimus transferre voluerit, privatus consortio sanctæ Dei ecclesiæ æternis baratri incendiis jugiter puniatur, si non satisfactione emendaverit congrua quod contra nostrum deliquit decretum. Si quis vero invidus ignicomis philargiriæ flammis accensus, huic veridico libellulo alium circum attramentatum cupiditatis fallacia libellum superimponere conatus fuerit, sit anathema marathana, hoc est alienatio a consortio

---

Carta.] In Claud. B. vi. fol. 107. a representation of King Cnut is here introduced.

Christianorum, donec resipiscens pœniteat quod in invidiæ fallacis livore probarat. A.D. 1034.

His metis præfatum rus hinc inde giratur.

Metæ.

This[1] sind thara iii. hida landgemæra æt Mytune.

Ærest on Leomenan[2] a be healfon streame ;[3] swa of Leomanan[4] on Doddan læw ; of[5] tham læwe on thone haran thorn ; of tham thone on thone Bradanmere ;[6] of tham mere on Tæceles broc ; a be healfon streame on Avene ; andlang Avene a be healfon streame ; eft on Leomene.[7]

Anno Dominicæ Incarnationis xxxiii. post mille, indictione i., scripta est carta, his testibus consentientibus quorum inferius nomina caraxantur.

Testes.

✝ Ego Cnut regali dextera eandem vexillo sanctæ Crucis corroboro, manibusque omnium mihi subjectorum confirmare præcipio.

✝ Ego Ælfgyfa, prædicti regis conlaterana, istud datum venerandæ Crucis vexillo consolidavi.

---

[1] *This.*] Collated with the duplicate copy of the boundaries in Claud. C. ix. fol. 200 b.

[2] *Leomenan*] Leomene.

[3] *a be healfon streame.*] Omitted.

[4] *Leomanan*] Leomene.

[5] *of.*] C. ix. omits the boundaries as far as the word Bradanmere.

[6] *Bradanmere*] to Bradanmere.

[7] *of . . . . Leomene.*] Bradanmere on gratan thorne ; of gratan thorne to Tæccelesbroc ; of Tæccelesbroce on Afene ; andlang Afene eft on Leomene.

A.D. 1094. ✠ Ego Athelnoth, Dorbernensis ecclesiæ archiepiscopus, regium munus gabulo sanctæ Crucis confirmavi.

✠ Ego Ælfric, Eboracæ civitatis archiepiscopus, hujus munificientiæ dapsilitatem signo adorandæ Crucis stabilivi.

✠ Ego Brihtuuold, episcopus, atquievi.
✠ Ego Ælfuuine, episcopus, adquievi.
✠ Ego Atheric, episcopus, adjuvi.
✠ Ego Bryhtmer, episcopus, consensi.
✠ Ego Bryhtheh, episcopus, non renui.
✠ Ego Atheluuard, abbas.
✠ Ego Ælfuuine, abbas.
✠ Ego Ælfuuard, abbas.
✠ Ego Stigand, presbyter.
✠ Ego Eaduuold, presbyter.
✠ Ego Goduuine, dux.
✠ Ego Leofric, dux.
✠ Ego Ælfuuine, minister.
✠ Ego Tocig, minister.
✠ Ego Osgod, minister.
✠ Ego Thured, minister.
✠ Ego Leofuuine, minister.
✠ Ego Tokig, miles.
✠ Ego Godric, præfectus.
✠ Ego Totyg.
✠ Ego Ælfuuard, præfectus.
✠ Ego Ouuine.
✠ Ego Tofig.
✠ Ego Osmund, præfectus.
✠ Ego Karl, miles.
✠ Ego Ulf, miles.

Carta Regis Cnut de Linford.

A.D. 1034. Charter of Linford.

Pax[1] et victoria Apostolicæ fidei in perpetuum cultoribus. Ecclesiæ vero catholicæ auctoritas jugis et indefessa obtamus ut permaneat. Ad sacra autem sanctuaria in Domini gazofilacio diversa jubentur jactari ac offerri munuscula, quia Regi nato Cœlorum, ut scriptum est, "reges terræ optulerunt munera."[2]

Unde ego Cnut, Ejus gratuita miseratione et inolita benignitate totius Albionis basileus, parvam ruris particulam, quod ab hujus patriæ incolis Linford nuncupatur, duorum videlicet manentium quantitatem, quoddamque monasteriolum in honore Sancti Martini præsulis consecratum, cum adjacenti prædiolo in urbe quæ famoso nomine Oxnaford nuncupatur, Domino nostro Jhesu Christo Ejusque genetrici semperque Virgini Mariæ, ad usus monachorum loco qui celebri Abbandun vocitatur onomate, æterna largitus sum hereditate; in nomine sanctæ Trinitatis et individuæ Unitatis præcipiens ut nullus alicujus personæ hominum præfatam donationem a prædicto cœnobio auferre præsumat. Hæc autem ruris particula libera ut maneat præcipio, causis tribus segregatis, expeditione scilicet hostili, fundatione arcis regiæ, pontisque restauratione.

Si quis vero invidus ignicomis philargiriæ flammis accensus huic veridico libellulo alium circum attramentatum cupiditatis fallacia libellum superimponere conatus fuerit, sit anathema maratana, hoc est alienatio a consortio Christianorum, donec resipiscens pœniteat quod in invidiæ fallacis livore probarat.

---

[1] *Pax.*] Collated with the duplicate in Claud. C. ix. fol. 127 b.

[2] *reges . . . . . munera.*] See Psal. lxvii. 30.

A.D. 1034. Prædicta igitur terra a circummanentibus incolis ita dicitur esse determinata.

Metæ.

Ærest of Eoccan east andlang thære ealdan dic on tha lam pyttes; of tham pyttan est be gemære on Byttman[1] dic; of thære dic est be gemære on Cyllrithe; andlang Cyllrithe to Bottan ige; of Bottan ige be Leofrices gamære to Winagares stapule; of tham stapule to Wiht lufe hamme westwerdon; eft on Eoccan.

Thisne landsplot becwæth Æthelwine into Abbendune and thone hagan on Oxnaforda, the he sylf onsæt, on mycelre gewitnysse.[2]

[Tantillum terræ hujus Adelwinus testamento hereditavit Abbendonam, et curiam apud Oxonofordam in qua ipsemet commanebat. Et hoc fecit multorum testimonio.[3]]

Acta[4] est ergo hæc cartula anno Dominicæ Incarnationis XXXII. post mille, indictione XV.; et ut hæc scedula inviolabilis firmitatis soliditatem obtinere possit, —

Testes;—

✠ Ego Cnut, regali dextera eandem vexillo sanctæ Crucis corroboro, manibusque omnium mihi subjectorum confirmare præcipio.

---

[1] *Byttman*] Byttaman.

[2] *Thisne . . . . . gewitnysse.*] This passage does not occur in Claud. C. ix.; but see the following note ([3]).

[3] *Tantillum . . . . testimonio.*] The passage within brackets has been carried into the text from Claud. C. ix. fol. 127 b.

[4] *Acta.*] Claud. C. ix. fol. 127 b.

✝ Ego Ælfgyfa, prædicti regis conlaterana, istud datum venerandæ Crucis vexillo consolidavi. A.D. 1034.

✝ Ego Athelnoth[1] Dorbernensis ecclesiæ archiepiscopus, regium munus gabulo sanctæ Crucis confirmavi.

✝ Ego[2] Ælfric, Eboracæ civitatis archiepiscopus, hujus munificentiæ dapsilitatem signo adorandæ Crucis stabilivi.

✝ Ego Athelsie, episcopus, atquievi.
✝ Ego Byrhtuuold, episcopus, adjuvi.
✝ Ego Athelric, episcopus, consensi.
✝ Ego Atheric, episcopus, non renui.
✝ Ego Lyfing, episcopus, conclusi.
✝ Ego Byrhtwig, episcopus, favi.
✝ Ego Atheluueard, abbas.
✝ Ego Ælfuuine, abbas.
✝ Ego Siuueard, abbas.
✝ Ego Atheluueard, abbas.
✝ Ego Ælfuuine, presbyter.
✝ Ego Eaduuold, presbyter.
✝ Ego Goduuine, dux.
✝ Ego Leofric, dux.
✝ Ego Siuuard, minister.
✝ Ego Harold, minister.
✝ Ego Alfuuine, minister.
✝ Ego Ælfgar, minister.
✝ Ego Tofig, minister.
✝ Ego Osgod, minister.
✝ Ego Thuryd, minister.
✝ Ego Leofuuine, minister.
✝ Ego Ælfwig, minister.
✝ Ego Tofig, minister.
✝ Ego Karl, minister.

---

[1] *Athelnoth*] Æthelnoldus.

[2] *Ego.*] C. ix. proceeds thus:—"Idem, ego Ælfricus, Eboracensis ecclesiæ archiepiscopus, facio. "Idem, Wlfsinus, episcopus, cum multis aliis, facio."

No more witnesses occur in C. ix.

A.D. 1034. ✠ Ego Lyfing, præfectus.
✠ Ego Ælfstan, minister.
✠ Ego Thurkyl, minister.
✠ Ego Aelfgar, minister.
✠ Ego Ceolric, minister.

[In his et tempora prædicti abbatis, sed et confirmationes Cnutonis regis harum ecclesiæ Abbendonensis possessionum, intelligi dantur quibus tunc eadem ecclesia aucta est.][1]

Testamentum Adelredi Regis.

Donations to Abingdon.

Illis[2] diebus vir præpotens nomine Atheluuardus ad novissimum vitæ terminum veniens viii. hidas et dimidiam apud Samford, et scrinia iii., cum uno grandi cristallo, huic cœnobio largitus est.

The relics of St. Edward King and martyr.

[Temporibus etiam hujus regis reliquiæ Sancti Ædwardi regis et martyris sunt Abbendone detatæ. Dumque portitor inde eas postea referre deliberasset, non longe ab ecclesia Dei nutu in itinere vestigio solo tenus hæsit, nec ultra progredi quivit. Ita sacra pignora ad ecclesiam revecta, hucusque inibi conservantur.

Cnut's sway.

Rex autem Cnuto Daciam, Norweiam, et Angliam imperialiter æqua et valida manu moderans, summorum Apostolorum Petri ac Pauli expetitis apud Romanas arces suffragiis, legibus hinc quibus nationes sibi subactæ in causarum controversiis unirentur, seniorum prudentumque consultu sancitis, in pace diem obivit.][3]

---

[1] *In . . . . . est.*] The passage here introduced into the text within brackets is derived from Claud. C. ix. fol. 127 b.

[2] *Illis.*] Claud. C. ix. fol. 127 b.

[3] *Temporibus . . . . obivit.*] This passage between brackets is derived from Claud. C. ix. fol. 127 b.

De Donis Cnutonis Regis.

A.D. 1034. KingCnut's gifts to Abingdon.

Thecam[1] etiam rex Cnuto de argento et auro ad honorem gloriosissimi martyris Vincentii Hispaniensis, cujus reliquiæ in hac continentur ecclesia, fieri fecit. Dedit etiam memoratus rex huic domui duo signa grossa, quæ usque in hodiernum tempus in ecclesia ista habentur. Abbas etiam Atheluuinus hoc tempore capsam unam, ad formam illius capsæ quæ per regem facta fuit, pari pæne magnitudine condidit, in qua reliquias sanctorum a se diligenter adquisitas honorifice condidit. Fecit etiam crucem argenteam, quæ adhuc in hac ecclesia habetur.

Quo Tempore adlatæ sunt Reliquiæ Sancti Edwardi Abbendoniæ.

The relics of Edward, king and martyr, brought to Abingdon.

Tempore etiam Cnutonis regis reliquiæ Sancti Eadwardi, regis et martyris, quæ in ista continentur ecclesia, ad hanc domum Abbendonensem mirifice sunt delatæ; prout in serie passionis et vitæ gloriosissimi martyris evidentissime continetur.[2]

De[3] *Adventu Siwardi Abbatis.*

Siward becomes abbot.

Atheluuino abbate diem claudente supremum, successit ei Siwardus ex Glestoniensi cœnobio monachus,

---

[1] *Thecam.*] Claud. C. ix. fol. 127. See before, p. 433.

[2] *prout . . . . continetur.*] This clause, containing the reference to the Life of S. Edward, king and martyr, does not occur in Claud. C. ix.

[3] See p. 434.

A.D. 1043. tam secularium quam ecclesiasticarum vigore admodum suffultus. Ob cujus etiam benignitatem, quam rex Cnuto ex ipsius pectore jugiter novit exuberare, memoratus rex ecclesiam Sancti Martini in Oxoneforda cum uno prædiolo huic domui caritative contulit.

Quod voluit Siwardus Abbas frangere Ecclesiam Sancti Adelwoldi.

Abbot Siward intends to rebuild Abingdon.

Interea dum quadam die more solito abbas venerabilis Siwardus deambularet in curia abbatiæ, attollens oculos suos ad ecclesiam et ad officinas quas beatus Athelwoldus prædecessor ejus reædificaverat, proposuit in animo suo ecclesiam pariter cum officinis infringere et in melius mutare, necnon et ampliores reædificare. Quod cum in animo suo jam concepisset, videns tamen nec se posse nec velle hujusmodi opus aut sic infringere, aut aliud reparare, sine regis gratia simul et licentia, ex consulto regem adiit, petiturus ab eo licentiam super hujusmodi negotio propensius exequendo. Nec mora, quod a rege petiit sine repulsu maturius obtinuit. Itaque cum diutius deliberasset super hujusmodi negotio inchoando, attendens diligenter vitæ sanctitatem venerabilis viri Athelwoldi, prædecessoris sui, qui ipsum opus incoaverat pariter et consummaverat, timuit idem opus infringere, admodum pavidus ne super hujuscemodi facto gloriosissimi confessoris incurreret offensam.

Quid multa? de consilio fratrum suorum, indictis sibi aliquot dierum jejuniis, divinam implorabant clementiam, insuper et beati Athelwoldi patrocinium, quatinus divinitus eis esset manifestatum aut de veteri remanendo aut novo monasterio construendo quid eis potius expediret. Et factum est post aliquot dies, viro venerabili Siwardo abbate in lectulo suo qui-

escente, apparuit ei beatus Athelwoldus in somnis, A.D. 1034.
dicens, "Quid mente volutes, quid in posterum de ecclesia mea pariter et ædificiis meis diruendis ac iterum reædifcandis cogitando tecum deliberes, bene novi; et iccirco veni tibi consulere quid commodius sit agendum super hujuscemodi negotio exequendo. Non est itaque tui temporis hoc meum opus infringere, aut aliud ædificare; quod ut certius fidem meis dictis adhibeas, attende diligentius, quod quidam de transmarinis partibus veniet pater et pastor istius loci futurus, qui ipsum opus infringet et novum inchoabit; sed hoc ipsum non perficiet. Post hunc vero venient et alii duo, similiter istius loci pastores futuri, qui multa bona tam in ædificiis quam in aliis huic loco competentibus admodum necessarii actitare satagent. Quibus cedentibus in fatum, non erit quispiam per diuturnam temporis protelationem in hoc loco pastor et abbas futurus qui consimili modo hunc locum bonis studeat ampliare. Novissimis vero diebus erit quidam similiter istius loci abbas futurus, qui in Christi visceribus hunc locum tanto amplexabitur affectu, ut bona bonis accumulans, ædificia diruens et in melius reædificans, ecclesiam condecorans, ordinem servans, de consuetudinibus nihil minuens sed potius augmentans, Deum timens, moribus pollens, vitæ sanctitate præcluus, pius pater et pastor vocari dignus, in pace pectoris pacem præstolabitur æternitatis."

His auditis, Siwardus a somno expergefactus, gratias Deo agere et a proposito suo desistere incepit, et pecuniam quam ad ipsum opus inchoandum coaduna-verat diligenter studuit erogare pauperibus. Siward abandons his intention.

De Morte Cnutonis Regis.

Accession of Hardecnut. A.D. 1039.

Mortuo Cnutone rege, necnon et Haraldo filio ejus ex concubina genito, regnavit Hardecnutus filius ejus ex Emma quondam Athelredi regis regina. Iste ad monitionem Siwardi abbatis dedit huic domui Ferbergam, et carta sua confirmavit; cujus cartæ tenor hic est.[1]

Carta Hardecnuti de Fernberga.

Gift of Fernberga.

Cuncta[2] seculorum patrimonia incertis nepotum heredibus relinquuntur, et omnis mundi gloria, adpropinquante debitæ mortis termino, ad nihilum reducta fatescit. Hujus regi[3] gratia terrenis caducarum rerum possessionibus semper mansura supernæ patriæ emulumenta[4] adipiscentes, Domino juvante, lucremur.

Quapropter lubrici potentatus non inmemor, ego Hardacnut, Christo conferente, rex et primicerius Anglorum atque Danorum, ob remunerationem cœlestis præmii, aliquantulam ruris particulam, x. scilicet mansas, loco qui celebri æt Feornbergan[5] profertur, ad ecclesiam Beatæ Mariæ genetricis Dei ac Domini nos-

---

[1] *est.*] Claud. C. ix. fol. 127 b. thus introduces this charter:—

"Post eum in regem constituitur Haroldus filius, ut ferebatur, ipsius Cnutonis ex concubina progenitus: quinquennique emenso moritur.

"Hinc Hardecnuto ex Cnutone rege et Emma regina progenitus imperium Angliæ sumpsit.

"Carta Regis Hardecnut de Ferneburga" (as in the text).

[2] *Cuncta.*] Collated with the duplicate copy in Claud. C. ix. fol. 128. In B. vi. fol. 109 b. a representation of King Hardecnut is here given.

[3] *regi*] rei.

[4] *emulumenta*] emolumenta.

[5] *Feornbergan*] Fernbeorgan.

tri Jhesu Christi, illo in locello qui dicitur Abbandun, A.D. 1042
ad usus ibidem fratrum Deo servientium libenter concedo; obsecrans et præcipiens in nomine Christi, ut nemo successorum nostrorum, superioris inferiorisve gradus, hoc nostræ devotionis donum aliquo temeritatis aliquatenus instinctu disrumpat.

Si quis ergo alium libellulum falsæ cupiditatis attramento prætitulatum contra istum in palam protulerit, nec sibi nec suæ proficiat avaritiæ, sed a divino sit in perpetuum perforatus graphiolo, et ipse meo atque meorum interdictu pontificum permaneat anathematizatus, et a Christianorum consortio alienatus, insuper a Corpore et a Sanguine Domini sequestratus, et in pœnis infernalibus post obitum miserabiliter dampnatus.

Et ut præfatæ telluris ruricolæ inviolabile robur libertatis semper obtinere valeant, regali liberati sunt præcepto ab omni seculari jugo, exceptis trium rerum obsequiis, expeditione scilicet populari, viatici fundatione pontis, arcis conditione regalis. Nunc vero dicendum est qualibus videtur terminis prædicta adesse terra circumcirca determinata.

Metæ.

This[1] sindan tha landgemæro the to Fernbeorgan gebyrigath.

Of[2] Fernbeorge west on thone weg to tham stanum; of than[3] stanum suth on thone weg oth tha andheafda; of tham andheafdum on tha hlinc rewe up to

---

[1] *This.*] Collated with the duplicate copy of the boundaries in Claud. C. ix. fol. 197 b. See above, p. 80.

[2] *Of*] Ærest of.

[3] *than*] tham.

A.D. 1042. thære dic be northan stodfaldan; thonne forth on tha dic to mearflodan be eastan Lilling lea; thonne forth andlang thæs sutheran weges oth thæt lange treow; thone forth west on thone weg ofer Beocum to than[1] stancrundele; thonne north on thone[2] smalan weig with eastan brocan[3] beorh to than wege thar[4] east ligth; thonne forth on thonne weg to Cytel flodan be westan Mulescumbe, thær tha weges twisligath; thonne forth to Scyldmære; thonne forth on tha furh to Fyrcumbe; andlanges Fyrcumbes middeweardes to thære dene; thonne forth on tha denu to thæra wega gemythan; thonne forth to tham hwitan wege to than haran thornan; thonne of tham hwitan wege on Feornbeorh, and se leag be eastan Catmere the thærto gebyrath, thæt is on thone weg the lith to Stanleage; thonne forth siththan suth on thone stanihtan wege of Stanmeringa gemære; thonne forth on thone smalan weg to tham fulan wege se hatte Stifinc weg, thæt is Catmeringa gemære and thæs landes to Feornbeorgen; thonne forth andlang thæs weges ut on thone feld; and thonne ealle tha hangras[5] betweonan tham wege and tham the to Stanleage lith gebyriath ealle to Feornbeorgan.

Acta est ergo hujus donationis kartula anno Dominicæ Incarnationis xlii. post mille, indictione ;[6] anno scilicet imperii mei ii., feria, luna ;[7] in regali villa quæ Suttun[8] nuncupatur, sub horum testimonio quorum nomina inferius sunt descripta.

✠ Ego Hardacnut, rex, meum donum circumquaque prætitulo et circumroboro sanctæ Crucis signaculo.

---

[1] *than*] tham.
[2] *thone*] thane.
[3] *brocan*] brocenan.
[4] *than wege thar*] tham wege thær.
[5] *hangras*] hangran.
[6] Blank in B. vi. The passage is omitted in C. ix.
[7] Blank also in B. vi.
[8] *Suttun*] Suthtun.

✝ Ego Eadgifu,[1] ejusdem regis mater, regium mu- A.D. 1042.
nus trophæo venerandæ Crucis corroboro.

✝ Ego Eadward, prædicti regis frater, verus testis adesse cupio.

✝ Ego Eadsige,[2] Dorvornensis ecclesiæ archiepiscopus, ejusdem regis donationem cum trophæo agiæ Crucis consigno.

✝ Ego Eælfric,[3] Eboracensis ecclesiæ archiepiscopus, hilari vultu consentio.

✝ Ego Byrhtwold, episcopus, confirmo.

✝ Ego Ælfwine, episcopus, hilari vultu assentio.

✝ Ego Doduca, episcopus, propria manu firmo.

✝ Ego Byrhtwine, episcopus, testis adsum fortissimus.

✝ Ego Lufing, episcopus, læto corde hoc testificor.

✝ Ego Eadnoth, episcopus, non renuo.

✝ Ego Athelstan, episcopus, versis testis adesse cupio.

✝ Ego Wlfsige, episcopus, non denego.

✝ Ego Athelward, abbas.

✝ Ego Ælfuuine, abbas.

✝ Ego Siuuard, abbas.

✝ Ego Wlfsige, abbas.

✝ Ego Ælfuuig, abbas.

✝ Ego Eadwold, presbyter.

✝ Ego Stigant, presbyter.

✝ Ego Ælfuuine, presbyter.

✝ Ego Spiritus,[4] presbyter.

---

[1] *Eadgifu*] Eadgiva.

[2] *Eadsige*] Eadsie.

[3] *Eælfric.*] "Alfric, archiepiscopus Eboracensis, consentio. Cum multiis aliis episcopis et abbatibus et laicis.

"Ego Siward, abbas, præsentem scedulam gaudens composui."

The other witnesses do not occur in C. ix., which then passes on to the chapter headed—

"De Morte Hardecnut Regis," as in p. 450.

[4] *Spiritus*] The reading is doubtful in Claud. B. vi. S̃ps. in MS.

A.D. 1042. ✠ Ego Hereman, presbyter.
✠ Ego Leofric, presbyter.
✠ Ego Goduuine, dux.
✠ Ego Leofric, dux.
✠ Ego Sig.
✠ Ego Osgod, miles.
✠ Ego Akig, miles.
✠ Ego Tokig, miles.
✠ Ego Ordgar, præfectus.
✠ Ego Urki, minister.
✠ Ego Ælfget, minister.
✠ Ego Uulfnoth, præfectus.
✠ Ego Karl, minister.
✠ Ego Ælfstan, minister.
✠ Ego Atheluuig, minister.
✠ Ego Kineuuerd, præfectus.
✠ Ego Athelmar, minister.
✠ Ego Tofing, minister.
✠ Ego Ælfuuig, præfectus.
✠ Ego Athelric, præfectus.
✠ Ego Brihtric, minister.

[*De*[1] *Morte Hardecnut Regis.*

Death of King Hardecnut. A.D. 1042.

Rex itaque Hardacnut vectigal pæne importabile passim a popularibus Angliæ exegit. Cadaver quoque Haroldi ante se regnantis, causa nimii odii quod præ se regnum anticiparit, effossum, jussit in locum profundissimi cœni demergi. Unde in singulorum ore hominum de eo haberi imprecatus, ut tantæ crudelitatis non diu abesset animadversio. Et id contigit.

---

[1] *De.*] The passage introduced into the text between brackets is derived from Claud. C. ix. fol. 128.

Siquidem ipso in regia hilariter epulante, improvise humi decidit et expiravit; verbum vel unum suarum rerum alicui non indicens. His ita compositis, Eadwardus, filius Ædelredi regis, ab omnibus cum lætitia in dominum suscipitur, favor effunditur, et diadema ei imponitur.[1]] A.D. 1042.

Successit Hardecnuto Anglorum regi beatissimus Eadwardus frater ejus, Athelredi quondam Anglorum regis et Emmæ filius. Annitentibus Edsio Dorobernensi archiepiscopo, et Livingo Wigornensi episcopo, et Godwino comite, cujus filiam accepturus erat in reginam, Lundoniæ levatur in regem; et ab archiepiscopis Edsio Dorobernensis, et Alfrico Eboracensi archiepiscopo, aliisque ferme totius Angliæ primatibus, prima die Paschæ [3 April. 1043] unguitur in regem Wintoniæ; cujus beneficia, quæ domui Abbendoniæ contulit, inferius annotabimus. Accession of King Edward the Confessor. A.D. 1042.

De[2] *Sancto Eaduuardo Rege.*

Anno secundo regni Eadwardi regis Edsius archiepiscopus Doroberniæ, Godwino comite mediante, ab Eadwardo rege impetravit ut sese, causa imbecillitatis propriæ, labori cedere antisticii; Siwardum vero ex Abbot Siward advanced to the See of Rochester,

[1] *imponitur.*] Then follows, in Claud. C. ix., the chapter having for its title "De Temporibus Eadwardi Regis."

[2] *De.*] In Claud. C. ix. fol. 128 b. the corresponding narrative is as follows:—

"De Temporibus Eadwardi Regis.

"Regnante itaque hoc rege, secundo anno regni ejus, Cantuariensis metropolis archiepiscopus Eadsius nomine accitum Siwardum abbatem, quem prudentia plurimum vigere noverat, regis consensu et regni primorum pontificatus decoravit apice, ac patriarchatus sui vice ipsum fungi instituit. Nam privatis ipse uti volebat, quia ægritudine laborabat. Abbendonensi autem ecclesiæ Ædelstanus ejusdem loci sacrista abbas constitutus est."

and afterwards to Canterbury. A.D. 1042.

Abbendonia abbatem, utpote discretum religiosumque virum, in episcopum Rouecestriæ sacratum, suo loco substitui et vice illius universa dispensari, concederet. Quo facto, Athelstanus cœnobii prædicti tunc æddituus eidem præponitur.[1]

Carta Eduuardi Regis de viii. Hidis juxta Chinete.

Gift of Chinete. A.D. 1050.

Confirmat[2] nos sacræ auctoritatis Scriptura, dicens, "Nudus egressus sum ex utero matris meæ, et nudus revertar illuc;" et iterum, "Nihil intulimus in hunc mundum, verum nec ab eo auferre quid poterimus." [Job, i. 21.]

Quarepropter lubrici potentatus non inmemor, ego Eaduuard, Christo conferente, rex et primicerius totius Albionis, regni fastigium humili præsidens animo, ob remunerationem majoris præmii, aliquantulam ruris particulam, viii. mansas, juxta flumen quod Cynete vocitatur, illud videlicet rus quod Eadric quidam rusticus habuisse cognoscitur, largiendo libenter concedens perdonabo ad ecclesiam beatæ Mariæ genetricis Dei ac Domini nostri Jhesu Christi, in loco qui dicitur Abbandun, ad usus ibidem fratrum Deo servientium libenter concedo; obsecrans et præcipiens in nomine Christi, ut nemo successorum nostrorum, superioris vel inferioris gradus, hoc nostræ devotionis donum aliquo temeritatis aliquatenus instinctu disrumpat. Sit autem prædicta tellus, quam ego cum consensu optimatum meorum præfato largitus sum cœnobio, ob omni ter-

---

[1] *præponitur.*] In Claud. B. vi. an illumination representing King Edward here occurs.

[2] *Confirmat.*] See Claud. C. ix. fol. 131.

renæ servitutis jugo libera; tribus his exceptis, rata videlicet expeditione, pontis arcisve restauratione. A.D. 1050.

Si quis autem larvarico instinctus spiritu hoc donum violare inmutareve præsumptuosus temptaverit, nisi digna satisfactione ante obitum suum reus pœnituerit, æternis baratri prostratus incendiis cum Juda Christi proditore æternaliter lugubris puniatur. Istis terminis prædicta terra circumgirata esse videtur.

Metæ.

Ærest[1] on Cynetan æt Sceolles[2] ealdcotan; thæt up andlang stremes oth Eadgife gemære; swa north innan Hyddene; thanne[3] north on Lamburninga mærce; swa est andlang mearce oth Ælfwiges mære; swa suth andlang gemæres on Hyddene; swa suth be gemære thæt eft innan Cynetan strem.[4]

Acta est hæc præfata donatio anno ab Incarnatione Domini nostri Jhesu M.L.

✝ Ego[5] Eadwardus, rex Anglorum, præfatam donationem sub sigillo sanctæ Crucis indeclinabiliter consensi atque roboravi.

✝ Ego Eadsinus, Dorobornensis ecclesiæ archiepiscopus, ejusdem regis donum sigillo sanctæ Crucis subscripsi.

---

[1] *Ærest.*] Collated with the duplicate copy of the boundaries in Claud. C. ix. fol. 200 b. See above, p. 399.

[2] *Sceolles*] Sceoldes.

[3] *thanne*] thonne.

[4] *strem*] stream.

[5] *Ego.*] Claud. C. ix. thus records the attestations:—

"✝ Ego Eadward, rex Anglorum, consensi et roboravi.

"✝ Ego Stigandus, episcopus, confirmavi.

"✝ Ego Hermannus, episcopus, conclusi.

"✝ Ego Lfo, episcopus, consensi.

"✝ Ego Ordricus, abbas, quievi.

"✝ Ego Godwine, dux, (eum multis aliis,) subscripsi."

A D. 1050. ✠ Ego Stigandus, Uuintoniensis ecclesiæ episcopus, testudinem sanctæ Crucis confirmavi.

✠ Ego Hermannus, episcopus, subscripsi et conclusi.
✠ Ego Ulfo, episcopus, consensi.
✠ Ego Hoica, episcopus, consignavi.
✠ Ego Dodica, episcopus, confirmavi.
✠ Ego Leofricus, episcopus, corroboravi.
✠ Ego Alfuuoldus, episcopus, conclusi.
✠ Ego Ealdredus, episcopus, consensi.
✠ Ego Rodbeardus, episcopus, consignavi.
✠ Ego Atheluueardus, abbas, stabilivi.
✠ Ego Ordricus, abbas, quievi.
✠ Ego Wulfuuardus, abbas, confirmavi.
✠ Ego Goduuine, dux.
✠ Ego Leofric, dux.
✠ Ego Harold, dux.
✠ Ego Sihroth, dux.
✠ Ego Raulf, dux.
✠ Ego Tosti, minister.
✠ Ego Brihtric, minister.
✠ Ego Ælfstan, minister.
✠ Ego Tofi, minister.
✠ Ego Ælfuui, præpositus.
✠ Ego Leofuuine, minister.
✠ Ego Rodbriht, presbyter.
✠ Ego Goduuine, presbyter
✠ Ego Regnbold, presbyter.
✠ Ego Lifing, presbyter.
✠ Ego Uuilhelm, presbyter.
✠ Ego Brihtric, presbyter.
✠ Ego Cinsige, presbyter.
✠ Ego Uuinsige, presbyter.
✠ Ego Nefetofi, minister.
✠ Ego Ælfweard, minister.
Kyneward, præpositus.

[Idem rex sub eodem abbate v. hidarum portionem terræ apud Cildatun concessit huic ecclesiæ,

quam portionem Ædelredus rex, pater hujus Ædwardi regis, Beorhtwaldo episcopo Wiltoniensi donaverat.][1] A.D. 1052.

Gift of Cildatun. A.D. 1052.

Confirmat[2] nos sacræ auctoritatis Scriptura, dicens, "Nudus egressus sum ex utero matris meæ, et nudus revertar illuc;" et iterum, "Nihil intulimus in hunc mundum, verum nec ab eo auferre quid poterimus." [Job, i. 21]. Quarepropter lubrici potentatus non immemor, ego Eaduuard, Christo conferente rex et primicerius totius Albionis, regni fastigium humili præsidens animo, ob remunerationem majoris præmii, aliquantulam ruris particulam v. comparatam cassatis, cui vocabulum certa astipulatione Cildatun profertur, ad ecclesiam Beatæ Mariæ genitricis Dei ac Domini nostri Jhesu Christi, in loco qui dicitur Abbandun, ad usus ibidem fratrum Deo servientium libenter concedo; obsecrans et præcipiens in nomine Christi, ut nemo successorum nostrorum,[3] superioris vel inferioris gradus, hoc nostræ devotionis donum aliquo temeritatis aliquatenus instinctu disrumpat.[4]

Sit autem prædicta tellus, quam ego cum consensu optimatum meorum præfato largitus sum cœnobio, ab omni terrenæ servitutis jugo libera; tribus his exceptis, rata videlicet expeditione, pontis arcisve restauratione.

Si quis autem larvarico instinctus spiritu hoc donum violare immutareve præsumptuosus temptaverit, nisi digna satisfactione ante obitum suum reus pœnituerit, æternis baratri prostratus incendiis cum Juda Christi proditore æternaliter lugubris puniatur.

His metis præfatum rus hinc inde giratur.

---

[1] *Idem . . . . donaverat.*] This passage is inserted in the text from Claud. C. ix. fol. 130 b.

[2] *Confirmat.*] Collated with the duplicate in Claud. C. ix. fol. 130 b., where it occurs under this title, "Carta Regis Eadwardi de Cildatun."

[3] *nostrorum*] meorum.

disrumpat] dirumpat.

Metæ.

A.D. 1052. Erest[1] of Waddune andlang weges to than grestune;[2] swa andlang thæs grestunes[3] dic to tham wege on eastwrthne[4] thæne tun; swa andlang weges to thære dice hyrnan; swa andlang dic innon thæne easc; of than æsce innon thæne ealdan mære; of than ealdan[5] mere innon tham[6] braece; andlang breces[7] innon rodstubban;[8] swa of rodstubban[9] to Lodder thorne; swa of Lodder thorne to flecge stan;[10] of flecce stane[11] to than fearngaran; of than fearngaran eft on Waddune to than ealdan beche.

And this sind thæra wudabæra landgemæru æt Thæclege the therto hyreth. Ærest of than hæcce to Dudemæres hele; of Dudemæres hele to mærclege; of mærclege to stanlege; of stanlege to thære dunlege; of thære dunlege swa eft innon thone hæcc.

Acta est hæc præfata donatio anno ab Incarnatione Domini nostri Jhesu Christi M.LII.[12]

✝ Ego Eadwardus, rex Anglorum, præfatam donationem sub signo sanctæ Crucis indeclinabiliter consensi atque roboravi.

✝ Ego Eadsius, archiepiscopus, ejusdem regis donum sigillo sanctæ Crucis subscripsi.

---

[1] *Erest.*] Collated with the duplicate copy of the boundaries in Claud. C. ix. fol. 199 b. See p. 427.

[2] *grestune*] gærstune.

[3] *grestunes*] gærstunes.

[4] *eastwrthne*] eastewyrdne.

[5] *than ealdan*] tham ealdam.

[6] *tham*] tha.

[7] *braece; andlang breces*] of tham bræce andlang beces.

[8] *rodstubban*] rodstybban.

[9] *rodstubban*] rodstybban.

[10] *flecge stan*] flegestane.

[11] *flecce gestane*] flegestane.

[12] *M.LII.*] Claud. C. ix. ends the charter here with these words: "his testibus, quorum nomina in superiori carta nominantur."

A.D. 1052.

✝ Ego Stigandus, episcopus.
✝ Ego Heremannus, episcopus.
✝ Ego Ulfo, episcopus.
✝ Ego Leofricus, episcopus.
✝ Ego Ordricus, abbas.
✝ Ego Atheluuardus, abbas.
✝ Ego Aelfuuinus, abbas.
✝ Ego Goduuine, dux,
✝ Ego Leofric, dux.
✝ Ego Harald, dux.
✝ Ego Siuuard, dux.
✝ Ego Raulf, dux.
✝ Ego Tostig, minister.
✝ Ego Kineward, præpositus.
✝ Ego Regenbold, presbyter.
✝ Ego Rodbriht, presbyter.
✝ Ego Kinsig, presbyter.
✝ Ego Ægelwig, presbyter.
✝ Ego Brihtheh, minister.
✝ Ego Æthelmær, minister.
✝ Ego Eadwine, minister.

De Contentione Lechamstede.

Disputes concerning Lechamstede.

De[1] villa quadam, Lechamstede appellata, tunc Abbendoniæ agitabatur quæstio. Dicebat enim quidam dives, Brihtwinus nomine, quod Siwardi dono ipsam in jus suum hereditarie possidendam accepit, dum pro potestate dominatus quæ liberet disponeret. Sed id falso imposuit. Nam Cnutonis tempore regis pater hujus, Brihtmundus vocatus, a conventu cœnobitarum Abbendonensium eandem impetratu adquisivit eo dic-

[1] *De.*] Claud. C. ix. fol. 128 b., with the title "De Lechamstede."

A.D. 1052. tatu, ut trium hominum vita (ipsiusmet scilicet, et duorum quos ipse Brihtmundus prospiceret,) inde frueretur; hoc tempore evoluto, monachorum manui libere restitueretur. Defuncto ergo illo, ad uxorem ipsius transfertur terræ fruendi secundaria permissio. Tertia, ad Brihtnodum filium horum. Cujus post mortem Siwardus, volens usui monachorum eandem terram delegare, (cum jam trium manutenentium numerositas defecisset,) prædictus Brihtwinus frater Brihtnodi cum nobilium quorundam comitatu Abbendoniam requisitum abbatem veniunt, quatinus et iste quoad viveret inde tenens foret; diu rogatum et tandem id impetratum est. Cumque is abbas jam alias frœna direxisset, quicquid antea pactum fuerat pervertere ille homo sategit, protestando sibi suisque de terra ipsa jus hereditarium concessum. Quo contra episcopus Siwardus Godwino comiti litteras dirigens falso eundem prosecutum ostendit, ita scribens:—

Responsio Siwardi Episcopi de Lechamstede.

Bishop Siward's attestation respecting Lecham-stede.

Siwardus[1] episcopus Godwino comiti, et Hermanno episcopo, et Kinewardo, et cæteris omnibus nobilibus de Bearrucscira, salutem.

Audivi Brihtwinum terram de Lechamstede sibi omnino appropriare, sed injuste id agit. Nam, me permittente, ea potitus est eo tenore ut post suum decessum monachorum libere in manum redeat. Quod conventione dispositum est illustrium virorum plurimorum præsentia, eo die quo Brihtnodus ejus frater defunctus Abbendoniæ sepultus fuit, qui tertius a patre (nam mater ejus inter se et patrem media,) ejusdem terræ

[1] *Siwardus.*] Claud. C. ix. fol. 128 b.

possessione functus est, quibus tantummodo, Cnutonis regis tempore, trino vitæ spatio hominum possessores fieri, inde a monachis Abbendonensibus concessum fuerat. Hæc haud aliter haberi, fide quam Deo et regi meo domino debeo interposita, juro. Sed et si adhuc his quis discrederit, judicio quo censura vestra potuerit jure definiri, in veritate quæ protestatus sum ero paratus. A.D. 1052.

Hæc quamquam ab episcopo sint testimonio prolata, vir ille tamen tanto calluit ingenio ut ad Ordrici abbatis (de quo inferius tractabitur,) illius inde dominatus excuti nequiverit tempora.

De Villa Leuekenore.

Matrona[1] quædam, Ælfgiva nomine, de genere regali nobilissima, Ædivæ scilicet reginæ regis Eadwardi consanguinea, villam quandam quæ Luuechenora dicitur de matrimonio suo habebat, in qua frequentius degebat. Hæc, vitæ præsentis cursu peracto, cum ad finem appropinquaret, quod in forensibus rebus carius habebat cognatæ suæ prædictæ, quam et præ cæteris diligebat, quamvis absenti, villam de Luuechenora habendam dereliquit. Quæ cum vitæ finem sortita esset, procurator domus ejus in villa, quasi sibi donata esset, dominium exercere cœpit; prorsus ignorante regina, quoniam absens erat, quia ei donata fuisset. Prædictus procurator[2] subjectos sibi non mediocriter affligebat, modis omnibus eis gravis existens et onerosus. Res namque eorum diripiebat, et unicuique ultra modum exactor avarus imminebat. Inter quos cuidam Narrative respecting the vill of Leukenore.

---

[1] *Matrona.*] Claud. C. ix. fol. 123 b.

[2] *Prædictus procurator*] Prædictus vero procurator.

A.D. 1052. Eadwino cognomento Rainere, mala multa inferebat; et quamvis omnes odio haberet, hunc tamen præ cæteris laboribus fatigabat. Eadwinus autem tantis malis provocatus, graviterque de illata sibi ferens injuria, cogitabat aliquando tam nequam hominis a suo et cohabitantium collo jugum inhumanum excutere. Veniensque ad prænominatam reginam, viri tyrannidem et suorum gravem oppressionem ostendit; et enarrans qualiter a cognata sua defuncta ei villa eadem donata esset, quærebat quare, sicut suis, non eis melius provideret. Regina vero, quia ei villa donata esset se nescire dicebat, et usque ad tempus illud neminem sibi hoc indicasse asserebat. Et Eadwinus, "Ego," inquit, "quocumque modo jusseris, et villam tuam esse, et ipsum eam injuste tenere, probabo." Vocatus deinde prædictus procurator ad curiam venit; et (ne multis morer) manifesta veritate convictus ita esse, ut Eadwinus asserebat negare minime potuit. Villam postea reginæ, quamvis invitus, tradidit; pro commisso quoque in ejus misericordia cum rebus omnibus incidit.

His ita gestis, contigit regem Eadwardum cum matre et uxore hospitandi gratia ad Abbendoniam venire. Cumque officina fratrum omnia videndi gratia lustrassent, invenerunt in refectorio pueros monachos, ut moris est puerorum, propter ætatis infirmitatem ante refectionem fratrum cibum sumentes. Propiusque venientes, nihilque excepto pane appositum eis inspicientes, quæsivit regina utpote urbana quare tam prope mensam comederent et præter panem ad gustandum nihil haberent. Quibus respondentibus se vix aliquando aliud habere, commota est regina ad pietatem pro eorum victus exiguitate; et advocans regem, qui aderat, obnixe petebat ut pueris aliquid redditus concederet, quo scilicet eis exinde melius esset, quod ipsi (ut ita dicam,) ad eorum convivium venissent. Rege autem cum hilaritate dicente se eis libenter daturum, si terram aut possessionem in promptu deliberatam

haberet, "Ego," ait regina, "villam unam, quæ Luue- A.D. 1052.
chenora dicitur, nuper adquisivi; hanc, si tibi placet, pro honore Beatæ Mariæ dono perpetuo illis concedo." Qui cum respondisset hoc sibi magnifice gratum esse, sub specie refectionis matitunalis puerorum attitulata est villa de Luuechenora in dominium abbatiæ Abbendonensis a rege Eadwardo et regina Eadgitha donatione perpetua.

Invenimus præterea hanc eandem villam priscis temporibus a quodam Danorum nobilissimo, Novitovi nominato, una cum membris suis, (id est Hachamstede et cæteris,) huic ecclesiæ cum obiret donatam; sed postmodum per adversitates quæ contra ecclesiam oriri solent, a dominio ecclesiæ fuisse ad tempus alienatam, et (ut prædiximus,) succedente tempore iterum recuperatam, immo iterum donatam, et ore regis confirmatam. Cessabit ergo merito omnis objectio prioris et, volente Deo, ultimæ perditionis, cum manifesta sit ratio secundæ reversionis.

De Morte Siwardi Episcopi.

Transactis[1] aliquot reverendus episcopus Siwardus in episcopatu annis, dum languore deprimeretur quorum monitu episcopalem ineptus fuerat dignitatem, eorum quoque ad Abbendoniam gratia regreditur, ibique decedens sepulturæ honorifice commendatur, posteris illic degentibus munificum sui monimentum derelinquens, cum villam Witteham ejus dono hucusque monachi in dominio habuerint, in civitatis Wallingford contermino sitam. Cunctum etiam suæ capellæ paratum, in qua continebantur scrinium sanctarum reliquiarum, evangeliorum duo codices, non granditate sed

Death of Bishop Siward.

[1] *Transactis.*] Claud. C. ix. fol. 129.

A.D. 1052. venustate decenter argenti et auri parati, calix laudabilis operis permaximus, pecten eburneus et decorus, alba, super-humerale, stola cum fanone et casula albi coloris, de pallio aurifrixo singula perlucida, pluraque alia, quæ brevitatis studio præterimus.

De Morte Adelstani Abbatis.

Death of abbot Adelstan.

Obierat[1] anno præcedenti domni Siwardi transitus et piæ memoriæ domnus Athelstanus abbas, elemosinarum et pietatis præcipuus cultor. Ut enim hujusmodi in eo probaretur efficientia, instante tantæ inedia famis, qua tunc frumenti sextarius solidis v. venundabatur, in nulla circum se posita regione, tam suis quam alienis ab eo stipem quæritantibus alimoniæ, nemo studiosius et copiosius ipso subvenit.

De[2] *Speravoc Abbate.*

Concerning abbot Sperhavoc.

Talibus ergo patribus ad requiem, ut credimus, hinc profectis, rex quendam monachum de ecclesia Sancti Eadmundi regis et martyris, aurificis arte peritissimum, nomine Spearhauoc, Abbendoniæ abbatem constituit. A quo Stigandus Wentanæ civitatis episcopus, tunc vero archiepiscopatus Cantiæ curam gerens, (nam inde defuncto gubernatore locus vacuus manebat regimine), uti callidus perorator, extorsit terram Cyrne vocatam, in Gloecestrensi scira,[3] sitam, sibi ad tempus determi-

---

[1] *Obierat.*] Claud. C. ix. fol. 129 b.

[2] *De.*] Claud. C. ix. fol. 129 b.

[3] *Gloecestrensi scira*] Gloccestrensiscira.

natum commendari; ea retributionis tempore sui priori juris mercede aut restitutionis, Eastun,[1] quandam[2] villam contiguam Leuechenore, ecclesiæ Abbendonensi perpetua conjungeret donatione; sed eo quæsito jam potito nec commendatum reddidit, nec commendati remunerationem exsolvit. A.D. 1052.

Siquidem rex Willelmus senior, triumphata Anglia, ipsum Stigandum captioni deditum ad mortem usque in ea detinuit. Spearhauoc autem a rege civitati Lundonensi eodem prædictæ pactionis anno[3] in episcopatum promotus, dum auri gemmarumque electarum pro corona imperiali cudenda, regis ejusdem assignatione receptam haberet copiam. Hinc et ex episcopii pecunia marsupiorum farsisset plurimum receptacula, clanculo Anglia secedens ultra non apparuit. Hujusmodi exitus Dei vindicta tulere, quorum machinatione suis diminuta est ecclesia augmentis. Secundum itaque prædictam definitionem sub præsentia et testimonio regis Eadwardi sic de manerio deliberatum fuit.

De Rodulfo Episcopo.[4]

Inde[5] Rodulfum quendam longævum abbatis loco ponendum rex transmisit, qui episcopatum apud Norweiam gentem diu moderans, et tandem ab hujusmodi fasce privatum se agere malens ad regem ipsum, suum (ut ferebatur,) cognatum, venit; a quo et susceptus est. Ut vero tam Dei quam sui respectu eum monachi reciperent honorificeque tractarent, ut pote sum- Of bishop Ralph.

---

[1] *retributionis . . . . Eastun*] retributionis mercede ut restitutionis tempore sui proprii juris Eastun.

[2] *quandam.*] The passage beginning with the word "tempore" and ending here is written in B. vi. on an erasure.

[3] *anno.*] Namely, A.D. 1050.

[4] *Episcopo*] Episcopo et Abbate.

[5] *Inde.*] Claud. C. ix. fol. 129 b.

A.D. 1052. ma canitie jam maturum, eo discedente,[1] licere eis dedit quem de suis vellent potius successorem eligere. Paretur regi. Reverentiæ subjectio debitæ a fratribus viro competenter impenditur. At ipsos regia nequaquam fefellit in posterum promissio.

De Ordrico Abbate.[2]

Of abbot Ordric.

Siquidem[3] sene prædicto, annis haud duobus integris transactis, obeunte, Ordricus, ætatis mediæ, affabilitatis gratiosæ homo, monachus Abbendonensis ecclesiæ, ingenti omnium gaudio, faventi rege, abbas ab eis suscipitur. Qui quia a rege non mediocriter diligebatur, ejus edicto plura sanciri ecclesiæ ad libertatis necessaria impetravit. Quorum hucusque ad formam cæteri post eum successores abbates ipsius abbatiæ investitura se potiri expetunt.[4] Quæ hujusmodi habent modum.

Carta Regis Eadwardi Anglice.

Charter of Privileges.

Eadward[5] king gret his bisceopas and his abbotes[6] and his heorlas,[7] and thegnas[8] the on tham scyran syndon the Ordric abbud heafth[9] land inne; and hic[10] kythe eow thæt ic hæbbe geunnon him in to sancta Mariam mynstre, (i.) sake[11] and (ii.) socne, (iii.) toll and

---

[1] *discedente*] discedende.

[2] *Abbate*] Abbate Ecclesiæ hujus.

[3] *Siquidem.*] Claud. C. ix. fol. 129 b.

[4] *potiri expetunt*] potiri usualiter cum primo expetiunt.

[5] *Eadward.*] Collated with the duplicate in Claud. C. ix. fol. 130.

[6] *abbotes*] abbodas.

[7] *heorlas*] eorlas.

[8] *thegnas*] theignas.

[9] *heafth*] hæf.

[10] *hic*] ic.

[11] *sake*] sace.

(iv.) team, and (v.) infangnene the of binnan burgon and buton burgon, (vi.) hamsocne, and (vii.) grithbryce, and (viii.) foresteal, ofer his agen lande. A.D. 1047.

And ic nelle nanum men gethafian thæt him æng[1] thara thinga of anime the ic him geunnen hæbbe.

Interpretatio in Latinum.

Eadwardus rex salutat suos episcopos, et suos abbates, et suos comites et barones, qui in illis vicecomitatibus sunt ubi Ordricus abbas habet terram infra; et ego ostendo vobis quia ego habeo permissum sibi ad sanctæ Mariæ monasterium, (i.) litigium, (ii.) exquisitionem, (iii.) teloneum, et appropriationem, et (v.) infra captum latronem, infra burgum et extra burgum, (vi.) domus assaltum, et (vii.) pacis infractionem, (viii.) obviationem, super suam propriam terram.

Et ego nolo ulli homini permittere ut ei aliqua harum rerum auferat quæ ego sibi concessi habere.

Carta Regis Edwardi de Hundredo de Hornemere.

Writ respecting the hundred of Hornmere.

Eadward[2] king[3] gret Hereman biscop, and Harold eorl, and Godric, and ealle his thegenas on Bearrucscyre, freondlic.

And ic cythe, eow thæt Ordric abbud and eal thæt hired on Abbendunes mynstre be minre unne and gife frigelice habban and wealdan Hornemeres hunred

---

[1] *æng*] ænig.

[2] *Eadward.*] Collated with the duplicate in Claud. C. ix. fol. 130.

[3] *king*] cyninge.

A.D. 1047. on hyre agenre andwealde on ecere worulde, and swa thæt nan scyrgerefe oththe motgerefe thar habban æni socne oththe mot,[1] buton thes abbudes agen hæse and unne.

Interpretatio in Latinum.

Eadwardus rex salutat Hermannum episcopum, et Haroldum comitem, et Godricum, et omnes suos barones de Bearcscira,[2] amicabiliter.

Et ego ostendo vobis quod Ordricus abbas et omnis congregatio Abbendonensis monasterii meo concessu et dono libere habeant et possideant hundredum de Hornemere in sua propria potestate in sempiterna secula, et sic ut nullus vicecomes vel præpositus ibi habeant aliquam appropriationem seu placitum, sine abbatis proprio jussu et concessu.[3]

De iiii^{or} Cassatis de Sanford.

Gift of Sanford.

Regnante ac gubernante omnia visibilia et invisibilia Domino nostro Jhesu Christo.

Ego Eadwardus basileus, totius gentis Angulsaxonum cæterorumque populorum in circuitu habitantium gratia Dei gubernator et rector, operæ pretium arbitror, propter diversas præsentis vitæ per temporum cursum vicissitudines, meum inexsiccabile[4] donum indissolubilibus litteris roborare. Quia vero ad memoriam

---

[1] *mot*] gemot.

[2] *Bearcscira*] Bearrucscira.

[3] *concessu.*] Claud. C. ix. passes on from hence to the chapter headed "*De Haroldo Comite.*" See p. 469, note [1].

[4] *inexsiccabile.*] Written upon an erasure in B. vi.

illud crebro revoco quod secundum Evangelicæ astipu- A.D. 1050.
lationes experimentum provulgatum est, "Date et dabitur vobis" [Luc. vi. 38.]; idcirco uni meo fideli duce nuncupato vocamine Godwino, iiii. mansas perhenniter tribuo, illic in communi terra ubi vulgus prisca relatione vocitat æt Sandforda; cum omnibus ad se jure pertinentibus, campis, pascuis, pratis, quatenus secure, vita comite, possideat et bene perfruatur; et heredi cuicumque sibi placuerit post se derelinquat, ut ante taxatum est, in æternam possessionem. Maneat autem præfatum rus immune a cunctis mundialibus servitiis, tamen exceptis tribus, expeditione, pontis arcisve constructione.

Si quis autem hujus nostræ donationis quid, aut cum antiquo libello, vel cum aliquo falsæ subversionis obstaculo, interrumpere voluerit, sit autem ipse sub Stigii fluminis unda præceps in ima tartara trusus, nisi hic prius ad satisfactionem venire maluerit. Istis terminis prædicta terra circumgirata esse videtur.

Metæ.

This[1] sind tha land gemæra to Sandforda on tham gemannan lande.

Ærest of Stibbuc[2] were; swa north æfter thære Temese be healfan streame into Sandfordes læce; swa andlang thære lace into Samforda;[3] of Sandforda est andlang thære læce up to Ferniges heafdon; of Ferniges heafdon up thurh thone mor east into thære stræt; and swa suth andlang thære stræt into Bealddun heama gemære; and swa west andlang gemæres

[1] *This.*] Collated with the duplicate copy of the boundaries in Claud. C. ix. fol. 200 b. See also another copy at p. 471.

[2] *Stibbuc*] Stubbuc.

[3] *Samforda*] Sandforda.

A.D. 1050. into niwanhæma gemera; and swa andlang gemæres on suthewerde Hochylle; of Hochylle swa west on gerihte eft on Stybbuc were.

Acta est hæc præfata donatio ab Incarnatione Domini nostri Jhesu Christi millesimo L.

Testes.

✝ Ego Eadwardus, rex Anglorum, præfatam donationem sub signo sanctæ Crucis indeclinabiliter consensi atque roboravi.

✝ Ego Edsius, Dorobernensis ecclesiæ archiepiscopus, ejusdem regis donum sigillo sanctæ Crucis subscripsi.

✝ Ego Stigandus, Wintoniensis ecclesiæ episcopus, testudinem sanctæ Crucis confirmavi.

✝ Ego Ulfo, episcopus, subscripsi et conclusi.

✝ Ego Hoica, episcopus, consensi.

✝ Ego Dudica, episcopus, consignavi.

✝ Ego Leofricus, episcopus, confirmavi.

✝ Ego Heremannus, episcopus, corroboravi.

✝ Ego Ælfwoldus, episcopus, conclusi.

✝ Ego Ealdredus, episcopus, consensi.

✝ Ego Rodbeardus, episcopus, consignavi.

✝ Ego Athelweardus, abbas, stabilivi.

✝ Ego Sperhafocus, abbas, quievi.

✝ Ego Wlfhardus, abbas, confirmavi.

✝ Ego Godwine, dux.

✝ Ego Leofric, dux.

✝ Ego Harold, dux.

✝ Ego Sihroth, dux.

✝ Ego Raulf, dux.

✝ Ego Tosti, minister.

✝ Ego Ælstan, minister.

✝ Ego Brihtric, minister.

✝ Ego Tofi, minister.

A.D. 1050.

✝ Ego Ælfwig, præpositus.
✝ Ego Leofwine, minister.
✝ Ego Rodbriht, presbyter.
✝ Ego Godwine, presbyter.
✝ Ego Regnbold, presbyter.
✝ Ego Lyfing, presbyter.
✝ Ego Wilhelm, presbyter.
✝ Ego Brihtric, presbyter.
✝ Ego Kynsige, minister.
✝ Ego Uuihtsi, minister.
✝ Ego Athelric, minister.
✝ Ego Nefetofi, minister.
✝ Ego Ælfuueard, minister.
✝ Ego Goduuine, præpositus civitatis.

De Morte Godwini Comitis.

Mortuo Godwino comite, successit ei Haroldus filius ejus; cujus suggestione, abbate Ordrico obtinente, rex Anglorum Eadwardus ecclesiæ Abbendonensi Samford trans flumen Tamisiæ quatuor hidarum concessit et carta sua confirmavit. Quæ ita inscripta est.[1]

Carta iiii. Hidarum de Samford.

Gift of Samford. A.D. 1054.

Cuncta[2] seculorum patrimonia incertis nepotum heredibus relinquuntur, et omnis mundi gloria, adpro-

[1] *est.*] Claud. C. ix. fol. 130. thus introduces the charter which follows:—

"De Haroldo Comite.

"Rex autem Eadwardus dederat comiti Haroldo terræ portionem quandam trans flumen Tamisiæ, iiii. hidarum, quæ Sandford vulgo vocitatur; sed postea ejusdem comitis suggestione, abbate Ordrico obtinente, ecclesiæ Abbendonensi eandem terram concessit. De quo ita cartula inscripta est.

"Carta iiii. Hidarum de Sandford" (as above).

[2] *Cuncta.*] Collated with the duplicate copy of the charter in Claud. C. ix. fol. 130.

A.D. 1054. pinquante debitæ mortis termino, ad nihilum reducta fatescit. Hujus regi[1] gratia, terrenis caducarum rerum possessionibus semper mansura supernæ patriæ emolumenta adipiscentes, Domino juvante, lucremur.

Quapropter lubrici potentatus non inmemor ego Eadward, Christo conferente, rex et primicerius Anglorum atque Donorum, ob remuneratione[2] cœlestis præmii aliquantulam ruris particulam iiii. mansas in communi terra, loco qui celebri æt[3] Sandfordan profertur, ad ecclesiam beatæ Mariæ genetricis Dei ac Domini nostri Jhesu Christi, illo in locello qui dicitur Abbandun, ad usus ibidem fratrum Deo servientium libenter concedo; obsecrans et præcipiens in nomine Christi ut nemo successorum nostrorum, superioris vel inferioris[4] gradus, hoc nostræ devotionis donum aliquo temeritatis aliquatenus instinctu disrumpat.

Si quis ergo alium libellulum falsæ cupiditatis attramento prætitulatum contra istum in palam protulerit, nec sibi nec suæ proficiat avaritiæ, sed a divino sit in perpetuum perforatus graphiolo, et ipse meo atque meorum interdictu pontificum permaneat anathematizatus, et a Christianorum consortio alienatus, insuper a Corpore et Sanguine Domini sequestratus et in pœnis infernalibus post obitum miserabiliter dampnatus. Et ut præfatæ telluris ruricolæ inviolabile robur libertatis semper obtinere valeant, regali liberati sunt præcepto ab omni seculari jugo, exceptis trium rerum obsequiis, expeditione scilicet populari, viatici fundatione pontis, arcis conditione regalis. Nunc vero dicendum est qualibus videtur terminis prædicta adesse terra circumcincta determinata.

---

[1] *regi*] rei.

[2] *atque . . . . . remuneratione*] Danorum, ob remunerationem. The words "atque Danorum" are struck through with a pen in the transcript in C. ix.

[3] *æt.*] Omitted.

[4] *vel inferioris*] inferiorsive.

Metæ.

His[1] sind tha landgemæra to Sandforda on tham gemannan lande. A.D. 1054.

Ærest of Stubbuc were; swa north æfter thære Temese be healfan streme into Sandfordes læce; swa andlang thære lace into Sandforda; of Sandforda east andlang thære lace up to Fernniges heafdon; op[2] thurh thonne mor east into thære stræt; and swa suth andlang thære stræt into Bealdan hema gemære; and swa west andlang gemæres into niwan hæma gemære; and swa andlang gemæres on suthewearde Hochylle; of Hochylle swa west on gerihte eft on Stubbuc were.

Acta est hæc præfata donatio[3] anno ab Incarnatione Domini nostri Jhesu Christi M.LIIII.[4]

Testes.

✠ Ego[5] Eaduuardus, rex Anglorum, præfatam donationem sub signo sanctæ Crucis indeclinabiliter consensi atque roboravi.

✠ Ego Eadsius, Dorobornensis ecclesiæ archiepiscopus, ejusdem regis donum sigillo sanctæ Crucis subscripsi.

---

[1] *His.*] Collated with the duplicate copy of the boundaries in Claud. C. ix. fol. 200 b. See above, p. 467.

[2] *op.*] See p. 467.

[3] *hæc præfata donatio*] hæc donatio.

[4] *M.LIIII.*] After this date the MS. C. ix. fol. 130 b. makes this addition, "his subscribentibus testibus."

[5] *Ego.*] In C. ix. the names of thirteen of the following witnesses are inserted.

A.D. 1054. ✝ Ego Stigandus, episcopus.
✝ Ego Ulfo, episcopus.
✝ Ego Dudoca, episcopus.
✝ Ego Heremannus, episcopus.
✝ Ego Leofricus, episcopus.
✝ Ego Ealdredus, episcopus.
✝ Ego Rodberdus, episcopus.
✝ Ego Leofsige, abbas.
✝ Ego Ordricus, abbas.
✝ Ego Wulfwardus, abbas.
✝ Ego Ælfwinus, abbas.
✝ Ego Godwine, dux.
✝ Ego Leofric, dux.
✝ Ego Siuuard, dux.
✝ Ego Harold, dux.
✝ Ego Rauulf, dux.
✝ Ego Tosti, minister.
✝ Ego Ælfstan, minister.
✝ Ego Brihtric, minister.
✝ Ego Tofig, minister.
✝ Ego Kyneuueard, præpositus.
✝ Ego Ælfuuig, præpositus.
✝ Ego Rodbriht, presbyter.
✝ Ego Regnbold, presbyter.
✝ Ego Goduuine, presbyter.
✝ Ego Uuilhelm, presbyter.
✝ Ego Kinsige, presbyter.
✝ Ego Brihtric, presbyter.
✝ Ego Leofuuine, minister.
✝ Ego Uuihtsige, minister.
✝ Ego Nevetofig, minister.
✝ Ego Ælfuuerd, minister.
✝ Ego Uulfstan, minister.
✝ Ego Athelric, minister.

Rex Edwardus dedit Leofwartun.

Idem[1] rex sub eodem abbate adjecit in dono viii. hidas apud flumen Cynete, terræ portionem quæ Leofwartun vocatur, quam Athelredus rex Brihtrico ministro suo donaverat. A.D. 1050. Gift of Leofwartun.

Carta Regis Edwardi.

Ego[2] Eadward, Christo conferente, rex et primicerius totius Albionis, regni fastigium humili præsidens animo, ob remunerationem majoris præmii, aliquantulam ruris particulam, viii. mansas, juxta flumen quod Cynete vocatur, illud videlicet rus quod Etherec quidam rusticus habuisse cognoscitur, largiendo libenter concedens perdonabo ad ecclesiam Beatæ Mariæ genetricis Dei ac Domini nostri Jhesu Christi in loco qui dicitur Abbendun, ad usus ibidem fratrum Deo servientium libenter concedo; obsecrans et præcipiens in nomine Christi, ut nemo successorum nostrorum, superioris vel inferioris gradus, hoc nostræ devotionis donum aliquo temeritatis aliquatenus instinctu disrumpat. Sit autem prædicta tellus, quam ego cum consensu optimatum meorum prafato largitus sum cœnobio, ob omni terrenæ servitutis jugo libera; tribus his exceptis, rata videlicet expeditione, pontis arcisve restauratione.

Si quis autem larvarico instinctus spiritu hoc donum violare immutareve præsumptuosus temptaverit,

---

[1] *Idem.*] See Claud C. ix. fol. 130.

[2] *Ego.*] Collated with the duplicate copy of the charter in Claud. C. ix. fol. 131.

A.D. 1050. nisi digna satisfactione ante obitum suum reus pœnituerit, æternis baratri prostratus incendiis cum Juda Christi proditore æternaliter lugubris puniatur.

Acta est hæc donatio anno ab Incarnatione Domini ML.

Testes.

✠ Ego Eaduuardus, rex Anglorum, consensi et roboravi.
✠ Ego Stigandus, episcopus, confirmavi.
✠ Ego Hermannus, episcopus, conclusi.
✠ Ego Ulfo, episcopus, consensi.
✠ Ego Ordricus, abbas, quievi.
✠ Ego Goduuine, dux, cum multis aliis, subscripsi.

The erection of the Church of S. Andrew.

Per[1] idem tempus presbyter nomine Blacheman pecuniosus, abbatis et monachorum permissu, ecclesiam ob venerationem Apostoli Andreæ in insula ad australem monasterii locum sita fabricavit; cujus in lateribus dextrorsum et sinistrorsum claustralibus ad monachorum formam habitaculorum, cum domibus edendi, victusque coquendi, quiescendique, et cæteris conversationi virorum necessariis mirifice coaptatis, picturis cælaturisque infra et extra ubique locorum delectabile visu subornatis, singulorum tecta plumbi laminis ædificiorum texit. Cui insulæ, a vocabulo Andreæ, Andresia insitum est nomen. Tali ibi parata mansione, privatim se monachis ingerendo, tum auri argentique ostentu, tum facundi oris profusione, ad hoc processum sui emolumenti perduxit, ut prædictarum terrarum, id est Sandford, Childatun, et Leofwartun, possessor haberetur. Cæterum quod emolumenti de

[1] *Per.*] Claud. C. ix. fol. 131.

ædificatis mansionibus in insula sibi provenerit, postea dicemus. Interim hujus temporis eventus prosequamur. A.D. 1050

Of the recovery of Lechamstede.

Brichuuinus,[1] de quo in domni Siuuardi episcopi tractatu intulimus,[2] terra Lechamstede hucusque absque monachorum permissu potiebatur, agebatque se loquatius, cum Landboc, (id est, telluris descriptæ libellum,) secum haberet. Poterat enim quis illo fiducialius pro qualibet terra disceptare, in cujus manu hujuscemodi scriptura haberetur. Quare abbas primum prudenti sategit argumento, quatinus eadem scriptura sibi restitueretur. Quod postquam factum est per Haroldum comitem, cujus gratia in id abbas utebatur, edicitur ut in consistorio seniorum, ratiociniis de prædicta terra ex diversa illatione disceptantium pensatis, cui rectius in reliquum ipsius terræ proprietas competeret decerneretur. Itaque cum die denominato inde disceptaretur, causidici, quibus illic jus æquum disponere fuerat delegatum, cognito alternarum disputationum vero indicio, abbatis causam decernunt justiorem. Unde ipsi et monachis terra libere restituitur. Nec multo post, dedicante hujus loci parochiano episcopo Hermanno, ecclesiam tunc temporis in cœmiterii introitu constructam, inter cætera quæ episcopali officio admitti vel excludi eo habebantur, universos qui ullo modo prædictæ terræ extractum a victualitate monachorum Abbendoniæ degentium ab illo tempore satagerent, a communitate Christianitatis exclusit et pepetuo perculit anathemate. Videant posteri quid inde cavendum sit.

---

[1] *Brichuuinus.*] Claud. C. ix. fol. 131.

[2] *intulimus.*] See p. 457.

Carta decem Cassatorum de Lecamstede.

A.D. 958. Gift of Lecham-stede.

In[1] nomine Dei Summi et Altitroni, qui omnia de summo cœli apice visibilia et invisibilia ordinabiliter gubernans atque moderans, præsentisque vitæ curriculo cotidie temperales possessiones et universe divitiarum facultates nostris humanis obtutibus cernimus deficientes ac decrescentes. Sic mutando fragilitas mortalis vitæ marcessit, et rotunda seculorum volubilitas inanescit, ac in carorum propinquorum amicorumque amissione conqueritur ac defletur.

Quapropter ego Eadwi, Angligenarum rex, cæterarumque gentium in circuitu persistentium, fideli meo ministro, vocitato nomine Eadrico, ob illius amabile obsequium ejusque placabili fidelitate, x. mansas largiendo libenter concedens perdonabo, illic ubi vulgus prisca relatione vocitat Lechamstede. Quatinus ille bene perfruatur ac perpetualiter possideat, dum hujus labentis ævi cursum transeat illæsus, atque vitalis spiritus in corruptibili carne inhæreat; et post se cuicumque voluerit perhenniter[2] derelinquat, sicuti prædixi.

Sit autem prædictum rus liber ab omni mundiali obstaculo, cum omnibus quæ rite ad ipsum locum pertinere dinoscuntur, tam in magnis quam in modicis rebus, campis, pascuis, pratis,[3] silvis, excepto istius,[4] expeditione, pontis arcisve coædificatione.

Insuper ad augmentum prædictæ donationis gratia, unam molinam, juxta derivativis cursibus aquarum Lamburniam,[5] perpetuali donatione dedi prædicto ministro.

---

[1] *In.*] Collated with the copy in Claud. C. ix. fol. 132 b. See p. 104.

[2] *perhenniter*] perhenniter hæredi.

[3] *pratis.*] Omitted.

[4] *istius*] istis.

[5] *Lamburniam*] Lamburnam.

Hoc tempore cachinnantes nænias subdolosi hujus seculi dinoscuntur[1] inchoasse, alienum lucrum sibi usurpative cum ambitione iniquitatis vendicare ; sed torpentes avaritiæ incessus omnimodo in nomine Sanctæ Trinitatis ab omnibus Christianis interdico, ita ut meum donum corroboratum sit cum signaculo sanctæ Crucis. Etiam si quis alium antiquum librum in propatulo protulerit, nec sibi nec aliis proficeat, sed in sempiterno graphio deleatur, et cum justis non scribatur nec audiatur. A.D. 958.

Denique vero si quis, nobis non obtantibus, nostrum hoc donum violari fraudulenter perpetrando consenserit, consideret hinc se die ultima Judicii coram Deo rationem redditurum, atque cum reprobis, quibus dicitur, "Discedite a me, maledicti, in ignem æternum" [Matt. xxv. 41.], pœnis atrocibus se esse passurum, si non antea corporea lamentatione emendaverit.

Hanc igitur cartulam cum terra moriens idem Eadricus ecclesiæ Abbendonensi dereliquit, quam cartulam cum terra abbas Ordricus a prædicto Brithuuino extorsit.

Concerning Spersholt and Hwitceorce.

Consuetudinis[2] apud Anglos inter[3] erat ut monachi qui vellent pecuniarum patrimoniorumque forent susceptibiles, ipsisque fruentes quomodo placeret dispensarent. Unde et in Abbendonia duo, Leofricus et Godricus Cild appellati, quorum unus Godricus Speresholt, juxta locum qui vulgo Mons Albi Equi nuncupatur, alter Leofricus Hwitceorce, super flumen Tamisiæ, maneria sita, patrimoniali jure obtinebant. Quorum unum, id est Speresholt, usque hodie feudo ecclesiæ remansit, aliud vero Uuigodus oppidanorum Uualingafordensium dominus possedit, velle monacho-

[1] *dinoscuntur*] dinoscuntur interdum.

[2] *Consuetudinis.*] Claud. C. ix. fol. 132.

[3] *inter*] tunc.

A.D. 958. rum prædictorum hinc et inde de eisdem terris sic se referente. Nec accidisset de una secus quam de altera; si vero secundum morem gentis necdum austeriora edocto fratre[1] remissius blandiretur, domno Athelelmo abbate dominatum loci hujus optinente.

Carta de Speresholt x. Cassatorum.

Charter of Spersholt. A.D. 963. Quæcumque[2] enim secundum decreta canonum atque ecclesiastica instituta salubri consilio definiuntur, quamquam sermo tantum abque[3] textu sufficeret, tamen quoniam plerumque nostris temporibus tempestates et turbines secularium rerum etiam portas ecclesiæ pulsat, iccirco operæ pretium censuimus, ob cautelam futurorum, ea quæ definita sunt paginis scripturarum annectere, ne in posterum oblivione tradita ignorentur.

Quapropter ego Eadgar, regali fretus a Domino dignitate, quandam ruris particulam, decem videlicet mansas, in loco qui dicitur Speresholt, et unam mansam cum xii. agrorum quantitate qui sunt in loco qui Bathalacyng dicitur, et etiam unum molendinum ad Hyrdegrave, cum xii. agrorum portione pertinente ad ipsum molendinum, camerario meo vocitato Athelsige in perpetua largitus sum hereditate. Tali autem tenore tradendo concessi, ut possideat usque ad ultimum vitæ suæ, cum omnibus ad se rite pertinentibus, campis, pratis, pascuis, silvis; et post se cuicumque voluerit heredi in perpetuum jus derelinquat. Sit autem prædicta terra libera ab omni regali tributo, præter expeditionem et pontis arcisve constructionem.

---

[1] *fratre*] ferre.

[2] *Quæcumque.*] Collated with the duplicate in Claud. C. ix. fol. 132. See p. 283, where a fuller copy occurs.

[3] *abque*] absque.

Si quis vero cupiditate illectus temptaverit irritam facere aut frangere hujus decreti diffinitionem, sciat se in tremendo examine rationem redditurum. A.D. 963.

Scripta est hæc scedula anno ab Incarnatione Domini DCCCCLXIII., his testibus :

✠ Ego Eadgar, rex.
✠ Ego Dunstan, archiepiscopus.
✠ Ego Kinsie, episcopus ; et multis aliis.

Carta[1] *de Hwitcyrce.*

Aurea, ut fertur, quondam secula, haud hominum toxicatis infecta nequitiis, sed pura simplicitate, remotis simultatibus, ubique vigente, nullis territoriis usa noscuntur. At nostra ætas, livida mortalium malignitate fuscata, ac multimodis cladibus obsessa, causa vitandarum litium, terminis telluris propriæ exoptat perfrui, quæ tamen justitia emendanda, providentia gubernanda, temperantia tenenda, fortitudine corroboranda est ; et in hac vita labili summis studiis æterna mortalibus mercanda est. Charter of Hwitcyrce.

Unde ego Athelredus, basileus totius Albionis, Omnipotentis Dei nutu regente, cuidam ministro meo mihimet fideliter obsequenti, Leofrico vocamine, quoddam ruris amminiculum, scilicet x. cassatos, proprio jure possidendum largiter tribuo in villa quæ famose a ruriculis Hwitcirce dicitur, in provincia Oxnafordensi sita, juxta ripam fluminis Tamesis ; ut libere voti compos, vita comite, possideat, et cui heredi libuerit derelinquat. Sit hæc tellus cum appenditiis suis libera ab omni secularis servitutis honere, exceptis quæ om-

[1] *Carta.*] Collated with the duplicate, Claud. C. ix. fol. 132. See p. 422, where a copy of this charter has already been given at greater length and with a few variations

A.D. 1012. nibus communia sunt, videlicet procinctu, pontis arcisve recuperatione, nostra auctoritate sibimet et heredibus per tempora cuncta permansura.

Et si forte quispiam hanc nostram donationem (quod absit,) annullare satagerit, et impie proprio dominio subdi maluerit, sciat re reum fore justissimi Judicis Christi examinis, nisi forte ante suppremum diem semet nævo hujus piaculi emaculet.

Hoc denique rus cujusdam possessoris, Leofricus onomate, quondam et etiam nostris diebus paternæ hereditatis jure fuerat; sed ipse impie vivendo, hoc est rebellando meis militibus in mea expeditione, ac rapinis insuetis et adulteriis, multisque aliis nefariis sceleribus, semetipsum condempnavit, simul et possessiones. Ideoque volumus ut hæc cartula, nostra potestate, antiquiora territoria, si inventa fuerint, omnimodis condempnet, ut nil usquam prævaleant contra nostram auctoritatem.

Scripta est hæc nostra donatio anno M.XII. post Incarnationem Domini nostri Jhesu Christi, indictione X., mense Julio, his testibus:

Testes.

✝ Ego Athelredus, rex.
✝ Ego Athelstanus, filius regis.
✝ Ego Wlfstanus, archiepiscopus; cum multis aliis.

The course of the Thames diverted.

Monasterium[1] autem Abbendonense Tamisiæ flumen ex australi parte habet sui præterfluum, per quod hac illacque deducetur navigium. Verum tempore abbatis Ordrici, ultra ecclesiæ aream, quæ illic ab habitantibus

[1] *Monasterium.*] Claud. C. ix. fol. 132.

Bertun dicitur, juxta viculum nomine Adtropam alveus ejusdem amnis porrectus, perinde remigantibus difficultatem non minimam præstabat. Nam tellus inferius longe quam superius altior subrecta, ipsum alveum sæpe aquæ indigum faciebat. Unde Oxenefordensis urbis cives (nam illorum navgium sæpius transitum illic habebat,) perorant quatinus per pratum ecclesiæ, quod inferius ad austrum patet, fluvii cursus eo tenore dirivetur ut in reliquum ævum exinde de unaquaque navi sua, c. allecia cellarario monachorum de more persolventur. Quorum votum dum procederet ad effectum, ut pacta est, hodie usque sponsio prædicta exigitur. A.D. 1012.

Per idem tempus, dum Dominicæ Nativitatis diei nocturnale sollenniter officium a fratribus celebraretur, contractus quidam, coram multis qui aderant, subito divinitus est curatus. A cure effected.

Præterea[1] mos illis diebus futurum ad damnum non parum insoluerat, ut offerente quolibet auri vel argenti copiam, trium aut quinque terræ portionem hidarum, sive villam integram, diversis abbatiæ locis reciperet emptione, quodam subornatu id palliantes, quatinus trium vel duorum vita hominum inde possidendi protenderetur permissio. Quo ex facto contigit, ut Anglorum non longum post principatu ad Normannos traducto, loca eadem singula illorum militibus dispertirent. Nec de his cuiquam mirandum. Nam post nimias Danorum et diuturnas importunitates, indulta jam in proximo earum quiete, oblitis ærumnis, quisque ad illicitos ausus prosiliit. Abuses respecting the tenure of property.

[1] *Prætérea.*] Claud. C. ix. fol. 132 b.

De Morte Edwardi Regis.

A.D. 1066. Death of King Edward.

Tot rerum novitatibus per dies regnum fœdantibus, natalitium Christi genituræ instabat. Qua tempestate in præsentia regis optimatumque ejus apud Uuestmonasterium dedicatio ecclesiæ, illic ab ipso rege in sancti Apostoli Petri titulo constructæ, celebrata est. Cum ecce in septimanæ ipsius festo, cunctis gaudio intendendibus, rex morbo corripitur, ac in vigilia Epiphaniorum[1] diem clausit ultimum; cui in regem successit Haroldus comes, filius Goduuini comitis.

De Ordrico Abbate.

Death of abbot Ordric, and succession of Ealdred.

Abbas[2] etiam Ordricus postquam domum sibi commissam honorifice gubernasset, et a memoria principum Apostolorum, quo devotionis gratia perrexerat, ad sua remeasset, diuturna ægritudine decoctus diem sortitur ultimum,[3] circa sollemnitatem Sancti Vincentii[4] martyris [Jan. 22]. Tunc duo subrogati sunt, Haroldus comes scilicet in regem Anglorum; et Ealdredus, hactenus exteriorum præposituram Abbendoniæ agens, inibi in abbatem monachorum.

Political events.

In proximo autem Paschali festo [16 April.], sidus insolitum, quod cometem vocant, unius continuatione

---

[1] *vigilia Epiphaniorum.*] 5 Jan. A.D. 1066.

[2] *Abbas.*] Claud. C. ix. fol. 133.

[3] *ultimum.*] Claud. C. ix. here adds :—"Ealdredus vero, in eodem monasterio præposituræ officio exhibens, abbatiæ dominatum post illum adipiscitur. In proximo autem. . . ." The narrative then proceeds as in the text.

[4] *circa . . . . Vincentii.*] The words "circa sollemnitatem Sancti Vincentii" are added in the margin of C. ix.

septimanæ apparuit,[1] quo auspicatum est futurum quiddam maximum et inopinatum. Nec fefellit opinio. Nam mense Septembris instante, rex Norweiæ, eodem denominatus vocabulo quo rex Angliæ, scilicet Haroldus, Angliam appulit, regnum illic sibi vendicare pro lucro reputans; suffragium ferente fratre nostri regis Haroldi, Tosti comite. Quibus Eboracem ultra urbem rex[2] Anglorum occurrens, utrumque una[3] cum auxiliariis eorum bello extinxit. A.D. 1066.

Hujus[4] vix soluto fine victoriæ, ecce comitem Normanniæ Willelmum sibi imminere apud Hastingas[5] bellumque paratum inferre,[6] ni maturius regno cedat, ex nuntio discit. Rectiorem se eam[7] illo regnandi in Anglia habere allegans, dum pro consanguinitatis linea rex Eaduuardus jam defunctus sibi regnum reliquerit, sub ipsius etiam attestatione et concessu.[8] Ille nuntium parvipendens, ac suis nimium viribus fidens,[9] minus provide quam decuerat aggressus comitem, sensit superiorem quem insulso ausu rebatur inferiorem, itaque in bello corruens, tam ipse quam cuncti ejus socii secum interiere.[10] Arrival of William the Conqueror.

[Willelmus[11] vero Angliæ diadema obtinuit. Cui dum quidam subjectionis fidelitatem sponderent, nonnulli exteras sibi sedes per alia regna consulti rati Of abbot Ealdfred.

---

[1] *apparuit*] apparuit mense Septembris (the intermediate words being omitted).

[2] *Eboracem . . . . . rex*] Eboracum ultra rex.

[3] *una.*] Omitted.

Hujus] Cujus.

[5] *Hastingas.*] In B. vi. this word is written upon an erasure.

[6] *inferre*] inferre, ex nuntio.

[7] *eam.*] So the MS., probably "causam."

[8] *Rectiorum . . . . . concessu.*] This sentence does not occur in C. ix.

[9] *Ille . . . . fidens*] Ille nimium suis viribus fidens.

[10] *superiorem . . . . interiere*] superiorem. Itaque bello devictus, tam ipse quam cuncti ejus socii interiere.

[11] *Willelmus.*] The passage which here begins, and ends with the words "deprædari debeat," at p. 487, is introduced into the text from Claud. C. ix. fol. 133.

A.D. 1066. petere sese subducerent, abbas Ealdredus, primorum sese sententiæ dedens, regi fidelitatis sacramenta persolvit. At in posteriorum numero cum multi diverterent, tum et perempti regis mater, secum in comitu suo, una cum plurimis aliis, presbyterum Blachemannum habens, Agliam deseruit. Is presbiter, sicut in chronicis[1] Ordrici abbatis meminimus, ecclesiæ homo effectus, de ea tenuerat Sandford, Cildestun, et Leowardestun. Verum ipso, ut dixi, ab Anglia discedente, quæcumque illius fuerant in manum regis, ut puta profugi, redacta sunt. Quare abbas magno cum labore prædictarum terrarum apud regem obtinuit restitutionem.

Concerning Kingestune and Fifhide.

Ut de his terris ipse abbas explicaverat, in cæteris quoque quæ tum ab ecclesiæ dominio alienum in jus transierunt forte explicasset, si non ad infortunium suum et ecclesiæ regis[2] incurrisset indignationem. De quo post edocebimus. Nam quidam dives, Turkillus nomine, sub Haroldi comitis testimonio et consultu, de se cum sua terra quæ Kingestun dicitur, ecclesiæ Abbendonensi et abbati Ordrico homagium fecit; licitum quippe libero cuique, illo in tempore, sic agere erat, quatinus prædictæ villæ dominatio sub hujus ecclesiæ perpetuo jure penderet. Hic cum in bello memorato occubuisset, terram, cujus dominationis investituram multo ante tempore quam bellum foret ecclesia in manus habebat, Henricus de Ferrariis sibi usurpavit, abbate invalido obstare. Similiter et de terra quæ Fifhide dicitur actum est. Nam Godricus quidam vicecomes eo tenore ab ecclesia eandem terram tenendam acceperat, ut trium hominum vita hereditario jure ipsa possideretur; quicquid tamen offensionis possessoribus forte accideret, ecclesia inde jacturam nullam

---

[1] *chronicis.*] See p. 457. | [2] *regis*] regie. MS.

incurreret. Itaque ipso cum prædicto viro pariter in bello occiso, idem Henricus de Ferrariis hanc villam cum altera suæ ditioni adjecit. A.D. 1066.

Nec tantum de foris per hos dies hujusmodi incommoda, sed et de ornamentis ecclesiæ dispendia infra ipsum sanctuarium pervenerunt. Siquidem reginæ imperio eorundem pretiosiora sibi deferri mandavit. Quid facto opus esset in his, abbate cum fratribus consulentibus, reginæ de electioribus transmittere ornamentis deliberant. Quæ ut sibi exhibita sunt respuit, ac ornatiora requirit. Illi, quibus undique peregrinus incumbebat metus novorum principum, quod cautius servare debuerant, pro voto imperantis dominæ ad medium deferunt; id est casulam aurifrixo per totum mirifice consutam, cum cappa choreali valde optima, alba quoque cum stola et textu Evangeliorum, singulis auro gemmisque laudabili opere redimitis. The church at Abingdon plundered of its ornaments.

De Captione Aldredi Abbatis.

Interim cœperunt multa in regno Anglico machinari molimina, satagentibus id iis quibus transmarinorum dominatum ferre nunc erat necessarium, quanquam hactenus sibi insolitum. Horum pars silvarum, quidam in locis insularum sese abdere, piratarum more raptim vivere, quosque obvios obtruncare; pars gentem Danorum, ut Angliam appetant, illicere. Illi Angliam pro voto dum advenissent, prædam tantum agere, ignibus quædam absumere, quosdam captioni submittere. Cæterum nec armis cominus rem agere, nec regnum devincere valentes, infecto negotio ad propria remearunt. Concerning abbot Aldred.

Talibus temptatis, cum diversi ordinis et dignitatis viri se commiscuissent, tum episcopus Dunelmensis quoque, Ægelwinus nomine, inter eos qui capti sunt Political incidents which occurred at this period.

A.D. 1066. inventus et Abbendoniam missus, in captione ibi ad suæ mortis degens diem obivit. Sed et homines abbatiæ Abbendonensis, dum regis parti favere Willelmi debuerant, animo et consultu mutati, armati, quo hostes regis ipsius consistere acceperant, gressum contenderunt. Circumventi in itinere captique incarcerantur, et satis misere affliguntur. In illorum etiam dominum, id est, abbatem Ealdredum, qui et Brichwinus dictus est, (binomius enim erat,) regis inimicitia est perlata, adeo ut absque dilatione, ejus præcepto, apud castellum Walingafordense in captione poneretur. Aliquanto autem post tempore a prædicto loco eductus, in manu Wintoniensis episcopi Walchelini servandus committitur, apud quem mansit quoad vixit.

Unhappy state of England.

Ea tempestate, recenter commutati status regni causa, cum plurimorum plurimæ in monasterio Abbendonensi reculæ repositæ essent, ne domi direptoribus raptum tutore carituræ irent, delatorum illatione aulicis officialibus id intimatum ac proinde illuc transmissum, et quicquid hujusmodi reperitur, adimitur. Supra hoc et quæ infra septa monachorum pretiosiora inveniri poterant, auri argentique, vestium, librorum, vasorumque diversi generis copia, usibus ecclesiæ honorique computata, multa indiscrete distracta sunt. Nullius sacrorum liminum prospectus reverentia, nulla fratrum desolatorum compassio. Extra per villas, posthabito cujuslibet respectu, passim impensa vastatio. Itaque temporis illius rerum abbatiæ amissarum vel insinuatio vel computatio, non facile dictu. Quarum executioni Frogerus tunc Berchesire vicecomes præcipuus efferebatur. Sed ejusdem illo potentis hominis immoderatum super homines depressos progressum Moderantis universa postea Dei vindicta coercuit, ut et jus quo efferebatur tyrannicum regia sibi justitia auferretur, et in despectum omnium inopia et stoliditate quoad vixit verteretur; suis in his miseriis patulam præbens formam sequacibus, quia locus tutelæ

cœli Reginæ deditus, tum et sanctorum qui et funda- A.D. 1066.
runt et incoluerunt virorum memoria consecratus, revereri potius quam deprædari debeat.][1]

Hucusque[2] de terris et possessionibus quas antiqui reges et reginæ, insimul et homines eorum, tam tempore Anglorum quam Danorum, in puram et perpetuam elemosinam Deo et Beatæ Mariæ, et huic domui Abbendoniæ, monachisque ibidem in perpetuum Deo servientibus dederant et cartis suis firmiter confirmaverant, Deo juvante, quoad melius potuimus, in his duobus libris præcedentibus annotavimus. Cæterum vero singulas cartas singulorum regum successive regnantium, necnon et omnium aliorum beneficia sua huic domui conferentium, locis competentibus studiose posuimus. Verum quod si quis mortalium de supradictis terris et possessionibus miretur, nunc datis, nunc ablatis, at nunc possessis, iterum recuperatis, legat libros in ordine, nec quicquam ibi inveniet contrarium quod animum suum juste debeat ducere in ambiguum.

Explicit Liber Secundus.

---

[1] *debeat.*] Here ends the passage copied from Claud. C. ix., which is followed by this colophon :—

"*Explicit liber primus terrarum hujus ecclesiæ Abbendonensis, continens in se annos* CCCC.XIIII., *a Ceadwalla rege usque ad Willelmum regem.*"

[2] *Hucusque.*] Claud. B. vi. fol. 118 b.

Incipit Liber Tertius.

A.D. 1052. Item,[1] idem rex sub eodem abbate v. hidarum portionem terræ apud Childatun concessit huic ecclesiæ, quam portionem Adelredus rex, pater hujus Edwardi regis, Beorhtwaldo episcopo Wiltoniensi donaverat.

Carta Regis Edwardi de Cildatun.

Charter of Cildatun. Confirmat[2] nos sacræ auctoritatis Scriptura, dicens, "Nudus egressus sum ex utero matris meæ, et nudus revertar illuc;" et iterum, "Nihil intulimus in hunc mundum, verum nec ab eo auferre quid poterimus" [Job, i. 21].

Quapropter lubrici potentatus non inmemor, ego, Edward, Christo conferente, rex et primicerius totius Albionis, regni fastigium humili præsidens animo, ob remunerationem majoris præmii, aliquantulam ruris particulam v. comparatam cassatis, cui vocabulum certa astipulatione Childatun profertur, ad ecclesiam Beatæ Mariæ genetricis Dei ac Domini nostri Jhesu Christi, in loco qui dicitur Abbandun, ad usus ibidem fratrum Deo servientium, libenter concedo; obsecrans et præcipiens in nomine Christi, ut nemo successorum meorum, superioris vel inferioris gradus, hoc nostræ devotionis donum aliquo temeritatis aliquatenus instinctu dirumpat.

---

[1] *Item.*] It will be observed that the narrative here returns to the history of the times of Edward the Confessor.

[2] *Confirmat.*] Collated with the duplicate in Claud. C. ix. fol. 30. This charter has already occurred at p. 455.

Sit autem prædicta terra, quam ego cum consensu optimatum meorum præfato largitus sum cœnobio, ab omni terrenæ servitutis jugo libera, tribus his exceptis, rata videlicet expeditione, pontis arcisve restauratione. A.D. 1052.

Si quis autem larvarico instinctus spiritu, hoc donum violare immutareve præsumptuosus temptaverit, nisi digna satisfactione ante obitum suum reus pœnituerit, æternis baratri prostratus incendiis cum Juda Christi proditore æternaliter lugubris puniatur.

Acta est hæc præfata donatio anno ab Incarnatione Domini M.LII. his testibus quorum nomina in superiori carta nominantur.

Pertractatis itaque in duobus supradictis voluminibus sufficienter, pro viribus nostris, pariter et modulo scientiæ nostræ, beneficiis ab antiquis regibus Anglorum, insimul et eorum hominibus, huic sacratissimæ domui illatis, et eorumdem cartis firmiter comfirmatis, nunc superest ut post adventum Normannorum in Angliam singulorum regum in ordine succedentium libertates insimul et beneficia huic sacratissimæ domui Abbendoniæ gratis data et gratanter accepta, præsentibus et futuris hæc eadem scire desiderantibus, quoad succinctius poterimus, Deo juvante, innotescere procuramus.

De Morte Edwardi Regis.

Igitur Edwardo rege Anglorum anno M.LXV. Dominicæ Incarnationis ad cœlestia translato, successoreque ejus Haroldo pridie idus Octobris [Oct. 14.] a Willelmo Normannorum duce bello prostrato, Willelmus dux Normanniæ ab Aldredo Eboracensi archiepiscopo, die natalis Domini, in Westmonasterio coronatus est honorifice; prius tamen, ut ipse archiepiscopus ab eo exigebat, ante altare Sancti Petri coram clero et populo Death of King Edward the Confessor. A.D. 1066.

AD. 1066. jurejurando promittens se velle sanctas Dei ecclesias ac rectores illarum defendere, necnon cunctum populum sibi subjectum juste ac regali providentia regere, rectam legem statuere et tenere, rapinas injustaque judicia penitus interdicere.

Oppressions exercised by William.

Hæc omnia Deo vovit, sed nihil horum tenuit. Nam episcopos omnes Angliæ, præter Aldredum archiepiscopum Eboracensem et Wlstanum episcopum Wigornensem, deposuit; abbates etiam omnes, quos nulla evidenti causa nec concilia nec leges seculi damnabant, suis honoribus privavit. Anglorum pæne omnes nobiles, pecuniarum contractum sibi assumentes, extera ad regna convolarunt; quorum mox terræ in regium proscriptæ sunt fiscum. Eorum unus, Blachemannus presbyter, de quo in Ordrici abbatis chronicis[1] retulimus, cognito imperii permutatu, impatiens moræ Anglia digreditur. At abbas Ealdredus dominum noviter regno potitum hinc recogniturus, de præfato presbytero quid evenerit quidve de ecclesia tenuerit illinc insinuaturus, curiam regis adiit, a quo et benigne suscipitur. Cæterum de presbyteri negotio in tantum explicuit ut, præter insulæ Andresiæ portionem, reliqua juri ecclesiæ promitterentur. Is enim locus regio proprie receptui ad tempora abbatis Faritii perduravit. His ita peractis, suarum securus rerum abbas domi resedit.

Concerning Kingestun and Fifhide.

Ut de his terris ipse abbas explicuerat, in cæteris quoque quæ tum ab ecclesiæ dominio alienum in jus transierunt forte explicasset, si non ad infortunium suum et ecclesiæ regis[2] incurrisset indignationem. De quo post edocebimus. Nam quidam dives, Turkillus nomine, sub Haroldi comitis testimonio et consultu, de se cum sua terra quæ Kingestun dicitur, ecclesiæ Abbendonensi et abbati Ordrico homagium fecit; licitum quippe libero cuique, illo in tempore, sic agere

[1] *chronicis.*] See p. 457. | [2] *regis.*] regie. MS.

erat, quatinus prædictæ villæ dominatio sub hujus ecclesiæ perpetuo jure penderet. Hic cum in bello memorato occubuisset terram, cujus dominationis investituram multo ante tempore quam bellum foret ecclesia in manus habebat, Henricus de Ferrariis sibi usurpavit, abbate invalido obstare. Similiter et de terra quæ Fifhide dicitur actum est. Nam Godricus quidam vicecomes eo tenore ab ecclesia eandem terram tenendam acceperat, ut trium hominum vita hereditario jure ipsa possideretur: quicquid tamen offensionis possessoribus forte accideret, ecclesia inde jacturam nullam incurreret. Itaque ipso cum prædicto viro pariter in bello occiso, idem Henricus de Ferrariis hanc villam cum altera suæ ditioni adjecit. A D. 1066.

Nec tantum deforis per hos dies hujusmodi incommoda, sed et de ornamentis ecclesiæ dispendia infra ipsum sanctuarium provenerunt. Siquidem reginæ imperio eorumdem prætiosiora sibi deferri mandavit. Quid facto opus esset in his, abbate cum fratribus consulentibus, reginæ de electoribus[1] transmittere ornamentis deliberant. Quæ ut sibi exhibita sunt respuit, ac ornatiora requirit. Illi, quibus undique peregrinus incumbebat metus novorum principum, quod cautius servare debuerant, pro voto imperantis dominæ ad medium deferunt; id est casulam aurifrixo per totum mirifice consutam, cum cappa choreali valde optima, alba quoque cum stola, et textu Evangeliorum, singulis auro gemmisque laudabi[li] opere redimitis. The church at Abingdon plundered of its ornaments.

De Molendino de Cudesdun.

Apud villam Cuthesdunam, terris episcopio Lincolniensi pertinentibus conterminam, orta pro exclusa cujusdam molendini ipsi Cuthesdunæ adjacenti con- Of the dispute concerning Cuddesdune.

[1] *electoribus.*] So MS., read "electioribus." See p. 485.

A.D. 1066. tentione, volentibus hominibus episcopii exclusam destrui, abbatiæ vero nolentibus, Petrus tunc ad contuendum episcopium constitutus, jam eo antistite defuncto, capellanus quidem regis, scilicet post Cestrensis episcopus, multitudine stipatus armatorum, abbas quoque Ealdredus cuneo laicorum et monachorum comitatus devotorum, secum reliquias sancti Vincentii martyris habens, ad ipsum locum ultra citraque molendinum, suæ quisque in portione telluris, statum concionatorum capiendo convenerunt. Hujusmodi enim loci situs. Illorum vero quidam equis insidentes et garrientes, istorum universi solo tenus pedibus consistentes et in sancto (cujus aderant pia pignora,) multam confidentiam habentes. O Dei sanctorumque ejus confidentiam, quam in Se confidentibus subvenialem!

Siquidem cum arbitrorum præsentium examine res eo procederet, uti abbas super reliquias quas attulerat ipse jurando faceret quod pars sua rectius iret, ille genuflectet, sursum dextramque tetendit. Cum ecce in parte oblocutorum cœpit terra firma concuti, dura emolliri, adeo ut equorum pedes infra ipsam mollitiem implicarentur. Turbo etiam pervalidus de manibus hastas tenentium excutiens in aëra projicere, et inter se vi turbinis illidentes mirabile visu confringere. Quare illi jam stupidi suæque vitæ diffisi clamant, vovent numquam de causa pro qua conflictum inierant ultra inserendum sermonem, incolumes tantum miseratione præsentis sancti permitterentur reverti inde ad propria, insani capitis fore cujus ausus impelleret eadem repetere. Ita rectitudo ecclesiæ Sancti Vincentii martyris publice propalata, dedit apud Abbendunense monasterium celebriorem ex tunc haberi suæ venerationis cultum.

De Captione Aldredi Abbatis.

Hinc non multo post cœperunt multa in regno Anglico machinari molimina, satagentibus id his quibus transmarinorum dominatum ferre nunc erat necessarium, quamquam hactenus sibi insolitum. Horum pars silvarum, quidam in locis insularum sese abdere, piratarum more raptim vivere, quosque obvios obtruncare; pars gentem Danorum ut Angliam appetant illicere, si venerint regnum posse adipisci, invalida manu obstante. Illi Angliam pro voto dum advenissent, prædam tantum agere, ignibus quædam absumere, quosdam captioni submittere. Cæterum nec armis cominus rem agere, nec regnum, quod autumatum leve, devincere duxerant, vendicare valentes, infecto negotio ad propria maximo suorum detrimento vix remearunt. A.D. 1066. Of abbot Aldred.

Talibus temtatis, cum diversi ordinis et dignitatis viri se commiscuissent, tum episcopus Dunelmensis quoque, Ægelwinus nomine, inter eos qui capti sunt inventus et Abbendoniam missus, in captione ibi ad suæ mortis degens diem obiit. Sed et homines abbatiæ Abbendonensis, dum regis parti favere Willelmi (utpote cui jam fides ubique regionum Angliæ servari jurata fuerat,) debuerant, animo et consultu mutati, armati, quo hostes regis ipsius consistere acceperant, gressum contenderunt. Circumventi in itinere captique incarcerantur, et satis misere affliguntur. Quo infortunii casu Ealdredus, qui et Brithwinus, abbas (binomius enim erat,) pastorali non multo post potestate nudatus, Wincestrem ad urbem dirigi jubetur, ibique custodiæ quamdiu vitales carpsit auras mancipatur. Political incidents.

Ea tempestate, recenter commutati status regni causa, cum plurimorum plurimæ in monasterio Abbendonensi reculæ repositæ essent, ne domi direptoribus raptum tutore carituræ irent, delatorum illatione au- Unhappy state of England.

A.D. 1066. licis officialibus id intimatum ac proinde illuc transmissum, et quicquid hujusmodi reperitur, adimitur. Super hæc et quæ infra septa monachorum pretiosiora inveniri poterant, etiam usibus ecclesiæ honorique computata, multa indiscrete distractata sunt. Extra per villas, posthabito cujuslibet respectu, passim impensa vastatio. Itaque temporis illius rerum abbatiæ amissarum vel insinuatio vel computatio, non facile dictu. Quarum executioni Frogerus tunc Berkesciræ vicecomes præcipuus efferebatur. Sed ejusdem illo potentis hominis immoderatum super homines depressos progressum Moderantis universa postea vindicta coercuit, ut et jus quo offerebatur[1] tyrannicum regia sibi justitia auferretur, et in despectum omnium inopia et stoliditate quoad vixit verteretur; suis in his miseriis patulam præbens formam sequacibus, quia locus tutelæ cœli Reginæ deditus, tum et sanctorum qui et fundarunt et incoluerunt virorum memoria consecratus, revereri potius quam deprædari debeat.

Ut vero prælibatum est, domno Eldredo abbate in captione detento, Willelmi regis jussu ipsius abbatis loco Athellelmus præficiendus dirigitur, monachus quidem ex monasterio Gemeticensi, quod est in Normannia situm, de quo et litteras primatibus regni Angliæ hujusmodi transmisit.

---

[1] *offerebatur.*] So MS., but we should read "efferebatur." See the corresponding passage in p. 486.

END OF VOL. I.

LONDON:
Printed by GEORGE E. EYRE and WILLIAM SPOTTISWOODE,
Printers to the Queen's most Excellent Majesty.
For Her Majesty's Stationery Office.

BX2596 .A2A3 v.1
Chronicon monasterii de Abingdon.
Princeton Theological Seminary-Speer Library
1 1012 00031 8172